

TRENT UNIVERSITY

LIBRARY
OF RELIGION

cc

T. 23 A T 16

F 9

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Kahle/Austin Foundation

INSTITUTIONES IURIS CANONICI

V.

Printed in Italy

Copyright (1936) by Casa Editrice Marietti - Torino (Italy)

Conte, Matteo

P. MATTHAEUS CONTE A CORONATA O. M. C.

DOCTOR ET LECTOR IURIS CANONICI - IN ARCHID.
GENUEN. EXAMINATOR ET IUDEX SYNODALIS

INSTITUTIONES IURIS CANONICI

AD USUM

UTRIUSQUE CLERI ET SCHOLARUM

~~~~~
Volumen V.

Index Rerum et Appendices.

TAURINI (Italia)

Ex Officina Libraria MARIETTI anno 1820 condita
nunc **MARII E. MARIETTI** Sanctae Sedis Apostolicae, S. RR. Congr.
et Archiepiscopi Taurinensis Typographi

—
MCMXXXVI

Nihil obstat.

Augustae Taurinorum, 3 Augusti 1936.

Dr. ALOISIUS QUAGLIA, *Rev. Del.*

Imprimatur.

Can. IOANNES DALPOZZO, *Prov. Gen.*

LR

KBG

. C 71 V. 5

INDEX HUIUS VOLUMINIS

<i>Index rerum totius operis</i>	<i>pag.</i> 1

APPENDIX I.

Bibliographia Iuris Canonici.

I. <i>Auctores qui ante Codicis Iuris Canonici promulgationem scripserunt</i>	67
II. <i>Auctores qui post Codicis Iuris Canonici promulgationem scripserunt</i>	152

APPENDIX II.

Aliqua documenta Sanctae Sedis.

<i>Constitutio Apostolica de quibusdam Praelatis Romanae Curiae et variis eorum ordinibus</i>	189
<i>S. Congr. Consistorialis:</i>	
Index Facultatum quinquennalium quae concessae sunt ab Apost. Sede Ordinariis Italiae	217
De relationibus dioecesanis	222
<i>S. Congr. de Sacramentis:</i>	
Instructio ad Rev.mos locorum Ordinarios de scrutinio alumnorum peragendo antequam ad Ordines promoveantur	238
<i>S. Congr. de Religiosis:</i>	
Normae secundum quas S. Congr. de Religiosis in novis religiosis Congregationibus approbandis procedere solet	248
Instructio de secundo Novitiatus anno	255

	<i>pag.</i>
Instructio seu elenchus quaestionum ad quas respondendum est a Moderatoribus seu Moderatricibus generalibus Institutorum vota simplicia profitentium in relatione ad S. Sedem quinto quoque anno transmittenda	257
Instructio ad supremos Religionum et Societatum clericalium Moderatores: de formatione clericali et religiosa alumnorum ad sacerdotium vocatorum, deque scrutinio ante Ordinum susceptionem peragendo	265
Formula iurisiurandi praescripta pro alumnis religiosis ad sacerdotium vocatis	273
Statuta a Sororibus externis monasteriorum Monialium cuiusque Ordinis servanda	274
<i>S. Congr. de Propaganda Fide:</i>	
Formulae Facultatum quas S. Congregatio de Propaganda Fide concedere solet Ordinariis in terris Missionum	290
Epistola Sacrae Congregationis de Propaganda Fide ad Episcopos, Vicarios, Praefectosque Apostolicos ac Missionum Superiores	325
<i>Appendix:</i> Compendium notionum circa statum Missionum . .	340
<i>Sacra Romana Rota:</i>	
Normae Sacrae Romanae Rotae Tribunalis	346

INSTITUTIONES IURIS CANONICI

INDEX RERUM TOTIUS OPERIS

NB. — *Numeri romani volumen, arabici enumerationem marginalem indicant.*

A

- ABBATES: benedictio, I, 325, 320, 373 in nota, 481 in nota — potestas, I, 539 — negligentia in recipienda benedictione, IV, 2219.
- *de regimine*, benedictio, I, 387 — differentia ab abbate nullius, I, 412 — convocatio ad synodum, I, 412 — privilegia, I, 632.
- *nullius*, notio, I, 385 — iura et privilegia, I, 401 — convocatio ad Conc. Oecum., I, 320 — differentia ab abbate quasi-nullius etc. Vide PRAELATI NULLIUS.
- *benedictini*, privilegia circa receptionem benedictionis, I, 387.
- *Primates*, convocatio ad Conc. Oecum., I, 320.
- ABBATIA: notio et autonomia, I, 504 — erectio, I, 522 — unio cum paroecia, I, 469.
- *nullius*, notio, I, 306 — numerus, I, 385 in nota — commissa religioni, I, 420 in nota.
- ABBATISSA: benedictio, I, 181 in nota — requisita ad eius electionem, I, 538 — venit nomine Superioris maioris, I, 539 in nota.
- ABDELEGATUS: in impositione bireti rubri Cardinalium, I, 322.
- ABDUCTIO: Eucharistiae, IV, 1882.
- ABIECTIO: Eucharistiae, IV, 1882.
- ABIURATIO: requirenda ab apostatis, IV, 1866 et sqs.
- ABLEGATI: I, 360.
- ABORTUS: delictum, IV, 2015 — poenae, IV, 2017.
- ABROGATIO: legis, I, 30.
- ABSENTIA: a choro quomodo computetur pro canonicis, I, 444 — relate ad iubilationem, I, 446 — relate ad adscriptionem associationibus piis, I, 679.
- ABSOLUTIO: *complicis*, IV, 2079 et sqs. Vide COMPLEX.
- *sacramentalis*, poenae in absolventes sine iurisdictione, 2078 et sqs. — stante censura, IV, 1756 et sq.
- *a censuris*, I, 411 — IV, 1753 et sqs., 1071 et sqs. — in periculo mortis, IV, 1760 — poenae in absolventem sine facultate, IV, 1956 et sqs. — forma absolvendi pro foro interno et externo, IV, 1740, 1743, 1758.
- *ab haeresi*, IV, 1866 et sqs. — in foro externo et interno, IV, 1866, 1867.
- *massonum*, IV, 1955. Vide ABIURATIO et CENSURA.
- ABSORPTIONIS: poenarum systema, IV, 1707.
- ABSTINENTIA: potestas dispensandi, I, 482. Vide DIES abstinentiae.
- ABULIA: notio, IV, 1657.
- ABUSUS: privilegiorum, I, 107 — auctoritatis, IV, 1671 — potestatis vel officii eccl., IV, 2221 et sqs. — in ecclesiastica disciplina impediendi, I, 365 — religiosorum exemptorum intra vel extra domum, I, 624.
- ACATHOLICI: commendatio pastoribus eccles., II, 933 — recipi nequeunt in religionem, I, 679.
- ACCELERATIO: partus, IV, 2015.

- ACCEPTATIO: beneficiorum, II, 991 —
officii iure non vacantis, IV, 2211 et sq.
— *legis*, I, 6.
— *electionis*, I, 250.
— *renuntiationis*, I, 263 et in nota.
— *piae foundationis*, II, 1080.
- ACCESSUS: iudicialis, III, 1333-1338. Vide
RECOGNITIO.
- *in electione* Rom. Pont., I, 315 et in
nota.
- ACCUSATIO: criminalis, reservatur promo-
tori iustitiae, III, 1455. Vide ACTIO, CAU-
SAE matrimoniales, CAUSAE contra sa-
cram ordinationem.
- ACEPHALUS: clericus, I, 279.
- ACQUISITIO: vide BONA TEMPORALIA.
- ACTA: *Apostolicae Sedis*, I, 4.
— *S. Sedis*: impedientes, IV, 1937 et sqs.
— *SS. Congregationum*, I, 335.
— *Romani Pontificis*: munus scribendi, I,
359.
— *Conciliorum*: promulgatio, I, 369 et 375
et in nota.
— *Curiae*: vis, III, 1342.
— *inquisitionis*: custodia in archivo, III,
1465 — traditio promotori iustitiae, III,
1466 et 1473.
— *electionis*: confectio, subscriptio, I, 239.
— *causae*: notio, III, 1264 — extinctio, III,
1264 — circa dispensationem super rato,
III, 1497.
— *iudicialia*: notio et divisio, III, 1162 et
1163 in nota — variae normae, III, 1164
et sqs. — transmittenda in appellatione,
III, 1415.
— *processus*: notio, III, 1264 — extinctio,
III, 1264 — nullitas, III, 1245 — perem-
ptio, III, 1265 — informativi in causis
Sanctorum, III, 1533 et sq. — in perquisi-
tione scriptorum, III, 1527 — in causis
matrimonialibus, III, 1484 — in nonnullis
negotiis et sanctionibus poenalibus, III,
1574 et 1578 — in dimissione religiosorum
exemptorum a votis perpetuis, I, 656.
- ACTIO: *iudicialis*: notio, III, 1192 — di-
visio, III, 1193 — cumulatio, III, 1195 —
petitoria et possessoria, III, 1196 et 1202
— de novi operis denuntiatione et de damno
infecto, III, 1207-1208 — de nullitate
actorum, III, 1209-1211 — rescissoria, III,
1212-1213 — reconventionalis, III, 1156,
1219-1221 — variae species possessoria-
rum, III, 1222-1228 — spoli, III, 1228 —
ad exhibendum, III, 1355 — accusatoria,
III, 1455 — extinctio actionum civilium,
III, 1231 — extinctio criminalium et poe-
nallium, III, 1232, IV, 1727 et sqs.
- ACTIO: *contra Ordinariorum decreta*, I, 251
in nota et 333 in nota.
— *ad reductionem* obtinendam ad statum
laicalem, I, 298.
— *contra professionis valorem*, I, 594.
— *Episcopi* contra Vicarium Gener., I, 424
in nota.
— *de contemptu*, I, 228 — *ius capitularium*,
I, 447.
— *ex delicto*, IV, 1681 et sqs.
- ACTIONES: *commerciales*, I, 200.
— *quae ex delicto oriuntur*, IV, 1681-1682.
- ACTOR: notio, III, 1169 — principia, III,
1171 et sqs. — contumax, III, 1371 —
effectus contumaciae, III, 1379 — in
causis contra sacram ordinationem, III,
1505 — in causis beatificationis, III, 1512.
- ACTUARIUS: in electione designandus, I,
233 — quis designandus, I, 247 in nota
— varia nomina antiquitus adhibita, I,
425 — assumptio, III, 1123. Vide NO-
TARIUS.
- ACTUS: invaliditas ex errore, I, 152 — ex vi
aut metu, I, 150 — nullitas, III, 1209 et
sqs. et 1386.
— *collegiales*, I, 145.
— *heroici*: utrum praecipi possint, I, 603
et in nota.
— *legitimi ecclesiastici*: quinquaginta, IV, 1765
et sqs. — quibus prohibendi, IV, 1827,
1868, 2015 et in nota, 2050 — quibus pro-
hibiti, IV, 2031 et in nota, 2170, 2189,
1776.
— *personarum physicarum et moralium*, I,
141 et sqs.
- «AD BENEPLACITUM NOSTRUM»: vis
formulae, I, 258.
- ADHAERENTES: haereticæ vel schisma-
ticae sectae, IV, 1863.
- ADHORTATIO: obligatio Superioris religio-
sorum, I, 540.
- ADIUNCTI notarii: officium, III, 1514 et
1533 — electio, III, 1552 — iusiurandum,
III, 1521 et sq. — praesentia, III, 1552.
- ADIUTORES: parochorum pro institutione
catechetica, II, 918.
— *studii*, I, 330.
- ADMINISTRATIO: bonorum et iurium
temporalium S. Romanae Ecol., I, 357 —
bonorum eccles. in quasi-dioecesi, I, 373
— in dioecesi, I, 394 et in nota — bonorum
dioecesis et mensae episcopalis sede va-
cante, I, 462 — ecclesiae capitularis, I,
447 et 449 — Praelaturae vel Abbatiae
nullius, I, 390 — Sacramentorum et Sa-
cramentalium, I, 394 — in religione, I,
540 — bonorum eccles., II, 755 — bonorum

- beneficialium, II, 1019 — bonorum institutorum eccles., II, 1029 et 1058. — Officia varia circa administrationem, I, 464 — consilium administrationis dioecessanae, II, 1061.
- ADMINISTRATIO:** *Sacramentorum facta indignis*, IV, 2073 — poenae, IV, 2074. — *confirmationis usurpata*, IV, 2075 — poenae, IV, 2076 — simoniaca, vide **SIMONIA**, **BONA TEMPORALIA**, **CONSILIUM** administrationis.
- ADMINISTRATORES** Apost.: provisio, I, 304 — notiones, I, 379 et sqs. — provisio sede vacante, I, 451 — iura et officia, I, 419 et in nota, 472 et in nota. — *bonorum eccles.*, I, 430 — Romanus Pontifex, II, 1059 — Ordinarii locorum, II, 1060 — alii administratores, II, 1062-1063. — *diocesis in America Septentrionali*: nominatio, I, 454 in nota et 461.
- ADMINISTRI:** maiores Curiae Rom., I, 338 — S. Officii, I, 339.
- ADMISSIO:** in associatione fidelium, I, 679-680 — ad professionem religiosam, I, 588-591 — intrusi in officium aut beneficium seu dignitatem, IV, 2210 — in clausuram, IV, 1978, 1982.
- ADSCRIPTIO:** religiosorum, I, 179 — clericorum alicui dioecesi, I, 173 et sqs. — fidelium associationibus piis, I, 677 et sqs.
- ADSESSOR:** S. Officii, I, 339-340.
- ADSPIRANTES:** I, 472 et in nota. Vide **POSTULANTES**.
- ADULTERIUM:** delictum, IV, 2056 — poenae, IV, 2059 et sqs.
- ADVENA:** quinquaginta, I, 122.
- ADVOCATIO:** causarum, III, 1111.
- ADVOCATUS:** notio et nomina, III, 1179 — iura et officia, III, 1191 et sq. — in causis beatificationis, III, 1514 — fiscalis S. Officii, I, 339 — reorum S. Officii, I, 339 — in dimissione religiosorum, I, 654 — advocati Curiae Rom., I, 330.
- AEDICULAE** coemeteriales: quid, II, 769 — celebratio Missae, II, 770 — interdictae, IV, 1787.
- AEDIFICATIO:** ecclesiae, II, 733 — consensus Ordinarii, II, 732.
- AEROMANTIA:** IV, 1981 et sqs.
- AETAS:** personarum, I, 120 — canonica mulierum, I, 191 et in nota — requisita in promovendo ad officium eccles., I, 211 — ad professionem, I, 591 — aetas minor, causa minuens imputabilitatem, IV, 1662.
- AESTUS:** passionis, IV, 1669.
- AFFECTATA:** ignorantia in delicto haereseos, IV, 1857. Vide **IGNORANTIA**.
- AFFECTIO:** in provisione officiorum, I, 208.
- AFFINES:** in causis matrimonialibus, III, 1490 — in causis Sanctorum, III, 1517 — in aliis causis, III, 1282 — in Consilio Administrationis bonor. eccles., II, 1061 — in venditione et locatione eorumdem bonor., II, 1076 — infamia, non afficit affines, IV, 1826.
- AFFINITAS:** notio et effectus, I, 133 — in causis iudicialibus, III, 1146.
- AGENS:** procurator in Curia Rom., I, 330.
- AGNUS DEI:** benedictio, I, 485.
- ALBUM:** procuratorum apud Curiam Rom., I, 330.
- ALIENA:** a statu clericali, I, 201 et sqs.
- ALIENATIO:** *Bonorum ecclesiasticorum*: notio et licetitas, II, 1070 — servanda in ipsa, II, 1071 — ante ipsam rei aestimatio a peritis facienda et scripto consignanda, II, 1071 — alienatio ipsa per licitationem facienda, II, 1071 — pecunia ex ea recepta utiliter collocanda, II, 1071 — alienatio ex iusta causa facienda, II, 1071 — ad ipsam faciendam necessaria est licentia, II, 1071 — quis hanc licentiam dare possit, II, 1071 — cautela adhibenda ne ecclesia ex alienatione damnum patiatur, II, 1071 — actio iudicialis in male alienantes, II, 1072 — poenae in eosdem, II, 1072 et IV, 2004.
- ALIENATIO:** *bonorum mensae episcopalis*, I, 340 — *imaginum pretiosarum*, II, 859 — *reliquiarum*, II, 865.
- ALTARE:** notio, II, 774 — constructio, II, 775 — consecratio, II, 779 — titulus, II, 784 — usus, II, 787 — inamovibile, 373, 389 — portatile, I, 325, 373, 381 — privilegiatum, I, 325, 373, 401. Vide **EUCHARISTIA**.
- ALUMNI Seminariorum:** admissio, II, 940 — disciplina, II, 942 — extra Seminarium commorantes, II, 942 — dimissio, II, 943 — funera II, 800 et 805.
- AMENTIA:** notio IV, 1657 — relate ad professos a votis temporaneis, I, 639 — ad dimissionem ab associatione eccl., I, 681.
- AMISSIO:** officii eccl., I, 255-259 — consecrationis et benedictionis sacrae suppellectilis in genere, II, 886 et specificae calicis, II, 886 — bonae existimationis, III, 1582 et in nota et 1595.
- AMOTIO:** ab officio eccl., I, 269 — parochorum, I, 470 et III, 1582, 1595.

- AMOVIBILE: vide OFFICIUM.
- AMOVIBILITAS parochorum, I, 470 — paroeiarum declaratio, I, 470.
- ANARCHIA: notio, IV, 1951.
- ANATHEMA: quid, IV, 1768.
- ANEURGIA: notio, IV, 1657.
- ANNULUS: eius delatio, I, 198 — impositio annuli Cardinalitii, I, 322 — Episcopalis, I, 401 — indulgentiae I, 405 — gemmatus, I, 373 — ius Abbatis vel Praelati nullius, I, 389, 394.
- ANNUS: quid importet in iure, I, 49.
- ANTESCRUTINIUM: I, 315.
- ANTISTITA: electio, I, 538 — visitatio, I, 540 et in nota — et dotes religiosarum, I, 577 — et exploratio voluntatis religiosarum, I, 575. Vide SUPERIORISSA.
- APERITIO *oris*: Papae, I, 335 — Cardinalium, I, 322.
- APOSTASIA: notio, I, 642 — a religione, I, 641 et IV, 2188 et sqs. — a fide catholica, I, 646 et IV, 1856 et sqs. — relate ad dimissionem religiosorum, I, 646.
- APOSTATAE: excluduntur a certis officiis, I, 312 — poenae in apostatas religiosos, I, 646, 679.
- APOSTOLI: potestas ordinaria et extraordinaria, I, 392 in nota — origo iurisdictionis, I, 393 et in nota.
- APOSTOLICAE *Sedis* constitutio, IV, 1854.
- APPARITOR: notio, III, 1125 — electio, remotio, III, 1126 — iura, III, 1127. — Curiae Romanae, I, 330 — Curiae dioecesaenae, I, 416-417.
- APPELLANS: a Romano Pont. ad Concilium schismaticus, IV, 1858, 1933 et sqs. et I, 320 — appellans ab abusu, IV, 1937 et sqs., 1942, 1945 — a *praecepto Sup.*, I, 603 et in nota — ad delegantem, I, 288 et in nota — contra sententiam tribunalis Curiae Romanae, I, 335 — ad Sanctam Sedem, I, 353 — a sententia Episcopi et curiae suffrag., I, 365 et in nota — a sententia lata in visitatione canonica, I, 400 — a Vic. Generali ad Episcopum, I, 421 — contra sententiam examinatorum synodaliu, I, 475.
- APPELLATIO: notio, III, 1408 — principalis-incidental, III, 1416 — a quonam et quibus in causis, III, 1409 — fatalia, III, 1410, vide FATALIA — modus procedendi: in inchoanda, in prosequenda, in contestanda, III, 1411-1413 — quid de successore in lite in causa appellationis, III, 1414 — acta transmittenda, III, 1415 — effectus, III, 1416 — contra condemnationem ad expensas, III, 1433 — in causis matrimonialibus, III, 1498, 1502, 1503 — in causis contra s. ordinationem, III, 1508 — in processibus de quibus in parte tertia libri IV, III, 1578 — in remotione parochorum, III, 1589-1599 — negligentium sua officia, III, 1624 — in suspensione ex informata conscientia, III, 1636. — a *censuris*, IV, 1744 — in suspensivo, IV, 1745 — a poenis vindicativis, IV, 1820.
- APPLICATIO: poenarum in casu concursus delictorum et conatus delicti, IV, 1725-1726.
- APPROBATIO: associationum, I, 667-669 — ad confess. excipiendas, I, 373 — reliquiarum, imaginum, librorum, I, 373 — religiosorum, I, 501 — Concilii plen., I, 369 — institutorum ecclesiasticorum non collegialium, II, 431, 1028. Vide INSTITUTA.
- ARA: vide ALTARE.
- ARBITRATORES: vide COMPROMISSUM.
- ARBITRI: vide COMPROMISSUM.
- ARCHICONFRATERNITAS: notio, erectio, I, 702 et sqs. Vide et etiam I, 665, 667.
- ARCHIDIACONI: relate ad munus visitationis canonicae, I, 400 — historia, I, 418, 419 — in administratione dioeceseos sede vacante, I, 458 — eorum positio in capitulis, I, 435, 436 et in nota.
- ARCHIEPISCOPI: convocatio ad Conc. Oecum., I, 320 — notio et historia, I, 365 et in nota — ius praecedentiae, I, 401 et in nota.
- ARCHIPRESBYTERATUS: notio, I, 307, 463.
- ARCHIPRESBYTERI: notio, I, 404, 463 et in nota. Vide VICARIUS FORANEUS.
- ARCHISODALITAS: vide ARCHICONFRATERNITAS.
- ARCHIVISTA: Sancti Officii, I, 339.
- ARCHIVUM ECCLESIASTICUM: historia, notio, divisio, I, 425, 428 et sqs. — in *diocesisibus*, I, 428, 429. — in *quasi-dioecesisibus*, I, 375. — in *paroeiis*, I, 486.
- ARMA: gestatio, I, 199 — cardinalium, episcoporum, I, 324 et in nota.
- ARS SACRA observanda: vide ECCLESIA, IMAGINES, SUPELLEX.
- ARTES INDECORAE PRO CLERICIS: I, 199.
- ARTICULI: quid sint, III, 1268.
- ASCETERIA: notae historicae, I, 667.
- ASSENSUS: debitus decretis S. Sedis, I, 335.

ASSERVATIO: SS. Eucharistiae, I, 341.
Vide CUSTODIA.

ASSIGNATIO: vide TITULUS, DIACONIA.

ASSISTENTIA: Episcopo praestanda a Capitulo, I, 443 et 448 — excusat capitulares a choro, I, 445.

— *infirmorum*: praestanda a paroco, I, 485 — vigilantia vicarii foranei circa hoc, I, 465.

— *matrimonii*: est functio paroecialis, I, 481 — ius circa eam vicarii substituti, I, 483 et in nota.

ASSOCIATIO: *fidelium*: notio, probatio etc., I, 666 et sqs. — ecclesiastica et laicalis, I, 667, in nota — variae species, I, 667.
Vide PIA UNIO.

— *funeris*: qui ad eam invitari possint, II, 808 — praeses, II, 808.

ASTROLOGIA: IV, 1901 et sqs.

ASYLI IUS: quid importat, II, 751.

ATTENTATA: notio, III, 1385 — actio contra ipsa, III, 1386.

ATTENTATIO: matrimonii relate ad saeculares, IV, 2047 — relate ad clericos et religiosos, IV, 2194 et sqs.

ATTESTATIO: in genere, III, 1280 — de adimpletis oneribus Missarum, I, 233.

AUCTIO: illegitima taxarum, IV, 2228.

AUCTORITATIS ABUSUS: IV, 1671.

AUDIENTIAE NOVAE BENEFICIUM: vide REMEDIUM.

AUDITOR PAPAE: I, 390.

AUDITORES: notio, constitutio et munus, III, 1121 — Curiae dioecesanæ, I, 416 et 417 — S. Romanae Rotæ, III, 1134.

AULA PONTIFICIA: I, 327.

AUSPICUM: IV, 1901 et sqs.

AUTHONOMUM SEU AUTHONOMIAE IUS: I, 2, in nota et 13, in nota.

AUXILIARES EPISCOPI: I, 340.

B

BACULUM PASTORALE: non pertinet ad pontificalia, I, 394, in nota — pertinet ad insignia episcopalia, I, 401 — eo non utuntur Administratores apostolici, I, 481 in nota — nec Protonotarii apostolici, I, 394, in nota — nec Episcopi coadiutores et auxiliares, I, 406 — ius Cardinalium circa ipsum, I, 325.

BALDACHINUM: quando eo utantur Cardinales, I, 325. Vide THRONUS.

BAPTISMA: facit membrum Ecclesiae, I, 119 — administratio pertinet ad iura paroecialia, I, 481 — adnotatio, I, 486 et

in nota — requiritur pro ingredientibus in religionem, I, 474 — per ministros acatholicos administratum, IV, 1879-1881.

BARBA: delatio, I, 197 et in nota.

BASILICA: notio, II, 752 — quænam ecclesiae hoc titulo gaudeant, II, 753 — iura et praerogativæ, II, 753.

— *Lauretana*, I, 342.

BEATIFICATIO: Servorum Dei cuinam Congregationi reservatur, I, 345 et in nota. Vide CAUSAE BEATIFIC.

BENEDICTIO: notio et divisio, II, 722.

— *locorum sacrorum*: minister, II, 725 — privilegia, II, 726 — documenta et probatio, II, 727.

— *campanae*, II, 745.

— *ecclesiae*, II, 735, I, 389 et in nota,

— *sacrae suppellectilis*, II, 885:

— *coemeteriorum*, II, 795.

— *imaginum*, II, 859.

— *pontificalis*, I, 373 — *praelati vel abbatibus nullius*, I, 387 — *populi*, I, 401.

— *rosariorum, coronarum, numismatum*, I, 683 et 401.

— *sacrarum cinerum, candelarum, domorum, fontis baptismalis* etc., I, 481-482.

— *papalis*: I, 373.

— *electi*: I, 251 et in nota.

— *sollemnis et cum pompa* reservatur parochis, I, 481 et in nota.

BENEDICTIONES: *reservatae Episcopis*, I, 373 et in nota.

— *reservatae Papae*, I, 481 in nota.

— *concessae Cardinalibus*, I, 325.

— *reservatae parochis*, I, 481 et in nota.

BENEFICIA ecclesiastica: notio, II, 972 — dos II, 974 — historia, competentia Ecclesiae, II, 976 — constitutio, erectio, vide singula et BENEFICIUM.

BENEFICIARII *capitulares*: obligatio residentiae, I, 396 — praecedentia, I, 450 — iura, I, 442 — ius suffragii, I, 442-443 — obligatio officii divini, I, 443 — celebratio Missae Conventualis, I, 444 — *qualitates*: II, 995 — iura et obligationes, II, 1016 — fructuum fruitio, II, 1017-1019.

BENEFICIUM eccles.: notio, I, 205 — provisio, I, 365 et in nota — unio, translatio, divisio, dismembratio, I, 447 et II, 981 et sqs. — collatio sede vacante, I, 459 et sqs. — permutatio prohibita, I, 461 — vacatio per ingressum in religionem, I, 593 — a quo repraesentatur in iudicio, III, 1175. Vide etiam BENEFICIA.

— *simplex*: suppressio, I, 436 et in nota.

— *saeculare*: notio, I, 633.

— *capitulare*: collatio, I, 447.

BENEFICIUM: *non curatum*: non cumulandum cum paroeciali, I, 461.
 — *clericale*: I, 300.
 BIGAMIA: delictum et poenae, IV, 2047 et sq.
 BINATIO: ius parochorum circa stipendium, I, 484 in nota — sine licentia, IV, 1884, 1886.
 BIRETUM: rubrum, I, 322 — violaceum, I, 401.
 BLASPHEMIA: IV, 1892-1896.
 BOLSCEVISMUS: IV, 1951.
 BONA TEMPORALIA: notio, II, 1034 — principia, acquisitio, subiectum domini etc., II, 436 et sqs. Vide TESTAMENTUM, VOLUNTATES ULTIMAE.
 — *ecclesiarum*: notio et administratio, II, 755 et sqs. — usurpatio et detentio, IV, 1993 et sqs. — alienatio illegitima, IV, 2004 et sqs.
 — *mensae episcopalis*, I, 340 in nota et 365 et 462.
 — *religionum*, I, 558 et sqs. et 605.
 — *novitiorum et postulantium*, I, 587.
 — *religiosorum votorum simplicium*, I, 593.
 — *religiosorum votorum sollemnium*, I, 593.
 — *religiosorum egressorum*, I, 641.
 — *religiosorum apostatarum*, I, 644.
 — *paroeciarum*, I, 482, 635.
 — *capitulorum*, I, 447.
 — *Curiae dioecesanæ*, I, 462.
 — *dioecesis et quasi-dioecesis*, I, 373, 394, 462.
 — *societatum in commune viventium sine votis*, I, 662.
 — *ecclesiarum capitularium*, I, 449.
 — *associationum ecclesiasticarum*, I, 676 et 698.
 — *domorum suppressarum*, I, 685.
 BREVE: notio, I, 57 et scholium.
 BULLA: notio, I, 57.
 BULLAE circumscriptionis, I, 306.
 BUSSOLANTI: I, 390.

C

CADAVERA: sunt inhumanda, II, 788 — exhumatio, II, 796 et sq. — tumulatio eiusque minister, II, 807 — violatio, IV, 1914 et 191. Vide ASSOCIATIO FUNEBRIS.
 CAEREMONIAE: *in creatione Cardinalium*, I, 322 — negligentia in earum observatione, IV, 2175 et sq.
 CAEREMONIALIS (Sacra Congregatio), I, 346.

CALICES: consecratio, I, 373, II, 885.
 CALIGAE: pertinent ad pontificalia, I, 394 et in nota.
 CAMAURUS: I, 311.
 CAMERA APOST., I, 357 — *Camera imperialis*, I, 357.
 CAMERARIUS: *Camerarius Cardinalis Sacri Collegii*, I, 321 — *Camerarius Sanctae Romanae Ecclesiae*, I, 316, 321-322.
 CAMERLENGO: I, 357.
 CALENDARIUM: in Missa adhibendum a Cardinali, I, 325.
 CAMPANAE: notio, benedictio, necessitas, consecratio, usus, II, 743 et sqs. — sonitus iussu Ordinarii loci, I, 615.
 CANCELLARIA APOST., I, 355. Vide etiam I, 329.
 CANCELLARIUS: *Cardinalis*: nominatio, I, 322, 355 et in nota — *in causis beatificationis*, III, 1514. Vide NOTARIUS.
 — *Curiae dioecesanæ*, I, 425-429 et in nota — pertinet ad Curiam, I, 416 — excusatur a choro, I, 445.
 CANDELABRUM SEPTIMUM: inhibetur Protonotariis Apostolicis, I, 394 et in nota.
 CANDELAE: benedictio earum pertinet ad dignitates Capituli, I, 441 et in nota.
 CANONICATUS: historia, erectio, provisio, I, 435 et sqs. et 447 — institutio novi canonicatus, I, 447.
 — *supra-numerarii*, I, 436.
 CANONICI ecclesiae cathedralis: convocatio ad synodum, I, 412.
 — Historia, provisio canonica etc., I, 435 et sqs. — excusatio a choro, I, 445 — Canonici honorarii, I, 440 sqs.
 CANONICUS: *Poenitentiarius*: nequit delegare suam potestatem, I, 288 — nequit esse Vicarius Generalis, I, 420 — potestas circa reservata, I, 439 — quanam Capitula eum habere debeant, provisio canonica, officia et iura, I, 439 — negligentia in officio, IV, 2186. Vide POENITENTIARIUS.
 — *Theologus*, I, 439. Vide THEOLOGUS.
 CANONIS: vide PRIVILEGIUM et VIOLATIO.
 CANONIZATIO: competentia, I, 345 et in nota. Vide BEATIFICATIO — notio, III, 1509 et sq. — requisita ad processum, III, 1578 et sqs.
 CANTUS: in cultu divino, II, 840-841.
 CAPITA ORDINIS: vide CARDINALES.
 CAPITULA: *canonicorum*: notiones et divisiones, I, 435 — erectio, I, 436 — provisio canonica, I, 438 — iura et obligationes, I, 444 et sqs. — ius relate ad be-

- nedictionem extra ecclesiam, I, 481 et in nota — iura relate ad vicarium parociale, I, 449 et in notis — *appellatio ad Concilium*, IV, 1935.
- CAPITULA: cathedralia:** notio, divisio, erectio, provisio etc., I, 435 et sqs. — obligatio constituendi Vicarium Capit., I, 461 — obligatio eligendi oeconomum, I, 462 — iura circa institutionem parochorum, I, 472 et in nota — circa praecedentiam, I, 450 — potestas regendi dioecesim, sede impedita vel vacante, I, 457 et sq. Vide **VICARIUS CAPITULARIS** — ius eligendi Episcopum, I, 393 — iura particularia, I, 447.
- *collegialia:* iura particularia, I, 465 et in nota, 472 et in nota — iura circa synodum, I, 412 — notiones et divisiones, I, 435 et sqs. — praecedentia, I, 450 et in nota.
- *religiosorum:* potestas circa leges ferendas, I, 507 — principia de eorum potestate, I, 534 — non veniunt nomine Ordinarii, I, 537 et in nota — notiones et divisiones, I, 535.
- *societatum in communi viventium sine votis*, I, 662.
- *ruralia:* I, 463.
- CAPITULARES:** obligationes et iura, I, 443 et sqs.
- CAPITULATIONES:** I, 233, 316.
- CAPPA:** inhibetur Prot. Apost., I, 394 et in nota.
- *magna:* non utitur Vicarius et Praefectus Apost., I, 373.
- CAPPELLA PONTIFICIA:** I, 327 in nota.
- CAPPELLANI:** *ecclesiae subsidiariae* relate ad Missam pro populo, I, 484 et in nota — convocantur ad synodum, I, 412.
- *in societate in communi viventium sine votis*, I, 662.
- *ad nutum amovibilem* nequeunt fungi officio punctatoris, I, 437 et in nota.
- *militares:* utrum sint parochi, I, 467 et in nota.
- *communitatum ab Episcopo deputati:* convocandi ad synodum, I, 412.
- *associationum ecclesiasticarum:* notiones iura et officia, I, 683.
- *Romani Pontificis:* secreti, communes, I, 390 bis et in nota — excusantur a choro, I, 445 et in nota.
- *religiosorum:* I, 556.
- *maiores militares:* I, 384 in nota.
- CAPPELLANIAE:** constitutio, I, 492 — constitutio et assignatio rectoris, I, 307 et in nota.
- CAPPELLO CARDINALIZIO:** I, 322.
- CAPTIO POSSESSIONIS** in provisione officii, I, 251 — pro Vicario gen., I, 420 — pro parochis, I, 479 — praelaturae vel abbatiae nullius, I, 387 — pro Episcopis, I, 393 — pro Episcopis coadiutoribus vel auxiliariis, I, 405.
- CAPUCCINI:** quis admittat ad professionem, I, 391 et in nota — de obligatione dormiendi cum habitu, I, 609 in nota — inspectio litterarum, I, 618 in nota — circa praedcatorem apostolicum, I, 390 bis — ius in bona temporalia, I, 558 in nota — designatio Superioris localis, I, 538 in nota — circa bona temporalia novitiorum, I, 587.
- CARBONARIA SECTA:** IV, 1951.
- CARDINALES:** notiones, iura, officia, I, 321-326 — iura in electione Romani Pont., I, 315-317 — convocatio ad Concilium, I, 320 — sunt membra SS. Congregationum, I, 338 et in nota — extra Curiam degentes, I, 338 in nota.
- *palatini*, I, 390 bis et in nota.
- *capita ordinum*, I, 321.
- *Coronae*, I, 322.
- *Episcopi residentiales:* obligatio residendi in dioecesi, I, 324 et in nota.
- *curiales:* obligatio residendi in Curia, I, 324, 330.
- CARDINALIS:** *legatus a latere* — praecedentia, I, 325.
- *protector religionum mulierum*, I, 336 — origo et potestas in religionibus, I, 529.
- *nepos* (herus), I, 358.
- CARMELITAE** Excalceati, I, 36 — ius in bona temporalia, I, 558 — circa dignitates ecclesiasticas, I, 633.
- CARNALE SACRILEGIUM:** delictum et poenae, IV, 2055 et sqs.
- CARTHUSIANI:** professio religiosa, I, 591 in nota.
- CASTITAS:** obligatio clericorum, I, 191.
- *votum:* relate ad religiosos, I, 604.
- CASTRENSES:** vide **EPISCOPI**.
- CASUS:** *reservati* Episcopis: — ius parochorum, I, 482 — relate ad religiosos exemptos, I, 544 et in nota — facultas confessorii Episcopi, I, 401 — utrum reservati cessent sede vacante, I, 461 in nota — determinatio in synodo dioecesana, I, 413 in nota — facultas canonici poenitentiarum, I, 439.
- *solutio*, I, 600. Vide etiam **CONFERENCE**.
- *conscientiae:* practice solvuntur a S. Poenitentiaria, I, 351, theoretice a S. Officio, I, 351.
- praecipui *simoniae*, II, 717 et sqs.

CASUS: *fortuitus*, IV, 1655.

CATECHESIS: a quibus curanda, II, 915 et sqs. Vide DOCTRINA CHRISTIANA.

CATHEDRA (ex CATHEDRA). Vide DECISIONES.

CATHEDRALIS: ecclesia circa erectionem associationum fidelium, I, 447 — eius archivum, I, 430 — habere debet officia poenitentiarum et theologi, I, 439 et in nota.

CATHEDRATICUM: impositio, I, 373, II, 1043.

CAUSA PIA: omissio adimpletionis, IV, 2011.

CAUSAE: excusantes, eximentes, I, 27 — maiores, I, 310 — dispensationis, I, 114.

CAUSAE iudiciales: introductio ad S. Sedem, advocatio, tractatio, III, 1086, 1112 — quam primum terminandae, III, 1148 — ordo inter varias causas, III, 1155.

— *incidentes*, III, 1369-1381.

— *de sollicitatione*, I, 339.

— *matrimoniales*, I, 373, 417 in nota — notae historicae, iura exclusiva Ecclesiae, qualitates causarum, actor, appellatio etc., III, 1477, 1501. Vide APPENDICEM I^{am} et II^{am} ad vol. III.

— *contra sacram ordinationem*: competentia, actor, ratio procedendi, appellatio, III, 1504-1508. Vide APPENDICEM III^{am} ad vol. III.

— *beatificationis*: notiones, postulator, relator, promotor fidei etc., III, 1509-1520 — modus procedendi, per *viam non cultus* perquisitio facienda, etc., III, 1521, 1564 — modus procedendi per *viam cultus*, III, 1565-1567.

CAUTIO: solutio, III, 1153 — de damno infecto, III, 1207 — in absolutione a censura, IV, 1743.

CENSORES: S. Officii, I, 339 — librorum, II, 957.

CENSURA: irretitus ad ordines accedens. Vide RECEPTIO.

CENSURA: *librorum*: ius Ecclesiae, II, 951 — ius Status civilis, II, 951 — quid hic veniat nomine librorum, II, 952 — quinam libri edi nequeant sine praevia censura, II, 954 et 956 et sqs. — a quo exercenda, II, 955 et sqs. — strictior in hac re obligatio clericorum et religiosorum, II, 955 — poenae in violantes leges censuram praevidiam praescribentes, IV, 1875, 1876.

CENSURAE: poenae medicinales: notio, IV, 1741 — divisio, IV, 1741 — quodnam delictum requiratur ut censura infligi pos-

sit, IV, 1742 — contumacia et eius necessitas et quando censeatur adesse, IV, 1743 — non irrogandae nisi sobrie et magnacum circumspectione, IV, 1741 — quomodo ad eas irrogandas procedendum, IV, 1724 — ferri possunt etiam in ignotos, IV, 1742 — effectus inflictæ censurae, IV, 1714 — an et quando detur appellatio vel recursus a censuris, IV, 1744 — de censurarum multiplicatione in eodem subiecto, IV, 1746 — tolluntur absolutione, IV, 1753 — an et quando ea danda sit et an absolvens a censura possit poenam vindicativam indigere, IV, 1754 — an absolutæ aliquando reviviscant, IV, 1754 — an absolutio unius sine aliis absolutis dari possit, IV, 1755 — an firma censura, dari possit absolutio a peccatis, IV, 1756 — absolutio fori interni et fori externi eiusque effectus, IV, 1759 — quinam in periculo mortis possint absolvere, IV, 1760 — quinam extra mortis periculum, IV, 1761 — absolutio impediens promotionem ad officia ecclesiastica, I, 211 — impediens inscriptionem associationibus ecclesiasticis, I, 679 — absolutio data a Cardinali, I, 325 et in nota — data a confessori Cardinalis, ibidem — data a confessori religiosorum, I, 539 — data a confessori religiosi, I 619 bis — data a Supremo Moderatore religionis, I, 539 — data a Vicariis et Praefectis Apost., I, 373.

CENSURAE: *ab homine*: quomodo multiplicari possunt in eodem subiecto, IV, 1748 — cuinam sunt reservatae, IV, 1750 — an ubique locorum, IV, 1752 — quinam absolvere possit et an etiam reum qui alio domicilium vel quasi-domicilium transtulit, IV, 1761 — si absolutio datur ab alio est invalida, IV, 1755, 1761 — quid de absolutione data in periculo mortis, IV, 1760 et in nota — poenae absolvere praesumentium sine facultate a quibusdam censuris, IV, 1956.

— *a iure*: aliae reservantur Ordinario, aliae Sedi Apost., IV, 1750 — harum aliae reservantur simpliciter, aliae speciali modo, aliae specialissimo modo, IV, 1750 — quomodo multiplicetur in eodem subiecto, IV, 1747.

— *reservatae*: censura ab homine semper reservata est, et cuinam, IV, 1750 — reservari etiam possunt censuræ a iure, sed censura latae sententiae non est reservata, nisi expresse dicatur, nec urget in dubio reservatio, IV, 1750 — censura

- non est reservata nisi quibusdam attentis, IV, 1751 — reservatio stricte interpretanda, IV, 1752 — quid de reservatione censurae impediens receptionem sacramentorum, IV, 1752 — an Ordinarius possit ferre censuram sibi reservatam in delictum punitum censura reservata Sedi Apost., IV, 1751 — ubinam vigeat reservatio censurae, IV, 1752 — de confessario qui ignorat reservationem, absolutionem impertiente, IV, 1752 — Ordinarius non potest censuras specialissimo vel speciali modi Sedi Apost. reservatas remittere, etiam in casibus occultis, IV, 1762 — quid de eo qui in periculo mortis recepit absolutionem a censura ab homine, vel a censura specialissimo modo Sedi Apost. reservata a sacerdote facultate carente, si convaluerit, IV, 1760 — De absolutione ab his censuris extra mortis periculum, IV, 1761 — vel in casibus urgentioribus, IV, 1762.
- CESSATIO: legis, I, 28-30 — consuetudinis, I, 46 — privilegii, vide PRIVILEGIUM — causae privilegii, I, 106 — dispensationis, I, 117 — personae iuridicae, I, 140 — causae finalis, relata ad delegationem, I, 290 — voti, II, 893 — iurisiurandi, II, 904 — actionis poenalis aut poenae iam contractae, IV, 1727 et sqs. — poenae vindicativae, IV, 1822 et sqs.
- CHARACTER: sacramentalis, I, 297.
- CHARISMATA: variae species, I, 392 in nota.
- CHARITAS: charisma, I, 392 in nota.
- CHARTACEUM: I, 425. Vide ARCHIVUM.
- CHARTULARII: in curiis episcopalibus, I, 425. Vide NOTARII.
- CHIROGRAPHUM: I, 57, scholium.
- CHIROMANTIA: IV, 1901 et sqs.
- CHIROTHECAE: pertinent ad insignia Episcoporum, I, 401, 394 in nota.
- CHIRURGIA: I, 199.
- CHORALES: vide BENEFICIUM, CAPITULA, CANONICI etc.
- CHOREAE: prohibitae clericis, I, 199.
- CHORI OBLIGATIO: in religionibus, I, 616 — in Capitulis, I, 444 et sqs.
- CHRISMA: benedictio reservata Episcopis, I, 481 in nota.
- CHRISTIANITATES: notae historicae, I, 463. Vide VICARIATUS FORANEUS.
- CINERES: benedictio, I, 441 in nota.
- CINGULUM: cingulum a tertiariis deferendum, I, 691.
- CITATIO: notio, necessitas, competentia etc., III, 1239, 1249.
- CIVILIA: delicta civilia, IV, 1649.
- CLAUSULAE: rescriptorum, I, 62 et 337.
- CLAUSURA: notiones, I, 610, sqs. et in notis. — *virorum*, I, 610.
- *monialium*: non ligantur Cardinales, I, 613, 625 — iura Episcoporum, I, 400 in nota, 613 — relate ad confessarios, I, 552 — relate ad novitias, I, 585.
- *congregationum religiosarum*, I, 614.
- *collegiorum religiosorum*, I, 612.
- *violatio*, IV, 1977 et sqs.
- CLERICATUS: requiritur in officiorum provisione, I, 211.
- CLERICI: iura et privilegia et obligationes, I, 180-199 — *processus contra clericos concubinariorum*, I, 433, III, 1614-1620 — poenae contra eosdem, IV, 2062 — non residentes, vide RESIDENTIA.
- *secreti*, I, 390 bis — excusantur a choro, I, 445 in nota.
- *minoristae*: reductio ad statum laicalem, I, 659 — contra sextum peccantes, IV, 2061 — omittentes deferre habitum ecclesiasticum et tonsuram, IV, 2177-2178.
- *saeculares*: litterae testimoniales pro ingressu in religionem, I, 574.
- *in sacris*: dimissi a religione, I, 660 — contra sextum peccantes, IV, 2062 — non gestantes habitum ecclesiasticum et tonsuram, IV, 2177-2178.
- *falsarii*: litterarum apostolicarum, IV, 2064.
- publice apostatae, IV, 1864.
- *mercaturam exercentes*, v. MERCATURA.
- *attendantes matrimonium*, IV, 2194 et sqs.
- *usurpantes vel convertentes bona ecclesiastica in proprium usum*, IV, 1996-2001.
- *clericorum poenae vindicativae*: IV, 1829 et sqs.
- maiores et minores, I, 298 — minorum laicizatio, I, 299.
- CLERUS: notiones, I, 163. Vide PROCESUS, CLERICI.
- *saecularis*: relationes cum religiosis, I, 532.
- *palatinus*: *regionarius*, I, 330.
- COACTIO: ad dandam sepulturam ecclesiasticam, IV, 1966 — ad statum clericalem, IV, 2028-2030; — ad statum religiosum, IV, 2028, 2030.
- COADIUTORES: vicarii in ecclesiis capitularibus, I, 449, Vide VICARII.
- *Episcopi*, vide EPISCOPI.
- *Vicarii et Praefecti apost.*, I, 376.
- *Dignitatis in capitulis*, I, 441 in nota.
- COADIUTORIAE: II, 973.
- CODEX I. C.: potestas interpretandi, I, 335. Vide COMMISSIO.

- CODIFICATIO:** iuris poenalis, IV, 1854.
- COELIBATUS:** clericorum, I, 191 — pro clericis laicizatis, I, 300. Vide **CASTITAS**.
- COEMETERIA:** benedictio reservata Episcopis, I, 481 in nota — reconciliatio, I, 373 in nota — notiones et divisiones, erectio etc., II, 791-795 — violatio, IV, 1917 et sqs.
- COERCITIO:** religiosorum per Ordinarios locorum, I, 626.
- COETUS:** *consultorum dioecesanorum*. Vide **CONSULTORES** dioecesani.
- *liturgici* in S. Cong. Rituum, I, 345.
- *capitulares*, I, 447.
- *Cardinalium*: in dirimendis controversiis de competentia dicasteriorum, I, 333.
- *coetus studiis provehendis* historiae et sacrae Scripturae, I, 348 in nota.
- COGNATIO:** Vide **CONSANGUNITAS**.
- COGNITIO:** *collegialis*: notio, I, 250 in nota.
- *iudicialis*: notio, ordo, III, 1154-1156.
- COHABITATIO** clericorum cum mulieribus, I, 192. Vide **CONCUBINATUS**.
- COLLATIO:** *beneficii*: notio, collatores, acceptatio, etc., II, 987-993, modi provisionis canonicae, I, 209 et sqs. — quis gaudeat iure liberae collationis, I, 220 et sq. — collatio sede vacante, I, 459. Vide **BE-NEFICIUM**, **OFFICIUM**, **PAROECIA**.
- *ordinum maiorum et minorum*, I, 389.
- *tituli* relate ad Episcopos, I, 393 et in nota.
- COLLATIONES:** morales, vide **CONFRENTIAE**.
- COLLECTAE:** religiosorum in locis missionum, I, 373 in nota. — in Missa, I, 373.
- COLLECTIONES** decretorum RR. SS. Congreg., II, 695.
- COLLEGIA:** exemptio a parochis, I, 467 et in nota — quomodo stare possint in iudicio, III, 1175 — appellantis ad Romanum Pontificem, IV, 1935.
- *funeraticia*, I, 667.
- *religiosorum*: utrum subiaceant clausurae, I, 612.
- COLLEGIALES** ecclesiae: circa erectionem unionum fidelium, I, 447 — circa archivum, I, 430 — circa officium canonici poenitentiarum et theologi, I, 439 et in nota.
- COLLEGIUM:** quo sensu intelligatur in quaestione praecedentiae, I, 161 in nota — in electione, I, 230 — in electione compromissariorum, I, 242.
- *defensorum*, I, 357.
- *Cardinalium*, I, 321-325 — *secretarius*, I, 340 in nota.
- COLLEGIUM:** *advocatorum consistorialium*, I, 330.
- *consultorum S. Congr. Concilii*, I, 342.
- *consultorum dioecesanorum*, I, 451-454 — potestas sede vacante, I, 461.
- *canonicorum*, I, 435 in nota.
- COLLOCATIO:** bonorum pie fundationis, II, 1081.
- COLLOCUTORIUM:** I, 611, et in nota.
- COLLUSIO:** quando habeatur in distributionibus choralibus, I, 437 — vis consuetudinis et statutorum capitularium circa ipsam, I, 445, in nota.
- COLORATUS:** titulus, I, 292. Vide **TITULUS**.
- COMAE:** cultus relate ad clericos, I, 196 — fictitiae, I, 196.
- COMITIA:** in associationibus, I, 682.
- COMMENDA:** *perpetua*, I, 205.
- *Sancti Laurentii in Damaso*, I, 321.
- COMMENDATIO:** associationum fidelium, I, 667, 669.
- *Episcoporum*, I, 393 et in nota.
- COMMENTARII** Sacrae Scripturae: IV, 1876.
- COMMENTARIUM:** officiale S. Sedis, I, 4.
- COMMERCIIUM** falsarum Reliquiarum: IV, 1905.
- *epistolare*, vide **EPISTOLARE**.
- COMMISSARIUS:** S. Officii, I, 339.
- COMMISSIO:** *ad canones interpretandos*, I, 329.
- *ad probandas novas religiones*, I, 343.
- *ad paranda necessaria in synodo tractanda*, I, 413.
- COMMISSIONES:** in SS. Congregationibus, I, 338.
- COMMODATUM:** bonorum ecclesiasticorum, II, 1074.
- COMMORATIO:** requisita ad domicilium et quasi-domicilium, I, 124 et sqs. — in poenam clerico praescripta vel prohibita, IV, 1829 et 1833 — quodnam ius conferat ab anno in Urbe commoranti in ordine ad iudicia, III, 1103.
- COMMUNICATIO:** *dimissionis*, I, 655.
- *gratiarum in associationibus ecclesiasticis*, I, 696.
- *privilegiorum*: I, 619 — *variae species*, I, 92.
- *in sacris, cum acatholicis*, II, 835-836 — cum excommunicatis, IV, 1771 et sqs. — cum vitando, IV, 1958 et sqs.
- COMMUNIO:** *laicalis*, I, 296.
- *sacramentalis*: obligatio religiosorum, I, 608 et in nota — puerorum non reservata parochis, I, 481 in nota.
- *inferorum*: ius paroeciale, I, 481 et in nota.

- COMMUNIO: *paschalis*: non reservatur parochis, I, 481 in nota.
- COMMUNISTAE: IV, 1951.
- COMMUNITAS: legis capax, I, 2.
- COMMUNITATES *religiosae*: unio cum paroccia, I, 469.
- COMMUTATIO: *pro foro interno*, I, 351.
- *voti*, II, 898.
- *ultimarum voluntatum*, II, 1057.
- *poenae*, IV, 1697, 1698.
- COMPAGNIA, di S. Paolo, I, 501, in nota.
- COMPENSATIO: *iniuriarum*, IV, 1691.
- *expensarum iudicialium*, III, 1432.
- COMPETENTIA: competentiae beneficium, I, 185.
- *dicasteriorum* Sanctae Sedis, I, 333 — cumlatio an admittatur, I, 333 et in nota — limitatio in dicasteriis S. Sedis, I, 333 — separatio iurisdictionis iudicialis a non iudiciali, I, 333.
- *fori*: notio, III, 1093 — conflictus, III, 1109 et 1145 — varii fontes competentiae, III, 1102 et sqs. — in causis matrimonialibus, III, 1481 — in causis Sanctorum, III, 1509, 1524, 1566. Vide INCOMPETENTIA.
- COMPLEX: in peccato turpi, quod attinet ad absolutionem sacramentalem, delictum, IV, 2079 et sqs. — validitas et liceitas absolutionis, IV, 2082 et sqs. — ablatio iurisdictionis, IV, 2091 — notae historicae, IV, 2092 — poenae, IV, 2093.
- *in delictis*, IV, 1674.
- COMPREHENSIVAE leges: I, 8 et IV, 2116 et sqs.
- COMPROMISSARI: in electionibus, quinam, quot, quomodo eligendi, I, 242 — servanda a compromissariis, I, 243.
- COMPROMISSUM: formae, notio, usus etc., I, 240 et sqs. — admittitur in electionibus religiosis, I, 538 — in electione Romani Pont., I, 315.
- *in arbitros*, III, 1447 — canonizantur leges civiles, III, 1448 — quinam ab hoc munere arceantur, III, 1449 — quid si inutile evaserit, III, 1450.
- CONATUS delicti: IV, 1683 et sq. — imputabilitas, IV, 1685 — poenae, IV, 1726.
- CONCILIARIS theoria: IV, 1936.
- CONCILIUM: S. Congregatio Concilii, I, 342 — competentia, I, 333 — modus procedendi, I, 342 in nota.
- *Oecumenicum*, I, 318 et sqs. — solvere nequit dubium de electione Romani Pont., I, 317 — nequit restringere iura Romani Pont., I, 316 — potestas, I, 308 — nequit eligere Romanum Pont., I, 315.
- CONCILIUM: *plenarium*, I, 368 et sqs. et in notis.
- *orientale, occidentale, patriarchale, primatiale, mixtum nationale*, I, 368.
- *particulare*, potestas, I, 367 — notiones, I, 368.
- *provinciale*, notiones, I, 368 et sqs. — in terris Missionum, I, 375 et in nota — iura, I, 447 — convocatio, I, 365.
- CONCIONATORES: facultas concionandi, quis concedere possit, officium, iura Ordinarii etc., II, 920 et sqs.
- CONCIONES: notio, II, 919 — examen pro approbatione, II, 922, I, 433.
- CONCLAVE: I, 314, 315 et in nota — secretarius, I, 340 in nota — secretum servandum eiusque violatio, IV, 1920.
- CONCLUSIO *in causa*: quid, quot modis fit, effectus, III, 1388.
- CONCORDANTIA dubiorum: vide CONTESTATIO.
- CONCUBINARI: vide CLERICI.
- CONCUBINATUS: delictum, IV, 2054 — poenae, IV, 2059 et sqs. — clericorum, III, 1614 et sqs.
- CONCURRENTES: ad delictum, IV, 1855-1868 — quasnam et quando poenas incurrant, IV, 1674 — imputabilitas, IV, 1675-1676 — circa damna resarcienda, obligatio, IV, 1680.
- CONCURSUS: principia circa concursum delictorum et poenarum, IV, 1708 — principia specialia circa delictum complexum et delicti conatum, IV, 1710 — applicatio poenarum, IV, 1725 — in delictum, IV, 1673 — retractatio, IV, 1678 — concursus negativus, IV, 1679 — normae pro applicandis poenis in concursu delictorum, IV, 1701.
- *ad paroccias*: examen, I, 433 — notiones et praxis, I, 475-477.
- *rescriptorum*: vide RESCRIPTA.
- *ad officia ecclesiastica*: competentia, I, 208 — pro officio canonici poenitentiarum et theologi, I, 439 in nota, II, 1008.
- CONDITIONALIS damnatio: IV, 1821.
- CONDITIONES: personarum physicarum, I, 120 — in rescriptis, I, 62 et sqs. — in electionibus, I, 233 — in limine foundationis beneficii, II, 978, aut pii instituti, II, 1030 — in dimissione beneficii, II, 1020, aut parocciae, III, 1587.
- CONDONATIONES: pro foro interno, I, 351.
- CONFECTIO: reliquiarum, IV, 1905.
- CONFERENTIAE: pro solutione casuum, I, 190 — circa ipsas vicarii foranei officium, I, 465 et in nota — obligatio religiosorum, I, 600.

- CONFIDENTIAE *Episcoporum*, I, 370. Vide CONTUMACIA.
- CONFESSARII: religiosorum, I, 544-545 — religiosarum, I, 546-555 — novitiorum, I, 586 — societatum in communi viventium sine votis, I, 662 — *Episcoporum*, I, 401 — *Cardinalium*, I, 325 — examen confessoriorum, I, 433 — obligatio monendi poenitentes de obligatione denuntiandi sollicitantes, IV, 2122.
- CONFESSIO *sacramentalis*: approbatio ad confessiones recipiendas, I, 373 — privilegia *Episcoporum*, I, 401 — examen pro approbatione, I, 433 — privilegia *Regularium*, I, 619 bis — obligationes religiosorum, I, 608 et in nota — privilegia *Cardinalium*, I, 325 — confessionis exceptio sine ordine sacerdotali, IV, 1888 — usurpationis iurisdictionis pro absolutione a reservatis, IV, 2077-2078.
- *iudicialis*: notio, an revocari possit, III, 1276-1278.
- *extraiudicialis*: quid et vis, III, 1279.
- CONFINIA paroecciarum: controversio, I, 480 — ius *Episcoporum*, I, 480 in nota.
- CONFIRMATIO: electionis, I, 251 — Conc. Oecumenici, I, 320 in nota.
- *sacramentalis*: requiritur pro ingressu in religionem, I, 574 — privilegium *Cardinalium* illam conferendi, I, 325 — facultas Vicarii et Praefecti Apostol., I, 373 — facultas Abbatis vel Praelati nullius, I, 389 — poenae in illegitime ministrantes, IV, 2075, 2076 — liber confirmatorum, I, 486.
- *communis vel specialis* decretorum SS. Congregationum, I, 335.
- CONFOEDERATIO: Congregationum religiosarum, I, 593 et in nota.
- CONFRATERNITAS: notio, I, 667 et in nota — erectio, I, 700 — erectio in ecclesia capitulari, I, 447 in nota — participatio cultui divino, I, 700 — adscriptio sodalium, I, 700 — vestis propria, I, 700 — comitia, I, 662 et in nota et 700 — lex distantiarum, I, 694 — ecclesia vel altare confraternitatis, I, 695 — communicatio gratiarum, I, 696 — functiones, I, 697 — bona temporalia, I, 698 — translatio sedis, I, 699 — oratoria subduntur visitationi Episcoporum, I, 400 in nota — obligatio circa archivum, I, 430 — ius quaestuandi, I, 628 in nota.
- *S. Rosarii*: facultas erigendi, I, 671 et in nota.
- *doctrinae christianae*, I, 694 — *SS. Sacramenti*, I, 686 et 694.
- CONFRATRIA: notiones, I, 667.
- CONGREGATIO: plena, I, 303 et in nota — particularis sancti Officii, I, 331 in nota — ordinaria et extraordinaria SS. Rituum Congr., I, 345 in nota.
- CONGREGATIONES: *Missionariorum*, I, 375.
- *presbyterorum Missionariorum*, I, 661.
- *monasticae*, I, 503 — religiosae, I, 503 — notio, I, 503 — clausura, I, 614 — exemptio, I, 625 et sqs. — ius quaestuandi, I, 629 et sqs.
- *iuris dioecesanis*: subduntur visitationi Episcoporum, I, 400 in nota.
- *laicales iuris pontificii item clericalis*, subduntur Episcoporum visitationi, I, 400 in nota.
- *marianae et bonae mortis*, I, 671.
- *SS. Rosarii, Montis Carmeli, SS. Trinitatis* etc., I, 671.
- *Romanae*: notio, divisio, numerus, I, 338 et sqs. — earum potestas sede vacante, I, 316 — potestas administrativa, legislativa, executiva, I, 328 — competentia, I, 333 — disciplina servanda, I, 334 — vis et auctoritas decisionum, I, 335 — modus recurrendi ad ipsas, I, 336 — formulae in responsis adhibitae, I, 337.
- *extraordinariae*, vide COMMISSIONES.
- *in causis Sanctorum*, antepreparatoria, generalis, praeparatoria, III, 1557 et sqs. et 1563 et sq., 1667-1670.
- CONGRESSUS Sacrarum Congregationum: I, 331.
- CONGRUA retributio: Vicarii capitularis, I, 461.
- *oeconomi in curia dioecesana*, I, 462.
- CONIUGES: eximuntur ab officio testimonii in causa sui coniugis, III, 1286 — non admittuntur in religionem, III, 570 — ad agendum munus periti in causa sui coniugis, III, 1326.
- CONSANGUINEI: *Cardinalium*, I, 322 — *Episcoporum*, I, 420 — administratorum bonorum ecclesiasticorum, III, 1076 — *Ordinariorum* relate ad consilium dioecesanum administrationis, II, 1061 — ad munus Vicarii Generalis, I, 420 — quod attinet ad matrimonium consanguineorum accusandum, III, 1486 — ad testimonium ferendum in iisdem causis, III, 1490, vel in causis Sanctorum, III, 1517, et in aliis causis, III, 1282 et 1286 — in compensatione expensarum iudicialium, III, 1432 — iudicis an ab ipso iudice possint iudicari, III, 1146 — promotoris iustitiae et defensoris vinculi in iisdem causis, III, 1146 — infamia non afficit consanguineum, IV, 1826.

CONSANQUINITAS: notio, computatio, I, 132.

CONSCIENTIA: obligatio in conscientia, I, 16. Vide MANIFESTATIO conscientiae. — V. SUSPENSIO ex informata conscientia

CONSECRATIO: notio, II, 723 — locorum sacrorum, II, 724 — minister, II, 724 — in casu venditionis vel permutationis rei, II, 1076.

— *altaris*, II, 737, 779.

— *campanae*, II, 745.

— *ecclesiae*: quanam ecclesiae sint consecrandae, II, 736 — consecrationis necessitas, II, 735 — ritus et aliae circumstantiae consecrationis, II, 737 — anniversarium celebrandum, II, 728 — effectus, II, 735 et 742 — cessatio et amissio, II, 841.

— *episcopalis*: I, 393 — illegitima, IV, 2151, 2152 — reservatur Rom. Pontifici, I, 393 — intra quod tempus recipienda, I, 393.

— *Romani Pontificis*, I, 325.

— *in provisione officii*, I, 281.

— *virginum*, reservatur Episcopis, I, 481 in nota.

CONSENSUS: quid importent canones exigentes requisitionem consensus, I, 153 — consensus populi in provisione officii ecclesiastici, I, 210.

— *capituli*: quando requiratur, I, 447.

— *consensus Ordinarii in aedificatione ecclesiae domus religiosae*, I, 523.

CONSILIARII: eos habeant Superiores religiosi, I, 541.

CONSILIUM: quid, I, 2 — consilia evangelica, I, 500 — quid importent canones cum requirunt consilium, I, 153.

— *administrationis*, II, 1061 — quando audiendum, II, 1061.

— *fabricae ecclesiae*: notio, divisio, officia, II, 758.

— *missionis*, I, 375.

— *capituli* petitum ab Episcopo, I, 447 et in nota — in declaratione amovibilitatis vel inamovibilitatis paroeciarum, I, 470 — et alii varii casus in quibus requiritur, I, 447.

— *collegii consultorum*, I, 452 et in nota.

— *Superiorum religiosorum*, I, 541.

CONSISTORIALIS: congregatio, iusiurandum de secreto servando, I, 332 — competentia, I, 333 et 340.

CONSISTORIUM: publicum, semipublicum etc., I, 322 et in notis.

— *Cardinalium*, I, 329.

CONSPIRATIO: contra auctoritatem Ro-

mani Pont., IV, 1928 et sqs. — in Superiores ecclesiasticos, IV, 1928 et sqs.

CONSTITUTIO: associationis ecclesiasticae, I, 668 et sqs.

— *monarchica Ecclesiae*, I, 309.

— seu erectio coemeteriorum, II, 793.

— *Seminarii*, II, 935.

— *beneficiorum ecclesiasticorum*, II, 977 et sqs.

— *iuris patronatus*, II, 1001.

— *rei*, III, 1472.

CONSTITUTIONES: religiosorum, I, 507 — necessitas, I, 501.

CONSUETUDO: *facti*, I, 22 — notiones, divisiones, subiectum etc., I, 35-36 — in acquisitione privilegiorum, vide PRIVILEGIUM — circa electionem Vicarii Foranei, I, 464 in nota — circa concursus ad paroecias, I, 465 et in nota, 477 — circa unicitationem parochi, I, 478 — circa functiones paroeciales, I, 481 in nota — circa ius parochorum ad praestationes, I, 482 — circa collusionem aut remissionem fallentiarum, I, 445 in nota — circa distributiones chorales, I, 445 in nota — quod ad ius canonici iubilati ad distributiones, I, 446 et in nota — quod ad retributionem Vicarii Capitularis, I, 461 — circa praecedentiam Capituli, I, 450 et in nota — quando inducit praesumptionem concessi privilegii, I, 91.

CONSULTIVUM: vide SUFFRAGIUM.

CONSULTORES: dioecesani: notiones, provisio etc., I, 451 et sqs. — officium in administratione abbatiae vel praelaturae nullius, I, 390 — convocatio ad Synodum, I, 412.

— *nati*: Sancti Officii, I, 339.

— *consistorii*, I, 340.

— *Congregationum Rom.*, I, 339 et sqs.

— *parochi*, vide PAROCHI.

CONTEMPTUS auctoritatis § I, 603 in nota, 606 et in nota et IV, 1928 et sqs. — auctoritatis confirmantis aut instituentis, IV, 2207.

CONTESTATIO *litis*: quid, formalitates, necessitas, effectus, III, 1251-1256 — quid ante ipsam prohibeatur, III, 1255 — quodnam eius obiectum, in gradu appellationis, III, 1413.

CONTINENTIA causarum: III, 1107.

CONTRACTUS: simoniacus est nullus, II, 713 — legum canonizatio civilium circa contractus, II, 1069 — in alienatione bonorum ecclesiasticorum, II, 1078 — notanda circa alienationem II, 1073 — donatio, II, 1073 — commodatum, II, 1074 — in hypotheca,

- II, 1075 — venditio, permutatio, locatio, II, 1076 — emphyteusis, II, 1077 — mutuum, II, 1078 — sollemnitates servandae, III, 1069 et 1070 — qui et quomodo ab administratoribus faciendi, II, 1067 — a religiosis perfecti quosnam obligent, I, 560 et sqs. — prout determinant forum, III, 1105.
- CONTRAPUNCTATOR: I, 437.
- CONTRAVENTIO: IV, 1639.
- CONTUMACIA: notiones, actoris, III, 1373 et sqs. Vide REUS, ACTOR — quandonam reus contumax declarari possit, III, 1254 et 1374-1375 — num ex officio tantum an ad instantiam, III, 1376 — quid si reus a contumacia recedat, III, 1377 — quandonam actor possit contumax declarari, III, 1254 et 1378 — huius declarationis effectus, III, 1379 — ad quid reus vel actor contumax condemnari possit, III, 1380-1381 — an contumax possit appellare, III, 1409.
- *quod attinet ad censuras*, IV, 1741 et 1743.
- *in inobedientia*, IV, 1928.
- *non intervenientium* conferentis casuum, IV, 2173-2174.
- CONVALIDATIO: professionis, vide REVALIDATIO.
- CONVENIRE: aliquem, quid significet, I, 183 — III, 1170 et sqs.
- CONVENTICULA: in electione R. Pont., IV, 1935.
- CONVENTUALES Fratres Minores: ex eis eligitur unus ex Consultoribus Sancti Officii, I, 339.
- CONVENTUS: vide CONFERENTIAE et CONGREGATIO — conventus, I, 504 et 521 et sqs. Vide DOMUS religiosa.
- CONVERSI: peragere debent postulatam, vide POSTULATUS — in novitiatu locum separatam habeant, I, 583 — novitii fungantur officiis propriis fratrum conversorum, non ut primarii officiales et diligenter instruendi in sacra doctrina, I, 579.
- CONVERSIO: beneficiorum, II, 984 — bonorum ecclesiasticorum in proprium usum, IV, 1996 et sqs. — ecclesiae patronatae in electivam vel regularem, II, 1013 — institutorum piorum ad usus a fundatione alienos, II, 1032.
- CONVOCATIO: pro electione, I, 227 et sqs. — convocatio capituli, I, 447.
- COOPERATIO: vide CONCURSUS in delictum.
- COOPERATORES: parochorum, excusantur a choro, I, 445.
- COREPISCOPI: I, 404.
- CORONA: clericalis, I, 196 et in nota. Vide TONSURA.
- CORONAE: et alia signa saecularia amovenda ab armis, insignibus et sigillis Cardin., I, 324 — coronae precatoriae, benedicti possunt a Cardinalibus cum indulgentiis, I, 325, et ab Episcopis, I, 401.
- CORONATIO R. P.: impugnatio litterarum R. P. ante coronationem, II, 1927.
- CORPORALIA: ante lotionem non nisi a clericis tangenda, II, 887 — a quibus abluenda, II, 887.
- CORPORIS CHRISTI SOLLEMNITAS: suspendit interdictum, IV, 1789. Vide PROCESSIONES.
- CORREPTIO: remedium poenale, IV, 1843 et sqs. — potest esse secreta et publica et quando adhibenda est, IV, 1843 et sqs. — *iudicialis et extraiudicialis*, quando adhiberi nequeat iudicialis, III, 1467 — quoties adhiberi valeat contra eundem reum, III, 1468 — quando admittatur et qua periodo iudicii facienda, III, 1469 — quatenam continere debeat, III, 1470 — quando censenda inutiliter adhibita, III, 1471 — quatenam dicatur extraiudicialis et a quo facienda et quomodo, III, 1466.
- CORRUPTIO: officialium curiae, IV, 2227.
- COUTUMIERS: notio, I, 507.
- CORRUPTORES: IV, 2227 — minorum sexdecim annorum, IV, 2062.
- CRANIOTOMIA: IV, 2015.
- CREDENTES: haereticis, IV, 1860, 1862, 1868.
- CREMATIO: reprobatur, II, 788 — eam iubens sepultura ecclesiastica privandus, II, 816.
- CREMATORIAE SOCIETATES: IV, 1952.
- CRIMEN: IV, 1639 — crimen falsi, vide FALSI CRIMEN.
- CRUCES: facultas benedicendi cruces, I, 325.
- CRUCIFIXI: vide ICONES — crucifixi imago eminere debet in aula tribunalis, III, 1159.
- CRUX capituli: in processionibus, I, 450 — in funeribus, II, 807 — *pectoralis*: ius abbatis vel praelati nullius, I, 389 — pertinet ad vestes pontificales, I, 394 in nota — pertinet ad insignia episcopalia, I, 401 et in nota — ius Cardinalium, I, 325.
- CUBICULARII: Romani Pontificis secreti, I, 390 — intimi, I, 390 et in nota — secreti ab ense et lacerna (di cappa e spada), I, 390.

CULPA: IV, 1654 — causae culpam excludentes, IV, 1656 — minuentes, IV, 1662 — aggravantes, IV, 1669.

CULPABILITAS: vide IMPUTABILITAS.
CULTUS: *personae*: obligatio clericorum, I, 395.

— *capillorum*: obligatio clericorum, I, 396.

— *divinus*, notio, variae species, ordinatio, Ordinarii potestas, II, 830 et sqs. — a quo advigilandus et legibus ab Ordinario latis quinam teneantur, II, 834.

— *servorum Dei*: bonus et utilis, II, 856 — erga quos tantum permissus, II, 857, III, 1567, si praestitus fuerit ex tolerantia Servo Dei post Alexandrum III et ante tempus a constitutione urbaniana praefixum, potest peti eius positiva approbatio a Rom. Pont., III, 1565 — processus in casu faciendus, III, 1565 et sqs. — in causis Sanctorum per viam non cultus procedentibus fieri debet processus de non cultu, III, 1523 — quomodo faciendus ab Ordinario, III, 1534, 1535 — a Sacra Congregatione, III, 1546-1547.

CUMULATIO: officii Vicarii Generalis cum officialis munere, I, 419 — novae causae petendi in gradu appellationis prohibita, III, 1413 — querelae nullitatis cum appellatione permessa, III, 1419 — actionum vel exceptionum in iudiciis, III, 1201 — in causis martyrum ordinarie prohibita, III, 1511.

CUMULATIONIS poenarum systemata: IV, 1707.

CURA animarum: in paroechia personae moralis, I, 469 — quando obtineatur a parochio, I, 479 et sqs. — obligat ex iustitia parochum, I, 480 — in locis missionum, I, 373 — impedit officium Vicarii Generalis, I, 420 — in paroechia capituli, I, 449 et in nota — in paroecliis, I, 467.

CURATI: qui sint, I, 447 in nota.

CURATORES: agere et respondere debent in iudicio pro iis quorum curatelam gerunt, III, 1164 — quid si adsit conflictus inter horum iura et iura curatorum, III, 1164 — an curator datus ab auctoritate civili admittatur in iudicio, III, 1176 — curatore a munere cessante quandiu interrupta maneat instantia litis, III, 1260.

CURIA: *romana*: notae historicae, constitutio, disciplina, etc., I, 327-337 — personae ad eam pertinentes, I, 330.

— *dioecesana*: notio, institutio, etc., I, 416, 418 — bona et iura temporalia, I, 330 — quibus personis constet, I, 416 — a quo officiales nominandi, I, 316 — eorum

munus, I, 416-417 — religiosi professi ad saeculum regressi ab his muneribus prohibentur, I, 641.

CURIALES: v. CARDINALES et CURIA.

— *Curiae romanae*, I, 327 in nota et 330 — minores, I, 330 in nota — maiores et minores, I, 331 et IV, 1974 et 1990.

— *curiae dioecesanae*, qui sint, nominatio, etc., I, 416 et sqs.

CURSORES: pertinent ad curiam dioecesanam, I, 416 et 417 — in procedura pro dimissione religiosorum, I, 654 — in iudiciis, notio, remotio, etc., III, 1125 et sequentibus. Vide APPARITOR.

CUSTODIA SS. Eucharistiae: ubinam custodiri debeat aut possit, II, 842-845. — an retineri apud se vel in itinere possit, II, 845 — conditiones ad eam asservandam, II, 842 et 846 — ubi asservari potest, an asservare eam liceat pluribus in locis, II, 844 et 847 — custodienda in praecellentissimo loco, II, 846-847 et in tabernaculo inamovibili, II, 848 — quod certas habere debeat qualitates, II, 848 — cuius clavis diligentissime custodienda est, II, 848 — ac in eo in pixyde et quali, II, 849 — coram tabernaculo lampas lucere debet, II, 850 — an nocturno tempore gravi de causa extra tabernaculum custodiri possit, II, 848 — quid durante interdicto locali, IV, 1790 — num in ecclesia regularium subiaceat visitationi Ordinarii loci, I, 400 in nota — in ecclesiis capitularibus, I, 449 — vigilantia vicarii foranei circa ipsam, I, 465.

— *sacrae suppellectilis*, II, 877.

CUSTODIAE prout sunt divisiones provinciarum, religiosarum, I, 504 in nota.

CUSTOS canonicus, I, 435.

D

DALMATICA: pertinet ad vestes pontificales, I, 394 in nota — pertinet ad insignia pontificalia, I, 401.

DAMNATIO: conditionalis, IV, 1821.

DATARIA APOSTOLICA: I, 329 et sqs., 356.

DEBILITAS MENTIS: IV, 1665, 1718-1719.

DEBITA: religiosorum, I, 562.

DECALOGI: delicta contra sextum decalogi praeceptum, IV, 2049 et sqs.

DECANATUS: ruralis, I, 463, 307. Vide VICARII FORANEI.

DECANI: rurales, I, 404, 463 in nota. Vide VICARII FORANEI.

- DECANUS: *Cardinalis*, I, 315, 321, 323 in nota, 325, 346.
 — *Rotae*, III, 1133.
 DECIMAE: II, 1041.
 DECISIONES: *dicasteriorum*, I, 335.
 — *ex cathedra*, vis earum, I, 335.
 DECISIVUM: vide VOTUM.
 DECLARATIO: *nullitatis* actorum vel contractuum, III, 1209 et sqs. — *nullitatis* attentatorum, III, 1414 — *nullitatis* onerum ordinationi annexorum, III, 1505-1506.
 DECLARATORIA sententia: I, 21; IV, 1700, 1723.
 DECRETA: *dicasteriorum Curiae Romanae*: generalia, particularia, administrativa, doctrinalia, I, 335.
 — *Romani Pontif.* non necessario infallibilia, I, 335.
 — *S. Sedis*, obligatio religiosorum communicandi subditis, I, 540.
 — *edere* contra Ecclesiam, IV, 1943 et sqs.
 — *iudicialia*, III, 1372 — per apparitorem sunt executioni mandanda, III, 1125 — non admittunt appellationem, III, 1409.
 — *Ordinariorum*: in infligenda suspensione ex informata conscientia, III, 1629-1630 et 1636 — in remotione parochorum, III, 1588 et sqs., 1599 — in executione rescriptorum, I, 77 — in visitatione dioeceseana, I, 400 — in visitatione domorum religiosarum, I, 540.
 — *Conciliorum*: Oecumenicorum, I, 320 — plenarium et provincialium, I, 368 — conciliorum in locis missionum, I, 375 — synodorum, I, 414.
 DECRETUM: erectionis associationum fidelium, I, 669 — iudicis, III, 1395.
 DEDICATIO: ecclesiae, I, 373 in nota, I, 389 in nota. Vide CONSECRATIO.
 DEFECTUS: consensus, vide CONSENSUS — emendationis in dimissione religiosorum, I, 650, 651, 656.
 — *sententiae*, III, 1417 et sqs.
 DEFENSIO: pertinax doctrinae damnatae, IV, 1871, 1872 — librorum haeticorum, IV, 1873-1874.
 DEFENSIONES: ad eas sive per se sive per advocatum exhibendas, facta conclusione in causa a iudice partibus congruum tempus praestituendum, III, 1389 et sqs. — quomodo conficiendae et quibus distribuendae, III, 1391 — an typis imprimendae, III, 1391 — quid si partes eas intra utile tempus parare neglegant, III, 1889.
 DEFENSOR: *vinculi*: notio, electio, mu-
- nera, III, 1124 — appellare potest, III, 1409 — in causis matrimonialibus, III, 1484 — iura specialia in allegando, petendo, respondendo, III, 1496 — quando teneatur appellare, III, 1498 et 1502.
 DEFENSOR: *in causis contra s. ordinationem*: III, 1506 — quando debeat a munere exercendo abstinere, III, 1148 — quid si recusetur ut suspectus, III, 1146 — an possit removeri III, 1124 — an possit suam facere instantiam actoris peremptam, III, 1379 — an possit interponere querelam nullitatis contra sententiam, III, 1420 — an debeat nominari in sententia, III, 1404.
 DEFENSORES: haeticorum, IV, 1862-1868 — regionarii, I, 330. Vide COLLEGIUM DEFENSORUM.
 DEFICIENTES: a fide, qui sint, II, 911.
 DEFINITIVUS: vide ASSENSUS.
 DEFUNCTI: liber defunctorum, I, 486 — adscribi nequeunt in associationibus fidelium, I, 679.
 DEGRADATIO: clericorum, I, 296-298, IV, 1386 — notio, I, 660 et 1836 — Cardinalium, I, 326 — continet in se depositionem, privationem perpetuam habitus ecclesiastici et reductionem clerici ad statum laicalem, IV, 1836 — in delictis quae eam secumferunt excludit correptionem iudicalem, III, 1467 — quomodo sit infligenda, IV, 1836.
 DEGRADATORUM restitutio: I, 501 in nota.
 DEI CULTUS: I, 394.
 DELEGATA: vide IURISDICTIO.
 DELEGATI *Apostolici*: relate ad nominationem administratoris dioeceseos, in America Septentrionali, I, 454 in nota — notio etc., I, 360. Vide LEGATI.
 — *episcopales*: constituti sede impedita, I, 457 et in notis — sede vacante per translationem Episcopi, I, 460.
 DELEGATI: eorum potestas mandato metitur, I, 288 — quid si plures delegati simul fuerint in solidum vel collegialiter vel successive, I, 288 — an et quando possint subdelegare, I, 288 — quando debeant probare suam delegationem, I, 288 — quid importet eorum potestas, I, 288 — quomodo extinguatur eorum potestas, I, 290.
 — *iudices*: III, 1340 et sqs., 1123.
 DELEGATIO: notio, divisio etc., I, 287 et sqs. — potestatis ordinis, I, 373 in nota — ad dimittendos religiosos, I, 657.
 DELEGATUS: Vicarii Capitularis, I, 461

- Apostolicus, I, 360 — a magistratu inferiori Ordinario ad universalitatem negotiorum, I, 288-290 — a S. Sede, I, 288-290.
- DELIBERATIVUM: vide SUFFRAGIUM.
- DELICTA: in dimissione a religione, I, 655 — reservata Sancto Officio, I, 339.
- DELICTUM: notio, IV, 1638, 1639, 1641 — elementa essentialia, IV, 1640 — divisio, IV, 1644-1650 — personae moralis, IV, 1642 — qualitas et quantitas, IV, 1643 — publicum, IV, 1645 — notorium, IV, 1646-1647 — occultum, IV, 1648 — ecclesiasticum, civile, mixtum, IV, 1649 — imputabilitas a quo pendeat, IV, 1651 — concurrentes accessorii, IV, 1674 — conatus ad delictum, IV, 1683, 1685 — perfectio ad incurrendam poenam, IV, 1716 — forus ratione delicti, III, 1106 — actiones quae ex delicto oriuntur, IV, 1681 — frustratum, IV, 1684-1685 — continuatum, IV, 1704 — permanens, IV, 1705 — collectivum, IV, 1706.
- DELINQUENTES: subditos Ecclesia coercere potest, IV, 1686, 1687 — an et quibus in casibus excusari possint a poenis latae sententiae, IV, 1717 et sqs.
- DENUNTIATIO: librorum perniciosorum, II, 961 — monita circa hoc pro Ordinariis, II, 961.
- *iudicialis* notio et quomodo differat a querela, III, 1456 — quis possit, quis debeat et quomodo denunciare, III, 1457 et sqs. — quanam actiones criminales requirant praevidiam accusationem seu querelam, III, 1460.
- *falsa* confessarii de crimine sollicitationis, IV, 2069 et sqs.
- *confessarii sollicitantis*: de obligatione denunciandi, IV, 2118 — quis denunciare et denunciari debeat, IV, 2119 et sq. — tempus denuntiationis, IV, 2121 — obligatio confessarii, IV, 2122 — de modo denunciandi, IV, 2123 — causae excusantes a denuntiatione, IV, 2126 — omissio denuntiationis, IV, 2117 — poena contra omittentes denuntiationem, IV, 2128.
- *nomen dantium sectae massonicae*, IV, 1954.
- DENUNTIATIONES: factae Vicariis foraneis, I, 465 — relate ad sacras ordinationes et nuptias, pertinent ad parochos, I, 481.
- DEPOSITIO: *clericorum*, I, 296 — notio, I, 660 et IV, 1821.
- *bonorum piae foundationis*, II, 1081.
- DEPUTATI: officium clericis prohibitum, I, 202.
- pro Seminario: electio, I, 447.
- DEPUTATIO: temporum sacrorum, II, 819.
- *Vicarii Capitularis*, I, 390 in nota.
- Vide ELECTIO.
- DESERTATIO: muneris sibi commissi, IV, 2216.
- DESTRUCTIO: malitiosa rerum: delictum, IV, 2041 — poenae: in laicos, IV, 2043 — in clericos, IV, 2044.
- DETENTIO: librorum haereticorum, IV, 1873-1874 — bonorum ecclesiasticorum, IV, 1993.
- DEVOLUTIO: in provisione officii, I, 208 — in electione Vicarii Capitularis, I, 461 et in notis.
- DEVOLUTIVO (in) recursus: a decretis in visitatione canonica, I, 400.
- DIACONALIS ordo Cardinalium: I, 321.
- DIACONI: regionarii, palatini, I, 321.
- DIACONIA: notio, divisio, I, 321 — assignatio, I, 322 — optio, vide OPTIO.
- DIACONUS: Cardinalis, potestas in sua diaconia, I, 325.
- DIARIA: normae speciales pro diariorum scriptoribus, II, 955.
- DICASTERIA: curiae Rom. notio, I, 327 et sq. — vacatio, I, 334 in nota — potestas in religiosis, I, 528. Vide CURIA ROMANA.
- DIES: computatio, I, 48.
- *festi*, qui sint, II, 823 — observantia, II, 824.
- *abstinentiae et ieiunii*, II, 825-829 — specialis facultas Ordinariorum dispensandi, II, 821.
- *feriati*, III, 1158 et 1160.
- DIGNITAS: personae laesae vel laedentis, IV, 1670.
- DIGNITATES Capituli: erectio, suppressio, I, 340 in nota — historia, numerus etc., I, 435 et sqs. — provisio canonica, I, 438-439 — iura et officia, I, 441 et sqs.
- DILATIONES: notio et divisio, III, 1157 — quibus normis reguntur, III, 1158.
- DILIGENTES: in observantia choralis, I, 437.
- DILIGENTIA: omissio diligentiae debitae, IV, 1667.
- DIMISSIONE: a religione, I, 645 et sqs. — officii ecclesiastici, I, 259 — habitus ecclesiastici et tonsurae, I, 299 — a sodalizio in communi viventium sine votis, I, 662 — sodalium associationis ecclesiasticae, I, 681 — alumnorum e Seminario, II, 943 — beneficiorum, II, 1020.
- DIMISSIONARIAE: vide LITTERAE.
- DIOECESSES: exemptae circa electionem Vicarii Cap., I, 461.
- DIOECESIS: etymologia, notio, historia, etc. I, 305-306 — quod ad incardinationem, I,

- 173 in nota — erectio, divisio, suppressio, provisio canonica, I, 340 — regimen sede vacante, I, 447 — administratio per capitulum vel collegium consultorum, I, 451 in nota — sede impedita, I, 457 — sede vacante, I, 465 et in nota.
- DIRECTIO:** litterarum ad Dicasteria Rom., I, 336 in nota.
- DIRECTORIA:** notio, I, 507.
- DISCEPTATIO:** iudicialis, III, 1161 et sqs.
- DISCESSUS:** e dioecesi, I, 203.
- DISCIPLINA:** *interna religiosorum*, quid importet, I, 625 in nota.
- *ecclesiastica*, curanda, I, 369 in nota.
- *Dicasteriorum Curiae Rom.*, I, 334.
- *De Sacramentis*, I, 341.
- *Seminariorum*, II, 942.
- DISCUSSIO causae**, III, 1389 et sqs.
- DISMEMBRATIO:** territorii paroecialis, I, 492 in nota — beneficiorum eccl., II, 983.
- DISPENSATIO:** notio, divisio, historia, interpretatio, cessatio etc., I, 108-117 — a votis publicis, I, 641 in nota, 604 in nota — a prohibitione librorum et a ieiunio eucharistico, I, 339 — matrimonialis, I, 341 — pro foro interno, I, 341 — a lege Concilii plenarii, I, 369 — a ieiunio et a festis, I, 373 — potestas Episcopi dispensandi, I, 394 — voti, II, 897 — temporum sacrorum, II, 821 — pro religiosis, II, 821 — super rato, quis petere possit, III, 1489 — quaedam speciales dispositiones circa dispensationem super rato, III, 1497.
- DISPOSITIONES:** administrativae, I, 335.
- DISPUTATIO:** cum acatholicis circa fidem, II, 912 — iudicialis, III, 1389 et sqs.
- DISTANTIA** (lex distantiae): relate ad confraternitates et pias uniones, I, 394.
- DISTINCTIO:** inter clericos et laicos, I, 165.
- DISTRIBUTIO:** reliquiarum, IV, 1905 et sqs.
- DISTRIBUTIONES** chorales: I, 437 et sqs.
- DIVINATIO:** IV, 1901 et sqs.
- DIVISIO:** beneficiorum eccl., II, 983 et sqs. — paroeciae, II, 983 — territorii ecclesiastici, I, 305 et sqs.
- DOCTORES:** iura, II, 947.
- DOCTRINA CHRISTIANA:** obligatio parochorum, I, 485 — religiosorum, I, 615 — obligatio et potestas Episcoporum, I, 394 — Vicarii paroeciae capit., I, 449 — Vicarii foranei, I, 465 — Superiorum religiosorum, I, 540 — magistri novitiorum relate ad conversos, I, 579 — obligatio erigendi in paroeciis confraternitatem doctrinae christianae, I, 694.
- DOCUMENTA Curiae episcopalis:** usus sede vacante, I, 461 et in nota et IV, 2223 et sqs. — violatio, IV, 2223 — negligentia in manutentione, IV, 2225 — recusatio legitimae traditionis, IV, 2226.
- *benedictionis et consecrationis locorum sacrorum*, II, 727.
- *piarum fundationum*, II, 1082.
- *in iudiciis* quid productio et editio documentorum, III, 1351 — eorum vis, collatio, III, 1352-1354 — in causis beatificationis, III, 1519-1520. Vide INSTRUMENTUM, ACTIO.
- DOLUS:** relate ad ingressum in novitiatum, I, 570 — relate ad professionem religiosam, I, 594 et in nota, 591 — concedit actus rescissionem, III, 1212 — in emissione professionis religiosae, IV, 2192, 2193 — ad delictum requiritur, IV, 1652 et sqs. — causae excludentes, IV, 1656 — minuentes, IV, 1662 — aggravantes, IV, 1669.
- DOMESTICA:** vide ORATORIA.
- DOMICELLI** (domicellares) canonici, I, 435.
- DOMICILIUM:** notio, divisio, etc., I, 124 et sqs. — forus domicilii, III, 1102.
- DOMUS:** pontificia, I, 327, 390 bis.
- *religiosa:* notio et divisio, I, 504 — erectio, mutatio, suppressio et extinctio, I, 221-226 — translatio, I, 521 in nota et 523 — ius domus in bona temporalia, I, 558 et in nota — clausura, I, 611 et sq. — studiorum, I, 596 — domus religiosae unio cum paroecia, I, 469.
- *regularis*, eius erectio prohibetur sede episcopali vacante, I, 461.
- *paroecialis*, extrui debet in territorio paroeciae, I, 483 in nota — paroeciae (domus) religiosorum clausura, I, 611 et in nota.
- DONATIO:** bonorum ecclesiasticorum, II, 1073 — sepulturae, IV, 1967 — ad causas pias, II, 1053 — rectoribus ecclesiarum facta quibus facta praesumitur, II, 1072.
- DOS:** notio, necessitas, taxatio etc., I, 577 — beneficiorum, II, 974 — transgressio praescriptionum dotem respicientium, IV, 2232.
- *fundationum*, II, 1080-1081.
- DUBIUM:** de validitate ordinationis, I, 341 — dubium circa leges, I, 17 — dubium iuris et facti, I, 17 — de electione Rom. Pontificis, I, 317 — positivum, negativum, iuris, facti, I, 292 — in fide, I, 335 et IV, 1857 — circa poenas, IV, 1855.
- DUELLUM:** delictum et poenae, IV, 2020-2027.

E

- EBRIETAS: in ordine ad imputabilitatem et ad poenas, IV, 1665, 1718-1719.
- ECCLESIA: notio, divisio, historia, II, 729-731 — requisita ad aedificationem, II, 732 et I, 524 — benedictio et consecratio, II, 735-737 et I, 325, 373, 381, 389 in notis — festum dedicationis et tituli, II, 738 et sq. — exsecratio ecclesiae, II, 740 — functiones, II, 742 — accessus ad ecclesias, II, 754 — deputatio rectoris, I, 496; — circa erectionem associationum fidelium, I, 695.
- *cathedralis*: iurisdictio sede vacante, I, 461 et in nota — quis pro ipsa stat in iudicio, III, 1175.
- *orientalis*: quaestuatio pro ecclesia orientali, I, 631.
- *congregatio pro ecclesia orientali*: iurisdictio, I, 333 in nota — competentia, I, 333 — historia, constitutio et competentia, I, 349.
- *subsidiaria*: constitutio, I, 492, 307 et in nota. Vide RECTOR ecclesiae subsidiariae.
- *religiosorum*, relate ad visitationem Episcoporum, I, 400 in nota et II, 834 in nota.
- *religiosarum*, relate ad erectionem associationum ecclesiasticarum, I, 695.
- *regularium*; exemptio, I, 624 et 400 in nota et II, 834 in nota. Vide ECCLESIA PAROEC.
- *paroecialis*, vide PAROECIA. Paroeciae regularium subduntur visitationi Episcoporum, I, 400 in nota. — Paroeciae religiosorum limitatur exemptio, I, 624 — num sint etiam ecclesiae religiosae, I, 469.
- *capitularis*: cura, I, 449.
- *funerans*, principia et ius commune, II, 798-799 — pro Card. et Episcopis, II, 800 — pro beneficiariis residentialibus, II, 800 — pro religiosis, II, 800 — pro defunctis in hospitali — pro convictoribus et hospitibus religiosorum, II, 800 — pro defunctis in Seminario, II, 800 — in sepultura electiva, II, 801 — pro sepeliendis in sepulcro maiorum, II, 802. Vide CADAVERA, MINISTER FUNERUM.
- *societas perfecta*: I, 163 — eius potestas iudicialis, III, 1090 — eius potestas coercitiva, IV, 1686.
- *violatio eius libertatis*, IV, 1917 et sqs. et IV, 1943 et sqs.
- EDITIO: librorum: quid, II, 962 — librorum haeticorum, IV, 1873-1874 — sacrae

- Scripturae, IV, 1875-1876 — legum contra Ecclesiam, IV, 1943 et sqs. — librorum liturgicorum, II, 956 et in nota. Vide PROHIBITIO.
- EDUCATIO: filiorum extra Ecclesiam, IV, 1878, 1880, 1881.
- EGRESSUS: e religione, I, 639 et sq. — ex piis associationibus, I, 662 — e clausura, IV, 1679.
- ELECTIO: notio, divisio, historia etc., I, 222-253 — simoniaca, I, 314 et in nota — electio-confirmatio, I, 209 — acceptatio electionis, I, 209 — electio advocati consistorialis, notarii curiae, consultoris Congreg., I, 330 — Praelati nullius, I, 387 — Metropolitae pro Concilio provinciali, I, 388 — Vicarii gener., I, 389 — Vicarii capit., I, 390 et in nota, 457 et in nota, 461 — Episcopi coadiut., I, 405 — parochorum pro synodo, I, 412 — examinatorum synod. et parochorum consul., I, 413 in nota, 432 et in notis — deputationum pro Semin., I, 447 — oeconomii in dioecesi, I, 462 et in nota — parochorum, I, 472 — Superiorum religios., I, 538 — magistri novitorum, I, 565 — *iura particularia* relate ad electionem Episcoporum, I, 393 et in nota — *delicta in electione Rom. Pont.*, IV, 1919 et sqs. — prohibitio exclusivae, IV, 1924 — ephemeridum, IV, 1921 — tractatus prohibiti, IV, 1925 — violatio libertatis in electione, IV, 2199-2200 — electio indigni, IV, 2201, 2202 — poenae in negligentes electionis formas, IV, 2203.
- Electiones* populares ad officia ecclesiastica, II, 1001.
- ELECTORES: qui sint, quinam excludantur, I, 230-231 — compromissarii, I, 241.
- ELEEMOSYNAE: imponi possunt ad modum canonicae poenitentiae, IV, 1851 — an et qua ratione colligi possint ab associationibus piis, I, 676 — a religiosis, I, 628 et sqs. — a privatis sive clericis sive laicis pro aliquo pio instituto etc., II, 1042 — collectio, administratio in ecclesia capit., I, 449 — Vide STIPENDIA miserarum. — in indulgentiis, IV, 1911 et sqs.
- EMBRYOTOMIA: IV, 2015.
- EMENDATIO: in ordine ad dimissionem religiosorum, I, 655 — in ordine ad poenas infligendas, IV, 1693.
- EMIGRANTES: sectio de eorum cura spiritali commissa S. C. Consistoriali, I, 340.
- EMINENTIA, titulus Card., I, 325.
- EMPHYTEUSIS: bonorum ecclesiasticorum, II, 1077.

ENCYCLICA: I, 57, scholion.

EPARCHA: I, 364.

EPIKIA: I, 29.

EPISCOPATUS: de iure divino, I, 308, 384, 391, 392 et in nota — episcopatus monarchicus, I, 392 in nota.

EPISCOPI: notiones, historia etc., I, 392 et in notis et sqs. — nominatio, I, 322 — provisio, I, 340 — bona et iura temporalia, I, 365 — benedictiones reser., I, 373 in nota — suspensio potestatis, I, 380 — potestas monarchica, I, 392 — sunt super presbyteris, I, 392 in nota — ius recurrendi ad S. Sedem per se vel per procuratorem, I, 336 — relate ad divisionem territorii in paroecias, I, 307 — relatio cum coadiutoribus et auxiliariis, I, 406 et in nota, I, 408 — praesunt synodis, I, 413 — sunt legislatores in synodis dioecesanis, I, 414 et in nota — circa designationem Vicarii gen., I, 419 et in notis et 420 — relate ad officium cancellarii, I, 426 — relate ad dimissionem sodalium associationum eccl., I, 681 — relate ad designationem notarii, I, 427 — circa archivistas, I, 428-430 — circa designationem examinat. synodaliū et parochorum consult., I, 432 — circa erectionem Capituli canonicorum, I, 436 — an sint de Capitulo, I, 436 — obtinere possunt titulum alicuius dignitatis in Capitulo, I, 436 in nota — circa augmentum distributionum choralium, I, 437 — conferunt officia capitularia, exceptis dignitatibus, I, 438 — circa nominationem canonici honorarii, I, 440 et in notis — cui incumbat iisdem sacramenta administrare et funera perficere, I, 441 et in nota — ius exigendi assistentiam canon. in functionibus et in servitiis dioeceseos, I, 443 et in notis — circa statuta capituli canon., I, 447 et in notis — circa convocationem capitularium, I, 447 et in nota — obligatio petendi consilium aut consensum a capitulo cathedrali, I, 447 in nota — institutio Vicarii paroecialis, I, 449 — praecedit capitulum cath., I, 450 — circa erectionem capituli cathedralis vel collegii consul., I, 452-455 — obligatio rationem exigendi ab officialibus post eius intronizationem, I, 461 et in nota — circa electionem Vicarii foranei, I, 464 et in notis — circa declarationem amovibilitatis paroeciarum, I, 470 — quod ad ius suffragil, in concursu ad paroecias, I, 475 — ius determinandi confinia paroeciarum, I, 480 in nota — circa dismembrationem territorii, I, 492 in nota — circa

erectionem societatum in communi viventium, I, 662. Vide BENEDICTIONES, SEDES EPISCOPALIS, MENSA EPISCOPALIS etc.

EPISCOPI: *suffraganei*: notio, I, 392 — historia, I, 365 in nota — obligationes alia sede consuffraganei impedita vel vacante, I, 457-461.

— *coadiutores*: notio, divisio, provisio, electio, I, 392, 404 et sqs. nequeunt uti throno et baldachino in dioecesi sui Episcopi, I, 394 in nota — nequeunt satisfacere obligationi residentiae sui Episcopi, I, 396 — possunt supplere Episcopum in visitatione ad limina, I, 399 — circa designationem Vicarii gen., I, 419 in nota — possunt esse Vicarii Gener., I, 420 in nota.

— *auxiliares*: notio, divisio, etc., I, 392, 409 et sqs. Vide COADIUTORES.

— *in partibus infidelium*, I, 402. Vide EPISCOPI TITULARES.

— *consecrati*, I, 401 in nota.

— *residentiales*: convocatio ad Conc. Oecumenicum, I, 320 — obligationes et iura, I, 401 et in nota 411.

— *exempti, saeculares, regulares*, I, 392.

— *canonici*: obligatio deferendi vestes episcopales, I, 442 et in nota.

— *castrenses*: I, 384 in nota — norma pro Hispanis, I, 467 in nota.

— *titulares*: notio, historia, etc., I, 482 et in nota.

EPISTOLAE: anonymae destruendae, III, 1167. Vide LITTERAE.

EPISTOLARE commercium religiosorum, I, 618.

EPITAPHIA: in coemeteriis, II, 794.

ERECTIO: associationum piarum, I, 667 — decretum erectionis, I, 669 — Capituli, provinciae dioecesis, praelaturae nullius, I, 340 — dignitatum capitularium, I, 340 in nota — Capituli canonicorum, I, 436 — beneficiorum ecclesiast., II, 977 — institutorum eccl. non collegialium, II, 1028. Vide CONSTITUTIO.

EREMITARUM S. AUGUSTINI ordo, praebet sacristam sacrario apost., I, 390 bis.

ERROR: causa minuens imputabilitatem, IV, 1666 — excludens imput., IV, 1668 — error in professione religiosa, I, 591-592 et in nota — in rescriptis, I, 67 — excusatus ab obligatione legis, I, 27 — in executione rescriptorum, I, 79 — circa paupertatem non obstat valori rescriptorum, I, 336 — in negotiis iuridicis in genere, I, 152.

- ERROR:** *communis*: in usu iurisdictionis, I, 292 et in nota — circa iurisdictionem Vicarii gen., I, 424.
- EUCCHARISTIA:** competentia S. Congreg. Sacramentorum circa asserv., I, 341 — delatio ad infirmos, I, 481 et in nota — ius parochorum in ecclesiis non paroecialibus, I, 482 — hostiae renovandae, II, 851 — visitatio Eucharistiae, II, 852 — expositio publica et privata, II, 853 — minister expositionis, II, 854 — supplicatio XL horarum, II, 855. — Vide CUSTODIA, PROCESSIONES, VIATICUM, COMMUNIO et IEIUNIUM.
- *Eucharistiae profanatio*, IV, 1882-1883.
- EVANGELIUM:** ius Episcoporum in praecipienda explanatione Evangelii, I, 497 et II, 927 et in nota — explanatio in ecclesia capitul., I, 449 — in ecclesia religiosorum, I, 615 — liber Evangelii retinendus in aula iudicii, III, 1159 — super eum iusiurandum praestandum a non sacerdotibus, III, 1149.
- EVULGATIO** testimoniorum: quid, a quo, quando facienda, III, 1310 — effectus, III, 1311-1312.
- EXAMEN:** concinatorum, II, 922 — parochorum, I, 474 et in nota. V. **CONCURSUS** — electorum, I, 233 — ad officia ecclesiastica, I, 212.
- *triennale*, I, 190 — recusatio subeundi examina triennalia, IV, 2171-2172.
- *quinquennale*, I, 599.
- *promovendorum* ad officia canonici poeniten. et theologi, I, 439.
- *confessariorum*, I, 433.
- *scriptorum Servorum Dei*, III, 1539 et sqs.
- *testium*, III, 1298 — partes assistere nequeunt, III, 1299 — praxis, III, 1300 — quando iterari possit, III, 1309.
- EXAMINATORES:** synodales (prosynodales): nominatio et remotio, I, 447 — examen parochorum, I, 474 — iusiurandum praestandum, I, 475. Vide **CONCURSUS** ad paroecias.
- EXARCHAE:** I, 364.
- EXCARDINATIO:** notio, I, 173 — modus, auctor etc., I, 176 et sqs. — per professionem religiosam, I, 593 — prohibita Sede vacante, I, 461.
- EXCELLENTIA:** titulus honoris, I, 362.
- EXCEPTIO:** notio generalis, III, 1194 — divisio, III, 1195 — cuilibet iure competit, III, 1200 — quomodo cumuletur, III, 1201.
- *incompetentiae*, quomodo proponatur, III, 1144 et 1156.
- EXCEPTIO:** *dilatatoria*, quid et quando cognoscitur, III, 1156.
- *excommunicationis*, III, 1156.
- *peremptoria*, quid, III, 1156.
- *metus et doli in actione rescissoria*, III, 1214 — *spolii*, III, 1228.
- EXCLAUSTRATIO:** notio, indultum, effectus, I, 640.
- EXCLUSIVA** in electione Rom. Pontificis, I, 314 — delictum et poenae, IV, 1924.
- EXCOMMUNICATI:** divisio, IV, 1769-1770 — quomodo agant in iudicio, III, 1178 — communicatio prohibita cum vitandis, IV, 1958 et sqs.
- EXCOMMUNICATIO:** notio, IV, 1768 — effectus, IV, 1771 et sqs. — effectus in vitandis, IV, 1781 — quid si Episcopus in excommunicationem inciderit, I, 365 — Rom. Pont. reservata specialissimo modo, I, 312, 314 et 325 et in nota, 332 et 401 — speciali modo reservata, I, 401 et 612 — simpliciter reservata, I, 430, 593, 613 — Ordinario loci reservata, I, 593 et 644 — reservata Superiori maiori, I, 644 — nemini reservata, I, 570, 578 et in nota.
- *excommunicationis violatio*, IV, 1963 et sqs.
- EXEMPTIO:** laici in domo exempta, I, 15 — clericorum a muneribus civilibus, I, 184.
- *religiosorum*: notio, divisio, historia, ius vigens etc., I, 620-627.
- *a serv. milit.*, I, 595.
- *personarum moralium a parocho*, I, 467 et in notis — concessio et probatio exemptionis, I, 480.
- *ab Ordinario*: religiosorum, I, 503, 530 et 593 — domus regularium, I, 504, 621 et in nota, 623 et in nota, 624 et II, 834 in nota — monialium, I, 505 et 530.
- *locorum sacrorum* ab auctoritate civili, II, 728.
- *Seminarii a parocho*, II, 944.
- *magistrorum religiosorum* a certis oneribus, I, 596.
- EXERCITIA** pietatis: clericorum, I, 188 — religiosorum, I, 608.
- *spiritualia*: parochorum, I, 483 — religiosorum, I, 608 — religiosorum redeuntium a servitio militari, I, 595 — novitiorum ante professionem religiosam, I, 588 — postulantium, I, 568 — excusant capitulares a servitio chori, I, 445 — clericorum, I, 188.
- EXERCITIUM:** iurisdictionis eccl. illegitimum, IV, 1945-1946.
- EXHORTATIONES** piae ad conversos et religiosos in religionibus laicalibus, I, 540

- ad novitios, I, 585 — ad alumnos Seminarium, II, 942.
- EXHUMATIO cadaveris, vide CADAVERA.
- EXPEDITIO brevium, I, 358.
- EXPENSÆ: iudiciales, determinandae in sententia, III, 1403 — notio, liceitas, III, 1430 — a quonam determinandae, III, 1431 — cautio pro ipsis, III, 1431 — cui imponendae, III, 1432 — recursus contra expensas, III, 1433 — transactionis expensas utraque pars solvat, III, 1446. Vide PATROCINIUM gratuitum.
- EXPLORATIO voluntatis religiosarum, I, 578 et IV, 2232.
- EXPOSITI: eorum locus originis, I, 123.
- EXPOSITIO: *falsarum reliquiarum*, IV, 1908 et sqs.
- *SS. Sacramenti publica et privata*, II, 853. Vide EUCHARISTIA.
- *authentica doctrinae revelatae*, II, 908.
- EXPULSIO: a religione, I, 645 in nota.
- EXSECRATIO: ecclesiae, II, 740 — quot modis contingere potest, II, 741 — altaris, II, 782.
- EXSECUTIO: rescriptorum, I, 73, vide RESCRIPTA — sententiae, III, 1437 — quando praemittenda executioni sententiae redditio rationum, III, 1438 — facienda ab Ordinario loci vel a iudice appellationis, vel a Superiore relate ad religiosos, III, 1439 — normae servandae, III, 1440.
- *litterarum S. Sedis prohibita*, IV, 1938 et sqs.
- EXSECUTOR rescriptorum, I, 58 — pecunia ei solvenda, I, 336.
- EXSEQUATUR regium, IV, 1938 et 1943.
- EXSEQUIAE: vide FUNERA.
- EXSTINCTIO: personae moralis, I, 103 — iuris patronatus, II, 1013 — actionis, vide ACTIO — actionis poenalis aut poenae iam contractae, IV, 1727.
- EXTENSIO suspensionis, IV, 1814 et sqs.
- EXTERNUM factum contra legem, IV, 1640.
- EXTRATERRITORIALITAS: ius Rom. Pont., I, 309.
- EXTREMA UNCTIO: ius paroeciale, I, 481.
- EXUVIAE: cognitio exuviarum Servi Dei, III, 1552.
- interpretatio facultatum, I, 97 — facultas dispensandi, I, 116 — facultas concedendi indulgentias nequit delegari, I, 288 — facultates formularum, I, 376 in nota — facultates Capituli et Vicarii capitul. sede vacante, I, 461 — facultates Vicarii foranei, I, 465 in nota.
- FACULTAS: *concionandi*, distinguenda a licentia et ab assensu, II, 920.
- *aperitionis oris*, quid sit, III, 1211.
- FALDISTORIUM: ius Vicarii capit., I, 461 in nota.
- FALLENTIA: notio, I, 437 et in notis — vis consuetudinis et statutorum capitularium circa collusionem, remissionem etc., I, 445 in nota.
- FALSATIO: litterarum apost., IV, 2063-2064 — actorum eccl., IV, 2067-2068.
- FALSI (crimen): IV, 2063 et sqs.
- FAMA: in causis sanctorum requisita, III, 1523 et sqs. — qua ratione probari debeat, III, 1515.
- FAMILIA: Rom. Pont., I, 327 in nota, 390 bis — religiosa exempta a parochis, I, 467 et in nota.
- FAMILIARES: Rom. Pont., I, 327, 381 in nota, 384 in nota, 390 bis — relate ad excusationem a choro, I, 445 — intimi, I, 390 bis — inferiores, I, 390 bis.
- *Cardinalium*, I, 325 et in nota.
- *Episcoporum*: privilegium circa lucrationem indulgentiarum, I, 401 — circa confessionem, I, 401.
- *religiosorum*: num sint exempti, I, 623.
- FATALIA: notio, III, 1157 — appellationis, III, 1410.
- FAUTORES: haereticorum, IV, 1962, 1868 — *fautorum imputabilitas*, IV, 1677.
- FAVENTES: eorum imputabilitas, IV, 1677.
- FENESTRAE non aperiendae e laicorum domibus in ecclesias, II, 733.
- FERIAE: ius Episcoporum, I, 396 et in notis — vide VACATIONES — in iudiciis, III, 1158, 1160.
- FESTA: indictio et dispensatio, I, 373 — suppressa, relate ad applicationem Missae pro populo, I, 397 in nota — ius parochorum dispensandi a diebus festis, I, 482 — festa patronorum, II, 823. Vide DIES FESTUS.
- FESTUM: dedicationis ecclesiae, II, 738 — tituli eccl., II, 739.
- FICTIO iuris, I, 20.
- FIDEIUSSIO: a clericis prohibetur incon-sulto Ordinario, I, 202.
- FIDES: eius professio in absolutione ab haeresi, IV, 1867 — amittendae fidei peri-

F

FABRICAE S. Petri Congregatio: competentia, I, 333 in nota.

FACTUM externum contra legem, IV, 1640.

FACULTAS: notio facultatum, I, 86 —

- culum, IV, 1877 et sqs. — materia potestatis legislativae Episcoporum, I, 394 — fides mala in rescriptis, I, 69 — fides testimoniorum existimari debet criterio morali, III, 1317 et criterio mentali, III, 1318 et materiali, III, 1319 et criterio numeri, III, 1320 — de fide testium, contestium, III, 1321 et 1322 — utrum unicus testis fidem faciat, III, 1323 — instrumentorum, III, 1347 et sqs. — professio, vide FIDEI PROFESSIO.
- FILIAE CARITATIS: ius speciale circa visitationem canonicam, I, 540 in nota.
- FILII: eorum locus originis, I, 120 — qui parentibus opitulari debent, I, 571 — eorum educatio extra Ecclesiam, IV, 1878-1881 — eorum baptisma per acatholicos IV, 1879-1881.
- FINES: vide CONFINIA.
- FOLIA: quod attinet ad prohibitionem, II, 963 et sqs. — in processibus numeranda, III, 1165.
- FONS baptismalis: eius benedictio reservatur parochis, I, 481.
- FORMA: conditionalis in usu iurisdictionis negative dubiae, I, 293 in nota — iudicialis, in visitatione, I, 400 — libelli in recursu ad S. Sedem, I 336 — in poenis infligendis servanda, IV, 1711.
- FORMULAE: professionis religiosae, I, 591 in nota et 595 in nota — electionis et postulationis, I, 253 in nota — in impositione galeri rubri Cardinalibus, I, 322 in nota — in claudendo vel aperiendo ore Cardinalium et in assignatione tituli vel diaconiae, I, 322 in notis — iurisiurandi administrorum Congr. S. Officii et Congr. Consist., I, 332 in nota — formulae confirmantes decreta SS. Congregationum communes et speciales, I, 335 in nota — rescriptorum S. Sedis, I, 337 — pro relatione S. Sedi facienda a Vicario et Praefecto Apost. et a Superiore missionum, I, 374 et in nota — iurisiurandi fidelitatis promoti ad episcopatum, I, 393 in nota — pro relatione quinquennali Episcoporum ad S. Sedem, I, 398 — pro descriptione status animarum in libris paroecialibus, I, 486 in nota — pro relatione ad S. Sedem facienda a Superiore religionum, I, 440. Vide FORMA libelli.
- FORNICATIO: delictum, IV, 2051 — poenae, IV, 2059 et sqs.
- FORTUITUS casus, IV, 1655.
- FORUM: notio, III, 1092 — competens ordinarius, III, 1093 — extraordinarius, III, 1095 — necessarius, III, 1101 — normae generales sortiendi forum, III, 1100 — ordinariae, III, 1102 — fori mixti delicta, IV, 2033 et sqs. — fori privilegium eiusque violatio, I, 183, IV, 1972 et sqs.
- FRAMASSONI: IV, 1951.
- FRATERNITATES: notio, historia, I, 667. Vide CONFRATERNITATES.
- FRAUS circa paupertatem in recursu ad S. Sedem non obstat valori rescriptorum, I, 336. Vide DOLUS.
- FREQUENTATIO mulierum relate ad clericos, I, 192.
- FRUCTUS: beneficiorum quid sint, I, 437 in nota — fructus grossi praebendae canonicorum, I, 437. Vide PRAEBENDAE.
- FUGITIVI: a religione: notio, positio iuridica, poenae etc., I, 642, 646 — a societate in communi viventium sine votis, I, 662 et in nota — delictum et poenae, IV, 2191.
- FUNCTIONES: paroeciales in paroecia capituli, I, 449 — paroeciales in genere quid et quae sint, I, 481 et in nota. — *non paroeciales* in ecclesia capitulari, I, 449 — in associationum ecclesiis, I, 697. — *sacrae*: officium vigilantiae Vicarii foranei, I, 465.
- FUNDATIONES piae, I, 635 — notio, acceptatio etc., II, 1079 et sqs.
- FUNDATORES: beneficiorum, II, 978 et 999 — ecclesiarum, II, 999 — institutorum piorum, II, 1030.
- FUNERA: Episcoporum, I, 441 — in ecclesia capit., I, 449 — parochorum, I, 465 — pertinent ad functiones paroeciales, I, 481 — determinatio taxarum relate ad ipsa, I, 482 — monialium, I, 544 — privilegia regularium circa funera, I, 619 bis.
- FURTUM: delictum, IV, 2039 — poenae in laicos, IV, 2043, in clericos, IV, 2044.

G

- GALERUM rubrum Cardinalium, I, 322 et in nota.
- GALLICA lingua admittitur in recursu ad S. Sedem, I, 336.
- GELDONIAE (gildae) notio et historia, I, 667 et in nota. Vide CONFRATRIA.
- GENDARMI pontificii, I, 390 bis.
- GEOMANTIA, delictum et poenae, IV, 1901 et sq.
- GERERE personam, I, 158.
- GERMANICA lingua non improbat in recursu ad S. Sedem, I, 336.

GESTIO negotiorum clericis prohibita, I, 202 et in nota.
 GESTORES negotiorum, I, 360.
 GRADUS: in ordine ad praecedentiam, I, 157 et in nota — gradus academici, II, 948 et sqs.
 GRANGIAE: notio, I, 504 — erectio, I, 523 — clausura, I, 611.
 GRATIA: spiritualis in professione religiosorum acquiritur, I, 593 — pro foro interno, I, 591. Vide PRAELATI.
 GUARDIA nobile, svizzera, palatina d'onore, I, 390 bis.
 GUARDIANI: non sunt Superiores maiores, I, 537 in nota, 538 in nota.

H

HABITUS *ecclesiasticus*: obligatio gestandi, I, 195 — eius privatio, I, 300 — laicis prohibitus, I, 665 — quibus laicis permittitur, I, 665 — privatio relate ad religiosos, I, 660 — omissio gestationis eius, IV, 2177, 2178. Vide PRIVATIO HABITUS ECCLESIASTICI.
 — *religiosus*, concedi potest pro sepultura ex privilegio, I, 665 in nota — gestatio et dormitio cum habitu, I, 609 — prohibitus laicis, I, 665.
 HAERESIS: delictum et poenae, IV, 1857-1862 et II, 908, 909 — absolutio ab haeresi, IV, 1866 et sq. — suspicio de haeresi, IV, 1868 — in appellatione a Romano Pontifice ad Concilium, IV, 1933.
 HAERETICI: relate ad dimissionem a religione, I, 646 — nequeunt ingredi in religionem, I, 570-571 — circa ius suffragii, I, 231 — excluduntur ab officio Primatus, I, 312, 315 in nota — subduntur parochi, I, 480 in nota — recipi nequeunt in associatione ecclesiastica, I, 279.
 HARUSPICUM, IV, 1901 et sqs.
 HEBDOMADA: computatio, I, 48.
 HEBDOMADARIUS: in capitulo circa applicationem Missae conventuales, I, 44 et in nota.
 HEROICI actus, I, 10.
 HIERARCHIA: notio, divisio etc., I, 167 et sqs., 392 in nota.
 HISPANICA lingua non improbat in cursu ad S. Sedem, I, 336.
 HOMICIDIUM: delictum, IV, 2034 — poenae in laicos, IV, 2043 — in clericos, IV, 2044.
 HONORARIJ canonici, I, 440.
 HONORES militares Cardinalibus debiti, I, 325.

HORAE: supputatio, I, 50-52.
 — *canonicae*, obligatio clericorum maiorum, etc., I, 194 — obligatio laicizatorum, I, 298 in nota — pertinent ad officium divinum, I, 444. Vide CHORI OBLIGATIO.
 HOSPITALIA: excipiuntur a solvenda procuratione Episcopo visitanti, I, 400 et in nota — exemptio a parochis, I, 467 et in nota.
 HOSPITIA religiosa: notio, I, 504 — erectio, I, 523-524 — clausura, I, 511.
 HOSTIAE renovandae, II, 851. Vide SPECIES CONSECRATAE.
 HYDROMANTIA: IV, 1901 et sqs.
 HYMNOGRAPHUS: I, 345.
 HYPOTHECA super bona ecclesiastica, II, 1075.

I

ICONES crucifixi: privilegia Cardinalium eas benedicendi, I, 325.
 IDOLOLATRIA: IV, 1901 et sqs.
 IDONEITAS: promovendorum ad officia ecclesiastica, I, 211 — eorum examen, I, 212 — ad officium pro-vicaril et pro-praefecti apost., I, 376 — ad officium vicarii-delegati, I, 377 — ad officium Episcoporum, I, 393 — parochorum, I, 471-472-474 — ad munus periti in iudiciis agendum, III, 1326 et 1332.
 IEIUNIUM: indictio, dispensatio, I, 373 — ius parochorum dispensandi, I, 482 — obligatio religiosorum professorum a votis temporaneis, I, 592 in nota.
 — *eucharisticum*: dispensatio datur a S. Officio, I, 339 — violatio ieiunii, IV, 1885-1886.
 IGNORANTIA: notio, I, 27 — in professione religiosa, I, 591 — legis irritantis, I, 21 — iuris, I, 251 in nota — ignorantia in haeresi delicto, IV, 1857 — imputabilitatem excludens, IV, 1658 — minuens, IV, 1666 — an et quatenus excuset, I, 27, IV, 1718 — an excuset ignorantia affectata, IV, 1717 — an excuset in legibus poenalibus quae praesumptionem non requirunt, IV, 1719.
 ILLEGALIS concessio litterarum dimissorialium ex parte Vicarii capitularis, IV, 2229 — ex parte Superiorum regularium, IV, 2230.
 — *admissio in novitiatum et ad professionem*, IV, 2231.
 ILLEGITIMA: consecratio episcopalis, IV, 2151-2152.

ILLEGITIMA: *ordinatio*, IV, 2158 et sqs.
 — *poenae*, IV, 2162.
 — *ordinum receptio*, IV, 2163 et sqs. —
poenae, IV, 2167.
 — *captio possessionis*, IV, 2208-2209.
 — *retentio officii eccl. post legitimam priva-*
tionem, IV, 2218.
 — *auctio taxarum*, IV, 2228.
 — *alienatio bonorum eccl.*, IV, 2004-2007.
ILLEGITIMI: etiam legitimitati arcentur a
 dignitate Cardinalatus, I, 322 — arcentur
 a dignitate Episcopatus, I, 392 — Abbatis
 vel Praelati nullius, I, 387 — *nisi fuerint*
legitimati a munere Superioris maioris in
 religionibus, I, 568 — ab admissione in
 Seminarium, II, 940.
ILLEGITIMITAS: non impedit electionem
 in Vicarium Gener., I, 420 in nota —
 arceat a Cardinalatu, I, 322. Vide **ILLE-**
GITIMI.
IMAGINES: pretiosae, II, 859 — sacras,
 Christi, Virginis Mariae, Sanctorum be-
 nedicere possunt Episcopi et parochi, I,
 481 in nota — approbatio et recognitio,
 I, 271. Vide **ICONES**.
IMBALSAMATIO: cadaverum, II, 788.
IMMUNITAS: localis: notio, II, 750 —
 ambitus et loca, II, 751 — ecclesiastica
 personalis, I, 182.
IMMUTATIO: instituti ecclesiastici non col-
 legialis, II, 1032.
IMPEDIENTES: litteras vel acta etc. Sedis
 Apostolicae, exercitium iurisdictionis ec-
 clesiasticae, libertatem ecclesiasticae ele-
 ctionis: poenae, IV, 1937 et sqs. — ne
 bonorum ecclesiasticorum redditus iure per-
 cipiantur, IV, 1996 — poenae, IV, 2001.
IMPEDIMENTA: externa professionis, I,
 594 — ad admissionem in novitiatum, I,
 570 et sqs. et 580 — matrimonialia sunt
 de competentia S. Congregationis de disci-
 plina Sacramentorum, I, 341 — dispari-
 tatis cultus et mixtae religionis, I, 339 —
 idoneitatis ad assequendum officium eccl.,
 I, 211 — physica pro capitul. circa ser-
 vitium chorale, I, 445 in nota.
 — impedimenta iurisdictionis ecclesiasticae,
 IV, 1945 et sqs.
IMPERATORES: ius confirmandi Episcopos,
 I, 393. Vide **PRINCIPIES**.
IMPOTENTIA: physica, moralis, I, 27 —
 processus in causis impotentiae, III, 1499
 et sqs.
IMPRIMENTES libros prohibitos, IV, 1874.
IMPOSITIO: annuli, bireti, I, 322 — scapu-
 laris facta a Cardinali, I, 325.
IMPUBERES: quinam, I, 120 — nequeunt

suffragium ferre in electionibus canonicis,
 I, 231 — aut testimonium ferre in iudicio,
 III, 1284 — excusantur a poenis latae
 sententiae et potius punctionibus educa-
 tivis sunt corrigendi, IV, 1721.
IMPUGNATORIUS libellus, I, 298.
IMPUTABILITAS delicti a quo pendeat,
 IV, 1851 — delicti conatus aut delicti fru-
 strati, IV, 1685 — imputabilitas moralis,
 IV, 1640.
INADVERTENTIA: excludens imputabili-
 tatem, IV, 1658 — minuens, IV, 1666.
INAMOVIBILITAS: parochorum, I, 470,
 vide **PAROCHI** — paroeciarum, qua ra-
 tione declaranda, I, 447 et 470 — prohi-
 betur haec declaratio sede vacante, I, 461
 — necessitas declarationis, I, 470 et in
 nota. Vide **PAROECIA**.
INCAPACES: actus humani relate ad ius
 suffragii, I, 231.
INCARDINATIO: notio, historia, variae
 species, I, 373 et sqs. — prohibita, I, 461.
INCENDIUM: delictum, IV, 2040 — poe-
 nae in laicos, IV, 2043 — in clericos, IV,
 2044.
INCERTA lex: I, 17.
INCESTUS: delictum, IV, 2053 — poenae,
 IV, 2059 et sqs.
INCOLA: notio, I, 122.
INCOMMODUM grave excludens imputabi-
 litatem, IV, 1660 — minuens, IV, 1663.
INCOMPATIBILITAS: officiorum, I, 217
 et II, 993 — poenae in clericum obtinen-
 tem officium cum alio incompatible, IV,
 2213.
INCOMPETENTIA: absoluta et relativa, III,
 1094 — exceptio contra iudicem, III,
 1144.
INCORPORATIO: beneficiorum ecclesiast.,
 notio, II, 979 — species, II, 980.
INCORRIGIBILITAS: notio, I, 655.
INDEFECTIBILITAS: notio, I, 310 in nota.
 — *charisma* B. Petri et Rom. Pontificis, I,
 392 in nota — decretorum Sacrarum
 Congr., I, 335.
INDEMNITAS: testium, III, 1313 —
 iudicis est taxare quantitatem, III, 1314
 — antea deponendae, III, 1315.
INDICIS Congregatio: prohibitio librorum,
 I, 336.
INDIGNUS: ad officia, quis, I, 251 in nota.
INDULGENTIAE: facultas concedendi ne-
 quit delegari, I, 288 — facultas Cardina-
 lium, I, 325 — competentia S. Poeniten-
 tiariae, I, 339 — privilegium Cardinalium
 circa indulgentias pro suis sacellis, I 325
 — facultas metropolitaram, I, 365 —

- facultas Vicarii et Praefecti Apost., I, 373 — abusus circa eas corripiendi, I, 394 — facultas Episcoporum, I, 394 — privilegium Episcoporum et eorum familiarium, I, 401 — pro osculo annuli Episcopi, I, 401 in nota — pro adscriptione associationi religiosae, I, 674, 677, 691 — nequeunt concedi a Vicario Capitulari sede episcopali vacante, I, 461 — turpis quae-stus circa ipsas, IV, 1911 et sqs. — eleemosyna, IV, 1911 et sqs.
- INDULTA:** Episcoporum relate ad religio-sos, I, 627 — iubilationis, quomodo obti-nentur, I, 446 — S. Sedis relate ad taxas, I, 336 — oratorii domestici, I, 341.
- INDUSTRIA** personae: in executione re-scriptorum, I, 78 — in subdelegatione, I, 288.
- INDUMENTA:** Cardinalium in Missa et extra, I, 325.
- INFALLIBILITAS:** vide **INDEFECTIBILITAS**.
- INFAMIA:** iuris, notio, I, 660 — alia iuris alia facti, IV, 1824 et sqs. — quinam sunt ipso facto infames, IV, 1882 et 1914 — infamis post sententiam ut suspectus repellitur a testimonio ferendo, III, 1285 — a munere periti, III, 1327.
- INFANTES:** quinam, I, 120 — eorum se-pultura, II, 794.
- INFIDELES:** quod attinet ad sepulturam, II, 814 — si in ecclesia sepeliantur, ec-clesia violatur, II, 748 et sqs. — poenae in sepelientes infideles in loco sacro, IV, 1918 — quod attinet ad ius patronatus, II, 1002 — in causis sanctorum admit-tuntur uti testes, III, 1517.
- INFIRMI:** circa assistentiam ipsis a pa-rocho praestandam, I, 485 — quod at-tinet ad iudicia, III, 1176 et 1284 et 1326.
- INFORMATIONES:** orales in iudiciis, III, 1392 et 1544.
- INFIRMITAS:** quando excusat capitulares a choro, I, 445 et in nota.
- INFORMATIO:** oralis in definitiva causae discussione an et quomodo admittatur, III, 1392.
- INFORTUNIUM:** notio, IV, 1641, 1654.
- INGRESSUS:** in clausuram, I, 612, 613 et IV, 1978.
- INHABILITAS:** est poena vindicativa, IV, 1824 — infligitur et remittitur ab una Sede Apostolica, IV, 1736.
- INHIBITIO:** iuris, III, 1203 — quando obtineri potest, III, 1204.
- INIMICI:** publici gravesque partis testes suspecti, III, 1285 — in designatione peri-torum, III, 1326.
- INIURIA:** in clericos est sacrilegium, I, 182 — in causis iniuriarum an et quando requiritur ad actionem criminalem insti-tuendam praevia denuntiatio aut querela partis laesae, III, 1460 — iniuria verbalis in certas personas, IV, 1990 et sqs. — privata realis est delictum, IV, 2045 — poenae, IV, 2046.
- INNOVATIO:** beneficiorum ecclesiasticorum notio, II, 979 — species, II, 980.
- INOBEDIENTIA:** Romano Pontifici est schisma, IV, 1858 — in Superiores, IV, 1928 et sqs.
- INOBSERVANTIA** formae electionis, IV, 2203.
- INQUISITIONIS** S. Congregatio, I, 329 et in nota.
- INQUISITIO:** iudicialis, notio et divisio, III, 1461 — quando et ad quosnam ef-fectus facienda, III, 1462 — a quo fa-cienda, III, 1463 — qua ratione proce-dendum, III, 1464 — exitus: quid inqui-sitor et quid ordinarius agere debeant, III, 1465.
- INQUISITOR:** natus in quasi-dioecesi, I, 373.
- INSCRIPTIO** in associatione fidelium, I, 680 — non necessaria in impositione sca-pularis facta a Cardinali, I, 325 — confir-matorium, I, 325.
- INSCRIPTIONES:** baptismi, III, 1342.
- INSIGNIA:** associationum ecclesiasticarum requisita pro praecedentia, I, 686, 691. — *canonicorum*, 442 et in nota — obligatio deferendi, I, 444. — *Protonotarii* apostolici Vicarii generalis, I, 423. — *episcopalia*; quae sint, I, 401. — *Cardinalium et Episcoporum*, I, 324 et in nota. — *Praelatorum inferiorum*, I, 389 in nota. — *pontificalia*, I, 373 in nota, 389. — *ecclesiastica et civilia*, I, 358 — insignia hostilia in ecclesia non admittenda, II, 808 — insignium privatio est poena vin-dicativa, IV, 1824.
- INSORDESCENTIA:** in excommunicatione, IV, 1970 et sqs.
- INSPECTIO** corporalis in iudiciis matrimo-nialibus, III, 1492 et sqs. — sepulcri et cubiculi in causis Sanctorum, III, 1535.
- INSPIRATIONIS** charisma, I, 392 in nota.
- INSTALLATIO:** beneficiarii capitularis, I, 438 et in nota.

- INSTANTIA:** notio, III, 1110 — eius interruptio, III, 1143.
- *litis:* quid, initium, terminatio, III, 1259 — interruptio, III, 1260 — *peremptio*, III, 1261, 1262 — a quo et qua ratione opponenda in iudicio, III, 1263 — *peremptionis instantiae effectus*, 1264 — *renuntiatio instantiae quid et quis queat renuntiare*, III, 1265 — qua forma, III, 1266 — *renuntiationis effectus*, III, 1267.
- INSTITUTA:** ecclesiastica non collegialia, II, 971 — erectio et approbatio, II, 1028 — administratio bonorum institutorum, II, 1029 — *tabulae fundationis*, II, 1030 — iura Ordinarii circa haec instituta, II, 1031 — immutatio aut suppressio, II, 1032 — *similia beneficiis*, II, 973.
- INSTITUTIO:** in officiis, I, 209 in nota.
- *corporalis*, I, 251 — abbatibus et praelatis nullius, I, 387 — parochorum, I, 389 in nota, 472 — *Episcoporum*, I, 393.
- *catechetica*, II, 915. Vide **CATECHESIS**.
- INSTRUCTIO:** notio, I, 2 — instructiones Dicasteriorum Curiae Romanae, I, 335.
- *criminalis*, III, 1466 et sqs.
- INSTRUCTORES:** vide **AUDITORES**.
- INSTRUMENTUM:** probatio per instrumenta admittitur in quolibet iudicio, III, 1339 — notio lata et stricta instrumenti, III, 1340 — divisiones, III, 1341-1344 — *authenticum et genuinum*, III, 1345-1346 — *fides instrumentorum publicorum, privatorum etc.*, III, 1347-1349 — *recognitio et impugnatio instrumentorum*, III, 1350. Vide **DOCUMENTA**.
- INTERCESSORES:** in administratione dioeceseos sede vacante, I, 458.
- INTERDICTUM:** *Episcoporum*, I, 365 — ut remedium possessorium, vide **ACTIO POSSESSORIA**.
- *Poena ecclesiastica:* notio, 1782 — divisio, IV, 1783 — notae historicae, IV, 1784 — quis ferre possit, IV, 1785 — interpretatio, extensio, effectus localis et personalis interdicti, IV, 1786-1792 et sqs. — cessatio, IV, 1798 — quid si Episcopus in interdictum inciderit, I, 365 — violatio, IV, 1963 et sqs. — causam dantes interdicti, IV, 1965.
- *interdictum ab ingressu ecclesiae*, IV, 1797.
- INTERESSE:** differt a iure, I, 333.
- INTERITUS:** rei, I, 104.
- INTERNATIONALISTICAE societates**, IV, 1951.
- INTERNI ACTUS:** num praecipi possint ab Ecclesia, I, 9 in nota.
- INTERNUNTII:** I, 360.
- INTERPRES:** in iudicio admittendus, III, 1161.
- INTERPRETATIO:** notio, species, vis etc., I, 22 et sqs. — *Codicis*, I, 335 — dispensationis, I, 116 — *facultatum*, I, 97 — *legum Concilii plenarii*, I, 369 et in nota — *grammaticalis*, I, 389 in nota — *rescriptorum*, vide **RESCRIPTA** — *privilegiorum*, vide **PRIVILEGIA** — *authentica generalis esse potest* decisio Dicasterii Curiae Romanae, I, 335 — *iurisiurandi*, II, 906 — *facultatum reducendi onera piarum foundationum*, II, 1085 — *canonum poenaliu*, IV, 1885 — *reservationis*, IV, 1752 — *suspensionis*, IV, 1814 et sqs.
- INTERROGATIONES:** notio, III, 1268 — quando iudex legitime faciat, III, 1269 — *testium*, quomodo perficiendae, III, 1300 et sqs. — de responsionibus scripto consignandis et a teste, iudice et notario subscribendis, III, 1163 — an semper testes teneantur iudici etiam legitime interroganti respondere, III, 1282.
- INTERRUPTIO:** instantiae, vide **INSTANTIA** — *novitiatus*, I, 582 et sq.
- INTERVENTORES:** in administratione dioeceseos sede vacante, I, 458.
- INTERVENTUS** tertii: notio, divisio, III, 1382-1384 — *interventus voluntarius*, III, 1383 — *interventus necessarius*, III, 1384.
- INTIMATIO:** in translatione *Episcoporum*, I, 460 in nota — electionis, I, 249 — *actorum iudicialium*, III, 1125, 1242 et sqs. et 1239 et in nota.
- INTRODUCTIO:** in clausuram, IV, 1978, 1982.
- INTRONIZATIO:** *Episcoporum*, I, 393 et in nota, 461 — *Romani Pontificis*, I, 315 — *necessitas intronizationis in provisione officii*, I, 351.
- INTRUSUS:** in officio ecclesiastico, I, 210 — *intrusi admissio in officium aut beneficium seu dignitatem*, IV, 2210.
- INVASOR:** officii ecclesiastici, I, 210.
- INVENTARIUM:** rerum ecclesiasticarum paroecialium in archivio servandum, I, 486 — *documentorum archivi curiae*, I, 428-429 — ab administratoribus bonorum ecclesiasticorum conficiendum et servandum, II, 1063 — *sacrae supellectilis*, II, 879 et 1062 — *utensilium et bonorum mobilium domui episcopali addictorum et in dominio mensae*, II, 1019.
- INVESTITURA:** officii, I, 209 in nota.
- *lucta de investituris*, I, 210, 393.
- INVITATIO:** ad Concilium oecumenicum, I, 390 in nota — *concionatorum*, II, 924 et sqs.

- IOANNA Papissa, I, 312 in nota.
- IOANNIS (S.) de Deo ordo et eius privilegium pro Gallia circa bona temporalia, I, 593 in nota.
- IRREGULARITAS: circa officii provisionem, I, 211 — quae impedit ingressum in religionem, I, 571 — arcet a Cardinalatu, I, 322 — potestas Episcoporum circa irregularitates, I, 394 in nota — ex delicto, a quo dispensari possit, I, 342 — ex defectu, I, 342 in nota.
- IRRITATIO: voti, II, 895 et sq.
- ITALICA lingua admittitur in recursu ad S. Sedem, I, 336.
- IUBILATI capitulares, excusantur a choro, I, 445 et in nota — iura, I, 446 et in nota.
- IUBILATIO: vide INDULTA iubilationis.
- IUDEx: delegatus, I, 288 — primae instantiae, III, 1115 — pro religiosis, III, 1119 — suum ministerium praestare debet, III, 1142 — quae praemittere debeat iudicio, III, 1143 — alia iura et officia, III, 1144-1152 — quid in libelli praesentatione, III, 1238 — in causis incidentibus, III, 1371 — iubere potest interventum tertii, III, 1384 — in ferenda sententia pollere debet certitudine morali, III, 1396 — unde hauriat, III, 1397 — quid si sibi efformare nequeat, III, 1398.
- *appellationis in quibusdam causis matrimonialibus*, III, 1503.
- *singularis*, III, 1401.
- IUDICES synodales: electio, I, 414 in nota — pertinent ad Curiam dioecesanam, I, 416 — sunt officiales iudiciales, I, 417 — excusantur a choro, I, 445 et III, 1117, 1463, 1524 — prosynodales, III, 1117.
- *collegiales*, III, 1118.
- *delegati in causis Sanctorum*, III, 1549 et sqs.
- IUDICIUM: de competentia Sacrarum Congregationum, cui pertineat, I, 340.
- *ecclesiasticum*: notio, III, 1088 — contentiosum vel criminale et aliae divisiones, III, 1089 — locus iudicii, III, 1158-1159 — tempus, III, 1160 — quae personae in iudicio admittendae sint, III, 1161 — forma externa iudicii, III, 1162 — iudicia duplicia, III, 1172 — criminalis iudicii variae formae, III, 1451 — iudicii criminalis obiectum, III, 1452 — quanam poenae infligi possint extra iudicium, III, 1453 — varii modi evitandi iudicium contentiosum, III, 1443 et sqs.
- IURA: quaesita, I, 8 in nota — supposititia, I, 314 — stricta, differunt ab interesse, I, 333 — iura suppletoria, I, 26 — iuris resolutio, I, 102 — ius remonstrandi, I, 6 in nota — *authonoma*, I, 2 in nota — *ignorantia iuris*, I, 251 in nota.
- IURA: *stolae* in locis missionum, I, 373 in nota — pro parochis, I, 482.
- *iura temporalia*, Episcoporum, curiae dioecesanae, I, 365.
- *paroecialia*, vide FUNCTIONES paroeciales et PAROCHI.
- *episcopalia*, I, 401 — circa praedicationem, II, 927 — in suum Seminarium, II, 937 — circa instituta ecclesiastica non collegialia, II, 1031 — circa pias voluntates, II, 1055 — *clericalia*, notio, I, 180 et sqs. — *amissio*, I, 186 et 300.
- *Cardinalitia*, I, 321.
- *Ecclesiae circa scholas*, II, 948.
- *beneficiariorum* II, 1015.
- *administratorum* bonorum ecclesiasticorum, II, 1063.
- *ius regressus*: notio, III, 1213 — quando proponi possit in instantiae peremptione, III, 1263.
- *iurium Ecclesiae* violatio, IV, 1943 et sqs.
- IURISDICTIO: notio, I, 2, 275 et sqs. — ordinaria et delegata, I, 278 et sqs. — quis propria gaudeat, I, 306-307 et 385 392 — quis vicaria, I, 306, 421 et in nota, 483-487 — delegata, I, 285 et sqs. — derivata, I, 285 in nota — suppleta, I, 291 et sqs. — praesumpta, I, 294 — iudicialis, I, 421 in nota, 288 et in nota, 290 et in nota, 293, 333, 342, 417 et in nota, 419 — non iudicialis, I, 333, 417 et in nota, 419, 480 et in nota — contentiosa, I, 417 in nota, 418, 421 in nota — gratiosa, I, 355, 417 in nota — voluntaria, I, 288 et in nota, 290 et in nota, 293, 418 — fori interni, I, 290, 307, 333, 392, 417, 439, 480 — fori externi, I, 209, 293, 392, 417 — vera, falsa, dubia, I, 291 — administrativa, I, 333, 342 — executiva, I, 333, 355 — legislativa, I, 333 — civilis, I, 357 — criminalis, I, 357 — castrensis, I, 467 et in nota — dioecesana, I, 415 — iuris divini, I, 391 — personalis, I, 384 in nota — metropolitana, I, 366 — Cardinalium in suis titulis et diaconis, I, 325 — rectorum ecclesiarum subsidiariorum, I, 307 et in nota — in religionibus, I, 527 et sqs., 627 — pro Sacramento poenitentiae, in religionibus, I, 544 — Dicasteriorum Curiae Rom., I, 328, 333 — confessoriorum Cardinalium, I, 325 — Ordinariorum in exemptos, utrum sit ordinaria vel delegata, I, 285 in nota. Vide POTESTAS — im-

pedimentum iurisdictionis qua delictum, IV, 1945 et sqs. — iurisdictionis usurpatio relate ad confessiones audiendas, IV, 2077-2078.

IUS: vide IURA.

IUSIURANDUM: scrutatorum, I, 234 — electorum, I, 233 — Cardinalium, I, 322 — administratorum Curiae Romanae, I, 332 — metropolitae in pallii petitione, I, 366 — neo-episcoporum, I, 393 et in nota — officialium curiae dioecesanae, I, 416 — Vicarii Generalis, I, 422 in nota — Cancellarii in conficiendo inventario archivi secreti, I, 429 in nota — consultorum dioecesanorum, I, 453 et in nota — examinatorum synodali, I, 476 — capitularium, I, 538 — Superiorum religiosorum, I, 540 in nota — Superiorum societatis in communi viventium sine votis, I, 662 in nota. — *notio, divisio, honestas*, II, 900 — qualitates requisitae ad iusiurandum, II, 901 — obligatio iurisiurandi promissorii, II, 902 — error, metus, dolus, vis in iureiurando promissorio, II, 903 — cessatio iurisiurandi, II, 904 — interpretatio, II, 906 — iusiurandum antimodernisticum, II, 970 — praemittendum a iudice, ministris, partibus, III, 1149 — iusiurandum de veritate dicenda in iudicio, III, 1271 — testium, III, 1295-1297 — partium, III, 1359 — suppletorium, III, 1360-1363 — aestimatorium, III, 1364-1365 — decisorium, III, 1366-1368 — in causis beatificationis per viam non cultus, III, 1521-1522 — necessarium in processibus, III, 1576.

IUSPATRONATUS: I, 365 — *notio*, II, 998-1000 — *constitutio, transmissio*, II, 1001-1002 — *privilegia patronorum*, II, 1003 — *ius praesentandi*, II, 1004 — *institutio canonica*, II, 1011 — *onera seu officia patronorum*, II, 1012 — *extinctio iuris patronatus*, II, 1013.

— *passivum*, II, 408, scholion.

IUSTA CAUSA necessaria in dispensatione, I, 114.

INSCRIPTI sectae massonicae et aliis sectis, IV, 1947 et sqs.

IUSTITIA: commutativa in missis, IV, 1898.

K

KALENDARIVM pro Missa et Officio: ius Episcoporum, I, 401 — obligatio et privilegium religiosorum, I, 616.

L

LAESIO: personarum, IV, 1939 et sqs.

LAICA potestas: recursus ad ipsam, IV, 1937 et sqs. et 1945 et sqs.

LAICI: *notio*, iura et obligationes, I, 164, 663-665 — *in domo exempta*, I, 15 — non possunt concionare, II, 926 — ordinarie assumi debent ad officium apparitoris, III, 1126 — partem etiam aliquando habere possunt in administratione bonorum ecclesiasticorum, II, 1062 — an possint in ecclesiis distinctum locum habere, II, 839 — relate ad eos, si de delictis mixti fori agatur, quomodo Ordinarius agere debeat, III, 1452.

LAICIZATIO: *notio*, historia etc., I, 295 et sqs.

LAMPAS: SS. Sacramenti, II, 850.

LAPIS: primarius, benedictio et positio, I, 373 in nota — imponendus in ecclesiarum aedificatione, II, 734.

LARGITIONES: prohibitae religiosis, I, 560.

LATINA lingua adhibetur in recursu ad S. Sedem, I, 336.

LAUDATORES delicti patrati, IV, 1673.

LAUREA doctoralis, quis concedere possit, I, 381 in nota — in examinatorebus synodalibus et in parochis consultoribus, I, 432 — relate ad canonicos, I, 438 — relate ad canonicum poenitentiarium et theologum, I, 439 — relate ad Vicarium generalem, I, 461 — utrum excuset ab examine parochorum, I, 474.

LECTIO: librorum prohibitorum, II, 962 — librorum haeticorum, IV, 1873-1874 — licentia legendi libros prohibitos, II, 965.

LECTIONES theologicae: designatio diei et horae in ecclesia capitulari, I, 447.

LEGATA: vide PIA LEGATA.

LEGATI Romani Pontificis: *notio*, species etc., I, 360-362 — in Conciliis particularibus plenariis, I, 369 — *ius praecedentiae*, I, 325, 401 — quod attinet ad excusationem a servitio choralis, I, 445.

— *a latere*, vide CARDINALIS.

LEGES: *notio*, *divisio* etc., I, 2-3 — *lex differt a praecepto*, I, 2 — *legis sanctio*, I, 3 in nota — *promulgatio*, I, 4 — *vacatio*, I, 5 — *acceptatio*, I, 6 — *obiectum*, I, 7 — *retroactivitas*, I, 8 — *subiectum activum*, I, 11-13 — *divulgatio*, I, 4 — *subiectum passivum*, I, 14-15 — *effectus*, obligatio in conscientia, I, 16 — *interpre-*

- tatio, I, 22 — cessatio, vide CESSATIO — revocatio, vide REVOCATIO — remonstratio, I, 6 in nota — dubiae, I, 17 — leges incertae, I, 17 — periculum praeventes, I, 18 in nota — fundatae in praesumptione facti, I, 19 — fundatae in praesumptione iuris, I, 20 — poenales, irritantes, I, 21 — foundationis, I, 211 in nota — quatenus non obligant Cardinales, I, 325 — propriae S. Romanae Rotae et Signaturae Apostolicae, I, 334 in nota.
- LEGES: *universales*, non sunt instructiones Dicasteriorum Curiae Romanae, I, 335.
- *pontificiae*, fiunt decreta SS. Congregationum per specialem confirmationem, I, 335.
- *generales*, fiunt decreta disciplinaria SS. Congregationum per confirmationem Romani Pontificis, I, 335.
- *synodales*, I, 414 et in nota.
- *episcopales*, I, 414 et in nota — tales sunt statuta capitularia ab Episcopo imposita, I, 447 in nota.
- *comprehensivae*, I, 8.
- *veteres* in relatione ad novas leges Codicis, I, 2-3.
- *edere* contra Ecclesiam, IV, 1943 et sqs.
- *poenales* quos respiciant, IV, 1712-1713; — efficacia in tempore et spatio, IV, 1740 et sqs.
- LENOCINIUM: delictum et poenae, IV, 2057 et sqs.
- LEUCA (lega): quid in iure, I, 694 in nota.
- LIBELLATICI: IV, 1859. Vide APOSTASIA.
- LIBELLUS: adhibetur in recursu ad S. Sedem, I, 336.
- *impugnatorius*, I, 298.
- *introductorius*, notio, necessitas, confectio, III, 1236-1237 — acceptatio, reiectio, III, 1238 — appellationis, III, 1411 — ad obtinendum patrocinium gratuitum, I, 435 — in causis matrimonialibus, III, 1485 — in causis contra sacram ordinationem, III, 1504-1505.
- LIBERALISTAE schismatici: IV, 1858, 1862.
- LIBERI pensatores: IV, 1856.
- LIBERTAS: litterarum S. Sedis violata, IV, 1937 et sqs. — Ecclesiae, IV, 1943 et sqs.
- LIBRI: foundationis, servandi in archivo paroeciali, I, 486.
- *prohibiti*, I, 339 et II, 959 et sqs. — editio, defensio, lectio, detentio librorum haeticorum, IV, 1873 et sq.
- *paroeciales*, obligatio Vicarii paroeciae capitularis, I, 449 — officium vigilantiae Vicarii foranei circa illos, I, 465 — obligatio parochorum relate ad ipsos, I, 486 — negligentia in iis tenendis, IV, 2185.
- LIBRI: *mortuorum*, II, 812 — *liturgici*, II, 832.
- LICENTIA: circa votum paupertatis, I, 605 — legendi libros prohibitos ab Ordinario concessa aut concedenda, II, 965 — concessa a S. Sede, II, 965.
- LICITATIO: praescripta in alienatione bonorum ecclesiasticorum, II, 1071, 1076.
- LIMINA *sacra* (ad) *visitatio*, I, 340, 374, 388 — obligatio Episcoporum, I, 399 et in nota — obligatio Episcoporum titularium, I, 402 in nota — utrum fieri possit per procuratorem, I, 406 et 374 — socii Episcoporum visitantium sacra limina excusantur a choro, I, 445 — Vicarii Apostolici et Praefecti Apostolici qua ratione teneantur, I, 374.
- LINGUA: latina adhibenda, italica admittitur, germanica, anglica, hispanica, lusitanica non improbantur in recursu ad S. Sedem, I, 336 — quaevis lingua admittitur ad S. Poenitentiarium, I, 336.
- LITANIAE novae ab Ordinario non approbandae, II, 834 — de earum editione, si a Sede Apostolica fuerint approbatae, II, 956.
- LITE pendente: quando lis pendere dicatur, III, 1249 — de attentatis lite pendente, III, 1384 et sqs. — lis pendet in appellatione in suspensivo, III, 1416.
- LITES: litis introductio, III, 1236 et sqs. Vide INSTANTIA et LIBELLUS — litis contestatio, III, 1251 et sqs. — instantia, III, 1259 et sqs. Vide INSTANTIA — litis disceptatio, III, 1390 et sqs. — definitio, III, 1394 et sqs. Vide SENTENTIA — valde optandum ut inter fideles lites evitentur, III, 1443 — prohibitio advocati et procuratoris litem emendi, III, 1189 — administratores bonorum ecclesiasticorum ius non habent litem inchoandi vel contestandi nomine Ecclesiae sine licentia Ordinarii scripto data, II, 1066.
- LITTERAE *apostolicae*: forma, I, 57, scholion.
- *testimoniales* pro ingressu in novitiatum, I, 573 et sq.
- *dimissoriae*, requirendae Cardinali ab Ordinario, I, 325 — concedunt Vicarius et Praefectus Apostolicus, I, 373 — Praelatus vel Abbas nullius, I, 389 et in nota — concedi nequeunt sede vacante, I, 461 — illegalis concessio earum, IV, 2229, 2230.

- LITTERAE:** *postulatoriae*, notio et quomodo exhibeantur, III, 1543.
— *remissoriales*, notio, III, 1548 — transmittendae, III, 1551.
- LITTERAS** Romani Pontificis ante coronationem impugnantes, IV, 1927 — libertatis litterarum S. Sedis violatio, IV, 1937 et sqs.
- LITURGIA:** notio, II, 830 — ordinatio, II, 832 — liturgiae casus, a religiosis solvendi, I, 600.
- LOCA pia:** quae excusantur a solvenda procuratione Episcopo visitanti, I, 400 in nota — obligatio habendi archivum, I, 430.
— *sacra*, notio, II, 721 — benedictio et consecratio, II, 722 — minister consecrationis vel benedictionis, II, 725 — privilegia circa benedictionem vel consecrationem, II, 726 — documenta et probatio benedictionis vel consecrationis, II, 727 — consecrationis iteratio, II, 727 — exemptio locorum sacrorum, II, 728.
- LOCATIO:** bonorum ecclesiasticorum, II, 1076 — bonorum beneficialium, II, 1019.
- LOCUS:** quid in iure, I, 694 in nota.
— *in ecclesia*, an possit esse distinctus pro magistratibus, II, 839 — pro patronis, II, 1003 — pro ceteris fidelibus, II, 839 — loci concessio facta ab Ordinario revocari potest, II, 839.
— *iudicii*, III, 1159 et sqs. — de loco seu sede examinis, III, 1298 — locus ut sollemnitas externa sententiae consideratus, III, 1404.
— *originis*, I, 123.
- LOCUTORIUM:** qualiter illud adire valeant religiosae, I, 614.
- LOGGIA** vaticana (logea) benedictio ex, I, 315 in nota.
- LOTIO** sacrorum utensilium, II, 887.
- LUCTA** de investituris, I, 393.
- LUDI** aleatorii clericis prohibiti, I, 199 et in nota.
- LUSITANA** lingua non improbatur in recursu ad S. Sedem, I, 336.
- M**
- MACHINANTES:** contra Ecclesiam, IV, 1947 et sqs.
- MAESTRO** di Camera, I, 390 bis.
- MAGGIORDOMO** di S. Santità, I, 390 bis, 353.
- MAGISTER**, *domus Papae*, I, 390 bis — *Sacri Palatii*, I, 390 bis — est consultor natus S. Officii, I, 339.
- MAGISTER**, *generalis ordinis* Praedicatorum, est consultor natus S. Officii, I, 339
— quod attinet ad sodalitia SS. Rosarii, I, 671 et in nota et 683.
— *caeremoniarum* in synodo dioecesana, I, 413.
— *spiritus*, pro religiosis in curriculo studiorum, I, 597.
— *novitiorum*, electio etc., I, 585-587, 597 et in nota.
— *supremus*: vide ROMANUS PONTIFEX.
- MAGISTERIUM:** potestas magisterii a Christo Ecclesiae concessa, II, 907 — expositio authentica doctrinae revelatae, II, 908 — consequentes obligationes fidelium, II, 910-912.
- MAGISTRATUS** censetur delegatus a S. Sede, I, 288.
- MAIORES:** quinam, I, 120 — habent plenum exercitium suorum iurium, I, 120 — an et quando admittantur ad restitutionem in integrum, III, 1216 et sqs.
— officiales Dicasteriorum S. Sedis, IV, 1974.
- MAIORITAS**, inter personas ecclesiasticas, I, 155.
- MALA fides:** in rescriptis, I, 69.
- MANDANTES** delictum, IV, 1675.
— *in procurando abortu*, IV, 2017.
- MANDATUM:** pro advocato, III, 1186 — pro delegato, I, 288 — pro postulatoribus vel vice-postulatoribus in causis sanctorum, III, 1512 — pro procuratore, III, 1185 — pro Vicario Generali, III, 1511.
— *apostolicum*: poenae consecrantis Episcopum et Episcopi consecrati sine mandato apostolico, IV, 2074.
— *contra iura Ecclesiae*, IV, 1943 et sqs.
— mandata procurantes, edentes etc. contra exercitium iurisdictionis eccl., IV, 1945 et sqs.
— *dandi sepulturam* ecclesiasticam illis personis quibus non competit, IV, 1966.
- MANIFESTATIO** conscientiae religiosorum Superioribus, I, 587, 586.
- MANSIONARII:** in capitulo canonicorum, I, 436 et in nota — an habeant ius suffragii, I, 442.
- MANUS** violentas iniicientes in clericos, IV, 1985.
- MANUSCRIPTA:** I, 605 — propria religiosorum, I, 593 in nota.
- MARE:** celebratio Missae in mari, I, 401 — facultas Cardinalium, I, 325.
- MAROTIA** matrona: I, 314.
- MARTYRIUM** in causis Sanctorum, III, 1515 et sqs.

MASSA: grossa et parva in capitulis canonicorum, I, 437.
 MASSONICA secta, IV, 1947.
 MATERIA: S. Officii, I, 350.
 — seu *merx simoniae*, notio et divisio, II, 710.
 — pro *sacra suppellectili*, II, 878.
 MATRIMONIUM: an delegatio ad assistentiam matrimonii sit delegatio iurisdictionis, I, 285 in nota — impedit ingressum in novitiatum, I, 570 — solutio et dispensatio matrimonii, I, 341 — assistentia matrimonio reservata parochis, I, 481 — liber matrimoniorum, I, 486. Vide ATTENTATIO, CAUSAE matrimoniales.
 — coram *acatholicis*, IV, 1877, 1881 — cum pacto educandi prolem extra Ecclesiam, I, 875, 881.
 — *mixtum* sine dispensatione, IV, 2169, 2170.
 MATRONA: in inspectione corporali adhibenda, III, 1493.
 MEDIA ANNATA: quid circa eam retinendum, II, 1019.
 MEDICI: quod attinet ad ingressum in clausuram monialium, I, 613 — vel aliarum religiosarum, I, 614 — ad respondendum in iudicio, III, 1282 — ad inspectionem corporalem, III, 1493. Vide INSPECTIO CORP.
 — in *causis Sanctorum*, III, 1516.
 MEDICINA: clericis prohibetur, I, 201.
 MEMBRA effectiva et titularia Curiae Romanae, I, 338 in nota.
 MENDICANTES: privilegium relate ad poenas Ordinarii, I, 626 in nota — privilegium quaestuationis, I, 628.
 MENSA episcopalis: alienatio eius bonorum, I, 340 in nota — administratio sede vacante, I, 462 — controversia de eius bonis et iuribus temporalibus, I, 365 — an eius iura praescribi possint sede vacante, I, 461 in nota — congrua pro Vicario capitul., ex redditibus mensae deducenda, I, 461 — quis est pro ipsa iudex et tribunal primae instantiae, III, 1115 — quis pro ipsa stat in iudicio, III, 1175 — obnoxia est tributo pro Seminario, II, 936.
 MENSIS: quid in iure, I, 49.
 MENTIS debilitas, aggravans, minuens, excludens delictum, IV, 1665, 1718, 1719.
 MERCATURA: clericis prohibita, I, 200 — a clericis aut a religiosis exercita est delictum, IV, 2179, 2180.
 MERCIMONIUM: circa stipendia Missarum, IV, 1897 et sqs.
 METROPOLITAE: potestas, I, 363 — no-

tiones, I, 365 et in nota — ius confirmandi Episcopos, I, 393 — obligatio denunciandi Episcopos suffraganeos illegitime absentes e dioecesi, I, 396 — relate ad Episcopos suffraganeos negligentes in visitatione dioecesis, I, 400 — ius praecedentiae, I, 401 et in nota — ius convocandi synodum, I, 411 in nota — obligatio recurrendi ad S. Sedem sede suffraganea impedita, I, 457 — administratio dioecesis suffraganae sede vacante, I, 458 et in nota — ius eligendi Vicarium Capitularem in dioecesi suffraganea, I, 461 et in nota — provinciae ecclesiasticae praesunt, I, 306 — poenae in eos qui violentas manus in ipsos iniiciant, I, 985.
 METUS: in professione religiosa, I, 591, 594 in nota — in ingressu in novitiatum, I, 570 — in ordinum receptione, I, 298 — actus rescissionem obtinet, III, 1212 et sqs. — an excludat imputabilitatem, IV, 1660 — gravis, IV, 1663 — minuens imputabilitatem, IV, 1718-1719.
 MILITARES cappellani: I, 467.
 MILITES: Romani Pontificis, I, 390 bis — privilegium militum circa inscriptionem in associatione fidelium, I, 680 in nota.
 MILITIA: clericis ab ea sunt immunes, I, 184 — immo ab ea capessenda voluntarie prohibentur, I, 199 — immo hoc facientes ipso facto amittunt omnia officia, I, 263 — professio religiosorum militiae adscriptorum, I, 595.
 MINISTER: consecrationis locorum sacrorum, II, 724 — benedictionis, II, 725.
 — *funerum*, II, 803-806. Vide ECCLESIA FUNERANS.
 — *tumulationis*, II, 807.
 — *expositionis* SS. Sacramenti, II, 854.
 MINISTERIUM: merum seu nudum, distinguitur a iurisdictione delegata, I, 285 in nota — nequit subdelegari, I, 288 — ministerii sacri inhibitio quando clericis ab Ordinario fieri possit, III, 1474.
 MINISTRI: Minores S. Congregationis de disciplina Sacramentorum, I, 341 — Maiores et Minores S. Congr. Concilii, I, 342.
 V. ADMINISTRI — poenae contra ministros Sacramentorum exigentes vel petentes aliud praeter legitimas oblationes, IV, 2074.
 — *Minores*: quinam sint, I, 120 — quodnam habeant domicilium, I, 126 — iura, I, 120 — quis pro his exercent ius patronatus, II, 1004 — et teneatur in iudicio agere et respondere, III, 1174 — graviter laesi habent remedium extraordinarium resti-

- tutionis in integrum, III, 1216 — peremptio instantiae litis adversus eos obtinet, III, 1263 — quid de ipsis in ordinem ad imputabilitatem delicti, IV, 1662.
- MINORES Fratres:** circa usum indultorum Ordinarii loci, I, 627 et in nota — circa nominationem directorum Tertii Ordinis, I, 683 — num obligentur officio choralis, I, 616 et in nota — eorum privilegium circa recitationem divini officii, I, 617, 619 bis — obligatio officii an afficiat fratres conversos, I, 617 — extensio voti obedientiae, I, 603 — eorum obligatio servandi Regulam, I, 606 — eorum ius in bona temporalia, I, 558 — in bona temporalia novitiorum, I, 587 — circa obligationem officii divini (etiam relate ad conversos) et ieiunii professorum a votis temporaneis, I, 592 in nota. Vide CAPUCCINI et CONVENTUALES.
- MINUTANTES:** I, 358.
- MIRACULA:** charisma, I, 392 in nota — necessaria pro beatificatione et quomodo distinguantur a signis, III, 1561 — pro canonizatione, III, 1569.
- MISSA:** vigilantia Vicarii foranei circa Missas, I, 465 — obligatio parochorum celebrandi Missam, I, 485 — privilegium regularium circa missae celebrationem, I, 619 bis.
- *missae celebratio* non servato ieiunio, IV, 1884-1885, vel sine ordinatione, IV, 1887.
- *missae simulatio*, IV, 1887 — missarum mercimonium, IV, 1897 et sqs.
- *in Feria V in Coena Domini*, facultas Cardinalium, I, 325 — privilegium et obligatio Episcoporum, I, 401.
- *in nocte Nativit. Domini*, facultas Cardinalium, I, 325 — privilegium Episcoporum, I, 401.
- *super aram portatilem*, facultas Cardinalium, I, 325.
- *in mari*, facultas Cardinalium, I, 325 — privilegium Episcoporum, I, 401.
- *exequialis* in ecclesia capitulari, I, 449.
- *conventualis*, applicatio, I, 441 in nota, 444 et in nota — obligatio eam celebrandi et applicandi capitularium, I, 444 et in notis — collisio obligationis Missae conventualis cum obligatione Missae pro populo, I, 444 — obligatio religiosorum, I, 616.
- *pro populo:* obligatio Vicarii et Praefecti Apostolici, I, 374 — Administratorum Apostolicorum, I, 382 et in nota — Episcoporum, I, 397 et in nota — Episcoporum Titularium, I, 402 — obligatio celebrandi eam in collisione cum applicatione Missae Conventualis, I, 444 — obligatio Vicarii parocchiae capitularis relate, I, 449 — item Vicarii capitularis, I, 461 — et parochorum, I, 484, 491, 492.
- MISSIO canonica necessaria ad praedicandum**, II, 914.
- MISSIONARIJ:** privilegia circa adscriptionem in associatione fidelium, I, 680 in nota — relationes cum Vicariis et Praefectis Apost., I, 373.
- MISSIONES sacrae:** *internae*, notio, II, 930 — ius vigens, II, 931 — *externae*, notio, II, 932 — ius vigens, II, 933.
- MITRA:** ius Cardinalium, I, 325 — pertinet ad insignia episcopalia, I, 401.
- *simplex*, pertinet ad vestes pontificales, I, 394 in nota.
- MIXTA delicta**, IV, 1649.
- MODERATOR:** in associatione fidelium, I, 683.
- *Supremus religionum:* eius potestas, I, 539 — Moderatoris Supremi exempti convocatio ad Concilium Oecumenicum, I, 320.
- MODERNISTICAE:** societates, IV, 1951.
- MONACHI:** praecedentia, I, 508.
- MONARCHICA:** vide **CONSTITUTIO**.
- MONASTERIA:** *monialium*, I, 523 et sqs.
- *sui iuris*, I, 519, 504.
- MONIALES:** notio, I, 505 — de earum electionibus, I, 588 — obligatio relationem S. Sedi faciendi, I, 540 in nota — administratio Sacramentorum ad ipsas, I, 540 — admissio earum ad professionem, I, 491 — clausura monialium, I, 613 — in quibus subiciantur Ordinariis locorum, I, 530 — exemptio earum a paracho, I, 531. Vide **CLAUSURA**.
- MONITA:** notio, I, 2.
- MONITIO canonica:** est remedium poenale, IV, 1840 — quando adhibenda, IV, 1842 et III, 1465 — addi potest poenitentiis, IV, 1851 — potest esse secreta aut publica, IV, 1844 — quomodo publice facienda, IV, 1841, III, 1575 — de ea constare debet ex aliquo documento, III, 1575, IV, 1841.
- MONITIONES:** adhibendae in inflictione censurarum, IV, 1743 — in processu contra clericos concubinos, III, 1615 — in processu contra clericos non residentes, III, 1609 — in processu dimissionis religiosorum, I, 650, 655 — non requiruntur in suspensione ex informata conscientia, III, 1624.
- MONITIO** adhibenda in usu iurisdictionis negative dubiae, I, 293, in nota.
- MORALIS casus:** I, 600.

MORBUS: quis sit gravis, I, 552 in nota.
 MOTU PROPRIO: I, 66.
 MULCTA: pecuniaria, IV, 1824 — imponenda beneficiariis capitularibus negligentibus, I, 437 et in notis.
 MULIERES: optandum ut in ecclesia sint separatae a viris, capite cooperto et modeste vestitae, II, 837 et sqs. — in causis Sanctorum agere debent per procuratorem, III, 1512 — poenae in earum raptoribus, IV, 2031 et sq. — mulierum praecedentia, I, 686.
 MULTIPLICATIO: censurarum in eodem subiecto, IV, 1746.
 MUNERA: a clericali statu aliena, I, 184 in nota.
 — *capitularia*, determinanda in statutis capitularibus, I, 447.
 — *a iudicibus non acceptanda*, III, 1151, 1464, 1521.
 — *ecclesiastica*, vide BENEFICIA.
 MUNIA: sacerdotalia usurpantes, IV, 2077.
 MUSICA: II, 840. Vide CANTUS.
 MUTILATIO: delictum, IV, 2042 — poenae in laicos, IV, 2043 — in clericos, IV, 2044.

N

NATIVITAS: D. N. I. C. (festum) suspendit interdictum, IV, 1789.
 NAVES: benedictio sollemnis est ius parochorum, I, 481 in nota — navium oratoria, II, 768.
 NECESSITAS: gravis parentum impedit ingressum in religionem, I, 571 — excludit imputabilitatem, IV, 1660 — vel minuit, IV, 1663 — *sententiae declaratoriae*, IV, 1723.
 NECROLOGIA: quod attinet ad probationem in causis Sanctorum, III, 1520.
 NECROMANTIA: IV, 1901 et sqs.
 NEGLIGENTIA: gravis in ritibus et caeremoniis servandis, IV, 2175 et sqs. — in conscribendis et conservandis libris paroecialibus, IV, 2185 — in suis officiis canonici poenitentiarum et canonici theologi, IV, 2186 et sqs. — in recipienda consecratione episcopali, IV, 2215 — in recipienda benedictione abbatiali, IV, 2219 — in emittenda fidei professione, IV, 2220 — in manutentione documentorum officialium, IV, 2225 — Episcopi in visitatione dioecesis, I, 365 — in adeundo officio ecclesiastico, I, 263 — Capituli circa confectionem statutorum, I, 447 et in nota

— in eligendo vicario capitulari, I, 461 — parochi in officiis paroecialibus implendis, III, 1621 et sqs.
 NEGOTIA: personae iuridicae non collegialis, I, 147 — valida, nulla, rescindibilia etc., I, 148 et sqs. — de consensu et consilio procurando in negotiis, I, 153 — de modo obtinendi consensum aut consilium, I, 154.
 NEGOTIATIO: prohibita clericis, I, 200.
 NIHILISTAE: IV, 1951.
 NOBILITAS: in candidatis ad canonicatum, I, 438 in nota.
 NOMEN: dantes sectae haereticae, IV, 1863 — sectae massonicae, IV, 1947 et sqs. — *supposititium* adhibendum in recursu ad S. Poenitentiarum, I, 336.
 NOMINATIO: Episcoporum, I, 393.
 — *improprie accepta*, I, 222 in nota — nominatio Vicarii et Praefecti Apost., I, 372 — ad beneficia capitularia revocata, I, 438 in nota — parochorum, I, 472 — Superioris religiosi, I, 538 et in nota. — *Nominatio-institutio*, in provisione officii ecclesiastici, I, 209.
 — *indigni*, IV, 2201-2202.
 NORMAE genericae, I, 2 — associationum differunt a statutis, I, 674 — servandae in poenis, IV, 1697 — pro concursu delictorum, IV, 1701 — in poenarum remissione, IV, 1739.
 NOSOCOMIA: exemptio eorum a parochis, I, 467 et in nota.
 NOTAE saeculares amovendae ab insignibus Cardinalium, I, 324 et in nota.
 NOTARII: notio, constitutio, necessitas, III, 1123 — Curiae Romanae, I, 330 — S. Officii, I, 339 — curiae dioecesanae, I, 425 et sqs., 416 — synodi dioecesani, I, 413 — religiosorum, I, 539 — in processibus ad dimissionem religiosorum, I, 654 — in causis beatificationis, III, 1514, 1527 — in quibusdam processibus, III, 1574.
 NOTIFICATIO: Ordinario loci facienda pro exploratione voluntatis, IV, 2232.
 NOTITIA: quae requiritur in Episcopis, Vicariis generalibus etc. pro vacatione sedis, I, 459 et sq. in notis.
 NOVAE audientiae: vide REMEDIUM.
 NOVITIATUS: erectio, I, 525, 583 — notio, necessaria ad admissionem in novitiatum, I, 569 et sqs. — conditiones ad valorem, I, 580 et sqs. — interruptio, I, 582 — prorogatio, I, 588 — exitus, I, 588 — transeuntium ad aliam religionem, I, 637 — ad ipsum illegalis admissio, IV, 2231.

NOVITII: num sint religiosi, I, 505 in nota — institutio, I, 579 — duplex classis, I, 584 — iura et officia, I, 587 — num sint exempti, I, 623 — gaudent libertate a-beundi, I, 587-588.

NULLITAS: actorum, III, 1209-1211 — attentatorum, III, 1386 — professionis religiosae, I, 591 — an professio nulla convalescat, I, 594 — poena quae huc refertur, IV, 2192 et in nota — nullitas sententiae, III, 1409, 1423, 1420.

NUMISMATA: benedicendi facultas Cardinalium, I, 325 — facultas Episcoporum, I, 401.

NUNCIATIO: novi operis, III, 1193.

NUNDINAE: prohibitae in ecclesiis, II, 751 — et diebus festis de praecepto, II, 824.

NUNTII: I, 360.

NUPTIAE: denuntiatio reservata parochis, I, 481.

O

OBEDIENTIA: religiosorum, origo, I, 502 — voti, I, 603 et sq.

— *canonica* clericorum, I, 189 — capitularium, I, 448 — debita decretis SS. Congregationum, I, 335.

OBIECTIONES: in causis Sanctorum undenam eruendae, a quibus proponendae etc., III, 1540 et sqs.

OBIECTUM: visitationis canonicae, I, 374 — legis, I, 7.

OBITUS: R. Pontificis durante Conc. Oecumenico, I, 318-320.

OBLATIONES: fidelium, ad religiosos, I, 373 et in nota — in bonum paroeciale paroeciae capitularis, I, 449 — ad parochos, non veniunt nomine praestationis, I, 482 in nota — quae sint intuitu paroeciae et quae intuitu parochi, I, 635. Vide etiam II, 879 et 1073.

OBLATORES: vide VOLUNTAS oblatorum.

OBLIGATIO: legis in conscientia, I, 16 et sq. — *chori*, I, 616.

— *voti*, II, 892.

— *iurisiurandi promissorii*, II, 912.

— *obligatio fidelium*: circa fidem, II, 910 — circa institutionem religiosam iuventutis, II, 947.

— *pastorum animarum* et parentum circa catechetica institutionem, II, 916.

— *parochorum* circa praedicationem, II, 928.

— *Ordinariorum* circa scholas, II, 950.

OBLIGATIONES: religiosorum, I, 601.

— *clericorum*, principium generale, I, 187 —

positivae, I, 188 — negativae, I, 199 et sq. — beneficiariorum, II, 1018.

OBLIGATIONES: *commerciales*, I, 200.

OBLIVIO: excludit imputabilitatem, IV, 1658.

OBREPTIO: vis, I, 64 — in rescriptis, I, 65 — delictum, IV, 2065 et sq. Vide RESCRIPTA.

OBSERVANTIA: *vitae religiosae*, in domibus studiorum, I, 596.

— *dierum festorum*, II, 824.

— *dierum abstinentiae*, II, 845.

— *ieiunii*, II, 826.

OBSTACULA: quod attinet ad introductionem causae beatificationis, III, 1523 — contra visitationem canonicam, IV, 2233 et sq.

OBSTETRICES: quod attinet ad respondendum in iudicio, III, 1283 — ad inspectionem corporalem, III, 1492 et sqs.

OBVENTIONES: notio, I, 437 in nota.

OCCULTATIO: in ordine ad delictum, IV, 1673 et in nota.

OCCUPANTES: officium propria auctoritate, IV, 2208 et sqs.

ODIUM plebis in ordine ad remotionem parochi, III, 1585 et 1595.

OECONOMUS: *religiosus*, variae species, nominatio, munus, I, 542 et in notis — poenae in oeconomos illegitime alienantes, IV, 2004 et sqs.

— *sede episcopali vacante*, constitutio, I, 461 — officium, I, 462 — cessatio a munere, I, 461 — ius ad retributionem, I, 461 — redditio rationum ab eo facienda novo Episcopo, I, 462.

— *Seminarii*, II, 938.

OECUMENICUM: vide CONCILIUM.

OFFICIA CURIAE ROMANAE, I, 355 et sqs.

OFFICIA: *ecclesiastica*, provisio, I, 207 et sqs. — prohibitio ad ea ascendendi, IV, 1696 — simonia in ipsis, IV, 2204 — acceptata de iure non vacantia, IV, 2211 — resignata in manibus laicorum, IV, 2217 — retenta post privationem, IV, 2218 — admissio intrusi ad ipsa, IV, 2210.

— *dioecesana*, erectio, translatio, mutatio, collatio, I, 394 et in nota — curata habent obligationem ex iure divino et humano residentiae, I, 396.

— *Curiae Romanae*, notiones etc., I, 355 et sqs. — potestas executiva et administrativa, I, 328 — iurisdictio, I, 333 — ordo servandus in ipsis, I, 334 in nota.

— *clericalia*, amissio, I, 300.

— *publica* clericis prohibita, I, 201 et in nota.

- OFFICIA:** *divina:* ius ea celebrandi Prae-
lati et Abbatis nullius, I, 389 — obligatio
parochorum, I, 485. Vide **FUNCTIONES**.
— *inferiora* in ecclesia (sacrista, cantores etc.),
II, 759.
— *patronorum*, II, 1012.
— *administratorum bonorum eccl.*, II, 1063.
— *tribunalis*, III, 1110.
— *incompatibilia*, IV, 2213.
OFFICIALES: *religiosi:* ius non habent ad
obedientiam ex voto, I, 603.
— *curiae dioecesanae:* notio, nominatio,
obligationes, I, 416 et sq. in nota —
obligatio reddendi rationem novo Epi-
scopo, I, 461 — eorum corruptio, IV, 2227.
— *maiores* dicasteriorum Curiae Romanae,
IV, 1974.
— *inferiores* (minores) SS. Congr., I, 338
— S. Officii, I, 339.
— *Seminarii*, II, 938.
OFFICIALIS iudicialis, I, 417 — prohi-
betur removeri sede vacante, I, 461 —
eius potestas an cumulari possit cum officio
Vicarii Generalis, I, 419 et in nota, 421
— excusatur a choro, I, 445 — eius officii
necessitas et constitutio, III, 1116.
OFFICIUM: *divinum:* obligatio religiosorum,
I, 616, 617 — chorale, quid importet, I,
616 — obligatio Capituli, I, 443, 448 —
recitatio privata pro religiosis, I, 617
— privilegium regularium circa ipsum, I,
619 bis — onus officii divini, quid importet,
cui incumbat, etc., I, 444. Vide **SERVIT-
TIUM CHORALE**.
— *ecclesiasticum:* notio, an sit persona mor-
alis, constitutio, erectio, provisio, I, 204
et sqs. — stricte dictum requiritur ad iu-
risdictionem ordinariam, I, 285 et in nota
— inamovibile, I, 367. Vide **OFFICIA
ECCLESIASTICA**.
— *Sacra Congregatio (S. Officii):* congressus,
I, 331 in nota — iuramentum ministro-
rum, I, 332 — iurisdictio, I, 333 in nota —
dat decreta doctrinalia, I, 335 — directio
litterarum, I, 336 in nota — historia, con-
stitutio, competentia, I, 339 et sqs. —
modus procedendi, III, 1091 — quanam
reservantur eidem causae matrimoniales,
III, 1430 — et causae contra s. ordina-
tionem, III, 1504.
— *de catechesi* apud S. Congr. Concilii, I,
342.
OLEA SACRA: consecrari nequeunt a Car-
dinalibus non Episcopis, I, 325 — eorum
benedictio reservatur Episcopis, I, 481 in
nota — de eorum benedictione tempore
interdicti, IV, 1790 et sqs.
- OMISSIO:** denunciationis sollicitantium,
vide **DENUNTIATIO**:
— *gestandi habitum eccl. et tonsuram*, IV,
2177 et sq.
— *debitae diligentiae*, IV, 1667.
OMOPHORUM: I, 366.
ONERA: ecclesiastica servanda in archivo
paroeciali, I, 486 — officium vicarii fora-
nei circa eorum administrationem, I, 465.
— *missarum:* facultas reducendi apud Fa-
bricam S. Petri, I, 333 in nota — re-
ductio prohibita inferioribus Ordinariis,
II, 1057 — Sedi Apostolicae reservata, II,
1085.
ONUS PROBANDI: incumbit asserenti, III,
1276.
OPERA servilia diebus festis prohibita, II,
824.
OPERARII: obligationes clericorum et re-
ligiosorum erga illos, II, 1064.
OPERATIONES chirurgicae clericis prohi-
bitae, I, 201 in nota.
OPPIGNORATIO bonorum ecclesiastico-
rum, II, 1075 et in nota.
OPPOSITIO tertii quid et cui concedatur,
III, 1421 — procedura, III, 1422.
OPTIO: prohibetur canonicis quod ad di-
gnitates attinet, I, 436 et in nota — ius
capitularium iubilatorum relate ad eam,
I, 446 — permittitur Cardinalibus, I, 323.
ORALE: insigne Romani Pontificis, I, 311.
ORATIO MENTALIS: convenienter adhi-
benda clericis, I, 188 — religiosis, I, 608
— *alumnis Seminarii*, II, 942.
ORATIONES VOCALES: publice non per-
mittendae in ecclesiis vel oratoriis sine
licentia expressa Ordinarii loci, II, 834.
ORATORIA: notio, II, 761 — divisio, II,
762 — historia, II, 763 — variae species,
II, 764-773 — publica Congregationis
clericorum iuris pontificii subduntur vi-
sitationi Episcoporum, I, 400 in nota —
benedictio eorum reservata Episcopis, I,
481 in nota — publica religiosorum, aedi-
ficatio, I, 524 et II, 767.
— *confraternitatum:* subduntur visitationi
Episcoporum, I, 400 in nota.
— *semipublica:* privilegium Episcoporum pro
seipsis, I, 401 — erectio relate ad reli-
giones non clericales, I, 524 — circa visi-
tationem Ordinariorum, I, 540 et in nota —
— *privata:* excusantur a solvenda procura-
tione Episcopo visitanti, I, 400 in nota.
— *domestica:* indulta, I, 341 — privilegium
Episcoporum, I, 401.
ORDINARIUS: notio, I, 280 — obligationes,
I, 340, 411.

ORDINARIUS: *loci*, notio, I, 306 — sunt procuratores religionum mulierum apud S. Sedem, I, 336 — officii eorum provisio, I, 340 — eorum potestas in religiosos, I, 530 — potestas in exemptos, I, 623 in nota et II, 834 in nota — quod spectat ad incarnationem, I, 177 — obligatio visitationis relate ad religiosos, I, 540 — circa iurisdictionem pro confessariis religiosarum, I, 546 et sq. — relate ad approbationem vicarii substituti, I, 483 — circa erectionem congregationum religiosarum, I, 510 — circa erectionem associationum fidelium, I, 670 — circa nominationem moderatoris et cappellani associationum ecclesiasticarum, I, 683 — ius eorum recurrendi ad Curiam Romanam per se vel per procuratorem, I, 336 — ius circa scholas religiosorum, I, 373 in nota et II, 950 — ius circa oblationes fidelium ad religiosos, I, 373 in nota — relate ad praedicationem verbi Dei, I, 401 — dirimunt conflictum inter Capitulum et Vicarium paroecialem, I, 444 et in nota — circa collationem paroeciarum, I, 472-479 — determinant taxas pro funeribus, I, 482 — dant licentiam pro assentia parochi, I, 483 — dividunt dioecesim in paroecias, I, 307 — obligatio erigendi archivum, I, 428 et in nota — ius circa alia archiva ecclesiastica, I, 430 et in nota — determinant modum circa curam paroeciae in paroecia capitulari exercendam, I, 449 — iura circa explorationem voluntatis religiosorum, I, 578 — potestas vi voti in religionibus, I, 603 in nota — circa dispensationem voti castitatis religiosorum, religionis dioecesanæ, I, 604 in nota — iura circa statuta associationum ecclesiasticarum, I, 674 — circa statuta tertii ordinis, I, 674 — potestas in associationibus ecclesiasticis, I, 675 — ius praesidendi comitatus associationum ecclesiasticarum, I, 682 et in nota — potestas poenas remittendi, IV, 1737 et sqs.

— *Ordinarius originis*: I, 123, 641.

ORDINATI: ab excommunicato, IV, 2156 — simoniace, IV, 2153.

ORDINATIO sacra: nequit teneri, ab Episcopis coadiutoribus et auxiliariis, I, 406 — examen ordinandorum, I, 433 — denuntiatio ordinationis reservata parochis, I, 481 — dubia de ordinationis validitate, I, 341 — circa onera orta ex ordinatione, competens est S. Congregatio de disciplina Sacramentorum, I, 341 — ordinatio illegitima, IV, 2158 et sqs. — facta valide ab haereticis et simoniacis, I, 296 —

accusatio susceptae ordinationis, III, 1504 — de clerico qui metu gravi coactus ordinationem recepit, I, 298 — de delictis in ordinatione commissis, IV, 2073 et sqs.

ORDINES religiosi: notio, I, 503 — exemptio, I, 620 et sq. — eorum ecclesia eximitur a visitatione Episcoporum, I, 400 in nota.

— *sacri*: non conferendi novitiis, I, 587 — — privilegia regularium circa ipsos, I, 619 bis — conferri possunt a Vicariis et Praefectis Apostolicis, I, 373 — a Praelatis nullius, I, 389 — *receptio ordinum a censurato*, IV, 2156 — prohibitio ascensionis ad ordines, IV, 1696 — ordinum sacrorum exercitium sine ordinatione, IV, 1887-1891.

— *Cardinalium*, I, 321.

ORDINIS: *potestas* delegari nequit, I, 288 — exercita sine ordinatione, IV, 1887.

ORDO: servandus in Dicasteriis Curiae Romanae, I, 334 in nota — servandus in cognitione causarum quae ad tribunal deductae sunt, III, 1155.

— *sacerdotalis*, requiritur in promotione ad canonicatum, I, 438 in nota — in electione Vicarii capitularis, I, 461 — vicarii foranei, I, 464 — et parochi, I, 471.

— *S. Ioannis de Deo*: eius privilegium pro Gallia circa bona temporalia, I, 593 in nota.

— *regularis*, quid, I, 503 — de eius privilegiis, I, 619.

ORGANUM: tempore interdicti, IV, 1790.

ORIENTALES: seu catholici ritus orientalis: de catholico orientali admittendo vel non in novitiatum religiosi instituti latini, I, 571 — an et quibus cautelis Ordinarii possint orientales admittere ad stipem colligendam in sua dioecesi, I, 630.

ORIS PAPAE aperitio, I, 335 — *Cardinalium* aperitio et clausura, I, 322.

ORPHANOTROPHIA: exemptio a parochis, I, 467 et in nota.

OSCULUM: annuli Episcopi, I, 401 in nota — pedis, I, 311.

OSTIENSIS: dioecesis, semper assignatur Cardinali decano, I, 321, 323 et in nota.

P

PACTUM: simoniacum, II, 709. Vide **SIMONIA** — inire de immodico emolumento non licet, III, 1189 — licitum non est pacisci de educatione prolis extra Ecclesiam, IV,

- 1878 — pactum de dando alicui suffragio in electione R. P., IV, 1925 et sqs.
- PALATINI: vide DIACONI — cardinales, I, 390 bis.
- PALLAE: ante lotionem nonnisi a clericis tangendae, et a quibus abluendae, II, 887.
- PALLIUM: necessitas illud obtinendi pro metropolita, I, 251 in nota, 223 — ius circa illud Romani Pontificis, I, 311 — eo utitur Cardinalis decanus in consecratione Romani Pontificis, I, 325 — notio, historia, significatio etc., I, 366 et in notis.
- PAPA: etymologia, I, 311 in nota. Vide PONTIFEX ROMANUS.
- PAPISSA: Ioanna, I, 312 in nota.
- PARABOLANI: societates, notae historicae, I, 667.
- PARAMENTA sacra: de eorum benedictione, II, 885 et sqs.
- PARENTES: tenentur curare filiorum institutionem catechetica, II, 916, 947 et IV, 1878 et sqs. — filiorum nomine, si minores sunt, agere et respondere debent in iudicio, III, 1174 — illicite admittuntur in religionem si filii eorum cura adhuc indigent, I, 571 et IV, 2231 — pro defunctis filiis impuberibus possunt ecclesiam funeris et coemeterium eligere, II, 801. Vide EDUCATIO.
- PAROCHI: quinam sint, I, 467 — etymologia, I, 305 in nota et 307 — quinam eisdem in omnibus aequiparantur, I, 467 — de cappellanis militum, I, 467 — quisnam parochus proprius, I, 125 — quando parochus est persona moralis haec retinet curam habitualement, actualis vero demandanda est vicario, I, 469 — parocho qualitates, I, 471 — de eius amovibilitate vel inamovibilitate, I, 470 — nominatio et institutio sede plena, I, 472 — sede vacante, I, 472 et sqs. — unitas in paroecia, I, 478 — potestas et iura, I, 480-482 et in nota — de eius potestate in haereticos et schismaticos, I, 480 in nota — obligationes, I, 483-486 — ius in paroeciam viciniorem, I, 489 — alicubi eligunt ex consuetudine vicarium foraneum, I, 464 in nota — circa litteras testimoniales pro ingressu in religionem, I, 474 — quinam ex ipsis convocandi ad synodum, I, 412 — nequeunt esse Vicarii Generales, I, 420 — eorum obligatio mittendi ad curiam exemplaria librorum paroecialium, I, 430 — nequeunt eligi vicarii capitulares, I, 461 et in nota — parocho in ecclesiis capitularibus, in Hispania, I, 449 in nota — eorum praecedentia relate ad capitulum, I, 450 in nota — parocho nequeunt delegare potestatem absolvendi, I, 288 — eorum provisio in paroeciis religiosis conceditis, I, 472 — et in quasi-paroeciis, I, 472 — intra quod tempus debeat Ordinarius paroeciae providere, I, 473 — debet conferre magis idoneo, I, 474 — quomodo id debeat iudicare, I, 474 — unus parochus unam teneat paroeciam, I, 478 — a quo momento obtineant curam animarum, I, 479 — functiones parochis reservatae, I, 481 — eorum ius ad praesentationes legitimas et consuetas, I, 482 — quibus maiores exigere nequeant, I, 482 et in nota — et quae ipsis cedunt etsi alter paroeciale officium expleverit, I, 482 — pauperibus gratuitum ministerium ne denegent, I, 483 — quinam parochis subdantur, I, 480 — et an Episcopus possit aliquem eximere a parocho, I, 467 — de paroecia Seminarii, II, 944 — quomodo procedendum contra parochos negligentes sua officia, III, 1621 et sqs. et IV, 2184 — de quibus officiis agatur, III, 1621 — varii modi procedendi, III, 1622-1624 — concubinarij, vide CLERICI concubinarij — non residentes, vide RESIDENTIA.
- PAROCHI: *consultores*: eorum electio in synodo dioecesana, I, 413 in nota — pertinent ad curiam dioecesanam, I, 416 in nota — variae notiones, I, 431-434 — excusantur a choro, I, 445.
- *habituales*: I, 469.
- *religiosi*: notio, I, 468 — amovibilitas, I, 470 — institutio, I, 472 et in notis — promotio, obligationes etc., I, 635.
- PAROCHISTAE: I, 466 et in nota.
- PAROCHUS Sacrarii Apostolici: I, 390 bis. Vide etiam PAROCHI.
- PAROECIA: etymologia et notiones, I, 305, 307 et in notis — obligatio habendi archivum, I, 430 — translatio sedis, I, 447 — declaratio inamovibilitatis, I, 447 — collatio prohibita sede vacante, I, 461 — unio prohibita sede vacante, I, 461 — declaratio inamovibilitatis prohibita sede vacante, I, 461 — personalitas iuridica, I, 467 — collatio in titulum, I, 467 et in nota — unio paroeciarum, I, 469 — collatio, I, 472 — unitas, I, 478 — erectio in vacatione, I, 489 — dismembratio territorij, I, 492 in nota — paroecia debet suam dotem habere, II, 978 — non est erigenda in ecclesiis religiosarum, I, 615 — habere debet suum coemeterium,

- II, 793 — obnoxia est tributo pro Seminarario, II, 936 — vacante paroecia Ordinarius provideat saltem intra sex menses, I, 473 et in nota — vacare potest omnibus modis quibus vacant cetera beneficia, sive per declarationem Ordinarii aut renuntiationem parochi factam per ipsius invitationem, etc., III, 1594 et sqs. — sive ob non servatam a parocho residentiam, III, 1610 et 1613 — sive ob neglectam a parocho translationem ab Ordinario ei impositam, III, 1606 — paroeciae titulus si ecclesia paroecialis ob necessitatem reduci debuit ad usum profanum in aliam ecclesiam transferendus est, II, 758 et sqs. Vide **DIVISIO**, **SUPPRESSIO** etc. paroeciae.
- PAROECIA**: *mere personalis* prohibita, I, 467 et 478.
- *collegialis*, I, 478.
- *iuris patronatus*, circa legem concursus, I, 475 et in nota.
- *religiosa*: constitutio, I, 469 — collatio, I, 472 — quae esse debeant relationes parochorum cum communitate, I, 615.
- *capitularis*, variae species, I, 449.
- PAROECIANI**: notio, I, 480.
- PARTES**: habere in iudicio criminali laicorum prohibentur clericis, I, 202.
- *in causa* seu actor et reus, III, 1178 et sqs. — qua ratione comparere possint, III, 1173 — quid de minoribus et usu rationis destitutis, III, 1174 — quis pro personis moralibus partes agat, III, 1175 — per quos mente infirmi agere debeant, III, 1176 — an per se agere valeant excommunicati, III, 1178 — quando et quibus sub sanctionibus partes respondere iudici debeant, III, 1270 — inter se nomine testium notificare debent, III, 1291 — assistere non debent testium examini, III, 1299 — utrum accessui iudiciali assistere possint, III, 1337 — iusiurandum ab eis emittendum, III, 1359 et sqs. — instare possunt ut tertia persona in causa advocetur, III, 1384 — appellare possunt, III, 1409. Vide **CONFESSIO**.
- PARTICIPANTES**: canonici, I, 435.
- PARTICIPATIO**: fructibus delicti an constituat delictum, IV, 1677.
- PASSIO**: in ordine ad imputabilitatem delicti, IV, 1669 — ad poenas incurrendas, IV, 1719.
- PASSIONISTAE**: privilegium habent exemptionis, I, 625.
- PASTORALE**: vide **BACULUM**.
- PATENAE**: consecratio, I, 373.
- PATRIA**: forus ratione patriae communis, III, 1103.
- PATRIARCHA**: etymologia, notio, divisio, etc., I, 364 et in nota — potestas, I, 363 — convocatio ad Concilium Oecumenicum, I, 320 — nominatio, I, 322 — praecedentia, I, 325.
- *oecumenicus*, I, 311 in nota.
- *occidentis*, vide **PONTIFEX ROMANUS**.
- PATRINI**: duellantium, vide **DUELLUM**.
- PATROCINIUM**. gratuitum, notio et quibus concedendum, III, 1434 — ratio procedendi in eius concessione, III, 1435 — quomodo iudex providere debeat, III, 1436.
- PATRONI**: *nationum*, etc. quomodo constituentur, II, 858 — an eorum dies festi sint de praecepto, II, 823, Vide **IUS-PATRONATUS**.
- PAUPERES**: ipsis debent parochi gratuitum ministerium praestare, I, 482 et in nota — praesertim quod attinet ad eorum funus et sepulturam, II, 860 — eximuntur a taxis pro rescriptis S. Sedis, I, 336. Vide **PATROCINIUM** gratuitum.
- PAUPERTAS**: religiosorum, origo, I, 502 — votum, I, 605.
- PECCATA**: notio, IV, 1641.
- *reservata* **Episcopis**: facultas absolvendi Vicarii foranei, I, 465 — canonici poenitentiarum, I, 439. Vide **RESERVATIO**, **CASUS RESERVATI**.
- PECCATORES** publici: notio, I, 679 et in nota — recipi nequeunt in associationem ecclesiasticam, I, 679 — arcendi a sepultura ecclesiastica, II, 816.
- PECTORALIS**: vide **CRUX**.
- PECTORE** (reservati in): I, 322.
- PECULIUM**: religiosorum, notio et liceitas, I, 605.
- PECUNIA**: solvenda in executione rescriptorum S. Sedis, I, 336. Vide **TAXAE**.
- PEDUM RECTUM**: insigne Pontificis Romani, I, 311.
- PENSIONES**: Cardinalium, I, 325 in nota — ecclesiasticae, II, 985 — *personales*, non veniunt in iure nomine beneficii, II, 973 — an et quas possint Ordinarii imponere beneficiis, II, 985 — quomodo hae cessent et an pensionarii eas possint alienare, II, 985 — de pensione vel aequivalenti re concedenda parocho renuntianti, III, 1600 — pensionis privatio vel suspensio infligi potest in poenam, IV, 1824, 1829 — non tamen si clericus ad eius titulum ordinatus est, IV, 1834 — quinam pensione privati aut privandi, IV, 1780 et 1887

- et 1946 — quinam ad eas inhabiles, IV, 1778.
- PENTECOSTES: ea die suspenditur interdictum, IV, 1782.
- PEREGRINI: quinam, I, 122 — quod attinet ad obligationem ex lege ecclesiastica, I, 15 — relate ad forum, III, 1103.
- PEREMPTIO: rescripti, I, 82 — instantiae litis, III, 1262 et sqs.
- PERFECTIO: obligatio perfectionis pro religiosis, I, 607.
- PERICULUM: leges praecavent periculum, I, 18 in nota — fidei vel religionis, III, 1458 — infamiae, III, 1282.
- PERITI: ss. canonum: convocatio ad Concilium Oecumenicum, I, 320.
- *in iudiciis*, notio, III, 1324 — quando his utendum sit, III, 1325 — designatio, III, 1326 — recusatio, III, 1327 — officia, III, 1328, 1333 — stipendia, III, 1324 — accessui iudiciali interesse possunt, III, 1337.
- *in causis matrimonialibus*, circa inspectionem corporalem, III, 1493 — in causis defectus consensus ob amentiam, III, 1494.
- *in causis beatificationis*, III, 1518 — in processibus apostolicis, III, 1549 — in probandis miraculis, III, 1562 — in processibus partis tertiae libri IV, ne admittantur nisi iurati, III, 1577.
- PERIURI: in ordine ad testimonium in iudicio ferendum, III, 1285 et 1326 — in ordinem ad poenas, IV, 1896.
- PERIURIUM: IV, 1894, 1895, 1896.
- PERMIXTIO: epularum, II, 826.
- PERMUTATIO: beneficiorum prohibita sede vacante, I, 461 — beneficiorum, II, 1021 et sqs. — bonorum ecclesiasticorum, II, 1076.
- PERQUISITIO: scriptorum in causis Sanctorum, III, 1526.
- PERSEVERANTIA: in suspensione, IV, 1971 et sqs.
- PERSONA: *physica*, notio etc., I, 118 et sqs. — eius extinctione cessant eius privilegia, I, 103 — conditiones seu circumstantiae personarum, I, 120 — personae in Ecclesia, I, 119 — persona usu rationis habitu destituta, scholion, I, 121 — personae sedes iuridica, I, 122 — praecedentia, I, 156.
- *moralis* (iuridica), notiones, iura etc., I, 135 et sqs. — praecedentia, I, 159 — personae moralis delegatio, I, 288 — persona moralis potest parochus fieri indulto S. Sedis, I, 469 et in nota — organica et inorganica, I, 667 — ius circa bona temporalia, II, 1036 — minoribus equiparatur, I, 139 — quid de eius bonis diviso eius territorio, aut ipsa extincta, II, 1039 — de ipsa quod attinet ad iudicia, III, 1175 — de poenis eam afflicentibus, IV, 1711, 1792 et sqs. — eius delicta, IV, 1642 — appellans a Romano Pontifice ad concilium, IV, 1935.
- PERSONA: *collegialis*, quis pro ipsa stet in iudicio, III, 1175.
- PERSONALITAS: iuridica, I, 667.
- PERSONATUS: in capitulo canonicorum, I, 435-436.
- PERTERREFACTIO: personarum, IV, 1940 et sqs.
- PERTINACIA in haeresi, IV, 1857 — in schismate, IV, 1858 — in defendenda doctrina damnata, IV, 1871.
- PERTURBATIONES publicae: iis opem ferre clericis vetantur, I, 199.
- PHILOSOPHIA: quatenus sectanda in religionibus clericalibus, I, 598 — in Seminariis, II, 941 — quanto tempore ipsi vacandum, II, 941 — pro religiosis, I, 598.
- PIA: *legata*, administratio in ecclesia capitulari, I, 449 — ommissio ea adimplendi, IV, 2011-2012 — causae quae ea respiciunt habent forum speciale coram Ordinario loci testatoris, III, 1101 — reditus legati pii pro clericis instituendis derogari possunt etiam in favorem alumnorum Seminarii, II, 936.
- *loca*: excusantur a solvenda procuratore Episcopo visitanti, I, 400 in nota — obligatio habendi archivum, I, 430.
- *domus*: exemptio a parcho, I, 467 et in notis.
- *unio*: notio, I, 667, 685, 692 et sqs. et in nota — ius ad comitia, I, 682 in nota — erectio in ecclesiis capitularibus, I, 447 — gratiarum communicatio, I, 704 — functiones quas agere potest, I, 697 — translatio sedis, I, 699 — eius patrimonium, I, 698 — primaria, I, 702 et sqs.
- *voluntates*: implementum earum, I, 373, 394 — Ordinarii sunt ipsarum executores nati, II, 1055 — diligentissime implendae etiam circa modum erogationis et administrationis bonorum, II, 1048 — in ipsis constituendis servantur sollemnitates iuris civilis et quid si omissae fuerint, II, 1054 — de earum commutatione, reductione, moderatione, II, 1057.
- PIATTO cardinalizio, I, 325 in nota.
- PICTURAE a religiosis confectae, dominium, I, 605.

PILEOLUM: album, Romani Pontificis, I, 311, 340 in nota — rubrum assessoris Congregationis Consistorialis, I, 340 in nota — violaceum abbatis vel praelati nullius, I, 389 — violaceum pertinet ad insignia episcopalia, I, 401 et in nota — eius usus in Missa, I, 401 in nota — eo uti non debent abbates de regimine, I, 632.

PLACET: vide **REGIUM**.

PLAGIUM: delictum, IV, 2036 — poenae, IV, 2043 et sqs.

POENAE: ecclesiasticae, notio et divisiones, IV, 1688-1689 — decretae et inflictae, IV, 1691 — interpretatio, IV, 1692 — quis infligere possit, IV, 1693 et sqs. — normae in poenis applicandis, IV, 1697-1711, 1724 — quos respiciant, IV, 1712-1713 — causae excusantes a poenis, minuentes, aggravantes, IV, 1656, 1691 et sqs. — ab ipsis latae sententiae excusantur impuberes, IV, 1721 — latae sententiae, vis et necessitas sententiae declaratoriae, IV, 1723 — applicatio in concursu et delicti conatu, IV, 1725-1726 — iam contractae cessatio aut extinctio, IV, 1727 et sqs. — quis remittere eas possit, IV, 1727 et sqs. et praesertim 1736 et sqs. — quanam indigi possint extra iudicium, III, 1453 — contra simoniacos, II, 716 — in religiosos delinquentes et in visitatione, I, 540 — in Superiorissam delinquentem, IV, 2233 et I, 550 — in male alienantes, I, 560 in nota — in Superiores religiosos admittentes in novitium illicite, I, 571 — in eosdem recipientes candidatos sine litteris testimonialibus, I, 573 in nota et IV, 2231 — in alienantes dotes religiosarum, I, 577 — in violantes votum castitatis, I, 605 in nota et IV, 2062 — in violantes vitam communem, I, 605 in nota — in religiosos apostatas et fugitivos, I, 644 — contra iniuriam clericis inferentes, I, 188 — contra violantes privilegium fori, I, 183 — contra occupantes officia ecclesiastica, I, 250 in nota — contra violantes privilegium exemptionis, I, 184 in nota — contra falsantes, destruents documenta archivi ecclesiastici, I, 430 — contra chorales non residentes, I, 444.

— *infamiae:* divisio, IV, 1826 — effectus et cessatio, IV, 1827-1828.

— *medicinales,* vide **CENSURA**.

— *vindicativae,* notio, IV, 1819 — appellatio, IV, 1820 — cessatio, IV, 1822 et sqs. — earum pro clericis elenchus, IV, 1829 — *omnibus communes,* IV, 1824.

POENALES canones: interpretatio, IV, 1855.

POENALIA remedia, IV, 1838.

POENITENTIA sacramentum: obligatio religiosorum, I, 608 — potestas parochorum circa delegationem faciendam, I, 480 in nota — administratio subditur visitationi Episcoporum, I, 400 in nota — exemptio circa ipsam religiosorum a parochis, I, 480 in nota. Vide **SEDES** ad audiendas confessiones.

POENITENTIAE: in Ecclesia delinquentes etiam poenitentis plectuntur, IV, 1689 — poenitentiarum notio, IV, 1850 — inflicto, IV, 1851 — imponuntur ut delinquens poenam effugiat, IV, 1850 — vel ut poenae contractae absolutionem aut dispensationem recipiat, IV, 1850-1854 — imponi possunt etiam per modum praecepti extra iudicium, III, 1461 et 1453 et in nota.

POENITENTIARIA: tribunal Curiae Romanae historia, constitutio, competentia, I, 329, 351 — congressus, I, 331 in nota — iurisdictio, I, 333 — directio litterarum ad ipsam, I, 336 in nota — adnexam habet universam materiam de Indulgentiis I, 339 — praxis recurrendi, I, 352. Vide, **RECURSUS**.

POENITENTIARIUS: *Cardinalis:* eius iurisdictio non suspenditur sede vacante, I, 316 — nihil potest circa excommunicacionem in administratos S. Officii et Congregationis Consistorialis relate ad violationem secreti, I, 332.

— *canonicus:* historia, I, 435 — alicubi est prima dignitas in Capitulo, I, 436 in nota — nequit esse punctator, I, 437 in nota — an sit dignitas vel officium, I, 439 in nota — in quibus ecclesiis esse debet, provisio canonica, officium, I, 439 — onus assistentiae Episcopo non habet in functionibus, I, 443 in nota — excluditur a servitio altaris, I, 444 et in nota — quando excusetur a choro, I, 445 et in nota. — Vide **CANONICUS** Poenitentiarius.

PONENS: iudex, III, 1122 — *Cardinalis* in causis beatificationis, III, 1513. Vide **RELATOR**.

PONTES: benedictio sollemnis reservatur parochis, I, 481 in nota.

PONTIFEX Romanus: iurisdictio suprema, I, 308 et sqs. Vide **PRIMATUS** — relate ad Concilium Oecumenicum, I, 318-320 — relationes cum Cardinalibus, I, 322-325 — circa Dicasteria Curiae Romanae, I, 333-340 — praest S. Congregationi pro Ecclesia Orientali, I, 349 — Congr. S. Officii,

- I, 339 — Congr. Consistoriali, I, 339 — eius familiares, I, 381 in nota, 384 in nota et 390 bis — potestas in religionibus, I, 528 et in nota — circa nominationem et consecrationem Episcoporum, I, 393 — obligatio residendi Romae, I, 396 in nota — iura relate ad associationes fidelium, I, 670.
- PONTIFICALIA:** notio, I, 394 et in notis. — *exercitium*, concedi potest sede vacante Capitulo et Vicario capitulari, I, 461 — ius metropolitanum, peragendi pontificalia in dioecesibus suffraganeis, praemonito suffraganeo, I, 365 — officium et ius pontificalia peragendi dignitatum et canonicorum, I, 441 in nota — ius abbatum de regimine, I, 632 — ius Praelati vel Abbati *nullius*, I, 389 in nota — ius Episcoporum, I, 394 et in notis — ius Episcoporum coadiutorum et auxiliarium, I, 406 — ius Cardinalium, I, 325 — ius Administratoris Apostolici, I, 381 in nota — differentia inter Pontificalium exercitium et usum, I, 394 in nota.
- POPULUS christianus:** eius ius consentiendi in electione Episcopi, I, 393 in nota.
- POTIO** paroecialis paroco debetur quoties fidelis non funeratur in ecclesia sua paroeciali, II, 811 et sqs. Vide **FUNERA**.
- PORTIONARII** canonici, I, 435.
- POSITIO** lapidis primarii, I, 378 in nota et II, 734.
- POSITIONES:** seu articuli vel quaesita a quibus exhibendae, III, 1269.
- *in causis sanctorum*, praeparandae ad probandam validitatem processus apostolici, III, 1555, 1567 — parandae pro congregatione ante-praeparatoria supra heroicam vel supra martyrium, III, 1558 — item pro congregatione praeparatoria, III, 1559, 1562 — item pro congregatione generali, III, 1560, 1563.
- POSSESSIO:** notio et divisio, II, 1051 — necessaria ad praescriptionem, II, 1051 — quibus remediis seu actionibus fulciatur, III, 1225 et in nota, 1228 — an simplex detentio iisdem iuvare possit, III, 1224 — possessor rei alienae, lite contestata, desinit esse bonae fidei et quid exinde, III, 1258 — contra quemlibet possessorem qui res metu vel dolo extortas possidet institui potest actio rescissoria, III, 1213 — quid si duo dicant se possidere, III, 1227.
- *beneficii, officii, dignitatis etc.*: nemo eam propria auctoritate capere potest, aut non omnia professione fidei, II, 996 — quis eam concedat, II, 996 — quomodo a beneficiariis ordinarie capienda, II, 996 — ab administratore apostolico, I, 380 — ab Episcopo residentiali, I, 393 et in nota — ab Episcopo dioecesis coadiutore, I, 405 — et intra quod tempus capienda, II, 996 — an capi possit etiam per procuratorem, II, 996 — de effectu captae possessionis, II, 1016 — de eius effectu si pacifice per triennium continuata fuerit, II, 997 — quid de postulante beneficium ab alio possessum, II, 997 — quid de eo qui beneficium propria auctoritate occupat, IV, 2208 et sq. — vel de eo qui illud acceptat et patitur se in eius possessionem immitti, IV, 2211 — captio illegitima possessionis, IV, 2208.
- POSSESSIO:** *centenaria*, inducit praesumptionem concessi privilegii, I, 91 — requiritur ad praescriptionem bonorum Sedis Apost., II, 1052.
- POST-SCRUTINIUM:** in electione Romani Pontificis, I, 315.
- POSTULANTES:** num sint religiosi, I, 505 in nota — num sint exempti, I, 623 — an ius habeant ad suffragia, I, 587 — circa bona temporalia, I, 587 et in nota. Vide **POSTULATUS**.
- POSTULATIO:** notio, licetitas etc., I, 252-254 — admittitur in electione religiosorum, I, 538 — Episcoporum, I, 393 — postulatio-admissio in provisione officii ecclesiastici, I, 209.
- POSTULATOR:** in causis Sanctorum quis dicatur et quis debeat esse, III, 1512 — de mandato postulatoris alieno nomine agentis, an singuli pro singulis causis admittendi et an possint vice-postulatores sibi constituere, II, 1512 — eorum munera, III, 1512 — postulator non potest esse testis in ea causa et quid si munus penitus dimiserit, III, 1517 — non debet certior fieri quinam sint designati in causa periti, III, 1518 — iusiurandum calumniae emitte debet, III, 1522 — item iusiurandum de perquisitione scriptorum a se diligenter facienda et postea de ea diligenter peracta, III, 1527 — cavere debet ne occasione introductionis causae quidquam fiat in honorem Servi Dei quod publicum cultum redoleat, III, 1545.
- POSTULATUS:** notio, necessitas, duratio, computatio etc., I, 566-568 — an aliquid pro expensis exigi possit a postulantis, I, 587 — omnia quae attulerint postulantis reddenda, si religionem relinquunt, I, 587.

POTESTAS: ordinaria *iurisdictionis*: est in Ecclesia, I, 276 — notio, I, 275, 276 — divisio, I, 277, vide IURISDICTIO — ordinaria, I, 278 et sqs. — delegata, I, 285 et sqs. — mandata, I, 285 in nota — subdelegata, I, 288, 373 in nota — propria et vicaria, I, 279 — legislatoria, SS. Congregationum, I, 328 — Conferentiae episcopalis, I, 370 — Episcoporum, I, 394.

— *Concilii Oecumenici*, I, 320.

— *Congregationum Tribunalium Officiorum Curiae Romanae*, I, 328.

— *Concilii oecumenici*, I, 320.

— *Dicasteriorum S. Sedis*, I, 328.

— *Concilii plenarii*, I, 369.

— *Conciliorum particularium*, I, 367.

— *Episcopalis*, I, 391 et sqs.

— *Praelatorum nullius*, I, 389.

— *Parochorum*, I, 366 sqs.

— *in religionibus*: notio et extensio, I, 527 et sqs. Vide IURISDICTIO.

— *laicalis*: recursus ad ipsam contra litteras vel acta S. Sedis, IV, 1937 et sqs.

— *Ordinis*, delegari nequit, I, 288 — Abbatum et Praelatorum, *nullius*, I, 389 — amitti nequit, I, 297, 300 — aequaliter possidetur ab omnibus Episcopis, I, 363.

PRAEBENDAE in Capitulo canonicorum: capitulares absentes fructus non faciunt suos, I, 444 in nota — percipiunt e contra tempore vacationum, I, 444 — et capitulares a choro excusati, I, 445 — et capitulares iubilati, I, 446 et in nota — institutio novarum praebendarum, I, 447 — praebendae relate ad praecedentiam, I, 450 et in nota — praebendarum erectio, I, 436 — divisiones, I, 436 — ius ad praebendam canonici honorarii, I, 440 et in nota — ius canonici et beneficiarii capitularis, I, 442. Vide PROVENTUS.

PRAECEDENTIA personae ecclesiasticae: notio, principia, etc., I, 155 et sqs. — Episcoporum, I, 401 et in nota — Vicarii Generalis, I, 423 et in nota — canonici honorarii, I, 440 in nota — Capitulum et capitularium, I, 450 et in notis — vicarii foranei, I, 465 et in nota — religionum, I, 508 — associationum ecclesiasticarum, I, 686.

PRAECENTOR: canonicus, I, 435.

PRAECEPTA: notiones, I, 31 et sqs. — differunt a lege, I, 2 — ferri possunt a vicariis et praefectis apostolicis, I, 373 — ut remedium poenale, IV, 1846 et sqs.

PRAECONIZATIO: Episcoporum in Consistorio, I, 393.

PRAEDICATIO Verbi Dei: exemptio circa ipsam religionum a parochis, I, 480 in nota — ius circa ipsam Episcoporum, I, 394 — privilegium Episcoporum et ius Ordinarii loci, I, 401 — obligatio vicarii parociae capitularis, I, 449 — officium vigilandi circa ipsam vicarii foranei, I, 465 — obligatio parochi circa ipsam, I, 467 in nota — privilegium regularium, I, 619 bis — facultas Cardinalium, I, 325. Vide CATECHESIS, CONCIONATORES, EVANGELIUM.

PRAEFECTURA: apostolica, constitutio et erectio, I, 306, 372 et in nota — historia et provisio canonica, I, 372 — regimen sede impedita, I, 457 in nota.

PRAEFECTUS: *spiritus*: circa confessionem subditorum in religionem, I, 544. Vide MAGISTER spiritus.

— *apostolicus*: relate ad divisionem sui territorii, I, 306-307 — notio, historia, provisio canonica, iura et facultates etc., I, 371, 375 — eius obligationes, I, 396 — relate ad convocationem synodorum, I, 411 — praestitit synodo, I, 413.

— *missionis*, I, 372 et in nota.

— *Sacri Palatii*, I, 390 bis.

— *cubiculi Romani Pontificis*, I, 390 bis.

— *Sacrarum apostolicarum*, I, 390 bis.

— *SS. Congregationum*, I, 338 — S. Officii, I, 339 — Consistorialis, I, 340 — Congr. de Seminariis, I, 340 — Congr. de disciplina Sacramentorum, I, 341 — Congr. Concilii, I, 342 — Congr. de Religiosis, I, 343 — Propagandae fidei, I, 344.

PRAELATI: notio, I, 172 — praecedentia, I, 325.

— *nullius*, quod attinet ad nominationem et institutionem parochorum, I, 472 — vocantur Episcopi, I, 411 — iura et privilegia, I, 401 — praesunt synodo, I, 413 — circa electionem Vicarii Gen., I, 419 in nota.

— *inferiores*: obligationes, iura et variae species, I, 385-390 — convocatio ad Concilium Oecumenicum, I, 320. Vide ABBATES nullius.

— *honorarii Romani Pontificis*, I, 327.

— *Curiae Romanae* effectivi et honorarii, iustitiae et gratiae, I, 330 et in nota.

— *Superiores* regulares, exempti, I, 384.

— *familiares Romani Pontificis*, I, 384 in nota — maiores, palatini, domestici, I, 390 bis et in nota.

— *di mantelletta et di mantellone*, I, 390 bis.

PRAELATURA *nullius*: notio et divisio, I, 306 — sede vacante, I, 457 — numerus, I, 385 in nota.

- PRAEMONSTRATENSES**: privilegium quod attinet ad acceptationem paroecciarum, I, 633 in nota.
- PRAEPOSITUS Capituli** (abbas) est simul parochus in ecclesia collegiali in Hispania, I, 449 in nota.
- PRAESCRIPTIO**: notio et divisio, II, 1045 — praescriptionis iustitia, II, 1046 — personae habiles ad praescribendum, II, 1047 — res habiles, II, 1048 — iustus titulus, II, 1049 — bona fides, II, 1050 — possessio necessaria ad praescribendum, II, 1051 — tempus necessarium, II, 1052 — quod attinet ad functiones paroeciales, I, 481 in nota — contra sedem episcopalem vacantem, I, 461 et in nota — actiones civiles exstinguit, III, 1231 — quomodo exstinguat actionem criminalem, III, 1233 — computatio temporis ad praescribendum in contentiosis, III, 1234 — in criminalibus, III, 1235 — praescriptio relate ad beneficia, II, 997 — relate ad ius patronatus, II, 1013 — relate ad delicta, IV, 1833.
- PRAESENTATIO**: est ius *patroni*, II, 1003 — intra quod tempus faciendi et sub qua sanctione, quid in casu iuris controversi, II, 1005 et sqs. — an inter plures patronos conveniri possit de alternis praesentationibus et quomodo, II, 1005 — quinam haberi debeat ut praesentatus, II, 1005 — quis praesentari possit, II, 1008 — quomodo faciendi, II, 1005 — ius Episcoporum relate ad praesentationem, I, 393 — praesentatio indigni, IV, 2201 et sq.
- *rescripti*, I, 75.
- PRAESENTATIONES** populares quomodo tantum tolerandae, II, 1001.
- PRAESENTIA**: requisita pro admissione in associationem fidelium, I, 679.
- PRAESES**: in *electione*: designatio, I, 233 — in *electione monialium*, I, 538 et in notis.
- *Concilii Oecumenici*: quis sit et quibus officiis et iuribus gaudeat, I, 320.
- *associationis funebris*, II, 808.
- *tribunalis collegialis*, III, 1118, 1122, 1400.
- *universitatis*, II, 968, IV, 2220.
- PRAESIDES** rerum publicarum non ligantur clausura, I, 613.
- PRAESTATIONES**: paroeciales, I, 482 — notio, IV, 2013 — delictum eas dare recusantis, IV, 2013.
- **PRAESUMPSE**rit: quid hoc verbum importet in poenis iure latis, IV, 1718.
- PRAESUMPTIO**: notio et divisio, III, 1356 et I, 19 — differt a *fictione iuris*, III, 1356 — vis probativa praesumptionis iuris, III, 1357 — et hominis, III, 1358 — praesump-
- ptiones in Codice statutae iuris, et iuris et de iure, III, 1425 et 1488.
- PRAESUMPTIO**: *praesumptio absolvens sine iurisdictione*, IV, 1956 et sqs.
- *praesumptio doli*, IV, 1653.
- PRAEVENTIO**: inter delegatos in solidum, I, 288 — ius praeventionis in provisione officii, I, 208 — inter procuratores, III, 1182 — praeventio fori, III, 1100.
- PRECES** publicae: indictio, I, 373 — determinandae in synodo dioecessana, I, 413 in nota. Vide **ORATIONES VOCALES**.
- PRESBYTERALIS** ordo Cardinalitius, I, 321.
- PRESBYTERIUM** episcopale administrans dioecesim sede vacante, I, 458 — notae historicae, I, 321, 418, 435 — Romani Pontificis, I, 329.
- PRETIOSAE** res: I, 560 in nota.
- PRETIUM** seu munus simoniacum, II, 712.
- PRIMA instantia**, III, 1115 et sqs. Vide **IUDEX**.
- *Sedes*: a nemine iudicatur, III, 1095.
- PRIMARIAE** associationes: quatenus sint, I, 702.
- PRIMATES**: notio et ius vigens circa ipsos, I, 364 — nullam habent iurisdictionem, I, 363 — primates vocandi sunt ad Concilium Oecumenicum, I, 320 — eorum praecedentia, I, 363-364 — de iniicientibus violentas manus in ipsos, IV, 1990 et sqs.
- PRIMATUS**: est gradus hierarchiae, I, 308 — iurisdictionis, I, 309-310 — honoris, I, 311 — provisio officii Primatus, 312 — restrictio et amissio primatus, I, 316.
- PRIMICERII** canonici: I, 435.
- PRIMITIAE**: quod attinet ad earum solutionem, II, 1041.
- PRINCIPES**: quod attinet ad ingressum in clausuram monialium, I, 613 — ad sepulturam in ecclesia, II, 792 — quandoque fuerunt canonici honorarii, I, 440 in nota — interventus eorum ad Concilia Oecumenica, I, 319 — quod attinet ad forum quod sortiuntur, III, 1097 — ad poenas, IV, 1713.
- PRIORATUS** conventualis: notio, I, 504 — prioratus simplex, I, 504.
- PRIORES** conventuales, non sunt Superiores maiores, I, 537 in nota, 538 in nota et 540 in nota.
- PRIVATA**: vota, II, 890 — in novitiatu, I, 587.
- PRIVATIO**: *habitus ecclesiastici* temporalis, IV, 1832 — perpetua, IV, 1835 — relate ad religiosos dimissos, I, 660. Vide **HABITUS**.

- PRIVATIO:** *officii ecclesiastici*, I, 266 et sqs. et IV, 1830.
- *iuris cum beneficio coniuncti*, IV, 1331.
  - *dignitatis Cardinalitiae*, I, 326.
  - *iuris eligendi*, I, 251.
  - *muneris Superioris* in religionibus, IV, 2231 et sqs.
  - *privilegii*, I, 107 et in nota.
  - *sepulturae ecclesiasticae*, vide SEPULTURA ecclesiastica.
- PRIVILEGIUM:** notio, divisio etc., I, 8, 84 et sqs. — quomodo acquiratur, I, 91 — quodnam per communicationem acquiri possit, I, 87, 92 — et quid importet communicatio in forma accessoria aut aequae-principali, I, 92 — quomodo aestimari debeat et an liceat ea extendere aut restringere, I, 95 — de eorum interpretatione, I, 96 — an quis teneatur uti privilegio, I, 99 — de multis modis quibus cessare possunt, I, 100 et sqs., 186, 300 — de probatione privilegii in foro externo, I, 87.
- *clericorum*, I, 180 et sqs.
  - *religiosorum*, I, 519 et sqs. — circa divinum officium, I, 617.
  - *sodalium in communi viventium sine votis*, I, 662.
  - *regularium*, I, 619 bis. Vide EXEMPTIO.
  - *Episcoporum*, I, 401.
  - *Protonotariorum apostolicorum*, I, 273 in nota, 381 in nota.
  - *Cardinalium*, I, 325.
  - *circa benedictionem et consecrationem locorum sacrorum*, II, 726.
  - *patronorum*, II, 1003.
  - *Privilegium fori*, I, 183 et 325 — eius violatio, IV, 1972 et sqs.
  - *canonis*, I, 182 et 325 — eius violatio, IV, 1985 et sqs.
  - *paulinum* est de competentia S. Officii, I, 339 et III, 1480.
- PROBATIO** seu *probationes*: notio et divisio, III, 1272 et in nota — quatenus facta probatione non indigeant, III, 1273 — cui incumbat onus probandi, III, 1274 — probationes frustratoriae admitti nequeunt, III, 1275 — per testes facta probatio admittitur, III, 1281 — per instrumenta, III, 1339 — in causis beatificationis, III, 1515 — in causis matrimonialibus, III, 1490 et sqs. — probatio necessaria est ad suspensionem ex informata conscientia, IV, 1632 et in nota, 1636 — privilegii in foro externo, I, 87 — consuetudinis, vide CONSUETUDO.
- PROCESSICULUS** *diligentiarum* quid sit, III, 1536.
- PROCESSIONES** sacrae: notio, II, 866 — ius publicum circa ipsas, II, 867 — divisio, II, 868 — notae historicae, II, 869 — theophonicae Corporis Christi, I, 441 in nota et II, 870 — extraordinariae ex causa publica, II, 871 et I, 447 — regularium, II, 872 et in notis — potestas inducendi, transferendi aut abolendi processiones, II, 873 — qui processionibus interesse teneantur, II, 874 — disciplina in processionibus servanda, II, 875 — ius paroeciale relate ad directionem, I, 481 et in nota.
- PROCESSUS**: notio, III, 1086 — iudicialis contra religiosos dimittendos, I, 653 — in amotione parochorum, I, 470, 473 — informativus in causis beatificationis et canonizationis, I, 373.
- PROCURATIO**: non solvenda a pauperibus in recurso ad S. Sedem, I, 336 — solvenda Episcopo visitanti, I, 400.
- *abortus*, vide ABORTUS.
- PROCURATOR**: notio, divisio etc., III, 1180 et I, 286 — admittitur pro interventu ad coetum capitularem, I, 447 et in nota — non admittitur in professione fidei, I, 438, 453 — admittitur apud Curiam Romanam, I, 336 — remuneratio procuratoris, I, 336 — metropolitae in pallii petitione, I, 366 — Episcoporum in captione possessionis, I, 393 — in conferentiis et in visitatione ad limina, I, 406 — non admittitur in synodo dioecesana, I, 412 — admittitur in dignitatum et canonicorum installatione, I, 438 — Episcoporum residentialium et titularium in Conciliis provincialibus, I, 390 bis in notis — Vicarii et Praefecti Apostolici in visitatione ad limina, I, 374 — administratoris apostolici in litterarum praesentatione, I, 380 — in revocatione delegationis, I, 290 — officium procuratoris in foro civili clericis prohibetur, I, 202.
- *religiosorum* (generalis) apud S. Sedem, obligatur Romae residere, I, 336 — ipse necessarie constituendus, I, 543.
  - *cleri*, in synodo dioecesana, I, 413.
  - *iudicialis*, in quibus causis necessarius, III, 1181 — quot et quanam in unaquaque causa adhiberi possint, III, 1182-1183 — approbatio procuratoris, III, 1184 — procuratoris mandatum, III, 1185 — procuratoris remotio facta a iudice, III, 1188 — facta a partibus, III, 1189 — quibus aliis modis cesset, III, 1190 — procuratoris obligationes, III, 1191 — sanctio poenalis contra procuratores delinquentes, III, 1191 — nominatio

- procuratoris in sententia necessaria, III, 1404 — interruptio instantiae ex eius cessatione a munere, III, 1260.
- PROCURATOR: *in causis Sanctorum*, quina, III, 1512, 1514 — an possit esse testis, III, 1517. Vide ALBUM procuratorum.
- PRODUCTIO DOCUMENTORUM: necessario facienda ut ea in iudicio vim probandi habeant, III, 1352 — quomodo faciendi, III, 1353 — quid in dubio de fidei exscriptione exemplaris, III, 1354 — item in dubio de eorum exhibitione, III, 1355.
- PROFANATIO Eucharistiae: IV, 1882-1883.
- PROFESSIO: *fidei*, notae historicae et formulae, a quibus faciendi, II, 967-968 — modus eam faciendi, II, 969 — quando iteranda, II, 969 — consuetudines contra leges hanc respicientes abrogantur, II, 969 — in absoluteione ab haeresi, IV, 1867 — faciendi a convocatis ad Concilia plenaria et provincialia, I, 369bis — ad synodum dioecesanam, I, 412 — a canonicis et dignitatibus, I, 438 — a consultoribus dioecesanis, I, 453 — a Vicario Capitulari, I, 461 — a Superiore societatis in communi viventium sine votis, I, 662 — a Superiore religioso, I, 540 in nota — negligentia in ea emittenda, IV, 2220.
- *religiosa*: sollemnis, notio, I, 590 — adnotanda, I, 486 — temporanea, notio, necessitas, renovatio, prorogatio etc., I, 591-592 — perpetua, notio, divisio, I, 589-595 — dubia, I, 594 — religiosi adscripti servitio militari, I, 595 — transeuntis ad diversam religionem, I, 637 — privilegia professionis novitiorum, I, 587 — professionis invalidae renovatio, I, 594 — quina ius habeant ad eam admittendi, I, 572 — quid ante admissionem praestare debeat antistita, I, 578 — libere emittenda est et quasnam poenas incurrant qui libertatem laedunt, IV, 2030 — illegalis admissio in novitiatum et ad professionem, IV, 2231 — dolus commissus in emissione professionis religiosae, IV, 2192 et sqs. — professi invalide professionem renovare renuntiantes, I, 594 — professorum a votis temporaneis iura et obligationes, I, 592 — a votis simplicibus relate ad bona temporalia, I, 593.
- PROHIBITIO: *librorum*, principia generalia, II, 959 — qui prohibere possint, II, 960 — denuntiatio librorum perniciosorum, II, 961 — quid prohibitio implicet, II, 962 — prohibitio ipso iure facta, II, 963 — quosnam obligent leges de prohibitione, II, 964 — venditio librorum prohibitorum, II, 966 — licentia legendi libros prohibitos, II, 965 — prohibitio non adstringit Cardinales, I, 325 — facultas circa libros prohibitos Vicarii et Praefecti Apostolici, I, 373.
- PROHIBITIO: *clericis facta* certo in loco commorandi, IV, 1833 — ascendendi ad ordines et ad officia, IV, 1696 — *exsequendi et promulgandi litteras apostolicas*, IV, 1938 et sqs.
- PROLES: qui prolem habent etiam legitimam accercent a Cardinalatu, I, 322. Vide FILII et EDUCATIO.
- PROMISSIO: officii ecclesiastici de iure non vacantis, I, 215.
- *Suffragiorum* prohibita, IV, 1925.
- PROMOTOR: *fidei*, extra S. Congregationem: in causis Sanctorum semper adesse debet, III, 1513, — eius constitutio, III, 1513, 1516 1518 — quale iusiurandum praestare debeat, III, 1521 — in S. Congregatione, III, 1513 et sqs.
- *iustitiae*: notio, electio, munera, III, 1124 — appellare potest, III, 1409 — matrimonium accusare, III, 1486 — in curia dioecesana, I, 416 — prohibitio remotionis promotoris iustitiae sede vacante, I, 461 — in processibus pro dimissione religiosorum, I, 654.
- *synodi*, I, 413.
- *indulgentiarum*, IV, 1912.
- PROMULGATIO: legis, necessitas, modus etc., I, 4 et sq. — legis episcopalis, I, 394 — litterarum S. Sedis prohibita, IV, 1938 et sqs.
- PRONUNTII: I, 360.
- PROPAGANDA (S. Congr. de Propaganda Fide): competentia, I, 333 — ei subsunt dioeceses substractae Congregationi Consistoriali, I, 340 — historia, constitutio etc., I, 344.
- PRO-PRAEFECTUS Apostolicus: designatio, idoneitas, potestas et iura, I, 376.
- PROPRIETAS: notio, III, 1197 et in nota — quomodo differat a possessione, III, 1199 — delicta contra proprietatem, IV, 2033 et sqs. — poenae, IV, 2043 et sqs.
- PROPUGNATIO haeresis vel schismatis, IV, 1874.
- PROTECTOR: vide CARDINALIS.
- PROTESTATIO ante electionem, I, 233.
- PROTOCOLLISTAE Curiae Romanae, I, 330 in nota.
- PROTOCOLLUM: notio, III, 1340.
- PROTODIACONUS: Cardinalis imponit pallia vice Romani Pontificis, I, 325 — populo nunciat nomen Pontificis neo-electi, I, 325.

PROTONOTARII Apostolici: pertinent ad Curiam Romanam, I, 330 in nota — divisio, I, 390 bis et in nota — iura circa pontificalia, I, 394 in nota.

— *de numero participantium*: sunt vicarii, praefecti, administratores apostolici characterē episcopali non insigniti, I, 373.

PROTONOTARIUS: in causis Sanctorum, III, 1514, 1542.

PROVENTUS: beneficiorum, quid sint, I, 437 in nota.

PROVICARIUS *Apostolicus*: quod attinet ad institutionem parochorum, I, 472 in nota.

— *Generalis*: iura, I, 423.

PROVINCIA *ecclesiastica*: notio, I, 306 — erectio, divisio, suppressio, I, 340.

— *religiosa*: notio, I, 504 et in nota — erectio et suppressio, I, 519-520 — quod ad bona temporalia attinet, I, 558 et sqs. — *Romana*, I, 311.

PROVISIO: canonica beneficiorum, notio, divisio, modi etc., I, 207, 218. Vide OFFICIA.

PROVOCATIO: ad duellum, IV, 2023 — ad inobedientiam erga Superiores ecclesiasticos, IV, 1930 et sqs. — an excuset aut saltem minuat imputabilitatem delicti, IV, 1661.

PSALMODIA: vide HORAE CANONICAE.

PUBERES: quinquaginta, I, 120 — quod attinet ad eligendam sepulturam sunt immunes a patria potestate, III, 801 — de puberibus inducentibus impuberes ad legem violandam vel cum eis ad delictum concurrentibus, IV, 1721.

PUBLICATIO: legis, I, 4 in nota — processus, quid, quando facienda, eius necessitas, III, 1387 — processus in causis matrimonialibus, III, 1497 — Cardinalium, vide CARDINALES — eorum quae referuntur ad causas Sanctorum, II, 956 — sententiae, III, 1405.

PUELLARUM educatio in clausura, I, 613.

PUERI: notio, I, 120 — de eorum religiosa institutione, I, 485. Vide FILII, EDUCATIO.

PUNCTATOR canonicus: historia, I, 435 et in nota — constitutio et officium, I, 437 et in nota.

PUNITIO delicti, IV, 1649.

PURGATIO suspicionis haeresis, IV, 1868.

PURIFICATORIA: ante lotionem non nisi a clericis tangenda, II, 887 — a quibus abluenda, II, 887.

PUTATIVUS: vide TITULUS.

PYXIS: eius confectio, ornatus etc., II, 849.

Q

QUADRAGESIMA: de concionibus in ea habendis, II, 927 — de lege abstinence et ieiunii in ea servanda, II, 827.

QUADRAGINTA horarum supplicatio, II, 855.

QUAESITA iura, I, 8 in nota.

QUAESTIO: praeiudicialis ante omnia a iudice cognoscenda, III, 1156.

QUAESTORES seu praedicatores indulgentiarum, IV, 1912.

QUAESTUATIO: privilegium mendicantium, I, 628 et sq. — ius circa eam congregationum religiosarum, I, 629 et sq. — ius confraternitatum, I, 628 — disciplina in ea servanda, I, 630 — pro Ecclesia Orientali, I, 631 — potestas circa eam associationum ecclesiasticarum, I, 676.

QUAESTUS turpis: ex reliquiis, IV, 1905 et sqs. — ex indulgentiis, IV, 1911 et sqs. — ex eleemosynis Missarum, IV, 1897 et sqs.

QUALIFICATORES S. Officii, I, 339.

QUALITAS delictorum, IV, 1643.

QUALITATES: positivae promovendorum ad officia ecclesiastica, I, 211 — positivae et negativae, eligendorum ad Cardinalatum, I, 322 — qualitates validi et liciti iurisiurandi, II, 901.

QUANTITAS delicti undenam desumenda, IV, 1643.

QUARTA FUNERARIA: vide PORTIO Paroecialis.

QUASI-DELICTUM: notio, IV, 1641.

QUASI-DIOECESIS: I, 306 — administratio, I, 375 — divisio, I, 375 in nota.

QUASI-DOMICILIUM: quid, quotuplex, amissio etc., I, 125.

QUASI-INSPIRATIO in electione Romani Pontificis, I, 315.

QUASI-PAROCHI: I, 467 — eorum amovibilitas, I, 470 — institutio, I, 472 — obligatio applicationis Missarum pro populo, I, 484. Vide PAROCHI.

QUASI-PAROECIAE: notio, I, 307 in notis — constitutio, I, 375 in nota — collatio, I, 472.

QUASI-POSSESSIO: pro praecedentia, I, 160.

QUASI-VICARII FORANEI, I, 375 in nota.

QUERELA: *damni*, quando habeatur, III, 1457, 1951 — necessaria in causis diffamationis et iniuriarum, III, 1460.

— *nullitatis*, contra sententiam, quid et

intra quod tempus proponenda, III, 1417 — quibus in casibus, III, 1418 — apud quem iudicem, III, 1419 — quis interponere possit, III, 1420 — quomodo differat a denuntiatione delicti, III, 1456 — conceditur etiam in matrimonialibus, III, 1498.

QUINQUENNIALIA examina, I, 599.

QUINQUENNIA pro relatione ab Episcopis S. Sedi facienda, I, 398.

R

RAPINA: delictum, IV, 2038 — poenae, IV, 2043 et sqs.

RAPTUS: impuberum alterutrius sexus, IV, 2035 — poenae, IV, 2043 et sqs. — mulieris, delictum, IV, 2031 — poenae, IV, 2032.

RATIHABITIO: I, 298 et in nota — Ecclesiae in iurisdictione suppleta, I, 291 in nota.

RATIOCINATORES Curiae Romanae, I, 330 in nota.

RATIONIS usu (habitu destituti), IV, 1657.

REASSUMPTIO clerici laicizati, I, 301.

RECEPTIO: simoniaca Sacramentorum, IV, 2153 et sqs. — ordinum a censurato, IV, 2156 et sq. — ordinum illegitima, IV, 2163 et sqs. — sodalium in associationibus piis, I, 680.

RECEPTORES: haereticorum, IV, 1868 — *indulgentiarum*, IV, 1912 — excommunicatorum vitandorum, IV, 1959 et sqs.

RECIDIVITAS: IV, 1672.

RECOGNITIO: *Conciliorum*, I, 342, 375 et in nota.

— *exuviarum* Servorum Dei, III, 1552 et in nota.

— *iudicialis*, potest a iudice decreto praescribi, III, 1335 — eaque vel personaliter ab ipso peragi vel per delegatum, III, 1336 — ad eam periti adhiberi possunt, III, 1337 — et testes interrogari in ipso iudiciali accessu, III, 1337 — de ea peracta instrumentum conficiendum, III, 1338. Vide PERITI.

— *scripturae*: III, 1350.

— *librorum, imaginum, reliquiarum*, I, 373.

RECONCILIATIO: coemeteriorum, I, 373 in nota et II, 795 — ecclesiarum, notio et quando necessaria, II, 749.

RECONVENTIO: quid, III, 1219, 1220 et in nota — quando proponenda, III, 1156 — coram quo iudice, III, 1201 — quando

cognoscenda, III, 1156 — quibus in causis locum habet vel non, III, 1220 — reconventio reconventionis non admittitur, III, 1220.

RECTOR: *Seminarii*: eius convocatio ad synodum, I, 412 — nequit audire confessiones suorum alumnorum, II, 950 — ius et officium gravissimum habet curandi eorum educationem religiosam, ecclesiasticam, scientificam et civilem, II, 942.

— *ecclesiae*: notio, deputatio, iura et obligationes, remotio etc., I, 495-498 — ecclesiae subsidiariae, I, 467 — ecclesiae subsidiariae et oratorii, I, 307 in nota — parociae vacantis, I, 489 — territorii exempti, obligationes et iura, I, 467 et in nota — cappellaniae, officium, I, 467 — eius obligatio circa custodiam Eucharistiae, II, 846 — eius obligatio circa sacras supellectiles, II, 877.

— *universitatis*, II, 968.

RECURSUS: quid, III, 1111 — *in suspensivo*, I, 648 et IV, 1745 — *in devoluto*, I, 400 et 540 — contra iniustam ex religione dimissionem, I, 587 et in nota, I, 639, 648, 650, 651, 656 — contra denunciationem dimissionis sodalium associationis ecclesiasticae, I, 681 — contra decreta suppressionis associationis ecclesiasticae, I, 684 — ad S. Poenitentiarium, I, 336, 352 — a decreto visitatoris, I, 540 — ad Dicasteria Curiae Romanae, normae, I, 333, 336 — ad Romanum Pontificem, I, 209 in nota — ad laicam potestatem, IV, 1937 et sqs. 1945 et sqs. — a censuris, IV, 1744 et sqs., — pro absolutione a censuris, IV, 1760 et sqs. — modus hunc recursum evitandi, IV, 1763 — quid si hic recursus sit impossibilis, IV, 1764.

RECUSATIO: subeundi examina triennalia, IV, 2171 et sq. — Cardinalis, emittendi iusiurandum adeundi Romanum Pontificem, IV, 2214 — iniusta tradendi documentorum exemplaria legitime petenti, IV, 2226.

REDEMPITIO canonis in contractu emphyteutico, II, 1077.

REDEMPTORISTAE: privilegium habent exemptionis, I, 625 — item privilegium erigendi confraternitates B. M. Virginis, I, 671.

REDITUS: beneficii, II, 1016 et sqs. — bonorum ecclesiasticorum, II, 1063 et in nota — legati, II, 936 — mensae episcopalis, I, 401 — Seminarii, quomodo providendi, II, 936 — parochi, veniunt no-

- mine praestationum, I, 482 — Cardinalium, I, 325 et in nota.
- REDUCTIO:** ad statum laicalem clericorum religiosorum minoristarum, I, 659 — ad statum laicalem clericorum religiosorum in sacris, I, 660.
- *expensarum iudicialium*, III, 1434 et sq.
- *onerum* pias fundationes gravantium, II, 1057 et 1085.
- *Missarum*, II, 1057.
- REGIMEN** internum religionum, I, 625 in nota.
- REGIONARII:** vide **DIACONI, CLERUS.**
- REGIUM PLACET**, IV, 1938 et sqs., 1943.
- REGULA:** religiosorum, notio, natura etc. I, 507, vide **CONSTITUTIONES** — obligatio eam servandi, I, 606 — tertii ordinis, I, 691.
- REGULARES:** notio, I, 505 — quando et quomodo subdantur visitationi Episcoporum quod attinet ad ecclesias et scholas, I, 400 in nota, II, 834 — an possit regularis esse Vicarius Generalis, I, 420 et in notis — regularium exemptio a parocho, I, 480 — eorum clausura, I, 611 — privilegium exemptionis, I, 620 et sqs. — regulares relate ad processiones, II, 872 — regulares mendicantes quod attinet ad stipem quaerendam, I, 628 — relate ad attentionem matrimonii, I, 616 et IV, 2195.
- RELATIONES:** *annuales* S. Sedi faciendae a Vicariis et Praefectis Apostolicis et Superioribus Missionum, I, 374 — Episcopo faciendae a vicario foraneo, I, 465.
- *quinquennales* S. Sedi faciendae a Vicario et Praefecto Apostolico et Superiore Missionis, I, 374 — a Superiore religionum, I, 540 — ab Episcopo, I, 398.
- *relationes delegati* ad delegantem, I, 288.
- RELATOR:** seu ponens in causis Sanctorum, III, 1122 et 1513 in processibus de dimissione religiosorum, I, 654 — relator seu ponens in aliis causis, III, 1122.
- RELIGIO:** notio, I, 501 et sqs. — nomen et habitum alterius religionis assumere non potest, I, 513 — ius habet acquirendi et possidendi bona temporalia, I, 558 — quo in casu bona quae veniunt regulari cuinam in proprietatem acquirantur, I, 593 — transitus de una in aliam, I, 636 — egressus e religione, I, 639 et sq. — dimissio e religione, I, 645 et sq. Vide **RELIGIOSI, REGULA.**
- *iuris pontificii*, erectio, extinctio, I, 516, 518, 519.
- *iuris dioecesani*, exemptio a parocho, I, 467 et in nota — erectio, extinctio etc., I, 510, 515, 520 — *personalitas iuridica*, I, 512-513 et in nota.
- RELIGIO:** *clericalis*, quae sit, I, 503 et in nota — quod attinet ad administrationem Sacramentorum, I, 540.
- *laicales*, notio, I, 503 et in nota — quod attinet ad administrationem Sacramentorum, I, 540 — quod attinet ad confessarios, I, 545 — et ad dimissionem religiosorum, I, 550 et sq.
- *mulierum*, quod attinet ad dimissionem, I, 651 — ad litteras testimoniales pro admissione in novitiatum, I, 574 — ad confessiones novitiarum, I, 586 — recurrere tenentur ad S. Sedem per Cardinalem protectorem vel Ordinarium loci vel procuratorem, I, 336 — nomina religiosarum, I, 505 — prohibetur eius aggregatio religionibus virorum, I, 530 — eius ius circa electiones, I, 538 et sq. — quod attinet ad confessarios, I, 546, 555 — disciplina ab ea servanda in quaestuatione, I, 630 — exemptio a parocho relate ad confessiones et praedicationes, I, 480 in nota et 531 — quod attinet ad dimissionem religiosarum, I, 648. Vide **MONIALES, SO-RORES**, etc.
- *virorum:* recurrere tenetur ad S. Sedem per procuratorem, I, 336 — quod attinet ad confessarios, I, 544-545 — litteras testimoniales requirere debet pro admissione, I, 574 — quod attinet ad confessiones novitiorum, I, 386 — ab ea servanda clausura, I, 612 — disciplina pro quaestuatione, I, 630 — quod attinet ad dimissionem religiosorum, I, 650.
- RELIGIOSI:** notio, I, 166 et 499 et sqs. — domicilium religiosorum, I, 128 — relate ad professionem si adstricti sint servitio militari, I, 595 — sacerdotes dispensantur a ieiunio eucharistico a S. Officio, I, 339 — dubie ordinati pendentes a S. Congregatione de disciplina Sacramentorum, I, 341 — eorum relatio cum Vicario et Praefecto Apostolico, I, 373 — quod attinet ad officium Vicarii Generalis, I, 420 et in notis — non excluduntur ab officio cancellarii in curia dioecesana, I, 426 — nec ab officio consultoris dioecesani, I, 452 in nota — quod attinet ad concursum ad paroecias, I, 475 — eorum exemptio a parocho circa confessiones et praedicationes, I, 480 in nota et 531 — eorum nomina, I, 505 — eorum praecedentia, I, 508 — circa ipsos notae historicae, I, 509 — eorum relationes cum clero saeculari, I, 532 — relate ad manifestationem con-

- scientiae Superioribus, I, 557 — ius circa administrationem, alienationem etc. bonorum temporalium, I, 558-562 — litterae testimoniales pro ingressu eorum in alium novitiatum, I, 574 — eorum dimissio, I, 645 et sq. — postulatus, I, 601 et sq. — privilegia, I, 519 et sq. — commercium epistolare, I, 618 — coercitio, I, 626 — promotio ad dignitates, I, 633 et sq. — nequeunt adscribi tertiis ordinibus, I, 690 — eorum funera, II, 800 et 805 — attentantes matrimonium, IV, 2194 et sqs. — mercaturam exercentes, IV, 2179-2180 — Sacrae Congregationi Religiosorum subduntur, I, 333, 341, 343, 528 — clerici ius habent administrandi Sacramenta, I, 481 in nota — eorum confessarios, I, 544 — eorum ratio studiorum, I, 596 et sqs.
- RELIGIOSUS:** ad dignitatem cardinalitiam velepisiscopalem promotus manet religiosus, suae professionis obligationibus adscriptus, I, 634 — simplici postulatione promovetur, I, 633.
- RELIQUIAE** sacrae: notio et cultus, II, 860 — authenticatio, II, 862 — spuriae aut dubiae, II, 863 — SS. Crucis, II, 864 — earum venditio, alienatio, translatio, II, 865 — earum approbatio et recognitio, I, 373 — officium vigilantiae vicarii foranei circa ipsas, I, 465 — reliquiarum falsarum confectio, venditio, distributio, IV, 1905 et sqs.
- REMEDIA POENALIA:** IV, 1838 — infligi possunt per modum praecepti, III, 1453.
- REMEDIIUM:** novae audientiae contra decreta particularia, I, 335.
- REMISSIO:** fallentiarum, I, 437, 445 in nota — distributionum choralium tempore vacationum non valet, I, 444 — poenarum, IV, 1736 — normae servandae, IV, 1739.
- REMONSTRATIO** legis, I, 6 in nota. **IUS remonstrandi.**
- REMOTI:** ab actu legitimo quod attinet ad ius suffragii, I, 231.
- REMOTIO:** de modo amovendi parochos amovibiles, III, 1595 — inamovibiles, III, 1585 — paracho renuntianti aut amoto Ordinarius pro viribus consulere debet, III, 1593 — negotium novae provisionis quomodo expediendum, III, 1593.
- RENOVATIO:** votorum religiosorum, I, 592 — hostiarum, II, 851.
- RENUNTIATIO:** bonorum a religiosis facienda ante professionem, I, 593 — quid si omissa fuerit, I, 593 — privilegiorum, I, 101 — electionis, I, 250 — officiorum ecclesiasticorum, I, 259-265 — beneficiorum, II, 1020 — appellationi, III, 1416 — dioecesis, I, 459 — vicarii capitularis, I, 461 — delegati, I, 290 — expostulato examini testium, III, 1315 — instantiae, III, 1265 et sqs., 1187 — iuri patronatus, II, 1013 — paroeciae, III, 1585 et sqs.
- REORDINATIONES:** I, 296 et in nota.
- REPARATIO** ecclesiae: notio, II, 760 — reparatio ecclesiae cathedralis, II, 760 — ecclesiae paroecialis, II, 760 — aliarum ecclesiarum, II, 760.
- REPROBATIO:** attestationum, III, 1310 et sqs. — personae testis, IV, 1992 et sqs.
- RES:** integra in exercenda iurisdictione delegata, I, 290 — res occulta, quando habeatur ex stylo S. Poenitentiariae, I 351-352 — parvi momenti, quomodo dimittenda, I, 375.
- *res ecclesiastica*, notio, II, 706 — divisio, II, 707 — ut materia simoniae, II, 710.
- *res iudicata*, quid et quando habeatur, III, 1423 — causae quae nunquam trans-eunt in rem iudicatam, III, 1424 — effectus, III, 1425.
- *res sacrae*, reverenter tractandae, II, 706 et sqs. — quod attinet ad praescriptionem, II, 1048 — non commodandae ad usum ipsis repugnantem, II, 1074 — de causis quae eas respiciunt iure proprio et exclusivo cognoscit Ecclesia, III, 1090 — de rebus spiritualibus quando intervenit de eis solutio temporalis non valet trans-actio, III, 1445 — neque admittitur compromissum in arbitros, III, 1448 — cui relinquendae a Cardinalibus, I, 325.
- RESRIPTA:** notio, I, 57 — divisio, I, 58 — subiectum, I, 60 — clausulae et vitia, I, 62 — subreptio et obreptio, I, 63 et sqs. — de clausula motu proprio, I, 66 — de errore in rescriptis, I, 67 — de rescripto dubio, I, 68 — de mala fide in vitiis rescriptorum, I, 69 — rescriptorum interpretatio, I, 70 et sq. — rescriptorum effectus, I, 72 — executio, I, 73 et sqs. — de taxis executionis, I, 80 et 482 — cessatio rescriptorum, I, 81 et sqs. — rescriptorum particularium Curiae Romanae tribunalium vis, I, 335 — rescriptorum taxae, I, 336 — executio rescriptorum sede vacante, I, 461 — de poenis contra eum qui obreptione vel subreptione utitur ad rescripta obtinenda, IV, 2065-2066.
- RESERVATI:** in pectore Cardinales, I, 322.
- RESERVATIO:** beneficii, II, 989 — censurae, vide **CENSURA** — peccatorum ab

Episcopo, I, 447. Vide PECCATA RESERVATA, CASUS RESERVATI — in provisione officii, I, 208.

RESIDENTIA: residentiae lex, quid, III, 1608 — residentiam negligentes monendi ab Ordinario, III, 1609 — quid si beneficiatus monitus nihil respondet, III, 1610 — vel si residentiam instaurat, III, 1611 — vel si rationes absentiae affert, III, 1612 — Ordinarius, accitis duobus examinatur, rationes examinat, III, 1613 — quid si nova monitio effectu frustretur, III, 1613 — obligatio residentiae Romani Pontificis, I, 396 in nota — Episcopi, I, 396 — Episcopi coadiutoris et auxiliarii, I, 407 — Vicarii et Praefecti Apostolici, Superioris missionum et Praelati nullius, I, 374 et in nota, 396 — obligatio Superioris religionum, I, 540 — parochorum, I, 483 — vicarii foranei, I, 465 — officia vicarii foranei circa legem residentiae clericorum, I, 465 — obligatio capitularium, I, 444 et in notis — causae excusantes a residentia pro capitularibus, I, 445 — obligatio Vicarii Capitularis, I, 461 — consultorum dioecesanorum, I, 453 — vicarii cooperatoris, I, 492 — Procuratoris religionum virorum Romae residendi, I, 330 — residentiae legis violatio, IV, 2181 — poenae, IV, 2183.

RESIGNATIO: officii ecclesiastici, I, 259. Vide RENUNTIATIO.

RESOLUTIO iuris concedentis privilegia, I, 102 — resolutio iure delegantis aut delegati an cesset delegatio, I, 290.

RESPONSIONES S. Sedis: formulae adhibita, I, 337.

RESTAURATIO imaginum pretiosarum: II, 859.

RESTITUTIO in integrum: notio, III, 1215 — quibus competat, III, 1216 — a quo et quomodo obtinenda, III, 1217 — eius effectus, III, 1218 — relate ad sententiam, III, 1426 — quibus concedatur, III, 1427 — a quonam iudice petenda, III, 1428 — eius effectus, III, 1429 — in causis matrimonialibus proprie dicta non conceditur, III, 1498.

— *degradatorum*, I, 301 in nota.

— *dotis*, quod attinet ad religiosam seu monialem ad saeculum redeuntem, I, 577.

RESTITUTIONIS obligatio parochi potiores permissis exigens praestations, I, 482 — obligatio Superiorum religiosorum relate ad aspirantes e religione exeuntes, I, 587 — obligatio exigentium taxas approbatis

maiores, IV, 2228 — obligatio usurpantium bona ecclesiastica, IV, 1996 et sqs. RETENTIO: officiorum incompatibilium, IV, 2213 — illegitima officii ecclesiastici post legitimam privationem, IV, 2218.

RETINERE: librum, IV, 1874 — Eucharistiam, IV, 1882.

RETRACTATIO: concursus in delictum praestiti, IV, 1678.

RETROACTIVITAS: legis, I, 8 — interpretatio generalis an vim habeat retroactivitatis, I, 23.

RETROTRACTIO: poenarum, IV, 1723.

REUS: quis, III, 1170 — principia, III, 1171 — in iudiciis duplicibus, III, 1172 — quis esse possit, III, 1173 — contumax quando habeatur, III, 1374 — quando contumax declarari possit, III, 1375 — effectus contumaciae rei, III, 1376 — quid si a contumacia recedat, III, 1377 — remedia ipsi concessa contra actorem contumacem, III, 1380 — reus delicti mixti fori laicus an puniendus ab Ordinario, III, 1452 — delictum confessus puniri potest sola correptione publica, IV, 1844 — iudiciali quoque, III, 1466 — et quoties eidem possit submitti, III, 1471 — quid de reo plurium delictorum, IV, 1725 — an possit obtinere suspensionem executionis poenae vindictivae seu damnationem habere conditionatam, IV, 1821 — imputatus de delicto an possit ab Ordinario ministeriis sacris aut publica receptione Eucharistiae prohiberi, III, 1472 et 1474.

REVALIDATIO: professionis religiosae, I, 594.

REVELATIO: charisma revelationis, I, 392 in nota. — privata, IV, 1857 et II, 908 et sqs.

REVERENTIA: Ordinario a christianis exhibenda, I, 189 — obligatio capitularium erga Episcopum, I, 448.

REVISIO: scriptorum Servorum Dei, III, 1538 et sqs.

REVOCATIO: legis, I, 30 — privilegiorum, I, 100 — rescriptorum, I, 81 — delegationis, I, 290 — facultatis concionandi, II, 923 — donationis Ecclesiae factae, II, 1073 — iuris patronatus, II, 1013.

REX Hispaniae habet privilegium circa clausuram religiosorum, I, 612 in nota. Vide PRINCIPES.

RITUALIA religiosorum: I, 507.

RITUS: notio, divisio etc., I, 134 — benedictionis et consecrationis ecclesiae, II, 737 — rituum negligentia, IV, 2175-2176.

RITUS: *Rituum* S. Congr., iurisdictio, I, 333 in nota — ipsa nova decreta generalia edere potest, I, 335 in nota — eius competentia, I, 341 — historia et constitutio, I, 345.

ROCHETUM: usus pro Episcopis regularibus, I, 634 et 401 in nota.

ROMANUS Pontifex: delicta in eiusdem electione, IV, 1919 et sqs. Vide PONTIFEX — est iudex supremus, III, 1096 et sqs. — ad quem omnes fideles possunt causas immediate referre praetermissis iudiciis inferioribus, III, 1111 — quasnam personas ipse solus iudicat, III, 1096, 1099, IV, 1713.

ROSA aurea: benedictio papalis, I, 481 in nota.

ROSARIA: benedicti possunt ab Episcopis et a Cardinalibus, I, 325.

— *Rosarii* confraternitas, a quo erigi possit, I, 671.

ROTA S.: tribunal Curiae Romanae, historia, notio etc., I, 353 et III, 1133 — congressus, I, 331 in nota — iurisdictio, I, 333 — lex propria, I, 334 in nota — normae servandae in iudiciis, I, 334 in nota — directio litterarum, I, 336 in nota — auditores S. Rotae et modus procedendi etc., III, 1134 et sqs.

ROTULUS Cardinalium: I, 321, 325 et in nota.

RUBRUM: vide BIRETUM, GALERUM, PILEOLUM.

S

SABBATUM SANCTUM: de lege abstinentiae et ieiunii ea die cessante, II, 827.

SACELLA: *Cardinalium*, I, 325 — facultas ibi celebrandi, I, 325 — exempta sunt a visitatione Ordinarii, I, 325 — asservatio in iis SS. Eucharistiae, I, 341.

— *Episcoporum*: privilegium quod attinet ad indulgentias, I, 401.

SACERDOTES: tertio saltem quoque anno exercitiis spiritualibus vacent, I, 188 — studia sacra ne intermittant, I, 190 — intersint conferentiis de re morali ac liturgica ab Ordinariis indictis, I, 190 — per triennium ab expleto studiorum curriculo tenentur ad examen circa sacram doctrinam, I, 190 — quod attinet ad interventum ad synodum dioecesanam, I, 412 in nota — dispensatio a lege ieiunii eucharistici conceditur eis a S. Officio, I, 339.

SACERDOTIUM: vide ORDO.

SACRAMENTA: remissive, II, 720 — potestas circa ipsa Episcoporum, I, 394 — item Vicarii et Praefecti Apostolici, I, 373 — parochi circa ipsa potestas et obligatio, I, 467 in nota — ius parochorum et clericorum religionum clericalium circa administrationem eorum, I, 481 et in nota — taxae pro administratione, I, 482 — administratio Sacramentorum in religionibus, I, 540 — administratio Sacramentorum iis qui iure ea recipere prohibentur est delictum, IV, 2073 — huius delicti poenae, IV, 2074 — Sacramenta administrata et recepta simoniace, IV, 2153 — poenae, IV, 2155.

— *S. Congregatio de Sacramentis*: notio et competentia, I, 341.

SACRAMENTALIA: administratio, I, 394 — taxae pro administratione, I, 482.

SACRAMENTI SS. Confraternitas, erigenda in qualibet parocchia, I, 694 — praecedentia in processionibus eucharisticis, I, 686.

SACRARIUM: in ecclesia clericali iuris pontificii subditur visitationi Episcoporum, I, 440 in nota.

SACRIFICATI apostatae: IV, 1859.

SACRIFICIUM Missae: competentia S. Congregationis de disciplina Sacramentorum circa ipsum, I, 341. Vide MISSA.

SACRILEGI: poenae contra ipsos, IV, 1904.

SACRILEGIUM: IV, 1903 et sqs., 1917 et sqs. — carnale, delictum, IV, 2055 — poenae, IV, 2059 et sqs.

SACRISTA: S. Palatii, I, 390 bis — canonicus, I, 435.

SACRISTIA: loci sacri rationem habet, 721 in nota.

SAECULARIZATIO: notio, indultum etc., I, 641.

SANATIONES: pro foro interno, I, 351.

SANCTA SEDES: personae moralis rationem habet, I, 138 bis — ut tribunal supremum, III, 1110 et sqs. — eidem reservantur erectio, suppressio Capitulorum, I, 436 — collatio dignitatum in capitulis, I, 438 — relate ad regimen dioecesanum sede impedita, I, 457 — relate ad collationem parochiarum, I, 472 — approbat taxat Conciliorum provincialium, I, 482 — leges ab ea promulgatae, I, 43 — poenae contra eius libertatem impediennes, IV, 1937 et sqs.

SANCTI: cultus, II, 856 — quinam publice coli possint, II, 857 — patroni, II, 858.

SANCTIO: poenalis contra iudicem, III, 1152 — contra procuratorem et advocatum, III, 1191 — legis, I, 3 in nota.

- SANCTUARIA:** regularium, non subduntur visitationi Ordinarii loci, I, 615 et in nota.
- SANDALIA:** pertinent ad vestes pontificales, I, 394 in nota — ad insignia episcopalia, I, 401.
- SANGUINIS effusio** iniuriosa et gravis in ecclesia eam violat, II, 747 et sq.
- SCAMNUM:** in choro, ius canonicorum et beneficiariorum capitularium, I, 442.
- SCANDALUM:** in ordine ad dimissionem religiosorum, I, 652 et 658 — ad poenas, IV, 1691 et 1696.
- SCAPULARIA:** imponere possunt Cardinales sine onere inscriptionis, I, 325 — obligatio deferendi scapularia ad lucandas indulgentias, I, 677 et in nota — obligatio tertiariorum, I, 691.
- SCHISMA:** delictum, IV, 1858 et sqs. — historia, IV, 1861 — poenae, IV, 1862 — quod attinet ad dimissionem a religionibus, I, 646 — impedit ingressum in religionem, I, 570-571.
- SCHISMATICI:** quinam, II, 911 — subduntur parochis, I, 480 in nota — quod attinet ad dimissionem a religione, I, 646 — recipi nequeunt in associatione fidelium, I, 679 — privantur iure suffragii, I, 231.
- SCHOLAE:** ius naturale et positivum divinum circa scholas, II, 946 — obligationes fidelium, II, 947 — frequentatio scholarum neutralium, II, 947 — iura Ecclesiae circa scholas, II, 948 — erectae ad institutionem christianam, I, 395 — exemptio scholarum a parocho, I, 467 in notis.
- *Seminarium*, II, 941.
- *religiosorum*, directio, I, 373 et in nota — an subdantur visitationi Episcoporum, I, 400 in nota et 373 in nota — earum erectio, I, 523-524 — an sint exemptae, I, 623 — publica et privata, I, 598 et II, 950.
- *theologicae:* quod attinet ad excusationem a choro docentium et discipulorum, I, 445 — publicae et privatae et studium privatum, I, 598 — servanda in scholis Seminariorum, II, 941.
- SCHOLASTICI:** canonici, I, 435.
- SCIENTIA:** in promovendis ad officia ecclesiastica, I, 211 — cultus scientiarum, I, 190 — ex confessione habita, IV, 2147.
- SCRINARI:** I, 355 — in curiis Episcoporum, historia, I, 425. Vide **NOTARI.**
- SCRIPTA:** quae veniant hoc nomine, II, 952.
- *Servorum Dei:* eorum perquisitio ab Ordinario accurate facienda et quomodo, III, 1526 et sqs.
- SCRIPTOR:** adiunctus, I, 358 — Curiae Romanae, I, 330 in nota.
- SCRIPTURAE S.:** editio, IV, 1875-1876.
- SCRIPTURAE a religiosis confectae**, I, 505.
- SCRUTATORES:** deputatio, I, 339.
- SCRUTINIA et scrutinium:** forma, divisio etc., I, 234 et sqs. — mixtum, I, 245 — in electione R. Pont., I, 315 — in electione Praelati vel Abbatis nullius et Ep., I, 387 in nota — poena contra Cardinales non convenientes ad scrutinia, IV, 1922.
- SECRETARIA brevium ad principes**, I, 359 — Status, I, 358.
- SECRETUM:** servandum in causis Sanctorum, III, 1522 — in aliis iudiciis, III, 1150, 1152 — etiam iureiurando firmandum, III, 1297 — relate ad productionem documentorum, III, 1355 — secretum de causae discussione, III, 1391 — de secreto servando in nonnullis expediendis negotiis, III, 1576 — de informationibus circa aspirantes ad religionem, I, 576 — in inquisitione iudiciali criminali, III, 1464 — servandum a ministris, officialibus Curiae Romanae, I, 332 — vel curiae dioecesanae, I, 416 — secretum commissum, I, 332.
- *massonicum*, IV, 1950.
- *S. Officii*, vide **OFFICIUM** (S. C. S. Officii).
- SECTAE:** condemnatae, IV, 1947 et sqs. — variae species, I, 679 — sectarii recipi nequeunt in associationibus fidelium, I, 679 et 570.
- SEDES:** *Sancta*, vide **SANCTA SEDES**.
- *titulares*, Metropolitaram et Episcoporum, I, 402.
- *paroeciales*, vide **PAROECIA**.
- *iuridica*, notae historicae, I, 130 — variae species, I, 123.
- *ad audiendas confessiones*, num subdantur visitationi Episcoporum in ecclesia regularium, I, 400 in nota — pro mulieribus religiosis, I, 551 et in notis.
- SEMINARIA:** notio, II, 934 — constitutio et erectio, II, 935 — modus providendi redditus, II, 936 — auctoritas Ordinarii loci in suum Seminarium, II, 937 — officiales Seminarii, II, 938 — quibus committenda cura Seminarii, II, 939 — admissio alumnorum, II, 940 — servanda in scholis, II, 941-942 — dimissio alumnorum, II, 943 — exemptio Seminarii, II, 944 — relatio triennalis, II, 945 — permittitur alumnis habitus ecclesiasticus, I, 665 — in terris missionum, I, 375 — S. Congregatio de Seminariis et Universitatibus, I, 333, 348.
- SEMI-PRAEBENDATI canonici**, I, 435.

SENATORES: officium clericis prohibitum, I, 202.

SENIORATUS: africanus, I, 365 in nota.

SENTENTIA: notio, III, 1393 — divisio, III, 1394 — quomodo differat a decreto, III, 1395 — scientia in iudice ad ipsam ferendam, III, 1396 et sqs. — quando differenda, III, 1399 — qua ratione in tribunali collegiali ferenda, III, 1400 — in tribunali unius iudicis, III, 1401 — elementa intrinseca sententiae, III, 1402, 1403 — extrinseca, III, 1404 — eius publicatio, III, 1405 — error materialis in ipsa corrigendus a quo et quomodo, III, 1406 — executio sententiae, III, 1437 et sqs. Vide EXSECUTIO — nullitatis matrimonii definitiva adnotanda in rege-
stis, III, 1499.

— *legis* exquiritur in interpretatione, I, 22 in nota.

— *Tribunalium* Curiae Romanae, I, 335 — appellatio, I, 335.

SEPTIMA manus: vide TESTES et TESTIMONIUM septimae manus.

SEPULCRA violantes, IV, 1914.

SEPULCRUM maiorum: notio et divisio, II, 802 — servanda in exstrukione, II, 802 — infantium, II, 794 — sacerdotum et clericorum, II, 794 — religiosorum, II, 793.

SEPULTURA ecclesiastica: obligatio dandi eam, II, 788 — historia et notio, II, 789-790 — quibus concedenda, II, 814 — quibus deneganda, II, 815 — casus dubiae privationis, II, 817 — poenae contra sepulturam dantes aut mandantes, IV, 1966 et sqs.

— *electiva*, notio, II, 801 — quis sibi eligere possit, II, 801.

— *In ecclesiis*: ius Cardinalium, etc., I, 325 et II, 792 — ius Episcoporum Praelatorum et regaliū personarum, II, 792.

SEQUESTER: quis sit eiusque iura et obligationes, III, 1206.

SEQUESTRATIO: notio, divisio, III, 1203 — distinguitur ab iurium inhibitione, III, 1203 — iudicialis simpliciter vel conservativa, III, 1204 — cessatio, III, 1205.

SERVI DEI: vide CANONIZATIO.

SERVITIUM *chorale*: est obiectum statuti capitularis, I, 447 — ad illud obligatio capitularium, I, 443, 448 — obligatio ad illud religiosorum, I, 616 — obligatio religiosorum professorum a votis simplicibus, I, 590 — in collisione cum obligatione conveniendi ad synodum, I, 412 — plenum vel per turnum, I, 444 — causae

excusantes, I, 445. Vide OFFICIUM DIVINUM.

SERVITIUM *divinum* quod attinet ad consultores dioecesanos, I, 451.

— *militare*: clericorum I, 184 — religiosorum, I, 595 — quod attinet ad sodales societatis in communi viventium sine votis, I, 662 in nota.

SIGILLUM: quid, III, 1341 in nota — Cardinalium et Episcoporum, I, 324 in nota — vicarii foranei, I, 465 — obligatio parochorum habendi sigillum, I, 486 — curiae, I, 429 — tribunalis, III, 1242 et 1165 — quod attinet ad processus in causis Sanctorum, III, 1525, 1527, 1533, 1536, 1542.

— *Sacramentale*: poenae contra violantes sigillum sacramentale, IV, 2129 et sqs. Vide VIOLATIO sigilli sacramentalis.

SIGNA: saecularia amovenda ab insignibus Cardinalium et Episcoporum, I, 324 in nota et 401 in nota.

SIGNATURA Apostolica: notio et competentia, III, 1137 — iurisdictio, I, 333-354 — lex propria, I, 334 in nota — normae servandae in iudiciis, I, 334 in nota — ab eius sententiis non datur appellatio, III, 1409 — directio litterarum, I, 336 in nota — modus procedendi, III, 1137 et sqs.

SIMONIA: notio, I, 238 et II, 708 et sqs. — divisio, II, 712 — sanctiones contra ipsam, II, 713-714 — obligatio restitutionis ex pacto simoniaco orta, II, 715 et in nota — casus in quibus de iure vigenti committi potest, II, 717 — in quibus non habetur, II, 718, — casus difficiliiores, II, 719 — simonia in praesentatione ex iure patronatus, II, 1010 — in provisione officiorum, I, 218 — in electione, I, 238 — in indulgentiis, IV, 1911 et sqs. — in electione Papae, IV, 1923 — in officiis ecclesiasticis, IV, 2204 — in administratione et receptione Sacramentorum, IV, 2153 — poenae in simoniam, IV, 2155 et 2206 et II, 716.

SIMONIACI: quod attinet ad ius suffragii, I, 231 — ordinationes a simoniacis factae, I, 296 — poenae contra simoniacos, II, 716. Vide SIMONIA.

SIMULATIO: Missae, IV, 1887, 1890 — confessionis in sollicitatione, IV, 2113 et sqs.

SOCIA: religiosarum cum egrediuntur e domo, I, 614.

SOCIALISTAE: num adscribi possint associationibus delictum, I, 679 et in nota.

SOCIETAS *Iesu*: ius eius in bona temporalia, I, 558 — privilegium eius circa pro-

- fessionem religiosam, I, 590 in nota et 593 in nota — relate ad obedientiam, I, 603 et in nota — privilegium relate ad votum castitatis, I, 604 in nota et 658 in nota — privilegium relate ad transitum ad aliam religionem, I, 636 in nota — privilegium circa erectionem congregationum B. M. Virginis et Bonae Mortis, I, 671.
- Societates S. Vincentii a Paulo*: natura iuridica, I, 667.
- SOCIETATES** *ab Ecclesia damnatae*: qui ad eas pertinent privantur sepultura ecclesiastica, II, 815 et sqs. — admitti nequeunt in novitiatum, I, 570 aut in associationibus piis, I, 679 — ius patronatus personale ad ipsos transmitti nequit, II, 1002 — ius patronatus reale, si res cui cohaeret ad eos perveniat suspensum manet, II, 1002 — poenae in eos, IV, 1944-1945 — anarchicae, nihilisticae, communisticae etc., IV, 1951.
- Societates in communi viventium* sine votis, notio, divisio, ius vigens, I, 661-662 — exemptio a parochis, I, 467 et in nota.
- Societates primariae*, I, 720.
- Societates religiosas*, I, 501 in nota. Vide **COMPAGNIA**.
- SODALITATES** tertii ordinis: notio, erectio, I, 687-688.
- SODALITIA**: notio, I, 692 et sqs. Vide **ARCHICONFRATERNITAS** et **CONFRATERNITAS**.
- SODOMIA**: delictum, IV, 2058 — poenae, IV, 2059 et sqs.
- SOLLICITATIO**: in confessione, delictum, IV, 2094 — delicti elementum obiectivum, IV, 2095 — an detur parvitas materiae, IV, 2096 — de mutua sollicitatione, IV, 2098 — de tactibus, IV, 2098 — de verbis, IV, 2099 — de sermonibus et tractatibus, IV, 2100 — de his qui delictum hoc committere possunt, IV, 2103 — an et Episcopi, IV, 2103 et in nota, 2120 — de circumstantiis delicti, IV, 2104 et sqs. — de simulatione confessionis, IV, 2113 et sqs. — poenae, IV, 2116 — competentia S. Officii relate ad hoc delictum, I, 339 — falsa denuntiatio confessarii circa sollicitationem, IV, 2069 — poenae in falso denuntiantes, IV, 2071. Vide **DENUNTIATIO**.
- SOLUTIO** matrimonii: est competentia S. Congregationis de disciplina Sacramentorum, I, 341 — solutio ob privilegium paulinum, est de competentia S. Officii, I, 339.
- SOLUTIONES**: in actu provisionis beneficii, II, 994 — in locatione bonorum beneficiorum, II, 1019.
- SORES**: quae dicantur in religionibus mulierum, I, 508. Vide **MONIALES**.
- *A S. Cordis Iesu*, I, 590 in nota.
- SPECIES CONSECRATAE**: quo numero asservandae, II, 849 — frequenter renovandae, II, 851 — poenae in abutentes, IV, 1882-1883.
- SPECTACULA**: clericis prohibita, I, 199.
- SPECTANTES**: duellum, IV, 2025.
- SPIRITUALISTICAE**: societates, IV, 1951.
- SPIRITUS Sanctus**: Missa de Spiritu Sancto ante electiones, I, 233.
- SPOLIUM**: actio et exceptio spoli, III, 1228 et sq. — quaestio de spolio, III, 1156. — *Spolium seu sacra suppellex* Cardinalis defuncti, II, 880 — Episcopi, II, 881 — beneficiarii, II, 882.
- SPORTULAE**: solvendae in pallii petitione, I, 366.
- STABILITAS**: in officio parochorum, I, 470 et in nota.
- STATIONES**: missionum, non sunt domus religiosae, I, 523 in nota.
- *Viae Crucis*, I, 325, 401.
- STATUAE**: benedici possunt ab Episcopis, I, 401 — a Cardinalibus, I, 325.
- STATUS clericalis**: quomodo ab eo quis excidat, I, 298 — an et quando ipso iure amittatur, I, 191, 195, 199, 649, IV, 1836 — an et quando clericus minor ab eo abici possit, IV, 2061 et 2193.
- *personae*: actiones de statu personae sunt inextinguibiles, II, 1231, 1424 — mutatio status personae interruptit instantiam, III, 1260 — causae de statu personae admittunt iusiurandum suppletorium, III, 1361 — mutatio status pers. in casu appellationis, III, 1414.
- *religiosus* in honore habendus, I, 500 — et libere amplectendus, IV, 2028 et in nota.
- STATUTA**: notio, I, 2 — associationum, I, 674 — quasi-dioecesis, I, 373 — ecclesiae capitularis quod attinet ad distributiones chorales, I, 445 in nota — ad ius iubilationum et ad distributiones, I, 446 et in nota — vis statutorum circa collusionem, remissionem etc., I, 445 in nota — ius et modus ea condendi, I, 447 — statuta quod attinet ad praecedentiam, I, 450.
- STEMMA**: I, 373 in nota.
- STENDARDI**: in associationibus ecclesiasticis, I, 691.
- STIPENDIA**: *parochorum*, I, 482.
- *Missarum*, pro Missa Conventuali in Ca-

- pitulo, I, 444 — non definienda sede vacante, I, 461 — officium vigilantiae vicarii foranei circa ipsa, I, 465.
- STIPENDIA: *Missarum manualium* non veniunt nomine praestationum, I, 482. — *peritorum*, III, 1334.
- STIPS: cogenda pro aliquo fine pio vel ecclesiastico, II, 1042 — solvenda a celebrantibus in ecclesia paupere, II, 884 — pro Seminario, II, 936.
- STREPAS: vel stratoris officium, I, 311 in nota.
- STUDIA sacra a clericis recepto etiam sacerdotio non intermittenda et qua puritate sectanda, I, 190 — his studiis operam dantes quomodo excusari possint a choro, I, 445 — pro religiosis, I, 596 et sqs. — pro sodalibus in societate in communi viventibus sine votis, I, 662 — de studiorum domibus, I, 596 et sqs.
- STUPRUM: delictum, IV, 2052 — poenae, IV, 2059 et sqs.
- STYLUS: Curiae, I, 23, 24, 25.
- SUBDECANUS: Cardinalis, consecrat Romanum Pontificem in defectu Cardinalis Decani, I, 325.
- SUBDELEGATIO: I, 287 — quis subdelegare possit, I, 288. Vide IURISDICTIO.
- SUBDIACONATUS: adnotatio receptionis I, 486 — de professione fidei emittenda a promovendis ad subdiaconatum, II, 968.
- SUBIECTIO: associationum Ordinario loci, I, 675.
- SUBIECTUM: activum legis, I, 11-13 — passivum legis, I, 14-15. — *infallibilitatis*, I, 318 et in nota.
- SUBMINISTRATIO: sacrae suppellectilis gratuita Episcopo celebranti, II, 884 — aliis clericis, II, 884.
- SUBORNATIO: in electione religiosorum, I, 538 — testium, III, 1474-1475.
- SUBPROMOTOR: fidei, I, 345. Vide PROMOTOR.
- SUBREPTIO: notio, I, 63 — in rescripto multiplici, I, 65 — quatenus est delictum, IV, 2065 — contra illud poenae, IV, 2066.
- SUBSECRETARII: S. Congr. de disciplina Sacramentorum, I, 341 — S. Congr. Concilii, I, 342.
- SUBSIDIARIA: vide ECCLESIA.
- SUBSIDIUM: caritativum concedendum religiosis dimissis, I, 660 — solvendum Ordinario loci, II, 1043.
- SUBSTITUTI: in servitio chori, I, 444 — substitutus Vicarii Generalis, I, 419.
- SUBURBICARIAE sedes, I, 321 — optio, I, 323.
- SUBURBICARIUS Cardinalis, I, 325.
- SUCCENTOR canonicus, I, 435.
- SUCCESSOR: in beneficio, II, 1017 — in iure appellandi, III, 1414 — minoris in iudicio, II, 1216 — designatio successoris Superioris in religionibus, I, 538.
- SUCCINCTORIUM: I, 311.
- SUFFICIENTIA causae pro dispensationibus, I, 115.
- SUFFRAGATIO: pro admissione novitorum, I, 572, 588 — pro admissione ad professionem religiosam, I, 591-592 — pro religiosis redeuntibus a servitio militari, I, 595 — pro dimissione religiosorum, I, 646-654. Vide SUFFRAGIUM.
- SUFFRAGIUM: deliberativum habent Cardinales Congregationum, I, 328 — ius suffragii non habent canonici honorarii, I, 440 et in nota — illud habent canonici et dignitates, I, 442 — ius ad suffragia novitiorum et postulantium, I, 587 — suffragia in electione scrutatorium, I, 234 in nota — suffragia nulla, I, 238 — suffragium deliberativum vel consultivum in Concilio Oecumenico, I, 320 — vivente Romano Pontifice de eiusdem electione tractare praesumentes aut suffragia promittentes, IV, 1925 — prohibitum est quoque modo pacisci de dando alicui suffragio electivo, IV, 1926.
- SUICIDAE: arcendi a sepultura ecclesiastica, II, 816 — aliae poenae contra ipsos, IV, 2018-2019.
- SUMMISTA S. Officii: I, 339.
- SUPELLEX: domus religiosae, I, 605 — domus episcopalis, II, 1019. — *sacra*: notio et divisio, II, 876 — custodia, II, 877 — confectio, II, 878 — inventarium, II, 879 — clericorum defunctorum, II, 880 — sacrae suppellectilis subministratio gratuita, II, 884 — benedictio, II, 885 — amissio consecrationis, vel benedictionis, II, 886 — benedici potest a Cardinalibus, I, 325 — officium vigilantiae vicarii foranei circa eam, I, 465 — ius parochorum benedicendi sacram suppellectilem, I, 482.
- SUPERFLUA: a beneficiariis quomodo expendenda, II, 1017.
- SUPERIORES collegiorum: quod attinet ad confessiones alumnorum, II, 950 — ad causas iudiciales, III, 1175, 1286. — *maiores*: quinam dicantur, I, 503 — in iure veniunt nomine Ordinariorum non tamen Ordinariorum loci, I, 280 — debent esse temporarii nisi aliud ferant constitutiones, I, 538 — varii modi eos consti-

tuendi et normae, I, 538 — ius habent admittendi ad novitiatum, I, 572 — quid possint vel debeant circa benedictionem locorum sacrorum ad suam religionem spectantium, II, 725 — in impositione primarii lapidis ecclesiae, II, 734 — et circa reconciliationem ecclesiae violatae, II, 749 — circa pias foundationes, II, 1082 — circa libros a suis edendos approbandos, II, 955 — vel suis prohibendos, II, 960 — circa clausuram, I, 524 — circa constitutionem notariorum, I, 539 — circa informationes assumendas de admittendis, I, 574 — debent temporibus definitis domus sibi subiectas visitare, I, 539 — ad parochos sollemnem professionem communicare, I, 591 — quid requiratur ut ad iudicem laicum tradi possint, I, 183 et in nota — an invitandi sint et venire debeant ad Concilium provinciale, I, 369.

SUPERIORES *supremi*: potestatem obtinent in omnes provincias etc. secundum constitutiones, I, 539 — debent statis temporibus mittere ad S. Sedem relationem de statu suae religionis, I, 540 — ius habent si sint exempti veniendi ad Concilium Oecumenicum, I, 318.

— *regulares*: in ordine ad moniales sibi subiectas, quod attinet ad electionem Antistitae, I, 538 — relate ad administrationem bonorum, I, 560-561, 593 — ad clausuram, I, 610 et sqs. — ad confessarios monialium, I, 553 et sqs. — ad visitationem, I, 540 — ad curandum redditum apostatae vel fugitivae, I, 643.

— *religiosi* minores seu locales: ad quod tempus constituendi, I, 538 — quam habeant potestatem in subditos, I, 535 — quid praestare debeant circa administrationem bonorum, I, 558 et sqs. — circa causas iudiciales, III, 1175 — circa causas Sanctorum, III, 1516, 1527 — circa concessionem facultatis concionandi suis subditis, II, 921 — circa dispensandos suos a lege abstinentiae et ieiunii, II, 821 — circa funera suorum, II, 805 — circa instructionem christianam suorum, I, 540 — circa institutionem scientificam, I, 596 et sqs. — circa officia pietatis a suis frequentanda, I, 611 — circa professionem fidei, II, 968 — circa regimen suorum, I, 528 et sqs. — circa renovationem votorum a suis facienda, I, 592 et 639 — circa requisitionem religiosi apostatae vel fugitivi, I, 643 — circa residentiam servandam, I, 540 — circa Sacramenta suis ministranda, I, 538 —

circa stipem colligendam, I, 628 et sqs. — circa visitationem Ordinarii, I, 540 — circa dispensationem a votis, II, 897 — circa observantiam votorum religiosorum, I, 607 — an ius habeant ut invitentur ad synodum dioecesanam, I, 412 — debent decreta S. Sedis ad notitiam suorum deducere, I, 540 — districte vetantur cogere aut inducere suos ad conscientiae manifestationem, I, 557 — quid possint circa interdictionem S. Communionis suis, I, 608 — quid possint in religiosum parochum, I, 635 — poenae in religiosos illegitime alienantes bona ecclesiastica, IV, 2004 — in religiosos vitam communem violantes, IV, 2198 — in Superiores illegitime admittentes in novitiatum et ad professionem, IV, 2231 — in superiores obstaculantes visitationem, IV, 2233 — huc referuntur, IV, 2004 et in nota, IV, 2198, 2231, 2233 — curare debent ut religiosi subditi a locorum Ordinariis vel parochis requisitis ministerium suum praestent in bonum populi etiam extra propriam ecclesiam, I, 615 — quid servare debeant antequam ad poenas infligendas procedant, IV, 1724 — opposcentes obstacula contra visitationem canonicam, IV, 2233-2234 — potestatem coactivam habent, IV, 1693 — Superiorum regularium illegalis concessio litterarum dimissoria-
lium, IV, 2230.

SUPERSTITIO: IV, 1901 et sqs.

SUPPLETA: vide **IURISDICTIO**.

SUPPLETORIUM: vide **IURA**.

SUPPOSITITIA: vide **NOMEN** et **IURA**.

SUPPRESSIO: associationum ecclesiasticarum I, 684 — dioecesis, Capituli etc., I, 340 et in nota — beneficiorum ecclesiasticorum, II, 986 — institutorum ecclesiasticorum non collegialium, II, 1032.

SUPPUTATIO temporis, I, 47 — normae servandae, I, 55 — civilis et naturalis, I, 54 — temporum sacrorum, II, 822 — quod attinet ad terminos iudiciales, III, 1158.

SUPRANUMERARI canonicatus, I, 436 et 442-447.

SUSPENSIO: notio, IV, 1799 — divisio, IV, 1800 — effectus, IV, 1802 et sqs. — interpretatio et extensio, IV, 1814 et sqs. — in collegium seu communitatem, IV, 1817 — cessatio suspensionis, IV, 1818 — suspensio Episcoporum, I, 365 — religiosorum in sacris dimissorum, I, 660 — suspensio ab iurisdictione, I, 587 — suspensio Concilii Oecumenici, I, 320 —

- voti, II, 899 — facultatis concionandi, II, 823.
- SUSPENSIO: *ex informata conscientia*, notio, III, 1625 — notae historicae, III, 1625-1626 — eius licitas, III, 1627 — quis, contra quos, quando hoc remedium adhibere possit, III, 1628 et in notis — non requiruntur monitiones sed sufficit decretum, III, 1629 — qua forma dandum et quae continere debeat, III, 1630 — substitutio clerici suspensi, III, 1631 — probationes delicti Ordinarii necessario colligere debet, III, 1632 — in genere delictum debet esse occultum, III, 1633 — aliquando tamen publicum, III, 1634 — an delictum clerico sit manifestandum, III, 1635 — clerico contra suspensionem datur facultas recurrendi ad S. Sedem, III, 1636 — huius suspensionis violatio, IV, 1973 et sqs. — perseverantia in ea, IV, 1971 et sqs.
- SUSPICIO de haeresi: est delictum, IV, 1868 — poenae contra eam, IV, 1869 et sq. — *contra tribunal* et ministros, III, 1146.
- SUSTENTATIO: honesta, I, 185. Vide CLERICI.
- SYNDACATUS: relate ad Vicarium Generalem, I, 421 in nota.
- SYNODUS: *diocesana*, notio, historia, tempus etc., I, 410-414 — approbat parochos consultores et examinatores synodales, I, 432 — intervenientes ad eam excusantur a choro, I, 445 — ius Capituli cathedralis circa synodum, I, 447 — item vicarii foranei, I, 465 — item parochorum, I, 482 — convocatio synodi prohibita Vicario Capitulari, I, 461 — in ea professio fidei emitti debet, II, 968 — in ea approbantur iudices synodales, III, 1117.
- *in territoriis missionum*, I, 375 et in nota.
- *in Abbatia et Praelatura* nullius, I, 389 in nota.
- SYSTEMA: cumulationis et absorptionis poenarum, IV, 1707.
- T**
- TABERNACULUM: necessitas, II, 848 — exstructio et ornatus, II, 848 — clavis, II, 848 — coram eo lampas semper lucere debet, nutrienda cera apum vel oleo olivarum et quid si hoc haberi nequeat, II, 850.
- TABERNAE: earum frequentatio clericis prohibita, I, 199.
- TABULAE: fundationis, II, 1030.
- TABULARII: Curiae Romanae, I, 330 in nota — in curiis Episcoporum, I, 425. Vide NOTARII.
- TABULARIUM, I, 428 in nota. Vide ARCHIVUM.
- TACTUS sacrorum utensilium: II, 887.
- TALARIS: vide VESTES.
- TAXA pro Seminario: potestas Ordinarii circa ipsam, qui huic tributis sint obnoxii, debet proportionari redditibus et quibus, II, 936.
- TAXAE: *in associationibus erigendis*, I, 672 — determinatio synodi dioecesanæ, I, 413 in nota — quando exigendae, I, 438 et in nota — *fixatio*, I, 447 — *fixatio* quod attinet ad iura parochorum, I, 482 — pro decreto erectionis associationum fidelium, I, 672 — privilegium regularium, I, 619 bis — pro administratione Sacramentorum et Sacramentalium, I, 373 — pro rescriptis S. Sedis, I, 336 — uniformitas circa eas curanda in conciliis plenariis, I, 369 in nota — *sedium in ecclesia*, I, 373 in nota — pro inscriptione in associatione fidelium, I, 680 — pro actibus iurisdictionis, II, 1044 — *taxarum auctio illegitima*, IV, 2228.
- *funerum*: notio, II, 809 — ipsarum iudex, II, 810 — portio paroecialis, II, 811 — a quibus et quibus solvenda, II, 811 — ex quibus detrahenda et quantitas, II, 811.
- TELA iudiciaria: III, 1572.
- TEMPORA sacra: notio, divisio et historia, II, 818 — ius Ecclesiae deputandi tempora sacra, II, 819, 820 — quis circa ea dispensare valeat, II, 821 — supputatio temporum sacrorum, II, 822. Vide SUPPUTATIO.
- TEMPUS: supputatio temporis, I, 47 — divisiones supputationis, I, 51 — quandam supputetur ut in calendario, I, 53 — tempus utile, continuum, I, 56 — intermissum, I, 56.
- TERMINI seu dilationes: III, 1158 — ad praescribendas actiones, vide PRAESCRIPTIO — *discussioni assignati*, III, 1390 — *appellationis*, III, 1410, vide FATALIA — *quaerelae nullitatis*, III, 1417.
- TERRITORIA ecclesiastica: divisio, I, 303 et sqs., 340 — *exempta a parocho*, I, 467. Vide RECTOR et DIVISIO.
- TERTIARI: obligatio deferendi habitum, I, 677 et in nota — nequeunt adscribi aliis tertii ordinibus, I, 690 et in nota.
- *franciscani*: eorum privilegia circa calendarium Missae et Officii.
- TERTII ORDINES: notio, I, 687 — ius vigens circa privilegia aggregationis tertii

ordinis, I, 688 — erectio tertii ordinis, I, 689 — adscriptio, I, 690 — iura et obligationes, I, 691.

TERTIONARIJ canonici: I, 435.

TESTAMENTUM: in favorem Ecclesiae, II, 1053 — novitiorum in congregatione religiosa, I, 587 et 593 — idem professus post professionem mutare nequit sine licentia, I, 593 — Cardinales testamento disponere possunt libere etiam de bonis beneficiariis, I, 325 — quid testamento vel alio actu in forma iuris valido cavere debeant beneficiarii, II, 883.

TESTES: notio et divisio, III, 1280 — probatio per ipsos, III, 1281 — quinam testis muneri obligentur et quinam eximantur, III, 1282 — quinam esse possint, III, 1283 — privilegium Cardinalium testium, I, 325 — quinam excludi possint et quinam debeant, III, 1284 — quinam sint incapaces, III, 1286 — distinctio inter idoneos, suspectos, incapaces, III, 1287 et in nota — a quibus induci possint, III, 1288 — de teste spontaneo, III, 1289 — de ratione servanda in productione testium, III, 1290 — de notificatione nominum testium inter partes facienda, III, 1291 — de testium reprobatione, III, 1292 et sq. — de citatione testium, III, 1294 — iusiurandum de veritate dicenda, III, 1295 — iusiurandum de veritate dictorum, III, 1296 — iusiurandum de secreto servando, III, 1297 — de loco seu sede examinis testium, III, 1298 — utrum partes examini assistere possint, III, 1299 — de modo seu praxi peragendi examen, III, 1300 et sqs. — an testes semel excussi possint denuo examini subici, III, 1309 — quid, a quo, et quomodo facienda testimoniorum evulgatio, III, 1310 — eiusdem effectus, III, 1311 et sq. — de iure testium ad indemnitate, III, 1313 et sqs. — de testium fide, III, 1316 et sqs.

— in causis matrimonialibus: admittuntur consanguinei et affines, III, 1490 — testes septimae manus, III, 1491 — an novos inducere fas sit partibus, III, 1495.

— in causis Sanctorum: quorum attestaciones necessariae sunt, III, 1516 — quinam admittantur vel repellantur, III, 1517 — praestare debent iusiurandum, III, 1522 — et reddere testificationem de causa suae scientiae, III, 1517 et in nota — de testibus in causis religiosorum, III, 1517 — quot necessarii in variis processibus, III, 1515 — interrogandi secundum inter-

rogationes a Promotore fidei concinnatas, III, 1513 et 1550 — testimonia extraiudicialia quid valeant in his causis, III, 1520.

TESTIMONIALES: vide LITTERAE.

TESTIMONIUM: de oraculo pontificio, I, 325.

— septimae manus: est testimonium creditabilitatis quod proinde non habet vim plenae probationis, III, 1491 — quibus in causis requirendum, III, 1490.

THEOLOGI: convocandi ad Concilium Oecumenicum, I, 320.

THEOLOGUS canonicus: historia, I, 435 — alcubi est prima dignitas, I, 436 in nota — an dignitas sit vel officium, I, 439 in nota — in quibus ecclesiis esse debeat, provisio canonica, officium, I, 439 — quod attinet ad assistentiam Episcopo in functionibus praestandam, I, 443 in nota — excusatur a servitio altaris, I, 444 et in nota — quando excusetur a choro, I, 445 et in nota — negligentia in suo officio, IV, 2186.

THEORIA conciliaris: IV, 1936.

THEOSOFICAE societates: IV, 1951.

THESAURARIJ: canonici, I, 435 — thesaurarii indulgentiarum, notae historicae, IV, 1912.

THRONUS: quod attinet ad Cardinales, I, 325 — inhibetur Protonotariis apostolicis, I, 394 in nota — ius Episcoporum ad ipsum, I, 394 et in notis, — ius Episcopi coadiutoris vel auxilarii, I, 406 — non permittitur sede episcopali vacante, I, 461 et in nota — ius Vicarii et Praefecti Apostolici, I, 373 et in nota — ius Administratoris Apostolici, I, 381 in nota — ius Praelati vel Abbatis nullius, I, 389 — ius Abbatis de regimine, I, 632.

THURIFICATI apostatae: IV, 1859.

TIARA: I, 311 in nota.

TITULI ad latorem: an et cuius licentia ad eos in alios commutandos administratores egeant, II, 1076.

TITULI nobiliare conceduntur a Secretaria Status, I, 358 — tituli honorifici religiosorum, I, 539 et 605.

— Cardinalium: numerus, I, 321 — assignatio, I, 322.

— associationum ecclesiasticarum, I, 673 et 693.

— collationis, relate ad paroecias, I, 467 et in nota.

— iurisdictionis: verus, falsus, coloratus, putativus etc., I, 291 et in nota.

TITULUS: altaris, II, 784 et sqs. — ecclesiae, II, 738 et sq. — paroeciae, II, 741.

- TITULUS ordinationis:** an beneficium, ad cuius titulum quis ordinatus est, dimittere possit, II, 1020 — poenae in promoventes ad ordines maiores sine titulo, IV, 2160.
- TITULARES canonici:** I, 450.
- TONSURA:** conferre eam possunt Cardinales, I, 325 — obligatio clericorum deferendi tonsuram, I, 196 — prohibetur clerico laicizato, I, 300 — est via ad clericatum, I, 167 — omissio delationis tonsurae, IV, 2167-2168.
- TRACTATUS:** consultorii ante electionem, I, 233.
- TRANSACTIO:** iudex eam partibus proponat, III, 1443 — regitur legibus civilibus, III, 1444 — quando excludatur, III, 1445 — effectus, III, 1446 — quid si inutilis evadat, III, 1450.
- TRANSITUS ad aliam religionem:** notio, licetitas etc., I, 636 et sq. — a societate in communi viventium sine votis, I, 662. — *ab uno ad alium ritum*, I, 134.
- TRANSLATIO:** *Episcoporum*, I, 459 et in nota et sq. — magistratuum ecclesiasticorum notio, divisio etc., I, 270 et sqs. — *associationum ecclesiasticarum*, I, 699. — *beneficiorum ecclesiasticorum*, II, 982. — *sacrarum reliquiarum*, II, 865. — *parochorum:* notio, III, 1600 et I, 474 — an invitus transferri possit, III, 1601 — antea translatio suadenda ab Ordinario, III, 1602 — parochus rationes in scriptis exponat, III, 1603 — Ordinarius eas tenetur cum parochis consultoribus perpendere, III, 1604 — et exhortationes iterare, III, 1605 — et translationem praecipere intra certum tempus, III, 1606 — quo inutiliter elapso decretum definitivum emitendum est, III, 1607. — *Confraternitatis*, I, 703. — *cadaveris*, II, 797 et sqs. — *festorum*, II, 823. — *novitii* ad aliam domum novitiatus, I, 583 et in nota. — *clericorum* de uno in aliud officium ecclesiasticum, I, 273 et sq. — *sedis* episcopalis vel paroecialis, IV, 1824.
- TRANSMISSIO:** iuris patronatus, II, 1002 — processuum ordinariorum, III, 1537 — missarum, IV, 1899.
- TRANSUMPTUM:** notio, III, 1340 — in processu informativo in causis Sanctorum, III, 1533.
- TRIBUNAL:** in causis matrimonialibus, III, 1483 et sq. — in causis contra sacram ordinationem, III, 1504 et sqs. — in causis Sanctorum, III, 1518, 1523, 1537 et in nota, 1552 — *tribunalis ministri*, quod attinet ad iusiurandum praestandum, III, 1149 — de secreto servando, III, 1550 — de prohibitione acceptandi munera, III, 1151 et IV, 2227.
- TRIBUNAL:** *collegiale*, quatenus causae videndae sunt a tribunali collegiali, III, 1118 — *causa* in prima instantia collegialiter pertractata quomodo videri debeat in ulterioribus gradibus, III, 1131 — de exceptione suspicionis contra iudicem e collegio vel contra totum tribunal, III, 1146 — quomodo sententia ab hoc tribunali ferenda, III, 1400. — *delegatum*, quasnam regulas servare debeat, III, 1140 — de ministris in tribunali delegato adhibendis, III, 1141. — *ordinarium primae instantiae*, III, 1115 et sqs., 1127-1148 — in quasi-dioecesi, I, 373 — in praelatura vel abbazia nullius, I, 389 — in dioecesi, I, 394 et in nota. — *secundae instantiae*, normae ex iure communi, III, 1128 — pro religiosis, III, 1129 — pro causis actis in prima instantia a tribunali delegato, III, 1130 — modus procedendi, III, 1131. — *tertia et ulterioris instantiae*, III, 1133, 1136-1138.
- TRIBUNALIA:** *ordinaria*, notio et divisio, III, 1110 — de recursu et advocacy causarum ad Romanum Pontificem, III, 1111 — quatenus causae apud tribunalia ordinaria agitandae sint, III, 1112 — de iure auxilium petendi ab alio tribunali, III, 1113 — de obligatione mutandi iudicem pro diverso iudicii aut instantiae gradu, III, 1114. — *Curiae Romanae:* potestas iudicialis, I, 328 — ordo servandus, I, 334 in nota — sententiae, I, 335. Vide *ROTA*, *SIGNATURA*, *POENITENTIARIA* etc.
- *Inquisitionis*, I, 329 in nota.
- TRIBUTA:** solvenda loci Ordinario, II, 1043.
- TRIENNALIS possessio**, I, 210 in nota.
- TRINITATIS SS.** sodalitium, I, 671 et in nota.
- TUMULATIO** cadaverum, II, 807.
- TUNICELLA:** pertinet ad vestes pontificales, I, 394 in nota — pertinet ad insignia episcopalia, I, 401.
- TUTELA:** seu defensio rei iudicatae, IV, 1735 — contra iniustum aggressorem, IV, 1661, 1664, 1691.
- TUTORES:** agunt et respondent in iudicio pro pupillis, II, 1174 — in causa pupilli

repelluntur ut incapaces a testimonio ferendo, III, 1286 — et eodem iure a munere periti, III, 1326 — multoque magis a munere iudicis, III, 1146 et in nota — eligere possunt ecclesiam funeris aut sepulturam pro pupillo impubere, II, 801.

U

UNIO: *beneficiorum*: diversae eius species, II, 979 et sqs. — varii effectus, II, 979 et 1013.

— *paroecciarum*, I, 469 et 478.

UNIONES: *piae*, quid sint, earum erectio, I, 692 et sqs. — locus et titulus, I, 694 et sq. — gratiarum communicatio, I, 696 — functiones quas agere possunt in ecclesiis suis, I, 697 — vel non suis, I, 697 — comitia, I, 676 — patrimonium, I, 698 — translatio sedis, I, 699.

— *primariae*: notio, erectio etc., I, 702 et sq. Vide PIA UNIO.

UNIVERSITAS: causarum, I, 287 et in notis.

UNIVERSITATES: *appellantes* a Romano Pontifice ad Concilium, IV, 1935.

— *catholicae*, II, 949 — collatio graduum academicorum et competentia circa earum foundationem neenon iura et privilegia, II, 949.

— *laicae*: frequentatio earum, I, 342, 596, 598.

USURA: delictum, IV, 2037 — in contractibus, II, 1078 — poenae, IV, 2043 et sqs.

USURPATIO: ordinis non recepti, IV, 1887 et sqs. — iurisdictionis, IV, 2077, 2078 — bonorum ecclesiasticorum, IV, 1993 et sqs., 1996 — poenae, IV, 2001 — officii ecclesiastici, I, 210.

USUS: *rationis*: qui habitu eo destituuntur aequiparantur infantibus, I, 120 — de iisdem quod attinet ad iudicia, III, 1174 et 1176 — ad delicta, IV, 1656 — ad poenas, IV, 1691, 1719.

— *privilegiorum*, I, 105. Vide PRIVILEGIA.

UTENSILIA: sacra, tactus et lotio, II, 887. Vide SUPELLEX.

UXORATI: durante matrimonio invalide admittuntur ad novitiatum, I, 570.

UXORES: quod attinet ad domicilium, I, 126 — ad ritum, I, 134 — ad electionem sepulturae, II, 801 et sqs. — ad exercitium iuris patronatus, II, 1004 — uxores regum non ligantur lege clausurae, I, 612.

V

VACATIO: *officii ecclesiastici*, I, 215. — ob privationem et amotionem, I, 269 — ob translationem, I, 274.

— *sedis episcopalis*, I, 460 in nota.

— *legis*, I, 5.

VACATIONES: Episcoporum, I, 396 et in notis — parochorum, I, 483 — capitularium, I, 444 et in notis — Dicasteriorum Curiae Romanae, I, 334 in nota. Vide FERIAE.

VAGI: notio, I, 173 in nota et 122 — quibus legibus teneantur, I, 15 — quod attinet ad forum, III, 1108.

VALIDITAS ordinationum, I, 341.

VASA sacra: benedictio reservatur Episcopis, I, 481 in nota.

VECTORES cadaverum, II, 808.

VENATIO quod attinet ad clericos, I, 199.

VENDITIO: sacrarum reliquiarum, II, 865 — librorum prohibitorum, II, 966 — bonorum ecclesiasticorum, II, 1076 — falsarum reliquiarum, IV, 1906 et sqs. — hominis in servitutem, delictum, IV, 2036 — poenae, IV, 2043 et sq.

VENERABILIS titulus, III, 1560 et 1545.

VENIA: ad derogandum privilegio fori, IV, 1973.

VERBALES iniuriae in certas personas ecclesiasticas, delictum, IV, 1990 — poenae, IV, 1991.

VERBUM DEI: vide PRAEDICATIO etc.

VERSIONES: librorum, II, 956 et sqs. — processus informativi in causis Sanctorum, III, 1542.

VESTES: speciales, ius Protonotarii apostolici, I, 373 in nota, 381 in nota — associationum ecclesiasticarum pro determinanda praecedentia, I, 686, 700 — ius tertiario- rum, I, 691 — Episcoporum, I, 401 et in nota et 442 et in nota — canonicorum, I, 442 et 444.

VETERES catholici, IV, 1951.

VETO in electione Romani Pontificis, I, 314 et IV, 1924.

VEXILLA: eorum benedictio sollemnis reservatur parochis, I, 481 in nota.

VIA CRUCIS, I, 325, 401.

VIATICUM est ius paroecciale, I, 481.

VICARIATUS: *Apostolicus*: venit nomine quasi-dioecesis, I, 306 — constitutio etc., I, 372 et sq. et in notis — dividitur in quasi-paroeccias, I, 307 — regimen sede impedita, I, 457 in nota.

VICARIATUS: *Urbis*, I, 327 in nota.

— *foraneus*, notio, I, 463 et 307.

VICARII: *religiosorum*, constitutio et potestas, I, 538.

— *actuales, paroeeciae incorporatae*, notio, I, 467 — praesentatio et institutio, I, 469 — amovibilitas, I, 470 — iurisdictio, I, 487 — constitutio, amotio, iura et obligationes, I, 488.

— *paroeeciae capitularis*, institutio, I, 449 — quando excusentur a choro, I, 445 — ius vigens in Hispania, I, 449 in nota — obligationes et iura relate ad Capitulum, I, 449 et in notis.

— *paroeeciae religiosorum*, convocatio ad synodum, I, 412 in nota — constitutio et amotio, I, 488 — iura et obligationes, I, 635.

— *paroeeciales*, notio, divisio, I, 487 et 467 — constitutio sede vacante, I, 472 — amotio, I, 493 — praecedentia, I, 494.

— *oekonomi paroeeciales*, notio et iurisdictio, I, 467 et 487 — constitutio, iura et officia, I, 489.

— *adiutores*, notio et iurisdictio, I, 467 et 487 — deputatio, iura et obligationes, I, 491 — convocatio ad synodum, I, 412 in nota.

— *cooperatores*, notio et iurisdictio, I, 487 — convocatio ad synodum, I, 412 — constitutio, deputatio, iura et obligationes, I, 492 — ius paroeecia vacante, I, 489.

— *substituti*, constitutio et potestas, I, 483 et in notis — eligendi tempore synodi, I, 412. Vide VICARIUS SUBSTITUTUS.

— *foranei*, notio, collatio et ablatio officii etc., I, 463-465, 404 et 418 — convocatio ad synodum, I, 412.

— *Apostolici*: vide VICARIUS APOST.

VICARIUS: *Generalis*, notio, historia, provisio, iura et obligationes etc. I, 419-424 — an possit esse et officialis curiae, I, 419 et in nota et 421 — non habetur in Vicaria et Praefectura Apostolica, I, 373, 377 — suspenditur eius potestas durante officio Administratoris Apostolici, I, 380 — sibi eum eligit Abbas vel Praelatus nullius, I, 389 — si est Episcopus nequit pontificalia peragere cum throno et baldachino in dioecesi sui Episcopi, I, 394 in nota — supplere potest Episcopum in visitatione dioecesana, I, 400 — nequit convocare synodum, I, 411 — non habet facultatem erigendi Vias Cruces, I, 401 — excusatur a servitio choral, I, 445 — suspenditur eius iurisdictio si Episcopus in censuram incurrerit impediendam iurisdic-

tionis exercitium, I, 457 — itemque translato suo Episcopo, I, 460 — quod attinet ad nominationem et institutionem parochorum, I, 472 et in notis — ipsius convocatio ad synodum, I, 412 — eius iurisdictio in Hispania, I, 417 in nota — potest esse Episcopus Coadiutor aut Auxiliarius, I, 420 in nota — quomodo et quando puniri potest ab Episcopo, I, 421 in nota — non tenetur ad syndacatum, I, 421 in nota — de eius potestate ex mandato speciali, I, 421 et in notis — de restrictione eius iurisdictionis, I, 421 et in nota — an designare et deponere possit Cancellarium, I, 426 in nota — an designare notarium, I, 427 in nota — eius iura circa Archivum dioecesanum, I, 428-429 — non congruit ut sit examinador synodalis, I, 432 — nequit canonicos honorarios nominare, I, 440 — praecedentia relate ad capitulum cathedrale, I, 450 — an esse possit consultor dioecesanus, I, 452 — eius constitutio et potestas sede impedita, I, 457 et in notis — an habeat suffragium in concursu ad paroeecias, I, 476 — an facere possit amotionem vicarii paroeecialis, I, 493 — nequit procedere ad erectionem congregationis religiosae, I, 510 et in nota — nec ad erectionem domus religiosae, I, 523 — nec ad aedificationem ecclesiae vel oratorii religiosorum, I, 524 in nota — nec ad receptionem religiosi saecularizati, I, 641 — nec ad erectionem associationum fidelium, I, 670 et in nota — potest esse officialis, III, 1116 — debet emittere professionem fidei, II, 968 — nequit eligi in deputatum pro Seminario, II, 938 — nequit sine mandato speciali consecrare loca, II, 724 et in nota — nec consensum praestare pro ecclesiae aedificatione, II, 732 — nec reliquias authenticas edicere, II, 862 — nec definire stipem exigendam, II, 884 — nec beneficia erigere, II, 977 — nec ea unire, II, 980 — nec conferre, II, 990 — nec concedere institutionem canonicam, II, 1011 — nec permittere permutationem beneficiorum, II, 1022 — nec infligere poenas ecclesiasticas, IV, 1693 — nec poenam a se tamquam iudice applicatam remittere, IV, 1736 — nec absolvere apostatas etc. ab excommunicatione, IV, 1867.

VICARIUS *Capitularis*: notio, deputatio, potestas etc., I, 461 et 365 — quod attinet ad erectionem ecclesiae vel oratorii religiosorum, I, 524 in nota — ad receptionem religiosi saecularizati, I, 641 — ad erectionem

associationum fidelium, I, 641 et in nota — ad nominationem et institutionem parochorum, I, 472 — ad constitutionem vicarii cooperatoris, I, 492 in nota — ad amotionem vicarii paroecialis, I, 493 — ad erectionem congregationis religiosae, I, 510 et in nota — ad erectionem domus religiosae, I, 523 — ad remotionem Cancellarii, I, 426 — ad designationem notarii, I, 427 in nota — potest esse oeconomus, I, 461-462 — nequit esse parochus, I, 461 in nota — nequit declarare inamovibiles paroecias amovibiles, I, 470 — nequit nominare canonicos honorarios, I, 440 — excusatur a servitio choralis, I, 445 et in nota — eius praecedentia in capitulo cathedrali, I, 450 et in nota — nominat consultores dioecesanos, I, 452 et 455 in nota — eius electio sede impedita, I, 457 et in nota — in Praelatura vel Abbatia nullius, I, 390 et in nota — quando adest Administrator Apostolicus, I, 383 — nequit convocare synodum, I, 411 — nequit designare Vicarium Generalem, I, 419 in nota — relate ad Archivum, I, 429 — — illegalis concessio ab ipso facta litterarum dimissorialium, IV, 2229 — quid si eligatur officialis, III, 1116 — quod attinet ad beneficia, II, 990 — sine speciali mandato nequit stipem definire, II, 884 — neque paroeciales ecclesias vel beneficia non curata unire, II, 980 — neque permutare beneficia, II, 1022 — neque remove promotorem iustitiae neque vinculi defensorem, III, 1124.

VICARIUS *Cardinalis*, non suspenditur sede vacante, I, 316.

— *Apostolicus*, notio, potestas, obligationes etc., I, 371-375 — obligatio convocandi synodum, I, 411 — eidem praeest, I, 413 — privilegia circa inscriptionem in associatione fidelium, I, 680 in nota — eodem iure ac Praefectus Apostolicus regitur. Vide PRAEFECTUS APOSTOLICUS.

— *delegatus*, I, 376 et in notis et 377 — potest eligi a Vicario Capitulari, I, 419 in nota — relate ad archivum dioecesanum, I, 429 in nota.

— *substitutus*: eius potestas in absentia parochi, I, 483 in nota — obligatio applicandi Missam pro populo, I, 484 in nota — iurisdictio, I, 487, 490.

— *foraneus*: vide VICARII FORANEI.

VICE-CANCELLARIUS: *Cardinalis*, I, 321 — eius commenda, I, 321.

— *in curia dioecesana*, I, 426 et in nota — officia, I, 428.

VICE-OFFICIALES: vide OFFICIALIS.

VICE-POSTULATORES: vide POSTULATOR.

VIGILANTIA: obligatio parochorum, I, 485 — vicarii foranei, I, 465 — vigil. quandoque infligenda post inquisitionem, III, 1465 — remedium iuridicum contra collusionem rei, III, 1474 — applicanda in casu concursus delictorum, IV, 1425 — remedium poenale, IV, 1849.

VILLAE religiosae: erectio, I, 523.

VIOLATIO: *obedientiae*, I, 603 in nota.

— *ecclesiae*, notio, II, 747 — quot modis contingat, II, 748 et IV, 1917.

— *cadaverum*, IV, 1914 et sqs. — sepulcrorum, IV, 1914 et sqs.

— *ecclesiarum et coemeteriorum*, qua delictum, IV, 1917 et sqs. et II, 795.

— *secreti Conclavis*, IV, 1920.

— *libertatis litterarum* S. Sedis, IV, 1937 et sqs.

— *censurarum*, IV, 1966 et sqs.

— *privilegii fori*, IV, 1972 et sqs.

— *clausurae*, IV, 1977 et sqs.

— *privilegii canonis*, IV, 1985 et sqs.

— *sigilli sacramentalis*, notiones, IV, 2129 et sqs. — violatio, IV, 2148 — poenae, IV, 2149.

— *legis residentiae*, IV, 2181 — poenae, IV, 2183.

— *officiorum* seu obligationum parochorum, IV, 2184.

— *vitae communis* in religionibus, IV, 2197 — poenae, IV, 2198.

— *libertatis electionum* canonicarum, IV, 2199, 2200.

— *documentorum* curiae episcopalis, IV, 2223 — poenae, IV, 2224.

— *libertatis conscientiae* ex parte Superiorissarum religiosarum, IV, 2235 — poenae, IV, 2236.

— *suspensionis*, IV, 1818.

VIOLENTIA: delictum, IV, 2042 et sqs.

VIRGINES: earum consecratio reservatur Episcopis, I, 281 in nota.

VIS: physica, IV, 1659 — in ingressu in novitiatum, I, 570 — in professione religiosa, I, 591 — vis decisiva Dicasteriorum Curiae Romanae, I, 335 — vis poenarum latae sententiae, IV, 1727.

VISITATIO *dioecesis*: facienda ab Episcopis, I, 400 — ab Administratore Apostolico, I, 381 — a Metropolita an et quando, I, 365 — territorii sui a Vicariis et Praefectis Apostolicis, I, 374 — an et quomodo excuset a choro qui Episcopum comitantur aut ipsius nomine eam peragunt, I, 445 —

- eius obiectum, I, 400 — quid de religiosis, I, 400 et in nota et 540 et II, 834 in nota — circa scholas, oratoria etc., II, 950 — an visitatores ingredi possint clausuram et quomodo, I, 513 — quomodo visitatio facienda, I, 400 — poenae contra Antistitas vel Superiores religiosos violantes praescripta circa si visitationem, IV, 2233-2234.
- VISITATIO** *institutorum ecclesiasticorum*, II, 1024 et sq. — an contra ius visitationis procedat praescriptio, II, 1048 — de visitatione a Superioribus religiosis facienda suarum domorum, I, 540 — ius Ordinariorum circa ecclesias exemptorum, II, 834 et in nota.
- *ss. Liminum*: obligatio Episcoporum, I, 399 — titularium, I, 402 in nota — per procuratorem, I, 406, 374 — obligatio Vicarii et Praefecti Apostolici, I, 374 — Praelati vel Abbatis *nullius*, I, 388 in nota — competentia S. C. Consistorialis circa visitationem *ss. Liminum*, I, 340.
- VISITATORES**: administrantes dioecesim sede impedita, I, 458 et in nota — capitulares excusantur a choro, I, 445 — Apostolici, I, 340, 379.
- VITA** communis: notio, I, 500 — clericis laudanda et suadenda, I, 193 — a religiosis sancte servanda, I, 605 — praesertim in domibus studiorum secus studentes ad ordines promoveri nequeunt, I, 596 — poenae in religiosos eam graviter violantes, IV, 2197-2198.
- Vitae* honestas in promovendis ad officia ecclesiastica, I, 211.
- VITANDI**: excommunicati, communicatio cum illis, IV, 1958 et sqs.
- VOCATIO**: ecclesiastica in pueris, qui de ea dent indicia, a sacerdotibus praesertim parochis fovenda, II, 934 — ad statum religiosum, I, 563, 564 — obligatio ex ea orta, I, 565.
- VOLUNTAS**: *fundatorum*, vel *ablatorum*: relate ad distributiones chorales, I, 445 in nota — ad ius circa distributiones capitularium iubilatorum, I, 446 et in nota.
- VOLUNTATES ULTIMAE**, forma, II, 1054 — ius Ordinarii circa ipsas, II, 1055 — bona a clericis vel religiosis acceptata, II, 1056 — reductio et commutatio, II, 1057.
- VOTA**: *religiosa* sollemnia et simplicia in quo differant, I, 590 — votorum sollemnium notio, I, 503 — quae requirantur ad statum religiosum efformandum, I, 500-501 — obligatio vota servandi, I, 602 et sqs. — in religiosis dimissis, I, 658 et sq. — sodalium in communi viventium, I, 661 in nota.
- *privata*, suspenduntur per professionem religiosam, I, 593 — in novitiatu, I, 587 et II, 890.
- *publica*, dispensatio, I, 641 et II, 890.
- VOTUM**: notio, II, 889 — divisio, II, 890 — subiectum, II, 891 — obligatio, II, 982 — cessatio, II, 893 — irritatio, II, 895 — dispensatio, II, 897 — commutatio, II, 898 — suspensio vi professionis religiosae, II, 899.
- *castitatis*, requiritur ad subdiaconatum, I, 191 in nota.
- *in electionibus* politicis, I, 199 in nota — votum decisivum habent Cardinales in Congregatione plena, I, 331 — deliberativum et consultivum quando habeatur in synodo dioecesana, I, 414.
- VOX**: in capitulo eam non habent religiosi promoti ad dignitates, I, 634 — activa in electionibus, I, 231 et 442.
- VULNERATIO**: delictum, IV, 2042 — poenae, IV, 2143 et sq.

Y

Y. M. C. A.: I, 667 in nota.

Z

ZUCCHETTO: I, 322.

APPENDIX I

BIBLIOGRAPHIA IURIS CANONICI

BIBLIOGRAPHIA IURIS CANONICI

I.

Auctores

qui ante Codicis Iuris Canonici promulgationem scripserunt.

- Abbas Antiquus — *Lectura sive apparatus ad decretales Gregorii IX.*
— *Lectura in Constit. Innocentii IV et distinctiones.*
Abbas Siculus — *Lectura in decretales.*
— *Lectura in Sextum.*
— *Lectura in Clementinas.*
— *Consilia.*
— *Quaestiones et Repetitiones.*
— *Tractatus super Conc. Basileense.*
Abely Lud. — *De l'obéissance et soumission qui est due à notre Saint-Père le Pape en matière de foi.* Paris, 1654.
— *Defense de la hiérarchie de l'Eglise et de l'autorité du Pape.* Paris, 1659.
— *Enchiridion episcopalis sollicitudinis, complectens illius ministerii quas-cumque partes, cum appendice vicarii generalis et officialis.* Parisiis, 1668.
Aichner S. — *Compendium iuris eccl.* Brixinae, 1900.
Albani Io. — *De cardinalatu liber.* Romae, 1541.
— *Disputatio de immunitate ecclesiastica.* Romae, 1553.
— *De potestate Papae et Concilii.* Venetiis, 1561.
Alberti Ios. — *De sepultura ecclesiastica deque iure sepeliendi.* 1901.
— *De ieiunio ecclesiastico tract. theoricus et practicus.* Romae, 1903.
— *Commentarium in recens decretum S. C. Concilii de sponsalibus et matrimonio.* Romae, 1908.
— *De domicilio ecclesiastico acquirendo et amittendo deque eius effectibus relate ad leges, sacramenta, poenas, dispensationes, privilegia, etc.* Romae, 1908.
Albitius Fr. — *De iurisdictione quam habent S. R. E. cardinales in ecclesiis suorum titularum.* Romae, 1668.
— *De inconstantia in iure admittenda vel non. Pars 1^a De inconstantia in fide.* Amstelod., 1683.

- *Pars 2^a De inconstantia in iudiciis*. Romae, 1698.
- Alciati Aud. — *Commentaria in aliquot iuris can. rubricas et capitula, Iudiciarii processus compendium etc.*
- *Tract. de praesumptionibus*. Francof., 1680.
- Alexandri D. — *De appellationibus*. Lugduni, 1619.
- Allatius Leo. — *De aetate et interstitiis in collatione ordinum etiam apud Graecos servandis*. Romae, 1638.
- *De mensura temporum antiquorum*. Colon., 1645.
- *De libris et rebus ecclesiasticis graecorum*. Parisiis, 1646.
- Alterius Marc. — *De censuris ecclesiasticis nempe de excommunicatione, suspensione et interdicto cum explicatione bullae Coenae Dni*. Romae, 1618.
- Amort Eus. — *De origine, progressu, valore ac fructu indulgentiarum nec non de dispositionibus ad eas lucrandas requisitis*. Venet., 1738.
- *Vetus disciplina canonicorum regularium et saecularium*. Venetiis, 1748.
- *De indulgentiis in genere et in specie, praesertim de iubilaeo*. Aug. Vind., 1751.
- *Vendiciae iurisdictionis ecclesiasticae Sacrae Scripturae, traditioni et rationi conformes adversus moderni saeculi politicos*. Francof., 1757.
- Andreas Ioann. — *In sex libros Decretalium novella commentaria*. Venetiis, 1581 sqq.
- Andreas — *Ueber den Einfluss des Irrthums auf die Gültigkeit der Ehe*. Göttingen, 1893.
- Andreucci Andrea Hier. — *De episcopo titulari seu in partibus infidelium*. Romae, 1732.
- *De tuenda pace et concordia inter episcopum et capitulum theoria et praxis*. Romae, 1737.
- *Tr. de protonotariis apostolicis*. Romae, 1742.
- *De vicariis basilicarum Urbis*. Romae, 1744.
- *De vicario apostolico dissertatio canonico theologica*. Romae, 1745.
- *De episcopis cardinalibus suburbicariis quaestiones selectae*. Romae, 1752.
- Angelis (De) Franc. — *De impensis et melioramentis dotalibus et beneficiis*. Augustae Perusiae, 1686.
- *Tractatus absolutissimus de confessionibus iudicialibus et extraiudicialibus*. Tuderti, 1695.
- Angelis (Ab.) Petrus — *Prior claustralis sive disquisitiones regulares de officio et potestate prioris claustralis*. Coloniae Agripp., 1665.
- *Speculum privilegiorum regularium in communi*. Col., 1680.
- Angelis Philippus (De) — *Praelectiones iuris can. ad methodum decretalium Gregorii IX exactae*. 9 vol.
- Angelus a SS. Corde. — *Manuale iuris communis regularium et specialis Carmelitarum discalceatorum*. 2 vol. Gandae, 1899.
- Annibale (De) Ios. — *Commentarium Reatinum in Bullam « Apost. Sedis » Summula Theologiae moralis*. 3 vol.
- Antonelli Ios. — *De conceptu impotentiae et sterilitatis, etc.* Romae, 1900.

- *Pro conceptu impotentiae et sterilitatis relate ad matrimonium*. Romae, 1900.
- *De mulieris excisae impotentia ad matrimonium*. Romae, 1903.
- *Medicina pastoralis*. Romae, 1905.
- Antoninus S. — *Summa theologiae moralis*.
- *Iuris pontificii et caesarei summa*.
- Appeltern (Ab.) Victorius O. M. Cap. — *Compendium praelectionum iuris regularis*. Tornaci, 1903.
- *De benedictionibus papalibus et absolutionibus generalibus quas tertiarii S. Francisci lucrari possunt*. Romae, 1913.
- *Sacrae liturgiae promptuarium*. Romae, 1913.
- Arens Franc. Ios. — *Diss. de iuris bonae fidei possessori in fructus ex re aliena competentis legitimo fundamento*. Giess., 1803.
- Asinius Io. Bapt. — *Tract. de executionibus et processibus executivis*. Florentiae, 1571.
- Assemani Ios. — *Codex liturgicus ecclesiae universae*. Romae, 1749.
- *Bibliotheca iuris orientalis, canonici et civilis*. Romae, 1764.
- *Comm. de ecclesiis, earum reverentia et asylo, atque concordia sacerdotii et imperii*. Romae, 1766.
- Auboux I. — *La véritable pratique civile et criminelle des cours ecclésiastiques*. Paris, 1648.
- Audibert — *Funérailles et sépultures*. Paris, 1885.
- Augustinus Ant. — *Decretalium collectiones quatuor commentariis et emendationibus illustratae*. Ilerdae, 1576.
- *Antiquae collectiones Decretalium cum notis*. Romae, 1583.
- *De perfecto iurisconsulto et episcopo*. Paris, 1607.
- *Iuris pontificii vet. epitome*. Romae, 1614.
- *De emendatione Gratiani dialogorum libri duo*. Parisiis, 1672.
- Aulanier — *Traité des actions possessoires*. 1829.
- Aureli Petr. — *De episcoporum auctoritate*. Paris, 1646.
- Avanzini-Pennacchi — *Comm. in const. « Ap. Sedis »*. Romae, 1883.
- Avendano Ant. — *De metu*. Matriti, 1634.
- Avila (De) Steph. — *De censuris ecclesiasticis*. Lugduni, 1608.
- Azonis Dom. — *Tract. de usucapionibus et praescriptionibus*. Lugd., 1567.
- Azpilcueta Martin (de) 1493-1586. — *Consilia et responsa comment. in ius canonicum*.
- *Manuale confessoriorum et poenitentium*. Romae, 1558.
- *Commentaria de spoliis clericorum super c. « Non licet Papae » 13 q. 2. 8.* Romae, 1573.
- *De datis et promissis pro iustitia vel gratia obtinenda*. Romae, 1576.
- *De regularibus comm. quatuor*. Romae, 1584.
- *De anno iubilaei et de indulgentiis*. Romae, 1585.
- Bachius — *De iure transactionis*. Lipsiae, 1752.
- Bachofen A. — *Compendium iuris regularium*. Neo-Eboraci, 1903.
- *Summa iuris eccl. publici*. Romae, 1910.

- Bachofen I. I. — *De romanorum iudiciis civilibus, de legis actionibus, de formulis, de condictione*. Götts, 1840.
- *Das Röm. Pfandrecht*. Basel, 1847.
- *Das Mutterrecht*. Stutt., 1861.
- Bachovius R. — *De pignoribus et hypothecis*. Francof., 1637.
- *De sepulcris*. Goth, 1725.
- Baeumer S. — *Geschichte des Breviers*. Freiburg, 1895.
- Baier — *Die Naturehe in ihrem Verhältniss zur paradiesischen, vorchristlichen und christlichen sakramentalen. Ehe*. 1886.
- Balbi Io. Fr. — *De praescriptionibus et usucapionibus*. Venetiis, 1582.
- Baldassarri Ant. — *La rosa d'oro che si benedice nella quarta domenica di Quaresima dal Sommo Pontefice*. Venezia, 1709.
- *I pontifici Agnus Dei dilucidati*. Venezia, 1714.
- *Il pallio apostolico*. Venezia, 1719.
- Baldaus P. — *Das Pfarr-u. Dekanatsamt mit s. Rechten u. Pflichten*. 2. 1836.
- Ballerini-Palmieri — *Opus theologicum morale*, 3 ed., 7 vol. Prati 1898-1901.
- Ballerini Petr. — *De vi ac ratione primatus Rom. Pontificum et de ipsorum infallibilitate in definiendis controversiis fidei*. Veronae, 1766.
- *De potestate ecclesiastica summorum pontificum et conciliorum generalium liber una cum vindiciis auctoritatis pontificiae contra opus Iust. Febronii*. Venet., 1768.
- Balthakaris — *Tract. de iurisdictione*. Panormi, 1644.
- Banck Laur. — *Tract. de duellis*. 1658.
- Banez Dom. — *De iure et iustitia*. Venetiis, 1595.
- Bangen I. H. — *Die röm. Kurie, ihre gegenwärt. Zusammensetzung u. ihr Geschäftsgang*. 1854.
- Barbari Fr. — *De re uxoria*. Amstel., 1639.
- Barbati Hor. — *Tract. de divisione fructuum absolutissimus*. Neap., 1638.
- *Modestinus elucidatus sive fideicommisso, maioratu et primogenitura*. Neapoli, 1643.
- Barbatia And. — *De praestantia cardinalium*. Mediol., 1508.
- *Tract. de cardinalibus legatis a latere*. Lugd., 1518.
- Barbosa Aug. — *De canonicis et dignitatibus*. Lugd., 1632.
- *Collectanea Doctorum in ius pontif.* Lugd., 1647.
- *Additamenta ad Coll. Doct. in. univ. ius pont.* Lugd., 1648.
- *Repertorium iuris civ. et can.* Lugd., 1667.
- *Iuris ecclesiastici universi libri tres*. Lugd., 1672.
- *Collectanea Doctorum in Conc. Trid.* Lugd., 1672.
- *Tract. de axiomatibus iuris usufrequentioribus*. Lugd., 1678.
- *Tract. de appellativa verborum utriusque iuris significatione*. Lugd., 1678.
- *Tract. de clausulis usufrequentioribus*. Lugd., 1678.
- *Tract. de dictionibus, particulis, adverbis et praepositionibus in utroque iure usufrequentioribus*. Lugd., 1678.
- *Pastoralis sollicitudo sive de officio et potestate parochi tripartita descriptio*. Lugd., 1688.

- Bardi Marc. Ant. — *De tempore utili et continuo ad appellandum*. Venetiis, 1563.
- Bardili Burchardus — *De delegatione*. Tubingae, 1654.
- Bargilliat — *Praelectiones iuris canonici*. Paris, 1903.
- *Les honoraires des messes*. Paris, 1905.
- *Rom. Pontif. Pii IX Leonis XIII et Pii X monita et decreta de institutione clericorum in seminariis episcopalibus*. Parisiis, 1908.
- Bariola Al. — *Notabilia circa mulierum sollicitationem in sacr. poenitentiae*. Mediol., 1610.
- Barruel — *Du Pape et de ses droits religieux à l'occasion du concordat français*. Paris, 1803.
- Barry A. — *Christian sunday, its history, its sacredness and its blessing*. 1904.
- Barthel I. — *De iure et iurisdictione abbatum*. Wirceb., 1736.
- *De Pallio*. Herbip., 1753.
- Bartheld Io. Chr. — *De iurisdictione eiusque turbatione*. Ienae, 1670.
- Bartin — *Théorie des conditions impossibles, illicites ou contraires aux mœurs*. 1887.
- Barufaldi H. — *Ad rituale romanum commentaria*. Venetiis, 1731.
- Bassaeus (Eligius O. M. Cap.) — *Flores totius theologiae practicae*. Venetiis, 1655.
- Bassi — *Tract. de sodalitiis seu confraternitatibus ecclesiasticis et laicalibus cum additione opuscoli de vicario apostolico*. Romae, 1725.
- Bastien Pierre — *Tractatus de iubilaeo anni sancti aliisque iubilaeis*. 1901.
- *Constitution « Conditae a Christo »*. Bruges, 1902.
- *Directoire canonique à l'usage des congrégations à vœux simples* ². Mared., 1911.
- Battandier Albert — *Guide canonique pour les constitutions des instituts à vœux simples suivant les récentes dispositions (Normae) de la S. Cong. des évêques et réguliers* ³. Paris, 1905.
- Baudeau Nic. — *Analyse de l'ouvrage de Benoit XIV sur les béatifications et les canonizations*. 1759.
- Bauduin G. — *De consuetudine in iure can.* Lovanii, 1888.
- Baumgarten P. M. — *Der Papst, die Regierung und Verwaltung der Kirche in Rom*. München, 1905.
- Bayardus Cl. Mart. — *Tract. compendiarius de legato cardinali de latere misso*. Parisiis, 1542.
- Bechmannus I. — *De clericorum privilegiis*. Ienae, 1670.
- Bechtoldus — *De transactionibus*. Argent., 1634.
- Beck Iodoc — *Diss. de coniugalibus debiti praestatione*. Altorf, 1717.
- Becker I. B. — *De ieiuniis veterum christianorum*. Leucopetrae, 1742.
- Becker (De) I. — *De sponsalibus et matrim. praelectiones canonicae* ³. Lovanii, 1903.
- *Legislatio nova de forma substantiali quoad sponsalia et matrimonium*. Lovanii, 1903.

- Behotius Adrianus — *De antiquo iure procurationum, aliarumque praestationum, quae archiepiscopis, episcopis et archidiaconis debentur*. Parisiis, 1626.
- Beierus Adr. — *De sigillo confessionis tractatus iuridicus et moralis*. Ienae, 1675.
- Belime W. — *Traité de la possession*. Paris, 1842.
- Belis (De) Gabr. — *De delictis in genere et in specie*. Lugd., 1646.
- Bellamera (De) Aegid. — *Super titulo de foro competenti*. Venetiis, 1679.
- Bellasius Petr. — *Promptuarium regulare pro foro utroque*. Venetiis, 1649.
- Bellavite L. — *Delle persone collettive volontarie*. Verona, 1880.
- Bellow — *Die Entstehung des ausschliesslichen Wahlrechtes der Domkapite*. 1883.
- *Das Duell und der germanische Ehrbegrif*. Kassel, 1896.
- *Das Duell in Deutschland*. Kassel, 1897.
- Benedictus XIV — *De servorum Dei beatificatione et beatorum canonizatione*. Romae, 1747-49.
- *De Sacros. Missae sacrificio*. Romae, 1748.
- *De synodo dioec.* Romae, 1748.
- *Appendices ad quatuor libros de servorum Dei beatificatione etc.* Romae, 1749.
- *Institutiones ecclesiasticae*. Romae, 1750.
- Benettis — *Privilegiorum in persona S. Petri Rom. Pontifici collatorum vindiciae*. Romae, 1756-61.
- Benvenuti — *De praecedentia inter parochos canonicos*. Romae, 1737.
- Berardi Car. — *Gratiani canones genuini ab apochryphis discreti, corrupti ad emendationum codicum fidem exacti, difficiliore commoda interpretatione illustrati*. Venetiis, 1783.
- *De rebus ad canonicam scientiam pertinentibus commentaria in ius ecclesiasticum universum*. Mediolani, 1846.
- Bergervoort — *Abortus und Kraniotomie*. München, 1896.
- Bergmann — *Origine, signification et histoire de l'eunuchisme et de la circoncision*. Palerme, 1883.
- Beringer F. — *Die Ablässe, ihr Wesen und Gebrauch*. Paderborn, 1900.
- Bernabei C. — *Il pellegrinaggio attraverso la storia*. 1901.
- Bernaldus Constantiensis — *Utilis altercatio duorum super quodam capitulo de incontinentia sacerdotum; apologeticus pro decretis Gregorii VII adversus simoniacos et incontinentes altaris ministros* (Migne P. L. CXLVIII, 1079-1142).
- Bernard — *Cours de liturgie romaine*. Parisiis, 1884-1887.
- Bernardus Papiensis — *Summula de matrimonio*. Ratisbonae, 1860.
- Bernheim — *De la suggestion dans l'état hypnotique et dans l'état de veille*. Paris, 1884.
- *Hypnotisme, suggestion, psychothérapie*. Paris, 1891.
- Berrisch E. — *Die Ausschliessung d. Selbst — mörder, öffentl. Sünder u. Sakraments — verschmäher v. kirchlichen Begräbnis*. 1856.
- Bersani Barth. — *De ultimis voluntatibus successioneibus et variis contractibus*. Romae, 1707.

- Bertachini Io. — *Tract. de episcopo*. Ven., 1505.
- Berthelet — *La elezione del Papa*. Roma, 1891.
- *Conclavi, Pontefici e Cardinali nel secolo XIX*. Torino, 1902.
- Besson Jules — *L'admission à la première communion et le droit des curés*. Tournai, 1908.
- *A propos du droit d'admission à la première communion*. Tournai, 1909.
- Betten Francis S. — *The Roman Index of forbidden Books*. S. Louis M. O., 1909.
- Beust (A.) Ioach. — *Tractatus de iure connubiorum in tres partes divisus; primo de sponsalibus; secundo de matrimoniis; tertio de dotibus*. Francof., 1591.
- Bevilacqua — *Trattato dommatico giuridico sul matrimonio cristiano*. Roma, 1900.
- Biccus G. — *Tract. de possessione duorum pluriumve unius eiusdemque rei*. Argentor., 1645.
- Biederlak Ios. — *De religiosis*. Oeniponte, 1919.
- *De iure regularium*. Oeniponte, 1892.
- *De bonis ecclesiast. temporalibus*. 1892.
- *Der Darlehenszins*. Wien, 1898.
- *Die soziale Frage*. Innsbruck, 1899.
- Billot L. — *De Ecclesiae sacramentis*. Romae, 1907.
- *De Ecclesia Christi*. Prati, 1910.
- Binder M. I. — *Vom kirchl. Aufgebot der Ehe*. 1857.
- *Die Lehre v. d. Ehehindernissen*. 1858.
- *Die Behebung d. Ehehindernissen u. d. Ehekonvalidation*. 1863.
- Binsfeld Petr — *In titul. iuris can. de iniuria et damno dato*. Augustae, 1598.
- *Comm. in titulum iuris canonici de simonia*. Coloniae, 1604.
- Binterim — *Collectio diss. de matr. vinculo*. Dusseld., 1807.
- *De libertate coniugis infidelis factae fidelis, si infidelis alter recuset cohabitare pacifice nec sine contumelia Creatoris, quaestio retractata*. Confl., 1834.
- *Der katholische Bruder und Schwesterbund zu einer rein katholischen Ehe*. Sittard, 1838.
- Bioche — *Traité des actions possessoires*. 1865.
- Biondi — *Principi elementari sul possesso e sulle azioni possessorie*. Biancavilla, 1869.
- Biret — *Traité du contrat de mariage*. 1825.
- Birker — *Idee der religiösen Orden*. Chur, 1870.
- Bischolberger Th. — *De benedictionibus et exorcismis eccl. cath. libri duo*. 1858.
- Bizzarri — *Collectanea in usum Secret. S. C. Episcoporum et regularium*. Romae, 1885.
- Bocatius — *De interdicto*. Osnabrugi, 1685.
- Boceri Henr. — *Commentaria in leg. contractus 23 de regulis iuris, ubi de contractibus et pactis eorumque conditionibus et effectibus*. Spirae, 1587.
- *Tract. de iurisdictione*. Tubing., 1609.

- Bocheux — *Des dons et legs faits aux congrégations religieux reconnues et non reconnues*. Paris, 1890.
- Boeckhn — *De clero seu obligationibus, officiis, beneficiis et iuribus utriusque cleri*. Salisburg., 1728-31.
- Böhmer G. L. — *De matrimonio coacto*. 1725.
- *De iure conferendi beneficia ex iure devolutionis*. Gotting., 1748.
- Boich Henr. — *Tract. de praesumptionibus*. Francof., 1581.
- Boigeol — *Sur les nullités de mariage*. Strasb., 1831.
- Bolgeni — *L'episcopato ossia la potestà di governare la Chiesa*. Roma, 1824.
- Bolze — *Begriff. d. jur. Person*. Stuttg., 1879.
- Bona Ioann. — *De sacrificio missae*. Colon., 1715.
- *Epistolae (in quarum alia dat responsionem ad dubium, utrum sit valida consecratio episcopi sine auctoritate patriarchae vel metropolitani facta in ecclesia orientali; in alia responsio habetur ad dubium an episcopus ritus graeci ab uno tantum episcopo consecratus sit valide consecratus.)* 1755.
- Bonacina Martinus — *De magno matrim. sacramento*. Mediol., 1617.
- *Tr. de clausura et poenis violat. ipsius impositis*. Venet., 1629.
- *De legitima summi electione Pontificis*. Lugduni, 1637.
- Bonald — *Tract. de virtute castitatis*. Parisiis, 1904.
- Bonanni Fil. — *La gerarchia ecclesiastica considerata nelle vesti sacre e civili usate da quelli, li quali la compongono, espresse e spiegate con le immagini di ciascun grado della medesima*. Roma, 1720.
- Bonfandini Bart. — *Le cerimonie che usano i Sommi Pontefici ad aprir la Porta Santa della Basilica di S. Pietro*. Roma, 1600.
- *Narrazione dell'origine come fu istituito il santo giubileo nella legge mosaica e da Sommi Pontefici romani, con la dichiarazione delle chiese che si visitano*. Milano, 1600.
- Bonfante P. — *Istituzioni di diritto Romano*. Milano, 1921.
- Bonincontri Laur. — *Tract. electionum*. Norimb., 1539.
- Bonis (De) Ios. — *De oratoriis publicis*. Romae, 1766.
- *De processionibus ecclesiasticis*. Mediolani, 1772.
- *De oratoriis privatis commentarius etc.* Mediolani, 1781.
- Bonninghausen E. — *Tract. de irregularitatibus*. 1863.
- Bononia (A) P. Sigismundus (O. M. Cap.) — *De electione et potestate Prae-latorum*.
- Borcholten Io. — *De iureiurando voluntario, necessario et iudiciali*. Helmst., 1593.
- *Tract. de translationibus*. Helmst., 1593.
- Bordoni Franc. — *Theatrum praecedentiae quarumcumque personarum graduatarum tam ecclesiasticarum quam saecularium*. Parmae, 1655.
- *De professione regulari*. Venetiis, 1660.
- *Sacrum tribunal iudicum in causis fidei*. Lugduni, 1665.
- Borgasi P. — *Tract. de irregularitatibus et impedimentis ordinum, officiorum et beneficiorum et censuris eccl. et dispensationibus super eis*. Venetiis, 1574.

- Boriero Francesco — *Manuale teorico pratico per processo canonico*. Padova, 1909.
- Born Iac. — *Diss. de iure in re*. Lips., 1662.
- Borromaeus Fed. — *De episcopo concionante*. Medinae, 1632.
- Bosco Io. — *Disputationes de sacramento matrim. ad mentem Ioannis Duns Scoti*. Antuerp., 1685.
- Bosselli P. A. — *Responsum novum de potestate Summi Pontificis in temporalibus*. Ferrariae, 1647.
- Bossenius — *De clericorum cum feminis cohabitatione*. Duaci, 1586.
- Botero Giov. — *Dell'ufficio del cardinale*. Roma, 1599.
- Bouché — *Etude sur l'adultère au point de vue pénal*. 1893.
- *Du droit d'exister des congrégations religieuses non reconnues*. Rennes, 1898.
- Bouchut — *Traité des signes de la mort*. Paris, 1883.
- Boudinhon Aug. — *La nouvelle législation de l'index*. Paris, 1899.
- *Le mariage religieux et les procès en nullité*. 1900.
- *Le mariage et les fiançailles; nouvelle législation canonique; commentaire du décret « Ne temere »*. Paris, 1908.
- Bouix — *Du concile provincial*. 1850.
- *Tract. de principiis iuris canonici*. Paris, 1852.
- *De iudiciis eccles.* Parisiis, 1855.
- *Tract. de episcopis et synodo diœcesana*. Paris, 1853.
- *Tract. de curia Romana*. Parisiis, 1859.
- *Tractatus de capitulis*. Parisiis, 1862.
- *Tract. de concilio provinciali*. Parisiis, 1862.
- *De iure regularium*. Parisiis, 1867.
- *Tract. de Papa*. Parisiis, 1869-70.
- *De iure liturgico*. Parisiis, 1873.
- *Tract. de parochia*. Parisiis, 1880.
- Boulliardi Petr. — *De restitutionibus in integrum*. Lugd., 1586.
- Bourcart — *Etude historique et pratique sur les actions possessoires*. 1880.
- Bouricius Iac. — *Tract. de officio iudicis et advocati*. Herlingae, 1668.
- Bouvier — *Der Ablass, d. Bruderschaften u. d. Iubiläum*. 1844.
- *Traité dogm. et prat. des indulgences, des confréries et du jubilé*. Paris, 1855.
- Brabandère (De) — *Iuris can. et iuris can. civ. Compendium*. Brugis, 1882.
- Bralion (De) — *De pallio archiepiscopali*. Paris, 1648.
- Brancaccinis (De) Dom. — *De iure Doctoratus*. Romae, 1689.
- Brancaccio F. M. — *Dissertatio de pactionibus cardinalium, quae vocantur conclavis capitula*. Romae, 1672.
- Brancati Franc. Card. († 1675) — *De privilegiis cardinalium*.
- Brancati (De) Laurea Laurentius († 1693) — *Epitome canonum*.
- Brancatius L. — *Dissert. de optione sex episcopatum*. Romae, 1672.
- Brandhuber v. Etschfeld — *Ueber dispensation und dispensationsrecht nach kath. KR.* Leipzig, 1888.

- Brandi Salv. — *La condanna delle ordinazioni anglicane. Studio storico-teologico*. Roma, 1897.
- *Le bandiere in chiesa*. Studio giuridico. Roma, 1901.
- Braun K. — *De haereticis et schismaticis in genere*. Mog., 1548.
- Braun K. L. — *De susp. ex inform. consc., etc.* 1868.
- Braun Th. — *Keine Priesterheirat*. 1878.
- Breuning — *De transactionibus*. Lipsiae, 1768.
- *Quaestio an matrimonium cum surda ac muta sit licitum*. Lipsiae, 1776.
- Brie S. — *Die Lehre vom Gewohnheitsrecht*. Breslau, 1899.
- Brillaud M. P. I. — *Traité pratique des empêchements et des dispenses de mariage*. Paris, 1884.
- *Manuale de la jurisdiction ecclésiastique en for extérieur et spécialement en for contentieux*. Paris, 1885.
- Brissonius Barn. — *Tractatus de iure connubiorum*. Antuerpiae, 1573.
- *De ritu nuptiarum*. Antuerpiae, 1585.
- Brixia (A) Fortun. — *De oratoriis domesticis diss. posth.* Romae, 1766.
- Bronckhorst Ev. — *Tract. de privilegiis studiosorum et doctorum*. Hard., 1652.
- Brückener — *De differentia consensus sponsal. et matr.* Ienae, 1705.
- Brummerus Andr. — *Disp. de locatione et conductione*. Lipsiae, 1664.
- Brun de Villeret — *Traité théorique et pratique de la prescription en matière criminelle*. 1863.
- Brunengo — *Le origini della sovranità temporale dei Papi*. Torino, 1884.
- Brünner — *De raptu*. Lips., 1788.
- Brunner Henr. — *De consuetudine*. Helmst., 1643.
- Brunner Io. Sam. — *De confessione iudiciali*. Basil., 1645.
- Brunus C. — *De legationibus*. Mog., 1548.
- Bruschi Bern. — *Enchiridion de contractibus*. Venetiis, 1620.
- Brusselius Phil. — *De contractibus et conditionibus, libri quatuor*. Bruxellis, 1659.
- Bucceroni Ianuarius — *De censuris in genere et in specie*.
- *De Constitutione « Apostolicae Sedis » secundum omnes decisiones SS. RR. Congregationum*. Romae, 1899.
- *Comm. de censuris et de constitutionibus Pii IX, Ap. Sedis et Benedicti XIV Sac. poenit.* Romae, 1896.
- *Comm. de procuracione abortus, de responso Sancti Officii circa cranio-tomiam, de dominio auctorum, de materia gravi in furto*. Romae, 1899.
- *Casus resolutus ad S. Apollinaris de muliere excisa*. 15 aprile 1901.
- Buch (De) Vict. — *De exemptione regularium conservanda et confirmanda*. Bruxel., 1869.
- Buchwald — *De liturgia gallicana dissertatio*. Vratisl., 1890.
- Buddaeus — *De origine cardinalitiae dignitatis*. Ien., 1693.
- Buininek — *Coelibatus clericorum firmatus*. Duss., 1786.
- Buonaccorsi Marchesi — *Antichità del pronotariato apostolico partecipante*. Faenza, 1751.

- Burgt (Van De) F. P. — *Tract. de dispensationibus matrimonialibus*. Sylvae Ducis, 1865.
- *De celebratione missarum*. Ultraiect., 1871.
- *De ecclesiis*. Ultraiect., 1874.
- *Tract. de matrimonio*. Ultraiect., 1875.
- Buschius I. — *De iure bonorum ecclesiasticorum*. Francherae, 1666.
- Busdragi Ger. — *De aqua benedicta. Lectura super canonem 20 de Consec. dist. III de aqua benedicta*. Wiliorbani, 1594.
- Busenelli Petr. — *De summi Pontificis eligendi forma hist. dissertatio*. Patavii, 1658.
- *De rosa aurea epistola*. Patavii, 1759.
- Busi Paul. — *Tract. de officio iudicis*. Amstel., 1603.
- Buxtorffius Io. — *De sponsalibus et divortiis*. Basileae, 1652.
- Buzet — *Nature juridique de la fondation des messes*. Paris, 1907.
- Bzovius A. — *Romanus Pontifex, seu de praestantia, auctoritate, etc. Pontificum Romanorum commentarius*. Coloniae, 1619.
- Cabassutius Ion. — *Theoria et praxis iuris can. Notitia ecclesiastica historiarum et conciliorum*. Lugduni, 1685.
- Cabrol (Dom.) — *Les églises de Jérusalem, la discipline et la liturgie au IVe siècle*. Paris, 1900.
- *Le livre de la prière antique*. Paris, 1900.
- Cailland — *Manuel des dispenses à l'usage du curé, du confesseur et de l'oficial*. Paris, 1882.
- Caimi M. Ant. — *Tract. in aliquot titulos de iurisdictione*. Lugd., 1547.
- *Tract. de restitut. in integrum*. Francof., 1586.
- Cajazzo Fr. Sav. — *Del concorso di più persone in uno stesso reato*. Firenze, 1882.
- Cala Caesar — *Tract. de feriis*. Neapoli, 1675.
- Cala Hier. — *Tract. absolutissimus de restitutione in integrum minoribus etiam deneganda*. Neapoli, 1673.
- Cala Marc. — *Tract. de modo articulandi et probandi et de privilegiis eligendi et variandi forum*. Venetiis, 1608.
- Calcagni — *De Pallio*. Venetiis, 1820.
- Calchi-Novati — *Il diritto ecclesiastico dello Stato italiano*. Milano, 1903.
- Calderinus Ioan. † 1365. — *Tract. solemnus de haereticis*. Venetiis, 1571.
- *Tract. de interdicto ecclesiastico*. Venetiis, 1579.
- Calisse C. — *Storia del diritto italiano*.
- Calmette — *Tr. de l'administration temporelle des congrégations et des communautés religieuses*. Paris, 1875.
- Caloen (Van) — *La comunione dei fedeli durante la messa*. Lille, 1584.
- Camarda A. — *Constitutionum apostolicarum una cum ceremoniali gregoriano de pertinentibus ad electionem Papae*. Reate, 1738.
- Camauër — *Du célibat des prêtres au XIXe siècle*. Bruxelles, 1874.
- Camele I. M. — *Della formazione del clero secondo i bisogni dei nostri tempi*. 1904.

- Campegius — *De coadiutore episcoporum*. Ven., 1584.
- Camusi Car. — *De iis, quae ad tutorum excusationes pertinent*. Parisiis, 1552.
- Canisius Henr. — *Praelectiones academicae in duos titulos singulares iuris canonici, unum de decimis primitiis et oblationibus, alterum de usuris*. Ingolst., 1609.
- Canophilus Ben. — *Tract. qualiter sit iudicandum in foro fori et qualiter in foro poli*. Venetiis, 1542.
- Cantiniau — *Du mode de nomination des évêques de France, de l'époque méroving. à nos jours*. Rouen, 1904.
- Capani Andr. — *Tract. de fideicommissis*. Neap., 1649.
- Caparros Io. Iul. — *Diss. de chorepiscopis, eorum institutione et officiis*. Matriti, 1788.
- Capelli — *Disputationes duae de summo pontificatu B. Petri et de successione episcopi Romani in eundem pontificatum*. Coloniae, 1620.
- Capellmann — *De occisione foetus*. Aquisg., 1875.
- *Medicina pastoralis*. Aquisgranae, 1896.
- Capetius Io. — *Tract. de indulgentiis*. Insulis, 1599.
- Capistrano (A) Io. — *De Papae et Concilii auctoritate*. Venetiis, 1580.
- Capone Iul. — *Tract. de pactis et stipulationibus*. Neapoli, 1662.
- Cappello Felix — *Institutiones iuris publici ecclesiastici*. 1907.
- *De Curia Romana sede plena et sede vacante*. 1911.
- *De canonica dioeceseos visitatione; De relatione dioecesana et de visitatione S. S.* 1913.
- Capponi Seraph. — *Sacerdos in aeternum o dichiarazione delle cerimonie e delle vesti della messa*. Roma, 1729.
- Capucius Res. — *Praxis iudiciaria recentissima*. Romae, 1680.
- Caraccia — *De quarta funeralium*. Alex., 1596.
- Carafa Greg. — *Tract. de monomachia seu de duello*. Romae, 1647.
- Caramauel a Lobkowitz Jo. — *Libro de praecedentia pro Cisterciensibus contra Aoracenses*. Lovan., 1643.
- *Hierarchia ecclesiastica de Pontific., archiepiscoporum, episcoporum, abbatum etc. promotione electione etc.* Pragae, 1653.
- Caranza de Miranda Barth. — *De necessaria residentia episcoporum*. Venetiis, 1569.
- Caraphaeus Ios. — *Commentarius de re domestica episcoporum*. Romae, 1747.
- Carasa Io. — *Tract. de Simonia*. Romae, 1556.
- Carboni Ludov. — *Tract. de repacificatione dilectione inimicorum et iniuriarum remissione*. Florentiae, 1583.
- *Tract. de omnium rerum restitutione in quo de bonis animi et corporis et fortunae restituendis deque humanis contractibus, doctorum sententias examinando et casus in utroque foro quotidie occurrentes decidendo*. Venetiis, 1592.
- *Bellum legale inter leges et consuetudines; tractatus sic nuncupatus*. Bononiae, 1592.
- Carena Caes. — *Tract. de officio s. Inquisitionis*. Crem., 1655.

- Carerius Alex. — *Tract. de sponsalibus et matrimoniis*. Francof., 1599.
- Carletti a Clavasio Ang. — *Tractatio de restitutionibus*. Romae, 1771.
- Carlier A. — *De l'incapacité de recevoir des congrégations religieuses et de leurs membres*. Paris, 1904.
- Carnana — *Se si debba amministrare il S. Viatico agli ammalati che attualmente sono privi dell'uso della ragione*. Malta, 1877.
- Caroei Vinc. — *Tract. de iuramento decisorio*. Venetiis, 1595.
- Caron — *Principes en traité des actions possessoires*. 1841.
- Carové F. W. — *Ueber d. Coelibatsgesetz d. röm. Kath. Clerus*. 1832.
- Carpzovius Aug. Ben. — *Usus practicus arboris consanguinitatis et affinitatis*. Lipsiae, 1648.
- *Practica rerum criminalium*. Franc., 1658.
- Carrach — *De iure condendi cappellas*. Hal., 1750.
- Carrara Bartol. — *Dell'antica preminenza del cardinalato*. Ravenna, 1756.
- Carraria — *De iure regularium*. Bonon.
- Carray Iul. Frid. — *Tyrocinium legale de transactionibus*. Argent., 1610.
- Carré — *Traité du gouvernement des paroisses*. Paris, 1833.
- Carrich — *De ecclesia, Romani Pontif. et episcop. legitim. potest.* Colonia, 1773.
- Carrier — *Traité du contrat de mariage*. 1818.
- Carrière — *Prael. de matrimonio*. Paris, 1837.
- *De iustitia et iure*. Paris, 1839.
- *Prael. theol. de contractibus*. Paris, 1843.
- Carring G. — *Das Gewissen im Lichte der Geschichte sozialistischer und christlicher Weltanschauung*. Berlin, 1901.
- Cartwright — *On papal conclaves*. Edimb., 1868.
- *De la constitution des conclaves pontificaux*. Paris, 1877.
- Casacca — *De carentia ovariorum relate ad matrimonium*. Papias, 1904.
- Cassandri Georg. — *De coelibatu sacerdotum*. Helmstadii, 1631.
- Cassiadori G. — *De restitutione in integrum*. Lugd., 1586.
- Cassius Barth. — *Rituale romanum illyrico idiomate redditum*. Roma, 1740.
- Castan — *Des seconds mariages*. Paris, 1908.
- Castellani De Fara — *Tractatus de sanctorum canonizatione*. Romae, 1520.
- Castellano — *Diritto di scelta del sepolcro, in particolare nei rapporti dei coniugi*. Napoli, 1903.
- Castellari G. — *La Santa Sede; studio sulla evoluzione storica e sulla condizione giuridica attuale del pontificato romano secondo il diritto civile ecclesiastico*. Milano, 1903.
- Castellini Lucas — *De electione et confirmatione canonica praelatorum quorumcumque praesertim regularium*. Romae, 1625.
- *De certitudine gloriae sanctorum canonizatorum*. Romae, 1628.
- Castels Chr. — *Tract. de praecedentia*. Lipsiae, 1669.
- Castro (A) Alph. — *De haereticorum iusta punitione*. Paris, 1565.
- *De potestate legis poenalis*. Paris, 1578.
- Castro (A) Hier. — *De electione et potestate praelatorum*. Bononiae, 1626.

- Castropalao Ferd. — *De horis canonicis, oratione, decimis et beneficiis*. Lugduni, 1656.
- *De matrimonio et sponsalibus*. Lugd., 1656.
- Catalanus Ios. — *De magistro s. palatii apostolici*. Romae, 1751.
- *Rit. Rom. Ben. XIV iussu editum et auctum perpetuis commentariis exornatum*. Romae, 1757.
- Catena Gir. — *Discorso sopra la berretta rossa per li cardinali religiosi*. Padova, 1591.
- Catharinus Ant. — *Quo iure residentia episcoporum debeat*. Venetiis, 1562.
- Cathrein V. — *Kirche u. Volksschule*. 1896.
- *Moralphilos.* Freiburg., 1912.
- *Die Grundbegriffe d. Strafrechts*. 1905.
- Cattanei Sebast. — *Tractatus de censuris ecclesiasticis*. Graecii, 1588.
- Cautius Camillus — *De pensionibus episcopalibus*. Venetiis, 1582.
- Cavagni Felix Card. — *Institutiones iuris publici ecclesiastici, quas in scholis Pont. Sem. Rom. tradidit*, ed. 4.
- Cavalcanti Horr. — *Practica et theorica de testibus*. Mantuae, 1604.
- Cavalechinus — *De matrimoniis inter haereticos ac inter haereticos et catholicos*. Romae, 1741.
- Ceccaroni A. — *Il conclave. Storia, costituzione, cerimonie*. 1900.
- Ceconci — *Istituzione dei seminari vescovili decretata dal Concilio di Trento*. Roma, 1766.
- Ceccopieri Fr. — *Lucubrationum canonicalium bibliotessera*. Lucae, 1662.
- Celestini Henr. — *Tract. de iure personarum*. Stettini, 1649.
- Cellotius Lud. — *De hierarchia eccl. et hierarchis libri novem*. Rothomagi, 1641.
- Celsus — *De praecedentiis inter canonicos regulares et monachos Cassinenses*. Venet., 1574.
- Cenali Rob. — *De coelibatu sacerdotum*. Parisiis, 1585.
- Cephalus Flamin. — *Vindiciae coelibatus*. Aug., 1787.
- Cera G. — *Saggio sulla giubilazione dei canonici e di altri beneficiati corali*. 1907.
- Cespedes Fr. — *Tract. de exemptione regularium tam ex iure antiquo quam ex novo desumptus*. Venetiis, 1647.
- Chamillar Gasto — *De corona, tonsura et habitu clericorum*. Parisiis, 1659.
- Charlas — *Primatus iurisdictionis rom. Pontificis assertus contra Ellies Dupin*. Col., 1700.
- Chassain Brun. — *Privilegia regularium quibus aperte demonstratur regulares ab omni ordinariorum potestate exemptos esse*. Coloniae, 1671.
- Chassaing — *Praelatus regularis*. Burdigal, 1655.
- Chatarius Carl. — *Notitia cardinalatus seu de origine, eius praeminentia et privilegiis*. Romae, 1652.
- Chateauvillard — *Essai sur le duel*. 1837.
- Chauet Pierre — *La sacrée Pénitencerie Apostolique*. Lyon, 1908.
- Cheroni G. P. — *La colpa nel diritto civile moderno*. Roma, 1884.

- Chevalier U. — *Repertorium hymnologicum: catalogue des chants, hymnes, proses, sequences, strophes en usage dans l'Eglise latine depuis l'origine jusqu'à nos jours*. Louvain, 1892.
- Chlifetius Io. — *Tract. de sacramento eucharistiae non denegando ultimo supplicio affectis*. Bruxell., 1644.
- Chokier (A) — *Controversia iuris inter ordinarios et exemptos etiam regulares*. Colon. Agripp., 1623.
- *Tract. de iurisdictione ordinarii in exemptos*. Coloniae Agripp., 1684.
- Chokier Erasmus (1569-1625) — *Tractatus de iurisdictione ordinarii in exemptos etc.* 2 vol. Colon., 1620.
- Chokier Ioannes (1571-1656) — *De beneficiorum permutationibus*.
— *Commentaria in regulas cancellariae Apost.*
- Choupin Lucien — *Les fiançailles et le mariage*. Paris, 1908.
- *L'Inquisition, la responsabilité de l'Eglise dans la repression de l'hérésie au moyen-âge*. Tournai, 1909.
- Christ I. A. — *Dissert. de degradatione*. Ien., 1672.
- Ciacconi Alph. — *De ieiuniis et varia eorum apud antiquos observantia*. Romae, 1599.
- Ciampini Io. — *Diss. an romanus Pontifex baculo pastoralis utatur*. Romae, 1690.
- Ciccalli O. — *Del sacramento dell'estrema unzione*. Macerata, 1618.
- Cillis (De) — *Sul concetto del possesso nel dir. romano*. Napoli, 1897.
- Ciolti — *Comm. breve della costituzione leonina riguardo ai libri proibiti*. Roma, 1906.
- Cipressa (De) P. Antonius — *Regula seu modus vivendi Fratrum de Poenitentia Tertii Ordinis saecularis S. Francisci*. Romae, 1865.
- Claeys Bouuaert — *De canonica cleri saecularis obedientia*. Lovanii, 1904.
- Claseni Dan. — *De consuetudinibus*. Helmst., 1675.
- Clemangis (De) Nic. — *De annatis*. Parisiis, 1620.
- Clemens — *Traité du pouvoir de l'église sur le mariage des catholiques*. Liège, 1768.
- Clericatus Ioan. — *De ordinis sacramento decisiones*. Venetiis, 1707.
- *Decisiones de matrimonio sacram.* Venetiis, 1757.
- *Decisiones sacramentales theologiae canonicae et legales*. 9 vol. Venetiis, 1727.
- Cluten I. — *Tract. de haereticis*. Argentinae, 1610.
- Cobi I. F. — *De sigillo confession. et poenit.* Aug., 1677.
- Cocceius H. — *De iurisdictione ecclesiastica*. Heidelb., 1677.
- Coconnier — *Avis aux chrétiens sur les tables tournantes et parlantes*. Paris, 1853.
- Cognaceni Io. — *De probationibus*. Venet., 1587.
- Cohellius I. — *Notitia cardinalatus in qua nedum de S. R. E. cardinalium origine, dignitate, poenitentia et privilegiis sed de praecipuis romanae aulae officialibus pertractatur*. Romae, 1653.
- Colin — *Des fiançailles*. Paris, 1887.
- Colins H. I. — *Diss. de transactionibus*. Gandav., 1822.

Coll — *El testamento canónigo*. 1900.

Collet Petrus — *Examen et résolution des principales difficultés, qui regardent l'office divin*. Paris, 1755.

— *Traité historique, dogmatique et pratique des indulgences et du jubilé*. 1759.

— *Traité des dispenses*. Louvain, 1760.

Collette — *Religiosae professionis valor satisfactorius*. Leod., 1887.

Concina Dan. — *Diss. de presbyteris personatis*. Romae, 1752.

Confettius Ioannes Baptista — *Privilegiolorum sacrorum ordinum Fratrum mendicantium et non mendicantium collectio*. Venetiis, 1610.

Coninck (De) Aegid. — *De censuris ecclesiasticis et de sacramentis*. Ant., 1616.

Conradi Eus. — *De praestantia clericorum regul. prae monachis*. Mediol., 1500.

Consobrini Io. — *De iustitia commutativa*. Parisiis, 1586.

Consturier — *Traité de la prescription en matière criminelle*. Bruxelles, 1849.

Contelori Felix — *Praxis de canonizatione sanctorum*. Lugduni, 1635.

Conti Ob. — *Origini, fasti e privilegi degli avvocati concistoriali*. Roma, 1898.

Convers — *Marriage and divorce in the U. St.* Philad., 1889.

Coppola R. — *Sul diritto di suffragio dei vescovi titolari e rinunziatarii nel concilio ecumenico*. Napoli, 1868.

Coquerel — *Tr. des mariages mixtes*. Paris, 1857.

Corasius — *De beneficiis*. Lugduni, 1548.

Corbin Iac. — *Des droits de patronage honorifique t autres en dépendants*. Paris, 1632.

Corblet Iules — *Histoire dogmatique liturgique et archéologique du sacrement du baptême*. 1882.

— *L'autel chrétien*. Bruges, 1883.

Cordubensis Antonius — *Opus de indulgentiis*. Compluti, 1554.

Coriolanus (O. M. Cap.) († 1625) — *De casibus reservatis*.

Corneto (A) S. T. — *Formularium cuiusvis generis instrumentorum ad stylum et communem usum romanae curiae*. Romae, 1626.

Corona (A) Matth. — *Tract. de potestate iudiciali episcoporum et de dignitate et potestate archiepiscoporum*. Leod., 1673.

— *Tract. de potestate et dignitate cardinalium, nuntiorum, legatorum apostolicorum et inquisitorum fidei*. Leodii, 1677.

Corona Tobia — *Sacri tempj dove si rappresenta quanto appartiene al culto e venerazione de' tempi, le loro immunità, l'obbligo de' loro ministri, i significati delle vesti sacerdotali ed altre ecclesiastiche suppellettili*. Roma, 1625.

Corradi Pyrrus — *Praxis beneficiaria recentioribus apostolicis constitutionibus etc. locupletata libri 4*. Neapoli, 1656.

Corsi R. M. — *De legitima potestate et spirituali monarchia Romani Pontificis*. 12 theses. Florentiae, 1765.

- Corsi Raff. — *La fideiussione considerata nei rapporti del codice civile coi principi del diritto romano, colla dottrina e colla giurisprudenza.* Bologna, 1893.
- Cortes Ioach. — *De SS. missae sacrificio.* Forolivii, 1804.
- Cortesi Paul. — *De cardinalatu.* Castr. Cortes., 1510.
- Corvini — *Tract. de personis et beneficiis.* Francofurti, 1707.
- Costa I. B. — *Tract. de facti scientia et ignorantia.* Francof., 1661.
- Covarrubias, Didacus de, Toletanus, 1512-1577. — *Epitome de sponsalibus et matrimoniis.* 1545.
- *Variarum ex pontificio, regio et caesareo iure resolutionum libri 4.* Lugd., 1594.
- *Liber quaestionum practicarum.* Lugduni, 1594.
- Coviello L. — *Professione religiosa. Difetto di età. Conferma tacita canonica. Effetti civili.* In *giurisprudenza italiana.* 1892.
- Cozza — *De schismate ecclesiarum.* Romae, 1719.
- Craisson D. — *Des communautés religieuses à vœux simples. Législation canonique et civile.* Paris, 1869.
- *Manuale totius iuris can.* Parisiis.
- *Elementa iuris canon. ad usum Galliae seminariorum.* Pictavii, 1866.
- *De la sépulture ecclésiastique d'après les saints canons et la loi civile en France.*
- Crépons Des Varennes — *Nomination et institution des évêques.* Paris, 1903.
- Crispino G. — *Tratt. della visita pastorale.* Napoli, 1887.
- Crivellari Giulio — *Il duello nella dottrina e nella giurisprudenza.* Torino, 1884.
- Cruce (A) Lud. — *Disp. in tres bullas apostolicas cruciatae defunctorum et compositionis.* Lugd., 1554.
- Cruderi Georg. — *De obligationibus quae ex delicto nascuntur.* Lovanii, 1562.
- Crusius I. A. — *De praeminentia, sessione, praecedentia.* Brem., 1666.
- Crux Io. — *De statu religionis et de privilegiis, quibus a s. Pontif. est decoratus.* Venetiis, 1620.
- Culens — *Collatio iubilaei veteris Hebraeorum et novi Christianorum.* Antuerp., 1627.
- Culman — *Studien über die morganatische Ehe und den Ursprung des Feudalwesens.*, 1880.
- Cunha (A) Rod. — *Tract. de confessariis sollicitantibus.* Vallisoleti, 1620.
- Cunou Simb. — *Disp. de electione.* Argent., 1662.
- Cupers Rud. — *De sacrosancta universali ecclesia.* Venetiis, 1588.
- Cuperus A. I. — *Observationes selectae de natura possessionis.* Lugduni, 1789.
- Curike R. — *Comm. de privilegiis.* Dant., 1652.
- Curte (De) Rochus — *Tract. de iure patronatus.* Venetiis, 1532.
- Curtelli Mar. — *De immunitate ecclesiae.* Matriti, 1647.
- Cyllenius Raph. — *De legato pontificio.* Venetiis, 1588.

- Cyntholix Io. — *Tract. de affinitate et consanguinitate spirituali et legali*. Franc., 1516.
- Dabot — *Droit des particuliers concernant les sépultures*. Paris, 1898.
- Dailé I. — *De ieiuniis et quadragesima*. Deventer, 1654.
- Dalbert — *Sacrament. matrimonii quomodo impediatur et quomodo ab impedimentis expediatur*. Pragae, 1730.
- Dallaëus — *De duobus Latinorum ex unctione sacramentis, confirmatione et extrema unctione*. Genev., 1659.
- Daller — *Der Irrtum als trennendes Ehehindernis nach katholischem Eherecht*. Landshut, 1861.
- Dalman y Olivart — *La posesion. Su noción en el derecho abstracto. Apuntes y fragmentos de una nueva teoria posesoria*. Madrid, 1884.
- Dalmer — *Tr. de abbate*. Ingolst., 1601.
- Dalneri Andrea — *Tract. de iure patronatus*. Ingolst., 1600.
- Damm De Seydewitz — *De permutatione*. Hal., 1868.
- Dandini Ans. — *De suspectis de haeresi*. Romae, 1703.
- D'Angelo S. — *Del domicilio ecclesiastico e dei suoi effetti*. Giarre, 1916.
- *De la puntatura corale. Studi di diritto pratico*. Roma, 1916.
- Daniel — *Thesaurus himnologicus*. Lipsiae, 1841.
- *Codex liturgicus ecclesiae universalis*. Lipsiae, 1847.
- Danieli — *Recentior praxis curiae romanae*. Romae, 1759.
- D'Annibale Ios. — *Comm. in Const. Apost. Sedis*. Prati, 1894.
- *Summula theologiae mor.* Romae, 1892.
- Dassel (Van) G. — *De iure temporis quadragesimalis*. Argentor., 1617.
- Dauth — *Episcoporum et presbyterorum iura vi iuris quaesita*. Ien., 1688.
- Davezan (D'Avezan) Io. — *De censuris ecclesiasticis*. Aurel., 1654.
- *Liber de renuntiationibus seu resignationibus et pensionibus benefic. ecclesiastic.* Aurel., 1657.
- *De sponsalibus et matrimoniis*. Parisiis, 1661.
- De Becker I. — *De sponsalibus et matrimoniis praelectiones canonicae*, 2^a ed. Lovanii, 1903.
- Debourg P. — *Décret sur la communion frequente; commentaire théologique et historique*. Grenoble, 1907.
- Decio Philippus 1453-1535 — *Commentum super rubrica de iudiciis*. Pisis, 1494.
- *Consilia*. Papiae, 1512.
- *Commentaria in decretalia*. Lugduni, 1531.
- Declo Tomm. — *Dichiarazione di tutto ciò che vi ha o difficile da intendersi o più interessante in ogni parte del breviario romano dal principio sino alla fine*. Ancona, 1771-72.
- De Herdt L. B. — *Praxis capitularis*, 1895.
- *Praxis liturgica*, 3 vol. Lovanii, 1888-89.
- Delbene Thom. 1623-1673 — *De immunitate et iurisdictione eccl.* Lugd., 1650.
- *De officio S. Inquisitionis circa haeresim*. Lugduni, 1666.
- *Tractatus de iuramento*.

- Delphinati Io. Nic. — *De iure patronatus*. Lugduni, 1584.
- Delphinus Caes. Petr. Mar. — *De proportione Papae ad Concilium et de spirituali ac tempor. ipsius principatu*. Romae, 1550.
- Delphinus Hier. — *Coniugium eunuchi*. 1666.
- De Lugo Ioan. — *De iustitia et iure et plura alia*.
- Delvaux (Vallensis) Andr. — *De beneficiis. Libri 4*. Mechliniae, 1646.
- *Paratitla summaria et methodus explicandi decretales D. Gregorii IX. Lovanii*, 1628.
- Deneuburg — *Etude canonique sur les vicaires paroissiaux*. Tournai, 1871.
- Descotes — *Les religieux séculairés devant la justice*. Paris, 1903.
- Deshayes — *Questions pratiques de droit et de morale sus le mariage*. Paris, 1898.
- Desing — *Staatsfrage: Sind die Güter der Geistlichkeit dem Staate schädlich oder nicht?* Monach., 1768.
- Desloge T. — *Etudes sur la signification des choses liturgiques*. Paris, 1906.
- Desnos Nic. — *Canonicus saecul. et regul.* Parisiis, 1675.
- Devire Arthur — *The law of christian marriage according to the teaching and discipline of the Catholic Church*. London, 1908.
- Devita I. — *De origine et iure decimarum ecclesiasticarum liber singularis*. Romae, 1759.
- Devoti Ioan. 1744-1820 — *Institutionum canonicarum lib. 4*. Romae, 1785.
- *Ius canonicum universum et privatum*, vol. 3. Romae, 1803.
- Diaz Bernardo — *Practica criminalis canonica*. Moguntiae, 1666.
- Diaz De Lugo I. B. — *Practica criminal. canon.* Lugd., 1554.
- Dicastillo Io. Aug. 1585-1653 — *De censuris et poenis ecclesiasticis*. Antuerpiae, 1662.
- *Tract. de iuramento*.
- *De iustitia et iure*. Antuerpiae, 1641.
- Dictemberger Io. — *Tract. de divortio*. Köln, 1532.
- Dieck C. F. — *Die Gewissensehe*. 1838.
- Diessel — *Die Arbeit betrachter im Lichte der Glaubens*. Regensburg, 1904.
- Diether Christoph. Lud. — *De stylo curiae*. Argent., 1651.
- Dietz — *Die heiligen Weihen*. 1826.
- Dinelli — *L'affare dei matrimoni misti*. Lucca, 1840.
- Dinkel P. — *Von d. Wesen d. ordentl. priesterl. Realbenediktionem i. d. kath. Kirche*. 1847.
- Dippel I. — *Der neuere Spiritismus in seinem Wesen dargelegt u. nach seinem Wertgeprüft*. München, 1897.
- Dollen Christ. — *De matrimonio: diss. an et quomodo benedictio sacerdotalis ad essentiam matrimonii requiratur*. 1679.
- Domaica Eug. — *De sponsalibus et matrimonio: decreti « Ne temere » comm. canonico-moralis*. 1908.
- Domenech Granollats F. — *Pro lege divina prohibente clerici mercaturam. Apologia ex defensione variarum conclusionum viri cuiusdam docti et pii excerpta*. Florentiae, 1616.

- Dominicis (De) Dominicus — *Praxis visitationis episcopalis*. Romae, 1628.
 — *Liber de dignitate episcopali*. Romae, 1757.
- Dompierre De Ionquières — *De restitutionibus in integrum*. Lugd., 1767.
- Donatus Hyacinthus — *Rerum Regularium praxis resolutoria*. 4 vol. Coloniae, 1675.
- Doncheri Io. Henr. — *Axiomata de officio et potestate capituli, sede vacante*. Constantiae, 1590.
- Donoso (Iustus, episcopus de La Serena in Chile † 1868) — *Institutiones de derecho canónico*, ed. 3. 1909.
- Dove — *De iurisdictionis eccles. apud Germanos Gallosque progressu*. Berolin., 1855.
- Doviatius (Daujat) 1609-1688 — *Praenotionum canonic. libri 5*. Parisiis, 1687.
 — *Historica iuris pontificii synopsis*. Paris, 1670.
 — *Specimen ... iuris can. apud Gallos usu recepti*. Parisiis, 1671.
 — *Notae ad institutiones P. Lancellotti*. Paris, 1684.
 — *Histoire du droit canonique*. Parisiis, 1675.
- Dretsch — *De usucapionibus et praescriptionibus*. Tub., 1587.
- Droste — *Kirchl. Disciplinar und Kriminal. Verfahren gegen Geistliche*. Paderbon, 1892.
- Droste-Messmer — *Canonical procedure in disciplinary and criminal causes of clerics. A systematic commentary of the Istructio S. C. Epp. et Reg.* 1880. 1897.
- Drozdiewicz — *De primatu rom. pontificis*. Cracov., 1844.
- Duballet B. — *Cours complet de droit canonique et de jurisprudence canonique-civile*, 15 vol. Paris, 1896.
 — *Traité des paroisses et des curés*. 1900.
- Dubus L. E. — *De possessione ex iure romano*. Lovanii, 1825.
- Ducasse M. — *Pratique de la juridiction ecclésiastique gracieuse et contentieuse*. Toulouse, 1706.
- Dulph Flor. — *Tr. de sepulturis, de cappellis, de statutis, de epitaphiis et defunctorum munimentis*. Bonon., 1641.
- Dupanloup — *Sur la souveraineté temporelle du pape*. Paris, 1849.
- Dupin De St André 1783-1865 — *Taxe de la pénitencerie Apostolique d'après l'édition publiée à Paris en 1620*. Paris, 1879.
 — *Manuel du droit publ. ecclésiastique français*. Paris, 1844.
 — *Liberté de l'église Gallicane*. Paris, 1824.
- Dupont — *Diss. de praescript. secundum hodierni et rom. iuris praecepta*. Leodii, 1823.
- Dupont P. — *Traité théorique et pratique des actions possessoires*. 1869.
- Durand — *Etude sur le dies incertus*. Lyon, 1884.
- Durantis Guill. 1238-1296 — *Speculum iudiciale*. Venetiis, 1566.
 — *Speculum legatorum*.
 — *Breviarium glossarum et textuum iuris canonici etc.*
 — *Tract. de modo celebrandi Concilii generalis*. Lugd., 1569.
- Duros — *Des empêchements au mariage*. Paris, 1888.

- Duval Andr. 1564-1658 — *De suprema Romani Pontificis in Ecclesiam potestate disputatio quadripartita*. Parisiis, 1614.
- *Tractatus de Summi Pontificis auctoritate*. Parisiis, 1622.
- *Libelli de eccles. et politica potestate, elenchus pro suprema Rom. Pont. in Eccl. potestate (contra gallicanos)*. Parisiis, 1612.
- Dux S. M. — *Principia catholica circa matrimonia quae mixta vocantur*. 1839.
- Duyseldorpius Fr. — *Tract. de matrimonio non ineundo cum his, qui extra Ecclesiam sunt*. Antuerp., 1636.
- Dziatzko K. — *Doctrina iur. can. de notario, eiusque in comm. proc. civil. auctoritas*. 1872.
- Eberhard Ant. — *De tituli « Sedis apostolicae » ad insigniendam sedem romanam usu antiquo et vi singulari*. Trevir., 1845.
- Eberl I. W. — *Ehescheidung u. Ehescheidungs-prozess*. 1854.
- Ebers Godehard Ios. — *Das Devolutions-recht vornehmlich nach katholischen Kirchenrecht*. Stuttgart, 1906.
- Edenus Brochardus — *Tract. de damnorum culpa casuque fortuito factorum, itemque infectorum praestatione*. Argentorati, 1646.
- Ehrenhauss — *De matrimonio duarum feminarum sexu masculino simulato inito*. 1729.
- Ehrlich I. G. — *Diss. de quadragesimae ieiunio*. Lipsiae, 1744.
- Eichel Io. — *Disp. de iuramento in genere et in specie*. Hehnst., 1662.
- Eisler Alex. — *Das veto der katholischen Staaten bei der Papstwahl seit dem Ende des 16 Jahrhunderts*. 1908.
- Elbel — *Theol. sacramentalis*.
- Elemer Balog. — *Die Eheformvorschriften der Dekrete « Tametsi » und « Ne temere » und die Bestrafung des Religionsdieners wegen Vollzugs der Trauung vor dem Nachweis der Zivilehe*. Stutt., 1910.
- Elpidio (A S.) Alexander — *Tract. de ecclesiastica potestate*. Arimini, 1624.
- Elvius Petr. — *Diss. de festis christianis*. Ups., 1708.
- Emerix — *Notitia s. rotae romanae*. Manuscript. 1676.
- Endemann — *Das Zivilprozessverfahren nach Kanonistischer Lehre*. Berlin, 1890.
- Endter Io. Mich. — *De iudicis suspecti recusatione*. Altorf., 1676.
- Engel Ludovicus — *Collegium univ. iur. can. Venetiis*, 1718.
- *Manuale parochorum*. Salisburg., 1662.
- *Tract. de privilegiis et iuribus monasteriorum*. Salisburg., 1688.
- Engelhardt — *De raptu sponsae*. Erford., 1776.
- Englmann-Stingl — *Eherecht*. Regensburg, 1901.
- Epon B. — *De beneficalis et triangularis permutationis iure*. Duaci, 1578.
- Erber — *Diss. de conciliis oecumenicis*. Graec., 1736.
- Erk E. — *De natura poenarum secundum ius canonicum*. 1860.
- Eschbach A. — *Casus de feminae impotentia discussus ac solutus*. Romae, 1899.
- *Disputationes physiologico-theologicae*. Romae, 1901.

- Eschobar Alph. — *De pontificia et regia iurisdictione in studiis generalibus. Matr.*, 1643.
- Esmein — *Le mariage en droit canonique*. Paris, 1891.
- Espen (Van) — *De dispensationibus praesertim matrimonialibus*. Col., 1748.
- *Tract. de iure parochorum ad decimas et oblationes et de competentia pastorali*. Lovanii, 1759.
- Eusebius a SS.mo Sacram. — *Tract. de pertinentibus ad celebrationem ieiunii ecclesiastici quatuor anni temporum*. Romae, 1724.
- Eveillon Iacobus — *Das Mönchtum in seiner inneren Entwicklung*. Paderbon, 1863.
- Evers — *De exceptione metus iniusti*. Hal. Magd., 1730.
- Evrard — *Le droit de veto dans les conclaves*. Paris, 1908.
- Eybenius Wilh. — *Stylus curiae etiam in titulis interdum plumbeus imo cereus*. Helmst., 1686.
- Fabri Gabr. — *Confutatio responsionis, quam in lite praecedentiae inter conventuales et observantes exortae, quidam anonymus in lucem eduxit ad favorem observantiae*. Astae, 1629.
- Fabricius Ant. — *In theoriam et praxim beneficiorum ecclesiasticorum methodica et familiaris introductio*. Turnoni, 1616.
- Fabroti C. — *In tit. de vita et honestate clericorum*. Parisiis, 1651.
- Fagnanus Prosp. — *Ius canonicum seu commentaria absolutissima in decretalium libros, 3 vol.* Venetiis, 1764.
- Fagundez Steph. — *Tract. de iustitia et contractibus etc.* Lugduni, 1641 et alia opera.
- Falconibus (De) De Magliano Andr. — *De reservationibus Papae et legatorum a latere*. Romae, 1543.
- Falise — *S. Congregationis indulgentiarum resolutiones authenticae. Pars prior*. Lovan., 1862.
- Falsina Lazzaro — *Sopra l'antichità e l'origine delle processioni*. Brescia, 1775.
- Fambri P. — *La giurisprudenza del duello*. Firenze, 1869.
- Fannucchi — *De absolutione a censuris*. Luc., 1900.
- Fanton — *Traité des fabriques et du culte catholique*. 1898.
- Faré — *Les vœux monastiques et leurs effets civils dans l'ancien droit et le droit moderne*. 1902.
- Fargna (De) Fr. — *Commentaria in singulos canones de iurepatronatus*. Montisfalixi, 1717-19.
- Farinaccius P. — *Theoria criminalis. Consilia*.
- Farine M. I. — *Der sakramentale Charakter*. 1904.
- Farskins Fr. — *Commentatio de rosa aurea omnique aëro sacra*. 1728.
- Fatinellis (De) Fat. Luc. — *De referendariorum votantium signaturae iustitiae collegio*. Romae, 1696.
- Federicis (De) Steph. — *Tract. de interpretatione legum*. Coloniae, 1577.
- Fedon H. — *Code pratique des vicaires*. 1900.

- Feije Henricus Ioannes — *De matrimoniis mixtis*. Lovanii, 1847.
 — *De impedimentis et dispensationibus matrimonialibus*. 3 ed. Lovanii, 1885.
- Felbecker — *De exaequatione legatorum et fideicommissis*. Bamb., 1827.
- Feliciani — *Enchiridion de censuris, irregularitate et privilegiis*. Ingolst., 1583.
- Fermosini Nic. — *De iudiciis et foro competenti*. Lugd., 1656.
 — *De probationibus*. Lugd., 1662.
 — *De officiis et sacris Ecclesiae*. Lugd., 1662.
 — *De exceptionibus, ubi etiam de praescriptione, de sententiis, de appellatione*. Lugd., 1663.
 — *Tractatus de potestate capituli, sede vacante item et plena*. Lugd., 1666.
- Fernandez-Concha Raphael — *Derecho público ecles.* Santiago de Chile, 1872.
- Fernandez De Minano Fr. — *Basis pontificiae iurisdictionis et potestatis supremae, sive de eiusdem origine, fundamentis et successiva continuatione*. Matriti, 1674.
- Ferrariis (De) Io. — *Tract. de restitutione in integrum*. Francof., 1586.
- Ferrario Franc. — *Della consecratione delle Chiese*. Cremona, 1594.
- Ferraris Ios. — *Theoria et praxis regiminis dioecis. praesertim sede vacante*. Parisiis, 1876.
- Ferraris Lucius — *Prompta bibliotheca canonica, iuridica, moralis, theologica, ascetica, polemica, rubricistica, historica*. 8 vol. Editio a Bucceroni curata. Romae, 1885.
- Ferreres I. B. — *La enseñanza del catecismo prescripta por Pio X.* 1906.
 — *Las confradias y congregaciones eclesiasticas según la disciplina vigente*. Barcelona, 1907.
 — *La comunión frecuente y diaria según las enseñanzas y prescripciones de Pio X. Comentario canonico-moral sobre el decreto « Sacra Tridentina Synodus »*. Barcelona, 1907.
 — *Los esponsales y el matrimonio según la novísima disciplina; comentario canonico-moral sobre el decreto « Ne temere »*. Barcelona, 1908.
 — *Las religiosas según la disciplina vigente. Sus confesores, cuenta de conciencia, clausura, votos, elección de superiores. Comentarios canonicos morales*. Barcelona, 1908.
 — *Ciò che devesi fare e schivare nella celebrazione delle messe manuali. Comento can.-morale dei decreti « Ut debita » e « Recenti »*. Trad. di G. Pacati. Rimini, 1908.
 — *De vasectomia duplici nec non de matr. mulieris excisae*. Madrid, 1913.
- Ferrero — *Tr. des mariages mixtes*. Lyon, 1845.
- Ferrières (De) Cl. — *Traité des droits de patronage, de presentation aux bénéfices de préséance des patrons et des droits honorifiques dans les églises*. Paris, 1686.
- Ferrini C. — *Teoria generale dei legati e dei fedecommissi secondo il diritto romano con riguardo all'attuale giurisprudenza*. Milano, 1883.
 — *Pandette*. Milano, 1917.

- Ferro Manrique Mich. — *De praecedentiis et praelationibus ecclesiasticis*. Lugd., 1635.
- *Tract. de differentiis et concordiiis utriusque fori*. Lugd., 1657.
- Fessler I. — *Die Provinzialkonzilien und Diözesansynoden*. Innsbruck, 1849.
- *Ueber den Ablass insbes den Iubiläum-ablass*. 1850.
- *Das Kirchl. Bücherverbot*. 1858.
- *Der canonische Process nach seinen positiven Grundlagen und seiner ältesten historischen Entwicklung in der vorjustinianischen Periode*. Wien, 1860.
- Feyrabend — *De honorariis advocatorum*. 1662.
- Fiebag Ferd. — *De indole ac virtute dispensationum seu principia iuris can.* Ratisb., 1867.
- Filesacus Io. — *De sacra episcoporum auctoritate*. Parisiis, 1605.
- *De paroecia et de paroeciarum et parochorum origine nec non de missa parochiali*. Parisiis, 1608.
- Filomusi Guelfi F. — *Il matrimonio religioso ed il diritto*. Napoli, 1874.
- Finazzi — *Dei capitoli cattedrali*. Lucca, 1863.
- Finckelthaus Sig. — *Tract. de iure sepulturae*. Lipsiae, 1626.
- *Tract. de iure patronatus eccl.* Lips., 1639.
- Fine Ed. — *Iuris regularis tum communis tum particularis, quo regitur societas Iesu, declaratio*. Prati, 1909.
- Finlay — *Der Hypnotismus*. Aachen, 1892.
- Fiore P. — *Dello stato e della condizione giuridica delle persone*. Napoli, 1893.
- Fiorenza Gius. Maria — *Le sospensioni ex informata conscientia*. Siena, 1906.
- Fisichella F. — *Sul fondamento del diritto di proprietà*. Catania, 1883.
- *Sulla realtà della persona giuridica*. Catania, 1883.
- Fivizani Augustin. — *De cruce pontifici praeferenda*. Romae, 1592.
- Flach Sig. — *Disp. de donationibus*. Argent., 1627.
- *De publicis et privatis delictis*. Argent., 1628.
- Fliscus Sinibaldus (Innocentius IV) — *Apparatus in 5 libros decretalium Gregorii IX*.
- Florebellus A. — *De auctoritate Ecclesiae*. Lugd., 1546.
- Florens — *De dispensationibus ecclesiasticis*. Parisiis, 1648.
- Florent F. — *Ad Gratian. C. XI q. 1 tract. de iurisd. eccl.* Parisiis, 1679.
- Florentini Fr. M. — *Tumultuaria disquisitio de antiquo usu fermentati panis et azymi pro SS. Eucharistiae sacrificio*. Lucae, 1680.
- Florentini Hieronymus — *De hominibus dubiis seu de abortivis baptizandis*. Venetiis, 1760.
- Florentini Rem. — *Collectio auctorum de potestate Papae, beneficiorum pluralitate, etc.* Venetiis, 1562.
- Floroni Luc. — *Tract. de prohibitione duelli*. Venetiis, 1610.
- Flügel — *Das kanon. Ehehinderniss des Irrtums*. Bonn, 1897.
- Foenutius Laz. — *Tract. de momento temporis*. Venetiis, 1603.

- Foesser Iust. Rich. — *De unione et speciatim de incorporatione beneficiorum*. Mog., 1869.
- Fontana Amilcare — *Il valore della consuetudine e i suoi requisiti secondo il diritto canonico*. Modena, 1907.
- Fontana Io. — *Tyrocinium episcoporum*. Venetiis, 1717.
- Fontanella Io. Petr. — *De pactis nuptialibus sive capitulis matrimonialibus*. 1634.
- *De iure patronatus*. Romae, 1666.
- Foret — *Hipnotismus*. Stuttgart, 1889.
- Forget Fermain — *Des personnes et choses ecclésiastiques et décimales avec un traité des droits de Régale et des pensions bénéficiales*. Paris, 1625.
- Fornari Mart — *Institutio confessoriorum*. Parisiis, 1563.
- Forti P. M. — *De iudice conservatore regularium tract. canonicus*. Mutinae, 1743.
- Fourcroy (De) — *Réflexions sur la décrétale d'Innocent III sur le concours de l'élection avec la postulation*. Paris, 1869.
- Fourneret Petrus — *Le domicile matrimonial. Principes juridiques; évolution historique; solution des cas pratiques*. Paris, 1906.
- Fournier P. — *Les officialités au moyen-âge... de 1180 au 1328*. 1880.
- Foxius Io. — *De censura seu excommunicatione*. Lond., 1551.
- Frances Did. Ant. — *De intrusione tractatus*. Lugd., 1660.
- *Tract. de ecclesiis cathedralibus, eorumque privilegiis et praerogativis*. Lugd., 1669.
- Frances M. A. — *De competentia iurisdictionis inter curiam ecclesiasticam et saecularem*. Lugd., 1667.
- Franceschini Gaet. — *Correzione delle sentenze*. Bologna, 1894.
- Franchi Cirill. — *De anno iubilaeo*. Bononiae, 1600.
- Francisci Georg. Greg. — *Diss. de litanis*. Lipsiae, 1693.
- Franciscus De Pavinis — *Explicationes in regulas cancellariae Apost.*
- *Tractatus de visitatione episcoporum*.
- *De officio et potestate capituli sede vacante*.
- *De decimis*.
- *De caritativo subsidio*.
- Franco-Huber — *Das päpstliche dekret « Quemadmodum » von 17 Dez. 1890*. 1902.
- Francolini — *Clericus romanus contra nimium rigorem munitus*. Romae, 1705.
- Francolinus Marcellus — *De tempore horarum canonicarum*. Romae, 1581.
- *De matrimonio spadonis utroque testiculo carentis*. Venetiis, 1605.
- Franke — *De diei dominicae apud veteres christianos celebratione*. Hal., 1826.
- Franz I. G. F. — *De coelibatu ecclesiastico*. Lipsiae, 1761.
- Frassinelli — *De sacerdotum obligationibus ad missas pro aliis ex iustitia celebrandas*. Col., 1692.
- Frassinetti — *Manuale pratico del parroco novello*. Genova, 1868.

- Fregismont Io. — *Tract. de doctorum dignitate, nobilitate, privilegiis et preæminentia*. Salisb., 1673.
- Freherus M. — *Tract. de fama publica*. Francof., 1588.
- *Tract. de aestimatione acquirenda conservanda et omittenda, sub quo et de gloria et de infamia*. Colon., 1591.
- Freigi Io. Th. — *De gradibus consanguineitatis et affinitatis*. Basil., 1582.
- Freisen Ios. — *Geschichte des kanonischen Eherechts*. Paderborn, 1888-1893.
- Fréminville — *Traité de la minorité et de la tutelle*. 1846.
- Frenzel A. — *De indissolubilitate matrimonii commentarius*. 1863.
- Frey Franc. Andr. — *Kritischer Kommentar über das Kirchenrecht*, 3 vol. 1812-1820.
- Frich A. Ph. — *Diss. de testamento parentum inter liberos privilegiato iure civili sine scriptura invalido*. Helmst., 1756.
- *De iure bonae fidei possessoris circa fructus e re aliena perceptos*. Helmst., 1769.
- Frideri P. — *Tract. de causa et materia possessionis*. Franc., 1620.
- Friderich — *Forum competens seu tractatus canonico-civilis*. Ingolst., 1710.
- Friedberg — *Das Recht der Eheschliessung in seiner geschichtlichen Entwicklung*. Leipzig, 1865.
- *Grenzen zwischen Staat und Kirche*. Tübingen, 1872.
- *Lehrb. des kath. und evangel. Kirchenrechts*. Leipzig, 1909.
- Friese — *Disp. de iure praecedentiae*. Gryph., 1674.
- Friess — *De episcopatus unitate commentarius*. Eystad., 1870.
- Frisius Fr. — *Disp. de iuribus episcop.* Aug. Pict., 1612.
- Fritdlieb — *Tract. de tempore*. Sedim., 1670.
- Fritsch Bern. — *Dissertationes de censura librorum et propositionum in negotiis religionis*. Vratislaviae, 1775.
- Fronto Io. — *De origine parochiarum*. Parisiis, 1660.
- Fuchs Ioannes — *Solemnia appellationis*. Kilon., 1675.
- Fuchs I. B. — *Der Ehescheidungsprozess*. 1838.
- Fuertes (De) Ant. — *De appellationibus a subdelegatis*. Bonon., 1630.
- Fückrich Max — *Rechtssubjekt und Kirchenrecht; 1 Teil-Was ist ein Recht?* Wien, 1908.
- Funk — *Geschichte d. Kirchlichen Zinsverbotes*. Tub., 1786.
- Furtner E. — *Das Verhältnis d. Bischofsweihe z. heil. Sakr. d. Ordo*. 1861.
- Fuscararius Aegidius † 1289 — *De ordine iudiciario*.
- *Lectura in decretales*.
- *Quaestiones. Consilia*.
- Fuschi F. — *De visitatione et regimine ecclesiarum*. Romae, 1616.
- Gabriel — *Essai sur la nature des preuves*. 1845.
- Gabrielli Cardinalis — *Tract. de sacri consistorii consultationibus*. Venetiis, 1594.
- Gaertner — *De fundamento decidendi controversias praecedentiae inter liberas gentes*. Lips., 1721.

- *De iure summi pontificis in erectione academiarum Germ. cath. Salisburgi*, 1795.
- Gagliardi Iac. — *Tract. de delictis tam mentalibus quam actualibus*. Romae, 1615.
- Gagnebe (G.) — *Du faux témoignage en justice*. 1900.
- Galante A. — *Il divorzio e le riforme alla legge sul matrimonio*. Napoli, 1903.
- *La condizione giuridica delle cose sacre*. Torino, 1903.
- *Fontes iuris canonici selecti*. Oeniponte, 1906.
- Gallade P. — *Insolubile vinculum matrimonii a fidelibus consummati contra iudeos, veteres romanos et protestantes in casu fornicationis iure nat. et evang. stabilitum*. 1758.
- *Vinculum matrim. rati auctoritate eccl. aliquando solubile*. 1759.
- *Coniunx infidelis ad baptismum et post baptismum ad novas nuptias vivente priore coniuge transiens*. 1759.
- *De divisione parochiarum*. 1766.
- Gallandi Andreas — *De vetustis canonum collectionibus dissertationum sylloge*. Venetiis, 1778.
- Galleo Melch. — *De spiritali cognatione; item de casuum reservatione*. Pampil., 1568.
- Gallemart — *S. Concil. Trid. additis decision. ac declarat. illustr. Card. Conc. Trid. interpretum, etc.* Duaci, 1618.
- Galletti — *Del vestiario della S. Romana Chiesa*. Roma, 1758.
- *Del primicero della Santa Sede apostolica e di altri ufficiali maggiori del sagro palagio Lateranense*. Roma, 1776.
- Galluzzi Fr. M. — *Il rito di consecrare le chiese con la sua antichità, significato, convenienza, prerogative*. Roma, 1772.
- Gally H. — *Olandestine marriages*. London, 1750.
- Gama (De) Ant. — *De sacramentis praestandis ultimo supplicio damnatis et de testamentis nec non de sepultura eorumdem*. Ulyssipone, 1554.
- Gambacorta (Di) Rocco — *Foro cristiano, nel quale si tratta come devono osservarsi le humane leggi conforme alle divine*. Palermo, 1595.
- Gambacurta Petr. — *De immunitate ecclesiarum in const. Gregorii XIV P. M.* Lugd., 1622.
- Gambarus Petrus And. 1480-1528 — *Comment. in Extravag. Iulii II de electione simoniaca Rom. Pont.* Romae, 1528.
- *Tractatus de beneficiorum permutatione et de officiis et auctoritate legati a latere*. Venetiis, 1585.
- *Tractatus de officio atque auctoritate legati de latere*. Venetiis, 1572.
- Gamberini A. — *Resolutiones selectae S. Cong. Concilii, quae consentaneae ad Trid. P. P. decreta aliasque iuris canonici sanctiones prodierunt in causis propositis per summaria precum. ann. 1823-25*. Urbev., 1842.
- Gameren (Van) — *De oratoriis publicis et privatis dissertatio*. Lovanii, 1861.
- Gannal — *Mort apparente et mort réelle*. Paris, 1890.
- Garand — *De matrimonii, cui impossibilis conditio adiecta est, valore*. Argentorat, 1716.
- Garault — *Essay historique sur l'éducation des clercs*. Paris, 1904.

- Garcia N. — *De beneficiis*. Coloniae, 1636.
 — *De beneficiis ecclesiasticis*. Caesaraugustae, 1609.
- Garcia Paul. — *Processus s. inquisitionis*. Matriti, 1607.
- Garcia de Caralps — *De canonizatione sanctorum*. Barcinonae, 1618.
- Garcia de Galarca Petrus — *De clausura monialium*. Salmant., 1589.
- Garcia de Transmiera — *Polygamia et polyviria*. Panhormi, 1688.
- Gardellini Al. — *Decreta authentica Cong. SS. Rituum*. Romae, 1856-57.
- Garnerius Io. — *Liber diurnus Rom. Pontificum notis et dissertationibus illustratus*. Parisiis, 1680.
- Garnier X. — *Traité de la possession et des actions possessoires*. 1853.
- Garofalo R. — *Criminologia. Studio sul delitto e delle sue cause e mezzi di repressione*. Torino, 1885.
- Garrau — *Précis de droit criminel*. Paris, 1880.
- Gartmeier I. — *Die Beichtpflicht*. 1905.
- Gascuel — *Le rôle de la femme dans l'église primitive d'après le nouveau testament*. Paris, 1907.
- Gasparri Henricus — *De domicilio et quasi domicilio*. Romae, 1897.
- Gasparri Card. Petrus — *Tract. canon. de s. ordinatione*. Parisiis, 1893.
 2 vol.
 — *Tractatus canonicus de SS. Eucharistia*. 2 vol. Parisiis, 1897.
 — *Tractatus canonicus de matrimonio*. 2 vol. 3 ed. Exstat et editio Codici accommodata ab auctore. Parisiis, 1904.
- Gassner — *Das heil. Sakram. d. Ehe*. Regensb., 1901.
- Gasteli Chr. — *Tract. de statu, dignitate et praecedentia pontificum, imperatorum, regum, ducum, etc.* Gubenae, 1669.
- Gatterer Mich. — *Praxis celebrandi missam aliasque functiones eucharisticas*. Oeniponte, 1910.
- Gatticus Hier. — *De immunitate ecclesiae*. Bononiae, 1636.
- Gatticus Io. Bapt. — *De oratoriis domesticis et usu altaris portatilis etc.*
 2 ed. 1770.
- Gau — *De valore manuum impositionis atque unctionis in confirm. sacram. dissertatio*. Coloniae, 1832.
- Gaugusch — *Der Irrtum als Ehehindernis*. Wien, 1899.
 — *D. Ehehindernis der höheren Weihe*. Wien, 1912.
 — *D. Rechtsinstitut d. Papstwahl*. Wien, 1905.
- Gautrelet F. X. — *Traité de l'état religieux*. Paris, 1885.
- Gavanti B. — *Thes. sacrorum rituum*. Tom. 5. Venetiis, 1823.
- Gebhard — *Considération sur les mariages mixtes*. Strassb., 1845.
- Geffkren H. — *Die Krone u. d. niedere deutsche Kirchengut unt. Kaiser Friedr. II.* 1890.
 — *Zur Geschichte der Ehescheidung vor Gratiam*. Leipzig, 1894.
 — *Fehde u. Duell*. Leipzig, 1899.
- Geier — *De missarum stipendiis*. Mog., 1864.
- Geisser Fed. — *Disp. de iure coemeteriorum*. Lipsiae, 1669.
 — *Privilegia ordinis s. Benedicti illustrata*. Const., 1677.
- Gemelli Aug. — *Non moechaberis*. Flor., 1912.

- Genaudet — *Etude historique et législation sur le duel*. 1854.
- Genebrardus Gilbertus — *De sacrarum electionum iure et necessitate*. Parisiis, 1593.
- Génestal — *Histoire de la légitimation des enfants naturels en droit canonique*. Paris, 1905.
- Gennari Card. Casimirus — *Consultazioni morali, canoniche, liturgiche*, vol. 2. Roma, 1902-4.
- *Questioni canoniche*. Roma, 1908.
- *Sulla privazione del beneficio ecclesiastico e sul processo criminale dei chierici*. Roma, 1905.
- *Questioni teologico morali*. Roma, 1907.
- *Sulla rimozione amministrativa dall'ufficio e dal beneficio curato*. 2 ed.
- *La costituzione « Officiorum » brevemente commentata*. Roma, 1905.
- *Breve commento della nuova legge sugli sponsali e sul matrimonio*. Roma, 1908.
- *Questioni liturgiche*. Roma, 1908.
- *Sulla età della prima comunione dei fanciulli. Breve commento del decreto « Quam singulari Christus amore »*. Roma, 1910.
- Genuensis M. A. — *Practica ecclesiastica*. Lugd., 1622.
- George P. — *De parocho putativo*. 1859.
- Gerbais M. — *Traité pacifique du pouvoir de l'église et des princes sur les empêchements du mariage*. Paris, 1690.
- Gerbert Martinus 1720-1793 — *Principia theol. canonicae quoad exteriorem ecclesiae formam et gubernationem*. Mon. S. Blasii, 1758.
- *De communione potestatis eccles. inter summos Ecclesiae principes pontifices et episcopos*. (ib., 1760).
- *De legitima potestate ecclesiastica de iure circa sacra et profana* (ib., 1761).
- *Principia theologiae liturgicae quoad divinum officium, Dei cultum et sanctorum*. 1759.
- *De eo, quod est iuris divini et ecclesiastici in sacramentis praesertim confirmationis*. S. Blas., 1764.
- *De cantu et musica sacra a prima ecclesiae aetate usque ad praesens tempus*. S. Blas., 1774.
- Gerigk — *Irrtum und Betrug als Ehehindernisse nach Kirchlichem und staatlichem Rechte*. Breslau, 1898.
- *D. Irrtum b. Ehevertrage nach d. Naturrecht*. Münster, 1902.
- Gerlach H. — *Lehrbuch des Kathol. Kirchenrechts*. ed. 4. Paderbon, 1885.
- Gerlach I. N. — *De sacrilegio*. Giess., 1681.
- Germóni Anast. — *De sacrorum immunitatibus*. Romae, 1591.
- Gerson Io. — *De excommunicationis valore*. Francof., 1621.
- Gerstemberg — *De basilicis eorumque iuribus*. Erford, 1733.
- Gerunda — *Episcopus seu libri IV de episcopatus ratione, necessitate, statu*. Neap., 1649-53.
- Gervaise — *De la sainteté et des devoirs de l'épiscopat*. Lièg., 1772.
- Gevaert-Riemann — *Ursprung römischen Kirchengesangs*. Leipzig, 1904.
- Ghirlandi — *De haereticis et eorum poenis*. Romae, 1581.

- Ghislerius Fr. — *De iudice regularium tract.* Venetiis, 1613.
- Giannone Pietro — *Il triregno.* Roma, 1895.
- Gibbins — *The tax of the apostolic penitentiary.* Dublin, 1872.
- Gibert I. P. — *Histoire ou tradition de l'église sur le sacrement du mariage.* Paris, 1725.
- *Corpus iuris can. per regulas naturali ordine digestas.*
- *Institutiones ecclesiasticas.* Paris, 1720.
- Gibalinus Iosephus 1592-1671 — *Scientia canonica et hieropolitica.* Lugduni, 1670.
- *Disquisitiones canonicae de clausura regularium.* ib. 1648.
- *De irregularitate can. sacrorum ordinum etc.* ib. 1652.
- *Disquisitiones can. et theolog. de s. iurisdictione in ferendis poenis et censuris eccl.* ib. 1655.
- *De irregularitatibus.* Lugduni, 1652.
- *De simonia.* Lugduni, 1659.
- *De scientia canonica.* Lugduni, 1659.
- Giganti Hier. — *Tract. de pensionibus ecclesiasticis et responsa 50 in eadem materia.* Lugduni, 1563.
- Gihl Nic. — *D. h. Messopfer dogmatisch liturgisch u. ascetisch erklärt.* 1907.
- Gilbert — *Christianae catecheseos historia.* Lipsiae, 1836.
- *Le mariage des prêtres.* Paris, 1904.
- Gillmann Fr. — *Die Resignation der Beneficien. Historisch u. dogmatisch dargestellt.* Mainz, 1901.
- *D. Institut. d. Chorbischöfe im Orient.* München, 1903.
- *Die Siebenzahl der Sakraments bei den Glossatoren des Gratianischen Dekrets.* Mainz, 1909.
- *Zur Geschichte des Gebrauchs der Ausdrücke « irregularis » und « irregularitas ».* Mainz, 1911.
- Ginzel — *Die Pfarrconcursprüfung nach Staats und Kirchengesetzen.* Wien, 1858.
- Giorgi Domin. — *Gli abiti sacri del Romano Pontefice paonazzi o neri in alcune solenni funzioni della Chiesa, giustificati.* Roma, 1724.
- *De liturgia Rom. Pontificis in solemni celebratione missarum.* Romae, 1731-744.
- Giorgi Giorgio — *La dottrina delle persone giuridiche o corpi morali.* Firenze, 1889, et alia opera.
- *Teoria delle obbligazioni nel diritto moderno italiano.* Firenze, 1889.
- Giovanni (Di) Giov. — *La storia dei seminarii chiericali.* Roma, 1747.
- Giovine Petrus — *Consultationes can. de dispensationibus matrimonii.* 2 vol. 1866.
- Giragi I. Fr. (O. M. Cap.) — *Dubiorum centuria de regimine regularium.* Lugduni, 1646.
- Giraldi — *Expositio iuris pontificii.* 2 vol. Romae, 1769.
- nova ed. 4 vol. 1829.
- *Animadversiones et additamenta ad Augustinum Barbosa de officio et potestate parochi.* Romae, 1831.

- Gitzeler M. — *De fori interni et externi differentia necessitudine*. 1867.
- Glaeser I. — *Die Krankenölung i. chr. bibl. u. histor. Begründung*, 1831.
- Glaize — *Des seconds et des subséquents mariages*. Toul., 1859.
- Glaser I. — *Handb. des Strafprozessrechts*. 1883.
- Glock — *Die christ. Ehe*. 1881.
- Goar — *Euchologium sive rituale Graecorum*. Parisiis, 1647.
- Gobet L. — *De l'origine divine de l'épiscopat*. 1898.
- Gobl — *Geschichte der Katechese im Abendlande vom Verfall des Katechumenats bis zum Ende des Mittelalters*. Kempten, 1880.
- Gockelius Ern. — *De piis donationibus, legatis, etc.* Augustae Vindelicorum, 1671.
- Goddard — *Manual of ecclesiastical law and practice in missionary countries*. Westminster, 1906.
- Godeau Ant. — *Traité des séminaires*. Aix, 1660.
- Godefroy — *La conduite canonique de l'église pour la reception des filles dans les monastères*. Brux., 1674.
- Goffredus De Trano Card. — *Summa*. Venetiis, 1586.
- *Summa super rubricis decretalium*. Basileae, 1487.
- Gohard — *Traité des bénéfices ecclésiastiques*. Paris, 1765.
- *Zur Geschichte des päpstlich. Sekretariats*. Rom, 1908.
- *Die päpstliche Pönitentiarie von ihrem Ursprung bis zu ihrer Umgestaltung durch Pius V.* Rom, 1907.
- Gollius W. H. — *Disp. de iurisdictionis praeventionem*. Argent., 1655.
- Gomey Ludovicus — *Collectionem decisionum Rotae*. Parisiis, 1546.
- *Comment. in (13) Regulas Cancellariae Apost.* Parisiis, 1545.
- *De reservationibus papalibus et legatorum*. Romae, 1539.
- Gomez Alph. — *De gratiis expectativis*. 1533.
- Gomez Ant. — *Explanatio bullae cruciatae*. Compluti, 1591.
- Gomez Balth. — *Comment. ad const. Cam. Apost.* Parisiis, 1546.
- *Compendium utriusque signaturae*. Parisiis, 1547.
- Gomez De Silva — *Ad quaestionem quando liceat haeredi venire contra factum defuncti*. Mediolani, 1672.
- Gonella E. — *De censuris latae sententiae iuxta hodiernam disciplinam*. 1893.
- Gonzales Herrero F. — *El hipnotismo, etc.* 1901.
- Gonzales-Tellez — *Comm. perpetua in singulos textus quinque librorum Decretalium Greg. IX.* Lugduni, 1693.
- *Commentaria in quinque libros Decretalium*, 5 vol. Lugduni, 1749.
- Göpfert F. A. — *Der Eid*. Mainz, 1883.
- Gorcomius (Seu De Gorickem) Henricus — *De celebritate festorum*. 1503.
- Goschel — *Der Eid nach seinen Prinzipen, Begriffe und Gebrauche*. Berlin, 1837.
- Gothofredi I. — *De suburbicariis regionibus et ecclesiis*. 1618.
- *De velandis mulieribus deque exuvia capitis*. Genevae, 1654.
- *Diatr. de iure praecedentiae*. Genevae, 1664.

- Gottlob Ad. — *Aus der Camera Apostolica des XV Jahrhunderts; ein Beitrag zur Geschichte des päpstlichen Finanzwesens und des endenden Mittelalters.* Innsbruck, 1889.
- *Die Servientaxe im 13 Jahrhundert. Eine Studie zur Geschichte des päpstlichen Gebührenwesens.* Stutt., 1903.
- *Kreuzablass und Almosenablass. Eine Studie über die Frühzeit des Ablasswesens.* 1906.
- *Ablassentwicklg. u. Ablassinhalt. i. XI Jahrh.* Stuttg., 1907.
- Gottschlich Car. — *Dispensatio in lege et leges dispensationum.* Prag., 1572.
- Goudy — *De la personnalité jurid.* Paris, 1895.
- Gouffier — *La législation des funérailles et des pompes funèbres.* Paris, 1902.
- Govarts Petr. — *Certamen pro immunitate ecclesiastica locali.* 1700.
- Grabinski — *Il conclave.* Firenze, 1903.
- Gralath — *De iurisdictione in causis matrim.* Regiom., 1763.
- Granata (A) Ludov. — *De officio pastorali et moribus episcoporum opusculum.* Coloniae, 1624.
- Grancolas I. — *Les anciennes liturgies ou la manière dont on a dit la Sainte Messe dans chaque siècle dans les églises d'Orient et dans celles d'Occident.* Paris, 1704.
- *Traité de la messe et de l'office divin.* Paris, 1714.
- *Commentarius historicus in romanum breviarium.* Venetiis, 1736.
- Grandelaude Eugenius † 1883 — *Ius canonicum iuxta ordinem Decretalium.* 3 vol. Parisiis, 1882.
- Grasecius Paul. — *Conclusiones de consuetudinis natura, causis, effectibus, etc.* Argent., 1591.
- Grassis (De) Carolus — *Tractatus de effectibus clericatus.* Venetiis, 1674.
- Graziani Gir. — *Del giubileo dell'anno Santo.* Roma, 1599.
- Gregorio (A S.) Steph. — *De iure et iustitia.* Mediol., 1681.
- Gregorius (Pierre Gregoire 1540-1597) — *Iuris canonici seu pontificii partitiones etc.* Lugd., 1594.
- *Paratitla iuris can.*
- *De beneficiis ecclesiasticis etc.*
- Gregorovius — *De iure denegandi communionem coemeteriorum.* Hal., 1717.
- Greith K. — *Die Begräbnisfrage nach d. Satzung u. Ordnung d. Kath. Kirche.* 1870.
- Greneck — *De iure abbatum.* Wien, 1729.
- Gretser Iac. — *Historia ordinis iesuitici.* Ingolst., 1594.
- *De sacris et religiosis peregrinationibus libri IV.* Ingolst., 1606.
- *De sacris ecclesiae processionibus et supplicationibus.* Ingolst., 1606.
- *De funere christiano adv. sectarios.* Ingolst., 1611.
- *De festis.* 1612.
- *De iure et more prohibendi, expurgandi et abolendi libros haereticos et noxios.* Ingolst., 1653.
- Grill I. — *Der Primat d. Petrus.* 1904.
- Grimaldi — *Diss. sul punto dello scioglimento dei matrimoni per ragion d'impotenza.* Napoli, 1765.

- Grimaldi F. — *Les congrégations romaines. Guide historique et pratique.* Sienne, 1890.
- Grone V. — *Der Ablass, seine Gesch. u. Bedeutung i. d. Heilsökonomie.* 1863.
- Grospietsch M. — *De regularium ficta morte sive de vi et effectu professionis religiosae in causis privatis.* Vratisl., 1870.
- Gross K. — *Die Beweistheorie i. kan. Prozess.* Wien, 1867.
- Grouwels — *Historia critica s. indulgentiae B. Mariae Angelorum vulgo de Portiuncula.* Antuerpiae, 1726.
- Grueber Rup. — *De privilegiis religiosorum.* Aug. Vindel., 1748.
- Grumau G. — *De coadiutoribus episcoporum.* 1895.
- Grützmacher — *Pachomius und das älteste Klosterleben.* 1896.
- Guadagnini — *De antiqua paroeciarum origine.* Brix., 1782.
- Gualco D. — *Tract. de matrimonio.* 1837.
- Guarini — *Se il religioso secolarizzato possa acquistare e disporre d'acquisto fuori del chiostro.* Napoli, 1832.
- Gueiberti Ant. — *Comm. de sponsalibus et matrimoniis.* Lugd., 1587.
- Gueinta Io. C. — *Disp. de simonia.* Helmst., 1656.
- Guéranger Dom P. — *Institutions liturgiques.* Parisiis, 1885.
- Guidetti Io. — *Directorium chori ad usum omnium ecclesiarum cathedralium et collegiatarum.* Romae, 1615.
- Guido (De) Hect. — *Tract. de viribus confessionis tam iudicialis quam extraiudicialis et tam in causis civilibus quam in criminalibus.* Neapoli, 1637.
- Gumlich — *De homine persona, dissertatio.* Berolini, 1863.
- Gutberlet C. — *Der spiritismus.* Köln, 1882.
- Guyet — *De matrimonii invalide contracti renovatione.* Heidelb., 1830-32.
- Guyet Carol. — *Heortologia sive de festis propriis locorum.* Venetiis, 1728.
- Guyot De Preignan P. — *Le droit de propriété et le temporel de l'église au 19 siècle.* 1901.
- Guzman (De) Franc. — *De coelibatu ministrorum.* Tolet., 1566.
- *De sacris ministris altaris et coelibatu.* Venetiis, 1569.
- Haas L. — *Ueber Hipnotismus u. Suggestion.* Augsburg, 1894.
- Hacke (v.) K. B. — *Die Pallium verleihungen bis 1143.* 1898.
- Haerberlein F. D. — *Roemisches Conclave.* Halle, 1769.
- Haftenius — *Disquisitionum monasticarum lib.* 1644.
- Haerig F. X. — *Ueber das Recht des Papstes allgem. Synoden zu bestaetigen.* 1840.
- Haettenschwiller I. — *Die oeftere und taegliche heilige Kommunion nach den paepstlichen Dekrete vom 20 Dezember 1905.* Innsbruck, 1908.
- Hager M. — *Diss. de dedicationibus templorum.* Hafniae, 1719.
- Hahn H. — *De consuetudine.* Helmst., 1643.
- *Diss. de interpretatione legum.* Helmst., 1650.
- *De iuribus ac immunitatibus SS. Ecclesiarum.* 1655.
- Hain — *Bibliothek der Symbole und Glaubensregeln der alten Kirche.* Breslau, 1891.

- Haine A. — *Synopsis S. R. E. Cardinalium congregationum*. Lovan., 1857.
 — *De la cour romaine sous le pontificat de Pie IX*. Louvain, 1859.
 — *De hyperdulia eiusque fundamento. Dissertatio historico-theologica*. Lovan., 1904.
- Halbritteri Io. — *De sententia et re iudicata*. Tubing., 1598.
 — *De privilegiis doctorum*. Tubing., 1607.
- Halfes — *De impedimento erroris*. Hal., 1861.
- Hallaëus (Halley) P. 1611-1689 — *Institutiones canonicae*. Paris, 1685.
 — *De censuris eccl.* Paris, 1659.
- Hallier F. 1595-1659 — *De sacris electionibus et ordinationibus ex antiquo et novo Ecclesiae iure*. Parisiis, 1636.
 — *De hierarchia ecclesiastica*. libri 4. Parisiis, 1645.
 — *Defensio hierarchiae ecclesiasticae*. Parisiis, 1632.
- Hammond Brightman — *Liturgies eastern and western*. Oxford, 1896.
- Hanray — *The spirit and origin of christian monachism*. London, 1903.
- Hansen — *Zauberwohn u. Hexenproz. im Mittelalter*. Muenchen, 1900.
- Haring I. — *Der Rechts-und Gesetzesbegriff in d. kath. Ethik und mod. Iurisprudenz*. 1890.
 — *D. Schadensersatzpflicht d. Erben fuer Delikte des Erblassers nach kanon. Recht*. Wien, 1903.
 — *Das neue Ehedecret « Ne temere »; eine Gegenueberstellung der alter und neuen kirchlichen Eheschliessungsform*. Graz, 1907.
 — *Die Armensuenderkommunion. Ein Beitrag zur Geschichte des Kommunion praxis*. Graz, 1912.
- Haringer M. — *Anleitung z. Verwaltung d. heil. Bussakram.* Regensb., 1851.
 — *Das Sakram. der Ehe*. Regensb., 1854.
- Harnack A. — *Die Quelle d. sogen. Apost. Kirchenordnung nebst. e. Untersuchung ueb. d. Ursprung d. Lektorats u. and. nied. Weihen*. 1886.
 — *Das Moenchtun, seine Ideale u. seine Geschichte*. Giess., 1907.
- Hartmann Ph. — *Repertorium rituum*. Paderborn, 1890.
- Hausmann Math. — *Geschichte der paepstlichen Reservatsfaelle*. Regensburg, 1868.
- Hay I. — *Astrum inextinctum sive ius agendi antiquorum religiosorum ordinum pro recipiendis suis monasteriis*. 1636.
- Hébrard — *Du sort des biens d'une association en cas de dissolution*. 1902.
- Hegenitus P. — *Tract. de possessione*. Hann., 1611.
- Hegler B. — *Directorium practicum de praelatis*. Monach., 1646.
- Heidegger I. H. — *De iuramento*. Tiguri, 1670.
 — *Diatriba de peregrinationibus religiosis*. Tiguri, 1670.
- Heimbucher M. — *Die hl. Oelung*. 1888.
 — *Die heilige Firmung*. Augsburg, 1889.
 — *Die Orden u. Kongregationem d. Kath. Kirche*. Paderborn, 1907.
- Heimburg (De) G. — *Appellatio ab excommunicatione*. Francof., 1614.
- Heiner F. — *Die canonische Obedienz oder der Dioecesanklerus und sein Bischof*. 1882.
 — *Theol. Fakultaelen u. trid. Seminarien*. 1900.

- *Nochmals theol. Fakultaeten u. trid. Seminarien.* 1901.
- *Grundriss des Kath. ER.* Muenster, 1905.
- *Der Kirchliche Zivilprozess nach geltendem Rechte praktisch dargestellt.* Koeln, 1910.
- *De processu criminali ecclesiastico. Latine vertit ac denuo edidit Dr. Arthur Wynem.* 1912.
- *Die Kirchlichen Zensuren.* Paderborn, 1884.
- *Kath. Kirchenrecht.* 2 vol. Paderb., 1895.
- Heislinger A. — *Resolutiones morales de matrimoniorum impedimentis et istorum dispensatione.* Aug. Vindel., 1739.
- Heisser — *Etudes sur les personnes morales en droit rom. dans l'ancien droit etc.* Paris, 1871.
- Held P. — *Das Recht zur Aufstellung eines Coadjutors mit des Nachfolge.* Muenchen, 1848.
- Helfert — *Von der Besetzung, Erledigung und dem Ledigstehen der Benefizien.* 1828.
- *Von d. Rechten u. Pflichten d. Bischoefe u. Pfarrer u. deren Gehilfen u. Stellvertreter.* 1832.
- *Von der Erbauung, Erkaltung und Erstellung der Kirchlichen Gebaeude nach gemeinem und oesterreichischen Kirchenrechte.* Prag., 1834.
- *Von Kirchenvermoegen.* 1834.
- Hellmann F. — *Das gem. Erbrecht der Religioesen.* 1874.
- Helyot — *Histoire des ordres monast. religieux et militaires.* Paris, 1838.
- Opus continarunt Bullet et Philipon. 8 vol. Paris, 1838.
- Henle — *De iure quoad embryones.* Monach., 1845.
- Hennequin — *Du divorce.* Paris, 1832.
- Hennet — *Du divorce.* Paris, 1789.
- Henricus De Segusio † 1271 Card. — *Summa aurea.* Venetiis, 1586.
- *Lectura in decretales Gregorii IX.* Argentinae, 1512.
- *Summa super titulis Decretalium.* Romae, 1470.
- *Lectura in decretales Innocentii IV.*
- Henrion — *Histoire des ordres religieux.* Paris, 1835.
- Herd (De) — *Praxis pontificalis.* Lovanii, 1873.
- *Praxis capitularis.* 1881.
- *Sacrae liturgiae praxis.* 1894.
- Hergenroether I. 1824-1890, Card. — *Katholische Kirche und christlicher Staat etc.* Friburgi Brisg., 1872.
- Hergenroether J.-Hollwech — *Lehzbuch des katholischen Kirchenrechts.* Friburg im Breisgau, 1905.
- Hergenroether P. — *Appellationen nach den decretalenrecht.* Eichstadt, 1875.
- Herrera (De) A. — *Del origen y progreso en la Iglesia catholica de los ritos y cerimónias que se usan en el santo sacrificio de la Misa.* Sevilla, 1613.
- *Origen y progreso del oficio divin y de sus observancias catholicas desde el siglo primero de la Iglesia al presente.* Sevilla, 1644.
- Hertius — *De matrimonio putativo.* 1727.

- Hervé-Bazin — *Les grands ordres et congrégations de femmes*. Paris, 1889.
- Heuser — *De potestate statuendi impedimenta dirimentia pro fidelium matrimonii soli ecclesiae propria*. Lovanii, 1853.
- Hieler — *De cultu et veneratione sacrosanctae Eucharistiae*. 1712.
- Hildebrandus I. — *Libellus de diebus festis*. Helmst., 1652.
- Hilgers I. — *Die neueste. Ablassbewilligungen*. 1903.
- *Der Index der verbotenen Buecher in seiner neuen Fassung Dargelegt und rechtlich historisch gewuerdigt*. Friburgi Brisgoviae, 1904.
- *Die Buecherverbote in Papstbriefen*. Freiburg, 1907.
- Hille A. — *Die Kath. Lehre v. Ablass*. 1826.
- Hilling N. — *Die roemische Kurie*. Paderborn, 1906.
- Hinschius P. 1835-1898 — *Das Kirchenrecht der Katholischen und Protestanten in Deutschland*. 6 vol. Berlin, 1869-1897.
- *Decretales Pseudo-Isidori*. Lips., 1863.
- *De iure patronatus regio*. 1855.
- *Das landesherrl. Patronatsrecht gegenueber d. Kath. Kirche*. 1856.
- *System des Katholischen Kirchenrechts mit besonderer Ruecksicht auf Deutschland*. Berlin, 1869.
- Hirsch — *Die Entwicklung der konziliaren Theorie im 14 Jahrhundert*. Wien, 1904.
- Hirschel — *Das Recht der Regierungen bezueglich der Bischofswahlen*. Mainz, 1870.
- Hirscher I. B. — *Missae genuinam notionem eiusque celebrandi rectam methodum monstrare tentavit*. Tubing., 1821.
- *Die Kath. Lehre v. Abl.* 1855.
- Hirzel R. — *Der Eid*. Leipzig, 1902.
- Hizette — *Les fiançailles et le mariage*. Namur, 1908.
- Hnogeck — *Christkatholische Liturgik*. 1835-1842.
- Hochstetter — *De praescriptione consuetudinis diss.* Stuttg., 1776.
- Hoefling — *Das Sakrament der Taufe*. Erlangen, 1846.
- Hoensbroech (Von) P. — *Das Papstum in seiner sozial-kulturellen Wirksamkeit*. Leipzig, 1903.
- Hoffmann C. — *De matrimonio sexagenarii...* Regiomont., 1722.
- Hoffmann S. — *De matrimonio instaurato et conscientiae*. Giss., 1702.
- *Disc. de die ac nocte nuptiali*. Regiomont., 1731.
- Hojeda de Mendoça A. — *Tract. de beneficiorum incompatibilitate atque compatibilitate*. Venetiis, 1759.
- Holdeim — *Gemischte Ehen*. 1850.
- Holder H. — *Die Designation d. Nachfolger durch d. Päpste*. Freiburg i. d. Schweiz, 1892.
- Holstenius L. (Holste) — *Codex regularum monasticarum et canonicarum collectus olim a S. Benedicto Arianensi*. Augustae Vindel., 1759.
- *Dissertatio duplex de forma et ministro sacramenti confirmationis apud Graecos*. Romae, 1666.
- Holl — *Patriarchatus Venetus*. Heidelb., 1776.
- Hollweck J. — *Der Apostol. Stuhl u. Rom*. 1895.

- *Die Kirchlichen Strafgesetze*. Mogunt., 1899.
- *Das Kirchliche Buecheverbot*. 1897.
- Holthusius — *Examen ordinandorum*. Dil., 1571.
- Holtzelau — *Tract. de matrimonio*. Wirceb., 1766.
- Holtzendorff F. — *Der Priestercoelibat*. 1875.
- Holzhauser — *Vita clericorum saecularium in communi viventium*. 1653.
- Homborg I. I. — *De quadragesima veterum christianorum et ritibus in ea quondam usitatis*. Helmst., 1677.
- Hommel — *Matrimonium sine intentione liberos procreandi legitimum*. Lips., 1764.
- *De ecclesiarum cathedral. et collegiat. capitulis*. Lips., 1771.
- Honthelm I. N. 1701-1790 — *De statu Ecclesiae et legitima potestate Romani Pontificis liber singularis etc.* In Indicen relatus. 1763.
- Hörmonseder — *Ordinandus examinatus et approbatus*. Poson., 1738.
- Hornstein E. — *Les sépultures*. Paris, 1868.
- *La crémation*. Paris, 1886.
- Hornick (Von) L. — *Stella notariorum*. Francof., 1677.
- Horoy — *Traité du mariage*. 1886.
- Horrario (Ab.) B. — *Corpus totius artis notariae cum glossis variorum*. Venet., 1526.
- Hospinianus R. — *De origine, progressu, usu et abusu templorum ac rerum omnium ad templa pertinentium*. Tigur., 1587.
- *Festa christianorum hoc est de origine, progressu, caeremoniis et ritibus festorum dierum christianorum*. Tigur., 1593.
- *De monachis h. e. de origine monachatus cum respons. adversus Bellarminum*. Genev., 1669.
- Hotman A. — *Traité de la dissolution du mariage par froideur de l'homme ou de la femme*. Paris, 1581.
- Houwen — *De parochorum statu diss.* Lovanii, 1848.
- Höver — *Diss. de parochis*. Col., 1764.
- Hoyer I. B. — *Tract. de iure sepulturae*. Witeb., 1663.
- Hübner B. — *Der Eigenthümer des Kirchenguts. Eine civilistische Antwort auf eine canonistische Frage*. Leipzig, 1868.
- Hueber — *Historiae missae romano-catholicae tractatus*. Munich, 1758.
- Huefner — *Das Rechtsinstitut der kloesterlichen Exemption in der abendländischen Kirche*. Mainz, 1907.
- Hufeland G. — *Neue Darstellung der Rechtslehre vom Besitz*. Giessen, 1816.
- Hüffel — *Ueber den Begriff der christl. Ehe*. 1856.
- Hug — *De coniugii christiani vinculo indissolubili*. Frig., 1816.
- Huguccio † 1210 — *Summa in Decretum*.
- Humbert — *De l'occupation en droit romain*. Paris, 1893.
- *L'église cath. et le mariage*. Neuchât., 1894.
- Hundrich L. — *Ueber Ehen u. Ehescheidungen i. aelt. u. neuerer Zeit*. 1855.
- Hupel — *Vom Zweck der Ehe, ein Versuch, die Heyrath der Castraten zu vertheidigen*. Riga, 1771.
- Hurtado Gasp. — *Tract. de censuris et matrimonio*. Lugd., 1629.

- Hurtado Th. — *De coronis et tonsuris gentilitatis, synagogae et christianismi*. Coloniae, 1625.
- Huschke G. Ph. E. — *Was lehrt Gottes Wort ueb. d. Ehescheid?* 1861.
- Huszar Eleut. — *De potestate Ecclesiae circa matrimonium et de iure matrimoniali hungarico. Thesis academica*. Romae, 1900.
- Huth — *Casus iuridico-canonici de sponsalibus et matrimonio*. Fuldae, 1742.
- Iacobatius D. Card. — *De Concilio*. Romae, 1538.
- Iacobi I. — *De dispensationibus*. Ienae, 1674.
- *Indissolubilitas vinculi matr.* Mog., 1788.
- Iaeger — *Untersuchung der Frage: ob die Ehescheidung erlaubt sei*. Arnstadt, 1804.
- Iani Christ. Fr. — *Tract. iuris de denunciatione evangelica*. Witt., 1673.
- Ianitsch — *Abhandlung ueber die Pflichten und Recht der Abte*. St. Poelten, 1793.
- Ianke — *De conditionibus matrimonio apposis dissertatio*. Vratisl., 1851.
- *Der Begriff. der Ehe*. 1860.
- Ianssens L. — *La confirmation*. Lille, 1888.
- Ianua (De) Gaudent. — *De visitatione cuiuscumque praelati ecclesiastici et simul de iurisdictione eiusdem extra actum visitandi*. Romae, 1748.
- Ianuarius N. — *De visitatione ac synodis dioecesana et provinciali, canonicae conclusiones*. Parisiis, 1620.
- Ianus G. — *De origine patriarcharum*. Wittemb., 1708.
- Ianus (pseudon. Doellinger) — *Der Papst und das Concil.* Lips., 1869.
- Iasinski C. — *Directorium electionum praelatorum ac aliorum officiorum in Ord. Praed. Cracoviae-Brixiae*, 1654.
- *Summarium ordinationum Capitulorum generalium Ord. Praed. a capitulo 1220 usque ad capitulum 1647 celebratorum*.
- Ibaner I. — *De excommunicatione*. Salmant., 1597.
- Icard — *Le signe de la mort réelle en l'absence du médecin*. Paris, 1907.
- Iessen Th. — *Tract. de iure praecedentiae*. Argent., 1672.
- Iesu Maria (a) N. — *Apologia vitae spiritualis sive propugnaculum religionum omnium, maxime mendicantium*. Barcinone, 1629.
- Iesu (a) Th. — *Expositio in omnes fere regulas, praesertim Carmelitarum*. Antwerp., 1617.
- Imbart De La Tour P. — *Les élections épiscopales dans l'église de France du IX au XII siècle*. 1891.
- *Les paroisses rurales dans l'ancienne France du IV au XI siècle*. Paris, 1900.
- Inhofer M. — *Der Selbstmord*. 1886.
- Innocentius IV — *In quinque Decretalium libros, etc. commentaria doctissima*. Venetiis, 1570.
- Ioannes A. † 1253 — *In decretalium libros novella commentaria*. Venetiis, 1581.
- Ioannes de Deo — *Liber pastoralis, Liber dispensationum. Summa super certis casibus Decretalium; Liber indicum; Notabilia; Liber distinctionum; Cavillationes; Continuationes; Complementum Huguccionis*.

- Joder — *Formulaire matrimonial*. Paris, 1891.
- Joder I. Ch. — *Zeugeneid u. Beichtsiegel*. Strassburg, 1896.
- Johl W. — *Die Irregularitas ex defectu aetatis nach Kath. K. R.* Leipzig, 1910.
- Jolly — *Des seconds mariages. Etude hist. sur la législation des seconds et subsequents mariages*. Paris, 1896.
- Jolly Io. — *De reformatandis horis canonicis. Editio secunda auctior*. 1675.
- *Traité historique des écoles épiscopales et ecclésiastiques*. Paris, 1678.
- Jordanszky — *De haeresi abiuranda quid statuit ecclesia catholica*. Strigoni, 1822.
- Joriis (De) Potiti — *Tract. de suffragiis, indulgentiis et iubilaes extraordinario*. Romae, 1694.
- Jossat — *De la mort et de ses caractères, nécessité d'une révision de la législation des décès pour prévenir les inhumations et les délaissement anticipés*. 1854.
- Jouve — *Exposition canonique des droits et des devoirs dans la hiérarchie ecclésiastique*. Paris, 1850.
- Isle (De L') I. — *Histoire dogmatique et morale du jeûne*. Paris, 1741.
- Italia M. — *In tertium librum Decr. de immunitate ecclesiarum*. Panormi, 1612.
- Italus E. — *Ad Febronium de statu Ecclesiae*. Lucae, 1768.
- Ittigius Th. — *Diss. de pedilavio Christi imitando*. Lipsiae, 1699.
- Iungk — *De originibus et progressu episcopalis iudicii in causis civilibus laicorum usque ad Iustinianum*. Berolin., 1832.
- Iustis (De) V. — *De dispensationibus matrimonialibus*. Venetiis, 1739.
- Kahn L. — *Etude sur le délit et la peine en droit can.* 1898.
- Kaim I. — *Das Kirchenpatronatsr.* 1845.
- Kaiser — *Ueber das impedimentum raptus dissertatio*. Innsbruck, 1858.
- Kämpfe W. — *Die Begriffe d. iurisdictio ordinaria, quasi ordinaria, mandata, delegata, in roem., kanon. u. gem. Rechte*. 1876.
- Karg I. Frid. — *Pax religiosa de exemptionibus et subiectionibus religiosorum*. Herbipoli, 1680.
- *De exemptionibus et subiectionibus clericorum*. Herbipoli, 1682.
- Karg De Bebenburg — *Diss. ad const. Greg. de immunitate locali*. Colon., 1690.
- Karst I. — *Commentar zu dem Dekrete ueber die Form der Verloebnisse und der Eheschliessung*. Limburg, 1908.
- Kastner — *De matrimonio ob dolum adhibitum annullando*. Lips., 1727.
- Katz E. — *Grundriss des kanonischen Strafrechts*. Berlin, 1881.
- Kauffmans — *Pro statu ecclesiae catholicae et legitima potestate Rom. Pontificis*. Col. Agripp., 1767.
- Kayser I. F. — *De poena degradat. tam eccl. quam civilis*. Giess, 1755.
- Keer — *Mixed marriage*. London, 1893.
- Keiser I. L. — *De altaribus portatilibus*. Ienae, 1695.

- Keiter H. — *Redingungen f. d. Eintritt in saemtl. relig. Maenerorden u. Genossenschaften Deutschl. Oesterr. u. d. Schweiz.* 1895.
- *Redingungen f. d. Eintritt in saemtl. relig. Frauenorden u. Genossenschaften Deutschl. Oesterr. u. d. Schweiz.* 1896.
- Kellner — *Buss- und Strafverfahren gegen Cleriker in den sechs ersten Jahrhunderten.* Trier., 1863.
- Kempeneers — *Diss. de rom. pontificis primatu eiusque attributis.* Lovan., 1841.
- Kempfel A. — *De praescriptionibus tractatus canonico-civilis.* Dilinga, 1722.
- Kettwich (Von) C. — *Disp. de simonia.* 1845.
- Kiesling I. R. — *De xerophagia apud iudaeos et primitivos christianos usitata.* Lipsiae, 1746.
- Kifer W. — *Propositiones super gladii spiritualis iurisdictione, sententiae excommunicationis etc.* Colon., 1605.
- Kimpfler R. — *De consuetudine eiusdemque in utroque iure et foro effectibus dissertatio.* Salisb., 1675.
- Kirchberg C. — *De voti natura, obligatione, honestate.* Mon. Guestf., 1897.
- Kirsch J. P. — *Die paepstlichen Kollektorien waehrend des 14 Jahrhunderts.* Paderborn, 1894.
- *Die Finanzverwaltung des Kardinalkollegiums i. 13 u. 14 Jah.* 1895.
- *Die paepstlichen Annaten in Deutschland waehrend des 14 Jahr.* Paderborn, 1803.
- Klee — *Die Beichte. Eine hist.-krit. Untersuch.* Frankf., 1828.
- *De secundis nuptiis.* 1830.
- *Die Ehe.* 1835.
- Klee Io. Chr. — *De pallio episcopali.* Jenae, 1672.
- Kleiner — *Diss. de origine et antiquitate S. R. E. Cardinalium.* Heidelberg, 1767.
- Kliefoth — *Die Beichte und Absolution.*
- Klien H. — *Commentarius de matrimoniis mixtis.* 1838.
- Klitsche T. F. — *Geschichte des Coelibats der katolischen Geistlichen von der Zeit der Aposteln bis zun Gregor. VII.* Augsburg, 1830.
- Knaustinus Henr. — *Numeratio graduum consanguinitatis et affinitatis secundum arborem civilem et canonicam.* Lugd., 1554.
- Knecht A. — *Die neuen eherechtlichen Dekrete « Ne temere » vom 2 August 1907 und « Provida » vom 18 Januar 1906.* Koeln, 1908.
- Kneer — *Die Entstehung der konziliaren Theorie.* Frieberg, 1893.
- Knopp N. — *Kath. Eherecht.* Regensb., 1873.
- Kober F. — *Die Suspension.* Tuebingen, 1862.
- *Der Kirchenbann nach den Grundsuetzen des can. Rechts.* Tuebingen, 1863.
- *Die Deposition und Degradation nach den Grundsuetzen des kirchl. Rechts.* Tuebingen, 1867.
- *Das Interdict.* 1869.
- Kock — *De legationibus ecclesiasticis.* Ienae, 1701.
- Kock D. — *Hierurgia or the holy sacrifice of the Mass.* London, 1833.

- Kock K. — *Legitimitas per subsequens matrimonium*. 1897.
- Köck J. — *Die kirchl. Zensuren latae sententiae*. 1902.
- Koeniger D. — *Ursprung d. Ablasses*. Muenchen, 1907.
- Kolb R. — *Aquila certans pro immunitate et exemptione ecclesiarum, monasteriorum et status ecclesiastici a potestate saeculari*. Francof., 1687.
- Kolkmann — *Das christl. Begaebnis*. 1874.
- König L. — *Die päpstliche Kammer unter Clemens V und Johann XXII.* Wien, 1894.
- König R. — *Principia iuris can. ad 5 libros Decretalium redacta*. Salisb., 1691-1697.
- Königs-Putzer — *Comm. in facultates apostolicas episcopis necnon vicariis et praefectis apost. per modum formularum concedi solitas*. ed. 5. New York, 1898.
- Korn H. — *Die rechtl. Stellung d. Kapitularvikars*. 1882.
- Kovach — *Manuale parochorum*. Szeged., 1860.
- Krabbe C. F. — *De obligatione parochi instruendi iuventutem parochiae suae saltem in rebus fidei et morum, et de scholis parochialibus*. 1842.
- Krafft I. M. — *Ausführliche Historie von Exorcismo*. Hamb., 1750.
- Kransius Io. — *De mutatione nominum in professione religiosorum et pontificum romanorum inauguratione schediasma*. Lipsiae, 1712.
- Krasckius T. — *Diss. de colore sacro et speciatim vestitus sacerdotalis*. 1707.
- Kraus F. X. — *Geschichte des christlichen Kunst*. Freiburg, 1895.
- Krawutzky — *Das apostolische Glaubensbekenntniss*. Breslau, 1872.
- Kremski T. — *De iure devolutionis in providendis beneficiis*. Berolini, 1853.
- Kreslinger — *Theoria et praxis impetrandi dispensationem quoad impedimenta matrimonialia tam in curia romana quam in episcopali*. Ingolst., 1710.
- Kress — *Rechtsbegründete vollstændige erlæuterung des Archidiaconalwesens und der geistlichen Sendgerichte*. Helnst, 1725.
- Kreuser J. — *Das heil. Messopfer geschichtlich erklæart*. 1844.
- *Der christliche Kirchenbau und dessen Bilderbuch als Leitfaden fuer Kunstschulen, Kuenstler. geistliche und weltliche Kunstfreunde zur Wiederaufrischung altchristlicher Legende*. Paderborn, 1863.
- *Der christlich. Altar*. Brixen, 1869.
- Kreutzwald — *De canonica iuris consuetudinarii praescriptione dissertatio*. 1873.
- Kriege W. — *Die Simultanschule im Lichte der Wahrheit*. Koeln, 1906.
- Krimer F. — *Quaestionum canonicarum in quinque libros decretalium, tomi quinque*. Augustae Vindeliciorum, 1706-1709.
- Kromer M. — *Orichovius (Orzechowski) sive de coniugio et coelibatu sacerdotum commentatio*. Col., 1564.
- Krummel — *Der Eid*. Offenburg, 1864.
- Krutscheck P. — *Die Kirchenmusik nach dem Willen der Kirche*. 1890.
- *Rechter Mass u. rechte Milde i. Kirchenmusik*. Dingen. Regensb., 1901.
- Kubel M. — *Ueber die Geschichte d. bischoefl. Dispensen*. 1788.
- Küchenmeister — *Ueber d. Leichenverbrennung*. 1874.

- Kugler Jo. — *Tractatus theologico-canonicus de matrimonio*. Norimbergae, 1713.
- *Tract. de dispensationibus*. Vratisl., 1727.
- *De nuptiis incestuosis*. Aug., 1771.
- Kujawa (De) G. M. — *De incorporatione beneficiorum diss. inaug.* Glacii, 1872.
- Kurz A. — *Der Episcopat der hoechste vom Presbyterate verschiedene Ordo*. 1877.
- *D. Kath. Lehre v. Ablass vor u. nach. d. Auftreten Luthers*. Paderbon., 1900.
- Kutschker J. (Card.) — *Das Eherecht der Kath. Kirche nach seiner Theorie und Praxis*. 5 vol. Vindob., 1856.
- *Die gemischten Ehen von dem katholisch-kirchl. Standpunkte aus betrachtet*. Wien, 1841.
- *Sammlung der Vorschriften fuer die Kuratgeistlichkeit*. 1847.
- Kuyckiius Henr. — *Speculum concubinariorum sacerdotum, monachorum, clericorum*. Coloniae, 1599.
- Lacoste (De) I. — *Historia orig. et progressus redituum ecclesiast.* Venetiis, 1768.
- Ladvoeat — *Tract. de conciliis in genere*. Portu, 1773.
- Lafoureade — *Etude historique des fiançailles*. Bordeaux, 1902.
- Laib-Schwarz — *Studien ueber die Geschichte des christlichen Altars*. Stuttg., 1857.
- Lainensis D. — *Rerum regularium quadripartita praxis*. Neapoli, 1652-1660.
- Lainez Jac. — *Disputationes Tridentinae*. Oeniponte, 1886.
- *De origine iurisdictionis episcoporum*.
- Lamarche (De) J. F. — *Instructions dogmatiques historiques et morales sur les Indulgences et sur le Jubilé*. 1751.
- Lambert — *Lettres sur la pluralité des bénéfices*. Paris, 1710.
- Lamberti F. — *Comm. de sacro coniugio*. Argentor., 1524.
- Lambertini C. — *Tract. de iure patronatus*. Lugd., 1579.
- Lambertus — *Das sog. landesherrl. Patronatsrecht*. 1907.
- Lämmer H. — *Institutionen des Kath. Kirchenrechts*. Frib.-Brisg., 1886.
- ed. 2^a ibi, 1892.
- *Zur Kodifikation des Kanonischen Rechts*. ibi, 1899.
- Lancelottus I. P. 1522-1590 — *Institutiones iuris can.*
- *Comment. institutionum iuris can.*
- *De comparatione iuris pontificii ac caesarei*. Lugd., 1584.
- *Regularum ex universo pontificio iure libri 3*. Perusiae, 1587.
- *Indicem rerum Corporis iuris can.* Romae, 1580.
- Lande (De La) I. — *Praelectiones in tit. de decimis primitiis et oblationibus libri III Decr. Gregorii IX*. Aurel., 1661.
- Landtmeter — *De clerici monachi vetere instituto*. Lovan., 1626.

- Lang A. — *Beitraege zur Geschichte der apostol. Poenitentie. Mitt. d. Instit. f. österr. Geschichtsf. VII Ergänzungsheft.* 1904.
- Langemack — *Historia catechetica.* 1729-1740.
- Langhecrucius — *De vita et honestate canonicorum.* Duaci, 1588.
- Lans — *Dix ans après le décret concernant les livres officiels de plain-chant.* Ratisbonne, 1894.
- Lansius — *Comm. de academiis.* Tub., 1619.
- Lantusca A. — *Theatrum regularium.* Romae, 1717.
- Lanzeri — *De sancto matrim. sacramento.* Bonn, 1773.
- Lappius M. — *De heroicitate virtutum in beatificandis et canonizandis sanctis requisita.* Romae, 1671.
- Larroque (De) M. — *Histoire de l'eucharestie.* Amsterdam, 1671.
- *Adversaria sacra.* Lugd. Bat., 1688.
- Lartigue (De) — *De la puissance hiérarchique ou primauté qui vit dans l'Eglise.* Lyon, 1686.
- Lasserre — *De la restitutio in integrum quod metus causa.* Paris, 1889.
- Lasson G. — *Das chirchl. Begraebnis u. d. Leichenverbrennung.* 1899.
- Laubry M. — *Traité des unions des bénéfices.* Paris, 1778.
- Launoïus J. — *De veteri ciborum delectu in ieiuniis christianorum.* Paris, 1663.
- *De scholis celebrioribus seu a Carolo M. seu post eundem Carolum per occidentem instauratis.* 1672.
- *De sacramento unctionis infirmorum.* Paris, 1673.
- *Regia in matrimonium potestas vel tract. de iure saecularium principum in sanciendis impedimentis matrimonium dirimentibus.* Parisiis, 1674.
- Laur — *Tractatus de aetate ad omnia beneficia superiora et inferiora requisita.* Romae, 1681.
- Laurain P. — *De l'intervention des laïques, des diacres et des abbesses dans l'administration de la pénitence.* 1897.
- Laurentius Io. — *Tract. de iudice suspecto.* Venetiis, 1607.
- Laurentius Io. — *Institutiones iuris eccles.* ed. 3. Frib., 1914.
- Laurentius V. — *Controversiae de indulgentiis.* Cracoviae, 1593.
- Laurin F. — *Der Coelibat der Geistlichen nach canonischen Rechte.* Wien, 1880.
- *Introductio in ius matrimoniale.* Vindobonae, 1895.
- *Introductio in Corpus iuris Can.* Frib. Brig., 1889.
- Lauterbach W. — *Disputatio de beneficio competentiae.* Tub., 1647.
- Lauterborn J. — *Das kirchl. Brautexamen.* 1887.
- Laveleye (De) E. — *De la propriété et de ses formes primitives.* Paris, 1882.
- Lavorius I. — *De iubilaio et indulgentiis.* Romae, 1625.
- *Variae lucubrationes canonicae (ubi etiam de conclavi, conclavistis et eorum privilegiis et de his, quae fiunt sede vacante).* Romae, 1628.
- Laymann P. — *De iurisdictione et iudiciis ordinarii potestate.* Dilingae, 1628.
- *Ius canonicum.* Dilingae, 1663.

- Lazeri P. — *De sacra veterum christianorum romana peregrinatione disquisitione*. Romae, 1774.
- Lea H. Ch. — *An historical sketch of sacerdotal celibacy in the christian Church*. Boston, 1880.
- *A formulary of the papal Penitentiary in the thirteenth century*. 1892.
- *A history of auricular confession and indulgences in the latin Church*. Philadelphia, 1896.
- Leandri De SS. Sacramento — *De censuris ecclesiasticis*. Lugd., 1649.
- Lebœuf — *Traité historique et pratique sur le chant ecclésiastique*. Paris, 1741.
- Le Brun — *Explication littérale, historique et dogmatique des prières et des cérémonies de la messe*. Paris, 1716.
- Le Coq Florent — *De iustitia et iure ac eorum annexis*. Bruxellis, 1687.
- Lector L. — *Le conclave*. 1894.
- *L'élection papale*. Paris, 1896.
- Leder D. — *Diakonen d. Bischoefe*. Stuttg., 1906.
- Lefebvre Ch. — *Leçons d'introduction générale à l'histoire du droit matrimonial français*. 1899.
- *Histoire du droit matrimonial français*. 1903.
- *Cours de doctorat sur l'histoire du droit matrimonial français*. Paris, 1905.
- Lega M. (Card.) — *Praelectiones in textum iuris canonici de iudiciis ecclesiasticis. De iudiciis ecclesiasticis in genere et in specie de delictis et poenis praemisso tractatu*. Libr. II, vol. IV. Romae, 1901.
- *Praelectiones in textum iuris canonici. De delictis et poenis*. ed. II, Romae, 1910.
- *Praelectiones in textum iuris canonici de iudiciis ecclesiasticis. De iudiciis ecclesiasticis civilibus*. Vol. I ed. II. 1905.
- *Compendium praelect. de iudiciis eccles.* Romae, 1906.
- Lehmannus — *De recta sponsaliorum de praesenti et de futuro applicatione*. Vitemb., 1759.
- Lehmkuhl A. — *Theol. mor.* Friburgi Brisg., 1910.
- Leinz A. — *Der Ehevorschrift d. Konzil von Trient, Ausdehnung und heutige Geltung*. Freiburg, 1888.
- *Die Simonie*. Freiburg Brisgau, 1902.
- Leiserus W. — *Diss. de votis*. Jenae, 1657.
- *De proprietate*. Witt., 1665.
- Leitner M. — *Thomas von Aquin ueber das unfehlbare Lehramt des Papstes*. Friburgi B., 1874.
- *Lehrbuch des Katholischen Eherechts*. Paderbon, 1902.
- *Die Verlobungs und Eheschliessungs form nach dem Dekrete « Ne temere »*. — Regensburg, 1908.
- Le Jau I. — *Tractatus de summi Pontificis auctoritate, adversus Simon. Vigorii obiectiones*. Ebroicis, 1622.
- Lejeune L. — *La confession et la communion des religieux et des religieuses*. 1903.

- Le Maistre N. — *Instauratio antiqui episcoporum principatus et religiosae erga eosdem monachorum et clericorum observantiae*. Paris, 1633.
- *De Episcoporum necessitate, splendore et dignitate*. Paris, 1633.
- *Illustratio sacri patrimonii seu de bonis et possessionibus ecclesiasticis tractatus*. Paris, 1636.
- Lemcken I. — *De pravis et irrationabilibus consuetudinibus*. Helmst., 1665.
- Lenep — *De iure asyli*. Amsterd., 1858.
- Lentzins Ch. — *De iure patronatus*. Magdeburgi, 1659.
- Leo F. — *Erklaerung des cap. 12 in VI. de appellationibus II. 15. Ein Beitrag zur Entwicklungsgeschichte des canonischen Civilprozesses*. 1899.
- Leo (De) F. — *Per la pratica esecuzione del decreto « Ne temere » circa la celebrazione degli sponsali e del matrimonio*. Napoli, 1908.
- Léon — *Les tiers ordres séraphiques d'après la constitution « Misericors »*. Bord., 1884.
- Leone (De) A. — *De officio cappellani*. Neapoli, 1623.
- Leoni — *Della emancipazione nel diritto romano*. Padova, 1896.
- *De auctoritate et usu pallii pontificii*. Romae, 1649.
- Leoni J. B. — *Thesaurus fori ecclesiastici*. Romae, 1616.
- Leoni Marc. P. — *Praxis ad litteras et bullas maioris Poenitentiarii et officii s. Poenitentiariae in quatuor partes distributa, in quibus declarantur singularum formularum clausulae et traditur modus praeatas litteras exequendi*. Romae, 1644.
- Leopold E. — *Das predigtamt im Urchristentume*. 1846.
- Lépicier A. — *Le indulgenze, loro origine, natura e svolgimento. Opera tradotta dall'originale inglese dal sac. Luigi Cappelli*. Siena, 1897.
- Lerchenfeld (De) — *De iure asyli ecclesiastici*. Ingolstadii, 1761.
- Lesêtre H. — *La paroisse*. Paris, 1908.
- Lesne E. — *La hiérarchie épiscopale. Provinces, métropolitains, primats en Gaule et Germanie depuis la réforme de St. Boniface jusqu'à la mort de Hincmar (742-882)*. 1905.
- Leurenus P. — *Vicarius Episcopalis*. Colon. Agripp., 1707.
- *De episcoporum vicariis eorumdemque coadiutoribus, etc.* Venetiis, 1709.
- *Forum beneficiale*. Venetiis, 1743.
- Leytam — *Impenetrabilis pontificiae dignitatis clypeus*. Dillingae, 1697.
- Lex D. — *Kirchl. Begraebnisrecht hist. kanon. dargest.* Regensburg, 1905.
- Lezana (De) I. B. — *Summa quaestionum regularium*. 5 vol. Venetiis, 1654.
- *De casibus conscientiae ad regulares utriusque sexus valde spectantibus*. Lugd., 1656.
- Liberatore — *Del matrimonio*. Napoli, 1901.
- Lichtenstein (De) — *De simulatione circa matrimonium*. 1743.
- Liebe — *Der Besitz als Recht in thesi*. Braunsch., 1876.
- Lignano (De) I. † 1383 — *Commentarius in Decretales Gregorii IX et lectura super Clementinis etc.*
- Linck — *De imped. matr. impedient*. Arg., 1723.
- Linck O. — *Messtipendien*. Regensburg, 1901.
- Lincke D. H. — *Tract. de iure episcopali*. Francof., 1697.

- Linckens H. — *De dispensatione matrimoniali*. Jenae, 1674.
 — *De iuribus templorum*. Lipsiae, 1698.
- Lingen-Reuss — *Causae selectae in s. Congr. Card. Conc. Trid. interpretum per summaria precum ab anno 1823 usque ad annum 1869*. 1871.
- Lingg M. — *Geschichte des tridentinischen Pfarrconcurses*. Bamberg, 1880.
- Linsenmayr — *Entwicklung d. Kirchl. Fastendisziplin bis zum Concil. V. Nicaea*. Muenchen, 1877.
- Lipski (De) I. — *De iure decimarum ecclesiastic. in Polonia animadversiones historicae*. Vratisl., 1852.
- Loartes G. — *Institutio confessoriorum*. Parisiis, 1653.
- Lobkowitz (A) Caramuel I. — *Theol. regul. idest in s. Benedicti, Basilii, Augustini, Francisci regulas comment*. Francof., 1646-1648.
 — *De ecclesiae romanae hierarchia libri decem*. Praegae, 1653.
- Locati U. — *Opus iudiciale inquisitorum*. Romae, 1572.
- Lochmaier — *Parochiale curatorum*. Basil., 1514.
- Löffler P. — *Die Weihe der heil. Oele*. 1886.
- Lohner T. — *Instructio practica de missae sacrificio iuxta ritum Rom. Ecclesiae offerendo*. Dillingae, 1717.
 — *Instructio practica de horis canonicis iuxta rubricas breviarii Romani recitandis*. Ven., 1736.
- Lombardi C. — *Iuris can. privati institutiones*. ed. 2, 3 vol. Romae, 1901.
- Lombardi E. — *Regale sacerdotium Romano Pontifici assertum*. Coloniae, 1684.
- Lomedé I. — *Tract. de exemptionibus ecclesiasticis*. Paris, 1672.
- Lonigo M. — *Dell'uso delle vesti dei Signori Cardinali tanto nelle chiese di Roma quanto fuori*. Venezia, 1623.
- Lopes — *De vera IV patriarchalium sedium serie, ac earundem proprietate inter se aequalitate*. Romae, 1600.
- Lopez D. — *Tract. de Voto*. Salm., 1588.
- Lopez I. — *De poenitentiis et remissionibus*. Hispal., 1517.
- Lopez Io. — *De beneficiis in curia vacantibus*. Autun, 1616.
- Lopis D. — *Tract. de clericorum et sacerdotum excellentia*. Valent., 1588.
- Lorenz O. — *Papstwahl u. Kaisertum*. Berl., 1874.
- Lorinser F. — *Lehre v. d. Verwaltung d. Bussakram.* Bresl., 1883.
- Lotterius M. — *De re beneficiaria*. Romae, 1629.
- Lottini I. F. — *Diss. de sacris cardinalium comitiis sive de conclavi. In Thesauro politico Gasparis Ens.* Coloniae, 1609.
- Loyac (De) I. — *Institutio clericalis*. Parisiis, 1654.
- Lubbertus S. — *De conciliis*. Genev., 1601.
- Luca (De) Ies. — *Consecrator christiani matrimonii*. Catan., 1876.
- Luca (De) Io. B. Card. 1614-1683 — *Theatrum veritatis et iustitiae*. 14 vol. Pluries editum. Lugduni, 1697.
- Luca (De) M. — *Prael. iur. can.* Romae, 1897.
 — *Institutiones iuris eccl. publici*. Romae, 1897.
 — *Summa praelectionum in libros Decretalium*. Romae, 1897.
 — *De sponsalibus et matrimoniis*. Romae, 1897.

- *De iudiciis ecclesiast. civilibus*. Romae, 1897.
- Lucarinus R. — *Episcopus regularis*. 1659.
- Luccia (De) P. M. — *De legatis pro victu religiosis mendicantibus relicto*. Parmae, 1711.
- *De iure P. P. minorum S. Francisci Cappuccinorum deciso tractatus*. Romae, 1787.
- Lucidi A. — *De visitatione sacrorum liminum. Instructio S. Congr. Concilii*. Romae, 1883. Editionem IV, 1899, curavit Laurentius Lugari.
- Lucini — *Romani Pontificis privilegia*. Venetiis, 1734.
- Lucius H. — *De privilegiis doctorum*. Venetiis, 1584.
- Luckock — *The hystory of the marriage Jewish and Christian in relation to divorce and certain forbidden degrees*. London, 1894.
- Luft — *Liturgik*. 1844-1847.
- Lugo (De) I. — *De iustitia et iure*. Lugduni, 1652.
- Lunadoro G. — *Relatione della corte di Roma*. Ven., 1664.
- Lupardi B. — *Discorso circa la soppressione del collegio dei segretari apostolici fatta da Innocenzo XI*. 1678.
- Lupi Ch. — *Privilegium S. Petri circa omnium sub coelo fidelium ad Romanam eius cathedram appellationes assertum, adversus profanas hodiernas novitates*. Colonia, 1681.
- *Diss. de veteri disciplina militiae christianae*. Bruxelly, 1690.
- *Diss. de peccator. ac satisf. indulg.* Bruxelly, 1699.
- *Diss. de consecratione episcoporum per Rom. Pontificem*. In Op. omnia. Venetiis, 1724.
- *De Ss. Sacramenti expositione et processionibus theoforicis*. In Opuscula. Venetiis, 1729.
- Lupi M. — *De parochiis ante annum Christi millesimum*. Bergomi, 1788.
- Lupus (De Wulf) Chr. 1612-1681 — *Synodorum generalium et provincialium statuta et canones cum notis et historicis dissertationibus*. 5 vol. Lovanii, 1665.
- Luzerne (De La) — *Droits et devoirs des évêque et des prêtres*. Paris, 1814.
- Lysca A. — *De romana curia*. Francof., 1613.
- Lyszerarezyk V. — *Compendium privilegiorum Regularium praesertim Ordinis F. Minorum*. Leopoli, 1906.
- Maassen F. — *Der Primat des Bischofs von Rom und die alten Patriarchalkirchen*. Bonn, 1853.
- *Geschichte der Quellen u. der Literatur des canonischen Rechts im Abendlande bis zum Ausgange des Mittelalters*. Gratz, 1870.
- Mabillon I. — *Dissertatio de pane eucharistico azymo et fermentato ad Emum Card. Bona*. Parisiis, 1674.
- *De re diplomatica*. Parisiis, 1681.
- Macedo F. — *De clavibus Petri*. Romae, 1660.
- Mache C. F. — *De delegata episcoporum iurisdictione*. Vratislav., 1869.
- Madius I. — *De sacris ordinibus et quibusdam aliis scitu dignis in utroque foro*. Ticini, 1616.

- Maffei F. — *De insignitis amplo episcopatus caractere*. Ferrar., 1691.
- Magani F. — *L'antica liturgia romana*. Milano, 1897-1899.
- Magistris (De) F. — *Sylva et praxis ecclesiastici*. Neapoli, 1658.
- Magius H. — *Tract. de sepulcris et sepeliendi ritu*. Lugd., 1571.
- Maillane (De) D. 1729-1814 — *Institutions du droit canonique*. Lyon, 1770.
- *Dictionnaire canonique*. Avignon, 1761.
- Maillard C. — *Tract. de iubilaeo*. Bruxellis, 1650.
- Mainati H. — *Tract. de spoliis ecclesiasticis*. Romae, 1650.
- Maioli S. — *Tract. de irregularitate et aliis canonicis impedimentis*. Romae, 1610.
- Maistre (De) — *Du Pape*. Lyon, 1863.
- Makée P. L. — *Institutiones iuris eccl. tum publici tum privati ad usum seminariorum*. 5 ed. Romae, 1898.
- Malbrenne N. — *De beneficiis simplicibus ac praecipue de cappellaniis, disquisitio canonica*. 1862.
- Malcotius I. — *Tract. de iuris et facti ignorantia*. Lovanii, 1657.
- Mallechich — *Quadripartitum de privilegiis religiosis*. Neustadt, 1738.
- Malvezzi — *Tractatus de sanctorum canonizatione*. Bononia, 1487.
- Mamachi T. M. — *De peregrinationibus veterum christianorum in Palaestinam*. Romae, 1729.
- *De' costumi de' primitivi cristiani*. 1753-1754.
- *Del diritto della Chiesa di acquistare e di possedere beni temporali*. Roma, 1769.
- Mancini V. — *Tract. de iuramento eiusque vi et effectibus*. Venetiis, 1601.
- *Tract. de confessione, ubi de confessione iudiciali vel extraiudiciali tam in criminalibus quam in civilibus*. Romae, 1604.
- Mandagot (De) G. Card. — *Libellus super electione facienda et eius processibus ordinandis*. Parisiis, 1506.
- Mandagottus G. — *Tract. de electionibus novorum praelatorum utilis et necessarius, cum addit. Nicolai Boerii et Matth. Bogss*. Colon. Agripp., 1573.
- Mandosi H. — *Tract. de privilegiis ad instar seu de communicatione privilegiorum*. Florentia, 1575.
- Mandosi Q. — *In regulas Cancell. Apost.* Romae, 1558.
- *Praxis Signaturae gratiae*. Romae, 1559.
- *Glossa facultatum regentis in locum auditoris camerae suffecti*. Venetiis, 1576.
- *Tract. de monitoriis*. Romae, 1581.
- *Tract. de inhibitionibus*. Romae, 1581.
- Manentibus (De) C. A. — *Tract. de potestate episcopali*. Romae, 1726.
- Manfredi H. — *Tract. de cardinalibus, ubi de iuribus, potestate et auctoritate cardinalium*. Bononiae, 1564.
- *De summo Pontifice*. Caesena, 1686.
- Manni D. M. — *Istoria degli anni santi dal loro principio fino al presente del MDCCCL*. Firenze, 1750.
- *Della disciplina del canto ecclesiastico antico*. Firenze, 1756.

- Manning — *The independence of the holy See*. London, 1877.
- Mansella — *De imped. matr. dirimentibus ac de processu iudiciali in causis matr.* Romae, 1881.
- Mansfeld (A) Card. Mansfelt — *Clericorum... can. origo et vita*. Lux., 1625.
— *Castra Dei seu de vita, honestate et officiis clericorum*. Ant., 1650.
- Mansi A. — *De ecclesiasticis magistratibus eorumque antiquitate*. Romae, 1608.
- Mansi I. D. 1692-1769 — *Nova et amplissima collectio S. Conciliorum*. 31 vol. 1757-1798.
- Mantelli — *Ars artium seu de regimine sanctimonialium*. Antuerp., 1640.
- Many S. — *De Missa*. Parisiis, 1903.
— *De locis sacris*. Parisiis, 1904.
— *Praelectiones de Sacra Ordinatione*. Parisiis, 1905.
- Marangoni I. — *Thes. parochorum... in quo agitur de origine, dignitate, nobilitate ac variis titulis parochorum*. Romae, 1725.
- Marc-Huguenin — *Expositio metodicae iuris can.* 5 ed. Parisiis, 1892.
- Marcellus C. — *Rituum ecclesiasticorum sive sacrarum caeremoniarum s. Rom. Ecc. libri tres non ante impressi*. Venetiis, 1516.
- Marchant — *Baculus pastoralis seu potestas episcoporum in regulares non exemptos*. Brugis, 1638.
- Margallo P. — *De horis canonicis, de indulgentiis, de censuris ecclesiasticis et de celebratione missarum*. Salmantic., 1520.
- Mari I. B. — *De canonizatione sanctorum*. Romae, 1658.
- Marianus — *Tract. de irregularitatibus*. Norimb., 1510.
- Mark J. — *Wallfahren in der kath. Kirche hist.-krit. darg.* Trier., 1842.
— *Der Eid und die Eidespraxis*. Regensburg, 1855.
— *De denuntiatione iuris canonici*. Schaffhausen, 1859.
— *Das Kirchenvermogensrecht*. 1897.
- Markgraf — *Die roem. Kurie in ihrer Ausbildung u. Verfassung*. Breslau, 1875.
- Marques E. — *Defensio cultus SS. Cordis Jesu*. Venetiis, 1781.
- Marro — *La pubertà studiata nell'uomo e nella donna rapporto all'antropologia ed alla sociologia*. Torino.
- Marschand — *Moines et Nonnes*. Paris, 1900.
- Marsili Columna M. A. — *Hidrologia seu aqua benedicta*. Salerni, 1586.
- Martène E. — *De antiquis ecclesiae ritibus*. Venetiis, 1783.
- Marti P. M. — *Ad iudicium Salomonis super textum « Afferte mihi gladium » de praesumptionibus*. Barcin., 1585.
- Martin — *De matrimonio et potestate ipsum dirimendi ecclesiae soli propria*. Parisiis, 1844.
- Martinez A. G. — *Eucharistic Sacrifice: historical a. theol. Investigation of sacrificial conception of holy Eucharist in the cath. Church*. London, 1901.
- Martinis (De) R. — *Ius Pontificium de Prop. Fide*. Romae, 1888 sqq.
- Martinus De Troppau (Strepus) — *Index Decreti*.
— *Chronica de gestis Summorum Pontificum et Imperatorum*.

- Maschardi I. — *Conclusiones probationum omnium quae in utroque foro quotidie versantur... quibus canonicae, civiles, feudales, criminales caeteraque materiae continentur, etc.* Venetiis, 1584.
- Maschat R. 1692-1747 — *Inst. can.* Florentiae, 1854.
- *Cursus iuris can.* Zuoymae, 1735.
- Maseri P. — *De pallio pontificio et b. Petri corpore orientalibus concessio diatriba.* Romae, 1678.
- *De legatis et nunciis apostolicis.* Romae, 1709.
- Masselli P. — *De potestate pontificis et concilii cum comparatione ad invicem.* Patavii, 1556.
- Massilia A. — *De mutuo et an mutuum sit alienatio.* Lugd. Bat., 1640.
- Massobrius I. A. — *Praxis habendi concursum ad vacantes parochiales ecclesias.* Mediolani, 1625.
- Mast — *Die rechtliche Stellung der Erzbischoefe.* 1847.
- Mastelloni — *L'errore nella persona come causa di nullità del matrimonio.* Napoli, 1898.
- Matta (De) C. F. — *De canonizatione Sanctorum.* Romae, 1678.
- Matteucci A. — *Practica theologica-canonica ad causas beatificationum et canonizationum pertractandas.* Ven., 1722.
- Matthaeucci A. — *Officialis curiae regularis.* Francof., 1711.
- *Officialis curiae ecclesiasticae ad praxim pro foro ecclesiastico tum saeculari tum regulari utiliter aptatus.* Romae, 1709.
- Mattiussi G. — *Della penitenza nei primi secoli.* Monza, 1901.
- Mayer H. — *Magnum matrim. sacramentum.* Ingolst., 1645.
- *De sponsalibus.* Friburgi, 1657.
- Mayer I. F. — *Diss. Cur nullum festum peculiariter Deo Patri sacratum ab ecclesia sit.* Gryphiswaldiae, 1702.
- *Diss. de hebdomada magna.* Gryphiswaldiae, 1706.
- *Diss. de dominica palmarum.* Gryphiswaldiae, 1706.
- Mayr Ch. — *Ordo hierarchicus canonico-dogmatice expressus idest ordo consecrationis ministrorum ecclesiae ad usum ordinandorum.* Aug., 1741.
- Mazzaroni — *De tribus coronis pontif. max.* Romae, 1609.
- Mazzei I. A. — *Methodus sacerdotalis circa missam et divinum officium.* Maceratae, 1702.
- *De matrimonio conscientiae vulgo nuncupato.* Romae, 1766.
- Medina (De) M. — *De coelibatu ecclesiastico.* Venetiis, 1569.
- Meester (De) — *De reformatione Curiae romanae.* Brugis, 1909.
- Megali M. — *Institutio confessoriorum.* Venetiis, 1515.
- Meier O. — *Die Propaganda, ihre Provinzen und ihr Recht.* Goettingen, 1852.
- Meinardus F. — *De iuribus episcoporum.* Parisiis, 1606.
- Melata B. — *Manuale de indulgentiis.* Romae, 1892.
- *Tract. de benedictione papali.* Romae, 1895.
- *De potestate, qua matrimonium regitur.* Romae, 1903.
- *De erectione confraternitatum in monialium monasteriis. De iure parochorum quoad missam funeralem.* Romae, 1906.

- *De iure parochorum quoad missam funeralium*. Romae, 1906.
- *De recitatione mentali divini officii*. Romae, 1911.
- Melchers P. — *De canonica dioecesium visitatione*. Coloniae ad Rhenum, 1893.
- Melles (De) S. — *Praelectio de parochiarum origine et divisione, parochorum minorum gradu, institutione et officiis*. Parisiis, 1678.
- Memmi G. B. — *Il sacro rito di canonizzare i Santi*. Roma, 1726.
- Menchen — *De eo, quod iuris est, circa iubilaeum*. Vitemb., 1730.
- *De iure sepulcrorum familiarium et haereditariorum*. Lipsiae, 1739.
- Mendelsohn — *De monitione canonica*. Heidelb., 1860.
- Mendo (De) A. — *Bullae s. cruciatae elucidatio*. Matriti, 1651.
- *Statera opinionum benignarum in controversiis moralibus, etc.* Lugduni, 1666.
- *De iure academico*. Lugduni, 1668.
- Menghini T. — *Regole del tribunale di S. Offizio*. Ferrara, 1687.
- Mengonius — *De eminentia parochorum dignitatis supra canonicos*. Florentiae, 1732.
- Menochius I. — *De immunitate eccles.* Genev., 1695.
- *De iurisdictione ecclesiastica et saeculari*. Genev., 1695.
- Menzer — *Quaestio ob es rechte Ehe sei, wenn ein junger Mann ein alt Weib nimmt*. Wittemb., 1689.
- Mercante F. — *Compendio di diritto canonico con illustrazioni storico-dogmatiche e dissertazioni*. Prato, 1820.
- Merceri Ab Atho Grill. — *De censuris*. Lovanii, 1630.
- Mergentheim L. — *Die Quinquennal Fakultaeten pro foro externo. Ihre Entst. u. Eint. in deutschen Bist.* Stuttgart, 1908.
- Merkle — *Das Konzil v. Trient u. d. Universitaet*. 1905.
- Meuschen — *Caeremonialia electionis et coronationis Pontificis Romani*. Francof., 1737.
- Meyer I. — *De sacerdote androgyno seu de questione num androgynus salva conscientia possit fungi ministerio ecclesiastico*. Gryphiswald., 1705.
- Meynard — *Réponses canon. et pratiques sur le gouvernement et les principaux devoirs des religieuses à vœux simples*. 1879.
- *Quelques réponses touchant les devoirs de l'obéissance envers le décret apostolique du 17 déc. 1890 sur l'ouverture de conscience, les confessions et les communions dans les communautés*. Paris, 1892.
- Michael T. A. — *De divino officio*. Venetiis, 1581.
- Michel — *Questions pratiques sur le mariage dans les missions*. Maison-Carrée, 1903.
- Michelitsch — *Der neue Syllabus*. 1908.
- Michels — *L'origine de l'épiscopat. Etude sur la fondation de l'église, l'œuvre des apôtres et le développement de l'épiscopat aux deux premiers siècles*. Louv., 1901.
- Michels L. — *Quaestiones controversae de iurepatron*. 1857.
- Micke — *De protonotariis apostolicis dissertatio*. Vratisl., 1866.
- Mignanti — *Indulgenze della basilica Vaticana (op. approv. dalla S. Cong. delle Indulgenze)*. Roma, 1864.

- Minderer — *De indulgentiis in genere et in specie nec non de iubilaeo. Venetiis*, 1764.
- Mindo A. — *De ordinibus militaribus disquisitiones canonicae, theologicae, morales et historicae pro foro interno et externo. Lugd.*, 1668.
- Minocki F. — *Quaestio iuridica de visitat. eccles.* 1763.
- Miraeus A. — *De congregationibus clericorum in communi viventium, ut Theatinorum, Societatis Iesu, Barnabitarum, liber singularis. Coloniae*, 1632.
- Miranda L. — *Manuale praelatorum regularium in quo religionum omnium origines, progressus et dilationes recensentur, cum additionibus Berti. Placentiae*, 1616.
- *Directorium seu manuale praelatorum regularium. Coloniae*, 1617.
- *De sacris monialibus tractatus. Coloniae*, 1630.
- *Liber. ord. iudic. et de modo proced. in causis criminalibus. Salmantiae*, 1601.
- Mirus A. G. — *De poenis clericor. earumque praescriptione. Wittemb.*, 1729.
- Mittelstaedt O. — *De iuris patronatus, quod reale dicitur, origine.* 1856.
- Mittermueller R. — *Canonisches Recht der Regularen nach Bouix. Landshut*, 1861.
- Moccheggiani P. — *Collectio indulgentiarum theologicæ, canonice ac historice digesta. Quaracchi*, 1897.
- *Iurisprudentia ecclesiastica. vol. 3. 1904-1906.*
- *Instructio de confraternitatibus.* 1895.
- Mocquet — *De clandestinis nuptiis. Diling.*, 1612.
- Mohr E. — *Disp. de iurisdictione.* 1614.
- Molanus I. — *De canonicis. Coloniae*, 1587.
- Molina L. — *Tract. de iurisdictione. Venetiis*, 1611.
- *De iustitia et iure. Coloniae Agrippinae*, 1613.
- Molins (De) — *Legislación canónica civil y administrativa vigente en España sobre cementerios. Madrid*, 1885.
- Molinus F. — *De brachio saeculari ecclesiae praestando. Barcinone*, 1607.
- Molitor R. — *Religiosi iuris capita selecta. Ratisbonae*, 1909.
- Molitor W. — *Ueber d. sententia ex informata conscientia.* 1856.
- *Ueber canonisches Gerichtsverfahren gegen Oleriker. Mainz*, 185 .
- Möller H. — *Warum begraben wir unsere Toten?* 1899.
- Monacelli — *Formularium legale practicum fori ecclesiastici. Romae*, 1844.
- Monaldini — *Praxis ecclesiastica curiae romanae. Ulm.*, 1757.
- Moneta — *De decimis, de optione canonica et de distributionibus. Coloniae*, 1620.
- *Tract. de commutationibus ultimarum voluntatum. Lugd.*, 1624.
- Monin — *De curia romana, eius historia ac hodierna disciplina iuxta reformationem a Pio X inductam. Lovanii*, 1912.
- Montag E. — *Abhandlungen ueb. d. alten. neue Patronatsrecht.* 1810.
- Monte (De) L. G. (Montlezum) — *Sacramentale.*
- *Interpretatio in Sextum (ineditum).*
- *Apparatus in Decretales.*
- *Apparatus ad tres Extravagantes Ioannis XXII. Romae*, 1745.

- Monte (De) P. — *Repertorium iuris utriusque*. 2 vol. Romae, 1476.
 — *De potestate Romani Pontificis*.
- Monti — *Elementos de derecho público eclesiástico*. Quito, 1869.
- Moreno — *Ensayo sobre la supremacia del Papa*. Madrid, 1838-40.
- Morenus — *Tractatus moralis titulos promovendi ad ecclesiasticos ordines expendens*. Romae, 1699.
- Morinus I. 1591-1659 — *Commentarius historicus de disciplina in administratione sacramenti poenitentiae etc.* Parisiis, 1651.
 — *Comment. historico-dogmaticus de Sacris Eccl. ordinationibus etc.* Parisiis, 1655.
- Moroni — *Dizionario di erudizione storico-ecclesiastica*. Venezia, 1840-1861.
- Mosandl — *Das Ordenswesen*. 1887.
- Moser — *De impedimentis matrimonii*. Mechliniae, 1847.
- Mosmiller — *Disp. can. de officio et iure parochorum*. Aug., 1731.
- Mosquetius — *De natura et causis matrimonii tam ut est civilis contractus quam ut est ecclesiae sacramentum*. Diling., 1612.
- Mostazo (A) F. — *De causis piis*. Lugduni, 1686.
- Motta — *Diss. de metropolitico iure, multis tam arabicis et chaldaicis quam hebraeis et graecis monumentis referta*. Venetiis, 1726.
- Moulart — *De sepultura et coemeteriis*. Lovanii, 1869.
 — *L'Eglise et l'Etat*. Louvain, 1879.
- Moureau — *La nouvelle législation de l'Index*. Lille, 1898.
- Moy (Von) — *Geschichte des Eherechts*. Regensb., 1838.
- Moy De Sous C. E. 1799-1867 — *Das Eherecht der Christen in der morgenlaendischen und abendlaendischen Kirche bis zur Zeit Karls d. Gr.* Regiom., 1833.
- Muerer C. — *Die iuristischen Personen*. Stuttgart, 1901.
- Mühlbauer — *Decreta authentica Congr. SS. Rituum*. Monachii, 1863-67.
 — *Thesaurus res. S. C. C. (opus incompletum, incipiens a litt. A usque ad lit. I)*. Monachii, 1872 sqq.
- Müller A. O. — *De bigamia irregularitatis fonte et causa*. 1868.
- Müller E. — *Theologia moralis*. Vindobonae, 1902.
- Müller G. — *Sabbat u. Sonntag*. Bremen, 1898.
- Müller I. — *Die bischoeflichen Dioezesanbehoerden, insbesondere das bischoefliche Ordinariat*. 1905.
- Müller P. — *Tr. de gradu doctoris*. Ien., 1715.
- Mulmann F. — *De calice eucharistico disputatio theologica*. 1648.
- Munoz F. — *De rebus ecclesiasticis alienandis vel non*. Bononiae, 1622.
- Muntz — *La tiare pontific. du VIII au XVI siècle*. Paris, 1897.
- Muratori L. A. A. — *De quatuor temporum ieiuniis*. Mediolani, 1692.
 — *Antiquitates Italiae medii aevi*. Mediolani, 1743.
 — *Liturgia romana vetus*. Venetiis, 1748.
- Murga (De) P. — *De beneficiis ecclesiasticis*. Parisiis, 1645.
 — *De iure et potestate prioris conventualis*. Lugduni, 1657.

- *Quaestiones pastorales seu de iure et potestate parochi unitarum ecclesiarum*. Lugduni, 1658.
- *De iis, qui sepultura in iure privantur*. Lucern., 1684.
- Muscettula F. — *Diss. theol.-legalis, de sponsalibus et matrimoniis, quae a filiis familias contrahuntur parentibus insecis vel iuste invitis*. Romae, 1766.
- Muzzarelli — *De auctoritate Rom. Pontificis*. Gandavi, 1815.
- Naassans (De) A. — *Les droits des curés d'après le droit canonique*. 1905.
- Nache F. — *Der Tischtitel*. Paderborn, 1869.
- Naclantus I. — *De matrimoniis clandestinis irritandis*. Venetiis, 1561.
- Narbona I. — *Tract. de appellatione a vicario ad episcopum*. Toleti, 1615.
- Nardelli — *Le congregazioni religiose di voti semplici nei rapporti con i vescovi secondo la bolla « Condita » di Leone XIII.* 1901.
- Nardi A. — *Dei parrochi*. Pesaro, 1829.
- Nardi B. — *De primatu Papae adversus Marc. Antonium de Dominis*. Parisiis, 1618.
- Nardi — *Il concilio ecumenico*. Roma, 1869.
- Nardi — *Diss. de sanctitate matrimonii vindicata*. Romae, 1896.
- Naso G. (saec. XIII) — *Lectura super Decretalibus Gregorii IX.*
- Nassalski M. — *Formularium legale practicum in usum parochorum, vicariorum, foraneorum necnon curiarum episcopalium*.
- Nausea — *De clericis in ecclesia ordinandis*. Wienn., 1551.
- Neandri C. — *De arbore consanguineitatis et affinitatis*. Francof. Viadram, 1653.
- Nebreda I. — *De iure practico regularium*. Romae, 1900.
- Nedden (Zur) — *Disput. iuridica an doctoralis dignitas offuscet nobilitatem generis*. Spirae, 1618.
- Negri Ph. — *De exemptione canonica*. Antuerpiae, 1593.
- Neller — *Diss. de genuina idea et signis parochialitatis primitivae eiusque principio, incorporatione, etc.* Trevir., 1752.
- *Diss. de plebium archipresbyteris in communi*. Trevir., 1771.
- Nepefny B. — *Die Firmung*. Passau, 1869.
- Nervegna I. — *De iure practico regularium*. 1900.
- *De institutis votorum simplicium religiosorum et monialium*. Romae, 1904.
- Nettelbladt D. — *De genuina notione sponsalium de praesenti et de futuro*. Hal., 1745.
- Neumann De Pucholtz — *Disp. de iuribus capitulorum*. Pragae, 1729.
- Neusser B. — *De horis canonicis*. Moguntiae, 1669.
- Neviranus I. — *Sylvae nuptialis libri sex*. Venetiis, 1570.
- Nevo (De) A. † 1479 — *Consilia*. Venetiis, 1474.
- *Comment. in libros Decretalium*. Venetiis, 1473.
- Newman — *On the Roman Breviary*. London, 1836.
- Nézerau — *La pénitence d'après le concile de Trente*. 1900.

- Nicolai F. — *Dissertatio historico-canonica de episcopo visitatore, seu de antiquo regimine Ecclesiae vacantis*. Romae, 1710.
- Nicolai I. — *Tract. de iure patronatus*. Franc., 1581.
- Nicolas (Mac) I. — *The new legislation on engagements and marriage on the Decree « Ne temere »*. Philadelphia, 1908.
- Nicollis (De) L. V. — *Praxis canonica sive ius can. casibus explanatum etc.* 2 vol. Salisburg., 1729-32.
- Niebelschuetz (De) — *De matrimonio ad morganaticam*. Ital., 1851.
- Nigri Ph. — *De exemptione canonica tractatus cum additionibus Caroli de l'Espinoy*. Antuerpiae, 1593.
- Nigris (De) G. M. — *Tract. de vacatione beneficiorum et pensionum ecclesiasticarum*. Romae, 1741.
- Nigro (De) Monte L. — *Lectura super canonum de Consecratione dist. III aqua benedicta*. Panormi, 1540.
- Nilles N. — *De rationibus fest. mob. utriusque eccl. orient. et occident.* Wien, 1868.
- *Selectae disputationes academicae iuris ecclesiastici*. 1° *De iuridica votorum solemnitate*. 2° *De libertate clericorum religionem ingrediendi*. Oeniponte, 1886.
- Nober — *Altare privilegiatum*. Regensburg, 1861.
- Noldin H. — *De poenis ecclesiasticis*. Oeniponte, 1905.
- *Decretum de sponsalibus et matrimonio S. C. C. 2 aug. 1907 cum declaratione*. Oeniponte, 1908.
- Nothwanger — *Osculum pedum pont. rom.* Vitemb., 1718.
- Noto — *Il concilio ecumenico ed i vicari capitolari*. 1868.
- Nougarède — *Jurisprudence du mariage*. Paris, 1817.
- Novaes G. — *Il sacro rito antico e moderno della elezione, coronazione e solenne possesso del Sommo Pontefice, esposto in tre lezioni, che sieguono ad una dissertazione preliminare*. Roma, 1769.
- Novarius I. — *Lucerna regularium utriusque sexus*. Neapoli, 1638.
- Nugnus Cabezudus D. — *De conciliorum et papae auctoritate, etc.* Venetiis, 1612.
- Nussi — *Conventiones inter S. Sedem et civilem potestatem*. Romae, 1869.
- Nuytz — *Tract. de matrimonio*. Taurin., 1848.
- Nuzzi A. — *Sull'origine ed uso del nome Papa*. Padova, 1798.
- Oberhauser — *De dignitate utriusque cleri tam saecularis quam regularis*. Salisb., 1785-1786.
- Oberthuer — *Meine Ansichten von der Bestimmung der Domkapitel und von Gottesdienste in den Kathedalkirchen*. 1826.
- O' Brien-Evan — *Storia della messa*. Roma, 1895.
- Oesterley F. N. L. — *Dissert. de iuris patron. notione ex decret. Greg. IX hausta*. 1824.
- Oischinger I. N. — *Die christliche Ehe*. 1852.

- Ogetti B. — *In ius antepianum et pianum ex decreto « Ne temere » S. C. C. 2 aug. 1907 de forma celebrationis sponsalium et matrimonii commentarii.* Romae, 1908.
- *De romana curia. Commentarium in const. apost. « Sapienti consilio » seu de Curiae Pianae reformatione.* Romae, 1910.
- *Synopsis rerum moralium et iuris pontificii alphabetico ordine digesta.* Romae, 1909.
- Okulicki — *De revalidatione et restitutione matr.* Vratisl., 1855.
- Oliphant — *Law of church ornaments and utensils.* London, 1851.
- *The law of pews in churches and chapels.* London, 1853.
- Oliva (De) Zonza F. — *Tract. de foro ecclesiae.* Col. Allobr., 1678.
- Onorato Agnello — *Dissertazioni storico ecclesiastiche.* Lucca, 1737.
- Orsi I. A. — *Diss. historica, qua ostenditur catholicam ecclesiam tribus prioribus saeculis capitalium criminum reis pacem et absolutionem neutiquam denegasse etc.* Mediolani, 1730.
- *Diss. historico-theologica de chrismate confirmatorio.* Mediolani, 1733.
- *Della origine del dominio temporale e della sovranità dei romani pontefici.* Roma, 1742.
- *De irreformabili Romani Pontificis in definiendis fidei controversiis iudicio.* Romae, 1771.
- Ortiz F. — *Curia ecclesiastica.* Matriti, 1608.
- Ortiz L. — *De politia et immunitate ecclesiastica.* Rome, 1610.
- Ortolan M. — *History of Roman law.* London, 1871.
- Orzechowski (Orichovius) S. — *Epistola de coelibatu.* 1549.
- *Ad Julium III supplicatio de approbando matrimonio.* Basil., 1551.
- *De lege coelibatus contra Syricium in concilio habita oratio.* Basil., 1551.
- Ossanaeus I. R. — *Disputatio canonica de decimis.* Ingolet., 1572.
- Overberg — *Diss. de elect. coadiutorum episcopalium.* Monast., 1780.
- Owen I. — *The History of the consecration of Altars, Temples and Churches.* London, 1706.
- Pacati P. — *Tract. dogm. mor. et can. de matrimonio christiano.* 1906.
- Pagani A. — *Tract. de ordine, iurisdictione et residentia episcoporum.* Venetiis, 1570.
- Paganuzzi — *Compendio della storia del potere temporale dei papi.* Roma, 1879.
- Pagenstecher A. I. — *Diss. de pallio.* Groningae, 1710.
- Palaeotus G. — *De sacri consistorii consultationibus.* Romae, 1592.
- *De sacris imaginibus.* Ingolst., 1598.
- Palafox — *Directions pastorales pour les évêques; traduction du P. Claude Saumaise, de l'Oratoire.* Paris, 1671.
- Pallavicino N. M. — *Difesa del Pontificato romano e della Chiesa cattolica.* Roma, 1687.
- Pallottini S. — *Pugna iuris pontificii statuentis suspensiones extraiudicialiter seu ex informata conscientia et imperii easdem abrogare molientis.* Viennae, 1863.

- *S. Coll. omnium conclusionum et resolutionum, quae in causis propositis apud S. Cong. Cardinalium S. Conc. Trid. interpr. prodierunt ab anno 1564 ad annum 1860.* 5 vol. Romae, 1868.
- *Sacerdotium et imperium seu Ius publicum civil. eccl.*
- Palmieri D. — *Antonii Ballerini e S. I. opus theologicum morale in Bussembaum medullam absolvit et edidit D. P. Prati, 1898-1901.*
- *Tract. de romano pontifice cum prolegomeno de ecclesia.* Prati, 1902.
- Palomeque I. — *De clericorum instituto et de optima educatione, electione et institutione.* Venetiis, 1616.
- Panvini O. — *De coemeteriis et ritu sepeliendi mortuos apud veteres christianos.* Lovanii, 1572.
- *De Romanis Pontificibus.* Venetiis, 1573.
- *De primatu Petri.* Venetiis, 1589.
- *De episcopatibus, titulis et diaconiis cardinalium.* Parisiis, 1609.
- *De praecipuis urbis Romae sanctioribusque basilicis, quas septem ecclesias vulgo vocant.* Romae, 1620.
- *De baptisate paschali origine et ritu conservandi Agnos Dei.* Romae, 1630.
- Pape I. L. — *De simonia.* Helmet., 1749.
- Papebrochius D. — *Diss. XL de forma pallii aliorumque pontificalium indumentorum medio aevo mutata.* In Propylaeum ad acta Sanctorum Maii. Antuerpiae, 1585.
- Papiensis A. — *De clericalis et monastici ordinis instituto.* Florentiae, 1500.
- Papiensis B. — *Auctor fuit primae compilationis antiquae Extravagantium.* Scripsit: *Summa de matrimonio.*
- *Summa de electione.*
- *Summa Decretalium et Casus Decretalium.*
- Papini — *Storia del perdono di Assisi.* Firenze, 1824.
- Papp-Szilaggi — *Enchiridion iuris Ecclesiae orientalis cath.* ed. 2^a. Magno Varadini, 1888.
- Paramo (De) L. — *De origine et progressu sanctae inquisitionis et de delegata inquisitorum potestate.* Matriti, 1598.
- *Pro defensione iurisdictionis sanctae inquisitionis.* Matriti, 1599.
- Parayre — *La S. Congrégation du Concile.* 1897.
- *La nouvelle organisation du gouvernement centrale de l'Eglise.* Lyon, 1908.
- Parei D. — *Oratio de quaestione utrum leges magistratus obligent in conscientia.* Francof., 1611.
- Paris (De) — *De singularitate beneficiorum.* Parisiis, 1650.
- Parisius F. — *De confidentia beneficii prohibita.* Venetiis, 1598.
- *De resignatione beneficiorum.* Venetiis, 1619.
- *De residentia beneficii.* Colon. Agripp., 1615.
- Pary — *Du célibat ecclésiastique.* Paris, 1852.
- Passerini P. de Sextula (Passerinus) — *De electione Summi Pontificis.* Romae, 1650.
- *De pollutione ecclesiarum.* Plac., 1654.

- *Commentaria in sextum librum Decretalium*. 2 vol. Romae, 1667-1670.
- *Tract. de indulgentiis*. Venetiis, 1695.
- *De hominum statibus et officiis*. Lucae, 1732.
- *De electione canonica*. Romae, 1661.
- *De statu perfectionis episcopi et religiosorum*. Romae, 1663.
- Patritius — *De recta dotium monasticarum ratione; de renuntiationibus monialium*. Neapoli, 1766-67.
- Paullianus I. B. — *De iubileo et indulgentiis*. Romae, 1550.
- Paulus — *Kann ein evangelisch-Protestantischer Geistlicher ohne Bedenken sich mit einer Katholikin verehelichen?* 1836.
- Paulutius A. — *Iurisprudentia sacra seu de hierarchia eccl. libri VII*. Romae, 1682-88.
- Pauwels I. — *De casibus reservatis*. Lovanii, 1795.
- Pavinis I. F. — *Baculus pastoralis*. Paris, 1503.
- *Defensorium canonizationis sanctorum*. Barcinone, 1618.
- Pecchius — *Tract. de sacros. et cathol. Christian. ecclesiis reparandis ac reficiendis*. Colon. Agripp., 1608.
- Pecorelli R. — *Iuris ecclesiastici maxime privati institutiones*. 4 vol. Neapoli, 1842.
- Pellegrini A. — *Tract. de duello*. Mediol., 1619.
- *De immunitate ecclesiae*. Crem., 1621.
- Pellegrini C. — *Praxis vicariorum et omnium in utroque foro iudicentium, etc.* Romae, 1660.
- Pellizzarius F. 1596-1651 — *Tract. de monialibus*. Venetiis, 1651.
- *Manuale regularium seu tractatus varii de statu ac regimine universali regularium*. Lugduni, 1665.
- Peluso B. — *Gli sponsali nel diritto canonico*. 1898.
- Pena (seu Pegna) F. — *Inquirendorum haereticorum lucerna*. Mediol., 1610.
- *Instructio seu praxis inquisitorum (simul cum Carena)*. Cremonae, 1655.
- Penafort (De) R. — *Summa de poenitentia et matrimonio*. Romae, 1603.
- Penka — *Uberior coelibatus sacerdot. expositio*.
- Pennacchi I. — *Comment. in constit. « Apost. Sedis »*. Romae, 1883.
- *De abort. et embr.* Romae, 1884.
- *De suffragiorum pluralitate in conciliis generalibus contra « l'unanimité dans les conciles »*. 1870.
- *In const. ap. « Officiorum ac munerum » de prohib. et censura librorum*. Romae, 1898.
- Pennington — *The papal conclaves*. London, 1897.
- Percay (Du) — *Tr. des dispenses de mariage*. Paris, 1719.
- Peretti B. — *Tract. de rebus ecclesiae non alienandis*. Bononiae, 1588.
- Perez De Lara I. — *Tract. de anniversariis et capellaniis*. Lugduni, 1632.
- Perez M. — *De sancto matrimonii sacramento*. Lugduni, 1646.
- Perghold — *De sponsalibus et matrimonio adversus naturalistas*. Budae, 1763.
- Peries — *Code de la procédure canonique dans les causes matrimoniales*. Paris, 1894.

- *L'Index, comment. de la constitution Apostolique « Officiorum »*. Paris, 1898.
- *La procédure canonique moderne dans les causes discipl. et criminell.* Paris, 1898.
- Perrimezzi — *Della immunità de' sagri luoghi tra cristiani*. Corbin., 1731.
- Perrone — *De matrimonio christiano*. Leodii, 1861.
- Pertsch I. G. — *Comm. de simoniae crimine*. Hal., 1719.
- *Das Recht d. Kirchenbannes*. Halle, 1728.
- *De iure erigendi coemet.* Halle, 1736.
- *Von dem Ursprung der Archidiacone, Officiale und Vicare*. Hildesh., 1743.
- *De origine usu et auctoritate pallii archiepiscopalis*. Helmst., 1754.
- Peruyo — *El matrimonio católico*. Madrid, 1882.
- Petavius D. — *De ecclesiast. hierarchia*, libri tres. Parisiis, 1643.
- *De la pénitence publique et de la préparation à la communion*. Paris, 1645.
- *Diss. de episcopis et eorum iurisdic. ac dignitate*. Vindob., 1766.
- Petit — *L'index; son histoire, ses lois, sa force obligatoire*. Paris, 1888.
- Petitdidier — *Traité théologique sur l'autorité et infallibilité des Papes*. Luxembourg, 1724.
- *Dissertation sur le sentiment du concile de Constance à l'égard de l'autorité des Papes*. Luxembourg, 1725.
- Petra V. (Card.) 1662-1747 — *Tract. de poenitentiaria apost.* Romae, 1717.
- *Comm. ad Const. Apost.* Romae, 1726.
- Petraeus A. — *Arbor consanguinitatis et affinitatis*. Hafn., 1573.
- Petricca a Sonnino A. — *De appellationibus omnium ecclesiarum ad romanam S. Petri cathedram adversus haereticos, etc.* Romae, 1649.
- Petrucelli Della Gattina — *Hist. diplomat. des conclaves*. Paris, 1864.
- Petrus De Sampson — *Summa Decretalium*.
- *Distinctiones*.
- *Lectura in Decretales Innocentii IV.*
- Petz — *Der Bischof und das Domkapitel*. Passau, 1875.
- Peyrinis (De) L. — *Religiosus subditus et praelatus*. Genuae, 1632.
- Pezzani H. — *De celebratione sponsalium et matrimonii. Commentarium in decretum « Ne temere » S. C. C. 3 aug.* Romae, 1908.
- Pfaff Chr. M. — *De litanis ecclesiae romanae*. Tub., 1742.
- Pfan — *Privilegiorum abbatum collectarium*. S. Gall., 1665.
- Pfanner T. — *De catechumenis antiquae ecclesiae liber*. Francof., 1685.
- Pfareuter — *De negotiatione clericorum prohibita*. Lipsiae, 1742.
- Pfeiderer R. — *Die Attribute der Heiligen*. 1898.
- Pfeifer K. — *Die Lehre von den jurist. Personen*. Tuebing., 1847.
- Pfersche — *Lehre v. Error in substantia*. Gratz, 1880.
- *Die Irrtumslehre des oesterr. Privatrechtes*. Gratz, 1891.
- Pfleger V. Wertenau — *Der Pfarrer in seinem Amte*. 1830-32.
- Phanuccius Ph. — *De iureiurando in litem*. Venetiis, 1557.
- Phillimore R. — *The Law of Domicile*. Philadelphia, 1847.
- Phillips G. — *Die Diozesansynode*. Frib.-Brisg., 1849.
- *Kirchenrecht*, 7 vol. Ratisb., 1845.
- *Lehrbuch des Kirchenrechts*. Ratisb., 1859.

- Phoebeus I. M. — *De origine et progressu celebritatis anni iubilaei*. Romae, 1675.
- Pianacci G. P. — *Dell'ufficio divino. Trattato istorico-critico-morale*. Roma, 1770.
- Piasecius P. — *Praxis episcopalis ea, quae officium et potestatem episcopi concernunt continens*. Colon., 1614.
- Piatius Montensis (O. M. Cap.) — *Praelectiones iuris regularis*. 3 vol. ed. 3. Tornaci, 1905.
- Piazza C. B. — *Iride sacra ovvero de' colori ecclesiastici*. Roma, 1682.
- *La gerarchia cardinalizia*. Roma, 1703.
- Pic P. — *Mariage et divorce en droit international et en législation comparée*. Paris, 1885.
- Pichler V. 1680-1736 — *Candidatus iurisprudentiae sacrae*. 4 vol. Ingolstad, 1716.
- *Candidatus abbreviatus sacrae iurisprudentiae*. 2 vol. Vindel., 1733.
- *Summa iurisprudentiae sacrae universae*. Vindel., 1723.
- *Ius can. practi. explicatum*. Ingolst., 1726.
- Pie De Langogne — *L'ouverture de conscience, les confessions et communions dans les communautés*. Paris, 1891.
- *Bulle d'Innocent VIII aux abbés de Citeaux pour les ordinations « in sacris »*. 1901.
- Pientinus A. — *De sacro iubilaeo*. Romae, 1675.
- Pierantonelli P. — *Ordo iudiciarius in praxim traductus matrimonii causarum specimenibus*. 2 vol. Romae, 1883.
- *Praxis fori ecclesiastici ad praesentem ecclesiae conditionem accommodata*. Romae, 1883.
- Pieri I. V. — *Pro sacerdotum barba apologia*. Romae, 1531.
- Pighi I. B. — *Liturgia sacramentalium*. Veronae, 1891.
- *Commentarium de iudicio sacramentali*. Veronae, 1896.
- Pignataro F. — *De disciplina poenitentiali priorum ecclesiae saeculorum commentarius*. Romae, 1904.
- Pignatelli I. — *Consultationes canonicae*. 4 vol. Venetiis, 1716-1722.
- Pilaia I. — *Institutionum decisiones pontificiae in quatuor libros divisae*. Catanae, 1669.
- Piller — *Manuale liturgiae romanae*. Frib. Helv., 1894.
- Pillonis — *La célébration du mariage à Rome, étude sur la législation comparée sur la célébration du mariage*. Paris, 1890.
- Pinelli L. — *Tractatus de sacrificio missae, in quo omnes quaestiones tam quoad sacerdotem quam quoad audientes enucleantur*.
- Pirhing E. — *Ius Canonicum in quinque libros Decretalium distributum*. Dilingae, 1674-1678.
- *De iure scripto et non scripto*. Dilingae, 1644.
- *De iurisdictione et potestate praelatorum*. Dilingae, 1663.
- Pisani — *Les nullités de mariage*. Paris, 1905.
- Pisart H. — *Directorium canonicum sive rubricarum breviarii romani interpretatio*. Coloniae Agripp., 1723.

- Piscetta — *De luxuria et usu matrimonii*. Aug. Taur., 1908.
- Pithou P. — *Les libertés de l'Eglise Gallicane rédigées en 83 articles*. Paris, 1594.
- Pitigianis (De) F. — *Practica criminalis canonica*. Venetiis, 1617.
- Pitonus — *Constitutiones pontificiae ad episcopos et abbates utriusque cleri spectantes*. Venetiis, 1712.
- Pitonus F. — *De controversis patronorum nec non ab eis praesentatorum ad beneficia et cappellanas quascumque et alia relicta pia*. Venetiis, 1733.
- Pittoni F. M. — *Constitutiones pontificiae et decisiones congregationum ad concursum parochialium et beneficiorum collationem spectantes*. Venetiis, 1711.
- *Constitutiones pontificiae et R. R. Congregationum decisiones ad regulares spectantes*. Venetiis, 1719.
- Place (De La) C. — *De necessaria parochorum in ecclesiis suis assiduitate et residentia*. Parisiis, 1655.
- *De necessaria unius uni clerico ecclesiastici beneficii singularitate*. Parisiis, 1670.
- *De singularitate beneficiorum*. Parisiis, 1670.
- Planchard — *Dispenses matrimoniales*. Angoulême, 1882.
- Planchet F. — *Procedimientos eclesiast. en causas criminales y disciplinares con arreglo a lo decretado en el Concilio Plenario Latino-Americano*.
- Plara De Moraza P. — *Epitome delictorum*. Lugd., 1560.
- Platus H. — *Tract. de cardinalis dignitate et officio*. Romae, 1746.
- Pleithner F. — *Aelteste Geschichte des Breviergebetes*. Kempten, 1887.
- Plettemberg H. — *Notitia congregationum et tribunalium curiae romanae*. Hildes., 1693.
- Pleyer — *De legitima ecclesiasticorum ordinum susceptione*. Argent., 1817.
- Ploch I. — *De matrimonio vi ac metu contracto dissert.* Berol., 1853.
- Ploti I. B. — *Tractatus de blasphemia*. Coloniae, 1620.
- Polacci G. — *Relectio de potestate praelatorum in foro interno*. Venetiis, 1625.
- Polaccus G. — *Illustrationes et commentaria ad bullam Urbani VIII pro sacro iubilaeo anni MDCXXV*. Venetiis, 1625.
- Polemar (De) I. — *De clericorum civili dominio*. Ingolst., 1603.
- Poli R. — *Pro ecclesiasticae unitatis defensione seu Ecclesiae Romanae primatu libri IV*. 1555.
- *De conciliis*. Lovan., 1569.
- Politi — *Ius metropoliticum*. Venetiis, 1788.
- *Ius patriarchicum*. Venetiis, 1788.
- *Ius canoniale*. Venetiis, 1790.
- *Ius parochiale*. Venetiis, 1792.
- Pollack — *Zur Entwicklung des kath. Ordenswes.* Halle, 1909.
- Polo A. — *Contra concubenarios sacerdotes*. Venetiis, 1529.
- Polycarius I. — *Tract. de poenis*. Lipsiae, 1615.
- Pompen — *Tract. de dispensationibus et invalidatione matrimonii*. Amstelodami, 1897.

- Ponsius — *De antiquitatibus iuris canonici*. Spoleti, 1807.
- Pontius B. — *De sacramento Matrimonii tractatus*. Bruxellis, 1627.
- Popeus F. — *De libertate ecclesiastica*. Bononiae, 1657.
- Porian T. — *De seminario clericorum dissertatio histor.-canonica*. Lovanii, 1874.
- Portu (a) I. B. — *De cultu Dei hominum opus liturgico-morale*. 1705.
- Poschinger — *Das Eigenthum am Kirchenvermoege*n. Monach., 1871.
- Pothier — *Les mélodies grégoriennes*. Tournay, 1880.
- Pottier — *De iure et iustitia*. Leodii, 1900.
- Poüan T. — *De seminario clericorum*. 1874.
- Poulain — *L'index; son origine, son but et sa valeur*. Dieppe, 1884.
- Pouyard — *Del bacio di piedi de' sommi Pontefici*. Roma, 1807.
- Pozzolo — *Rationale Romani Pontificis*. Romae, 1716.
- *De Papa et symbolo opus theologicum, canonicum et historicum*. Romae, 1727.
- Preuschen — *Dass ein katholischer Landesherr in Ehesachen zu erkennen nicht befugt sei*. Gessen, 1753.
- Prieratis S. — *De irrefragabili veritate Romanae Ecclesiae*. Romae, 1520.
- Prierias S. — *Summa Sylvestrina*, 2 vol.
- Prinzivalli A. — *Resolutiones seu decreta authentica S. Congregationis indulgentiis sacrisque reliquiis praepositae accurate collecta*. Romae, 1862.
- Prinzivalli V. — *Gli anni santi*. 1899.
- Probst F. — *Brevier und Breviergebet*. Tuebingen, 1854.
- *Die Exsequien i. d. kath. Kirche*. 1856.
- *Die Kirchl. Benediktionen u. ihre Verwaltung*. 1857.
- *Die Verwaltung d. Eucharistie als Sakrament*. 1857.
- *Liturgie der ersten christlichen Jahrhunderte*. Tuebingen, 1870.
- *Lehre u. Gebet i. d. drei ersten christlichen Jhdten*. Tuebingen, 1871.
- *Sakramente und Sakramentalien in den ersten drei Jahrhunderten*. Tuebingen, 1872.
- *Katechese u. Predigt v. Anf. d. vierten bis Ende d. sechsten Jahrhdts*. Breslau, 1884.
- *Geschichte der Katholischen Katechese*. Paderbon, 1887.
- *Liturgie des IV Jahrhunderts und deren Reform*. Muenster, 1893.
- *Die abendlaendische Messe vom fuenften bis zum zehnten Jahrhundert*. Muenster, 1896.
- Proetzener — *Die oeftere und taegliche Kommunion der Kinder*. Paderborn, 1910.
- Pronat — *De eo quod iustum est in matrimonio infidelium, altero converso dissertatio*. 1780.
- Prosperis (De) I. — *Tract. de territorio separato cum qualitate nullius seu de iurisdictione locali in spiritualibus*. Romae, 1712.
- Prost P. — *Spicilegium theologicum de iubilaero anni magni piacularis, etc.* Lugduni, 1625.
- Pruemmer D. M. — *Manuale iuris ecclesiast.* Friburg., 1907.
- Prynne — *The truth and reality of the eucharistic sacrifice*. London, 1894.

- Puchta G. I. — *Das Gewohnheitsrecht*. Erlangen, 1828.
- Puettmann — *De nuptiis senum*. Halae, 1782.
- Pugliati — *Sponsali, matrimonio, divorzio, impedimenti dirimenti tanto in iure romano quanto in iure canonico e civile*. Roma, 1899.
- Pulvaeus A. — *Tract. de nuptiis sine parentum consensu non contrahendis*. Parisiis, 1578.
- Putignani — *De regularium institutionibus*. Neap., 1713-1714.
- Pyrrius C. — *Praxis dispensationum apostolicarum et praxis beneficiaria*.
- Quaranta S. — *Tract. de archiepiscopali auctoritate*. Lugd., 1622.
- *De concilio provinciali*. Lugd., 1622.
- *De officio capituli, sede vacante*. Lugd., 1622.
- *Tract. de rebus ecclesiae non alienandis*. Lugd., 1622.
- Quarti — *Tratt. del giubileo dell'anno santo e del modo di guadagnarselo con la risoluzione di tutti i dubbj che possono occorrere*. Roma, 1649.
- *Rubr. miss. rom. Romae*, 1655.
- *Biga aetherea hoc est tractatus duplex de processionibus ecclesiasticis et litaniis sanctorum*. Venetiis, 1665.
- Questedt A. — *Dissertatio de sacrae eucharistiae ritibus antiquis*. Vitteb., 1680.
- Quintini I. — *Praelectiones canonicae de praebendis et beneficiis ecclesiasticis*. Parisiis, 1552.
- Raguccius A. — *Tract. de voce canonicorum in capitulo, officio in choro et missa in ecclesia*. Neapoli, 1621.
- *Vas ecclesiasticae disciplinae*. Neapoli, 1625.
- Raible — *Der Tabernakel einst u. jetzt*. Freib. im Breisg., 1908.
- Raich — *Das Alter der Erstcommunicanten*. 1875.
- Ram — *De sepultura et coemeteriis*. Lovanii, 1862.
- Ramon T. — *De primatu Petri apostoli et Summorum Pontificum Romanorum fasciculus aureus*. Tolosae, 1617.
- Rascio — *Sistema primitivo del diritto di possesso e proprietà con la critica delle opinioni dei dottori, leggi romane e codice patrio*. Napoli, 1889.
- *Il possesso nel diritto romano. Evoluzione e ricostruzione*. Napoli, 1900.
- Rasponi — *De basilica et patriarchio lateranensi*. Romae, 1656.
- Ratzinger G. — *Geschichte d. kirchlichen Armenpflege*. Freiburg, 1884.
- Rau — *Examen iuris canon. in causa raptus*. Amb., 1753.
- Rauschen — *Eucharistie u. Bussakr. in d. ersten 6 Jahrhunderten der Kirche*. Freiburg, 1908.
- Ravenau F. — *De gradibus consanguinitatis, affinitatis et cognationis spiritalis*. Parisiis, 1645.
- Raymundus de Peñaforte 1175-1275 — *Summa de poenitentia et matrimonio*.
- Rebellus F. — *De obligationibus iustitiae religionis charitatis*. Venetiis, 1610.

- Rebuffi I. — *Praxis beneficiorum utilissima*. Venetiis, 1560.
- *Tractatus nominationum*. Parisiis, 1538.
- *Tractatus concordatorum*. Parisiis, 1538.
- *De pacificis possessoribus*. Parisiis, 1538.
- Reclusius F. A. — *Tract. de re parochiali*. Romae, 1773.
- Redoani G. — *De simonia et de tribus eius partibus, mentali, conventionali et reali*. Venetiis, 1565.
- *De spoliis ecclesiasticis*. Romae, 1568.
- *De rebus ecclesiae non alienandis*. Placentiae, 1572.
- *De alienationibus rerum ecclesiarum, illarum causis et solemnitatibus*. Venetiis, 1589.
- Regino † 915 — *Libri duo de Synodalibus causis et disciplinis ecclesiasticis*.
- Regius H. — *Lanthrobium, vel de apertitione episcopatus*. Compluti, 1584.
- Reiffenstuel A. 1641-1703 — *Theologia moralis*. 2 vol.
- *Ius canonicum universum*. Venetiis, pluries editum.
- Reimer — *De crescente in ecclesia auctoritate monachorum*. Bonn, 1870.
- Remundi R. — *Defensio in Molinaeum pro pontifice*. Paris, 1553.
- Renaudot E. — *Liturgiarum orientalium collectio*. Francof., 1847.
- Renazzi — *Notizie storiche degli antichi Vicedomini del Patriarcato Lateranense e dei moderni prefetti del sagro Palazzo Apostolico ovvero Maggiordomi Pontifici*. Roma, 1787.
- Renz F. S. — *Die Geschichte d. Messopferbegriffs*. Freising, 1901.
- Resemans — *De competentia civili in vinculum coniugale infidelium*. Romae, 1887.
- Reusch F. H. — *Der index der verbotenen Buecher*. Bonn, 1883-85.
- Reutlinger I. — *Magnum matrim. sacramentum casibus practicis expositum*. Augustae Vindel., 1716.
- Réville — *Etudes sur les origines de l'épiscopat. La valeur du témoignage d'Ignace d'Antiochie*. Paris, 1891.
- *Les origines de l'épiscopat*. 1894.
- Reyger (De) A. — *An doctoralis dignitas offuscet nobilitatem generis*. Spirae, 1618.
- Reyner L. — *Tractatus de indulgentiis*. Duaci, 1626.
- Ribics — *Diss. de indissolubilitate matrimonii*. Vienna, 1753.
- Ricci A. — *Synopsis, decreta et resolutiones S. Congregationis Immunitatis super controversiis iurisdictionalibus*. Taur., 1712.
- Ricci I. A. — *Praxis rerum quotidianarum ecclesiastici fori seu resolutiones forenses materiarum ecclesiasticarum ex decretis curiarum ecclesiasticarum collectae*. Venetiis, 1674.
- Ricci O. — *De' giubilei universali celebrati negli anni santi incominciando da Bonifacio VIII fino al presente, discorso*. Roma, 1675.
- Riccioli I. B. — *Immunitas ab errore tam speculativo quam practico definitionum sanctae Sedis Apostolicae in canonizatione Sanctorum*. Bononiae, 1668.
- Ricciullus A. — *Tractatus de iure personarum extra ecclesiae gremium existentium*. Romae, 1623.

- Richert C. — *Die Anfaenge der Irregularitaeten bis zum ersten allg. Konzil v. Nicaea.* 1901.
- Richter C. Ph. — *De pallio archiepiscopali.* Ienae, 1628.
- Richter G. — *Dissertatio de doctoribus iuris, quos Lutherus viperas theologorum appellat.* Norimb., 1642.
- Richter-Schulte — *Canones et decreta Concilii Tridentini.* Lipsiae, 1853.
- Ridolphini — *De ordine procedendi in iudiciis in Romana curia.* Venetiis, 1696.
- Ried-Brig (A) Th. (O. M. Cap.) — *Manuale practicum iuris disciplinaris et criminalis regularium ad usum F. Min. Cap. Romae,* 1902.
- Riegger P. I. 1705-1775 — *Introductio in universum ius can.* 1758.
— *Institutiones iurisprudentiae ecclesiasticae.* 6 vol. Vindob., 1780.
- Riess — *De ecclesiis filiabus.* Alsod., 1701.
- Riganti I. (Rigantius) — *Commentarium in regulas constitutiones et ordinationes Cancellariae Apostolicae.* 4 vol. Coloniae All., 1751.
- Rinaldi C. G. — *Il valore del Sillabo.* Roma, 1888.
- Rinaldi Bucci P. I. — *De insignibus episcoporum commentaria.* 1891.
- Ring S. — *Dissertatio de coadiutoribus.* Francof., 1688.
- Rinuccini — *Della dignità et officio dei vescovi.* Roma, 1651.
- Ripa (A) I. — *Tract. de Simonia.* Romae, 1631.
- Ritter A. — *Diss. de vestibus clericorum crucis figura notatis.* Gryphisw., 1704.
- Rittershusius — *Ἀσυλία seu tract. de iure asylo- rum.* Argentor., 1624.
- Ritterus P. — *De confraternitate.* Ienae, 1614.
- Ritz G. — *De dispensatione matrimoniali.* Ienae, 1674.
- Rive — *Die Ehe.* 1876.
- Robbiano (De) F. C. — *De iure ecclesiae in universitates studiorum.* 1863.
- Robeck — *De matrimonii in infidelitate consummati indissolubilitate.* Pragae, 1775.
- Robertus Flammesburiensis — *Summa de matrimonio et de usuris.* Ed. Schulte. Gissae, 1868.
- Robinson — *The history of baptism.* London, 1790.
- Rocca A. — *De sanctorum canonizatione commentarius.* Romae, 1601.
- Roccaberti (De) I. T. — *De infallibilitate Rom. Pontificis.* Valentiae, 1691.
- Rodotà P. P. — *In epistolam encyclicam a S. D. N. Benedicto Papa XIV datam ad omnes episcopos ditionis ecclesiasticae die 19 febr. a. 1749 commentarius, in quo agitur de anno iubilaei, de cultu templorum, de cantu et musica ecclesiastica.* Romae, 1749.
- Rodriguez Em. — *Questiones regulares et canonicae.* Salmant., 1598.
- *Nova collectio privilegiorum Regularium ab Urbano II usque ad Clementem VIII,* 2 vol. Lugduni, 1609.
- *Esplicazione sopra la bolla della santa crociata.* Palermo, 1622.
- *Nova collectio privilegiorum regularium mendicantium et non mendicantium.* Antuerpiae, 1623.

- Rodriguez F. — *Tratado del Jubileo del Año Santo*. Roma, 1600.
- Rodriguez N. — *Tract. de legibus ecclesiasticis ad quatuor primos titulos lib. 1ⁱ Decret. Lugduni*, 1661.
- Roehrensee — *De mulieribus clericorum συνεισάκτοις seu subintroductis*. Vitemb., 1788.
- Roffiniaci C. — *De re sacerdotali seu pontificia idest universa Ecclesiae hierarchia*. Paris, 1557.
- Roguerius M. — *Defensio episcoporum auctoritatis contra Acephalos*. 1610.
- Romani P. F. — *Disputatio de iure episcopali*. Lipsiae, 1670.
- Romelius — *Capita de iure abbatum*. Diling., 1728.
- Roquette E. 1817-1888 — *Institutiones iuris can. publici et privati*. Atre-bati, 1853-1856.
- Rosa T. — *De exsecutoribus litterarum apostolicarum*. Romae, 1676.
- *De beneficiorum unione*. Neap., 1682.
- *De exsecutoribus litterarum remissorialium*. Venetiis, 1697.
- Rosignoli — *Novissima praxis in universas de sponsalibus controversias*. Mediolani, 1684.
- *Novissima praxis in universas de effectibus matrimonii controversias*. Mediol., 1690.
- Rosilius — *Ordinationes divini officii totius anni*. Romae, 1503.
- Roskovany A. 1807-1892 — *De indissolubilitate matr.* Aug., 1840.
- *De matrimoniis mixtis*. Quinquecl., 1842-88.
- *Coelibatus et breviarium duo gravissima clericorum officia e monumentis omnium saeculorum demonstrata*. Pestini e Nitriae, 1861-81.
- *Matrimonium in ecclesia catholica potestati ecclesiasticae subiectum*. Pestini, 1870.
- *De matrimoniis in eccl. cath.* 2 vol. Agriae, 1837.
- *Rom. Pontifex tamquam Primas Ecclesiae et princeps civilis*. 16 vol. Nitriae, 1867-1879.
- Rosset M. — *De sacramento matrimonii*. 1895-96.
- Rosshirt F. — *Lehrbuch des Kirchenrechts*. ed. 3. Scaphusi, 1858.
- Rotarius — *Theol. moralis regularium*. Venetiis, 1724.
- Rotermundt — *De officio, potestate ac iure capituli sede vacante*. Erf., 1726.
- Roth — *Geschichte des Beneficialwesens*. Erlangen, 1850.
- *Ueber d. sententia ex informata conscientia i. Strafverfahr. gegen Kleriker*. 1855.
- *Antwort a. d. Erwiderung d. H. W. Molitor betreffs d. sent. ex inform. conscientia*. 1856.
- Rothe H. — *Historia exceptionum litis ingressum imped. ex iure canonico descripta*. 1858.
- Rothensee — *Der Primat des Papstes*. 1836-1838.
- Rouillard S. — *Capitulaire prouvant qu'un homme né sans testicules apparents est capable du mariage*. Paris, 1600.
- Rousseau — *Renseignements pratiques à l'usage du curé et du confesseur sur la législation canonique du mariage*. Paris, 1905.

- Roye (De) F. — *Institutiones iuris can.* Parisiis, 1681.
 — *De iuribus honorificis in Eccl.* 2 vol. Andegavi, 1667.
 — *De Missis dominicis.* Andegavi, 1672.
 — *De iure patronatus.* Andegavi, 1667.
 Rubeus I. B. — *Novum rationale divinorum officiorum.* Venetiis, 1627.
 Rudolph — *De legatis et nunciis pontificiis.* 1785.
 Ruesse K. — *Die rechtliche Stellung der paepstlichen Legaten bis Bonifaz VIII.* Paderborn, 1912.
 Ruffi R. — *Defensio Pontificis, cardinalium, episcoporum totiusque ordinis sacri.* Parisiis, 1552.
 Ruffini F. — *L'actio spolii. Studio teorico giuridico.* Torino, 1889.
 — *Lineamenti storici delle relazioni fra lo Stato e la Chiesa.* 1891.
 — *La buona fede in materia di prescrizione.* 1892.
 Rufinus G. † 1179 — *Summa decretorum.*
 Ruland L. — *Die Geschichte d. kirchlichen Leichenfeier.* Regensburg, 1901.
 Rumohr C. I. — *De origine ieiunii quadragesimalis.* Hafniae, 1723.
 Rusignoli G. — *Novissima praxis theologico-legalis.* Mediolani, 1678-84.
 Russo F. — *La curia romana nella sua organizzazione e nel suo completo funzionamento secondo il diritto canonico vigente.* 1903.
 Sabatier P. — *Francisci Bartoli de Assisio tract. de indulgentia S. Mariae de Portiuncola.* 1900.
 — *Regula antiqua fratrum et sororum de poenitentia.* Paris., 1902.
 Sabaucori N. — *Tract. de connubiis tum iure divino tum canonico tum civili corroboratus.* Lipsiae, 1610.
 Sacchetti — *Privilegia protonotariorum apostolicorum.* Col., 1698.
 Sack — *Die katholische Kirche innerhalb des Protestantismus und ihr Recht vorzueglich in den gemischten Ehen.* Koeln., 1838.
 Saenz De Aguirre F. — *Defensio cathedrae S. Petri contra declarationem cleri Gallicani editam anno 1692.* Salamanticae, 1683.
 Sägmüller I. B. — *Die Papstwahlbullen u. d. staatl. Recht. d. Exklusive.* Tueb., 1892.
 — *Z. Geschichte d. Kardinalates.* Rom, 1890.
 — *Das Recht d. Exklusive i. d. Papstwahl.* 1895.
 — *Die Taetigkeit und Stellung der Kardinaele bis Papst Bonifaz VIII.* Freiburg i. B., 1896.
 — *Die Bischofswahl bei Gratian.* 1908.
 — *Lehrbuch des kath. Kr.* Freiburg, 1909.
 Sahme — *De sepulturae denegatione.* Regiom., 1736.
 — *Dissertatio de matrimonio legitimo absque benedictione sacerdotali.* Halae, 1744.
 Sainte-Beuve (De) I. — *Tract. de sacramento confirmationis et unctionis extremæ.* Parisiis, 1686.
 Salazar F. G. — *Tratado teórico práctico de procedimientos eclesiásticos.* 4 vol. Matriti, 1868.
 Saljedo (De) L. — *Practica criminalis canon.* Antuerpiae, 1593.

Salkowschi — *Lehre v. d. jurist. Personen*. Leipz., 1863.

Salmasius C. — *Coniecturae de suburbicariis regionibus et ecclesiis*. Francof., 1618.

— *Vindiciae pro Coniecturae de suburbicariis regionibus*. Parisiis, 1631.

Salodii P. — *Praxis compendiosa de visitatione ecclesiastica*. Mediolani, 1593.

— *De visitatione tract. iurid.* Colon., 1620.

Salyano Th. M. 1807-1891 — *Lezioni di diritto canonico pubblico e privato considerato in se stesso e secondo l'attuale politica del regno delle due Sicilie*. 4 vol. Neap., 1845.

— *Institutiones iuris can.* Neap., 1834-1842.

Samuellini F. — *Disputationum controversiae de canonica electione in regularibus praelatis atque cathedralium ecclesiarum canonicis eligendis*. Venetiis, 1644.

Samuellius — *De sepulturis ecclesiasticis*. Lucae, 1650.

— *Praxis nova observanda in eccl. sepulturis*. Taurin., 1678.

Sanchez I. — *Disputationes de rebus in administratione sacramentorum, praesertim eucharistiae et poenitentiae, occurrentibus*. Antuerpiae, 1644

Sanchez Th. — *De sancto matrimonii Sacramento*. Genuae, 1602.

Sanctarelli A. — *De iubilaeo anni magni piacularis et de aliis iubilaeis*. Moguntiae, 1626.

Sanderus N. — *De visibili monarchia Ecclesiae*. Lovanii, 1571.

— *Sedes apostolica seu de militantis Ecclesiae Romanae potestate, summorumque Pontificum romanorum primatu atque in omnes gentes auctoritate*. Romae, 1608.

Sandoval B. — *Tratado del oficio eclesiástico canónico*. Toledo, 1568.

Sangalli G. A. — *Dello stato della Chiesa e legittima potestà del Rom. Pontefice*. 1766.

Sanguinetti S. 1829-1893 — *Iuris ecclesiastici institutiones*. Romae, 1884. 4^a ed. 1901.

— *Nuove ricerche sulla natura e nozione della giurisdizione ecclesiastica ordinaria e delegata*. Roma, 1890.

Santarelli A. — *Trattato del giubileo ovvero dell'anno santo e dell'altri giubilei*. Roma, 1624.

— *Tract. de haeresi, schismate, apostasia, sollicitatione in sacramento poenitentiae*. Romae, 1625.

Santi F. — *Praelectiones iuris canonici iuxta Ordinem Decretalium*. 5 vol. Ratisbonae, 1886.

Santi-Leitner — *Praelectiones iuris canonici*. Ratisbonae, 1898.

SS. Sacr. (A) J. — *Disquisitiones regulares: De officio et potestate prioris conventualis*. Col., 1665.

Santorio P. — *Discorso sopra il giubileo universale dell'anno santo MDC nel quale si intende come fu ordinato l'anno santo del santissimo giubileo e quello che il sommo Pontefice celebra e solennizza nell'aprire la porta santa insieme con le cerimonie fatte dagl'illustriss. reverend. Card. nella detta solennità*. Venezia, 1600.

- Sappel — *Liber singularis ad formandum genuinum conceptum de statu Ecclesiae et Summi Pontificis potestate*. Aug. Vind., 1767.
- Saragoza De Heredia M. — *De sacerdotali dignitate*. Romae, 1617.
- Sarmiento De Mendoza F. — *De ecclesiasticis redditibus*. Antuerpiae, 1661.
- Sarnelli P. — *Lettera della canonica chericale corona*. Napoli, 1686.
- Sauer — *Pfarramtliche Geschaeftsverwaltung*. 1865.
- Saussay (De) A. — *Panoplia episcopalis seu de sacro episcoporum ornatu*. Lutetiae, 1646.
- *Panoplia sacerdotalis seu de venerando sacerdotum habitu*. Lutetiae, 1653.
- Sauter — *Zur Hexenbulle 1484. Die Hexerei m. bes. Beruecksichtigung Oberschwabens*. 1884.
- *Das heilige Messopfer*. 1894.
- Savio F. — *Il papa Zosimo, il concilio di Torino e le origini del primato pontificio*. 1906.
- Sayrus G. — *Thes. casuum conscientiae de censuris eccl. poenis et canonicis impedimentis*. Venetiis, 1614.
- Sbrozzi I. — *Tract. de officio et potestate vicarii episcopi*. Romae, 1604.
- Seack I. — *Disp. iuridica de sancto tempore quadragesimae*. Griph., 1710.
- Scappus A. — *De bireto rubro dando S. R. E. cardinalibus regularibus*. Romae, 1592.
- Scarphantonius — *Animadversiones in Ceccoperium*. Viterbii, 1738.
- Schanz P. — *Die Lehre von d. heiligen Sakramenten*. 1893.
- Scharnagl A. — *Das feierliche Geluebe als Ehehindernis*. Friburg. Brisg., 1908.
- *Das neue Kirchliche Gesetzbuch*. ed. 2. Muenchen, 1918.
- Scheill I. — *Kirche und Staat*. Muenchen, 1818.
- Schels B. — *Die neuere religioesen Frauen Genossenschaften*. Schaffhausen, 1857.
- Schelstrate — *Dissertatio de auctoritate patriarchali et metropolitana*. Romae, 1637.
- Scheneid — *Das Brautexamen*. 1835.
- Schenkl M. 1749-1816 — *Institutiones iuris ecclesiast. etc.* 2 vol. Ingolst., 1790-1791.
- Scherer (Von) Rud. — *Handbuch des Kirchenrechts*. 2 vol. Lipsiae, 1886-1898.
- *Das Eherecht bei Benediktus Levita und Pseudo-Isidor*. Graz, 1879.
- Scherndl B. — *Der Tabernakelbau*. Linz a. D., 1905.
- Scheys — *De iure eccles. acquirendi et possidendi bona temp.* 1892.
- Schiappoli D. — *Manuale di diritto ecclesiastico*. Torino, 1893.
- Schiewitz D. — *Morgenlaendisch. Moenchtum*. Mainz, 1904.
- Schilling — *De origine iurisdictionis ecclesiasticae in causis civilibus*. Lips., 1825.
- Schilling B. — *Der kirchl. Patronat n. kanon. Recht*. 1854.
- *Der Kirchenbann n. kan. Recht*. Leipzig, 1859.
- Schinzingher — *Diss. de revalidatione matrim.* Frib., 1780.

Schlayer G. A. — *Beitraege z. Lehre v. Patronatsr.*

Schoer — *Diss. de ecclesiarum parochialium secularitate earumque unione subiectiva monasteriis facta.* Mogunt., 1753.

Schmalz C. — *De instituto officialis sive vicarii generalis episcopi.* Bresl., 1900.

Schmalzgrueber — *Ius eccl. universum.* Ingolstadii, 1712.

Schmid — *Die Sakramentalien der kathol. Kirche.* Brixen, 1896.

Schmid A. — *Die Bisthumsynode.* Regensburg, 1850.

Schmid C. — *Die Moenchs-Nonnen-u. d. geistlichen Ritterorden.* 1838.

Schmid F. — *Messopfer, Messapplikation und Messstipendien.* Passau, 1834.

— *Liturgik der christkathol. Religion.* 1840-1842.

Schmid I. A. — *Diss. de omophorio episcoporum graecorum.* Helmst., 1698.

— *De matrimonio consummato pb dolum annullando.* 1727.

— *Historia festorum et dominicarum.* Helmst., 1729.

Schmidt A. B. — *Der Austritt a. d. Kirche.* 1893.

Schmier F. — *Iurisprudencia canonico-civilis.* 3 vol. Salisb., 1716.

— *De potestate ordinis.* Salisb., 1713.

— *Fundamentum et vertex unic. iuris can. seu tract. de rom. et summo pontifice.* Salisb., 1716.

— *Sacrosanctae ecclesiae in genere cum suis praerogativis.* Salisb., 1718.

— *Consultationes can. de coadiutoribus et coadiutoriis perpetuis pro ecclesiis Germaniae.* Salisb., 1724.

Schmitt J. — *Der Priestercoelibat.* 1870.

Schmitz B. — *Der Pfarrkonkurs u. d. Synodalexaminatoren.* 1849.

Schmitz H. I. — *Die Bussbuecher und Bussdisziplin der Kirche.* Mainz, 1883.

— *Die Bussbuecher und das kanonische Bussverfahren.* Duesseldorf, 1898.

Schmitz J. — *De effectibus sacr. extremae unctionis.* Friburgi, 1893.

Schneemann G. 1829-1885 — *Acta et decreta sacr. Conciliorum recentiorum, Collectio Lacensis.* 7 vol. Frib. Brig., 1870-1890.

— *Die Freiheit u. Unabhaengigkeit d. Kirche.* 1867.

— *Die Kirchl. Lehrgewalt.* 1868.

Schneider Ph. — *Fontes iuris ecclesiastici novissimi.* Ratisbonae, 1895.

— *Die Lehre von den Kirchenrechtsquellen.* Ratisbonae, 1892.

— *Die bischoefl. Domkapitel.* 1885.

— *Die neuen Buechergesetze der katholischen Kirche.* Mainz, 1899.

Schnitzer — *Kath. Eherecht.* Freiburg, 1898.

Schoenemann — *De electione romani Pontificis. Roma non libera, iuxta const. Apostol. valide peragenda.* Gotting., 1798.

Schott — *Diss. sistens historiam legum eccles. de temporibus nuptiarum clausis.* Lips., 1774.

— *Diss. de legatis natis.* Bamberg., 1778.

— *De dolo malo.* Lugd. Bat., 1814.

Schöttgen — *De indicibus librorum prohib. et expurg. eorumque naeris.* Dresd., 1733.

- Schuler G. M. — *Die kirchl. Sakramentalien*. 1867.
- Schulte J. F. — *De rerum ecclesiasticarum dominio*. Berol., 1851.
- *Handbuch des kath. Eherechts*. Giessen, 1855.
- *Darstellung d. Prozesses vor d. kath. geistl. Ehegerichten Oesterr.* 1858.
- *Die Lehre von den Quellen des kath. Kirchenrechts*. Giessen, 1860.
- *Die juristische Persoenlichkeit d. kath. Kirche, ihr. Institute u. Stiftungen sowie der Erwerbsfaehigkeit*. 1869.
- *Die Macht des Papstes ueber Fuersten, Laender, Voelker, Individuen nach ihren Lehren und Handlungen zur Wuerdigung ihrer Unfehlbarkeit beleuchtet*. Prag., 1871.
- *Die Stellung der Concilien, Paepste und bischoefe vom histor. u. canonist. Standpunkte und die paepstliche Constitution vom 18 Iul. 1870*. 1871.
- *Die Kirchenstrafen*. 1872.
- *Der Coelibatszwang*. Bonn, 1870.
- *Lehrbuch des Kath. Kirchenrechts*. Giessen, 1863.
- *Geschichte der Quellen und Literatur des kanon Rechts*. 8 vol. Stuttg., 1875-1880.
- Schulte-Plassmann — *Der Episcopat ein vom Presbyterat verschiedener und sakramentaler Ordo...* 1883.
- Schultes R. — *Die Autoritaet der Kirche in weltlichen Dingen*. Mainz, 1912.
- Schultz — *De adulterio matrimonii impedimento*. Berolini, 1857.
- Schultzen P. — *Arbor consanguinitatis et affinitatis*. Lipsiae, 1655.
- Schütz — *Der Hipnotismus*. 1898.
- Schweikart — *De matrim. conscientiae definitione*. Regiom., 1832.
- Scillamá — *Sistema generale del possesso nel diritto moderno civile esposto in rapporto alla dottrina, alla storia, alla legislazione patria e comparata ed alla giurisprudenza*. Genova, 1895.
- Sclutbeckius F. A. — *Comm. de candidis archiepiscoporum paliis*. Honn., 1726.
- Scopp — *De iure sponsalior*. Nurnb., 1755.
- Scrofa R. — *Opusculum de invaliditate professionis ante legitimam aetatem profitentium*. Venetiis, 1625.
- Scurati — *La cremazione e l'umazione*. Pisa, 1882.
- Sebastianelli G. — *Praelectiones iuris can.* 3 vol. ed. 2. Romae, 1905.
- Seelkg — *De peregrinationibus religiosis iudaico-ethnico-pontificiis*. Jen., 1705.
- Segna F. — *De successione priorum Rom. Pontificum*. 1897.
- *De Ecclesiae Christi constitutione ac regimine*. Romae, 1900.
- Segura I. — *Directorium iudicum ecclesiastici fori*. Venetiis, 1596.
- Sehling — *Die Wirkungen der Geschlechtsgemeinschaft auf die Ehe*. Leipzig, 1855.
- *Die Unterscheidung der Verloebnisse im kanon. Recht*. Leipzig, 1887.
- *Zur Lehre von den Willensmaengeln in kanonischen Recht*. Leipzig, 1901.
- Seidl N. — *Der Diakonat*. 1890.
- Seitz — *Recht des Pfarramts d. kath. Kirche*. Regensburg, 1840.

- Selden — *Historia de decimis*. Londinii, 1618.
- Selva (De) I. — *Tractatus de beneficio*. Lugduni, 1539.
- Selvaggi I. L. — *Antiquitatum christianarum institutiones*. 1774.
- Semeria G. — *La messa nella sua storia e nei suoi simboli*. Roma, 1904.
- Senis (De) F. — *De permutationibus beneficiorum*. Coloniae, 1602.
- Sennyei — *Examen ordinandorum*. Col., 1713.
- Sentis F. S. 1831-1887 — *De iure testamentorum a clericis saecularibus ordinandorum*. Romae, 1862.
- *Die praebenda theologalis et poenitentialis in den Kapiteln*. Mainz, 1867.
- *Clementis Papae VIII Decretales*. Frib. Brisg., 1870.
- Serarius N. — *De sacris processionibus*. Coloniae, 1609.
- Serment — *Associations et corporations*. Genève, 1877.
- Serry I. — *De Rom. Pontifice in ferendo de fide moribusque iudicio fallere et falli nescio*. Patavii, 1733.
- Servantio G. — *Difesa della potestà e immunità ecclesiastica*. Bol., 1606.
- Sesse (De) F. — *In manuale confessoriorum et poenitentium Azpilcuetae*. Venetiis, 1563.
- Sestini — *Il maestro di camera*. Firenze, 1623.
- Setserus — *Zur Geschichte der obligatorisch. Verträge*. Noerdlingen, 1881.
- Severtius I. — *Summa excommunicationum et absolutionis tam papalis quam episcopalis*. Parisiis, 1601.
- Sexten (A) P. Hilarius (O. M. Cap.) — *Tractatus de censuris ecclesiasticis*. Moguntiae, 1898.
- Sfondrati — *Regale sacerdotium Rom. Pontifici assertum*. Coloniae, 1684.
- Shguanin — *Tract. beneficiarius pro indemniter salvandis iuribus S. Matris Ecclesiae quoad beneficia ecclesiastica, etc.* Romae, 1752.
- Siberus U. G. — *Schediasma de templorum condendorum ac dedicandorum ritibus*. Lipsiae, 1716.
- Sieger — *Ueber gemischte Ehen*. Muelheim, 1840.
- Siemers — *Die sacramentalische Beichte*. Muenster, 1844.
- Signore G. — *Il concentramento dei seminari*. 1907.
- Silbermann — *Matrimonium trino iure absolutum*. Aug., 1732.
- Silbernagl I. — *Lehrbuch des Kath. Kirchenrechts*. ed. 4. Ratisbonae, 1903.
- *Eherecht des griech. Kirche*. Ratisbonae, 1892.
- Simar H. — *Lehrb. der Moralthologie*. Freiburg im Br., 1893.
- *Das Gewissen u. die Gewissensfreiheit*. Freiburg, 1902.
- Simeone I. — *Tr. de canonica dioecesium visitatione*. Neapoli, 1904.
- *Lezioni di diritto canonico*, 2 vol. ed. 3^a. Napoli, 1898.
- Simeonibus (De) F. A. — *De Rom. Pontificis iudiciaria potestate*. Romae, 1717.
- Simon M. — *De poenitentiae ritu in vetere ecclesia*. Parisiis, 1623.
- Sinistrari (Ameno De) L. — *De delictis et poenis tract. absolutissimus*. Romae, 1753.
- Sirici I. — *Comment. quatenus ex delicto dementes, ebrii, infantes etc. obligentur*. Giessae, 1669.
- Sirmondi — *Historia poenitentiae publicae*. Parisiis, 1651.

- Sirmondi I. — *Censura scriptoris anonymi de suburbicariis regionibus et ecclesiis*. Parisiis, 1619.
- *Propempticon Claudio Salmasio contra eius Eucharisticon de regionibus et ecclesiis suburbicariis*. Parisiis, 1632.
- Slater F. — *Church, Discipline a. Auricular Confession*. London, 1901.
- Slater Th. — *The new marriage laws*. London, 1908.
- Sleutjes M. — *Commentarium in constitutiones generales fratrum minorum*. 1915.
- *De prohibitione et censura librorum*. Galopiae, 1903.
- Slevogt I. P. — *De unione ecclesiarum et beneficiorum*. Ienae, 1678.
- *Diss. de divisione ecclesiarum et benefic.* Jenae, 1681.
- *Diss. de iuribus altarium*. Jenae, 1716.
- Smet (De) A. — *Commentarius in decretum « Ne temere »* 2 aug. 1907. Brugis, 1908.
- *De sponsalibus et matrimonio*. Brugis, 1912.
- *Tractatus de casibus reservatis*. Brugis, 1914.
- Smith — *The new procedure in criminal and disciplinary causes of ecclesiastics in the United States*. 1888.
- *Christian monasticism from the IV to the IX cent. of the Christian era*. London, 1892.
- *Elements of Ecclesiastical Law*. 3 vol. Neo-Eboraci, 1890.
- Socher J. — *Ueber die Ehescheidung in kath. Staaten*. 1810.
- Socini M. 1401-1467 — *De oblationibus*.
- *De obligationibus*.
- *De recitationibus*.
- *Repetitiones et consilia*.
- Socolovius S. — *Ritus de consecratione episcopi*. Romae, 1602.
- Soglia I. — *Institutiones iuris publici Ecclesiastici*. Parisiis, 1842.
- Solerius A. - Raynaudus Theophilus — *De pileo ceterisque capitis tegminibus tam sacri ordinis hominum quam aliorum*. Lugduni, 1655.
- Solerius C. — *Tractatus de confessoriorum iuridica potestate*. Lugduni, 1618.
- Sosa (De) F. — *Obligación con que quedan los obispos religiosos*. Madrid, 1631.
- Soto D. — *De cavendo iuramentorum abusu*. Salmant., 1552.
- *De iustitia et iure*. Lugduni, 1569.
- Soto (De) P. — *Manuale clericorum seu de sacerdotum institutione*. Lovanii, 1556.
- *De sacerdotum institutione sive manuale clericorum*. Lovanii, 1566.
- Souchon M. — *Die Papstwahlen von Bonifaz VIII bis Urban VI, u. d. Entstehung des Schismas*. 1888.
- *Die Papstwahlen in der Zeit des grossen Schismas. Entwicklungs u. Verfassungskämpfe d. Kardinalates v. 1378-1417*. 1898.
- Sousa (De) A. — *In confessarios ad actus inhonestos feminas in confessionis sacramento allicientes*. Olysippone, 1623.
- Soyeri L. — *Annus et dies iuridicus sive accurata resolutio quaestionum in hac materia iuridice occurrentium*. Colon., 1662.

- Spengler I. — *Instructio parochi pro assistentia contractuum sponsalium et matrimonii*. Aug., 1757.
- Sperelli A. — *Decisiones fori ecclesiastici*. Venetiis, 1651.
- *Episcopus, opus tripartitum ethico-politico-sacrum; ex italico latine ab Hannibale Adami S. I.* Romae, 1670.
- Spiritu Sancto (A) A. — *Directorium confessoriorum*. Lugduni, 1671.
- *Directorium regularium*. Lugduni, 1674.
- Spiritu Sancto (A) Th. — *Tract. historico-theologicus de iubilaeo praesertim anni sancti*. Romae, 1750.
- Spitz — *De archidiaconatibus in Germania*. Colon., 1790.
- Spondanus H. — *Coemeteria sacra, ubi de ritibus sepulturae apud iudaeos, gentes et maxime christianos disseritur*. Parisiis, 1638.
- Spreitzenhofer — *Die Entwicklung des alten Moenchthums in Italien*. 1894.
- Squillanti P. — *Tract. de privilegiis clericorum*. Neapoli, 1635.
- *Tract. de obligationibus et privilegiis episcoporum*. Neapoli, 1649.
- Staffel I. G. — *Diss. in iur. de adulterio matrimonium non dirimente*. Erf., 1732.
- Stafilalaeus I. — *De litteris gratiae, de signatura gratiae et litteris apostolicis in forma brevis*. Parisiis, 1558.
- Stahlkopff I. Ch. — *De iure degrad. canon.* Wittemb., 1724.
- Stälin — *Die Lehre von der Form der Eheschliessung nach dem Kirchl. Recht vor der Abfassung des Gratian Decrets*. Tueb., 1864.
- Standenmaier F. A. — *Geschichte der Bischofswahlen*. Tuebingen, 1830.
- Standinger A. — *Disputatio de simonia*. Heidelb., 1719.
- Stanghellini — *La promessa di matrimonio nel diritto canonico*. Monza, 1907.
- Starovolvei S. — *Breviarium iuris pontificii*. Romae, 1653.
- Stass I. G. — *De contractu fiduciae*. Leodii, 1824.
- Statius A. — *Tract. de redditibus ecclesiasticis, qui beneficiis et pensionibus continentur, commentarioli duo*. Hamb., 1614.
- Stazzuglia A. — *Vindiciae Syllabi Pii IX.* Neapoli, 1883-97.
- Steccanella V. — *Adversus novam doctrinam de necessitate unanims episcoporum consensus*. 1870.
- Steck I. Ch. — *De ordinatione ad titulum patrimonii et paupertatis commentatio*. Lipsiae, 1755.
- Stefani — *Manuale per gli arcipreti e parrochi*. Padova, 1832.
- Stefanucci Hor. — *In tit. 41 lib. III Decr. de celebratione missarum et divinis officiis dissertationis canonicae pars prima de horis canonicis*. Romae, 1755.
- Steimberg I. — *Disp. de interpretatione et fictione iuris*. Gron., 1641.
- Steitz — *Das roemische Bussacrament*. Frankf., 1854.
- Stellartius P. — *Fundamina et regulae omnium ordinum monasticorum et militarium*. Duaci, 1626.
- Stiatici A. — *Repetitio in extrag. Ambitiosae de rebus eccl. non alienandis*. Bononiae, 1587.
- Stimpeli I. — *Compendium Mascardi de probationibus*. Lipsiae, 1677.

- Stipper — *De eo quod iustum est circa ministrorum ecclesiae substitutos.* Lipsiae, 1624.
- Stockfethi H. A. — *Tract. de usu campanarum.* Altorff., 1665.
- Stocquart — *Aperçu de l'évolution juridique du mariage.* Paris, 1905.
- Stolte — *De praecedentia controversa monachos benedictinos inter et canonicos regulares.* Erford., 1730.
- Strauchius A. — Κατηκούμενος *descriptus* dissert. historico-theologica. Witteb., 1659.
- *Prisci publice poenitentium ritus.* Witteb., 1664.
- Strauchius I. — *De electione et electi potestate.* Ienae, 1657.
- Strecker — *De iuribus clericorum singularibus.* Erford, 1755.
- Stremmler J. — *Traité des peines ecclésiastiques.* 1861.
- Strozzi I. — *Tract. de officio et potestate vicarii episcopi.* Romae, 1604.
- Stryck S. — *De iurisdictione circumsepta.* Francof., 1670.
- *Disputatio de matrimonio praesumpto.* Kilon., 1690.
- *De iure funerandi.* Hal. Magd., 1700.
- *De origine et usu iurisdic. eccl.* Hal., 1710.
- Suarez I. M. — *De crocea veste cardinalium in conclavi.* Romae, 1670.
- Suarez Rod. — *De iurisiurandi et confessionis viribus in iudicio.* Pinciae, 1590.
- Susanis (De) M. — *De coelibatu sacerdotum non abrogando.* Venetiis, 1565.
- Susta D. — *Roem. Kurie u. d. Konzil v. Trient.* Wien, 1909.
- Syrus P. — *Dilucidatio facultatum minorum poenitentiariarum basilicarum Urbis et praxis executionum ad litteras et rescripta s. poenitentiariae, etc.* Romae, 1699.
- Tachy — *Traité des confréries.* Pouilly, 1896.
- *Les tiers-ordres.* Pouilly, 1898.
- Tagereau V. — *Discours sur l'impuissance de l'homme et de la femme.* Paris, 1612.
- Tailletti — *Breve esposizione dei privilegi conferiti dai Sommi Pontefici agli uditori della sagra Romana Rota.* Roma, 1854.
- Tamagna G. — *Origine e prerogativa dei cardinali; risposta all'anonimo libello: Cosa è un cardinale?* Roma, 1790.
- Tamburini A. — *De iure abbatum et aliorum praelatorum.* Lugduni, 1640.
- *De iure abbatissarum et monialium.* Romae, 1639.
- Tanaglia — *Urbis et orbis supremi tribunalis monumenta seu de s. Rotae romanae auditorio.* Liburn., 1654.
- Tancredus V. 1180-1235 — *Summa de sponsalibus et matrimonio.* ed. Wunderlich. Gottingae, 1841.
- *Ordo iudiciarius.* Lugduni, 1515.
- *De matrimonio.* Panormi, 1648.
- Taparelli — *Saggio teoretico di diritto naturale.* Palermo, 1841.
- Tappehorn — *Anleitung z. Verwaltung d. Bussak.* Duclmen, 1880.
- Tarani a Spalannis — *Manuale theorico-practicum pro minoribus poenitentiariis.* Romae, 1906.

- Tardif A. 1824-1890 — *Histoire des sources du droit canonique*. Paris, 1887.
- Tarquini C. 1810-1874 (Card.) — *Iuris eccl. publici institutiones*. Romae, 1862.
- *Il regio placet*. Romae, 1853.
- Teller E. G. — *Commentaria perpetua in singulos textus 5 librorum Decretalium Gregorii IX.* 4 vol. Lugduni, 1673.
- Tetamo — *Comm. in Breviarium*. Venetiis, 1779.
- Thalhofer F. H. — *Handbuch der kath. liturgik*. 1887-1893.
- Theiner A. 1804-1874 — *Disquisitiones criticae in praecipuas canonum et decretalium collectiones de historia fontium iuris tractantes, etc.* Romae, 1836.
- Théphany — *Traité des dispenses matrimoniales*. Paris, 1889.
- Thesaurus — *De poenis ecclesiasticis*. Romae, 1831.
- Thiele L. — *Diss. de caractere indelebili qui ex rom. cath. ecclesiae doctrina in ordinis sacramento in anima imprimitur*. Regiom., 1861.
- Thiercelin — *Du mariage civil et du mariage religieux*. 1853.
- Thiers J. — *Consultation sur la diminution des fêtes*. Paris, 1870.
- *Tract. de stola in archidiaconorum visitationibus gestanda a parochis, quo multa ad archidiaconorum munus, iurisdictiones et visitationes attinentur tractantur, etc.* Parisiis, 1676.
- *De festorum dierum imminutione liber, pro defensione constitutionum Urbani VIII et Gallicanae Ecclesiae praesulum*. Lugduni, 1677.
- *Les principaux autels des églises*. Paris, 1688.
- *Historia von Ursprung, Gebrauch und Gestalt der Peruquen... sonderlich der Geistlichen*. 1712.
- Thilen N. — *Disp. inaugur. de unionibus ecclesiarum atque beneficiorum eccl.* Argentor., 1671.
- Thomasius Th. — *Privilegia collegii secretariorum apostolicorum*. Romae, 1587.
- *An haeresis sit crimen*. Hal., 1627.
- Thomassin L. — *Vetus et nova ecclesiae disciplina*. Paris, 1668.
- *Ancienne et nouvelle discipline de l'Eglise touchant les bénéfices et les bénéficiers*. 4 vol. Paris, 1678.
- *Traité des jeûnes de l'église*. Paris, 1680.
- *Traité des festes de l'église*. Paris, 1683.
- *Traité de l'office divin*. Paris, 1686.
- Thompson Th. — *De votis monasticis*. Londini, 1612.
- Thurmannus — *Bibliotheca canonicorum*. Hal., 1700.
- Thurston H. — *The holy year of jubilee*. 1901.
- Tibaldeschi C. — *Manuale iudicum seu de modo procedendi et iudicandi in causis forensibus*. Romae, 1651.
- Tilemanni B. H. — *De alienatione et profanatione bonorum ecclesiasticorum*. Ienae, 1677.
- Timothei M. — *De sacrosanctis Dei ecclesiis visitandis compendiosa institutio*. Venetiis, 1586.

- Tinti P. — *Series sacrorum rituum in assertione portae patriarchalis S. Pauli.* Romae, 1701.
- Tischler — *Handweiser fuer den Klerus in Sachen des III Ordens.* 1891.
- Toletus F. — *De sacrorum ministrorum coelibatu.* Venetiis, 1569.
— *Instructio sacerdotum.* Romae, 1601.
- Tomei I. — *Pro sacris ecclesiarum ornamentis.* Romae, 1635.
- Tornaco (De) G. — *Tract. de ceremoniis ecclesiae et officio episcopi.* Col., 1571.
- Torre (De La) Th. — *De auctoritate, gradu ac terminis legatorum a latere.* Romae, 1656.
- Torres (De) (Turrianus) F. — *De residentia pastorum, num ex scripto divino iure fuerit sancita.* Florentiae, 1551.
— *De summi pontificis supra concilium auctoritate.* Florentiae, 1560.
— *De matrimoniis clandestinis explicatio; oecumenicum concilium non posse decernere ut matrimonia clandestina irrita fiant.* Venetiis, 1563.
- Tóuchet M. — *La sécularisation des congréganistes devant le droit canon.* 1903.
- Tour (Du) I. — *De origine, antiquitate vestium sacerdotalium.* Parisiis, 1662.
- Trama I. — *Manuale theorico-pract. pro processibus Beat.* Neapoli, 1876.
- Trautwein G. — *Vindiciae adversus Iust. Febronii Icti de abusu et usurpatione summae potestatis pontificiae librum singular. liber singularis.* Aug. Vind., 1765.
- Trenta E. — *La nuova disciplina sulla celebrazione degli sponsali e del matrimonio, ossia il decreto « Ne temere » della S. C. del Concilio brevemente commentato.* Ascoli Piceno, 1907.
- Trinitate (De) I. — *Expositio constitutionis Gregorii XV contra confessarios sollicitantes in confessionibus.* Hispali, 1642.
- Triumphus A. — *Summa de potestate ecclesiastica.* Romae, 1582.
- Trombelli — *De cultu sanctorum dissertationes decem.* Bononiae, 1751.
— *Tract. de sacramentis.* Bononiae, 1769.
- Trombetta A. — *De iur. et privil. doctorum.* Surrenti, 1900.
— *De iuribus et privilegiis praelatorum romanae curiae, tract. canonico-liturgico.* Surrenti, 1906.
— *Praxis regulae circa contractus rerum ecclesiasticarum rite ineundos.* Romae, 1865.
- Trullench I. A. — *De iure parochi sive parochiali et de vicario perpetuo ac temporali.* Valentiae, 1647.
- Trulli L. I. — *De canonicis regularibus eorumque ordine et disciplina libri IV.* Bononiae, 1605.
- Trusen — *Die Leichenverbrennung.* 1855.
- Truxillo (De) P. — *De rebus ecclesiae alienandis vel non.* Romae, 1677.
- Tudeschis (De) N. (Panormitanus seu Abbas Siculus) — *Lectura in Decretales.* Lugduni, 1524.
— *Lectura in sextum.* Venetiis, 1592.

- Turrecremata (A) I. (Torquemada) — *De auctoritate papae et concilii*. Venetiis, 1562.
- *De Pontificis Romani conciliique generalis auctoritate ad Basileensium oratorem responsio*. Venetiis, 1568.
- *Commentarium in Decretum Gratiani*. 6 vol. Lugduni, 1519.
- *Gratiani decretorum libri 5 secundum Gregorianas Decretales distincti*. 2 vol. Romae, 1726.
- *Summa de Ecclesia*. Romae, 1489.
- *Quod non licet appellare a Concilio ad Papam*.
- *Apparatus super decreto unionis Graecorum*. Venetiis, 1561.
- Turrianus (A Turre) A. — *De hierarchicis ordinationibus*. Dil., 1569.
- *De hierarchia ecclesiast.* Romae, 1588.
- Turrianus F. 1504-1584 — *De actis veris sextae synodi*.
- *De votis monasticis*.
- Turricelli I. B. — *Tract. de rebus ecclesiae non alienandis*. Ferrariae, 1674.
- *De beneficiorum unione ex sent. S. Rom. Rotae*. Ferrariae, 1674.
- Tutius C. — *Quaestiones 18 in materia iuris patronatus ecclesiastici*. Venetiis, 1597.
- Tych — *Notices historiques sur les congrégations et communautés relig. et les instituts des missionnaires du XIX siècle*. Louvain, 1892.
- Uberti G. — *De modo et ratione citandi et procedendi in Romana Curia*. Romae, 1680.
- Uccelli P. A. — *Delle messe gregoriane e dell'ottavario dei morti nella chiesa dei SS. Andrea e Gregorio in Roma*. Napoli, 1878.
- Ugolini B. — *De censuris ecclesiasticis*. Bononiae, 1594.
- *Tract. de simonia in genere, mentali, conventionali et reali*. Patavii, 1599.
- *Tract. de irregularitatibus*. Venetiis, 1601.
- *Tract. de usuris*. Venetiis, 1604.
- *Tract. de off. et potestate episcopi*. Romae, 1617.
- Uihlein — *De sigillo confessionis*. Heidelb., 1828.
- Ulpiani Didym. — *De matrimonio ius tum naturae tum canonicum*. Venetiis, 1760.
- Uranus M. — *Lecturae sive elucubrationes in aliquot titulos decretalium*. Francof., 1610.
- Urriez (De) P. — *Tract. de cognitione clericatus*. Duaci, 1628.
- Urrutigoyti (De) — *De ecclesiis cathedralibus*. Lugd., 1665.
- Ursaya — *De matrimonii nullitate ex defectu consensus contrahentis et moralis praesentiae parochi*. Romae, 1696.
- Ursula (A S.). Ch. — *Diss. de coniuge infideli facto fidei*. Bamb., 1782.
- Vacandard E. — *La pénitence publique dans l'église primitive*. Paris, 1903.
- Vaira A. — *De praerogativa oecumenicae nomenclationis et potestatis Rom. Pontificis a Constantinopolitanis praesulibus usurpata*. Patavii, 1704.
- Valentini J. S. — *De osculatione pedum rom. pontificis*. Col., 1580.

- Valeri I. — *De differentiis inter utrumque forum iudiciale videlicet et conscientiae*. Francof. ad Viadram, 1678.
- Valerius A. — *Episcopus*. Veronae, 1586.
- Valieri — *Della dignità del cardinalato*. Venezia, 1833.
- Valle (A) R. — *De religioso negotiatore*. Francof., 1642.
- Van De Burgt — *Tract. de dispensationibus matrimonialibus*. Sylvae-Ducis, 1865.
- *De celebratione missarum*. Ultraiect., 1871.
- *De ecclesiis*. Ultraiect., 1874.
- Van de Burgt-Schaepman — *Tract. de matrimonio*. Ultraiecti, 1908.
- Van Coillie — *Commentarius in const. « Officiorum ac munerum »*.
- Van Der Stappen — *Sacra liturgia*. 1904 sqq.
- Van Espen B. — *Tractatus de censuris ecclesiast.* (Op. p. VI). Coloniae, 1748.
- *Ius ecclesiasticum universum*. Lovanii, 1759.
- *Diss. can. de pristinis altarium et ecclesiarum incorporationibus*. Lovanii, 1759.
- *Diss. can. hist. de horis canonicis et singulis earum partibus*. Lovanii, 1759.
- *De peculiaritate in religione et simonia circa ingressum religionis*. Lovanii, 1759.
- *Diss. canon. de dispensationibus, praesertim matrimonialibus*. Lovanii, 1759.
- *Diss. can. de instituto et officio canonicorum*. Lovanii, 1759.
- *Repagulum canonicum adversus nimiam exemptionum a iurisdictione episcoporum extensionem*. Lovanii, 1753.
- *Tract. de simonia circa beneficia, administrationem sacramentorum et celebrationem missarum; item de functionibus ecclesiasticis*. Lovanii, 1759.
- *Vindiciae dissertationis canonicae de peculiaritate et simonia* (contra libellum R. P. Wynant O. E. S. Aug.). Lovanii, 1759.
- Vargas F. — *De episcoporum iurisdictione et Pontificis Maximi auctoritate responsum*. Romae, 1563.
- Vasquez F. I. — *De residentia parochorum*. Matriti, 1629.
- Vassal A. — *Le célibat ecclésiastique au premier siècle de l'église*. 1896.
- Vatar R. — *Des processions de l'église, de leurs antiquité, utilité et des manière d'y bien assister*. Paris, 1705.
- Vauthier — *Étude sur les personnes morales dans le droit romain*. Bruxelles, 1887.
- Vazeille — *Traité du mariage*. Paris, 1825.
- Vecchiotti S. — *Institutiones Canonicae*. 16 ed. 3 vol. Augustae Taurinorum, 1875.
- *Tract. canonicus de matrimonio*. Taurini, 1868.
- Vecchis (De) a Bononia B. (O. M. Cap.) — *Praxis observanda in admittendis ad religionis statum novitiis*. Forolivii, 1627.

- Vega (De) F. — *De censuris*. Limae, 1633.
 — *Relectiones can. in secundum Decretalium librum*. Limae, 1633.
 Veneri H. — *Examen episcoporum*. Venetiis, 1659.
 Venetus L. — *De residentia episcoporum*. Venetiis, 1562.
 Ventriglia I. B. — *Tract. de iurisdictione archiepiscopi*. Neapoli, 1636.
 — *Praxis notabilium rerum fori ecclesiastici*. Neapoli, 1658.
 Vergnes — *La condition internationale de la papauté*. Paris, 1905.
 Verhaeghe — *Diss. de sponsalibus*. Gand., 1830.
 Verhoeven M. — *Diss. can. de sacrificio missae*. Lovanii, 1842.
 — *De regularium et secularium iuribus et officiis*. Lovanii, 1846.
 Vering F. — *Lehrbuch des Katholischen orientalischen und protestantischen Kirchenrechts*. Frib. Brig., 1876.
 Vermeersch A. — *De vocatione religiosa et sacerdotali*. Bruges, 1903.
 — *Quaestiones de iustitia*. Brugis, 1904.
 — *De prohibitione et censura librorum*. Tornaci, 1898.
 — *De religiosis institutis et personis*. 2 vol. Brugis, 1907.
 — *Supplementa et monumenta periodica*. 1907.
 — *De forma sponsalium ac matrimonii post decretum « Ne temere » 2 aug. 1907 ac declarationes 1° feb. et 28 mart. 1908*. Brugis, 1908.
 — *Le Belge et la personne civ.* Brux., 1908.
 — *Quaestiones de virtutibus religionis et pietatis ac vitiis contrariis*. Brugis, 1912.
 Vernant (De) — *Défense de l'autorité du Pape, des cardinaux et évêques contre les erreurs du temps*. Metz, 1658.
 Vespasiani P. — *De sacri pallii origine diss.* Romae, 1856.
 Vespignani I. — *Compendium privilegiorum rev. fabricae S. Petri*. Romae, 1674.
 Vestri O. — *In romanae aulae actionem εισαγωγή idest introductio*. Venetiis, 1564.
 — *De officiis et officialibus curiae romanae, et in quibus eorum versetur officium*. Venetiis, 1565.
 — *Practica in curiae romanae actionem*. Venetiis, 1565.
 Via A. — *Collectanea privilegiorum omnium ordinum, mendicantium et non mendicantium*. Venetiis, 1530.
 Vibaldi M. A. — *Baculus sacerdotalis*. Coloniae, 1600.
 — *Ad Sixti V const. de clericis male promotis... de habitu et tonsura*. Venetiis, 1602.
 — *De censuris et irregularitatibus*. Venetiis, 1602.
 Vicecomes I. — *Observationes ecclesiasticae*. Mediolani, 1618.
 Vicente F. — *Manual canónico sobre Institutos de votos simples*. Barcinone, 1910.
 — *Decentia instituta*. Segoviae, 1916.
 Vidal G. — *Le téléphone au point de vue juridique*. 1886.
 Vidal P. — *Institutiones iuris civilis Romani*. Romae, 1915.
 Viganus A. — *De ecclesiastica immunitate*. Bononiae, 1607.
 Vigliodoro — *Le persone giuridiche considerate in rapporto alla filosofia del diritto*. Napoli, 1880.

- Villadiego (De) G. — *De irregularitatibus, suspensione et interdicto ecclesiastico*. Salam., 1519.
- Villagut (A) A. — *Practica canonica criminalis*. Berg., 1585.
— *De rebus eccles. non alienandis*. 1603.
- Villava (De) P. Angel. (O. M. Cap.) — *El capitulo provincial*. 2 ed. 1914.
- Villosa (De) R. — *Tract. de fugitivis*. Mediolani, 1651.
- Vincentia (A) G. A. — *De privilegiis regularium tam pro administrando quam pro suscipiendo poenitentiae sacramento*. Venetiis, 1768.
- Vio (De) C. I. — *Tract. de comparatione auctoritatis papae et concilii*. Venetiis, 1526.
- Vipping — *De triplici corona rom. pontif.* Lipsiae, 1692.
- Viringus I. V. — *De ieiunio ecclesiastico et abstinentia*. Atrebatii, 1697.
- Visconti I. — *Observationes ecclesiasticae de antiquis baptismi ritibus et caeremoniis*. Mediolani, 1615.
— *De antiquis missae ritibus et apparatu*. Mediolani, 1626.
- Vittorelli A. — *L'istoria de' giubilei pontifici da Bonifacio VIII fino a Clemente VIII*. Roma, 1625.
- Viva — *De iubilaes praes. anni sancti*. Tyrnav., 1750.
- Vives Y Tuto I. (Card. O. M. Cap.) — *De dignitate et officio episcoporum et praelatorum*. Romae, 1905.
— *De iurisdictione in spiritualibus et temporalibus, quam habent S. R. E. cardinales in suis titulis et diaconis etiam post Innocentianam Const. «Rom. Pontifex»* (Pro manuscripto). 1692.
- Viviani I. 1581-1641 — *Praxis iuris patronatus acquirendi, conservandi*. Romae, 1620.
- Vlaming — *Prael. de iure matrimonii*. Warmundae, 1898-903.
- Voerda (De) Nicasius — *Arborum trium consanguinitatis, affinitatis cognationisque spiritualis lectura*. Coloniae, 1506.
- Vogler — *Disputationes de sponsalibus*. Oenip., 1711.
- Voglsanger — *Iurisdictionis episcoporum proxime a Deo deducta*. Oenip., 1779.
- Vogt — *An acatholici secundum principia iuris can. impedimentis iuris mere eccles. teneantur necne, quaeritur*. Diss. Vratislav., 1848.
- Vogt — *Handb. des kath. Eherechts*. 1904.
- Vogt I. Ch. — *Das kirchliche Vermogensrecht*. Coeln., 1910.
- Waffelaert — *De iustitia*. Brugis, 1886.
- Wagenseil G. — *Diss. de legato a latere*. Altdorf, 1694.
- Wagner — *De capitulis collegiatis eorumque privilegiis*. Moguntiae, 1718.
- Wahrmund L. — *Das Ausschliessungsrecht (ius exclusivae) d. Kath. Staaten Oesterr. Frankr. u. Span. b. d. Papstwahlen*. Wien, 1888.
— *Beitraege z. Gesch. d. Exclusionsrechtes b. d. Papstwahlen aus roem. Archiven*. 1890.
— *Die Bulle «Aeterni Patris Filius» u. d. staatl. Einfl. auf d. Papstwahlen*. 1894.
— *Ehe u. Eherecht*. Leipzig, 1906.

- Walch I. G. — *Diss. de ieiunio quadragesimali*. Ienae, 1727.
 — *Diss. de usu orationis dominicae apud veteres christianos*. 1729.
 — *Historia paedobaptismi quatuor priorum saeculorum*. Ienae, 1739.
 — *Ritus baptismales secundi saeculi*. Ienae, 1749.
 Walter F. 1794-1879 — *Lehrbuch des Kirchenrechts*. Bonnae, 1822.
 Walter J. — *Die hl. Messe*. Brixen., 1901.
 Wamesius I. — *Comm. in tit. 28 lib. 2 Decr. de appellationibus, seu tractatus de dicta materia ad praxim forensis accomodatus*. Lovanii, 1599.
 Wapelhorst — *Compendium sacrae liturgiae*. Neo-Eborac., 1895.
 Wasserschleben — *Die Bussordnungen der abendlaendischen Kirche*. Halle, 1851.
 Watkins — *Holy matrim. a treatise on the divin. laws of marr.* London, 1895.
 Weber — *Nucleus iuris episcopalis*. Salisb., 1681.
 Weber — *De vera inter sponsalia de praesenti et de futuro differentia*. 1825.
 Weber C. I. — *Die Moencherei*. 1836.
 Weber Ch. — *Tract. de iure patronatus*. Arnst., 1647.
 Weber J. — *Die Ehescheid. u. d. gelt. gem. KR.* 1875.
 — *Die canonischen Ehehindernisse*. 1883.
 Weber M. — *Ehefrau u. Mutter i. d. Rechtsentwicklung*. 1907.
 Weise G. — *Koenigtum und Bischofswahl in fraenkischen u. deutschen Reich vor dem Invesstiturstreit*. Berlin, 1912.
 Weiss A. — *Die altkirchliche Paedagogik dargestellt in Katechumenat und Katechese*. Fribourg, 1869.
 Weiss K. F. — *Die kirchl. Exemption d. Kloester v. ihrer Entstehung b. z. gregorian-clugniac*. Zeit. Basel, 1893.
 Weizaecker — *Der Kampf gegen den Chorepiscopat des fraenkischen Reichs*. Tuebingen, 1859.
 Weltz — *Das Sacrament der Firmung*. Breslau, 1847.
 Weninger — *Die Unfelbarkeit des Papstes als Lehres der Kirche und dessen Beziehungen zu einem allgemeinen Concilium*. Einsied., 1869.
 Werner A. B. — *Diss. an consensus sponsalitiis a matrimoniali differat*. Alt., 1694.
 Werner G. — *De iuramentis*. Helmst., 1662.
 Wernsdorf — *De vera ratione exorcismorum vet. eccl.* Vitemb., 1749.
 Wernz F. X. — *Ius decretalium ad usum Praelectionum in scholis Textus Canonici sive Iuris Decretalium*. Vol. 6. Romae, 1899-904.
 Wesseling H. — *De iure superioritatis ac summa potestate rom. pontificis*. Col., 1662.
 — *Tract. de maiori et obedientia rom. pontifici praestanda deque eiusdem suae Sanctitatis osculo pedis*. Vien., 1664.
 Westermarck — *The history of human marriage*. London, 1891.
 — *Origine du mariage dans l'espece humaine*. Paris, 1895.
 Westphal — *De veris casibus matrimonii putativi*. 1758.
 Wetzell E. — *Ueber den Ursprung der christl. Sonntagsfeier*. Stettin, 1874.

- Wex — *Epitome de praelatis regularibus*. Oeniponte, 1694.
- Whetenhall Th. — *De curia romana*. 1600.
- Whisart — *History of monks and monaster*. London, 1900.
- Widmann — *Sponsalia et matrimonium*. Aug. Vindel., 1760.
- Widmann — *Ueber den moralischen Nutzen des Breviergebetes*. Regensburg, 1834.
- Widmer — *Die Bestimmung u. Anwendung des Sakramentalien*. Muenchen, 1823.
- Wieland F. — *Die genet. Entwicklung d. sogen. Ordines min. in d. drei ersten Jahrhunderten*. 1897.
- Wiese — *Comm. de impedim. matr. ob consanguinitatem et affinitatem*. Hal., 1796.
- Wiesehahn — *De impedimento disparitatis cultus*. Berolini, 1865.
- Wiesenbauer — *De ποδολατρεία imperatorum veterum et rom. pontif.* Hildes., 1743.
- Wieser J. E. — *Der spiritismus u. das Christentum*. Regensburg, 1881.
- Wiesinger A. — *Das Duell vor d. Richterstuhl d. Religion, moral, d. Rechts u. der Geschichte*. Graz, 1895.
- Wiestner — *Ius asylosum*. Ingolstadt., 1689.
- *Alienatio canonica rerum ecclesiastic. Templarium*. Ingolstadii, 1692.
- Wiggeri I. — *Comm. de iure et iustitia*. Lovan., 1689.
- Wildvogel — *De caractere indelebili diss.* 1699.
- *De differentia consensus spons. et matr.* Ienae, 1720.
- Wilpert J. — *Die gottgeweihten Jungfrauen i. d. ersten Jahrhdten d. Kirche*. 1892.
- *Un capitolo di storia del vestiario*. 1898.
- *Die Gewandung d. Christen in d. ersten drei Jhdten*. Koeln, 1898.
- Winkler — *Diss. de conciliis oecumenicis*. Pestin., 1827.
- Wissocki S. — *De parochia quaestiones selectae*. 1904.
- Wittmann G. M. — *Principia catholica de matrimoniis catholicorum cum altera parte protestantica*. Pedeponti, 1831.
- Wolf Ch. — *De sacris ordinibus equestribus eorumque iuribus*. Gotting., 1736.
- Wolzogen-Neuhaus — *De connubiis infantium*. Lipsiae, 1728.
- Woodhouse — *Monasticism ancient and modern*. London, 1896.
- Worel E. — *Ius scriptum et non scriptum*. Prag., 1725.
- Wörger — *De benedictione sacerdotali*. Helmstd., 1686.
- Wouters L. — *Commentarius in decretum « Ne temere » de sponsalibus et matrimonio*. Amstelodami, 1909.
- Wrede R. — *Die Koerperstrafe b. z. Gegenwart*. 1898.
- Würzfeld — *De iure et iurisdictione abbatum*. Wirceb., 1736.
- Wuttke-Meyer — *Der deutsche Volksaberglaube d. Gegenwart*. Berlin, 1900.
- Yermo (De) I. — *Defensio cathedrae S. Petri seu in ea pro tempore sedentis Rom. Pontificis*. Matriti, 1713.

- Zabarellis (De) F. — *Comm. in 5 libros Decretalium*.
 — *Lectura super Clementinis*.
- Zaccaria F. A. — *Thesaurus Theologicus*. Venetiis, 1762-63.
 — *Antifebronio*. Pistoia, 1767.
 — *Antifebronius vindicatus*. Caesen., 1771.
 — *Storia polemica del celibato sacro*. Roma, 1774.
 — *Dell'anno Santo, opera divisa in quattro libri, storico l'uno, l'altro cerimoniale, il terzo morale, l'ultimo polemico*. Roma, 1775.
 — *Bibliotheca ritualis*. Romae, 1776-1781.
 — *Nuova giustificazione del celibato sacro*. 1785.
 — *Ordo ad catechumenum faciendum ex veteri Codice bibliothecae Maglibuchianae adnotationibus illustratus*.
- Zacchia P. — *Quaestiones medico-legales*. Venetiis, 1771.
- Zaglio — *Studi storici intorno ai rapporti fra la Chiesa, la Scuola e lo Stato*. Assisi, 1889.
- Zahn Th. — *Geschichte des Sonntags, vornehmlich in der alten Kirche*. Hannover, 1878.
 — *Das apostolische Symbolum*. Erl. u. Leipz., 1893.
 — *Skizzen aus d. Leben d. alten Kirche*. Erlangen, 1898.
- Zallinger J. — *Institutiones iuris ecclesiastici maxime privati, ordine Decretalium*. Romae, 1832.
- Zallwein G. 1712-1766. — *Principia iuris ecclesiastici universalis et particularis Germaniae etc.* Augustae Vind., 1763.
- Zaloszowski N. — *Ius capituli seu tractatus de potestate capituli sede episcopali vacante*. Posnaviae, 1706.
- Zamboni — *Collectio declarationum S. Congr. Card. Conc. Trid. interpretum*. Romae, 1816.
- Zangeri I. — *Comm. in libri secundi Decr. titulos quatuor (de sententia et re iudicata, de appellationibus, de clericis peregrinantibus, de confirmatione utili vel inutili)*. Witteb., 1620.
- Zapata-Sandoval — *De iustitia distributiva et acceptione personarum ei opposita pro Indiarum moderatoribus et consiliariis, quod nempe omnia munera ecclesiastica et secularia in regnis Indiarum indigenis conferri debeant*. Pinciae, 1609.
- Zapsi N. — *De dedicationibus templorum et altarium*. Ienae, 1677.
- Zecchius Lael. — *De statu et munere episcopali*. Brixiae, 1592.
 — *Casuum episcopo reservatorum et censurarum ecclesiasticarum explicatio*. Venetiis, 1592.
 — *De beneficiis et pensionibus ecclesiasticis liber*. Veronae, 1601.
- Zecchius Laur. — *De indulgentiis et iubilaeo deque eorum origine, praestantia et utilitate etc.* Coloniae, 1601.
- Zech F. X. — *Praecognita iuris can. ad principia Germaniae accomodata*. Ingolst., 1749.
 — *Compendium iuris can.* Ingolst., 1750.
 — *Hierarchia ecclesiastica*. Ingolst., 1750.
 — *De iure rerum ecclesiasticarum*. 1758.

- *Benignitas moderata ecclesiae romanae in criminosos seu de iure asyli*. Ingolst., 1761.
- *De iudiciis ecclesiasticis*. 1775.
- Zechner — *Des Ordenslebens Wesenheit etc.* Regensb., 1872.
- Zehner I. — *De impedimentis matrim. ex propinquitatē ortis*. Lipsiae, 1631.
- Zema L. M. — *Quaestiones canonico-liturgicae de sepultura religiosa*. 1903.
- Zenner A. — *Dilucidatio regularum iuris in sexto Decretalium*. Augustae Vind., 1664.
- Zerola Th. — *De iubilaeo et indulgentiis*. Venetiis, 1600.
- *Praxis episcopalis in qua episcoporum non tantum eorumque vicariorum munus, sed parochorum etiam et conscientiarum directorum concernentium casuum, etc.* Coloniae Agr., 1680.
- Zhisman — *Das Eherecht d. orient. Kirche*. 1864.
- *Das Stifterrecht i. d. morgenlaend. Kirche*. 1888.
- Ziegler G. — *De diaconis et diaconissis veteris ecclesiae*. Witt., 1662.
- *De dote ecclesiae eiusque iuribus et privilegiis*. 1676.
- *De episcopis eorumque iuribus, privilegiis et vivendi ratione*. Norimb., 1686.
- *De tonsura clericorum*. Wittemb., 1718.
- Zinelli F. M. — *Dell'unanimità dei suffragi nei decreti dei concili ecumenici*. 1870.
- Zitelli — *Apparatus iuris ecclesiastici*. Romae, 1886.
- *De dispensationibus matrimonialibus*. Romae, 1887.
- Zitelli-Natali Z. — *Apparatus seu Compendium iuris eccles.* Romae, 1880.
- *De dispensationibus matrimonii iuxta ultimas decisiones*. ed. 2. Romae, 1887.
- Zitelmann — *Begriff. u. Wesen der iurist. Personen*. Leipz., 1873.
- *Irrtum und Rechtsgeschaeft*. Leipz., 1879.
- Zittardus M. — *De supplicatione seu processione cum gestatione sacrosanctae eucharistiae*. Venetiis, 1567.
- Zoannetti I. F. — *Tract. de moribus maiorum et longa consuetudine*. Venetiis, 1565.
- Zoesius H. — *Comment. seu praelectiones ad decretales Gregorii IX*. Lovanii, 1647.
- Zumbo G. — *Delle confraternite ecclesiastiche*. Roma, 1909.
- Zwingerus I. — *Lib. de festo Corporis Christi*. Basileae, 1685.
- Zypaeus F. — *De iurisdictione eccl. et civili*. Leod., 1649.

II.

Auctores

qui post Codicis Iuris Canonici promulgationem scripserunt.

Acta Congressus iuridici internationalis. 5 vol. Romae, 1935.

Adami A. — *Assoluzione, telepatia e divina permissione in latente pericolo di morte* (C. D. C. can. 882, 209, 2366). Padova, 1930.

Aeken (Van) B. — *Geistes und Herzens. fuer ordensschwwestern.* Paderborn, 1928.

— *Leitfaden des ordenslebens fuer Leienbrueder.* Paderborn, 1927.

Aertnys-Damen — *Theologia moralis secundum doctrinam S. Alphonsi...* Taurini, ed. 12^a, 1932.

Agius L. — *Manuale de ecclesiarum rectoribus ad normam codicis iuris canonici.* Taurini, 1931.

Aicardo M. I. — *Comentario a las constituciones de la Compañia de Jesus.* Malaga, 1930.

Albrecht E. — *Das Recht der Revolution.* Berlin, 1934.

Alexandris-Capitani — *Deo et Caesari. Sacerdoti, parroci, coadiutori in rapporto al Codex iuris canonici e al diritto italiano.* Torino, 2^a ed. 1922.

Altarelli A. — *La vigilanza dello Stato fascista per la tutela del lavoro.* Firenze, 1934.

Althaus P. — *Die Kirche und das Staatsproblem in der Gegenwart.* Genf und Berlin, 1935.

Amor Ruibal — *El derecho penal de la iglesia católica.* Compostella, 1919.

Andreucci L. L. — *Il trattato Lateranense commentato.* Firenze, 1929.

Angelus a SS. Corde — *Manuale iuris communis regularium et specialis Carmelitarum Discalceatorum ad normam Codicis accomodatum a Nicolao a P. C. M. Burgis.* El Monte Carmelo, 1929.

Angelus Martinez L. — *La Legislación de la Iglesia sobre la intención en la aplicación de la Misa.* Washington, 1931.

Anler L. — *Comes pastoralis confessorii praesertim religiosi.* 6^a ed. Fulda, 1930.

Antonelli J. — *Brevis Synopsis historica circa evolutionem doctrinae de impotentia et sterilitate.* Romae, 1932.

— *Medicina Pastoralis.* Romae. Editio 5 a. 1932 in 4 voluminibus.

Antonioli A. — *De re funeraria, secondo il Codice di diritto canonico.* Bergamo, 1918.

Arendt G. — *Circa controversam validitatem matrimonii feminae excisae.* Romae, 1923.

Arenhold — *Kurze Darstellung des Kath. Eherechts nach den neuen C. i. c., fuer die praktischen Seelsorger.* Fulda, 1918.

Arnaud d'Angel G. — *Le mariage.*

- Arndt A. — *Die kirchlichen und weltlichen Rechtsbestimmungen fuer Orden und Kongregationen*. ed. 2. Paderborn, 1919.
- *Katechismus des ordenslebens fuer Schwesternkongregationen*. Paderborn, 1925.
- Arregui A. L. I. — *Summarium theologiae moralis*. Bilbao, 1927. Pluries editum.
- Audick E. H. — *Unqueltige Ehen nach buergerlichem und Kanonischem Recht*. Emsdetten, 1934.
- Augustine Chas. — *Religions and Laymen can.* 487-725. 2 ed. S. Louis, 1919.
- *A Commentary on the new Code of Canon law*, octo volumina. London, 1919-1922.
- Ayrinhac H. A. — *General legislation on the new Code of canon law General norms. Ecclesiastical persons*. London and N. J., 1930.
- *Penal legislation on the new code of canon law*. New York, 1921-1925.
- *Administrative legislation in the new Code of canon Law*. London and N. J.
- *Constitution of the Church in the new code of canon law*. New York, 1925.
- *Marriage legislation in the new code of canon law*, revised by J. Lydon. New-York, 1932.
- Azpiazu J. — *El estado corporativo*. Madrid, 1934.
- *Patronos y Obreros*. Madrid, 1933.
- Baczkowicz C. M. - Baron I. — *Manuale iuris canonici* (lingua polonica conscriptum). Krakov., 1932.
- Baczkowicz F. — *Ius canonicum* (in lingua polonica), ed. 2^a curata a Baron I. Cracoviae, 1932.
- *Ius canonicum* (in lingua polonica). Cracoviae, 1923-1924, 2 vol.
- Badii C. — *Institutiones iuris canonici*. 3 ed., 2 vol. Florentiae, 1921.
- *Il diritto ecclesiastico italiano*. 1930.
- *Il delitto di falsità in atto di Matrimonio canonico ad effetti civili*. Roma, 1932.
- *Ius canonicum comparatum*. Taurini, 1925.
- Bakalarczyk R. — *De novitiatu*. Washington, 1927.
- Baldassi A. - Veritti L. — *Il beneficio parrocchiale e la sua amministrazione. Nozioni ad uso dei parroci italiani*. Torino, 1930.
- Balladore Pallieri G. — *Lezioni di diritto internazionale*. Milano, 1935. (litograf.).
- Balmès H. — *Le religieux à vœux simples d'après le Code*. Paray-le-Monial, 1921.
- Baltz H. - Babzburg — *Die oesterreichische Verfassung und das Konkordat vom 1° mai 1934*. Graz, 1934.
- Barassi L. — *Problemi fondamentali dello stato corporativo*. Milano, 1935.
- Barbaro F. — *Das Buch von der Ehe. De re uxoria*. Berlin, 1933.
- Bareille G. — *Code de droit canonique*, ed. 6. Montréjeau, 1922.
- *Code de droit canonique*, ed. nouvelle. Montréjeau, 1929.

- Bargilliat M. — *Praelectiones iuris canonici*, ed. 34. 1921. Pluries Parisiis editae.
- *Droits et devoirs des curés et des vicaires paroissiaux, d'après le nouveau Code et les recents institutions pontificales*. 5 ed. Paris, 1920.
- Barile A. — *De patrimoniali Ecclesiae regimine. Historica vel iuridica prae-supposita*. Romae, 1925.
- *De choral substitutione in Capitulis*. Romae, 1928.
- Barin A. — *Canones liturgici commentati*.
- Barlet Chester J. — *The tenure of parochial Property in the United Stats of America*. Washington, 1926.
- Barraclough G. — *Public Notaries and the papal curia*. London, 1934.
- Bastien P. — *Directoire canonique à l'usage des congrégations à vœux simples*. ed. 4. Bruges, 1933.
- edit. italica. Torino, 1926.
- Bastnagel C. V. — *The appointenent of parochial adjutants and assistants*. Washington, 1930.
- Battandier A. — *Guide canonique pour les constitutions des instituts à vœux simples*. Paris, 6 ed. 1923.
- Editio 6, Codici conformata prodiit a. 1923. Parisiis.
- Baumgarten P. M. — *Ordenszucht und ordensstrafrecht*. Traumstein, 1932.
- Beil I. — *Das Kirchliche Vereinsrecht nach dem Codex iuris Canonici*. Paderborn, 1932.
- Bellini L. — *Saggio di una teoria della società*. 1° *La morfologia sociale*; 2° *La dinamica sociale*. 2 vol. Milano, 1934.
- Benedetti I. — *Ordo iudicialis processus canonici instruendi*. Taurini, 1935.
- Bernard A. — *La sépulture en droit canonique du decret de Gratien au Concile de Trente*. Paris, 1933.
- Bernardini C. — *Leges processuales vigentes apud S. R. Rotae tribunal*. Romae, 1935.
- *Studia et documenta historiae et iuris*. Romae, 1935.
- *Vide etiam Consultationes iuris canonici*.
- Bernareggi A. — *Metodi e sistemi delle antiche collezioni e del nuovo codice di diritto canonico*. Monza, 1919.
- Bernhardt E. — *Die Normae generales des codex iuris canonici*. Marburg, 1927.
- Berroa J. V. — *Derecho público de la Iglesia*. Lima, 1934.
- Berruti Chr. — *Institutiones iuris canonici*, I. Taurini, 1936.
- Bersani F. — *Le fonti del diritto canonico prima della codificazione*. Roma, 1918.
- Bertola A. — *Note sulla dottrina canonistica della consuetudine*. Roma, 1930.
- *La musica sacra nelle leggi della Chiesa con uno studio sulla questione musicale e liturgica nel diritto canonico*. Torino, 1930.

- *Nuovi aspetti della questione delle frodi pie nel diritto concordatario*. Roma, 1931.
- *Attività concordataria e codificazione del diritto della Chiesa*. Modena, 1934.
- *I santuari ed il Concordato*. Roma, 1934.
- Bettanini A. M. — *Lo stile diplomatico. Propedeutica allo studio della diplomazia*. Milano.
- Bettiol G. — *L'efficacia della consuetudine nel diritto speciale*. Milano, 1931.
- Bevilacqua A. — *De Episcopi seu Ordinarii ex novo Codice canonico iuribus ac obligationibus*. Romae, 1921.
- Bianchini E. — *Praecipua privilegia Ord. Min. ad tramitem novissimi iuris vigentia ad Claras Aquas*. 1924.
- Bigador R. — *La Iglesia propia en España*. Romae, 1933.
- Blanco Najera F. — *Derecho funeral. Comentario canonico-civil al libr. III, tit. XII de sepultura ecclesiastica del Codex iuris canonici*. Madrid, 1930.
- *Derecho docente de la Iglesia, la familia y el Estado*. Linares, 1934.
- Blat A. — *Solutiones dubiorum quas publici iuris fecit commissio Pontificia*. Romae, 1934.
- *Commentarium Textus Codicis Iuris Canonici*. 5 vol. Romae, 1921-1927.
- *Manuale ad usum PP. Provincialium Ordinis Praedicatorum*. Romae, 1935.
- Bo G. — *Il pensiero di S. Tommaso d'Aquino sulle origini della Sovranità*. Milano, 1930.
- *Sul fondamento del diritto agli alimenti del Patrono*. Modena, 1931.
- Boggiano P. A. - Bruzzo V. — *Il matrimonio*. Torino, 1930.
- Bohm W. — *A catholicus. Eine Untersuchung ueber die Stellung der Ungetauften und der Apostaten Haeretiker und Schismaticer sowie der sonstigen excommunicierten in geltenden Kanonischen Recht*. Hamburg, 1933.
- Bondini A. — *De privilegio exemptionis seu de regularium immunitate ab Ordinariorum locorum iurisdictione prout in novo iuris canonici Codice sancitur*. Romae, 1919.
- Bortolotto G. — *Diritto del lavoro. Il contratto del lavoro e l'impiego privato*. Milano, 1935.
- *Diritto corporativo*. Milano, 1934.
- Bory P. P. — *Un commento a norma del Codice di diritto canonico al canone di somma importanza concernente la celebrazione del matrimonio cattolico*. Malta, 1924.
- Boüard (De) A. — *Manuel de diplomatie Française et Pontificale*. Paris, 1929.
- Bouché I. — *La Communion. Memento canonique et liturgique*. Lille, Paris, 1919.
- Boudinhon A. — *La nouvelle Législation de l'Index*. 2^a ed. Paris, 1925.
- *A propos de vœux religieux et des familles sans vœux*. Paris, 1934.
- Boury C. A. — *Directorium theologiam pastorem complectens ad usum missionariorum*, ed. 2. Brugis, 1921.

- Bouscaren T. L. — *The canon law. Digest. officially published documents affecting the Code of canon law.* Milwaukee, 1934.
- Brack N. — *Inhalt und Umfang der Iurisdictionsgewalt des Generalvikars...* Eislefeld, 1935.
- Braffort L. — *Essai de contribution à l'évolution du droit pénal.* Bruxelles, 1929.
- Brandenburg M. — *Die Geschatsverwaltung des katholischen Pfarramtes im Gebiete des preussischen Landsrechts.* 5 ed. curata a P. Krause. Berlin, 1934.
- Brandis M. — *Kirchliches Rechtsbuch fuer die religioesen Laiengenossen-schaften der Brueder und Schwestern.* 2 ed. Paderborn, 1920.
- Brazzola M. — *La cité du Vatican est-elle un Etat.* Paris, 1932.
- Brière (De la) J. — *L'organisation international du monde contemporain et la papauté souveraine.* Paris, 1920.
- *La communauté des puissances.* Paris, 1932.
- Brière (De la) J. - Buccaille L. - Misserey E. - Vanneville. - *Les accord du Latran.* Paris, 1930.
- Brinktrine F. — *Des roemische Brevier.* Paderborn, 1932.
- Brosch J. — *Das Wesen der Haeresie.* Bonn, 1936.
- Brown Scott J. — *The catholic conception of international law.* Washington, 1934.
- Brugger M. — *Schuld und Straffe.* Paderborn, 1933.
- Bruno I. — *Codicis iuris canonici interpretationes authenticæ.* Romæ, 1935.
- Bruzio O. — *Il matrimonio nel diritto canonico e nella legge 27 maggio 1929.* Foligno, 1934.
- Brys I. — *Principes de droit Romain.* Paris, 1927.
- Buch E. — *Kirchenrecht.* Springer, Berlin, 1926.
- Buchwald — *Die fuer den Seelsolger wichtiger Kapiteln des neuen Kirchlichen Rechtsbuches.* Breslau, 1918.
- Buckland W. W. — *A manual of Roman Private Law.* Cambridge, 1925.
- Buemer D. — *L'ancienne liturgie romaine. Le rite lyonnais.* Lyon, 1935.
- Bueno Monreal I. M. — *Las relaciones entre la Iglesia y el Estado en los modernos concordatos.* Madrid, 1933.
- Buonocore G. — *Il titulus canonicus, Storia e teoria.* Napoli, 1933.
- Busquel J. - Garcia Bayon J. — *Thesaurus confessarii seu brevis et accurata summula doctrinae moralis.* Madrid, 1934, ed. 9.
- Buvée H. — *Memento pratique du ministère paroissial en conformité avec le nouveau code canonique.* Paris, 1922.
- Cabrol F. — *Les livres de la liturgie latine.* Paris, 1930.
- Cairolì L. P. — *Il concordato fra la S. Sede e l'Italia.* Monza, 1930.
- Calamari M. — *Il «Favor matrimonii» nel processo matrimoniale canonico e civile.* Padova, 1932.
- Calamita F. P. — *I capitoli canonicali nel Codice di diritto canonico.* Napoli, 1923.

- Callewaert C. — *Institutiones liturgicae*. 3^a ed. Brugis, 1933.
- *Caeremoniale in Missa privata et solemni*. 2^a ed. Brugis, 1928.
- *De breviarii Romani liturgia*. Brugis, 1931.
- Calmeron A. S. — *The Apostolic Camera and Scottish benefices, 1418-1433*. Oxford, 1934.
- Cammeo I. — *Ordinamento giuridico della Stato della Città del Vaticano*. Firenze, 1932.
- Campagna M. A. — *Il Vicario Generale del Vescovo*. Washington, 1931.
- Campelo F. — *Comentario canonico-moral, sobre la Bula de la S. Crusada*. Santiago, 1930.
- Cance A. — *Le Code de droit canonique*. 3 vol. Paris, 1927-29.
- Cance A. y Arquer M. (de) — *El Código de derecho canónico*. Barcelona, 1934.
- Cangardel L. — *Le consentement des époux au mariage, en droit civil français et en droit canonique modernes*. Paris, 1934.
- Cansacchi G. P. — *Il Papa e la Società delle Nazioni*. Torino, 1929.
- Cappa (di) N. A. — *Il matrimonio concordatario. La famiglia*. Siena, 1932.
- Cappello F. — *Tractatus canonico-moralis de Sacramentis*. — I. *De sacramentis in genere. De Baptismo, Confirmatione et Eucharistia*.
 II. *De Poenitentia. De Extrema Unctione. De Ordine*.
 III. *De Matrimonio*. Taurini, inde ab a. 1928.
- *Tractatus canonico-moralis de censuris...* 3 ed. 1933.
- *Summa iuris publici ecclesiastici*. ed. 3, 1932 et sqs.
- *Tractatus de jubileo quod vertente anno 1929 Pius XI extra ordinem indixit*. Romae, 1929.
- *Summa iuris canonici*. Romae, 1930-1936.
- Caracciolo Torchiarolo S. — *De censuris latae sententiae. Excerpta ex Codice iuris canonici cum brevibus adnotationibus et appendice de irregularitatibus*. Neapoli, 1918.
- Carbone — *Praxis ordinandorum... ad canones codicis i. c. redacta*. Augustae Taurin., 1919.
- Carlesi — *Il codice del diritto canonico e la S. Visita pastorale*. Pitigliano, 1918.
- Carmignani Cl. — *Il canone 613 e i privilegi dei religiosi*. Firenze, 1925.
- Caruso E. — *Effetti civili dell'annullamento del matrimonio preconcordatario*. Roma, 1931.
- Cavanaugh W. Th. — *The reservation of the Blessed Sacrament*. Washington, 1927.
- Caviglioli G. — *De censuris latae sententiae quae in Codice iuris canonici continentur commentariolum*. Taurini, 1918.
- *Manuale di diritto canonico*. Torino, 1932.
- Cerato P. — *Censurae vigentes ipso facto a Codice iuris canonici excerptae*. ed. 2. Patavii, 1921.
- *Matrimonium a Codice i. c. integre desumptum*. Patavii, 1918.
- *De delicto sollicitationis*. Patavii, 1922.
- *Tre opinioni quanto a censura dal ch. P. Felice M. Cappello S. J. discusse e giudicate*. Padova, 1926.

- Cerchiani E. — *Cappellani Papae et Apostolicae Sedis, Auditores causarum Sacri Palatii Apostolici seu sacra Romana Rota ab origine ad diem usque 20 sept. 1870. 4 vol. Romae, 1919-1921.*
- Cerri G. — *Il terz'ordine francescano e la nuova giurisprudenza ecclesiastica. 1921.*
- Chanson P. — *Les droits du travailler et le corporatisme. Paris, 1935.*
- Charvet R. — *Le contrat de mariage. Paris, 1933.*
- Chasarri I. M. — *Derecho diocesano. Pamplona, 1929.*
- Chelodi I. — *Ius de Personis iuxta Codicem iuris Canonici. Tridenti, 1922.*
 — *Ius Matrimoniale iuxta Codicem iuris canonici. 3 ed. Tridenti, 1921.*
 — *Ius poenale et Ordo Procedendi in Iudiciis criminalibus iuxta Codicem iuris Canonici, ed. 3. Tridenti, 1933. Ed. 4, 1935, curavit Dalpiaz.*
- Choupin L. — *Valeur des décisions doctrinales et disciplinaires du Saint-Siège: Syllabus; Index Saint-Office; Congregations Romaines. L'Inquisition ou moyen âge. 2e ed. Paris, 1928.*
- Chrétien P. — *De poenitentia. Metis, 1935, ed. 2.*
- Cicognani Ham. — *Ius canonicum. Prolegomena Iuris canonici. Historia fontium iuris canonici. Commentarium ad librum I Codicis. Romae, 1925.*
- Cimetier F. — *Pour étudier le Code de droit canonique. Introduction générale. Bibliographie, réponses et décisions. Document complémentaire 1917-1927. Paris, 1927.*
 — *Les sources du droit ecclésiastique. Paris, 1930.*
 — *Pour étudier le Code de droit canonique. Premier supplément (1927-1931).*
 — *L'Eglise annule-t-elle le mariage? Paris, 1932.*
- Cipollini A. — *De censuris latae sententiae iuxta codicem iuris canonici. Taurini, 1925.*
- Claeys B. — *Selecta capita Codicis iuris canonici analytice proposita et brevi commentario adaucta. Gandae, 1919.*
- Claeys B.-Simenon G. — *Manuale iuris Canonici ad usum seminariorum Vol. 3; ed. 3^a. Gandae et Leodii, 1930-31.*
 — *Manuale iuris canonici ad usum seminariorum, ed. 2^a. Gandae et Leodii, 1924.*
 — *De Sacramentis, praemissa generali tractatione de rebus ecclesiasticis. Gandae et Leodii, ed. 2, 1935.*
- Clemens R. — *Personnalité morale et personnalité juridique. Paris, 1935.*
- Clément G. — *Le droit de l'enfant à naître. Bruges et Paris, 7 ed., 1935.*
- Clinton C. — *The paschal precept. Washington, 1932.*
- Coady J. I. — *The appointment of Pastors. Washington, 1929.*
- Cocchi G. — *Commentarium in codicem iuris Canonici ad usum Scholarum. 8 vol. Taurinorum Augustae, 1920-28.*
- Codificazione canonica Orientale. Fonti. Anno 1934 iam 14 fascic. prodierant Romae.*
- Cochlo A. — *Corso di liturgia romana. Torino, 1935.*
- Colombini D. — *Nozioni pratiche di diritto ecclesiastico. 2 vol. Vicenza, 1925.*

- Compère I. — *La vie commune dans le clergé séculier*. Paris, 1933.
- Confrey B. — *Secularism in american education*. Washington, 1931.
- Connolly Th. A. — *Appeals*. Washington, 1932.
- Conrad A. J. — *Die « Iurisdictio delegata » in roemischen und kanonischen Recht*. Koeln-Kalk, 1930.
- Conram E. J. — *The interdict*. Washington, 1930.
- Consultationes iuris canonici (Apollinaris)*. Romae, 1934.
- Auctoribus Bernardini, Canestri, Cattani-Amadori, Cicognani, Dalpiaz, D'Ambrosio, Haring, Larraona, Maroto, Perugine, Roberti, Teodori, Tondini.
- Cordovani M. — *Elementa iuris naturalis internationalis*. Aretii, 1924.
- Cornaggia Medici G. — *Lineamenti di diritto ecclesiastico italiano*. Milano, 1933.
- Cornelis I. — *De biecht der Klooster Zusters*. Mechelen, 1933.
- Coronata P. Mat. Conte (A) (O. M. Cap.) — *De locis et temporibus sacris*. Taurini, 1922.
- *Ius publicum ecclesiasticum*, ed. 2^a, 1934.
- *Institutiones iuris canonici ad usum utriusque cleri et scholarum*. 4 vol.
- *Il terz'ordine francescano. Legislazione canonica*. Torino, 1933. Exstat et gallice et germanice et anglice editus.
- *Pene e sanzioni canoniche estragiudiziali*. Torino, 1933.
- *De moderatore et Cappellano in fidelium associationibus praesertim in tertio ordine franciscali* (Canon 698). Romae, 1919.
- Correa J. Servéion — *La potestad legislativa de la Iglesia Católica*. Washington, 1925.
- Corsanego C. — *Il matrimonio*. Firenze, 1932.
- Corsten W. — *Sammlung Kirchlichen Erlasse Verordnungen und Bekanntmachungen fuer die Erzdioezese Koeln*. Koeln, 1929.
- Cortona (Da) P. Leop. — *Il terz'ordine francescano nel diritto canonico*. Milano, 1923.
- Costello J. M. — *Domicile and quasi-domicile*. Washington, 1930.
- Cotel C. — *Catéchisme des vœux*, ed. par Jombart E. Louvain, 1926.
- Cotel C.-Jombart E. — *Les principes de vie religieuse ou l'explication de catéchisme des vœux*, 4e ed. Bruxelles, 1922.
- Coulet P. — *L'Eglise et le problème international*. Paris, 1923.
- Cousin H. — *Le temporel des Papes et la question romaine*. Besançon, 1922.
- Coviello-Del Giudice — *Manuale di diritto ecclesiastico*, ed. 2^a. Roma, 1923.
- Cox J. G. — *The administration of Seminaries*. Washington, 1931.
- Creusen I. — *Documents du Saint-Siège, 1918-1924, texte et commentaire*. Louvain-Paris, 1928.
- *Religieux et Religieuses d'après le droit ecclésiastique*, 4e ed. Louvain, 1930.
- Creusen I. - Vermeersch A. — *Summa novi iuris canonici commentariis aucta*, 2^a ed. Mechliniae, 1919.

- Crisostomi G. — *Il diritto matrimoniale nelle recenti disposizioni legislative*. Roma, 1923.
- Crnica A. — *Modificationes in tractatu de censuris per codicem iuris canonici introductae*. S. Mauritii Abauvensis, 1919.
- Dabin J. — *La philosophie de l'ordre juridique positif spécialement dans les rapports du droit privé*. Paris, 1929.
- *La technique de l'élaboration du droit positif, spécialement du droit privé*. Paris, 1935.
- Da Castiglione Fiorentino G. — *Breve compendio del Codice del diritto canonico compilato per facilitare ai laici l'osservanza delle leggi di Dio e della Chiesa*. Firenze, 1919.
- Dackweiler E. W. — *Katholische Kirche und Schule*. Paderborn, 1933.
- Dalmacio Iglesias G. — *Institutiones de derecho eclesiástico, con arreglo al novísimo Código de derecho canónico*. Barcelona, 1919.
- D'Ambrosio F. X. — *De contumacia iudiciali in antiqua et nova iuris canon. disciplina*. Romae, 1924.
- Damoiseau M. — *Traité pratique de l'administration de fabriques d'Eglise*. 2 vol. Louvain, 1930.
- D'Angelo S. — *I concorsi parrocchiali nella vigente disciplina ecclesiastica*. 2^a ed. Giarre, 1919.
- *Leggi di questioni giuridiche*. Torino, 1928.
- *Le tasse e le pensioni ecclesiastiche*. Giarre, 1919.
- *Parroco e parrocchia nel Codice di diritto canonico. Nomina del parroco. Esame. Concorso*. 3^a ed. Giarre, 1921.
- *Parroco e parrocchia nel codice di diritto canonico. Doveri e diritti dei parroci*. Vol. I: *Doveri e diritti canonici*, 3^a ed. Giarre, 1924.
- Vol. II: *Doveri e diritti specifici*, 3^a ed. Giarre, 1923.
- *La curia diocesana a norma del Codice di diritto canonico*. Giarre, 1922.
- *Ius Digestorum. Additis iurium nostri temporis praesertim iuris canonici adnotationibus*, tomi 2, 1927-1928. Romae.
- *La esenzione dei religiosi nella vigente disciplina eccles.* Torino, 1922.
- *La permuta beneficiaria*. Tivoli, 1918.
- *L'ius quaesitum nel diritto canonico*. Roma, 1922.
- *Saggi di questioni giuridiche*. Torino, 1928.
- *De restitutione in integrum*. Romae, 1929.
- Danziger I. — *Das Preussische Konkordat von Jahre 1929*. Breslau, 1930.
- Dargin E. V. — *Reserved cases according to the code of canon Law*. Washington, 1924.
- Darmstaedter F. — *Die Grenzen der Wirksamkeit des Rechtsstaats*. Eidelberg, 1930.
- Dausend H. — *Die Sakramentalien*. Duessendorf, 1931.
- D'Avak P. A. — *Il diritto matrimoniale dei culti acattolici nell'ordinamento giuridico italiano*. Roma, 1923.
- *La base giuridica del nuovo diritto matrimoniale concordatario vigente in Italia*. Roma, 1932.

- De Bernardis L. M. — *Il matrimonio di coscienza*. Padova, 1935.
 — *Gli accordi del Laterano e le leggi italiane di esecuzione*. Genova, 1934.
 Declareuil J. — *Rome the Law Giver*. London, 1927.
 Declerfayt C. - Hoornaert S. — *Baptême d'urgence pour raisons médicales*. Genval, 1935.
 Defroidmont J. — *La science du droit positif*. Paris, 1933.
 De Isasi-Gondra — *Theologia Moralis. Tractatus canonicus-dogmaticus-liturgicus et maxime moralis de Confirmationis Sacramento...* Barcinonae, 1930.
 Delekat F. — *Die Kirche Jesu Christi und der Staat*. Berlin, 1933.
 Del Giudice V. — *Corso di diritto ecclesiastico italiano*. 2 vol. Milano, 1933.
 — *Il diritto dello Stato nell'ordinamento canonico*. Modena, 1924.
 — *Stipendia Missarum*. Romae, 1929.
 — *Saggio di bibliografia del Codex iuris canonici*. Modena, 1921.
 — *Le nuove basi del diritto ecclesiastico italiano*, Milano, Monza, 1929.
 — *Sul potere giurisdizionale dei tribunali ecclesiastici nelle cause di nullità di matrimoni preconcordatari*. Padova, 1931.
 — *Istituzioni di diritto canonico*. Milano, 1932, 2 vol.
 Delos J. — *La société internationale et les principes du droit public*. Paris, 1929.
 Del Vecchio G. — *Individuo, Stato e Corporazione*. Roma, 1934.
 De Meester A. — *Iuris canonici et iuris canonico-civilis Compendium*. Brugis, 1921-1928.
 Demeuran J. C. — *Le droit canon des laïques d'après le nouveau Code*. Paris, 1919.
 Deml J. — *Kirchenrecht. Ein studienbehelf*. Prag., 1930.
 Dempf A. — *Sacrum Imperium*. Muenchen, 1929.
 Dermine F. — *La doctrine du mariage chrétien*. Louvain, 1930.
 De Santa F. — *Spunti di teologia pastorale*, ed. 4, 1926.
 Descamps B. E. — *Le droit international nouveau. L'influence de la condamnation de la guerre sur l'évolution juridique international*. Paris, 1931.
 Desjardin R. — *Le mariage en Italie depuis les accords du Latran*. Paris, 1933.
 De Siena P. — *Commentarius censurarum iuxta novum codicem iuris canonici*. Neapoli, 1918.
 De Smet S. T. — *Praxis matrimonialis, ad usum parochi et confessorii*. Brugis, 1920.
 De Smet A. — *De sponsalibus et matrimonio*, 4^a ed. Brugis, 1927.
 — *De absolutione complicitis et sollicitatione*, ed. 2^a. Brugis, 1921.
 De Smedt L. — *Le mariage en Chine*. Paris, 1933.
 Devaux J. — *Traité élémentaire de droit international public*. Paris, 1935.
Dictionnaire de droit canonique. Paris. Usque ad a. 1935 prodierunt 8 fascic.
 v. *Baptême-Bénéfices*.
 Dignon P. J. — *A history of the legal incorporation of catholic Church property in the United States*. Washington, 1933.

- Dilg H. — *L'existence de la personnalité juridique des congrégations religieuses en Alsacie et en Lorraine*. Nancy, 1930.
- Dilhac P. — *Les accords du Latran. Leurs origines, leur contenu, leur portée*. Paris, 1932.
- Doheny W. — *Church property: Modes of acquisition*. Washington, 1927.
- Donà G. — *Il testimonio e la testimonianza nel processo civile e penale*. Milano, 1935.
- Donati D. — *La città del Vaticano nella teoria generale dello Stato*. Padova, 1930.
- Donnelly F. B. — *The diocesan synod*. Washington, 1932.
- Donolme J. F. — *The impediment of crime*. Washington, 1931.
- Dooley E. A. — *Church law on sacred Relics*. Washington, 1931.
- Dressel G. — *Die Lateranvertraege zwischen dem Hl. Stuhl und dem Konigreich Italien in Recht und Politik*. Hoechstadt a. d. Aisch, 1933.
- Duenwald A. — *Das Katholische Reichsmilitaerkirchenrecht*. Koeln, 1932.
- Dugan H. F. — *The judiciary departement of the Diocesan curia*. Washington, 1925.
- Duskie — *The Canonical Status of the Orientals in the United States*. Washington, 1928.
- Dygbwad G. — *Theorie und Praxis des fascistischen Strafvollzugs*. Bonn, 1934.
- Ebers G. J. — *Reichs-und Preussisches Staats Kirchenrecht*. Muenchen, 1930.
- *Staat und Kirche in neuen Deutschland*. Muenchen, 1930.
- Economia corporativa*. — Milano, « Vita e Pensiero », 1935.
- Egger A. — *Das neue ordensrecht fuer die religioesen Genossenschaften mit einfachen Geluebden*. Freiburg im Brisg., 1919.
- Ehl A. — *Schwesternseelsorge*, ed. 2^a. Paderborn, 1925.
- Eichmann E. — *Lehrbuch des Kirchenrecht*, 4^a ed. duobus constat vol. Paderborn, 1934.
- *Staat, Religion und Religionengesellschaften nach der Reichsverfassung*. Muenchen, 1930.
- *Das Prozessrecht des Codex iuris canonici*. Paderborn, 1921.
- *Das Strafrecht des Codex iuris canonici*. Paderborn, 1920.
- *Kirche und Staat*, 2^a ed. Paderborn, 1925.
- Eisuehofer L. — *Handbuch der katholische Liturgik*. Band 1.
- *Allgemeine Liturgik*. Freiburg in Brisg., 1932.
- Emma Aurora Stella — *Il parroco e la parrocchia nella storia e nel diritto*. Roma, 1935.
- Ender D. — *Die neue oesterreichische Verfassung, mit dem Text des Konkordates*. Wien-Leipzig, 1935.
- Eppler H. — *Quelle und Fassung katholischen Kirchenrechts mit einem Anhang ueber seinem zeitlichen Geltungsbereich*. Zurich, 1928.
- Ermini G. — *Guida bibliografica per lo studio del diritto comune pontificio*. Bologna, 1934.
- Ernst H. — *Pfarrer und Pfarramt nach dem C. i. C.* Regensburg, 1932.
- Esmein A. — *Le mariage en droit canonique*, 2^a ed. Paris, 1929.

- Faggioli E. — *Elementi di amministrazione ecclesiastica* 2ª ed. Torino, 1935.
- Faidherbe A. J. — *La justice distributive*. Paris, 1934.
- Falco M. — *La natura giuridica degli accordi Lateranensi e le loro relazioni*. Padova, 1929.
- *Il diritto della Chiesa nell'ordinamento concordatario italiano*. Padova, 1929.
- *Corso di diritto ecclesiastico*. Padova, 1930.
- *Introduzione allo studio del Codex iuris canonici*. Torino, 1925.
- *Lezioni di diritto ecclesiastico*. Padova, 1924.
- *La codificazione del diritto canonico*. Milano, 1921.
- Faneli V. — *Guida del clero nei rapporti con la Curia diocesana*. Vicenza, 1929.
- Fanfani L. — *De iure religiosorum ad normam codicis iur. can.*, ed. altera. Augustae Taurinorum, 1925.
- *De iure parochorum ad normam codicis iur. canon.*, ed. altera. Taurini, 1936.
- *Il diritto delle religiose*. Taurini 1931 (2ª ed.).
- *De rosario B. M. V.* Taurini, 1930.
- Farner A. — *Die Lehre von Kirche und Staat bei Zwingli*. Tuebingen, 1930.
- Farneti L. — *Breviario ecclesiastico giuridico*. Torino, 1936.
- Farren N. — *Domicile and Quasi-domicile*. Dublin, London, 1920.
- Farrugia N. — *De casuum conscientiae reservatione*. Taurini, 1922.
- *De matrimonio et causis matrimonialibus*. Taurini, 1924.
- Fattinger R. — *Pastoral Chemie*. Freiburg im Brsg., 1930.
- Feldhaus A. — *Oratories*. Washington, 1927.
- Fernandez de Velasco R. — *Naturaleza jurídica de cementerios y sepulturas*. Madrid, 1935.
- Feroci V. — *Diritto sindacale e corporativo*. Milano, 1934.
- Ferodi V. — *Istituzioni di diritto pubblico secondo la vigente legislazione fascista*. Milano, 1934.
- Ferreres J. — *La muerte real y la muerte aparente con relación a los santos Sacramentos*, ed. 5ª. Barcelona, 1930.
- *Compendium theologiae moralis ad normam Codicis iuris canonici*, 7ª ed., 2 vol. Barcinone, 1928.
- *Instituciones canónicas con arreglo al código de Pio X a las prescripciones de la disciplina española y de la América latina*, 4ª ed., 2 vol. Barcellona, 1926.
- *Institutiones canonicae*. Barcinone, 1918.
- *Los religiosos según la disciplina del nuevo Código de derecho canónico*. Madrid, 1920.
- *Commentarium in codicem iuris canonici*, ed. 2ª. Barcinone, 1930.
- *Derecho Sacramental*, 4ª ed. Barcelona, 1932.
- Ferreres J. — *Compendium Theologiae Moralis ad normam Codicis Canonici, dispositionibus iuris hispani ac lusitani, decretis concilii Americanae latinae necnon I Conc. Prov. Manilani earundemque regionum legibus peculiaribus etiam civilibus accomodatum*. Barcinone, 1932.

- Ferretti F. A. — *Le associazioni laicali coordinate al ministero parrocchiale e diocesano riordinate secondo il Codice di diritto canonico*. Roma, 1917.
- *I piccoli archivi ecclesiastici e le piccole biblioteche, riordinate secondo il codice di diritto can. e i principali sinodi diocesani*. Roma, 1918.
- *De iure praecedentiae vicarii generalis super clero diocesis et vicarii foranei in clerum vicariae*. Romae, 1919.
- Ferroglio G. — *La condizione giuridica degli ordini religiosi*. Torino, 1930.
- Ferry W. A. — *Stok Fees*. Washington, 1930.
- Fino S. — *Piccola enciclopedia del beneficiato*. Torino.
- Foehr E. — *Das Konkordat zwischen dem heiligen Stuhl und dem Freistaate Baden*. Freiburg i. Br., 1933.
- Forchielli G. — *Il diritto patrimoniale della Chiesa*. Padova, 1935.
- Fourneret P. — *Le mariage chrétien*. Paris, 1925.
- Fraces y Alonso L. — *El poder de los Papes en Balmes*. Vich, 1929.
- Fragonard J. H. — *La condition des personnes dans la cité du Vatican*. Paris, 1930.
- Franca S. — *O divorcio*. Rio de Janeiro, 1931.
- Frey W. N. — *The act of religious profession*. Washington, 1931.
- Frizzi G. — *Il matrimonio nel sistema giuridico del concordato dell'11 febbraio 1929*. Padova, 1929.
- Fuchs A. — *Novejsi Baperká politika*. Praha, 1930.
- Fuchs V. — *Der Ordinationstitel von seiner Entstehung bis auf Innocenz III. Eine Untersuchung zur Kirchlichen Rechtsgeschichte mit besonderer Berücksichtigung der Auxhaunungen Rudolph Sohrus*. Bonn, 1930.
- Fuelster H. — *Kirchenrecht in Frage und Antwort*. Giessen, 1927.
- Fumasoli M. — *I diritti pubblici subbiettivi nella legislazione vaticana*. Padova, 1933.
- Funaoli G. B. — «*Impotentia coeundi*» e generazione della prole. Padova, 1933.
- Funeczik Ae. — *Conspectus canonum codicis iuris canonici*. Trnava, 1933.
- Galante A. — *Manuale di diritto ecclesiastico*. Edit. curata ab A. C. Jemolo. Milano, 1923.
- Galazza F. — *Catequismo de religiosas según el Código de derecho canónico*. Madrid, 1918.
- Gallego Rocafull — *El orden social según la doctrina de Sto Tomás de Aquino*. Madrid, 1935.
- Gantrelat-Choupin — *Nature et obligations de l'état religieux*. 2 ed. 1933.
- Garcia F. - Bayon F. — *Tractatus Canonico-moralis de sacramento matrimonii*, 2 vol. Madrid, 1931.
- Gardiner S. — *Obedience in Church and State*. Cambridge, 1930.
- Garzend L. — *L'inquisition et la hérésie*. Paris, 1930.
- Gasparri Petrus (Card.) — *Codicis iuris canonici fontes; anno 1932, sex volumina prodierant*.
- *Tractatus de matrimonio, editio nova ad mentem Codicis Iuris Canonici*. Città Vaticano, 1932.

- Gasquet A. — *Religio religiosi, the object and scope of the religious life*. London, 1918.
- Gaván F. y Moso — *La provicion de sedes episcopales*. Tolosa, 1930.
- Germano R. — *Amministrazione dei beni beneficiati ed ecclesiastici a norma del concordato e del diritto canonico etc.* Ivrea.
- Gerster a Zeil Th. a V., (O. M. Cap.) — *Ius religiosorum in compendium redactum*. Taurini, 1935.
- Gesmardi R. — *Processi di presunta morte, cause matrimoniali, e varie pendenze al tribunale ecclesiastico della Curia arcivescovile di Palermo*. Palermo, 1933.
- Giacchi O. — *Formazione e sviluppo della dottrina dell'interpretazione autentica in diritto canonico*. Milano, 1935.
- Giacometti Z. — *Zur Loesung der roemischen Frage*. Tübingen, 1931.
- Gianni G. — *La coutume en droit international*. Paris, 1931.
- Giannini A. — *I concordati post-bellici*. Milano, 1929.
- Giht — *Die heiligen Sakramente der Kathol. Kirche, I B. Allgemeine Sakramentenlehre, Taufe, Firmung und Eucharistie*, 3 ed. Frib. im Br. 1918.
- Gilardoni A. — *La retroattività nel Trattato e Concordato lateranense nelle leggi complementari*. Roma, 1932.
- Giorgio d'Ariana (O. M. Cap.) — *Il celeste tesoro delle SS. Indulgenze secondo il diritto canonico e i decreti delle SS. Congregazioni*. Cagliari, 1930.
- Giusti A. — *L'equiparazione, agli effetti tributari, dei fini di culto ai fini di beneficenza secondo l'art. 29 lettera H del Concordato*. Siena, 1933.
- Giustiniani R. — *Bibliografia degli accordi Lateranensi*. Roma, 1934.
- Gloeber C. — *Die christliche Ehe*. Friburg, 1933.
- Godfrey I. A. — *The Right of Patronage according to the Code of Canon Law*. Washington, 1924.
- Goeller A. — *Dei paepstl. Poenitentiarie von ihrem Ursprung bis zu ihrer Ungestaltung unter Pius V. 1907-1908*.
- Golden H. F. — *Parochial Benefices in the New Code*. Washington, 1925.
- *Das Eherecht im neuen Kirchl-Gesetzbuch*. Freiburg im Brigs., 1918.
- Gomá T. — *La familia según el derecho natural y cristiano*. Barcelona, 1931.
- Gonella G. — *La filosofia del diritto secondo Antonio Rosmini*. Roma, 1934.
- Gonzalez Rojas F. — *Lo que es el marxismo*. Madrid, 1935.
- Gorino M. — *Titoli nobiliari e Ordini equestri pontifici*. Torino, 1933.
- Goubert A. — *Les associations diocésaines*. Montpellier, 1930.
- Gougnard A. — *Tractatus de Indulgentiis*, ed. 5ª. Mechliniae, 1933.
- *Tractatus de matrimonio*, ed. 7ª, ad normam Codicis recognitam. Mechliniae, 1931.
- Govela C. — *La Cité du Vatican et la notion d'Etat*. Paris, 1933.
- Goyeneche S. — *Iuris canonici summa principia*. Romae.
- Grabowski S. — *Ius canonicum secundum novum codicem* (lingua polonica). Ed. 2ª. Leopoli, 1927.
- Grassi M. - Carlucci B. — *Le nuove norme per la celebrazione del matrimonio*. Napoli, 1929.
- Gregory D. G. — *The pauline privilege*. Washington, 1931.

- Grentrup Th. — *Ius missionarium in formam compendii redactum*. Steyl, 1925.
- Groppali A. — *Lezioni di scienza generale del diritto*. Milano, 1932.
- Gross K. — *Lehrbuch des katholischen Kirchenrechts mit besondere Berueksichtigung Oesterreichs*. Edit. 8^a a Schueller H. curata. Wien, 1922.
- Grubel F. — *Die Rechtslage der roemische katholischen Kirche in Polen nach den Konkordat von 10 Februar 1925*. Leipzig, 1930.
- Grzymala E. — *Ratio sacra in matrimonio canonico et civili*. Isola del Liri, 1934.
- Guaydier G. — *Les irrégularités ex defectu corporis*. Paris, 1933.
- Gubbels N. — *Praxis missionalis*. Wupang, Hupeh, 1935.
- Guénon R. — *Autorité spirituelle et pouvoir temporel*. Paris, 1929.
- Guidotti F. — *Il contratto collettivo di lavoro nel diritto corporativo*. Roma, 1935.
- Guiraud F. — *L'inquisizione medioevale*. Trad. M. F. Ussi. Milano, 1933.
- Gurvitch G. — *L'idée du droit social*. Paris, 1932.
- Gutleben R. — *Das Strafsystem des C. I. C.* Wuerzburg, 1930.
- Haas A. — *Das Interdict nach geltendem Recht mit einem geschichtlichen Ueberblick*. Bonn, 1923.
- Hackhofer K. — *Berufsstaendischer Orduung*. Bern, 1935.
- Hafen — *Ex codice piano Bestimmungen des erneuesten Kirchenrechts fuer den Seelsoger*. Speyer, 1918.
- Hagedorn F. E. — *General Legislation on Indulgences*. Washington, 1924.
- Hagen A. — *Die Rechstellung des hl. Stuhles nach den Lateranvertraegen*. Stuttgart, 1930.
- *Pfarrei und Pfarrer nach dem Codex iuris canonici*. Rottenburg, 1935.
- Hallis F. — *Corporate personality. A Study in Jurisprudence*. Oxford, 1930.
- Hannam J. D. — *The canon law of wills*. Washington, 1934.
- Haring J. — *Grundzuege des katholischen Kirchenrechtes. Dritte nach den Codex I. C. umgearb. Auflage*. Graz, 1924.
- *Das Eherecht auf Grund des C. I. C.* Linz, 1918.
- *Der kirchliche Eheprozess mit einem Anhang ueber der Weiheprozess*. Ed. 2^a. Graz, 1932.
- *Der Kirchliche Strafprozess*. Graz, 1931.
- *Kommentar zum neuen oesterreichische Konkordat*. Innsbruck, 1934.
- Hecht F. X. — *Die Rechte des Hausgeistlichen und des Pfarrers in den Laienkloestern*. Paderbon, 1934.
- Heiler F. — *Die heilige Sakramente*. Muenchen, 1933.
- Heimbucher M. — *Die Orden und Kongregationen der katholischen Kirche*. 3^a ed., vol. 2. Paderbon, 1934.
- Hentici H. — *Das Gesetzbuch des Katholischen Kirche*. Basel., 1918.
- Herman E. — *De Ritu in iure canonico*. Romae, 1933.
- Hickey J. — *Irregularities and Simple Impediments in the New Code of Canon Law*. Washington, 1920.

- Hildebrand (von) D. — *La morale professionnelle cattolica*. Roma, 1935.
- Hilderscheid H. — *Die päpstliche Reservatrechte auf die Besetzung der niederen Kirkenaemter im Gebiete des Deutschen Reichs*. Emsdetten, 1934.
- Hilling N. — *Auxilia ad Codicem iuris canonici exquirendum collecta et instructa*:
 — I. *Codicis iuris canonici supplementum. Praecipua Acta Summorum Pontificum et sacrarum Congregationum Codicem iuris canonici illustr.* Friburgi Brisgov., 1925.
 — II. *Codicis iuris canonici interpretatio, responsiones, resolutiones et decisiones Sanctae Sedis Codicem iuris canonici illustrantes*. Friburgi Brisgov., 1925.
 — III. *Codicis iuris canonici glossarium. Verba difficiliora quae in Codice iuris canonici continentur in linguam germanicam vertit explanavit et notis instruxit*. Friburgi Brisgov., 1925.
 — *Repertorium iuridicum ecclesiasticum seu Pont. Commissionis Codici I. C. interpretando praepositae responsiones authenticae itemque Curiae Romanae iurisprudentia universa, post editum Codicem publici iuris facta, ad compendiosas sententias redacta, cum canonum ac rerum omnium indicibus completissimis*. Fasc. I. 1918-1924.
 — *Die Konkordate*. Duesseldorf, 1932.
 — *Codicis iuris canonici supplementum continuatio prima (1924-1930)*. Friburgi Brisgov., 1931.
 — *Die allgemeinen Normen des Codex iuris canonici*. Friburgi in Br., 1926.
 — *Das Personenrecht des Codex iuris canonici*. Paderborn, 1924.
- Hock K. — *Die Ordensverpflichtungen*. Würzburg, 1926.
- Hoelscher E. — *Vom römischen zum christlichen Naturrecht*. Augsburg, 1931.
- Hoffmann A. — *Das Recht der Religioese gesellschaften in Bayern*. 2^a ed. Muenchen, 1929.
- Hoffmann H. — *Die Kirche und der Friede*. Wien und Leipzig, 1933.
- Hofmann K. — *Die freiwillige Gerichtsbarkeit im Kanonischen Rechte*. Paderborn, 1929.
- Hofmeister Ph. — *Bischof und Domkapitel nach alten und nach neuen Recht*. Neresheim, 1931.
- Hohenlohe C. — *Das Prozessrechts des Kodex iuris canonici*. Wien, 1921.
 — *Kirchenrecht als Wissenschaft*. Freiburg Brisgov., 1919.
 — *Grundlegende Frage des Kirchenrechts*. Wien, 1931.
- Hollnsteiner J. — *Das Konkordat (Oesterreichs) in seiner Kirchen- und staatsrechtlichen Bedeutung*. Wien, 1934.
 — *Die Sprachpraxis der S. Romana Rota in Ehenichtigkeitprozessen seit Geltung des C. I. C.* Freiburg, 1934.
- Holstein H. (von) — *Das Recht der Aussicht ueber die Volksschule nach den C. I. C.* Frankfort, 1930.
- Holzappel P. H. — *Die Leitung des dritten Ordens. Handbuch fuer die Direktoren des dritten Ordens vom heil. Franziskus*. Muenchen, 1925.

- Holzappel — *Das neue Kanonische Recht in Beichstuhl*. Nuernberg, 1918.
- Houtte (van) J. — *Traité des sociétés de personnes à responsabilité limitée*. Louvain, 1935.
- Hove A. (van) — *Tractatus de Sanctissima Eucharistia*. Mechliniae, 1933.
- *Prolegomena ad codicem iuris canonici*. Mechliniae, 1928.
- *De legibus ecclesiasticis*. Mechliniae, 1930.
- *De consuetudine. De temporis supputatione*. Mechliniae, 1933.
- Hudal A. — *Die serbische - orthodoxe Nationalkirche*. Graz, 1922.
- Huertas — *Diccionario canónico de religiosas*. Madrid, 1928.
- Hülster R. Pl. — *Codicis iuris canonici interpretatio authentica seu collectio responsorum pontificiae Commissionis*, 1917-1927. Paderborn, 1928.
- *Supplementum I*, 1928-1931. Paderborn, 1932.
- Hunneus A. — *Vocación sacerdotal. Estudio teológico y canónico*. Santiago de Chile, 1934.
- Hyland F. E. — *Excommunication its Nature Historical Development and Effects*. Washington, 1928.
- Jacobelli G. — *Risanziamo le fonti della vita. Natura, origine, fine del matrimonio e attentati contro di esso*. Assisi, 1931.
- Jacuzio R. — *La nuova legislazione in materia ecclesiastica*. Torino, 1932.
- *Commento della nuova legislazione in materia ecclesiastica*. Torino, 1932.
- Jaeger L. A. — *The administration of vacant and quasi-vacant Dioceses in the United States*. Washington, 1932.
- Jannacone C. — *La potestà di magistero della Chiesa nel diritto concordatario italiano*. Roma, 1934.
- Jannota A. M. — *Lucubratio theologica de Ecclesia et primatu Romani Pontificis Sede vacante Apostolica, collata etiam iuris canonici doctrina*. Romae, 1919.
- Jansen I. — *Ordensrecht*, ed. 3. Paderborn, 1931.
- Jansens A. — *De Heilige Eucharistie*. Bruxel, 1929.
- Jardì A. de La C. — *El derecho de las religiosas, según las prescripciones vigentes del Código canónico*. 2 ed. Vich.
- *Los confesores de religiosas y el gobierno espiritual de las mismas, según las prescripciones vigentes del derecho canónico*. Vich, 1930.
- *Los ayunos y abstinencias de los religiosos*. 2 ed. Vich, 1927.
- Jaride R. — *La condition internationale du Saint-Siège avant et après les accords du Latran*. Paris, 1930.
- Jarre Cy. — *Statuta pro missionibus Ordinis Fratrum Minorum explicata a P. Cyrillo Jarre, O. F. M., Vicario Apostolico de Esinanfu in Sinis. (pro manuscripto)*. 1924.
- Ibañez M. — *Directorium missionariorum*. 3 editio iuxta primum concilium sinense. Romae, 1931.
- Jemolo A. C. — *Elementi di diritto ecclesiastico*. Firenze, 1927.
- *Lezioni di diritto ecclesiastico. Il diritto ecclesiastico dello Stato Italiano*. Città di Castello, 1933.

- *Religione dello Stato e religione ammessa*. Roma, 1930.
- *La rappresentanza processuale della Chiesa*. Padova, 1933.
- *Sulla qualificazione giuridica dello Stato italiano in ordine alle sue relazioni con la Chiesa*. Tivoli, 1931.
- Jeremich — *Il nuovo Codice di diritto canonico. Appunti*. Venezia, 1917.
- Iglesias A. — *Brevis commentarius in facultates quas sacra Congregatio de Propaganda Fide dare solet missionariis*. Augustae Taurinorum, 1924.
- Interlandi F. — *Il Concordato Lateranense commentato e illustrato*. Torino, 1930.
- Jolly P. — *La mystique du corporatisme*. Paris, 1935.
- Jombart E. — *Les moniales à vœux simples*. Tournay, 1924.
- *Le sacrement de l'ordre*. Paris, 1930.
- Jone H. (O. M. Cap.) — *Katholische Moralthologie*. Paderborn, 1934.
- Jorio D. — *La comunione agli infermi. Note pratiche di disciplina sacramentale*. Roma, 1931.
- Jorio Th. A. — *Compendium theologiae moralis iuxta methodum Petri Gury S. J. ad normam Codicis iuris canonici redactum a Raphaële Tummolo*. Neapoli, 1934.
- *Il matrimonio in Italia a norma dell'art. 34 del concordato Lateranense*. Napoli, 1935.
- Journet C. — *La jurisdiction de l'église sur la cité*. Paris, 1931.
- Joyce G. H. — *Christian marriage*. London, 1933.
- Juca N. A. — *La violence comme vice du contract et du consentement en droit comparé*. Paris, 1930.
- Ius pontificium, ephemeris iuridica*, edita ab A. Toso, Romae.
- Idem auctor edidit etiam: *Repertorium iuridicum ecclesiasticum in quo continentur responsa authentica et universam Curiae Romanae iurisprudentiam usque ad a. 1930*. Fascicul. I (1918-1924) 1925, fascicul. II (1925-1930) 1930. Romae.
- Kay Th. H. — *Competence in matrimonial Procedure*. Washington, 1929.
- Kearney R. J. — *Sponsors at Baptism according to the Code of Canon Law*. Washington, 1925.
- Kearney R. — *Principles of delegation*. Washington, 1929.
- Keller C. F. — *Mass Stipends*. Washington, 1925.
- Keller P. — *Die Normae generales des Codex iuris Canonici*. Wurtemberg, 1921.
- Kelly J. P. — *The jurisdiction of the confessor*. N. York, 1929.
- Kemp A. C. — *Law in making*. Oxford, 1930.
- Kennedy E. J. — *The special matrimonial process in cases of evident nullity*. Washington, 1935.
- Kienitz E. (von) — *Klageinhalt und Klageaenderung in Zivilprozessrecht des codex iuris canonici*. Muenchen, 1932.
- *Generalvikar und Offizial auf Grund des Codex iuris canonici*. Freiburg im Brigg., 1931.
- *Der Kirchliche Werbeprozess*. Freiburg im Brigg., 1934.

- Kilker A. J. — *Confessors of religious*. Washington, 1926.
- King J. I. — *The administration of the Sacrament to Dying Non-Catholics*. Washington, 1924.
- Kipp H. — *Moderne Probleme des Kriege Rechts in der Spaetscholastik*. Paderborn, 1935.
- Klekotka P. — *Diocesan Consultors*. Washington, 1920.
- Kliem K. — *Die voelkerrechtlichstellung des Papstes unter besond. beruecksichtigung d. Lateranvertrages von 11 febr. 1929*. Berlin, 1931.
- Knacht A. — *Die neuen Eherechte Dekrete « Ne temere » und « Provida »; Grundriss des Eherechts*. Friburgi Brig., 1918.
- *Das neue Kirchliche Gesetzbuch*. Strassburg, 1918.
- Knoll A. M. — *Der Zins in der Scholastik*. Innsbruck, 1933.
- Knuvelder G. — *De Revolutie van Rechts en Katholieke Staatsleere*. Hilversum, 1934.
- Kochne J. — *Die Ehen zwischen Christen u. Heiden in den ersten Christlich. Jahrhunderten*. Paderborn, 1931.
- Koeniger A. M. — *Die neuen deutschen Konkordate und Kirchenvertrage mit der Preussischen Zirkunscriptiensbulle*. Bonn, 1932.
- *Katholisches Kirchenrecht*. Friburgi in Brig., 1926.
- *Grundriss einer Geschichte des Katholischen Kirchenrechtes*. Koeln, 1919.
- Koeniger A. M. - Giese F. — *Grundzuege des Katholischen Kirchenrechts und des Staatskirchenrechts*. Bonn, 1924.
- Koenradt W. — *Corporatieve Maatschapij. Organische Staat*. Hilversum, 1934.
- Kondelka C. — *Pastors, Their Rights and Duties according to the New Code of Canon Law*. Washington, 1921.
- Korr W. — *Die Appellation an die S. Rota Romana nach geltendem kanonischen Recht*. Bonn, 1927.
- Kortel M. — *Liturgia mozarabska*. Krakau, 1935.
- Köstler R. — *Woerterbuch zum Codex iuris canonici*. Muenchen, 1928.
- *Handbuch des Katholischen Kirchenrechts, Lief 1-5*. Muenchen, 1928.
- Kraux H. — *Die geschichtliche Entsvicklung des Schiedsgerichtswesen in Deutschland*. Berlin, 1930.
- Kremer M. N. — *Church Support in the United States*. Washington, 1930.
- Krezmar — *Der riss zwischen Orient und Okzident*. Wien, 1931.
- Krueger G. — *Die Delegation zur Eheassistentz*. Breslau, 1932.
- Kubelbeck W. — *The sacred Penitentiaria and its Relations to Faculties of Ordinaries and Priests*. Washington, 1918.
- Kuehle H. — *Staat und Todesstraf*. Muenster, 1934.
- Kusei R. — *Ius canonicum Ecclesiae catholicae cum speciali respectu ad regnum Serborum, Croatorum et Slovenorum (Lingua slovenica)*. Laibach, 1927.
- Laburu P. — *Deberes de los patronos*. Madrid, 1934.
- Lacau I. — *De tempore. Dissertatio philosophico-scientifico-iuridica*. Turin, 1921.
- *Précieux trésor des indulgences*. 2 ed. Torino, 1930.

- Lacerhost D. J. — *Handbook of canon law for Congregations of women under simple vows*. New York, 1919.
- Laghi L. — *Il matrimonio dopo il concordato*. Firenze, 1929.
- *Guida pratica dei beneficiati*. Torino, 1931.
- *La legge tributaria sulla manomorta commentata*. 1926.
- Lallement D. — *Principes catholiques d'action civique*. Paris, 1935.
- Lammeyer Joseph — *Die juristischen Personen der katholischen Kirche*. Paderborn, 1929.
- Lämmle N. — *Beitraege zum Problem des Kirchenrechts*. Rotenburg, 1933.
- Lampert U. — *Kirche und Staat in Schweiz*. Basel-Freiburg, 1929.
- Laurent Ch. — *Directoire pratique pour le clergé d'après le nouveau Code canonique et les décisions recents*. 7e ed. Paris, 1928.
- Laurentius I. — *Conspectus Codicis iuris canonici. Supplementum ad institutiones iuris ecclesiastici*. Friburgi in Brisg., 1919.
- Lauri-Fornari — *Codex pro postulatoribus causarum beatificationis et canonizationis*. Romae, 1923.
- Lavaud B. — *Le monde moderne et le mariage chrétien*. Paris, 1935.
- Lea H. C. — *A history of sacerdotal celibacy in the christian Church*. London, 1932.
- Leclercq F. — *Leçon de droit naturel, selon l'état ou la politique*. Louvain, 1929.
- Leclercq J. — *Guerre et service militaire devant la morale catholique*. Bruxelles, 1934.
- Leitner Martin — *Handbuch des katholischen Kirchenrechts auf Grund des neuen Kodex*. Regensburg, 1918.
- Lemieux D. A. — *The sentence in ecclesiastical procedure*. Washington, 1934.
- Lepadatescu M. — *Les fondements du droit de punir*. Paris, 1933.
- Lépicier A. E. M. (Card.) — *Le indulgenze*. Vicenza, 1931.
- Lessona S. — *Corso di Istituzioni di diritto pubblico*. Firenze, 1935.
- Leturia P. — *Del patrimonio de S. Pedro al tratado de Letrán*. Madrid, 1929.
- Liebman E. T. — *Efficacia ed autorità della sentenza*. Milano, 1935.
- Lijdsman B. — *Introductio in ius canonicum cum uberiori fontium studio*. Hilversum.
- Lindner D. — *Die allgemeine Fastendispensen in den jeweils bayerischen Gebieten seit Ausgang des Mittelalters...* München, 1935.
- Lindsay Galbreath D. — *A treatise on ecclesiastical Heraldry. I Papal Heraldry*. Cambridge, 1930.
- Linneborn I. — *Grundriss des Eherechts*. 5^a ed. Paderborn, 1933.
- Lipinsky A. — *Gli ordini religiosi a Roma*. Roma, 1931.
- Lipp K. — *Elternrecht in Katholischen Kirchenrecht*. Langensalza, 1934.
- Lochbroner — *Die Katholischen Fahrsgesetz nach dem decreto S. Heiligkeit des Papstes Pius X vom 20 Aug. 1910 und nach dem neue kirchliche Gesetzbuch*. 4 ed. Muenchen, 1929.
- Lohmann W. — *Der innere Vorbehalt gegen Wesensbestandteile der Ehe nach Katholischen Kirchenrecht*. Dortmund, 1935.

- Löhr J. — *Die rechtliche Stellung der kirchendiener in Preussen*. Essen, 1934.
- Loiano (A) Ser. (O. M. Cap.) — *Institutiones theologiae moralis ad normam iuris canonici*. Taurini, 1934 et sqs.
- Loiseau Ch. — *Saint Siège et Fascisme*. Paris, 1930.
- Lopez Ruyales D. — *Analyticum programa iuris canonici*. Burgos, 1929.
- Lo Verde G. — *Die Lehre von Staat im neuen Italien*. Berlin, 1934.
- Luechi G. — *Le fabbricerie nel diritto canonico e nel regolamento*, 2 dicembre 1929. Torino, 1935.
- Luno Pena E. — *La Justicia Social*. Zaragoza, 1933.
- Lych A. — *This is Christian marriage*. Union City, 1933.
- Lydon J. — *Ready answers in canon law*. New-York, 1934.
- Lyons A. E. — *The collegiate tribunal of first instance*. Washington, 1932.
- Maggiolo M. — *Il dottorato cattolico*. Chieri, 1930.
- Magnin E. — *Les proces en nullité de mariage dans l'Eglise*. Paris, 1930.
- *Libertés et devoirs politiques des Catholiques d'après les enseignements pontificaux*. Paris, 1932.
- Maiguen Ch. — *La doctrine sociale de l'Eglise d'après les Encycliques de Léon XIII, Pie X, Pie XI...* Paris, 1933.
- Manning J. J. — *Presumptions of Law in marriage cases*. Washington, 1935.
- Manoilescu M. — *Le siècle du corporatisme*. Paris, 1935.
- Mansbach J. — *Katholische Moraltheologie...* Muenster, 1936.
- Marc-Gestermann-Raus — *Institutiones morales Alphonsianae*. Parisiis, 1933.
- Maroto Ph. — *Institutiones iuris canonici ad normam novi Codicis*. 3 ed., vol. 3. Matriti, 1918 et sqq.
- Marsot — *Petit traité pratique des vœux et de l'état religieux sous forme catéchistique*. 13 ed. Paris, 1920.
- Martin A. — *Memento canonique du mariage*. Reunes, 1929.
- *Cas de conscience sur le mariage*. Paris, 1932.
- Martin V. — *Les cardinaux et la Curie, tribunaux et offices; la vacance du Siège Apostolique*. Paris, 1930.
- *Les congrégations Romaines*. Paris, 1930.
- Martin P. — *The Gospel in action. The Third Order Secular of St. Francis*. Milwaukee, 1932.
- Martinez S. N. — *Manual de prelados para la admission de aspirantes a la religion*. Valencia, 1918; ed. 2ª 1930.
- Martini A. — *Intorno al senso dei canoni di diritto canonico* 589, § 1, 1366, § 2. Milano, 1933.
- Martini C. — *Lo Stato fascista...* Treviso, 1935.
- Martini G. — *Le confraternite attraverso il diritto italiano prima e dopo il concordato*. Torino, 1935.
- *Storia delle confraternite italiane con speciale riguardo al Piemonte*. Torino, 1935.

- Mathis B. (O. M. Cap.) — *Rechts positivismus und Naturrecht*. Paderborn, 1924.
- Maturi W. — *Il concordato del 1818, tra la S. Sede e le due Sicilie*. Firenze, 1929.
- Mayer H. S. — *Benediktinisches Ordensrecht, I Einleitung*. Beuron, 1929.
- McCormick R. E. — *Confessors of Religious*. Washington, 1926.
- Mc Gowan R. A. — *Toward social justice*. New-York.
- Meacci V. — *Il Papa non è sovrano*. La Spezia, 1919.
- Melo A. — *De exemptione regularium*. Washington, 1921.
- Mercati A. — *Raccolta di Concordati*. Roma, 1919.
- Merino E. — *El católico ilustrado en materias políticas*. León, 1934.
- Merkelbach B. H. — *Summa Theologiae Moralis*. Paris.
- Messen (van) P. — *Codex iuris canonici abbreviatus, referens praecipue canones ad usum communem spectantes, quibus ius vigen immutatur, additis indicationibus necessariis*. Mechliniae, 1918.
- Metzger K. — *Ehe*. Innsbruck, 1935.
- Michalicka W. C. — *Judicial procedure in Dismissal of clerical exempt religious*. Washington, 1923.
- Michel P. — *Ce qu'il y a de plus pratique pour le prêtre dans le nouveau Code canonique*, ed. 5. Alger, 1924.
- Micheletti A. M. — *Constitutiones seminariorum clericalium*. Taurini, 1919.
- *Summa theologiae pastoralis*.
- *Ius religiosorum ex codice novissimo eiusque authenticis interpretationibus ac legibus hodieum latis*. Romae, 1920.
- *Summula theologiae pastoralis. De culto divino, locis, rebus ac temporibus sacris*. Romae, 1924.
- *De superiore*.
- Michiels G. (O. M. Cap.) — *Normae generales iuris canonici*. 2 vol. Lublin, 1929.
- *Principia generalia de personis in Ecclesia. Commentarius libri II Codicis canonici. Canones praeliminares (87-106)*. Brasschaat (Antuerpiae), 1932.
- *De delictis et poenis. Commentarius libri V Codicis iuris canonici*. Lublin et Brasschaat, 1934.
- Michoud L. — *La théorie de la personnalité morale et son application au droit français*. 3e ed. Revue par Trobatas. 2 vol. Paris, 1932.
- Miele M. — *Santa Sede e Città del Vaticano nel diritto internazionale*. Pisa, 1932.
- *Il nuovo confessionismo dello Stato Italiano*. Pisa, 1934.
- Miller Newton Th. — *Founded Masses According to the Code of Canon Law*. Washington, 1926.
- Miscellanea Vermeersch*. Romae, 1935.
- Moeder J. M. — *The proper Bishop for ordination and dimissorial Letters*. Washington, 1935.
- Moersdorf Klaus. — *Das neue Besetzungsrecht der bischoeflichen Stühle...* Bonn-Koeln, 1933.

- Mokre H. — *Theorie des Gewohnheitsrechts*. Wien, 1932.
- Mollat G. — *Introduction à l'étude du droit canonique et du droit civil*. Paris, 1930.
- Montemaggiori A. — *Dizionario della dottrina fascista*. Torino, 1934.
- Monti I. — *La libertad de enseñanza*. Madrid, 1930.
- Monti I. M. — *I collegia tenuiorum e la condizione giuridica della proprietà ecclesiastica nei primi secoli del cristianesimo*. Palermo, 1933.
- Moore T. E. — *Peter's City. An account con the origin, development and solution of the Roman question*. New York, 1930.
- Moreau H. — *Les effects du divorce*. Paris, 1930.
- Moro M. — *De executione iudicii et quaestionibus adnexis*, (lingua hungarica). Budapest, 1934.
- Mörsdorf Kl. — *Das neue Besezungsrecht der bischoeflichen Stuehle unter besondser Beruecksichtigung des Sistenverfahrens*. Bonn, 1933.
- Motry H. L. — *Diocesan Faculties According to the Code of canon law*. Washington, 1922.
- Mozzoni U. — *I Vescovi nel diritto ecclesiastico concordatario*. Roma, 1935.
- Mueller E. — *Die katholische Kirche und der Neubau des oesterreichischen Staates*, 1933-1934. Freiburg in Schw., 1934.
- Mugnier F. — *La liberté de la vocation*. Paris, 1934.
- *Petit manuel théologique et pratique sur la vocation*. Paris, 1930.
- Muller A. — *La politique corporative*. Bruxelles, 1935.
- Muller A., y Azpiazu. — *La política corporativa*. Madrid, 1935.
- Muncey R. W. — *A history of the consecration of Churches and Churchyards*. London, 1930.
- Munerati D. — *Iuris ecclesiastici publici et privati elementa*. Editio 3ª aucta et secundum N. C. recognita. Romae, 1920.
- *Promptuarium pro ordinandis et confessariis examinandis*, ed. 2^a. Romae, 1920.
- Muñiz T. — *Procedimientos eclesiasticos*. 3 tom. Sevilla, 1921.
- *Derecho parroquial*. 2 vol. Sevilla, 1923.
- Müssener H. — *Das Katholische Eherecht in Seelsorgspraxis*. Duesseldorf, 1931.
- Nau L. I. — *Manual of the marriage laws of the Code of canon law*. New York, 1933.
- Navarro N. E. — *Disquisición sobre el patronato eclesiástico en Venezuela*. Caracas, 1931.
- Neil M. — *Religions of diocesan Right*. Washington, 1924.
- Neuberger N. — *Canon 6 or the Delation of the Codex Iuris Canonici to the Preceding Legislation*. Washington, 1927.
- Neuhauss B. — *Die voelkerrechtliche Stellung des heiligen Stuhle nach den Lateranvetraegen von 11 februar 1929*. Wuertzburg, 1932.
- Niedermeyer A. — *Pastoral medizinische Propädeutik*. Salzburg-Leipzig, 1935.
- Noldin - A. Schoenegger — *De poenis ecclesiasticis*. Innsbruck, 1921.

- Noldin-Schmitt — *Summa Theologiae moralis*. Oeniponte, 1934, ed. 23.
- Nottars H. — *Zur communicatio in sacris cum haereticis, deutsche Rechtszustände in 17 und 18 Jahrhundert*. Halle (Saale), 1933.
- Noval I. — *Commentarius Codicis iuris canonici Libri IV de Processibus*. — I. *De iudiciis*. Taurini, 1920.
- II. *De causis beatificationis Servorum Dei et canonizationis Beatorum. De modo procedendi in nonnullis expediendis negotiis vel sanctionibus poenalibus applicandis*. Augustae Taurinorum, 1932.
- *Codificationis iuris canonici recensio historica-apologetica et Codicis benedictini notitia generalis*. Romae, 1918.
- Odar A. — *Sobde Rimske Rote zakonskih pawdah. De sententiis S. Rotae Romanae editis in causis nullitatis matrimonii*. Groblje-Domzale, 1934.
- Oddone A. — *La costituzione sociale della Chiesa e le sue relazioni con lo Stato*. Milano, 1932.
- Oesterle G. — *Praelectiones iuris canonici*. Romae, 1931.
- Ojetti B. — *Commentarium in Codicem iuris canonici*. Vol. 3. Romae, 1927-1930.
- O'Keeffe G. M. — *Matrimonial dispensations. Powers of Bishops Priests and confessors*. Washington, 1927.
- Olgiati F. — *La riduzione del concetto filosofico del diritto al concetto di giustizia*. Milano, 1932.
- Olivi L. — *Diritto internazionale pubblico e privato*, ed. 3. Milano, 1933-1934.
- O'Mara W. A. — *Canonical Causes for matrimonial dispensations*. Washington, 1935.
- O'Neill W. H. — *Papal Rescripts of Favor*. Washington, 1930.
- Oppenheimer F. — *Der Staat*. 3 ed. Iena, 1929.
- O'Reilly J. A. — *Ecclesiastical sepulture in the New Code of Canon Law*. Washington, 1923.
- Orel A. — *Das kanonische Sinsverbot*. Mainz, 1930.
- O'Rourke J. J. — *Parish register*. Washington, 1929.
- Orth Cl. — *A history of the approbation of religious institutes*. Washington, 1925.
- Orth C. R. — *The approbation of religious institutes*. Washington, 1931.
- Ortolani J. — *Le « Normae Generales » del Codice canonico e il nostro ordinamento*. Padova, 1929.
- Ortscheid A. — *Essai concernant la nature de la codification et son influence sur la science juridique, d'après le concept du code de droit canonique*. Paris, 1922.
- Ottaviani A. — *Institutiones iuris publici ecclesiastici*. Romae, 1925.
- Otto N. S. (De) — *La contumacia en las antiguas leges civiles y canonicas en el derecho procesal moderno*. Huesca, 1929.
- Paglialunga A. — *Il nuovo Codice ecclesiastico nei riguardi del ministero parrocchiale*. Orte, 1918, 2ª ed. 1923.
- Palacio J. M. — *Enchiridion sobre la propiedad*. Madrid, 1935.

- Palmen S. — *De franciscaansche Derde Orde en het Kerkelijk recht*. Mechelen, 1930.
- Palombo I. — *De dimissione religiosorum*. Taurini, 1931.
- Panatalini O. — *Arte sacra e liturgia*. Milano, 1932.
- Papi H. — *Government of religious communities*. New York, 1919.
— *Religious Church in law*. New York, 1924.
- Parayre R. — *Institutiones iuris canonici iuxta novum Codicem*. Lyon, 1918.
— *Des chapelles domestiques et de l'autel portatif*. Paris, sine temporis indicatione.
- Parra Herrera A. — *Legislación eclesiástica sobre el ayuno y la abstinencia*. Washington, 1935.
- Paschang J. L. — *The sacramentals according to the Code of Canon Law*. Washington, 1935.
- Pasquazi T. — *Ius internationale publicum*. I. *De iure pacis*. Romae, 1935.
- Passage (du) H. — *Morale et capitalisme*. Paris, 1935.
- Pauli E. — *Die Kirche im dritten Reich*. Eisenach.
- Payen G. — *De matrimonio in missionibus ac potissimum in Sinis. Tractatus practicus et casus*.
Vol. 1º: *Ante matrimonii celebrationem*.
Vol. 2º: *Per et post celebrationem*. Zi-Ka-Wei (Shanghai).
— *Déontologie médicale d'après le droit naturel. Devoirs d'état et droits de tout médecin*. Zi-ka-wei, prope Chang-Hai, 1935.
- Pecorari C. — *Novum manuale Ordinandorum pro examinibus sacris Ordinationibus praemittendis*. Romae, 1929.
- Pejska J. — *Ius canonicum cum relatione ad ius particulare Cecoslovachiae*. Oboristae, 1932.
— *Ius canonicum religiosorum*, ed. 3. Friburgi in Brig.
- Pena F. S. — *Legislacion eclesiastica vigente acerca de los religiosos y religiosas según el novo Código canónico*. Madrid, 1920.
- Perathoner A. — *Kurze Einführung in den neuen Kirchlich. Gesetzbuch*. Brixen, 1919.
— *Das Kirchliche Gesetzbuch sinngetreue wiedergegeben und mit Anmerkungen versehen*, ed. 4. Brixen., 1926.
— *Das Kirchliche sachenrecht nach den Codex i. c.* Brixen, 1919.
- Pergolesi F. — *Diritto sindacale comparato*. Bologna, 1934.
- Pernicone J. M. — *The ecclesiastical prohibition of books*. Washington, 1932.
- Perrin M. — *Le dol dans la formation des actes juridiques*. Paris, 1931.
- Perugini A. — *Concordata vigentia, notis historicis et iuridicis declarata*. Romae, 1935.
- Petrani A. — *De relatione iuridica inter diversos ritus in Ecclesia Catholica*. Taurini-Romae, 1930.
- Petraschek Karl. — *System der Rechtsphilosophie*. Freiburg, 1932.

- Petroncelli M. — *La provvista dell'ufficio ecclesiastico nei recenti diritti concordatarii*. Milano, 1933.
- *Il principio della non retroattività delle leggi in diritto canonico*. Milano, 1931.
- Petrovits J. — *The new Church Law on matrimony*. Washington, 1919.
- Peurois Ludovicus — *Privilegia confessariorum ac missionariorum et variae facultates Superiorum Ordinis Fratrum Minorum*. Rennes, 1925, ed. 2.
- Piacentini M. — *I culti ammessi nello Stato italiano*. Milano, 1934.
- Picard Le R. — *La communauté de la vie conjugale. Obligations des époux*. Paris, 1930.
- Pichon Ch. — *Le Pape et la Cité du Vatican*. Paris, 1933.
- Pickel G. W. — *Die Strafbaren Unterlassung des geltendes katholischen Kirchenrechts*. Koblenz, 1932.
- Piekarski M. — *Ehescheidung und Ehetrennung*. Wien, 1935.
- Pie-Mothon J. — *Institutions canoniques en conformité avec le Code de droit canonique et les décisions les plus récentes du Saint Siège*. 3 vol., ed. 2. Bruges, 1922-1924.
- *Traité sur l'état religieux considéré au point de vue de la théologie morale et du droit canonique*. Paris, 1922.
- Piga E. — *L'ordinamento delle fabbricerie nel regime concordatario*. Città di Castello, 1931.
- Pighi — *De sacramento matrimonii. Tractatio canonico-moralis ad normam Codicis redacta*. Venetiis, 1919.
- *Censurae latae sententiae et irregularitates quas habet C. I. C.*
- Pillet A. — *Introduction à l'étude du code canonique*. Lyon, 1918.
- Pinzani A. — *Verso la felicità. La prima comunione dei fanciulli a norma dei decreti di Pio X*. Roma, 1933.
- Piola A. — *Stato e Chiesa dopo il Concordato*. S. Margherita Ligure, 1933.
- *Sulla natura giuridica dell'onorario per la messa*. Genova, 1934.
- *La questione romana nella storia e nel diritto*. Padova, 1931.
- *Trattato e Concordato fra Italia e Santa Sede*. S. Margherita Ligure, 1935.
- Piontek C. — *De indulto exclaurationis necnon saecularisationis*. Washington, 1925.
- Pistocchi M. — *De Synodo dioecessana*. Taurini, 1922.
- *Lexicon iuridico-canonicum*. Taurini, 1934.
- *I canoni penali del Codice ecclesiastico*. Torino, 1925.
- *De re beneficiis*. Taurini, 1928.
- *De suspensione ex informata conscientia*. Taurini, 1932.
- *Il Codice dei laici*. Milano, 1930.
- *De bonis ecclesiae temporalibus*. Taurini, 1932.
- Pitari I. — *La celebrazione del matrimonio civile e la trascrizione del matrimonio religioso*, ed. 2^a. Roma.
- Pitrus J. — *The problem of divorce*. Freiburg in Sch., 1934.
- Pitzorno B. — *Gli effetti civili del matrimonio cattolico trascritto nei registri dello Stato Civile*. Pavia, 1933.
- Plöchl W. — *Das Eherecht des Magisters Gratianus*. Leipzig und Wien, 1935.

Plus R. — *Baptême et confirmation*. Paris, 1933.

— *L'Eucharistie*. Paris, 1932.

Poeschl A. — *Kurzgefasste Lehrbuch des Katholischen Kirchenrechts auf Grund des neuen Kirchlichen Gesetzbuches*, 2 ed. Graz, 1930-31.

— *Kurze Einfuehrung in des neue Kirchliche Gesetzbuch*. 1919.

Pompanin A. — *Die Ehe in Italien nach den Bestimmungen des Konkordates*. Bixen, 1929.

Postius J. — *El Código Canónico*, 4 ed. Barcelona, 1918.

— *Lecciones de disciplina eclesiastica de España*. Madrid, 1919.

Postius y Sala — *El Código canónico aplicado a España en forma de instituciones*. 5 ed. revisada par F. Cl. De Diego. Madrid, 1926.

Prado G. — *Manual canónico de religiosas*. Madrid, 1920.

Prümmer D. M. — *Manuale iuris Canonici in usum clericorum praesertim eorum qui ad Instituta Religiosa pertinent*, ed. 5. Friburgi Brisgoviae, 1927.

— *Manuale theologiae moralis*. 3 vol. edit. 4 et 5. Friburgi Brig., 1928.

Puma Comes C. — *De forma S. Sacramenti matrimonii*. Compostellae, 1930.

Puniet P. D. — *Le pontifical romain. Histoire et commentaire*. Paris, 1931.

Quigley I. A. M. — *Condemned Societies*. Washington, 1927.

Raeber M. — *Der neue Kirchenstaat. Eine Studie ueber Entstehung und Natur der Vatikanstadt*. Strassburg, 1931.

Raes A. — *Le consentement matrimonial dans les rites orientaux*. Città del Vaticano, 1933-34.

Raia S. — *De matrimonio*. Napoli, 1918.

— *De parochis, de vicariis paroecialibus. De ecclesiarum rectoribus*. Romae, 1921.

Randebroek H. — *Rechtsjaehigkeitserwerb von Niederlassungen Katholischer Orden und Kongregationem in Preussen*. Greifswald, 1920.

Ranelletti O. — *Istituzioni di diritto pubblico*. Padova, 1935.

Rasche — *Der Spender des Bussakraments nach den Bestimmungen des C. I. C.* Paderborn, 1918.

Raus I. B. — *Institutiones canonicae*. Ed. 2. Parisiis, 1931.

— *De sacrae obedientiae virtute et voto, secundum doctrinam divi Thomae et S. Alphonsi, iuxta normas ac Codicem iuris canonici. Tractatus canonico-moralis*. Lugduni, 1923.

Rava A. — *Il matrimonio secondo il nuovo ordinamento italiano*. Padova, 1929.

Ravetti G. — *Amministrazione dei beni beneficiari ed ecclesiastici*. Ivrea, 1929.

— *Concordato e matrimonio*. Ivrea, 1929.

Reck von T. — *Die Loesung der Roemischen Frage. Die Vertraege vom 11 Februar 1929 zwischen dem H. Stuhl und dem Koenigreich Italien*. Berlin, 1930.

- Regatillo E. — *El jubileo de la Redención fuera de Roma*. Ed. 2. Santander, 1934.
- *Interpretacion y jurisprudencia del Código canónico*. Santander, 1930.
- *Concordatos*. Santander, 1933.
- *Cuestiones canónicas de « Sal Terrae »...* Santander, 1927-1928.
- *Casos de derecho canónico*. Santander, 1931, et sqs. 3 vol.
- Regis F. (O. M. Cap.) — *Der Kloesterebere sein Amt und seine Persoenlichkeit*. Wiesbaden, 1933.
- Reichel O. F. — *The canon law of Church institutions*. London, 1922.
- Reilly P. — *Residence of Pastor*. Washington, 1935.
- Reinmann G. I. — *The Third Order Secular of St. Francis*. Washington, 1928.
- Répertoire pratique de droit civil et ecclésiastique, par un groupe de professeurs et juréconsultes*. Paris, 1935 et sqs.
- Repertorium iuridicum ecclesiasticum seu Curiae Romanae iurisprudentia universa post editum Codicem iuris canonici (1918-1931)*. Romae, apud Ius Pontificium, ed. 2, 1932.
- Restrepo Restrepo J. M. — *Concordata regnante Sanctissimo Domino Pio PP. XI inita*. Romae, 1934.
- Retzbach A. — *Das Recht der Katholischen Kirche nach dem Codex iuris canonici*. Freiburg, 1935.
- Reus K. F. — *Die Identität des Staates nach der Staatsamwältung*. Breslau, 1933.
- Revert J. C. — *El derecho penal eclesiástico vigente in Ibero-America y su proceso historico*. Totana, 1930.
- Rial S. — *Cánones del Código canónico sobre religiosas*, ed. 3. Tarragona, 1929.
- Ricart I. — *La missió social de la directa, segons les encíclicques « Rerum novarum » i « Quadragesimo anno »*. Barcelona, 1934.
- Riccio S. — *La bigamia*. Napoli, 1934.
- Richter W. — *De origine et evolutione interdicti usque ad aetatem Ivonis Carnutensis et Paschalis II*. Romae, 1924.
- Rimaud J. — *Quelques jugements sur l'école unique*. Paris, 1933.
- Rimlinger H. Th. — *Error invalidating matrimonial consent*. Washington, 1932.
- Ripoll T. — *Novisimas instituciones de derecho canónico*, 2 vol. Madrid, 1920.
- Risi — *Il codice ecclesiastico, vita e guida del Sacerdote*. Torino, 1919.
- Rivet A. — *Le patrimoine légal du culte et des œuvres catholiques*. Paris, 1930.
- Roberti F. — *De processibus*. Romae, 1926.
- *De delictis et poenis*. Romae, 1930.
- *Codicis iuris canonici schemata de processibus*. Romae, 1935.
- Cfr. etiam *Consultationes iuris canonici*.
- Roberts Y. B. — *The Banns of marriage*. Washington, 1931.

- Rodriguez T. — *El estatismo y la educación nacional en los países civilizados*. Escorial, 1931.
- Roedel A. — *Reichskirchenrecht und neues bayerisches Kirchenrecht*. Muenchen, 1934.
- Roeder A., u. Paulus R. — *Reichskirchenrecht und neues bayerisches Kirchenrechts*. Muenchen-Berlin, 1934.
- Roelker E. G. — *Principles of Privilege according to the Code of canon Law*. Washington, 1926.
- Romano. — *Lezioni di diritto ecclesiastico*, ed. 2^a curata a N. Faeger. Pisa, 1923.
- Romero G. — *I canoni 1098-1081-1033-1087 del Codex Iuris Canonici e l'istruzione approvata dalla S. Sede del 1° Luglio in rapporto agli art. 2-3-7-8-12-14-21, della legge 27 maggio 1929, n. 847, sul diritto matrimoniale e l'art. 85 del codice civile*. Catania, 1930.
- Romita F. — *Ius Musicae liturgicae*. Taurini-Romae, 1936.
- Rommen H. — *Die Kirche ihr und die neue Volksordnung*, M. Gladbach, 1930.
- *Der Staat in der Katholischen Gedankenwelt*. Paderborn, 1935.
- Ronke M. K. — *Die rechtliche Bedeutung des Irrtums in Codex Iuris Canonici*. Griefswald, 1931.
- Rossi G. — *Il giubileo della Redenzione*. Torino, 1933.
- *De paroecia iuxta Codicem iuris canonici*. Romae, 1923.
- *La sepultura ecclesiastica e l'ius funerum*. Bergamo, 1920.
- *Facoltà ed indulti in materia di indulgenze*. Torino, 1933.
- Roulin E. — *Linges insignes et vêtements liturgiques*. Paris, 1930.
- Rubinacci L. — *Sistema del diritto matrimoniale italiano*. Napoli, 1933.
- Rück E. — *Kirchenrecht*. 2^a ed. Berlin, 1931.
- Rusci R. — *Ius ecclesiasticum speciali ratione habita Regni Jugoslaviae* (lingua slovenica). Labaci, 1927.
- Russier F. — *Le fondement de l'obligation contractual dans le droit classique de l'Eglise*.
- Russnak N. — *Disciplina ieiunandi Ecclesiae Catholicae secundum Ritum Orientalem*. Frapoli, 1929.
- Russo Krauss G. — *Lo stato della Chiesa prima, durante e dopo il periodo 1870-1929. Studio giuridico*. Pompei, 1932.
- Russo Krauss G. — *Punti controversi del nuovo diritto matrimoniale in Italia*. Napoli, 1931.
- Russo V. — *Parochorum Codex canonicus*. Acireale, 1927.
- Rutten G. C. — *La doctrine sociale de l'Eglise*. Liège, 1932.
- Ryan J. A. — *A better economic Order*. New-York, 1935.
- Ryder R. A. — *Simony*. Washington, 1931.
- Sabatini G. — *De patrimonio ecclesiastico*. Catania, 1934.
- *Il patrimonio ecclesiastico*. Catania, 1934.
- Sägmüller I. B. — *Lehrbuch des Katholischen Kirchenrechts*, ed. 4. Friburgi Brisg., 1924-25.
- Saint-Germes J. — *Essai sur l'évolution du capitalisme*. Paris, 1936.

- Saint Jure P. J. B. — *Das Leben im Ordensstande*. 5 ed. a J. Mathis curata. Regensburg, 1931.
- Salata F. — *Per la storia diplomatica della questione Romana*. I° *Da Cavour alla triplice alleanza*. Milano, 1929.
- Saleilles R. — *De la personnalité juridique*. 2ª ed. Paris, 1922.
- Salmon C. — *De matrimonii sacramento. Tractatus Pastoralis*. Liège, 1930.
- Salsmans — *Praecipuae variationes in iure canonico ad normam Codicis promulgati auctoritate SS. D. N. Benedicti Pp. XV*. Bruxelles, 1918.
- Salucci R. — *Il sacerdote secondo il Codice di diritto canonico*. Torino, 1920.
- *Il diritto penale secondo il codice di diritto canonico*. Vol. 1° Subiaco, 1926.
- Vol. 2° 1930.
- *Il matrimonio dopo il concordato tra la S. Sede e l'Italia...* Torino, 1930.
- Sambeth F. — *Rechtsverfassung und Staatsaufsicht in Kirchenvermoegensrecht*. Murnau, 1929.
- Samstag W. H. — *Das Reichskonkordat vom 20 Juli 1933 und sein Verhaeltnis zum bayerischen Konkordat von 1924*. Wuerzburg, 1933.
- Sangmeister J. V. — *Force and Fear as precluding matrimonial consent*. Washington, 1932.
- Santamaria Peña F. — *Comentarios al Código canónico*. Vol. 6. Madrid, 1919-1922.
- Santarelli A. M. — *Codex pro postulatoribus causarum Beatificationis et canonizationis*, ed. 4ª. Roma, 1929.
- Sartori C. — *Enchiridion canonicum seu S. Sedis responsiones post editum codicem iuris canonici*. Wucham (China) 1932, ed. 5, 1932.
- Savagnone F. S. — *Studi sul diritto romano ecclesiastico*. Cortona, 1929.
- Savaldi B. — *La fabbrica parrocchiale nelle provincie lombardo-venete*. Milano, 1934.
- *L'errore nel matrimonio in diritto canonico*. Roma, 1933.
- Saviano R. — *I santuari nel diritto. Il santuario di Pompei*. Napoli, 1926.
- *Il matrimonio, legge della Chiesa e dello Stato*. Napoli, 1934.
- Saviano R. — *Sovranità della Chiesa e sovranità dello Stato. Come e perchè fu fatta la conciliazione*. Milano-Genova-Roma-Napoli, 1934.
- Scaduto F. — *Diritto ecclesiastico vigente in Italia*, ed. 4ª. Cortona, 1923-1925.
- Schaaf Th. — *The cloister*. Cincinnati-Washington, 1921.
- Schaeffer C. und Brode H. — *Chirchenrecht*. Ed. 14ª. Leipzig, 1933.
- Schäefer T. (O. M. Cap.) — *Das Ordensrecht nach dem codex iuris canonici*. Muenster, 1923.
- *Compendium de religiosis ad normam Codicis iuris canonici*. Ed. 2ª. Muenster, 1931.
- *Das Eherecht nach dem C. i. C.* Muenster, 1918 et dein pluries edit.
- *Pfarrer und Pfarrvikare, nach dem Codex Iuris canonici*. Muenster, 1922.
- Scharnagl A. — *Katholisches Eherecht*. Muenchen, 1935.
- Schenk J. — *The matrimonial Impediments of Mixed Religion and Disparity of cult*. Washington, 1929.

- Schepper (De) Gr. (O. M. Cap.) — *Conspectus generalis oeconomiae socialis*, ed. 2. Romae, 1934.
- Schiappoli D. — *Il matrimonio secondo il rito canonico e la legislazione concordataria italiana*. Napoli, 1932.
- *Corso di diritto ecclesiastico*. Napoli, 1930.
- *Manuale di diritto ecclesiastico*. Napoli, 1924.
- *Natura giuridica dei concordati e degli accordi fra lo Stato e le varie Chiese*. Napoli, 1934.
- Schilling K. — *Der Staat seine geistige Grundlage...* Muenchen, 1935.
- Schlund — *Das Ordensrecht...* Regensburg, 1920.
- Schmoger — *Supplementum ad Compendium iuris ecclesiastici auctorum Aichner-Friedle iuxta Codicem iuris canonici exaratum*. Brixen, 1918.
- Schnorr von C. — *Geschichte der juristischen person*. Muenchen, 1933.
- Schoensteiner F. — *Kanonische Quellenlehre und geistliche Standesrecht*. Wien, 1928.
- *Grundriss des Ordensrechtes*. Wien, 1930.
- Schroecker S. — *Die Kirchenpflegschaft. Die Verwaltung des Niederkirchenvermoegens durch Laien seit dem ausgehenden Mittelealter*. Paderborn, 1934.
- Schuster I. (Card.) — *Liber Sacramentorum*. Decem volumina, indice incluso. Taurini, 1919-1932.
- Schwartz O. G. — *Das Kirchenrecht*, ed. 18^a. Berlin, 1930.
- S. Congregazione Orientale — *Vide Codificazione orientale*. Città Vaticano, 1933.
- Scott M. F. — *Marriage*. New York, 1930.
- Seeberg E. — *Staat und Religion*. Tuebingen, 1932.
- Segatori R. — *Lo Stato religioso. Dottrina, legislazione, storia*. Torino, 1923.
- Sehling E. — *Kirchenrecht*.
- I *Einleitung. Quellen. Verfassung und Verwaltung des Kath. K. R. Anhang. Die griechische orthodoxe Kirche*.
- II *Das evangelische Kirch. R.* Berlin-Leipzig, 1922-1927.
- Senante M. — *Verdadera doctrina sobre acatamiento, obediencia y adhesion a los poderes constituidos...* Madrid, 1932.
- Seredi I. Card. — *Codicis iuris canonici fontes*, vol. VII. Romae.
- Sherman Ch. — *Roman law in the Modern World*. 3 vol. New York, 1927.
- Sindacati e corporazioni. Corpus iuris*. Roma, 1935.
- Sinopoli di Giunta — *Sinopsi del Codice di diritto canonico*. Torino, 1920.
- Sipos St. — *Enchiridion iuris canonici*. Pecs, 1926.
- Smeets L. — *Het Kerkelijk Recht voor Vronwelyke religieuzen geordend en toegelicht*. Oldenzaal, 1918.
- Smith M. Th. — *The penal law for religious*. Washington, 1935.
- Sobradillo A. M. (de) (O. M. Cap.) — *Tractatus de religiosarum confessariis ad normam C. i. C. concinnatus*. Taurini, 1932.
- *La tercera Orden de S. Francisco según el Código de derecho canónico*. Madrid, 1935.

- Sofronie G. — *Tractatul de la Lateran (11 Februarie 1929) si statutul international al Papalitatii*. Oradea, 1931.
- Sole J. — *De delictis et poenis; Praelectiones in libr. V Codicis iur. can.* Romae, 1920.
- Solieri — *Institutiones iuris ecclesiastici*. Ed. 2^a. Romae, 1921.
- Sommer Robinson D. — *Political Ethics*. New-York, 1935.
- Spirito U. — *Capitalismo e corporatismo*. Firenze, 1935.
- Sprick F. — *Kirchenstrafen und weltlichestrafen*. Wuertzburg, 1927.
- Stapper R. — *Katholische Liturgik*. 6^a ed. Muenster in W., 1931.
- *Die Verwaltung der hl. Eucharistie*. Strassburg, 1918.
- Stein P. — *Tertiis Ordo Franciscalis*. Woerben, 1923.
- Stocchiero G. — *Pratica pastorale a norma del Codice di diritto canonico in regime concordatario*. Vicenza, 1932.
- *Enti e beni ecclesiastici in Italia dopo il concordato*. Vicenza, 1933.
- *Il matrimonio in Italia, dopo il concordato*. 3^a ed. Vicenza, 1932.
- *Il Codice del clero secondo il Codex iuris canonici. I principi del diritto pubblico e la legislazione italiana in materia ecclesiastica*. Vicenza, 1928.
- *Diritto penale della Chiesa e dello Stato Italiano*. Vicenza, 1932.
- *Manuale per la visita pastorale*. Vicenza, 1934.
- *Leggi e documenti concordatari sugli enti e beni ecclesiastici in Italia*. Vicenza, 1930.
- Stock L. F. — *United States Ministers to the Papal States*. Washington, 1933.
- Studer Ch. — *Staat und Kirche im Kanton Solothurn*. Solothurn, 1933.
- Sturzo L. — *Kirche und Staat*. Ansburg, 1932.
- Stutz U. — *Der geist des Codex iuris canonici*. Stuttgart, 1918.
- *Zum neuesten Stand des Katholischen Mischehenrechts in Deutschen Reiche*. Stuttgart, 1918.
- Suarez E. — *De remotione parochorum aliisque processibus tertiae partis libri IV Cod. Iur. can.* Romae, 1931.
- Tamassia N. — *Appunti di diritto ecclesiastico*. Padova, 1925.
- Tanquerey A. — *Synopsis Theologiae moralis et pastoralis ad mentem sancti Thomae et S. Alphonsi hodiernis moribus accomodata*. 8^a ed. 2 vol. Romae, 1921.
- Tchang-Ting-T'chang — *Le mariage et la situation de la femme marié en Chine*. Paris, 1930.
- Tedeschi V. — *Il quasi domicilio del diritto canonico*. Genova, 1921.
- Tenboerg E. — *Die Messstipendien nach dem Codex iuris canonici*. Paderborn, 1934.
- Ter Haar F. — *De matrimoniis mixtis eorumque remediis*. Taurini, 1931.
- Thevenot E. — *Le nouveau droit canonique des religieuses*. 3^e ed. Paris, 1922.
- Timlin B. T. — *Conditional matrimonial consent*. Washington, 1934.
- Tischler F. - Gerster Th. (O. M. Cap.). — *Handbuch zur Leitung des drittens Ordens des heiligen Franziskus*. Bregenz am Bodensee, 1927.
- Tixeront J. — *L'Ordre et les ordinations*. Paris, 1925.

- Tobar Donoso J. — *Problemas escolares. Por la libertad de enseñanza*. Quito, 1930.
- Tondini H. — *De ecclesia funerante ad normam novi codicis i. c.* Forolivii, 1927.
- Torrente C. — *Las processiones sagradas*. Washington, 1932.
- Torrubiano Ripoll J. — *Novísimas instituciones de derecho canónico*. Madrid, 1919, ed. 2, 1934.
- Toso A. — *Ad codicem iuris canonici... Commentaria minora*. Romae, 1921 et sqs.
- *Ius Pontificium. Ephemeris iuridica*. Prodit Romae, inde ab a. 1921.
- *Repertorium iuridicum*.
- Trezzi G. — *La posizione giuridica della S. Sede nel diritto internazionale*. Roma, 1929.
- Triebs F. — *Praktischer Handbuch des geltenden Kanonischen Eherechts*. Breslau, 1933.
- Trombetta A. — *Utrum Ecclesia habeat potestatem praecipiendi actus mere internos*. Surrenti, 1920.
- *De consensu et consilio Capituli cathedralis iuxta Codicem iur. can.* Neapoli, 1926.
- *Supplet Ecclesia, seu Commentarium in canone 209 codicis iuris canonici*. Neapoli, 1931.
- *De palio archiepiscopali, elucubratio canonico-liturgico-historica*. Meta (Napoli), 1923.
- Trudel P. — *A Dictionary of canon law*. London, 1919.
- Trummer J. — *Die Gewohnheit als Kirchliche Rechtsquellen*. Wien, 1932.
- Tuennissen G. W. A. - Vlaming Th. M. — *Huwetijkswelgeving der Katholieke Kerk*. Nijmegen, 1934.
- Turner S. J. — *The Vow of Poverty*. Washington, 1929.
- Tymczak A. — *Quaestiones disputatae de Ordine*. Premislae, 1936.
- Ubach I. — *Theologia moralis*. Buenos-Aires, ed. 2, 1935.
- Ufering (von) P. Zeno (O. M. Cap.) — *Erklärung der Regel des heiligen seraphischen Vaters Franziskus*. Altoetting, 1929.
- Università cattolica del Sacro Cuore — *Problemi fondamentali dello Stato corporativo*. Milano, 1935.
- Valery J. — *Les accords du Latran et le droit international privé*. Paris, 1930.
- Valny R. P. — *Le gouvernement des communautés religieuses*. 8 ed. par V. Serment. Paris, 1925.
- Van Hille W. — *Le droit international privé et les événements de Russie*. Frameries, 1930.
- Van Hove vide Hove.
- Van Hove A. — *De rescriptis*. Mechliniae-Romae, 1936.
- *De consuetudine et supputatione temporis*, 1933.
- Van Messen — *Codex iuris canonici abbreviatus referens praecipue canones ad usum communem spectantes quibus ius vigens immutatur additis in dictionibus necessariis*. Mechliniae, 1918.

- Vercesi E. — *Chiesa e Stato*. Milano, 1931.
- Vermeersch A. — *Petit catéchisme des vœux solennels*. Bruges, 1924.
- *Theologiae moralis principia, responsa, consilia*. Quatuor volumina, Pluries edita. Romae et Brugis.
- Vermeersch A. - Creusen J. — *Epitome iuris canonici cum commentariis ad scholas et ad usum privatum*. 3 ed. 3 vol. Mechliniae et Romae, 1927.
- *Summa iuris canonici*. 2^a ed. Mechliniae, 1919.
- Vidal P. — Vide Wernz-Vidal.
- Vidmar C. I. — *Compendium repetitorium iuris ecclesiastici communis et quoad leges et consuetudines reipublicae Austriacae particulare*. Ed. 4^a. Wien, 1926.
- Viglietti V. — *Corporativismo e Cristianesimo*. Napoli, 1934.
- *Etica corporativa e limiti del concetto giuridico di proprietà*. Napoli, 1934.
- Vila Martinez J. — *Manual de Preladas o sea comentario a la parte segunda, libro segundo del código de derecho eclesiástico perteneciente a las Religiosas*, ed. 29. Valencia, 1930.
- Viscont A. — *Tractatus canonicus de matrimonio rato et non consummato cum speciminibus causarum*. Romae, 1928.
- Vitali I. — *De reservationibus pontificiis a iure reservatis Ordinariis deque regularium privilegio ab iisdem absolvendi*. Romae, 1934.
- Vito P. — *Note canoniche sulla precedenza*. Verona, 1924.
- *Quistioni canoniche di materie riguardanti i nostri tempi secondo il codice di diritto canonico*. Vol. 6. Napoli, 1932.
- *Note di diritto ecclesiastico secondo il concordato*. Napoli, 1935.
- *Saggi di quistioni giuridiche*. Napoli, 1935.
- Vlaming Th. N. — *Praelectiones iuris matrimonii ad normam Codicis iuris canonici*. 3 ed. 2 vol. Bossum in Hollandia, 1919-1921.
- Voltas P. — *Ciudad del Vaticano o la Cuestión Romana*. Madrid, 1931.
- Vreuls — *Petit guide canonique à l'usage des communautés religieuses à vœux simples*. Ed. 2^a. Luettich, 1924.
- Vromant G. — *Ius missionariorum. — Introductio et normae generales*. Louvain, 1934.
- *De matrimonio*. Louvain, 1931.
- *Facultates Apostolicae quas S. Cong. de P. Fide delegare solet Ordinariis missionum. Supplementum ad commentaria in formulam tertiam*. Louvain, 1930.
- *De fidelium associationibus*. Louvain, 1932.
- *De bonis Ecclesiae temporalibus ad usum utriusque cleri praesertim Missionariorum et religiosorum*. Ed. 2^a. Louvain, 1934.
- Wabirmund L. — *Quellen zur Geschichte des roemisch-kanonischen Prozesses in Mittelalter*. Heidelberg, 1931.
- Wagnon H. — *Concordats et droit international*. Gembloux, 1935.
- Wahl F. X. — *The matrimonial impediment of consanguinity and affinity*. Washington, 1934.

- Wahl R. — *Die Bedeutung des Irrtums fuer die Kirchlichen Rechtshandlungen*. Frankfurt, 1931.
- Wanenmacher F. — *Canonical evidence in marriage cases*. Philadelphia, 1935.
- Weckesser P. — *Von der Armut der Ordensschwester*. Freiburg, 1925.
- Weinzierl K. — *Rueckgabepflicht nach kanonischen Recht*. Freiburg in Br., 1932.
- Wendlandt H. — *Die weiblichen Orden und Kongregationen der katholischen Kirche und ihre wirksamkeit in Preussen von 1918*. Paderborn, 1924.
- Wenner J. — *Reichskonkordat und Laenderkonkordate*. Paderborn, 1934.
- Wernz-Vidal — *Ius canonicum ad codicis normam exactum*.
— *De personis*. Romae, 1923.
— *De religiosis*. Romae, 1933.
— *Ius matrimoniale*. Romae, 1925.
— *De processibus*. Romae, 1927.
— *De rebus*. Romae, 1934-1935.
- Wetzel P. — *Dolus causam dans und dolus incidens*. Tuebingen, 1928.
- Whalen D. — *The value of testimonial evidence in matrimonial procedure*. Washington, 1935.
- Wilanowski B. — *Circa novum codicem* (lingua polonica). Vilna, 1927.
— *Evolutio historica processus canonici: I^o processus ecclesiasticus in antiqutate christiana* (lingua polonica). Vilna, 1929.
- Winslow F. I. — *Vicars and Prefects Apostolics*. Washington, 1924.
- Winter E. K. — *Der wahre Staat in der Soziologie des Rechtes*. Wien-Berlin, 1931.
- Wohlhaupter E. — *Aequitas canonica*. Ein Studie aus dem kanonischen Recht. Paderborn, 1931.
- Woods F. F. — *The constitutions of canon 1125 and their application in the United States*. Milwaukee, 1935.
- Wouters P. et Delterne M. — *Aperçu des législations en matière de mariage*. Paris-Bruxelles, 1934.
- Wouters — *Manuale theologiae Moralis*. Brugis, 1932.
- Woywod S. — *A practical commentary on the Code of Canon Law*. 4^a ed. 2 vol. New York, 1932.
— *Canonical decisions of the Holy See*. New York, 1933.
- Zani G. — *L'evoluzione storico-dogmatica dell'odierno sistema di vizi, del volere e delle relative azioni di annullamento*. Roma, 1928.
- Zaplotnik J. L. — *De vicariis foraneis*. Washington, 1927.
- Zolin G. — *Piccolo manuale di vita religiosa*. Torino, 1927.
-

APPENDIX II

ALIQUA DOCUMENTA SANCTAE SEDIS

CONSTITUTIO APOSTOLICA

de quibusdam Praelatis Romanae Curiae et variis eorum ordinibus

(A. A. S. XXVI, p. 497 et sqs.).

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

AD PERPETUAM REI MEMORIAM

Ad incrementum decoris Apostolicae Sedis quantum contulerit hodieque conferat Romana Praelatura, nemo ignorat qui vel eius anteacti temporis historiam noverit, vel suis ipse oculis magnam illam honestatis vim sit admiratus, quam splendidis pompis rebusque sacris faciendis varii Praelatorum ordines afferunt, in iis maxime sollemnibus ritibus, qui, Nobis adstantibus vel etiam Nobis Ipsis celebrantibus, tanta maiestate peraguntur.

Qua in re mirabile sane apparet Decessorum Nostrorum consilium atque sapientia, qui praestantes partes in ipso pontificalis liturgiae ministerio his Praelatis tribuerunt, quibus praecipue iuris dicundi munus commiserant, quod itidem nobilissimum est sacerdotium. Inde est ut aspicientibus Nobis e Pontificali Solio, re sacra vertente, ex hisce egregiis magistratibus nonnullos minorum ministrorum vestibis indutos, ad ipsius Solii gradus sedentes, illa symbolice expressa videatur perfecta regiminis constitutio, quae in iustitia fundatur: « Iustitia regnorum fundamentum ».

Nos vero, considerantes gravissimas sane partes in Ecclesiae gubernatione, post Purpuratos Patres, iis demandatas esse Praelatis, qui in Sacris Romanis Congregationibus vel assident vel sunt a secretis, quique propterea earundem Sacrarum Congregationum vel Assessores vel Secretarii vocantur, ut horum dignitas, quae ab ipsorum tam proxima cum Romano Pontifice in Ecclesiae regimine collaboratione aestimari debet, maioribus usque honoris significa-

tionibus honestetur, quemadmodum, decreto Sacrae Congregationis Caeremonialis die 31 Decembris 1930 lato, iis titulum *Excellentiae Reverendissimae* concessimus, ita nunc volumus ut iidem, ratione muneris, peculiaribus sint privilegiis honestati, necnon in sacris sollemnibusque ritibus coram Summo Pontifice aut ipso Pontifice celebrante peragendis, etiamsi caractere episcopali careant, peculiarem deinceps et honorificentissimum locum ex officio habeant; quod pariter dicimus de aliis Praelatis quibus ob dignitatem muneris quo funguntur, eodem superius allato decreto eundem *Excellentiae Reverendissimae* titulum tribuimus.

At aestimatio Nostra ac paterni animi sensus erga illos quoque venerabiles Praelatorum ordines, qui Praelaturae Collegia proprie dicta constituunt, in Nobis augentur quoties mente repetimus insignia observantiae pietatisque erga Apostolicam Sedem testimonia, quibus eorum historia cumulate clarescit. Primos illos Ecclesiae Notarios dicimus qui maximorum actuum gestorumque Romanorum Pontificum, sive in Conciliis sive extra, irrefragabiles testes sunt constituti. Familiares deinceps Nostros commemoramus, qui in nobilissimum iudicium Collegium Sacrae Romanae Rotae congregati, Romanae in iure dicundo sapientiae, quae christiana iustitia est illustrata, tanquam germani heredes per tot saecula claruerunt. Illos etiam commemoramus Camerae Apostolicae Praelatos qui ad utilitatem Romanae Ecclesiae ac pauperum sustentationem Sedis Apostolicae thesaurum ita administrarunt, ut iis ipsum Pontificii Principatus temporale regimen quondam demandaretur. Votantes denique ac Signaturae Apostolicae Referendarios dicimus, qui olim, supplicibus libellis, de gratia et iustitia agentibus, Romano Pontifici oblati, quid concedendum esset, quid autem denegandum, discernabant, recentiore tandem tempore ad Cardinales suis votis iuvandos circa negotia ad Sacram Rotam committenda, ac etiam, nonnumquam, circa ipsius Rotae pronuntiata, sunt adlecti.

Ex his vero Collegiis — quae, ad normam in Nostra Curia receptam, ordine enumeravimus, ratione prioritatis habita qua in Collegium sunt constituta et ad Nostrum Sacellum admissa — Romanae Rotae Auditores et Votantes Signaturae, quippe qui impensius iustitiae negotiis incumbant, aetiozem etiam in Pontificali Liturgia partem habent, ut Subdiaconi alii, alii vero ut Acolythi apostolici; at ad ceteros quoque conspicua pars spectat, ut a limine commemoravimus, in pompis et in sacris pontificalibus.

Quae cum ita sint, mirum non est Praedecessores Nostros, quibus apprime constabant praeclara munera ab his fidelibus ministris digne expleta, singularem quandam familiaritatem iis concessisse; quandoquidem Suae curae atque sollicitudinis in rebus sacris gerendis partem cum ipsis communicarunt, eosque, in iis quae ad proprium ipsorum pertinent munus, Pontificis veluti per-

sonam apud fideles gerentes, conspicuis privilegiis etiam liturgicis gradatim ornarunt; idque non tantum praestiterunt ut eorum operam praemium cum laude sequeretur, verum etiam ut exterior dignitas arctam, quam ex officio habent, cum ipsius Pontificis persona conjunctionem omnibus demonstraret. Quae privilegia, identidem sollemnibus Constitutionibus et Litteris Apostolicis sancita, tot tantisque additamentis eo creverunt, ut non facile omnes ubique perfectam sibi illam comparare possint notitiam, quae omnino requiritur ut eorundem integer atque pacificus usus in tuto sit. Quare, statim ac sapientissimus Praedecessor Noster Benedictus XV Codicem iuris canonici promulgavit, cuius canon 328 iubet ut de hisce Praelatis privilegia, regulae et traditiones pontificiae Domus serventur, desiderium saepe propositum est et votum ut haec quoque pars peculiaris iuris in congruum redigeretur ordinem. Quae optata eo libentius Nos excepimus cum iam, favente Deo, non ultima cura Nobis incumbat varios Pontificiae Curiae gradus, quae eam regali honestant varietate, ad pristinum splendorem revocare.

Quamobrem, suam singulis Collegiis alacrem navantibus operam, re mature perpensa una cum venerabilibus fratribus Nostreis S. R. E. Cardinalibus, qui Sacrae Congregationi Caeremoniali praepositi sunt, statuimus clara forma et ad tempora accommodata definire, iuxta generales normas communis iuris canonici quod iam sapienter in Codicem redactum est, singulorum constitutionem et privilegia, quae in posterum ratione dumtaxat ac forma quae hic subiicitur, nec prorsus aliter usurpanda erunt, sublatis et revocatis, ad normam can. 22, aliis quibusvis praesenti lege non contentis. Qua occasione, ut diximus, etiam peculiaria privilegia, quae Praelatis in Sacris Romanis Congregationibus Assessoris vel Secretarii munere fungentibus aliisque superius commemoratis concedenda putavimus, ex ordine recensebimus.

Itaque, de Apostolicae plenitudine potestatis, haec quae sequantur per Apostolicas has Litteras statuimus ac decernimus:

I.

DE IPSIS PRAELATORUM ORDINIBUS

I. Inter Praelatos Romanae Curiae, post Praelatos vulgo « di fiocchetti » nuncupatos, primum locum immediate obtinent, ratione muneris, Excellentissimi Praelati qui in Sacris Romanis Congregationibus Assessoris vel Secretarii munere funguntur, etsi character episcopali careant. Attamen verum et proprium Collegium iidem non constituunt.

II. Vera autem Praelatorum Collegia apud Romanam Curiam

quattuor numerantur, quae iuxta ordinem *praecedentiae* hic describuntur, nimirum:

1. Collegium Protonotariorum Apostolicorum de numero Participantium ¹;
2. Collegium Praelatorum Auditorum Sacrae Romanae Rotae ²;
3. Collegium Clericorum Reverendae Camerae Apostolicae ³;
4. Collegium Praelatorum Votantium Signaturae Apostolicae ⁴; cui quidem Collegio adiiciuntur, quamquam verum et proprium Collegium non constituunt, Praelati Referendarii eiusdem Signaturae Apostolicae.

III. Hunc praecedentiae ordinem servabunt non ipsa modo Collegia inter se, sed singula uniuscuiusque Collegii membra, hac scilicet ratione, ut qui ad Collegium superius pertineat, praecedat omnia membra Collegiorum inferiorum, Decanis eorundem non exclusis ⁵. In Cappella tamen Papali praecedentiae ordo et locus singulis ex membris horum Collegiorum tribuendus determinatur a *Libro Sacrorum Rituum S. R. E.* nec non a Bullis Pontificiis.

IV. In quolibet Collegio collegas ceteros praecedit Decanus, primus inter pares; collegae vero inter se ordinem tenent nominationis secundum tempus quo Litterae Apostolicae in forma brevi datae sunt; quod si has Litteras eodem die habuerint, ordinem temporis quo primum inter Praelatos universim sunt cooptati, secus ordinem recepti sacerdotii, vel tandem, si eodem die sacerdotio sint initiati, ordinem tenent aetatis ⁶.

V. Sodales *emeriti* Collegiorum Praelatorum, de quibus agitur numeris XXVIII, LXXXII, CVI et CXXX, modo ad dignitatem superiorem promoti non fuerint, subsequuntur immediate proprii Collegii membra ordinaria ⁷; inter se vero ordinem tenent qui numero IV descriptus est.

¹ Caeremon. Episcoporum, l. I, cap. XIII, n. 12; Pius II, const. *Cum servare*, 12 Iunii 1459 (*Bull. Rom.*, 3, III, 96); Sixtus V, const. *Romanus Pontifex*, 16 Nov. 1585; const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 161-166); Bened. XIV, const. *Militanti Ecclesiae*, 7 Iunii 1746 (*Bull. Rom.*, 2, 59); Gregor. XVI, const. *Neminem*, 8 Febr. 1838 (*Act. Gr.*, II, 248); Pius X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, nn. 1-11 (*S. R. C. Decr.*, n. 4154).

² *Lex propria S. R. Rotae et Signaturae Ap.*, 29 Iunii 1908, can. 1, § 1, can. 2, § 1 (*Act. Ap. Sed.*, I, p. 20); can. 1598, § 1.

³ *Ordo serv. in SS. CC., Tribunalib. et Offic. Romanae Curiae*, 29 Sept. 1908, Normae peculiares, a. III, n. 1 (*Act. Ap. Sed.*, I, p. 104).

⁴ Alex. VII, const. *Inter caeteras*, 13 Iunii 1659 (*Bull. Rom.*, 6, V, 11); Leo XII, const. *Quum plurima*, 11 Apr. 1826, § 2 (*Bull. Rom. Cont.*, 16, 417); Bened. XV, chirographum *Attentis expositis*, 28 Iunii 1915 (*Act. Ap. Sed.*, VII, p. 325).

⁵ Can. 106, n. 3.

⁶ Can. 106, n. 3; 1598, § 1; Eugen. IV, const. *In eminenti*, 8 Iulii 1444, § 4 (*Bull. Rom.*, 3, III, 49); Paul. III, const. *Debita consideratione*, 30 Iulii 1540, § 21 (*Bull. Rom.*, 4, I, 174); S. Pius V, const. *Romanus Pontifex*, 7 Martii 1671, § 5, 6 (*Bull. Rom.*, 4, III, 152); Bened. XIV, const. *Militanti Ecclesiae*, 7 Iunii 1746 (*Bull. Rom.*, 2, 59); *Lex propria S. R. Rotae et Signaturae Ap.*, 29 Iunii 1908, can. 2 (*Act. Ap. Sed.*, I, p. 20).

⁷ Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 23 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 165).

VI. Quod spectat ad praecedendi rationem Praelatorum relate ad ceteras personas ecclesiasticas vel laicas, haec determinatur a privilegiis uniuscuiusque Collegii; salvo iure praecedentiae Excellentissimis Assessoribus et Secretariis Sacrarum Congregationum aliisque quibusdam collato, ut infra numeris XIX et XXI dicitur.

VII. Habitus praelaticus, vulgo «di formalità», seu in sacris functionibus adhibendus ab omnibus Praelatis Romanae Curiae, de quibus in praesenti Constitutione, sive pertinent ad Collegia praefata, sive non pertinent, ille est quo utuntur Praelati Domestici quique constat veste talari violacei coloris ex lana vel serico, iuxta anni tempora, cum cauda, nunquam tamen explicanda; reflexus in manicis (*paramano*), margines vestis nec non mantelletti torulus (*filettatura*), ocelli et globuli erunt serici et *rubini* coloris. Zona cum nappis erit serica et violacea; violacea quoque erunt collare et caligae. Calceamenta fibulis erunt ornata. Bireto omnino nigro flocculus imponetur violacei coloris et pileo, item nigro, circumducetur chordula violacea cum flocculo eiusdem coloris. Rocchettum opere phrygio seu reticulato (*pizzo*) ornabitur, cui si quid supponatur in manicis (*trasparente*), eiusdem coloris esse debet ac reflexus vestis ¹. Quinam autem sit color violaceus adhibendus, definitur decreto S. C. Caeremonialis die 24 Iunii 1933 lato, cui omnino standum est.

Protonotarii Apostolici utuntur bireto nigro cum flocculo rubini coloris et pileo cum chordula item rubini coloris ².

Vacante Sede Apostolica, vestes erunt laneae et nigrae, cuius coloris erunt quoque collare, caligae, zona cum nappis. Rocchettum erit simplex sine opere phrygio se reticulato. Flocculus bireti et chordula pilei non mutabuntur ³.

VIII. In functionibus collegialibus et in Cappellis Pontificiis, Praelati quattuor Collegiorum, de quibus agitur, scilicet Protonotarii Apostolici, Auditores S. R. R., Clerici R. C. A., et Votantes Signaturae Apostolicae, deposito mantelletto, induent supra rocchettum cappam laneam cum vel sine pellibus armellineis, prout tempus fuerit hibernum vel aestivum ⁴.

In sacris functionibus in quibus ipse Summus Pontifex solemniter celebrat, Praelati de quibus supra dictum est, exceptis Assessoribus et Secretariis Sacrarum Congregationum (n. XVIII) aliisque

¹ Alexand. VII, const. *Singularis*, 18 Nov. 1655, § 2 (*Bull. Rom.*, 6, IV, 61); Clem. X, const. *Romanus Pontifex*, 21 Iunii 1670 (*Bull. Rom.*, 7, 34); Pius X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, nn. 3, 16, 45, 79 (S. R. C. Decr., n. 4154).

² Pius X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, n. 16 (S. R. C. Decr., n. 4154).

³ Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 8 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 164); Clem. X, const. *Romanus Pontifex*, 21 Iunii 1670 (*Bull. Rom.*, 7, 34).

⁴ Leo X, const. *Sicut prudens*, 3 Ian. 1518, Stat., c. III (*Bull. Rom.*, 3, III, 457); Alexand. VII, const. *Singularis*, 18 Nov. 1655, § 2 (*Bull. Rom.*, 6, IV, 61); Pius X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, nn. 20, 45 (S. R. C. Decr., n. 4154).

quibusdam, de quibus num. XXI, et Protonotariis Apostolicis, induent superpelliceum supra rocchettum.

IX. Habitus praelaticius, vulgo *pīano*, in civilibus tantum adhibendus, constat veste talari nigra sine palliolo (vulgo *pellegrina*), cum torulo, ocellis et globulis rubini coloris; zona cum laciniis (*frange*) erit violacea et item erunt violacea collare, caligae et pallium talare sericum (*ferraiolone*). Calceamenta habebunt fibulas, pileus chor-dulam violaceam, firmis quae supra constituta sunt de Protonotariis Apostolicis ¹.

Uti poterunt peramplo pallio talari violaceo (*mantello o tabarro*) absque torulo sed cum subsuto serico violaceo.

Vacante Sede Apostolica pallium talare erit laneum et nigrum ².

X. In collegialibus actibus minoris momenti arbitrio Praesidis uniuscuiusque Collegii erit eligere inter habitum praelatitium et cappam.

II.

DE EXCELLENTISSIMIS ASSESSORIBUS ET SECRETARIIS IN SACRIS CONGREGATIONIBUS ROMANIS

XI. Primus ex Praelatis Officialibus, qui in singulis Sacris Congregationibus Romanis negotiis expediendis praesunt, Assessor vel Secretarius dicitur: Assessor quidem si illius Sacrae Congregationis Praefectus est ipse Romanus Pontifex, Secretarius vero si Praefectus est quidam Pater Cardinalis. Assessores et Secretarii sunt tamen dignitate aequales, salvo ordine praecedentiae num. XIX statuendo.

XII. Assessores et Secretarii, de quibus in numero praecedenti, ex decreto Sacrae Congregationis Caeremonialis die 31 Decembris 1930 lato, *Excellentiae Reverendissimae* titulo fruuntur; ideoque singulorum titulus hic est: Exemus ac Revmus D. N. N. Assessor (vel Secretarius) Sacrae Congregationis N. (Italice: *Sua Eccellenza Rev.ma Monsignore N. N. Assessore, o Segretario, della Sacra Congregazione N.*).

1. — *Nominatio et muneris occupatio.*

XIII. Assessores et Secretarii Sacrarum Congregationum Romanarum nominantur a Summo Pontifice per litteras Cardinalis Secretarii Status, praemonito Cardinali Secretario vel Praefecto respectivae Congregationis.

¹ Pius X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, nn. 3, 17, 45, 79 (S. R. C. Decr., n. 4154).

² Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 8 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 164).

XIV. Acceptis Litteris Apostolicis in forma brevi nominationis, novus Assessor vel Secretarius suum respectivum Cardinalem Secretarium vel Praefectum primum invisat, ab eoque audiat quando et quomodo munus suum inire debeat, servata forma quae in singulis Congregationibus iamdudum ex consuetudine adhiberi solet. Postea invisat Eminentissimos Cardinales suae Congregationis.

XV. Audientiam Summi Pontificis quamprimum petat ad gratias Beatissimo Patri agendas de sua promotione; itemque Eminentissimum Cardinalem Secretarium Status adeat et, post acceptam possessionem muneris, alios quoque Patres Cardinales invisat. Ceteros autem Praelatos Assessores vel Secretarios Sacrarum Congregationum, cum primum poterit, invisere ne praetermittat.

XVI. Quatenus autem sint horum Praelatorum munera et officia e canonibus 242-264 I. C. et ex legibus ac praxi cuiusque Sacrae Congregationis desumatur.

2. — *Facultates et privilegia.*

XVII. Singuli Assessores et Secretarii Sacrarum Congregationum omnibus iuribus, privilegiis et insignibus Protonotariorum Apostolicorum de numero Participantium infra (nn. XLI-XLIX) recensendis (iis exceptis quae ad Protonotariorum Collegium quae Collegium pertinent) gaudent *ad personam* durante munere, etiamsi horum Collegio non adscribantur.

XVIII. Pro Consistoriis et Cappellis Pontificiis deinceps *intimationem* accipient a Praefecto caeremoniarum apostolicarum et praefatis functionibus interesse debebunt, in iisque locum habebunt, cappa induti, immediate post Praelatos qui vulgo «di fiocchetti» vocantur.

XIX. Hunc praecedentiae gradum supra alios Praelatos, infra Praelatos vulgo «di fiocchetti» constitutos, etiam episcopali seu archiepiscopali dignitate fulgentes, salvo iure Metropolitae vel Ordinarii loci in suo territorio, habebunt ubique, etiam singuli. Quando vero omnes vel plures simul conveniunt, Assessores et Secretarii qui archiepiscopali aut episcopali dignitate aucti sint, reliquis antecedant, et caeteris paribus, Assessores praecedant Secretarios, servato ordine vigente inter Sacras Congregationes.

XX. His privilegiis fruuntur tantummodo durante munere; deposito vero munere, nisi ad cardinaliciam vel aliam dignitatem assumantur quae cum Protonotarii dignitate componi nequeat, aut nisi aliud expresse caveatur, statim, ipso iure, Protonotarii *ad instar* fiunt, cum omnibus iuribus et privilegiis huic dignitati adnexis.

XXI. Omnia quae de Assessoribus et Secretariis Sacrarum Congregationum Romanarum in hoc capite dicuntur, ea, congrua congruis referendo, dicta intelligantur etiam de aliis Praelatis, qui-

bus memorato decreto Sacrae Congregationis Caeremonialis, die 31 Decembris 1930 lato, titulus *Excellentiae Reverendissimae* agnitus et tributus fuit, id est Magistro seu Praefecto cubiculi secreti Summi Pontificis, Secretario Tribunalis Signaturae Apostolicae, Decano Sacrae Romanae Rotae, Substituto Secretariae Status; qui, salvis peculiaribus officiis et locis alicui ex his Praelatis in Cappellis Papalibus iuxta hanc ipsam Constitutionem, ut infra habetur, forte assignatis, immediate post praedictos Assessores et Secretarios locum habent, servato inter se ordine superius enunciato; si quis vero ex iis sit archiepiscopali vel episcopali dignitate ornatus, ceteris praecedit, sed post Assessores et Secretarios.

III.

DE COLLEGIO PROTONOTARIORUM APOSTOLICORUM DE NUMERO PARTICIPANTIUM

XXII. Collegium Protonotariorum Apostolicorum de numero Participantium constat septem Praelatis quibus iura sunt paria ¹; ex iis qui ceteris nominatione etc., iuxta normam numero IV expositam, antecedit, titulo Decani honestabitur. Collegium ipsum ad pluralitatem suffragiorum nominat Secretarium sacerdotem aliquem *extra Collegium* hancque nominationem litteris consignat.

XXIII. Titulus Protonotariorum Apostolicorum de numero Participantium erit sequens: R. P. D. Protonotarius Apostolicus (Italice: *Illmo e Revmo Monsignore N. N. Protonotario Apostolico*).

1. — *Nominatio et muneris occupatio.*

XXIV. Protonotarii Apostolici de numero Participantium nominantur Litteris Apostolicis in forma brevi. Secretaria Status Summi Pontificis praemonet per litteras de hac nominatione cum eum cuius interest, tum Decanum Collegii Protonotariorum ².

XXV. Acceptis litteris e Secretaria Status Summi Pontificis, cooptandus inter Protonotarios audientiam petit eiusdem Summi Pontificis, invisitque obsequii causa Eminentissimum Cardinalem Secretarium Status nec non Decanum et Praelatos Collegii Protonotariorum.

¹ Sixtus V, const. *Romanus Pontifex*, 16 Nov. 1585; const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, (Bull. Rom., 4, IV, 161-166); Pius VII, const. *Cum innumeri*, 13 Dec. 1818 (S. R. C. Decr., n. 2583); Gregor. XVI, const. *Neminem*, 8 Febr. 1838 (Act. Gr. II, 248); Pius X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, n. 1 (S. R. C. Decr., n. 4154).

² Sixtus V, const. *Romanus Pontifex*, 16 Nov. 1585, § 2; const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 2 (Bull. Rom., 4, IV, 161-166); Gregor. XVI, const. *Neminem*, 8 Febr. 1838 (Act. Gr., II, 248).

XXVI. Postquam accepit Litteras Apostolicas novus Protonotarius, adstante toto Collegio, vel, in casu extraordinario, coram duobus saltem Protonotariis a Collegio delegatis, munus suum occupat ratione quae describitur: *a)* exhibet Breve nominationis; *b)* professionem Fidei facit ad normam canonis 1406 I. C.; *c)* iuramentum fidelitatis addit iuxta peculiarem formulam; *d)* impositionem accipit rocchetti, cappae, bireti et pilei semipontificalis; *e)* admittitur tandem ad amplexum Collegiarum.

XXVII. Post acceptam possessionem muneris, de qua supra, invisit quoque ceteros Eminentissimos Cardinales itemque ceteros Praelatos Aulae Pontificiae et Romanae Curiae iuxta statuta Collegii.

XXVIII. Si quis Protonotarius de numero Participantium post decem annos a sua cooptatione Collegium relinquit, per novum quinquennium eiusdem privilegiis fruitur: dein, ipso iure, fit Protonotarius *ad instar*. Quod si ante decennium e Collegio discedat, statim, ipso iure, fit Protonotarius *ad instar*. Haec intelliguntur de iis qui Collegium relinquunt nec tamen assumuntur ad dignitatem cardinaliciam vel aliam quae componi nequeat cum Protonotarii dignitate. Si vero aliquando, ex gratia pontificia, Protonotarius Participans aliquis declaretur *emeritus*, is omnibus privilegiis honorificis Collegii frui poterit, iuxta numerum V ¹.

XXIX. Habent ubique, sed durante munere tantum, ut dictum est num. XVII, insignia et privilegia Protonotariorum Apostolicorum de numero Participantium Excellentissimi Assessores et Secretarii Sacrarum Congregationum alique quidam Praelati qui eis assimilantur (num. XXI).

XXX. Eadem insignia et privilegia, sed durante munere et in proprio territorio tantum, habent etiam Vicarii Apostolici et Praefecti Apostolici, necnon Administratores Apostolici dioecesibus ad tempus dati ².

2. — *Munera.*

XXXI. Ad Collegium Protonotariorum pertinet, excepto tempore Sedis Vacantis, officium exarandi praecipua Sedis Apostolicae acta, nec non Consistoriorum publicorum et semipublicorum atque Conciliorum Generalium. Item exarandi acta cum novi Cardinales suos Titulos vel Diaconias in possessionem accipiunt et in aliis quibusdam casibus peculiaribus ³. Quattuor ex Protonotariorum Collegio semper intersunt Canonizationibus, Conciliis, Consistoriis publicis et semipublicis apud Solium Pontificis ut horum acta pro sua quisque parte exarent.

¹ Can. 235; Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 23 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 165); Pius X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, n. 12 (S. R. C. Decr., n. 4154).

² Can. 308; 315, § 2, n. 2°.

³ Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 18 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 165).

XXXII. Instrumenta, a Protonotariis confecta, publicam fidem faciunt etsi tantum ab uno Protonotario rogato subsignentur, et alii testes desint ¹.

XXXIII. Unus ex membris Collegii, litteris Secretariae Status Summi Pontificis, adscribitur Sacrae Congregationi Rituum, tamquam Praelatus Officialis. Huic ius et officium competit adsistendi omnibus conventibus Sacrae Rituum Congregationis nec non conventibus qui apud Emum Cardinalem Praefectum habentur, et, in Urbe, sessionibus processuum Apostolicorum in causis Servorum Dei, in quibus ipse Notarii munere fungitur, iuxta canones 2013, § 2, et 2073 I. C. ².

XXXIV. Protonotarii qui sint Doctores *in utroque iure* sunt ipso facto Praelati Referendarii Signaturae Apostolicae ³.

XXXV. Post suppressum Collegium Abbreviatorum de *Parco Maggiore* quod dicebatur, duo Protonotarii Apostolici per vices Bullas omnes subsignant quae in Cancellaria Apostolica dantur ⁴.

XXXVI. Pertinet ad Collegii Decanum Bullam indictionis Anni Sancti primo vulgare, quod officium alias ad Abbreviatorem Curiae pertinebat.

XXXVII. Conclavis tempore, Protonotariorum est, emissio iuramento, Rotam custodire ipsis assignatam ⁵, quod peragunt habitu praelaticio induti de quo in n. VII ⁶.

3. — *Facultates.*

XXXVIII. Collegium Protonotariorum Apostolicorum nominare potest semel quotannis unum Protonotarium Apostolicum *titularem* seu *honorarium*, iuxta Constit. *Cum innumeri* Pii VII, diei 13 Decembris 1818, et Litteris Apostolicis a Pio X, motu proprio datis *Inter multiplices*, nn. 59 et 60, cum iuribus in iisdem Litteris statutis, nn. 59-76 ⁷.

XXXIX. Collegium condere potest atque reformare propria Statuta, nec indiget ad hoc ulla cuiusvis approbatione, modo ne quid statuatur quod iuri communi vel praesenti Constitutioni et Legi propriae adversetur ⁸.

¹ Pius II, const. *Cum servare*, 12 Iunii 1459 (*Bull. Rom.*, 3, III, 96); Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 16 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 165).

² Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 17 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 165).

³ Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 15 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 165).

⁴ Pius X, const. *Sapienti consilio*, 29 Iunii 1908, III, 1, n. 5 (*Act. Ap. Sed.*, I, p. 16).

⁵ Pius X, const. *Vacante Sede Apostolica*, 25 Dec. 1904, n. 11 (C. I. C., docum. I).

⁶ Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 8 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 164).

⁷ S. R. C. Decr., n. 2583, 4154; Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 14 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 165).

⁸ Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 6 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 163); Pius IX, const. *Quamvis*, 9 Febr. 1853 (*Acta Pii IX*, I, 409); Pius X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, n. 2 (S. R. C. Decr., n. 4154).

XL. Ad negotia propria tractanda, de quibus agitur in numeris XXXVIII, XXXIX, Protonotarii collegialiter conveniunt.

4. — *Privilegia.*

XLI. Protonotarii Apostolici de numero Participantium, hoc ipso Praelati sunt Domestici ¹ et propterea Familiares Summi Pontificis. Eximuntur ab iurisdictione Ordinariorum locorum ².

XLII. Vestibus praelaticiis utuntur iuxta dicta in numeris VII, VIII, IX et X.

XLIII. Gaudent iure Pontificalium iuxta Litteras Apostolicas a Pio X motu proprio datas *Inter multiplices*, nn. 5-9 ³.

XLIV. In Missis cum cantu, sed non pontificalibus, et in Missis lectis cum aliqua solemnitate iis tantum honoris signis uti possunt, quae in Litteris Apostolicis a Pio X motu proprio datis, *Inter multiplices*, n. 10, recensentur. In aliis vero Missis lectis, a simplici sacerdote ne differant, nisi in usu Palmatoriae, ut ibidem cavetur, salva tamen concessione numeri sequentis huius Constitutionis.

XLV. Annulo gemmato semper uti possunt in omnibus sacris functionibus, Missa privata non exclusa ⁴.

XLVI. Privilegio gaudent Oratorii privati et altaris portatilis ad normam sacrorum Canonum ⁵. Omnes autem fideles qui ipsorum Missae assistant, praecepto de Missa audienda rite planeque satisfaciunt. Semper vero et ubique Calendario Romano uti possunt.

XLVII. Pro Consistoriis et Cappellis Pontificiis *intimationem* accipiunt a Praefecto caeremoniarum apostolicarum et praefatis functionibus omnibus interesse tenentur. In hisce functionibus duo Protonotarii per vices fimbrias faldae Pontificis sustinent — in Cappellis autem ante et post sacram functionem — a quo tamen officio Decanus semper eximitur. In Cappellis Pontificiis eum locum tenent qui in *Libro Sacrorum Rituum S. R. E.* et in Bullis Pontificiis iis adscribitur ⁶.

XLVIII. Candelas, Palmas et *Agnus Dei* accipiunt non aliter ac Episcopi ad Solium Pontificium Assistentes. Ius insuper habent ad numismata argentea quae tradi solent cum fit novi Summi Pontificis coronatio et quotannis in festo Ss. Petri et Pauli ⁷.

¹ Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 1, 7 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 164).

² Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 13 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 164); Pius IX, const. *Quamvis*, 9 Febr. 1853 (*Act. Pii IX*, I, 409); Pius X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, n. 11 (*S. R. C. Decr.*, n. 4154).

³ Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 21 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 165).

⁴ Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 21 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 165); Pius X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, n. 4 (*S. R. C. Decr.*, n. 4154).

⁵ Can. I, C. 822, § 3.

⁶ Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, §§ 1, 18 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 163, 165).

⁷ Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, §§ 18, 19 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 165); Alexand. VII, const. *Ex Romani Pontificis*, 4 Sept. 1656 (*Bull. Rom.*, 6, IV, 137).

XLIX. Ius habent gratuito accipiendi Litteras Apostolicas, etiam *sub plumbo* quae dicuntur, pro quolibet Beneficio quod sibi conferatur ¹.

L. Tandem iure gaudent, salvo peculiari privilegio, praecedendi ecclesiasticis personis quibuslibet, quae sint inferiores Episcopis, etiam tantum electis et confirmatis, modo ne eae personae sint Ordinarii locorum (Can. I. C. 198) in proprio territorio, vel ne sint Praelati vulgo «di fiocchetti», aut Assessores vel Secretarii Sacrarum Congregationum Romanarum, aut Praelati de quibus num. XXI actum est ².

LI. Quod spectat ad privilegia *emeritorum*, vigere pergit n. XXVIII.

LII. Cum Protonotarius de Collegio aliquis vita functus fuerit, sodales eius exsequiis interesse tenentur.

PROTONOTARII APOSTOLICI SUPRANUMERARII, AD INSTAR ET TITULARES

LIII. Praeter Collegium Protonotariorum Apostolicorum de numero Participantium tres numerantur gradus Protonotariorum Apostolicorum, qui tamen Collegium nullo modo constituunt, et sunt qui sequuntur: Protonotarii *supranumerarii*, Protonotarii *ad instar* et Protonotarii *titulares seu honorarii* ³.

LIV. Protonotarii *supranumerarii* sunt ii qui canonicatu potiuntur in Basilicis Patriarchalibus Urbis, scilicet Lateranensi, Vaticana et Liberiana, modo Litteras Apostolicas in forma brevi Praelati Domestici acceperint et iusiurandum emisierint. Item Canonici quarundam aliarum Ecclesiarum extra Urbem ⁴. Priores tamen titulo praefato insigniti erunt *ad vitam*, posteriores vero *durante munere* ⁵.

Quod si posteriores nominati fuerint Praelati Domestici ob personae merita, dispositionibus subsint contentis in Apostolicis Litteris a Pio X motu proprio datis, *Inter multiplices*, nn. 14, 34, 41.

LV. Munera, iura, privilegiaque Protonotariorum *supranumerariorum* ea erunt quae descripta sunt in Apostolicis Litteris a Pio X motu proprio datis, *Inter multiplices*, sub numeris 13-41, 80.

¹ Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 9 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 164).

² Can. 106, nn. 2, 3; 215, § 2; 370, § 1; Caeremon. Episcoporum, l. I, cap. XIII, n. 12; Pius II, const. *Cum servare*, 12 Iunii 1459 (*Bull. Rom.*, 3, III, 96); Pius X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, n. 11 (*S. R. C. Decr.*, n. 4154); *S. R. C., Urbis*, 4 Maji 1613 (*S. R. C. Decr.*, n. 311).

³ Pius X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, n. 1 (*S. R. C. Decr.*, n. 4154).

⁴ Nempe Concordien., Florentinae, Goritien., Panormitanae, Patavinae, Tarvisinae, Utinen., Venetiarum.

⁵ Pius X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, nn. 13, 41 (*S. R. C. Decr.*, n. 4154).

LVI. Protonotarii *ad instar*, praeter eos qui numeris XX et XXVIII describuntur, ii erunt quos Summus Pontifex hac dignitate insigniverit, nec non qui Canonicatu in quibusdam determinatis Capitulis potiantur ¹. Priores erunt Protonotarii *ad instar ad vitam*, posteriores vero *durante munere*.

Quod si posteriores nominati fuerint Praelati Domestici ut personae privatae, subiecti erunt dispositionibus contentis in Apostolicis Litteris a Pio X motu proprio datis, *Inter multiplices*, sub numeris 43, 50, 58 ².

LVII. Munera, iura, privilegiaque Protonotariorum *ad instar* ea sunt quae descripta sunt in Apostolicis Litteris a Pio X datis, *Inter multiplices*, nn. 42-58, 80 ³.

LVIII. Protonotarii *titulares* seu *honorarii* ii erunt quos nominaverit ipse Summus Pontifex vel Collegium Protonotariorum iuxta num. XXXVIII. Sunt quoque Protonotarii *titulares* omnes Vicarii Generales et Vicarii Capitulares ⁴ nec non Canonici quorundam Capitulorum. Recensiti omnes habentur Praelati extra Urbem, sed Familiae Pontificiae non sunt adscripti, neque vestibis praelaticis in Curia Romana (quavis huiusmodi concessione particulari penitus abrogata) uti possunt, nisi forte quis per Apostolicas Litteras in forma brevi Praelatus domesticus nominatus fuerit ad personam. Qui autem eiusmodi titulo intuitu personae insignitus fuerit, dispositionibus subiectus erit, quae in Apostolicis Litteris a Pio X motu proprio datis, *Inter multiplices*, n. 74, habentur.

LIX. Protonotariorum *honorariorum* munera, iura, privilegiaque describuntur in praefatis Litteris Apostolicis, sub nn. 59-76 ⁵.

¹ S. M. ad Martyres de Urbe, Bononien., Calaritani, Melitensis, Strigoniensis.

² Pius IX, const. *Apostolicae Sedis*, 29 Aug. 1872, n. I; S. R. C., Decr. 24 Maii 1911 (S. R. C. Decr., nn. 3263, 4267).

³ Pius IX, const. *Apostolicae Sedis*, 29 Aug. 1872; S. R. C., *Meliten.*, 18 Martii 1898; *Atrebaten.*, 25 Iunii 1909, ad IV (S. R. C. Decr., nn. 3262, 3988, 4238).

⁴ Can. 370, § 2; 439; Pius, X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, nn. 59, 61-63, 74, 76 (S. R. C. Decr., n. 4154).

⁵ Caeremon. Episcopor., l. I, cap. XIII, n. 12; Pius VII, const. *Cum innumeri*, 13 Dec. 1818; S. R. C., *Lisbonen.*, 13 Iulij 1626; *Florentina*, 17 Marti 1629; *Catanien.*, 5 Iulij 1631; *Licien.*, 5 Iulij 1631; *Aprutina*, 7 Maii 1639; *Nucerina Paganorum*, 11 Nov. 1641; *Lunen.-Sarzanen.*, 11 Iulij 1643; *Sarzanen.*, 2 Aug. 1659; *Montis Regalis*, 3 Sept. 1661; 23 Dec. 1662; *Volaterrana*, 10 Apr. 1666; *Cesenaten.*, 9 Febr. 1675; *Monopolitana*, 21 Martii 1676; *Tiburtina*, 23 Martii 1686; 27 Apr. 1818; *Civitatis Castellanae*, 27 Aug. 1836 (S. R. C. Decr., nn. 2583, 413, 495, 566, 570, 675, 776, 844, 1129, 1214, 1249, 1337, 1530, 1560, 1565, 1762, 2583, 2756).

IV.

DE COLLEGIO PRAELATORUM AUDITORUM S. ROMANAE ROTAE

LX. Collegium Praelatorum Auditorum Sacrae Romanae Rotae constat Praelatis quibusdam, qui Iudicium Apostolicae Sedis munere ordinario funguntur; gradu pari hi sunt et Decani titulum assumit qui sociis nominatione etc. praecedit, iuxta numerum IV ¹. Eorum numerus augeri vel minui potest pro necessitate proque Summi Pontificis suprema voluntate.

LXI. Titulus Praelatorum Auditorum erit: R. P. D. Auditor S. R. Rotae (Italice: *Ill.mo e Rev.mo Monsignore N. N. Prelato Uditore della Sacra Romana Rota*) ². Decanus vero titulo *Excellentiae Reverendissimae* iam insignitur, aliisque facultatibus et privilegiis numero XXI descriptis ³.

1. — *Nominatio et muneris occupatio.*

LXII. Praelati Auditores nominantur per Litteras Apostolicas in forma brevi; Secretaria Status Summi Pontificis litteris praemonet de hac nominatione cum eum cuius interest, tum Decanum Collegii Praelatorum Auditorum ⁴.

LXIII. Acceptis litteris e Secretaria Status Summi Pontificis, cooptandus in Praelatum Auditorem audientiam petit eiusdem Summi Pontificis, invisitque obsequii causa Eminentissimum Cardinalem Secretarium Status nec non Decanum et Praelatos Collegii Auditorum.

LXIV. Post suam nominationem novus Praelatus Auditor, die a Decano statuenda, possessionem init sui officii coram universo Collegio Rotali ratione quae sequitur: a) indutus habitu ad normam n. IX, facit professionem fidei iuxta canonem I. C. 1406 et nuncupat iusiurandum iuxta propriam Rotae formulam ⁵, idque unus ex Notariis, de quibus est sermo in numero LXXXIV, scriptis refert ⁶; b) amplexum Collegarum accipit; c) in possessionem novissimi stalli in aula iudiciali immittitur.

¹ Sixtus IV, const. *Romani Pontificis*, 14 Maii 1472 (*Bull. Rom.*, 3, III, 132); Lex Propria S. R. Rotae, 29 Iunii 1908, can. 1, 2 (*Act. Ap. Sed.*, I, pag. 20).

² Lex Propria S. R. Rotae, 29 Iunii 1908, can. 1, § 1 (*Act. Ap. Sed.*, I, pag. 20).

³ Decret. S. C. Caerem., 31 Dec. 1930.

⁴ Can. 1598, § 3; Ordo servandus in Curia Romana, 29 Iunii 1908, Pars I, Normae communes, cap. II, n. 11 (*Act. Ap. Sed.*, I, p. 36).

⁵ Ioann. XXII, const. *Ratio iuris*, a. 1326, § 8 (*Bull. Rom.*, 3, II, 195); Ordo servandus in Curia Romana, 29 Iunii 1908, pars I, Normae communes, c. III (*Act. Ap. Sed.*, I, p. 36).

⁶ Lex Propria S. R. Rotae, 29 Iunii 1908, can. 7, § 1 (*Act. Ap. Sed.*, I, pag. 20).

LXV. Post captam possessionem muneris de qua supra, novus Praelatus Auditor invisit obsequii causa ceteros Eminentissimos Cardinales.

LXVI. Praelati Auditores officio cedunt cum illud renuntiant ipsi, vel ad munus eliguntur quod cum illo componi nequeat, vel 75um aetatis annum ineunt ¹.

2. — *Munera.*

LXVII. Munera Praelatorum Auditorum describuntur in canonibus I. C. 1598-1608 inque Lege Propria S. R. Rotae diei 29 Iunii 1908, cc. 1-34 ².

LXVIII. Annus iuridicus initur: *a)* per celebrationem Missae *de Spiritu Sancto* in Palatio Apostolico, cui assistunt Praelati Auditores toga induti et biretum doctorale prae manibus habentes, Officiales S. R. Rotae, Advocatique Rotales; *b)* finita Missa, post cantatum hymnum *Veni Creator Spiritus*, Decanus coram *Crucifixo* genuflexus, Auditoribus circumstantibus et praesente Notario formulam iurisiurandi legit ipse prior et postea singuli legunt Auditores; *c)* hisce peractis, Auditores soli admitti solent ad privatam audientiam Summi Pontificis, deinde, cum ceteris qui descriptae caeremoniae interfuerint ad publicam seu solemnem, in qua, R. P. solio assidente, Decanus sermonem habet anni iuridici prolusivum petitque benedictionem apostolicam super personas et futuram S. R. Rotae operam; *d)* tandem Summo Pontifici praesentat eos omnes qui huic Sacro Tribunali sunt addicti. Post haec Decanus cum Collegis aliisque qui ex officio huic caeremoniae interfuerunt, obsequii causa Eminentissimum Cardinalem Secretarium Status invisit.

LXIX. Duo Praelati Auditores secunda vice promulgant Bullam latinam et italicam solemnis indictionis Anni Sancti. Tres antiquiores Auditores Sacrae Rituum Congregationi adscribuntur ipso facto tanquam Praelati Officiales ³.

LXX. Assidente Conclavi, Rotam custodiunt Cardinalibus reservatam, emissio iuramento et habitu praelaticio induti ad normam numerorum VII et IX ⁴.

3. — *Privilegia.*

LXXI. — Statim a sua nominatione Auditores, ipso facto fiunt Praelati Domestici et Familiares Summi Pontificis et hanc dignitatem retinent quamdiu munere Auditorum funguntur vel cum *eme-*

¹ S. C. Consistorialis, 23 Iulii 1909 (*Act. Ap. Sed.*, I, p. 623).

² *Act. Ap. Sed.*, I, p. 20.

³ Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 17 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 165). Consuetudo fert ut Decanus inter Consultores S. S. C. S. Officii adlegatur.

⁴ Pius X, const. *Vacante Sede Apostolica*, 25 Dec. 1904, n. II (C. I. C. docum. I).

riti declarantur ¹. Eximuntur insuper a iurisdictione Ordinariorum locorum. Qui a munere cedunt nec declarantur *emeriti*, privilegiis fruuntur a Clemente XIV Constitutione *Cum primum* diei 16 Maii 1770 n. 6 concessis, quatenus tamen in praesenti Constitutione contineantur. Qui autem antequam Auditores nominarentur erant Protonotarii Apostolici *ad instar* vel *titulares*, hos titulos servant etiam post ipsorum nominationem ad munus Auditorum. Qui tandem antequam Auditores nominarentur dignitate gaudebant Protonotariorum de numero Participantium vel *supranumerariorum*, hanc dignitatem deponunt, salvis praescriptis in numeris XXVIII et LVI, et salvis privilegiis Excellentissimo Sacrae Romanae Rotae Decano numero XXI tributis.

LXXII. In functionibus forensibus togam super habitum pïanum induunt, et biretum doctorale ², ornatum torulo et flocculo rubini coloris, gestant. Extra functiones forenses vestibus utuntur iuxta numeros VII, VIII, IX et X ³.

LXXIII. Gaudent iure Pontificalium eodem modo atque de Protonotariis Apostolicis de numero Participantium dictum est supra, numero XLIII.

LXXIV. Privilegium habent Oratorii privati et altaris portatilis ad normam sacrorum Canonum; omnes vero qui ipsorum Missae assistant, praecepto de Missa audienda rite planeque satisfaciunt. Semper vero et ubique Kalendario Romano uti possunt.

LXXV. Cum sacrum faciunt sive privatim sive solemniter, habitu tamen praelaticio induti, non tantum iis uti licet Palmatoria sed etiam Canone et Urceo ⁴, aliisque privilegiis quibus Protonotarii Apostolici de numero Participantium fruuntur.

LXXVI. *Intimationem* accipiunt pro functionibus caeremoniisque pontificiis ab ipso Praefecto caeremoniarum apostolicarum iisque omnes intersunt ⁵.

LXXVII. Auditores sunt Subdiaconi Apostolici. In Missa Pontificia pro coronatione Summi Pontificis inque ineunda ab Eodem possessione Basilicae Ss.mi Salvatoris in Laterano, tunicellam subdiaconalem induunt. Qui quartus venit e praesentibus iuxta praecedentiam numero IV statutam, Subdiaconum agit in omnibus

¹ Bened. XII, const. *Cum sicut accepimus*, 1 Oct. 1335 Eugen. IV, const. *Provisionis Nostrae*, 26 Febr. 1432; Pius X, 26 Iulii 1913.

² Can. 1378.

³ Ioann. XXII, const. *Ratio iuris*, a. 1326 (*Bull. Rom.*, 3, II, 195); Alexand. VII, const. *Nuper*, 26 Oct. 1655, § 2 (*Bull. Rom.*, 6, IV, 57); Pius X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, nn. 16, 17, 79; S. R. C., declar. 14 Martii 1906 (S. R. C. Deer., nn. 4154, 4182).

⁴ Pius X, motu propr. *Inter multiplices*, 21 Febr. 1905, n. 78; S. R. C., *Spoletana*, 23 Sept. 1827; declar. 14 Martii 1906 (S. R. C. Deer., nn. 4154, 2775, 4182).

⁵ Alexand. VII, const. *Nuper*, 26 Oct. 1655, § 3 (*Bull. Rom.*, 6, IV, 57).

pontificalibus Summi Pontificis ¹; qui veniunt secundus et tertius faldam sustentant; novissimus fungitur semper munere Cruciferi; sedent vero omnes in ultimo throni gradu in Cappella papali. Decanus (vel is qui eius vices gerit) Mitram vel Tiaram fert Pontificis.

LXXVIII. In pontificali Summi Pontificis unus ex Auditoribus fert Summo Pontifici manutergium cum manus lavat, alius vero fert, quoties oportuerit, Summo Pontifici Sacrum Pallium; si vero ipse Summus Pontifex in Episcopum aliquem consecret, alicuius ex Auditoribus erit mappulas consecrando imponere.

LXXIX. Adstant quoque Auditores benedictioni Sacrorum Palliorum nec non impositioni et traditioni eorundem; item solemni benedictioni *Agnorum Dei* qui dicuntur, quique ipsis quoque distribuuntur ². In festo praeterea Ss. Petri et Pauli singuli Praelati Auditores argenteum numisma unum accipiunt, praeter Decanum, cui duo numismata iure obtingunt ³. Eidem Decano quotannis concreduntur agni ex quorum lana Pallia Archiepiscoporum conficiuntur, ad normam Constitutionis *Rerum ecclesiasticarum*, diei 12 Augusti 1748, Benedicti XIV ⁴.

LXXX. Litterae omnes Apostolicae gratuito Auditoribus obveniunt ⁵. Facultatem habent eos retinendi legendique libros prohibitos qui de iure tractant, et permittendi ut huiusmodi libros legant qui eorum studia adiuvant.

LXXXI. Salvo peculiari privilegio, omnibus iis ecclesiasticis personis praecedunt, quae inferiores sint Protonotariis Apostolicis *de numero Participantium* ⁶.

LXXXII. Ex Auditoribus qui *emeriti* declarati fuerint, iisdem fruuntur privilegiis ac ordinarii Auditores, cum ea tantum limitatione quae numero V describitur ⁷.

LXXXIII. Funus pro Collegis vita functis fit in ecclesia parociae defuncti vel in alia quam ipse elegerit, Collegio ipso praesente et in expensas conferente. Si mors extra Urbem acciderit, funus celebrabitur in ecclesia S. Luciae « della Tinta », nisi Collegium aliam elegerit. Quotannis vero, mense Novembri in eadem ecclesia iusta funebria persolventur pro omnibus simul Auditoribus proque iis omnibus qui ad S. R. Rotam pertinuerunt.

¹ Alexand. VII, const. *Nuper*, 26 Oct. 1655 (*Bull. Rom.*, 6, IV, 57); Clem. X, const. *Romani Pontificis*, 19 Dec. 1671, § 4 (*Bull. Rom.*, 7, 82).

² Alexand. VII, 19 Apr. 1656.

³ Clem. VIII, 9 Iulii 1601.

⁴ *Bull. Rom.*, C., 2, 494.

⁵ Leo X, const. *Sedis Apostolicae*, 15 Sept. 1513 (*Bull. Rom.*, 3, III, 369); Clem. X, const. *Romani Pontificis*, 19 Dec. 1671, §§ 2, 3 (*Bull. Rom.*, 7, 82); Clem. XIV, const. *Cum primum*, 16 Martii 1700, § 3 (*Bull. Rom.*, C., 4, 166).

⁶ Caerem. Episcoporum, l. I, cap. XIII, n. 12.

⁷ Sixtus V, const. *Laudabilis*, 5 Febr. 1586, § 23 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 165).

4. — *Officiales Collegii.*

LXXXIV. Officiales Rotaes iuxta praecedentiae ordinem sunt qui sequuntur: Promotor Iustitiae; Defensor vinculi; Notarii; Archivi Custos; Scriptores; Rationum ductor; Distributor. Promotor Iustitiae et Defensor vinculi proponuntur a Collegio et nominantur a Summo Pontifice: alii Officiales eliguntur, concursu adhibito, a Collegio, et a Summo Pontifice confirmantur ¹.

LXXXV. Pertinent ad S. R. Rotam, ut advocati nativi, Advocati Consistoriales, itemque partes in ea habent Procuratores Sacrorum Palatiorum Apostolicorum. Utrique praecedendi ordinis normam sumunt a tempore nominationis ².

V.

DE COLLEGIO CLERICORUM REVERENDAE CAMERAE APOSTOLICAE

LXXXVI. Collegium Clericorum Reverendae Camerae Apostolicae constat octo Praelatis quorum antiquior, ad normam num. IV, titulum assumit Decani ³. A Collegio, ad pluralitatem suffragiorum, nominatur Secretarius *extra Collegium*, idque in acta refertur.

LXXXVII. Titulus Clericorum R. C. A. est R. P. D. Clericus Reverendae Camerae Apostolicae. (Italicae: *Ill.mo e Rev.mo Monsignore N. N., Chierico della Reverenda Camera Apostolica*).

1. — *Nominatio et muneris occupatio.*

LXXXVIII. Clerici Rev. Camerae Apostolicae nominantur per Breve Apostolicum; Secretaria Status Summi Pontificis praemonet per litteras de hac nominatione cum eum cuius interest, tum Decanum Collegii R. C. A. ⁴.

LXXXIX. Acceptis litteris a Secretaria Status, cooptandus in Clericum Camerae audientiam petit Summi Pontificis, invisitque

¹ Lex Propria S. R. Rotae, 29 Iunii 1908, can. 4, 5 (*Act. Ap. Sed.*, I, p. 20); Ordo servandus in Curia Romana, 29 Iunii 1908, Pars I, Normae communes, cap. II, n. 11 (*Act. Ap. Sed.*, I, p. 36).

² Lex Propria S. R. Rotae, 29 Iunii 1908, can. 18, 44-46 (*Act. Ap. Sed.*, I, p. 20).

³ Eugen. IV, const. *Inter caeteras*, 11 Iulii 1438 (*Bull. Rom.* 3, III, 20); const. *In eminenti*, 8 Iulii 1444, § 3 (*Bull. Rom.*, 3, III, 48); Leo X, const. *Sicut prudens*, 3 Ian. 1518, Stat. c. XVII (*Bull. Rom.*, 3, III, 459); S. Pius V, const. *Romanus Pontifex*, 7 Martii 1571, § 1, 5, 6 (*Bull. Rom.*, 4, III, 151); Sixtus V, const. *Sic humani*, 5 Sept. 1587 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 344).

⁴ S. Pius V, const. *Romanus Pontifex*, 7 Martii 1571, § 5 (*Bull. Rom.*, 4, III, 152); Ordo servandus in Curia Romana, 29 Iunii 1908, Pars I, Normae communes, cap. II, n. 11 (*Act. Ap. Sed.*, I, p. 36).

Eminentissimum Cardinalem Secretarium Status, Eminentissimum Cardinalem Camerarium S. R. E., Praelatos Camerales, Decanum et Clericos Camerae.

XC. Postquam acceperit Litteras Apostolicas in forma brevi, novus Clericus Camerae, die ac hora ab Eminentissimo Cardinali Camerario statutis, possessionem init sui muneris, adstante Collegio, in residentia ipsius Cardinalis, in aula throni.

XCI. Huic actui intersunt, praeter Decanum et Clericos R. C. M. indutos veste nn. VIII et X descripta, etiam Secretarius-Cancellarius Rev. Camerae Apostolicae, ut Notarium agat, nec non Secretarius Collegii. Praelati Camerales, scilicet Vice Camerarius, Auditor generalis, Thesaurarius generalis, si actui intersint, habitum induunt numero III descriptum.

XCII. Eminentissimus Cardinalis Camerarius, indutus mozeta supra rocchettum, Magistro Caeremoniarum apostolicarum ei adstante, cumque suis nobilibus aulicis, sedet in throno, adstantque ad dexteram Clerici Camerae antiquitatis ordine dispositi iuxta n. IV, ad sinistram Praelati Camerales, dignitatis ordine subsequentes. Si haec caeremonia in aliquo Palatio Apostolico vel Camerali peragatur vel etiam in aliquo Conventu seu loco pio, Eminentissimus Cardinalis supra rocchettum etiam mantelletum adhibebit.

XCIII. Novensilis Clericus Camerae, habitu praelaticio indutus, cum solo tamen mantelletto sine rocchetto, coram Eminentissimo Cardinali genuflexus: a) exhibet Litteras Apostolicas in forma brevi suae nominationis, quas legit Secretarius-Cancellarius R. C. A.; b) facit professionem fidei, iuxta canonem I. C. 1406, additque fidelitatis iusiurandum ex praescripta formula ¹, Secretario-Cancellario tanquam Notario R. C. A. id in scriptis referente, qui etiam fidem facit, in *Litteris Apostolicis*, de praestito iuramento et quae scripserit legit; c) deposito mantelletto, novus Praelatus accipit ab Eminentissimo Cardinali impositionem rocchetti, cappae et bireti hac formula: *Esto Clericus Reverendae Camerae Apostolicae*; d) admittitur demum ad amplexum Eminentissimi Cardinalis et Collegarum.

XCIV. Installatio, quae dicitur, novi Clerici fit in aula quae ut Collegii sedes habetur, in qua Eminentissimus Cardinalis Camerarius, cum Collegio Clericorum R. C. A. et Praelatis Cameralibus eo ordine sedent qui n. XCII descriptus est. Novensilis vero Clericus post omnes suos Collegas sedet et subsignat scriptam testationem praestiti a se iuramenti. Quod quidem documentum subsignatur quoque ab Eminentissimo Cardinali Camerario et servatur in Archivum Camerali.

XCV. Postquam novus Clericus hac ratione possessionem muneris ceperit, invisit alios Eminentissimos Cardinales nec non al-

¹ Ordo servandus in Curia Romana, 29 Iunii 1908, Pars I, Normae communes, cap. III (*Act. Ap. Sed.*, I, p. 36).

tiores Praelatos Aulæ Pontificiæ et Curiae Romanæ iuxta consuetudinem.

XCVI. Clerici Camerae officio cedunt cum illo se abdicant vel ad munus transferuntur quod cum eo componi nequeat ¹.

2. — *Munera.*

XCVII. Ad normam Constitutionis *Vacante Sede Apostolica* Pii X diei 25 Decembris 1904 et canonis I. C. 262, Collegii Clericorum R. C. A. est iuvare Eminentissimum Cardinalem Camerarium in curandis et administrandis bonis et iuribus temporalibus Sanctae Sedis, praesertim tempore Sedis vacantis.

XCVIII. Clerici R. C. A., Praefecto Caeremoniarum apostolicarum *intimationem* faciente, intersunt recognitioni quam de Cadavere defuncti Summi Pontificis iuxta praescriptum ritum facit Eminentissimus Cardinalis Camerarius. Collegii Secretarius-Cancellarius, ut Notarius R. C. A., actum praefatae recognitionis rogat.

XCIX. Recognitione ut supra facta, Clerici R. C. A. convocantur ab ipso Eminentissimo Cardinali Camerario atque conveniunt apud eundem Cardinalem pro distributione officiorum singulis committendorum iuxta normas Collegii huius proprias ².

C. Acta Sanctae Sedis, hac ipsa Sede vacante, aliquis e Clericis Camerae rogatus exarat, atque Notarius ipsius Camerae Apostolicae ³. Instrumentum vero seu scriptum testimonium fidem faciens de tumulatione defuncti Pontificis in Vaticana Basilica conficit legitque Notarius Capituli eiusdem Basilicae. Postea Clericus unus R. C. A. nec non delegatus aliquis a Magistro secreti Cubiculi defuncti Pontificis ac SS. Pal. Apostolicorum Praefecto separatim documenta conficiunt quae fidem faciant peractae tumulationis, primus coram Reverenda Camera Apostolica, alter coram Magisterio Cubiculi ac Praefectura Sacrorum Pal. Ap.

CI. Clerici omnes R. C. A. et Secretarius-Cancellarius eiusdem documento muniuntur Eminentissimi Cardinalis Camerarii ad modum tesserae ut liberum habeant aditum ad SS. PP. AA. aedesque ab his dependentes quandocumque sua munera implere in iisdem teneantur.

CII. Cardinalis Camerarius aliquem e Clericis R. C. A. nominat ut simul cum Secretario-Cancellario R. C. A. in aede eius qui Custos est Conclavis ⁴, actum rogatus exaret de externa eiusdem Conclavis

¹ Can. 183, § 1.

² Leo XIII, const. *Praedecessores Nostri*, 24 Maii 1882, Instr. n. 28 (C. I. C., docum. III).

³ Leo XIII, Instructio ad const. *Praedecessores Nostri*, n. 27 (C. I. C., docum. III); Rev. Camera Ap., declar., a. 1914 (*Act. Ap. Sed.*, VI, p. 719).

⁴ Leo XIII, Instructio ad const. *Praedecessores Nostri*, n. 27 (C. I. C., docum. III); Rev. Camera Ap., declar., a. 1914 (*Act. Ap. Sed.*, VI, p. 719).

clausura, adstantibus Marescallo et Commissario Generali Conclavis et Gubernatore Civitatis Vaticanae ¹.

CIII. Clerici Camerae, postquam in Cappella Sixtina, ante clausuram Conclavis praescriptum iuramentum emiserint coram Cardinali Decano et Secretario Sacri Collegii, una cum aliis Collegiis Praelaticis, vigilantiam exercent circa Rotam Conclavis ipsis assignatam ², habitu induti praelaticio iuxta numeros VII et IX.

CIV. Post electionem novi Pontificis et datam iussionem aperiendi Conclave, Clerici Camerae cum Secretario-Cancellario eiusdem, et ipsi obsequium et obedientiam Electo exhibent. Eorum vero unus actum rogat de aperitione Conclavis, adsistentibus ceteris, idque coram Marescallo et Commissario Generali Conclavis et Gubernatore Civitatis Vaticanae ³.

3. — *Privilegia.*

CV. Clerici Camerae eo ipso sunt Praelati Domestici et Familiares Summi Pontificis, horumque propterea gaudent privilegiis ⁴.

CVI. Clerici Camerae habitu praelaticio utuntur, iuxta numeros VII, VIII, IX et X.

CVII. Cum sacrum faciunt sive privatim sive solemniter, habitu tamen praelaticio induti, non tantum iis uti licet Palmatoria, sed etiam Canone et Urceo.

CVIII. Privilegio gaudent Oratorii privati, et altaria portatilis ⁵. Fideles omnes qui ipsorum Missae assistant, praecepto de Missa audienda rite planeque satisfaciunt. Kalendario romano semper et ubique uti possunt.

CIX. *Intimatio* pro functionibus pontificiis a Praefecto caeremoniarum apostolicarum fit eorum Decano qui de ea singulos Collegas monet. Tenentur vero omnes functionibus praefatis interesse.

CX. In functionibus pontificalibus Domini Nostri Papae, Decanus vel alius e Collegio Clericorum Camerae tradit gremiale. In benedictione *Rosae aureae* quae dicitur, Decanus vel alius e Clericis R. C. A. eam sustentat et custodit. Similiter in nocte Natalis Domini sustentat Ensem et magnum Pileum (*Stocco e Berrettone*) cum a Summo Pontifice his insignibus benedictio datur. Assistunt vero sollemni benedictioni *Agnorum Dei* et intersunt quoque binae promulgationi universalis iubilaei.

CXI. In Cappellis Pontificiis eum tenent locum qui describitur

¹ Regolamento del Collegio degli Avvocati Concistoriali.

² Pius X, const. *Vacante Sede Apostolica*, 25 Dec. 1904, n. 45 (C. I. C., docum. I).

³ Leo XIII, Instructio ad const. *Praedecessores Nostri*, n. 27 (C. I. C., docum. III); Rev. Camera Ap., declar., a. 1914 (*Act. Ap. Sed.*, VI, p. 719).

⁴ Sixtus IV, const. *Dispositione divina*, 17 Ian. 1471, § 3 (*Bull. Rom.*, 3, III, 131).

⁵ Alexand. VII, const. *Singularis*, 18 Nov. 1655, § 3 (*Bull. Rom.*, 6, IV, 61); Pius VII, const. *Quod munus*, 5 Dec. 1800 (CIABATTA, I, 425).

in *Libro Sacrorum Rituum S. R. E.* atque in Bullis Pontificiis. Sedent vero in infimo gradu Solii.

CXII. Clerici Camerae ab Ordinariorum iurisdictione eximuntur, dum in Urbe domicilium habent, et Litteras quaslibet Apostolicas gratuito accipiunt ¹.

CXIII. Numisma accipiunt quod distribui solet in festo Ss. Petri et Pauli.

CXIV. In sessionibus et congregationibus Reverendae Camerae Apostolicae Collegium Clericorum Camerae sedet ad dexteram Eminentissimi Cardinalis Camerarii, Praelati vero Camerales ad sinistram eiusdem.

CXV. Collegium Clericorum Rev. Camerae Apostolicae, quoad ius praecedentiae, sequitur Collegium Auditorum Sacrae Romanae Rotae, sed anteit Collegium Votantium Signaturae Apostolicae.

CXVI. Si Clerici R. C. A. declarati fuerint *emeriti*, munera quidem aliorum Clericorum Camerae non praestant amplius, privilegiis vero eorundem frui perseverant, salvo praescripto numeri V.

CXVII. Cum quis Collega vita fuerit fructus, iusta eidem funebria persolvuntur ab omnibus eius Collegis.

VI.

DE COLLEGIO PRAELATORUM VOTANTIUM SIGNATURAE APOSTOLICAE ET DE PRAELATIS REFERENDARIIS EIUSDEM

DE COLLEGIO PRAELATORUM VOTANTIUM

CXVIII. Praelati Votantes Signaturae Apostolicae constituunt verum propriumque Collegium: hoc autem constat novem sodalibus, e quibus septem sunt de numero, quorum antiquior, iuxta num. V, titulo Decani honestatur ²; reliqui duo sunt supranumerarii; qui omnes, tam de numero quam supranumerarii, inter Praelatos Referendarios eligendi sunt, nullumque habent fixum emolumentum. Officiales vero huic Collegio non adiiciuntur.

CXIX. Titulus sodalium huius Collegii est: R. P. D. Votans Signaturae Apostolicae (Italice: *Ill.mo e Rev.mo Monsignore N. N. Prelato Votante della Segnatura Apostolica*).

¹ Sixtus IV, const. *Dispositione divina*, 17 ian. 1471, § 4 (*Bull. Rom.*, 3, III, 131).

² Alexand. VII, const. *Inter caeteras*, 13 Iunii 1659 (*Bull. Rom.*, 6, V, 11); Innocent. XII, const. *Inter gravissimas*, 20 Iunii 1695 (*Bull. Rom.*, 9, 408); Bened. XIV, const. *Militanti Ecclesiae*, 7 Iunii 1746 (*Bull. Rom.*, 2, 59); Leo XII, const. *Quum plurima*, 11 Apr. 1826, § 2 (*Bull. Rom.*, C., 16, 417); Bened. XV, chirographum *Attentis expositis*, 28 Iunii 1915 (*Act. Ap. Sed.*, VII, p. 325).

1. — *Nominatio et muneris occupatio.*

CXX. Praelati Votantes Signaturae Apostolicae, nominantur a Summo Pontifice per Litteras Apostolicas in forma brevi; Secretaria Status eiusdem Summi Pontificis litteris praemonet de nominatione eum cuius interest, nec non Cardinalem Praefectum Signaturae, Exc.mum Secretarium huius Tribunalis et Decanum Collegii Praelatorum Votantium ¹.

CXXI. Acceptis litteris e Secretaria Status Summi Pontificis, cooptandus inter Praelatos Votantes audientiam petit eiusdem Summi Pontificis, invisitque obsequii causa Eminentissimum Cardinalem Secretarium Status, Cardinalem Praefectum Signaturae Apostolicae, Exc.mum Secretarium huius Tribunalis, Decanum et Praelatos Collegii cui adscitus est.

CXXII. Cum Litteras Apostolicas in forma brevi accepit, novus Praelatus Votans possessionem init sui muneris coram Collegio, in Oratorio Eminentissimi Praefecti, indutus habitu ad normam nn. VIII et X et ratione quae sequitur: *a)* Litteras Apostolicas nominationis exhibet quas, iussus ab Eminentissimo Cardinali Praefecto, legit Collega aliquis; *b)* Professionem fidei facit ad normam canonis I. C. 1406; *c)* addit iusiurandum fidelitatis ex speciali formula ²; *d)* accipit impositionem bireti praelatici ab Eminentissimo Cardinali Praefecto edicente: *Esto Praelatus Votans Signaturae Apostolicae*; *e)* admittitur ad amplexum Collegarum; *f)* Decanus vel alius ex Praelatis Votantibus in scriptis redigit quae acta sunt in hac muneris occupatione scriptoque subsignant Eminentissimus Cardinalis Praefectus et Collegium Votantium; *g)* formula iurisiurandi a novo Votante subsignata asservatur in Archivo Collegii; *h)* Eminentissimus Cardinalis Praefectus novensili Praelato Votanti documentum tradit de praestito iureiurando.

CXXIII. Post initam muneris possessionem iuxta superiorem numerum, novus Praelatus Votans invisit quoque alios Eminentissimos Cardinales.

CXXIV. Praelati Votantes Signaturae officio cedunt cum illi renuntiant vel cum ad munus dignitatemve eliguntur quae cum priore nequeat componi ³.

¹ Alexand. VII, const. *Inter caeteras*, 13 Iunii 1659 (*Bull. Rom.*, 6, V, 11); Innocent. XII, const. *Inter gravissimas*, 20 Iulii 1695, § 1 (*Bull. Rom.*, 9, 408); Leo XII, const. *Quum plurima*, 11 Apr. 1826, § 2 (*Bull. Rom.*, C., 16, 417); Bened. XV, chirographum *Attentis expositis*, 28 Iunii 1915 (*Act. Ap. Sed.*, VII, p. 325); Ordo servandus in Curia Romana, 29 Iunii 1908, pars I, Normae communes, cap. II, n. 11 (*Act. Ap. Sed.*, I, p. 36).

² Ordo servandus in Curia Romana, 29 Iunii 1908, pars I, Normae communes, c. III (*Act. Ap. Sed.*, I, p. 36); Paul. III, const. *Debita consideratione*, 30 Iulii 1540, § 30 (*Bull. Rom.*, 4, I, 174).

³ Can. 183, § 1.

2. — *Munera.*

CXXV. Praelatorum Votantium est Consultores agere apud Sacrum Tribunal Signaturae Apostolicae Eminentissimosque Cardinales Iudices iuvare, iuxta Regulas ab hoc Sacro Tribunali servandas ¹. Scilicet: *a*) causas quaslibet vel quaestiones examinant quae proponendae sunt in Congressibus Signaturae, de iis in scriptis referunt atque disceptationibus intersunt cum suffragio *consultivo*, cum in quaestionibus *iuris* tum in quaestionibus *facti*; *b*) disceptationem oralem inter partes contendentes petere possunt, quae si ab Ex.mo Secretario Sacri Tribunalis concedatur, eidem interesse et partem in eadem habere possunt; *c*) munere funguntur Promotoris Iustitiae nec non, in causis matrimonialibus, Defensoris Vinculi; *d*) suffragium, rogati, ferre debent *pro veritate* in causis ad Plenariam Signaturam delatis, quo in casu invitantur ad adassistendum huiusmodi causis, ut de suo suffragio dent explicationem, si forte de eo interrogentur; *e*) cum rescriptum prodierit ut exaretur decisio, alicui ex Votantibus munus incumbit eam in scriptis referendi et subsignandi; *f*) cum Summus Pontifex iusserit, processiculum conficiunt in electione novorum Referendariorum qui a Votantibus iuvantur in suo munere addiscendo ².

CXXVI. Conclavis tempore ad Rotam sibi assignatam, emissio iuramento, servitium et operam praestant, habitu praelaticio induti iuxta nn. VII et IX.

3. — *Privilegia* ³.

CXXVII. Praelati Votantes Signaturae Apostolicae, qui sunt Praelati Domestici et Familiares Summi Pontificis, haec privilegia sibi propria habent quae sequuntur: *a*) eximuntur ab iurisdictione Ordinariorum, modo et quousque suum domicilium habeant in Urbe ⁴ et eximuntur a taxis solvendis pro Litteris Apostolicis quae in eorum favorem expediuntur; *b*) In Cappellis Papalibus cumque sacras functiones ipse Summus Pontifex agit, munere Acolythorum

¹ Bened. XV, chirographum *Attentis expositis*, 28 Iunii 1915 (*Act. Ap. Sed.*, VII, p. 325).

² Sixtus V, const. *Quemadmodum*, 27 Sept. 1586, § 3 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 241); Alexand. VII, const. *Inter caeteras*, 13 Iunii 1659, § 2, 5 (*Bull. Rom.*, 6, V, 11); Leo XII, const. *Quum plurima*, 11 Apr. 1826, § 5 (*Bull. Rom.*, C., 16, 417).

³ Bened. XV, rescript. 27 Dec. 1916.

⁴ Bened. XV, chirographum *Attentis expositis*, 28 Iunii 1915 (*Act. Ap. Sed.*, VII, p. 25); Paul. III, const. *Debita consideratione*, 30 Iulii 1540, § 9 (*Bull. Rom.*, 1, I, 174); Sixtus V, const. *Quemadmodum*, 27 Sept. 1586, § 8 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 241); Leo XII, const. *Quum plurima*, 11 Apr. 1826, § 5 (*Bull. Rom.*, C., 16, 417); Bened. XV, rescript. 27 Dec. 1916.

funguntur, idque etiam in aula Paramentorum ¹; c) vestes praelaticias adhibent iuxta nn. VII, VIII, IX, X ²; d) gaudent privilegio altaris portatilis et Oratorii privati ³; quicumque vero ipsorum Missae assistant praecepto de Missa audienda rite planeque satisfaciunt; e) Calendario romano semper et ubique uti possunt.

CXXVIII. *Intimationem* accipiunt ab ipso Praefecto Caeremoniarum Pontificis pro Consistoriis et Cappellis Papalibus, quibus omnes interesse debent et eum locum tenent qui describitur in *Libro Sacrorum Rituum S. R. E.* atque in Bullis Pontificiis, scilicet, post Clericos Camerae ⁴. Decani Praelatorum Votantium est Referendariis *intimationem* facere pro hastis baldachini ferendis sub quo Summus Pontifex incedit.

CXXIX. Numisma accipiunt quod distribui solet in festo Ss. Petri et Pauli.

CXXX. Ex Praelatis Votantibus qui *emeriti* declarati fuerint, iisdem fruuntur privilegiis ac Votantes ordinarii, cum ea tantum limitatione quae numero V describitur.

CXXXI. Exc. mus Secretarius Supremi Tribunalis Signaturae Apostolicae gaudet facultatibus et privilegiis numero XXI descriptis. Idem vero Secretarius titulo *Excellentiae Reverendissimae* iam insignitur ⁵.

CXXXII. Cum quis Collega vita functus fuerit, Collegae ceteri eius exsequiis intersunt.

DE PRAELATIS REFERENDARIIS SIGNATURAE APOSTOLICAE

CXXXIII. Praelati Referendarii verum et proprium Collegium non constituunt; hi tanquam consultores et numero indeterminato operam suam praestant in Supremo Tribunali Signaturae Apostolicae, iuxta proprias normas ⁶.

CXXXIV. Decanus Praelatorum Votantium accipit et defert Praelatis Referendariis iussiones circa functiones papales vel alios quosdam actus.

¹ Alexand. VII, const. *Nuper*, 26 Oct. 1655 (*Bull. Rom.*, 6, IV, 57); Leo XII, const. *Quum plurima*, 11 Apr. 1826, § 5 (*Bull. Rom.*, C., 16, 417).

² Alexand. VII, const. *Nuper*, 26 Oct. 1655, § 2 (*Bull. Rom.*, 6, IV, 57); Innocent. XII, const. *Inter gravissimas*, 20 Iulii 1695, § 3 (*Bull. Rom.*, 9, 408); Bened. XIII, const. *Romani Pontifices*, 12 Iul. 1727 (*Bull. Rom.*, 12, 237); Clem. XII, const. *Credite Nobis*, 25 Ian. 1731 (*Bull. Rom.*, 13, 169); Leo XIII, const. *Quum plurima*, 11 Apr. 1826, § 5 (*Bull. Rom.*, C., 16, 417).

³ Clem. IX, const. *Egregiis*, 14 Martii 1668 (*Bull. Rom.*, 6, VI, 238); Leo XII, const. *Quum plurima*, 11 Apr. 1826, § 5 (*Bull. Rom.*, C., 16, 417).

⁴ Alexand. VII, const. *Nuper*, 26 Oct. 1655, § 3 (*Bull. Rom.*, 6, IV, 57); Leo XII, const. *Quum plurima*, 11 Apr. 1826, § 5 (*Bull. Rom.*, C., 16, 417); Caerem. Episcopor., l. I, c. XIII. n. 12.

⁵ Decret. S. C. Caerem., 31 Dec. 1930.

⁶ Bened. XV, chirographum *Attentis expositis*, 28 Iunii 1915 (*Act. Ap. Sed.*, VII, 325).

CXXXV. Titulus Praelatorum Referendariorum est: R. P. D. Referendarius Signaturae Apostolicae (Italice: *Ill.mo e Rev.mo Monsignore, Monsignor N. N., Prelato Referendario della Segnatura Apostolica*).

1. — *Nominatio et muneris occupatio.*

CXXXVI. Salva dispositione numeri XXXIV huius Constitutionis de Protonotariis Apostolicis de numero Participantium qui sint Doctores in utroque iure, alii Praelati Referendarii Signaturae Apostolicae nominantur per Litteras Apostolicas in forma brevi, quae nominatio, litteris Secretariae Status Summi Pontificis, statim nuntiatur ei cuius interest, Eminentissimo Cardinali Praefecto et Exc.mo Secretario Supremi Tribunalis nec non Decano Praelatorum Votantium.

CXXXVII. Acceptis litteris Secretariae Status, cooptandus inter Praelatos Referendarios audientiam petit Summi Pontificis, invistque Eminentissimum Cardinalem Secretarium Status, nec non Eminentissimum Cardinalem Praefectum Sacri Tribunalis, Exc.mum Secretarium Signaturae Apostolicae, Decanum et alios Praelatos Votantes.

CXXXVIII. Habitis Litteris Apostolicis, novus Praelatus Referendarius possessionem accipit ab Eminentissimo Cardinali Praefecto Signaturae Apostolicae, in huius Oratorio, coram Exc.mo Secretario eiusdem Signaturae Apostolicae, Decano et Praelatis Votantibus, indutus rocchetto et mantelletto, ratione quae sequitur: *a)* Apostolicas Litteras nominationis exhibet quas, Praelatus aliquis ex Votantibus, iussus ab Eminentissimo Cardinali Praefecto, legit; *b)* professionem fidei facit ad normam canonis I. C. 1406; *c)* addit iusiurandum fidelitatis secundum praescriptam formulam; *d)* accipit impositionem bireti praelatici ab Eminentissimo Cardinali Praefecto edicente: *Esto Praelatus Referendarius Signaturae Apostolicae*; *e)* admittitur ad amplexum Praelatorum adstantium; *f)* Decanus vel alius ex Praelatis Votantibus in acta refert muneris occupationem, scriptoque subscribit Eminentissimus Cardinalis Praefectus cum Praelatis adstantibus; *g)* formula iurisjurandi a novo Referendario subsignata asservatur in Archivo Signaturae Apostolicae.

CXXXIX. Post initam muneris possessionem iuxta superiorem numerum, novus Praelatus Referendarius invisit quoque ceteros Eminentissimos Cardinales.

CXL. Munus Referendariorum inter dignitates ecclesiasticas computatur et perseverare simul potest cum alia quavis dignitate ecclesiastica, Cardinalatu excepto.

2. — *Munera.*

CXLI. Munera Praelatorum Referendariorum describuntur in *Appendice ad Regulas servandas in iudiciis apud Supremum Signaturae Apostolicae Tribunal.*

Ad eos spectat praesertim: *a)* referre de petitionibus quae fiunt ad obtinendam causae commissionem apud Sacram Rotam in prima instantia vel de aliis petitionibus quas Summus Pontifex Signaturae Apostolicae examinandas commiserit; *b)* cum Referendarius aliquis ab Exc.mo Secretario Sacri Tribunalis huiusmodi munus susceperit, interesse debet Congressui secum ferens relationem de qua supra, scripto exaratam. In discussione vero partem habere potest et ius habet suffragii consultivi circa quaestiones dumtaxat quae respiciant *factum* de quo retulit; *c)* in qualibet ex causis quae proponi debeant Plenariae Signaturae, Praelatus aliquis Referendarius, quem Exc.mus Secretarius Sacri Tribunalis elegerit, referre debet *ex officio* de causa ipsa, iuxta regulas, et idem ad congressum admittitur ut respondere possit, si interrogatus fuerit, circa suam relationem.

3. — *Privilegia.*

CXLII. Referendarii dignitas secum fert dignitates et privilegia Praelati Domestici et Familiaris Summi Pontificis.

CXLIII. Habitum gestant Praelati Domestici, iuxta nn. VII et IX.

CXLIV. Eximuntur ab Ordinariorum iurisdictione cum domicilium habent in Urbe ¹, nec non a taxis solvendis pro litteris apostolicis quae, post acceptam Referendarii nominationem, in eorum favorem expediuntur ².

CXLV. Gaudent privilegio Oratorii privati et altaris portatilis; fideles autem omnes qui ipsorum Missae assistant, praecepto de Missa audienda rite planeque satisfaciunt. Uti possunt semper et ubique Kalendario Romano.

CXLVI. In functionibus papalibus hastas ferunt baldachini sub quo Summus Pontifex incedit.

Haec quidem constituimus, edicimus, decernentes praesentes hasce Litteras Nostras, firmas, validas et efficaces semper esse ac fore, suosque plenos et integros effectus sortiri atque obtinere,

¹ Paul. III, const. *Debita consideratione*, 30 Iulii 1540, § 9 (*Bull. Rom.*, 4, I, 174); Sixtus V, const. *Quemadmodum*, 27 Sept. 1586, § 8 (*Bull. Rom.*, 4, IV, 241).

² Paul. III, const. *Debita consideratione*, 30 Iulii 1540, § 7 (*Bull. Rom.*, 4, I, 174); Bened. XV, rescript. 27 Dec. 1916, n. 6.

et illis ad quos spectant aut pro tempore quolibet spectabunt, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque tenendum esse ac iudicandum, atque irritum fore et inane si secus super his a quolibet attentari contigerit. Non obstantibus, quatenus opus sit cann. 4, 10, 70 ss., 102 § 2 Codicis I. C., privilegiis hucusque qualibet forma et quovis modo Collegiis concessis, quae, si et quatenus hac Constitutione non continentur, ut a limine diximus, plene revocamus, aliisque constitutionibus et ordinationibus et rescriptis Apostolicis, viva quoque voce datis aut propria manu signatis, vel qualibet firmitate alia roboratis et clausula quacumque vallatis, statutis, consuetudinibusque, ceterisque contrariis quibuscumque, etiam specialissima et individua mentione dignis, iis non exceptis, quibus forsitan cavetur ne data privilegia ulla derogatoria clausula cessent.

Datum ex Arce Gandulphi, anno Domini millesimo nongentesimo trigesimo quarto, die quintadecima mensis Augusti, in festo Assumptionis B. M. V., Pontificatus Nostri anno tertiodecimo.

Fr. THOMAS PIUS O. P. Card. BOGGIANI
Cancellarius S. R. E.

IANUARIUS Card. GRANITO PIGNATELLI DI BELMONTE
S. C. Caeremonialis Praefectus.

Ioseph Wilpert, *Decanus Collegii Protonot. Apostolicus.*
Alfonsus Carinci, *Protonotarius Apostolicus.*

Can. Alfridus Liberati, *Cano. Apost. Adiutor a studiis.*

EXPEDITA

die vigesima octava mensis Augusti,
anno tertiodecimo
Alfridus Marini, *Plumbator.*

Aloisius Trussardi *scripsit.*

Reg. in Cano. Apost., vol. LI, N. 13. - A. Trussardi, a tabulario.

S. C. CONSISTORIALIS

INDEX FACULTATUM QUINQUENNALIUM

QUAE CONCESSAE SUNT AB APOST. SEDE ORDINARIIS ITALIAE

(Ex « *Il Monitore Ecclesiastico* », 1925, p. 130-135).

Ex S. Congregatione S. Officii: 1. Concedendi, non ultra triennium, licentiam legendi ac retinendi, sub custodia tamen ne ad aliorum manus perveniant, libros quoscumque prohibitos et ephemerides, non exceptis operibus haeresim vel schisma ex professo propugnantibus, vel etiam ipsa religionis fundamenta evertere nitentibus, iis christifidelibus sibi subditis, qui eorumdem lectione, sive ad effectum eos impugnandi sive in sacri ministerii vel proprii muneris honestorumque studiorum subsidium, vere indigeant; exceptis operibus de obscoenis ex professo tractantibus.

2. Pariter concedendi sub eadem temporis duratione, adolescentibus utriusque sexus, qui in publicis scholis, studiorum causa, versari debent, licentiam legendi ac retinendi, sub custodia, ut supra, ne ad aliorum manus perveniant, libros prohibitos, quos laicae potestatis imperio, vel ex necessitate studiorum, prae manibus habere coguntur, quamdiu in ea sint necessitate; exceptis tamen operibus de obscoenis ex professo tractantibus.

ADNOTANDUM. — *Utraque recensita facultas Ordinariis conceditur per se ipsos exercenda, seu nemini deleganda; et graviter onerata ipsorum conscientia super reali omnium memoratarum conditionum concursu.*

Ex S. Congregatione Concilii: 1. Reducendi per quinquennium, ob diminutionem reddituum, perpetua Missarum onera ad rationem eleemosynae in dioecesi legitime vigentis, quoties nemo sit qui de

iure teneatur et utiliter cogi queat ad eleemosynae augmentum, et sub lege ut de Missarum ita reductarum satisfactione a singulis celebrantibus Curia dioecesis quovis anno legitime doceatur.

2. Transferendi per quinquennium intra fines dioecesis onera Missarum in dies, ecclesias vel altaria alia a fundatione statuta, dummodo adsit vera necessitas nec divinus cultus idcirco minuatur aut populi commoditati praeiudicium inferatur; exceptis tamen legatis quae in certis locis adimpleri facile possunt per eleemosynae augmentum, et cauto ut de translatarum Missarum satisfactione quovis anno Curia dioecesis a singulis celebrantibus legitime doceatur.

3. Transferendi per quinquennium exuberantia Missarum onera etiam extra dioecesim, cauto tamen ut quam maximus Missarum numerus intra fines dioecesis celebretur atque adamussim servantur praescripta Codicis iuris canonici circa cautelas adhibendas in Missis committendis.

4. Absolvendi per se, vel per alios sacerdotes, a censuris et a poenis ecclesiasticis incursis eos, qui fundos olim ecclesiasticos et a pluribus annis Ecclesiae per eversivas leges civiles ablatos possident titulo hereditatis vel emptionis seu similis contractus eosque habiles reddendi ad eosdem fundos, quorum valor non excedat summam capitalem libellarum 30 millium, tamquam proprios habendos, de eisque tam inter vivos quam mortis causa libere disponendi, soluta tamen prius congrua summa favore piaae causae, ad quam de iure pertinent, iuxta suetas normas investienda.

Ex S. Congregatione Religiosorum: 1. Dispensandi, ad petitionem Superiorum, super illegitimitate natalium ad ingrediendum in Religionem, quatenus a Constitutionibus Instituti requiratur, dummodo ne agatur de prole sacrilego commercio orta, et dispensati ad munia maiora ne eligantur iuxta praescriptum can. 504.

2. Permittendi celebrationem trium Missarum de ritu in nocte Nativitatis D. N. I. C. in ecclesiis Religiosorum non comprehensis in can. 821, § 3, cum facultate pro adstantibus ad S. Synaxim accedendi, ita tamen ut dictae tres Missae ab uno eodemque Sacerdote celebrentur.

3. Dispensandi super aetatis excessu pro admittendis ad habitum religiosum, quatenus a Constitutionibus Instituti requiratur, audita in singulis casibus Superiorissa Generali vel Provinciali atque praevio earum consensu et respectivi Consilii, dummodo postulantes aetatem 40 annorum ne excesserint et polleant ceteris qualitatibus requisitis.

4. Dispensandi super dotis defectu cum Monialibus et Sororibus in toto vel in parte, dummodo status oeconomicus Instituti detrimentum ne patiatur et postulantes talibus sint praeditae qualitatibus, ut eas magnae utilitatis Instituto fore certa spes habeatur.

5. Confirmandi Confessarium ad quartum triennium, dummodo, maioris partis Religiosarum, convocatis etiam iis, quae in aliis negotiis ius non habent ferendi suffragium, consensus, capitulariter ac per secreta suffragia praestandus, prius accedat, proviso pro dissentientibus, si quae sint ac velint.

6. Permittendi celebrationem SS. Missae Sacrificii Feria V in Coena Domini, facta licentia personis habitualiter in Communitate commorantibus sese reficiendi S. Synaxi, etiam ad adimplendum praeceptum paschale.

7. Permittendi Monialibus descensum in Ecclesiam, ut ipsae eam maiore sollertia mundare et decorare possint, exeuntibus prius ab Ecclesia extraneis omnibus, non exceptis ipsis Confessario et Monasterio inservientibus et extra Claustra degentibus; portae illius claudantur et claves Superiorissae tradantur, Moniales vero semper binae sint et porta per quam aditus interior ad Ecclesiam patet, duplici clavi claudatur, quarum una a Superiorissa, altera a Sanctimoniali ab Ordinario deputanda custodiatur et non aperiatur nisi in casibus enunciatis et cum praescriptis cautelis.

8. Permittendi Monialibus egressum e claustris urgente casu operationis chirurgicae subeundae, quamvis non secumferat periculum mortis imminens aut gravissimi mali, per tempus stricte necessarium, praescriptis cautelis.

Ex S. Congregatione Rituum: 1. Deputandi sacerdotes, si fieri potest, in aliqua ecclesiastica dignitate constitutos, ad altaria fixa et portatilia exsecrata consecranda, adhibita formula *B* pro casibus can. 1200, § 2 Cod. I. C.; dum in casu can. 1200, § 1, iam indulta fuit per ipsum canonem facultas et adhibenda est formula *A*.

2. Quando in Missa Hebdomadae Maioris dicitur *Passio*, pro sacerdotibus qui binas Missas, e speciali Indulto Apostolico obtinendo, celebrant, legendi in una Missa tantum ex *Passione* postremam partem (*Altera autem die* etc.), praemissis: *Munda cor meum*, etc. — *Sequentia sancti Evangelii secundum (Matthaeum)*.

3. Benedicendi obiecta pietatis signo crucis, et servatis ritibus ab Ecclesia praescriptis. Occasione tamen visitationis pastoralis quando multi petunt, et plura ac varia exhibent eiusmodi obiecta benedicenda, saepe etiam cum diversis formulis, hisce in casibus, permittitur unica formula brevior, dum fit signum crucis super obiecta, nempe: « Benedicat haec omnia Deus, Pater et Filius et Spiritus Sanctus. Amen ».

4. Celebrandi Missam *de Requie* lectam semel in Hebdomada ab Ordinario in proprio Oratorio; dummodo non occurrat Festum ritus duplicis, primae aut secundae classis, Dominica aut Festum de praecepto etiam suppresso, necnon Octava privilegiata, Feria Quadragesimae, Quatuor Temporum, II Rogationum, Vigilia aut Feria in

qua anticipanda vel primo reponenda est Missa Dominicae: servatis de cetero Rubricis.

Ex S. Poenitentiaria: I. Absolvendi quoscumque poenitentes (exceptis haereticis haeresim inter fideles e proposito disseminantibus) a quibusvis censuris et poenis ecclesiasticis ob haereses tam nemine audiente quam coram aliis externatas incursis, postquam tamen poenitens magistros ex professo haereticalis doctrinae, si quos noverit, ac personas ecclesiasticas et religiosas, si quas hac in re complices habuerit, prout de iure, denunciaverit; et quatenus ob iustas causas huiusmodi denunciatio ante absolutionem peragi nequeat, facta ab eo seria promissione denunciationem ipsam peragendi cum primum et quo meliori modo fieri poterit, et postquam in singulis casibus haereses coram absolvente secrete abiuraverit; iniuncta pro modo excessuum gravi poenitentia salutari cum frequentia sacramentorum, et obligatione se retractandi apud personas coram quibus haereses manifestavit, atque illata scandala reparandi.

II. Absolvendi a censuris et poenis ecclesiasticis eos qui libros apostatarum, haeticorum aut schismaticorum, apostasiam, haeresim aut schisma propugnantes, aliosve per Apostolicas Litteras nominatim prohibitos defenderint aut scienter sine debita licentia legerint vel retinuerint; iniuncta congrua poenitentia salutari ac firma obligatione supradictos libros, quantum fieri poterit, ante absolutionem, destruendi vel Ordinario aut confessario tradendi.

III. Absolvendi a censuris eos qui impediverint directe vel indirecte exercitium iurisdictionis ecclesiasticae sive interni sive externi fori, ad hoc recurrentes ad quamlibet laicalem potestatem.

IV. Absolvendi a censuris et a poenis ecclesiasticis circa duellum statutis, in casibus dumtaxat ad forum externum non deductis; iniuncta gravi poenitentia salutari, et aliis iniunctis, quae fuerint de iure iniungenda.

V. Absolvendi a censuris et poenis ecclesiasticis eos qui nomen dederint sectae massonicae aliisque eiusdem generis associationibus, quae contra Ecclesiam vel legitimas civiles potestates machinantur; ita tamen ut a respectiva secta vel associatione omnino se separent eamque abiurent; denuncient, iuxta can. 2336, § 2, personas ecclesiasticas et religiosas, si quas eidem adscriptas noverint; libros, manuscripta ac signa eadem respicientia, si qua retineant, in manus absolventis tradant, ad S. Officium quam primum caute transmittenda aut saltem, si iustae gravesque causae id postulent, destruenda; iniuncta pro modo culparum gravi poenitentia salutari cum frequentatione sacramentalis confessionis et obligatione illata scandala reparandi.

VI. Absolvendi a censuris et poenis ecclesiasticis eos qui clausuram Regularium utriusque sexus sine legitima licentia ingressi

fuerint, necnon qui eos introduxerint vel admiserint; dummodo tamen id factum non fuerit ad finem utcumque graviter criminis, etiam effectu non secuto, nec ad externum forum deductum; congrua pro modo culpae poenitentia salutari iniuncta.

VII. Dispensandi ad petendum debitum coniugale cum transgressore voti castitatis perfectae et perpetuae, privatim post completum XVIII aetatis annum emissi, qui matrimonium cum dicto voto contraxerit, huiusmodi poenitentem monendo, ipsum ad idem votum servandum teneri tam extra licitum matrimonii usum quam si coniugi supervixerit.

VIII. Dispensandi super occulto criminis impedimento, dummodo sit absque ulla machinatione, et agatur de matrimonio iam contracto; monitis putatis coniugibus de necessaria consensus secreta renovatione, ac iniuncta gravi et diuturna poenitentia salutari.

Item dispensandi super eodem occulto impedimento, dummodo pariter sit absque ulla machinatione, etiam in matrimoniis contrahendis; iniuncta gravi et diuturna poenitentia salutari.

ADNOTANDUM. — *Ordinarius recensitis facultatibus, tum absolventi a censuris, tum dispensandi, pro foro conscientiae, etiam extra sacramentalem confessionem et etiam extra dioecesim, quatenus vel ipse vel subditus vel uterque extra dioecesim fuerint, pro grege sibi commisso, ex speciali Sedis Apostolicae auctoritate delegata, uti valebit; easque intra fines dioecesis tantum Canonico Poenitentiario necnon Vicariis Foraneis pro foro pariter conscientiae at in actu sacramentalis confessionis dumtaxat, etiam habitualiter, si ipsi placuerit, aliis vero confessariis cum ad ipsum Ordinarium in casibus particularibus poenitentium recursum habuerint, pro exposito casu impertiri poterit, nisi ob peculiare causas aliquibus confessariis specialiter subdelegandis, per tempus, arbitrio suo statuendum illas communicare iudicabit.*

Normae de Taxis. — 1° Nulla taxa exquiratur pro licentia legendi ac retinendi libros prohibitos.

2° Pariter nulla exigatur taxa pro facultatibus S. Poenitentiariae, quae omnino gratis sunt concedendae.

3° Quod spectat ad compositionem seu solutionem illius « congruae summae favore piae causae », de qua sermo est in facultate 4^a S. Congregationis Concilii, quinae libellae pro centenariis, nempe 5 %, eiusdem summae ad S. Sedem transmittantur.

4° Taxa exquiri solita pro ceteris indultis — vigore facultatum quae in hoc indice recensentur — sint quindecim libellae.

5° Pro casuum tamen diversitate, huiusmodi taxae moderandae aut dispensandae erunt, ob paupertatem oratorum, aliasve iustas causas, pro prudenti iudicio ac conscientia Ordinarii.

6° *Summa omnium taxarum, quas Ordinarius reapse exegerit, in fine cuiuslibet anni ad S. Sedem, per tramitem S. Congregationis Consistorialis, transmittatur, distincte adnotando partes quae spectant ad singulas SS. Congregationes.*

7° *Ipse Ordinarius pro quolibet indulto taxam libellarum quinque adiicere poterit, sibi que retinere in sui vel dioecesis necessitatibus erogandam; salvo praescripto N. 5.*

DE RELATIONIBUS DIOECESANIS

FORMULA A PRIMO ANNO QUINQUENNII III, HOC EST AB ANNO 1921,
SERVANDA IN RELATIONIBUS IPSIS CONFICIENDIS.

(A. A. S., X, p. 487 et sqs.).

Per decretum *A remotissima*, datum die 31 decembris 1909, determinata fuerunt tempus et ratio, quibus ab Ordinariis conficiendae forent relationes dioecesanae ad Apostolicam Sedem; simul autem dabatur *Formula*, quam Episcopi sequi deberent in eiusmodi relationibus exarandis. Verum, promulgato, superiore anno, novo Codice canonici iuris, quo nonnulla innovata sunt aliaque aliter ordinata, expedire visum est ac porro oportere ut memorata *Formula* aliquantum immutaretur, quo eiusdem Codicis praescriptionibus plenius responderet atque omnimode cohaereret.

Itaque, de mandato SSmi D. N. Benedicti PP. XV, nova haec *Formula*, ab ipsa Sanctitate Sua revisa et approbata, ab universis Ordinariis in posterum adhibenda erit in relationibus conficiendis, incipiendo scilicet a primo anno quinquennii tertii, hoc est ab anno 1921.

■
* *

I. Relatio *latina lingua* conscribenda est, et ab ipso Ordinario subsignanda, adiectis die, mense et anno quibus data fuerit.

II. In prima cuiusque Ordinarii relatione ad singulas quæstiones, quae infra ponuntur, accurate ac plene responderi debet.

III. In relationibus, quae primam sequuntur, Ordinarii omittere poterunt ea omnia, quae partem materiale[m] status dioecesis respiciunt et immutata manserint ¹.

CAPUT I.

GENERALIA DE STATU MATERIALI PERSONARUM ET LOCORUM

1. Indicet Ordinarius nomen et cognomen suum, aetatem, originis locum, et institutum religiosum, hoc est *religionem*, si ad aliquam pertineat; quando fuerit consecratus, vel, si Abbas sit, benedictus; quando dioecesis regimen suscepit.

Si Episcopum Auxiliarem habeat, an datus sit personae vel dioecesi.

2. Breviter exponat quatenam sit origo dioecesis, quatenam eius titulus seu gradus hierarchicus, quae privilegia potiora;

si metropolitana sit, an et quas habeat suffraganeas sedes; et quem Ordinarium appellationis iuxta *Codicem*, can. 1594 § 2, teneat;

si vero suffraganea sit, quem Metropolitam habeat; et num apud illum, vel apud alium Antistitem pro *Conferentiis episcopalibus* conveniat;

---

¹ Ad Ordinariorum commoditatem sequentes canones *Codici*s iuris canonici hic referuntur:

CAN. 340.

§ 1. Omnes Episcopi tenentur singulis quinquenniis relationem Summo Pontifici facere super statu dioecesis sibi commissae secundum formulam ab Apostolica Sede datam (cfr. can. 215, § 2; 319, § 2).

§ 2. Quinquennia sunt fixa et communia, atque computantur a die 1 Ianuarii 1911; in primo quinquennio anno relationem exhibere debent Episcopi Italiae, insularum Corsicae, Sardiniae, Siciliae, Melitae, et aliarum minorum adiacentium; in altero, Episcopi Hispaniae, Portugalliae, Galliae, Belgii, Hollandiae, Angliae, Scotiae et Hiberniae, cum insulis adiacentibus; in tertio, ceteri Europae Episcopi, cum insulis adiacentibus; in quarto, Episcopi totius Americae et insularum adiacentium; in quinto, Episcopi Africae, Asiae, Australiae et insularum his orbis partibus adiacentium.

§ 3. Si annus pro exhibenda relatione assignatus inciderit ex toto vel ex parte in primum biennium ab initio dioecesis regimine, Episcopus pro ea vice a conficienda et exhibenda relatione abstinere potest.

CAN. 341.

§ 1. Omnes et singuli Episcopi eo anno quo relationem exhibere tenentur, ad Urbem, Beatorum Apostolorum Petri et Pauli sepulcra veneraturi, accedant et Romano Pontifici se sistant.

§ 2. Sed Episcopis qui extra Europam sunt, permittitur ut alternis quinquenniis, id est singulis decenniis, Urbem petant.

CAN. 342.

Episcopus debet praedictae obligationi satisfacere per se vel per Coadiutorem, si quem habeat, aut, ex iustis causis a Sancta Sede probandis, per idoneum sacerdotem qui in eiusdem Episcopi dioecesi resideat.

si denique nulli Metropolitae suffragetur, quem Metropolitam pro Concilio provinciali, pro *Conferentiis* et pro iudicio appellationis teneat iuxta cann. 285, 292 et 1594 § 3.

3. Dicat praeterea:

a) quanam locus residentiae Ordinarii, cum indicationibus ad epistolas inscribendas necessariis;

b) quanam amplitudo dioecesis, ditio civilis, caeli temperies, lingua;

c) quanam summa incolarum et praecipua oppida; quot inter incolas sint catholici; si autem varii adsint ritus, quot catholici in singulis, et si acatholici inveniantur, quot sint, et in quales sectas dividantur;

d) qui numerus sacerdotum saecularium, clericorum et alumnorum Seminarii;

e) utrum adsit Capitulum cathedrale, an potius coetus consultorum dioecesanorum; an adsint alia Capitula, vel sacerdotum coetus instar Capitulorum, seu Communiae, et quot;

f) in quot *vicariatus foraneos*, *decanatus*, *archipresbyteratus* aliasve circumscriptiones dioecesis divisa sit; quot sint paroeciae, cum numero fidelium earum quae maximae vel minimae sunt; an adsint paroeciae per linguas seu nationes distinctae, et an per familias et non territorio divisae, et quo iure; quot aliae ecclesiae vel oratoria publica adsint; sitne sacer aliquis locus celeberrimus, et qualis, cann. 216, 217;

g) utrum et quanam *religiones* virorum habeantur, cum numero domorum et religiosorum sacerdotum;

h) utrum et quanam *religiones* mulierum, cum numero domorum et religiosarum.

CAPUT II.

DE ADMINISTRATIONE TEMPORALIUM BONORUM, DE INVENTARIIS ET ARCHIVIS

4. An et quomodo iuxta civiles loci leges, facultas possidendi, acquirendi et administrandi, quae Ecclesiae propria est, sarta tectaue sit; an potius coarctata; et si ita sit, quanam sit conditio cleri et ecclesiarum.

5. An institutum sit penes curiam *Consilium administrationis* et quibusnam constet: et num Episcopus in administrativis actibus maioris momenti illud audierit iuxta praescripta can. 1520.

6. An administratores particulares, sive ecclesiastici sive saeculares, cuiusvis ecclesiae etiam cathedralis, aut loci pii canonice erecti, aut confraternitatum, reddant quotannis Ordinario rationem suae administrationis. Can. 1525.

7. An servata sint praescripta can. 1523 circa modum administrationis, et confectionem librorum accepti et expensi;

can. 1526 de non inchoandis litibus sine Ordinarii scripta licentia;

can. 1527 de abstinendo ab actibus ordinariam administrationem excedentibus;

et can. 1544 seqq. circa congruam dotem, tabulas piarum fundationum, aliaque.

8. An qui bona fiduciaria ad pias causas acceperint, servant quae can. 1516 statuit, praesertim circa rationem Ordinario reddendam.

9. In venditione, oppignoratione, permutatione, locatione et emphyteusi bonorum servataene sint fideliter ab omnibus normae cann. 1530-1533, 1538-1542: et si non, quae remedia adhibita.

Praecipua quae acta sunt his de rebus negotia referantur.

10. Circa decimarum et primitiarum solutionem serventurne laudabiles consuetudines, praecavendo tamen a dura exactione. Can. 1502.

11. Circa oblationes in commodum paroeciae et missionis serventurne praescripta can. 1182 de earum administratione et ratione Ordinario reddenda; et collectores abstineantne a vexatoria et odiosa requisitione.

12. Circa missarum stipem quomodo serventur quae can. 831 praescribit de taxa synodali;

quae can. 835 de non colligendis a sacerdotibus missis, quibus intra annum ipsi satisfacere nequeant;

quae can. 841 de transmissione ad Ordinarium missarum exuberantium;

quae cann. 843 et 844 de libro tam personali quam ecclesiarum proprio pro missis adnotandis.

13. An inventaria immobilium, mobilium et sacrae suppellectilis uniuscuiusque ecclesiae, parochiarum, capitulorum, confraternitatum aliorumque piorum locorum, quae canonice erecta sint, confecta in duplici exemplari, alio pro pio opere, alio pro Curia episcopali habeantur iuxta cann. 1296, 1522.

Cautum ne sit, et quomodo, ne morte rectoris ecclesiae, aut superioris pii operis mobilia et suppellectilia disperdantur aut subtrahantur. Cann. 1296, 1300-1302.

14. An Episcopus archivum habeat ad tramitem cann. 375-378 erectum et custoditum; et cum documentis et libris de quibus in cann. 470 § 3, 1010, 1047, 1107; a quo tempore documenta incipiant, et an pergamenae et incunabula habeantur: catalogine confecti sint;

an aliud quoque secretum archivum, vel saltem armarium obseratum, in qua scripturae secretae custodiantur, servatis regulis cann. 379-380.

15. An ecclesia cathedralis, collegiatae, paroeciales, confraternitates et pia loca canonice erecta, sua quoque archiva detineant, cum documentis cuicumque piae causae propriis, cum inventariis mobilium et immobilium et cum catalogo omnium documentorum; et exemplar eiusdem catalogi exhibitumne fuit Curiae episcopali, et in archivo Curiae repositum iuxta can. 383.

CAPUT III.

DE FIDE ET CULTU DIVINO

16. Utrum graves errores contra fidem serpant inter dioecesis fideles; vel aliqua praxis superstitiosa aut ab institutis catholicis aliena in dioecesi vigeat; an modernismi, theosophismi, spiritismi lues dioecesim infestet, et an aliqui e clero eisdem erroribus infecti sint. Quaenam huius mali fuerit, vel adhuc sit causa.

Adsitne *Consilium a vigilantia*, quot personis constet, et quo fructu munera sua expleat.

An professio fidei cum iuramento antimodernistico exigatur, et ab omnibus ad quos spectat fideliter praestetur iuxta can. 1406 et decretum S. Officii 22 Martii 1918.

17. Utrum divinus cultus libere exerceatur; sin minus, unde obstacula proveniant: a civilibusne legibus, an ab hostilitate perversorum hominum, vel ab alia causa; quaenam ratio suppetat ad ea amovenda, et num adhibeatur.

18. An Ecclesiae iura circa coemeteria sarta tectaque sint, et canonicae de his leges servari possint, et servantur. Cann. 1205 seqq.

19. Utrum in cultu divino, in Sanctorum, sacrarum imaginum et reliquiarum veneratione; in sacramentorum administratione; nec non in sacris functionibus, sive quoad ritus sive quoad linguam et cantum, leges canonicae ac liturgicae servantur.

An in his, et quaenam, irrepserint singulares consuetudines; sitne cura ut prudenter submoveantur, an potius tolerantur, et quam de causa. Can. 731 seqq.; can. 1255 seqq.

Adsintne in ecclesiis picturae, statuae aliaque a sanctitate loci aliena, vel minus consona liturgicis legibus; et quid fiat ut amoveantur. Arceanturne semper a domo Dei profani conventus, et nundinae etiam ad pias causas. Can. 1178.

20. Utrum numerus ecclesiarum in singulis oppidis vel paroeciis fidelium necessitati sufficiat.

21. An generatim ecclesiae mundaе sint, decenter ornatae et suppellectili sufficienti instructae.

Adsintne egentes, squalidae, fatiscentes, et an et quid agatur ut reficiantur.

Recenseantur ecclesiae, si adsint, structurae arte, picturis aut pretiosa suppellectili insignes: et dicatur num congrua de his omnibus cura adhibeatur.

22. An ingressus in ecclesias, dum sacra aguntur, sit, prout debet, prorsus absolute semperque gratuitus. Can. 1181.

23. An ecclesiae rite custodiantur ne furtis et profanationibus obnoxiae fiant:

et eae in quibus SS. Eucharistia asservatur, praesertim paroeciales, quotidie per aliquot horas fidelibus pateant iuxta c. 1266:

quomodo observentur: cann. 1267 et 1268 circa custodiam SSmi Sacramenti in uno tantum loco et altari; et circa decorem et ornamentum praecellentissimum altaris eiusdem;

can. 1269 circa tabernaculi statum;

can. 1271 circa lumen coram SSmo.

CAPUT IV.

DE IIS QUAE AD ORDINARIUM PERTINENT

24. Indicet Ordinarius quibus redditibus ipse qua talis fruatur, sive sint ex bonis immobilibus, ex publico foenore vel aerario, ex incertis Curiae, ex dioecesis contributione, sive ex aliis causis: et an sibi sufficientes sint;

qualem domum episcopalem inhabitet, et cum quibusnam convivat:

an et quale cathedrae exigat iuxta can. 1504:

an et quales alias exactiones forte imposuerit iuxta cann. 1505, 1506:

utrum aliquo aere alieno sive qua Ordinarius, sive qua persona privata gravetur; et qua ratione eius exstinctioni consulat.

25. An episcopales aedes et bona mensae sive mobilia sive immobilia, accurato inventario confecto, curaverit iuxta praescripta cann. 1483, 1299 § 3 et 1301.

26. An in ultima sedis vacatione praeter Vicarium Capitularem oeconomus quoque constitutus fuerit pro mensae bonis: et res bene gestae fuerint iuxta cann. 432, 433.

27. Quomodo residentiae legi satisfaciat; qua frequentia pontificalia peragat, conciones habeat et pastoralibus litteris clerum et populum instruat; quomodo caveat ut ecclesiasticae leges notae fiant, et ut ab omnibus fideliter serventur. Can. 336.

28. Qua frequentia sacramentum confirmationis administret; et quomodo provideat, si ipse per se omnium necessitatibus consulere nequeat.

Serventurne in huius sacramenti collatione regulae de aetate confirmandorum et de patrinis.

29. Quot in quinquennio sive per se sive per alium ad sacros ordines promoverit. Et an servaverit leges de non promovendis
a) qui necessarii non sint vel utiles iuxta can. 969; *b)* qui saltem integrum theologiae curriculum in Seminario non peregerint. Can. 972 § 1.

An numerus ordinatorum par fuerit necessitati dioecesis.

An aliquem incardinaverit, qua de causa, et num iuxta legem can. 111 seqq.

30. An servatae sint regulae can. 877 seqq. in concedenda facultate vel licentia sacramentales confessiones audiendi;
 et can. 893 seqq. circa casus reservados.

31. Circa sacram praedicationem, an consuluerit ut iuxta Const. S. P. Benedicti XV et normas a S. C. Consistoriali datas die 28 Iunii 1917 omnia rite procederent; ac maxime ut servarentur praescripta can. 1340 seqq. circa licentiam concedendam et can. 1347 circa modum et argumentum concionandi.

An curaverit ut votum a can. 1345 expressum de brevi aliqua homilia in omnibus missis festivis habenda sensim ad effectum ducatur.

32. An et quo fructu avertere pro viribus studuerit fideles a nuptiis cum acatholicis, infidelibus, aut impiis iuxta cann. 1060, 1064, 1065, 1071.

33. An in quinquennio totam dioecesim ipse per se, aut per alium visitaverit iuxta cann. 343-346.

An praeter loca et res, libros et archiva, personas quoque clericorum visitaverit, eos singillatim audiendo, ut cognoscat quae sit uniuscuiusque vitae ratio, quae confessionis frequentia etc.

An inspexerit quoque quae habentur circa legatorum adimplementum et missarum manualium satisfactionem ac stipem, et an constiterit omnia ad legis normam procedere iuxta cann. 824-844.

Et si abusus aliquos hac in re detexit, referat.

34. Utrum et quomodo dioecesanam synodum celebraverit, et quando novissima synodus congregata fuerit. Cann. 356-362.

35. *Si sit Metropolitanus aut Conferentiarum episcopaliū Praeses*: an et quando Concilium et quando Conferentias convocaverit; quinam interfuerint; et quo fructu res cesserit. Cann. 283-292.

Ceteri Episcopi: an Concilio provinciali, et Conferentiis ipsi per se, aut saltem per procuratorem, interfuerint. Can. 287.

36. Quomodo se habeat cum civili loci auctoritate; an episcopalis dignitas et iurisdictio sarta tecta ita semper servari potuerit, ut numquam, servilitate erga humanas potestates vel alio modo, detrimentum libertati et immunitati Ecclesiae, aut dedecus statui ecclesiastico obveniret.

CAPUT V.

DE CURIA DIOECESANA

37. Utrum Curia dioecesana aedes proprias, sufficientes et convenientes habeat; et si non, an et quomodo huic defectui consuli queat.

Exhibeatur prospectus officialium Curiae episcopalis, adiectis iudicibus synodalibus, examinadoribus, parochis consultoribus, censoribus librorum, aliisque peculiaribus administris. Can. 363 seqq.

38. De qualitatibus et opere Vicarii generalis et aliorum praecipuorum ministrorum adumbratio aliqua fiat.

39. Quinam sint Curiae proventus sive ex taxis, sive ex multis pecuniariis, sive ex aliis titulis: et quomodo erogentur.

CAPUT VI.

DE SEMINARIO

40. Si dioecesis Seminario careat, quomodo consulatur pro comparandis sacerdotibus dioecesi necessariis.

An studium sit seligendi bonae spei iuvenes, e dioecesi oriundos, ad clerum indigenam creandum; quo fructu: et ubinam educantur. Can. 1353.

41. Si Seminarium adsit, referatur enucleate:

a) de numero et statu eorum qui externam disciplinam regunt, qui spiritualiter alumnos dirigunt, qui docent, qui discunt;

b) de statu aedium, et rusticationis domus;

c) de redditibus et oneribus, hoc est de statu activo et passivo pii instituti;

d) de iis quae videantur necessaria ad meliorem Seminarii statum.

42. Distinctum ne sit Seminarium in maius et minus iuxta can. 1354 § 2.

Et si prudentia suaserit, aut dioecesis conditio exegerit, ut dumtaxat Seminarium minus seu schola apostolica, uti vocant, constitueretur, dicatur ubinam maiores alumni educantur: num in Seminario proprio provinciali, seu regionali, seu interdioecesano apostolica auctoritate constitutum iuxta can. 1354 § 3. Et de eius statu adumbratio aliqua fiat.

43. An servatae sint regulae:

can. 1356 circa tributum seminaristicum;

can. 1357 circa visitationem alumnorum et regulas internas;

- cann. 1358, 1360, 1361 circa directionem disciplinarem, oeconomicam et spiritualem;
- can. 1359 circa deputatos;
- can. 1363 circa alumnos admittendos et excludendos;
- can. 1371 circa dimittendos aut expellendos;
- cann. 1364-1366 circa institutionem litterariam et scientificam, praesertim philosophiae et theologiae;
- can. 1367 circa pietatis exercitia;
- can. 1369 circa spiritum ecclesiasticum fovendum et urbanitatis leges tradendas.

44. An Ordinarius curaverit ut aliquis alumnus pietate et ingenio praestans peculiaria Urbis Collegia, vel Universitates sive facultates a S. Sede in Urbe vel alibi probatas adiret, ut ibidem in studiis perficeretur iuxta can. 1380.

CAPUT VII.

DE CLERO GENERATIM

45. An clerus generatim habeat quo honeste vivere possit.

An pro senibus et infirmis domus aut saltem subsidia adsint quibus adiuvare possint.

46. An habeatur domus propria pro spiritualibus cleri exercitiis: an etiam quo poenitentes recipiantur.

47. Quo fructu Ordinarius curaverit ut clerici omnes ea adimpleant quae recensent:

- can. 125 circa sacramentalem confessionem et pietatis exercitia;
- can. 126 circa periodicum recessum ad spiritualia exercitia;
- can. 130 circa examina annualia novorum sacerdotum;
- cann. 131 et 448 circa *conferentias* cleri;
- can. 133 circa cohabitationem cum mulieribus;
- can. 134 circa communem clericorum vitam, praesertim vicariorum cooperatorum cum suo parrocho, can. 476 § 5;
- can. 135 circa recitationem officii divini;
- can. 136 circa habitus ecclesiastici et tonsurae delationem;
- can. 811 circa vestis talaris delationem in missae celebratione;
- can. 137 circa fideiussiones cavendas;

cann. 138-140, 142 circa abstinentiam ab omnibus quae statum ecclesiasticum dedecent, a theatris et spectaculis mundanis et a negotiorum saecularium gestione.

48. An et quot clericis licentiam concesserit, de qua in can. 139 § 3, operam suam praestandi in arcis seu mensis nummulariis parsimonialibus, cooperativis, ruralibus, aut similibus:

an ratione communis boni, deficientibus laicis, et ob utilitatem religionis id concesserit; et num adhuc hae concessionis causae perseverent:

an mensae nummulariae, in quibus clerici opus aliquod agunt, honestate personarum et principiorum tales sint, ut non dedeceat sacerdotem in iis partem habere:

an in iisdem administratio ita recte geratur, ut omne absit decoctionis periculum, in quo sacerdotes convoluti maneant; et quomodo caverit de securitate huius notitiae:

an denique qui hisce arcis applicati sunt a religiosa sacerdotalis vitae praxi deflexerint, et molestiam aliquam attulerint: et si ita sit, Ordinarius casus proponat et remedia suggerat.

49. An clerus praestet eam quam can. 127 praescribit obedientiam et reverentiam erga Ordinarium suum, et erga Apostolicam Sedem: et si sint qui graviter deficiunt, eos Ordinarius denunciaret.

Si adsit in dioecesi clerus diversi ritus et linguae, quaenam sit inter clericos caritas: et quaenam Ordinario cura fuerit pro utrisque.

50. An generatim clerus officia obsequenter suscipiat, quae Ordinarius iuxta can. 128 eis committit:

an habeantur, qui quamvis viribus polleant, otiosi tamen vivere malunt:

si habeantur qui Universitates laicas frequentent, an hi servaverint ac servant leges a S. C. Consistoriali ad rem statutas:

et si huiusmodi adsint, eos Ordinarius indicet.

51. An adsint sacerdotes qui in diariis et libellis periodicis scribant, vel ea moderentur: et qua facultate et utilitate id peragant. Can. 1386 § 1.

52. An adsint de clero qui cum scandalo diaria et ephemerides vel libros legant quae dedecent:

qui factionibus municipalibus vel politicis indebite se immisceant:

qui ad statum saecularem redacti sint, aut per nefas ad illum sponte sua sint regressi. Cann. 211-214:

et quid fiat ad horum malorum remedium.

53. An et quo fructu aliquas ex poenis recensitis in can. 2298 Ordinarius irrogaverit: et casus graviores referat.

CAPUT VIII.

DE CAPITULIS

54. *Si desit Capitulum cathedrale*, dicatur quot consultores dioecesani habeantur, et serventur circa ipsos quae cann. 424-428 statuunt.

55. *Si adsit cathedrale Capitulum*, dicatur quot dignitatibus et canonicis constet;

adsintne officia canonici theologi et poenitentarii; et serventur ab ipsis quae cann. 398-401 iubent;

habeantur alii beneficiati minores, et quot.

56. Exponatur quae sit dotatio Capituli seu beneficiatorum.

In distributionum seu punctaturarum disciplina vigeantne et servantur regulae can. 395.

57. Si adsint canonicatus aut beneficia patronata, curaveritne Ordinarius, et quo fructu, ut patroni spiritualia suffragia loco iuris patronatus, aut saltem loco iuris praesentandi, acceptarent, iuxta can. 1451.

58. Adsintne statuta iuxta cann. 410 et 416.

59. Quot adsint canonici ad honorem: et serventur de ipsis regulae can. 406.

60. Sede episcopali vacante, quatenus vigeat ratio providendi dioecesis regimini:

servatane fuit, ultima vacationis vice, disciplina quam cann. 429-443 praescribunt.

61. Dicatur aliquid de modo quo Capitulum sacras functiones peragit, quo se gerit erga suum Ordinarium, et de aliis quae ad eius bonum nomen pertinent.

62. Si adsint in dioecesi Capitula, praesertim insignia, vel *Communitae* cleri ad modum Capitulorum, Ordinarius de iis referat analoge ad ea quae pro cathedrali Capitulo sunt requisita.

CAPUT IX.

DE VICARIIS FORANEIS ET PAROCHIS

63. Referatur an Vicarii foranei adimpleant diligenter ea omnia quae can. 447 praescribit de vigilantia in ecclesiasticos viros sui ambitus seu districtus, de cura ut canonicae leges et decreta Ordinarii observentur, de aliisque;

an paroecias iuxta normas ab Ordinario datas visitent;

et an quotannis rationem reddant Ordinario de statu sui vicariatus iuxta can. 449.

64. An paroeciae omnes de suo proprio pastore sint provisae: et serventur lex a can. 460 lata de uno dumtaxat pastore in unaquaque paroecia habendo, reprobata qualibet consuetudine et revocato quolibet privilegio.

65. An adsint paroeciae amovibiles, quot, et qua de causa.

An et quot unitae Capitulis sive cathedrali, sive collegiatis, domui religiosae, aut alii morali personae: et in hoc casu utrum servantur leges de vicario curato constituendo cum libero exercitio animarum curae iuxta statuta in cann. 415, 471 et 609 § 1.

Et si religiosus sit parochus, an sarta tectaque sint quae cann. 630, 631 hac de re praescribunt.

66. An et quot adsint patronatui obnoxiae: an et quo fructu cura fuerit Ordinario ut patroni spiritualia suffragia loco iuris patronatus aut saltem loco iuris praesentandi acceptarent iuxta can. 1451: sin minus, an in praesentatione servatae sint leges a cann. 1457 seqq. latae, ac maxime a can. 1452 in casu electionis seu praesentationis popularis.

67. An provisio paroeciarum quae sunt liberae collationis fiat per concursum, et qua ratione concursus celebretur. Can. 455 seqq.

68. Quibus retribus parochi vivant, an ex immobilibus, ex publico foenore vel aerario, an ex incertis stolae, et fidelium vel dioecesis contributione.

An commode generatim vivant, et an adsint qui egestate laborant.

An domo propria paroeciali, saltem conducta eaque sufficienti, generatim instructi sint; et si non, an studium sit et probabilitas ut ea instrui valeant.

69. An parochi generatim satisfaciant iis quae praescribunt: can. 463 § 4 circa gratuitum ministerium praestandum iis qui solvendo pares non sunt;

can. 465 circa residentiam;

can. 466 circa applicationem missae pro populo;

can. 467 circa sacramentorum administrationem et animarum salutis zelum;

can. 468 circa infirmorum curam;

can. 469 circa vigilantiam ne errores contra fidem et vitia subrepant;

et circa opera caritatis, fidei et pietatis in paroecia instituenda et fovenda;

can. 470 circa paroeciales libros recte conficiendos;

circa exemplaria tradenda quotannis Curiae episcopali;

can. 735 circa *sacra olea* a parochis loco decenti ac tuto custodienda.

70. Circa *baptismum*: an quaelibet ecclesia parochialis sacro fonte sit instructa iuxta can. 774: et quoties infantes sine periculo aut gravi incommodo ad paroecialem transferri nequeant, an parochus ad proximiorum ecclesiam vel publicum oratorium pro sacramento ministrando ultro libenterque accedat iuxta can. 775.

71. Circa *SSmam Eucharistiam*: an parochis cura sit studiumque indefessum ut, iuxta can. 863, fideles saepius et etiam quotidie pane Eucharistico reficiantur;

ut iuxta can. 865, infirmi, dum plene sunt sui compotes, S. Viaticum suscipiant;

ut iuxta cann. 1273, 1274 et 1275 cultus SSmi Sacramenti augeatur, excitando fideles ad quotidianam missae adsistentiam,

ad visitationem serotinam peragendam, exponendo statis temporibus SSmam Eucharistiam, aliaque utilia peragendo;

ut iuxta can. 854, servata quidem parentibus et confessariis debita libertate ad iudicandum de sufficienti puerorum dispositione ad primam communionem, iidem parentes ne negligant officium suum, et alii abusus ne subrepant.

72. Circa *extremam unctionem*: an parochis cura sit, ut hoc sacramentum ab infirmis recipiatur dum sui plene compotes sunt.

73. Circa *matrimonii* celebrationem: an parochis omnibus cura sit diligens observandi quae praescripta sunt in Codice lib. III, tit. VII, circa libertatem status, impedimentorum dispensationem, sacros ritus, et adnotationem matrimonii.

74. Circa *catechesim*: an ab omnibus parochis diligenter servantur quae praescribit:

can. 1330 circa peculiarem catechismum pro prima confessione et communione et pro confirmatione puerorum;

et cann. 1331-1336 de catechismo diebus festis impartiendo tum pueris tum adultis.

75. Circa *evangelii* explanationem: an ab omnibus lex servetur can. 1344;

circa *sacras conciones*: an statis quibusdam temporibus sacrae conciones frequentius habeantur ad normam can. 1346, et sacrae missiones locum habeant iuxta can. 1349.

76. An vicarii cooperatores alique animarum curatores suis officiis laudabiliter fungantur iuxta can. 473 seqq.

CAPUT X.

DE RELIGIOSIS

77. An Ordinarius sive per se, sive per alium, quinquennalem visitationem domorum religiosarum peregerit iuxta cann. 512, 513: et quae notabilia adnotanda habeat.

78. Utrum religiosi, sive viri, sive mulieres, vitam communem ducant; an sint qui habitent soli, vel in domibus privatis cum saecularibus, et quo iure;

quae sit in utroque casu eorum fama;

quaenam pro dioecesi utilitas;

an catechismum tradant, si Ordinarius requisierit iuxta can. 1334;

quo habitu incedant.

79. Si quaestuant ad sint, sive viri, sive mulieres, an canonicae praescriptiones cann. 621, 622, 624 servaverint: an aliquod inconveniens acciderit, vel aliquid sit de hac re animadvertendum.

80. Si congregatio aliqua dioecesani iuris, vel societas sive

virorum sive mulierum in communi sine votis viventium habeatur, Ordinarius de ea, aut de eis, nomen dicat, finem, sodalium numerum, utilitatem, et si quae alia observanda habeat.

81. Referat Ordinarius an aliquod offendiculum cum religiosis habeat in suae iurisdictionis exercitio.

82. Si adsint religiosi viri ordinibus sacris iam initiati, qui *ex-claustrati*, *saecularizati* aut *dimissi* a religione fuerint, referat Ordinarius quid de ipsis dicendum iuxta cann. 639, 640, 669 seqq.

83. *De religiosis mulieribus* in specie Ordinarius referat:

a) an observentur canonicae leges circa admissionem ad novitiatum, professionem, clausuram, confessarios ac bonorum temporalium administrationem iuxta cann. 512, 513, 520-527, 533-535, 547, 549, 550, 552, 600-605;

b) si quae monasteria monialium superioribus regularibus sint subiecta, an in casibus a iure statutis Ordinario subdantur iuxta cann. 500 § 2 et 615;

c) quae vitae activae sunt quibus diversis operibus se ad dicant, et quo fructu;

d) si sint quae infirmis in privatis domibus adsistant, aut rem domesticam in nosocomiis, Seminariis vel similibus virorum domibus gerant, an cautum sit a periculis quae in his adiunctis obversantur, et an aliquid habeatur deplorandum.

CAPUT XI.

DE POPULO FIDELI

84. Dicatur quinam sint generatim populi mores: quatenus vita christiana privata in familiis: quatenus publica in oppidis et civitatibus: an in externis pompis et solemnitatibus magis consistat, quam in vero pietatis spiritu. Et si sint differentiae notabiles unius loci ab alio, indicentur.

Quid fiat ut christianae vitae professio, si paululum defecit aut a recta via declinavit, sensim reducat.

85. Qua reverentia clericos, et maxime Episcopum et S. Pontificem, populus prosequatur. Can. 119.

86. Quae sit observantia:

can. 1248 circa praeceptum audiendi sacrum et abstinendi ab operibus servilibus diebus festis;

cann. 1252, 1254 circa abstinentiam et ieiunium;

can. 770 circa sollicitam baptismi collationem infantibus;

can. 859 circa communionem paschalem: quot sint ex viris et ex mulieribus qui, cum sint professione catholici, nihilominus eam negligunt, facta proportionem pro singulis centenis fidelium;

can. 863 circa frequentem communionem;

cann. 865 et 944 circa extrema sacramenta: an sint inter eos qui catholici censentur, qui haec sacramenta differunt, negligunt aut etiam recusant: et dicatur eorum numerus, habita proportione pro centenis;

cann. 1203, 1239 seqq. circa cremationis reprobationem et funera: dicatur, servata proportione ut supra, quot ex iis qui catholici dicuntur funeribus mere civilibus seu irreligiosis sepeliantur: an id contingat ex nimietate taxarum stolae, an ex alia causa.

87. Circa *matrimonium*: an matrimonia mere civilia, concubinitas et divortia habeantur, et qua proportione;

an vitia contra sanctitatem matrimonii irrepserint;

quid fiat ut haec mala removeantur.

88. Ubi catholici cum acatholicis mixti sunt, et mixta matrimonia habentur, dicatur numerus horum matrimoniorum tum absolutus tum relativus ad matrimonia non mixta: quatenus exinde detrimenta religioni proveniant:

an servantur ab his contrahentibus clausulae can. 1061.

89. *De christiana educatione prolis*: quomodo generatim parentes et qui loco parentum sunt, in sinu familiae satisfaciant gravissimae huic obligationi, de qua cann. 1113 et 1372: et quae cura sit ne ab hoc officio fideles deficiant.

90. *De scholis*: an in publicis scholis, praesertim elementaribus, servetur praescriptum can. 1373 de institutione religiosa puerorum.

Et si non, *qualibet de causa*; an cura sit fidelibus et clero instituendi pro catholicis pueris scholas confessionales, eosque avertendi a scholis acatholicis, neutris, mixtis, iuxta can. 1374.

91. De conditione et statu scholarum confessionalium, praesertim elementarium, enucleate referatur: quomodo sustententur, a quot alumnis frequententur, qualique profectu. Et si scholae confessionales institui non potuerint, indicetur causa:

et dicatur, an per varia opera post-scholastica, hoc est oratoria festiva, Congregationes Marianas, scholas catechisticas, aliisque modis, cautum pro viribus sit praeservationi puerorum et puellarum.

92. De religiosis et piis laicorum *associationibus*: an adsint in dioecesi tertii Ordines saeculares, et confraternitates, illae praesertim *SSmi Sacramenti* et *Christianae doctrinae*, aliaeque piaae Uniones potissimum pro iuvenibus: quo numero et quo religionis profectu.

93. An hae associationes servant omnes praescripta:

can. 690 de subiectione erga Ordinarium;

can. 691 de administrationis modo.

94. An adsint inter catholicos associationes illae, quae *sociales* vocantur, agricolarum, operariorum, mulierum in hunc vel alium caritativum finem, vel mutuum subsidium; an asyla pro infantibus, patronatus pro iuvenibus, pro emigrantibus etc., circuli pro iu-

ventute, laboratoria pro artificibus, vel pro puellis etc.: quo spiritu agantur: an directioni et moderationi Ordinarii et Apostolicae Sedis dociliter subsint: quatenus beneficia sive moralia sive temporalia praestent.

95. An cura sit ut qui hisce associationibus sive religionis et piis, sive socialibus adscripti sunt, in fidei doctrina instituantur et christianam vitam ducant.

96. An et qua diffusione ephemerides vel diaria obscoena, irreligiosa, modernistica vel liberalia dioecesim pervadant:

an libri quoque huius generis diffusi sint:

quid fiat ad tantum malum coercendum et quo fructu.

97. An massonicae sectae addicti, vel etiam massonicae tabernae in dioecesi habeantur: quanta et quali activitate operam adversus religionem moliantur: quid fiat ad occurrendum huic malo.

98. An socialismi societates habeantur: quot numero, quanti momenti et quali religionis noxa: et quid fiat ad hanc avertendam.

99. Utrum in exercitio iurium politicorum et civilium fideles catholici religionis bono et Ecclesiae libertati pro viribus consulant.

CAPUT XII.

IUDICIUM SYNTHETICUM ORDINarii CIRCA DIOECESIS STATUM

100. Denique Ordinarius, omnibus in universum complexis, dicat, praesertim in prima sua relatione, quid actu sentiat de materiali et morali conditione dioecesis, quae spes melioris status affulgeat, quatenus maiora discrimina immineant.

In sequentibus vero relationibus addat, quomodo et quo fructu ad effectum perduxerit monita et mandata, si quae S. Congregatio in sua responsione ad praecedentem relationem significaverit: et utrum progressus, regressus, an potius idem ferme persistens status in rebus fidei et morum haberi videatur in dioecesi: et quatenus de eo censeantur causae.

Datum Romae, ex aedibus S. C. Consistorialis, die 4 Novembris 1918.

† C. CARD. DE LAI, *Ep. Sabinen., Secretarius.*

L. † S.

† V. Sardi, *Archiep. Caesarien., Adressor.*

S. C. DE SACRAMENTIS

INSTRUCTIO

AD REV.MOS LOCORUM ORDINARIOS DE SCRUTINIO ALUMNORUM
PERAGENDO ANTEQUAM AD ORDINES PROMOVEANTUR.

(A. A. S., XXIII, pp. 120-129).

§ 1. — *De Ordinariorum munere sedulo scrutandi mores candidatorum
ante Ordinationem.*

1. Quam ingens Ecclesiae atque animarum saluti detrimentum inferant qui, divina destituti vocatione, sacerdotale ministerium inire praesumunt, angelicis ipsis humeris formidandum, neminem profecto fugit. Unde qui a Spiritu Sancto sunt positi regere Ecclesiam Dei, ad plurima atque ingentia avertenda mala ab ipsa Ecclesia atque a christifidelibus, sedulissimam adhibeant curam oportet, ne tanti ministerii aditus illis pateat, quibus, ob defectum sacerdotalis vocationis, aptandum est illud Christi Domini: « Amen, amen dico vobis: qui non intrat per ostium in ovile ovium sed ascendit aliunde, ille fur est et latro » (Ioann., x, 1).

Haec Sacra Congregatio de Disciplina Sacramentorum, quae vi can. 249 § 3 competens est in causis, quibus agitur de nullitate sacrae Ordinationis aut onerum eidem adnexorum, in iisdem agitandis, rem, ut plurimum, esse animadvertit de sacerdotibus querelam moventibus adversus sacram Ordinationem, qui, etsi probare non valeant se vi aut gravi metu fuisse adactos ad sacros Ordines suscipiendos, tamen ex iis quae in actis deducuntur, aperte ostendunt, se fuisse praepostero modo in sacram militiam adlectos, seu non satis fuisse exploratam vocationem, nec libera et spontanea voluntate sacros Ordines suscepisse. Quod grave incommodum ut penitus removeatur eadem Sacra Congregatio ea instanter recolere satagit, quae S. Paulus ad Timotheum scribens commendabat: « Manus cito nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis » (v, 22), quaeque relata sunt atque fusius explicata in Codice iuris

canonici: «Episcopus sacros Ordines nemini conferat, nisi ex positivis argumentis moraliter certus sit de eius canonica idoneitate: secus non solum gravissime peccat, sed etiam periculo se committit alienis communicandi peccatis» (can. 973, § 3).

2. In primis itaque Episcopus rationem habere debet eorum, quae vicens ius de Seminariorum disciplina constituit, necnon ceterarum normarum, quas ad nostra usque tempora Sacrae Congregationi de Seminariis et Studiorum Universitatibus ad rem praestituere placuit, uti Seminariorum alumni, iis qualitatibus se ornatos exhibeant, quae ad rite, sancte ac fructuose ministerium sacerdotale exercendum hodie requiruntur. His praeterea sunt accensenda quae ius canonicum praescribit quaeque respiciunt, praeter irregularitates, impedimenta quoad sacros Ordines suscipiendos, uti in cann. 983-987 cautum est, ceteraque, quae can. 973 in subiecto sacrae Ordinationis exigit.

3. Quae ut probe executioni demandentur, Episcopus seu Ordinarius in perscrutandis moribus eorum qui adscribi petunt sacrae militiae, prae oculis habeat oportet, maxime interesse ut a limine eiiciantur, seu ne ad tonsuram et minores Ordines admittantur ii, qui sacerdotio fungendo non sint apti, seu a Deo non sint vocati. Nam sacri Ordines, iuxta sacrorum canonum praescriptum, sub finem curriculum studiorum conferuntur: sed «turpius eiicitur, quam non admittitur hospes»; videlicet nemo nescit quam sit grave et difficile negotium, iuvenem dimittere quum paene absolverit studia theologica, nedum ob iam progressam aetatem, quocirca non facilis patet via ad aliud capessendum vitae et studiorum institutum, sed etiam ob humanarum relationum respectum, praecipue cum consanguineis et amicis, qui soliti sunt culpa, seu levitati ingenii, vertere huiusmodi mutationes in vitae ratione, unde fit ut nullus non moveatur lapis ut ultra procedat qui eatenus progressus est.

4. Praeterea, prouti eruitur ex processibus apud H. S. C. agitatatis de nullitate sacrae Ordinationis aut adnexarum obligationum, scrutatores bene perspectas habere debent rationes, quae passim adducuntur ab asserentibus, se veram voluntatem non habuisse recipiendi sacram Ordinationem, aut saltem se submittendi gravibus sacrae Ordinationi adnexis obligationibus. Hae rationes sunt aliae ipsis assertoribus *intimae* seu *intrinsecae*, veluti cupiditas commodiori clericali vitae, uti vulgaris opinio est, indulgendi, honores aucupandi, lucra sibi facile comparandi, effugiendi (et haec est hodie communissima ratio) manuum laborem, — ne cogantur fodere, seu agros excolere cum parentibus et fratribus, aut aliam similem vitae rationem prosequi; — vel fruendi privilegiis clericalibus, et potissimum exemptione a servitio militari, aut a foro saeculari; vel saltem cum clericali statu altiorem gradum, etiam civiliter aestimatum, consequendi. *Extrinseca* ratio ipsi postulanti et veluti *classica* in his causis, est metus gravis, sive absolutus sive relativus, uti est metus

reverentialis; utraque autem species metus est perspectissime a canonica iurisprudencia explanata.

Itaque haec Sacra Congregatio, quo facilius Rev.mi locorum Ordinarii praescriptis sacrorum canonum obtemperare valeant, sequentes tradit normas, respicientes scilicet methodum scrutationum, fontesque determinans unde veritas hauriri possit. Sed mens non est Sacrae Congregationi, ut omnes et singulae inquisitiones in singulis casibus absolute peragantur, cum non semel ex his nonnullae supervacaneae sint, aut non possibiles; sed ut ea colligantur, quae de moribus ordinandorum cognosci et explorata esse debent, antequam ad sacram Ordinationem tuto procedi possit.

5. Acta, quae in huiusmodi perscrutationibus conficiuntur, asservanda erunt sub secreto in Curiae tabulario.

§ 2. — *De scrutinio ante collationem primae tonsurae et minorum Ordinum faciundo.*

1. Appropinquante tempore, quo candidati erunt primam tonsuram et Ordines minores recepturi, scriptam ipsi exhibeant, duos saltem ante menses, moderatori Seminarii petitionem, sua manu exaratam et subscriptam, qua candide significant, se libera omnino voluntate atque spontanea, primam tonsuram et postea Ordines minores postulare.

2. Eiusmodi petitio, cui attestatio addenda erit de suscepto Baptismate et de recepto Confirmationis sacramento, ab eodem Seminarii moderatore, una cum sua personali informatione de oratoris idoneitate ad clericalem statum, Exc.mo Episcopo exhibebitur, qui nisi, attenta eiusdem moderatoris informatione habitisque forte prae oculis aliis notitiis sibi certo cognitis, dictam petitionem a limine reiiciendam esse existimaverit, normas de quibus infra observabit.

3. Quod si agatur de alumniis in regionalibus Seminariis vel in ecclesiasticis collegiis, tum italicis tum exteris, praesertim huius Almae Urbis, degentibus, horum moderator, nisi habitualiter peculiare mandatum inquirendi iuxta sequentes normas de eiusmodi petitionibus ab Episcopis alumnorum, attenta locorum distantia, habuerit, petitionem pariter ab ipsis alumniis sibi traditam, proprio eorum Episcopo, sua informatione munitam, mittendam curabit.

4. Ordinarius, in utroque casu, uti par est, ipsam petitionem ad eundem Seminarii moderatorem remittet, cum mandato inquirendi eius nomine et auctoritate de idoneitate et qualitatibus oratoris, pro tempore quo ipse in Seminario fuit.

Si forte desit Seminarii Moderator et alius eius vices gerat, aut Seminarii Moderatorem non eum esse, qui in casu utilem inquisitionem peragere valeat, censeat Ordinarius, hic mandatum inquirendi alii deferat.

5. Seminarii moderator, diligentissime notitiam de promovendis exquirere curabit ab alumnorum praefectis, praecipue si isti sacerdotali dignitate exornentur, tum etiam ab iis qui in Seminario doctorum gerunt munus, ipsosque non solum seorsum audiet, sed etiam insimul convocatos, de singularibus nempe vocationis signis, uti sunt pietas, modestia, castitas, de propensione ad sacras functiones, de studiorum profectu, de bonis moribus, ad quod inservire poterunt interrogatoria, congrua congruis referendo, quae in appendice habentur, iuxta Mod. II et III.

Quia in Seminariis dioecesanis coetus adesse debet deputatorum pro disciplina tuenda ad normam can. 1359, hi etiam, si de personis edocti sint, percontandi erunt in scrutiniis faciendis.

Quum Seminarii moderator Episcopo remittit notitias a se collectas illius mandato, suum pandat iudicium seu opinionem suam manifestet exinde habitam de candidati moribus et ingenio. Huiusmodi iudicium non parvi ponderis profecto erit: siquidem praesumitur, moderatorem, prae ceteris, de alumnis rectum iudicium fore laturum.

6. Ad rem autem intimius in singulis casibus perscrutandam, Episcopus, alumnorum, eorumque familiae parochio praeterea mandabit sedulo exquirere non modo de vocationis signis promovendorum, deque eorundem virtutibus, seu pietate, sed etiam de anteacta ipsorum vitae ratione et de praesenti; ac maxime percontabitur quomodo sese gesserint feriarum tempore, an videlicet quamdam animi levitatem ostenderint, vel profanis rebus indulserint; et quaenam sit publica ipsorum fama (Mod. II). Insuper num candidatorum parentes bona gaudeant existimatione, et quae sint rei familiaris rationes; num lucri seu quaestus causa, eos reluctantes importunis suasionibus, precibus vel minis, vel alio modo impellant ad sacerdotium ineundum, pertimescentes scilicet aliquod familiae obventurum damnum, sacra Ordinatione posthabita. Quod si haec incitamenta aut inconvenientia sint manifesta, vel prudens de iisdem adsit dubium, Ordinarius omnibus viribus ut ab incepto desistant ipsis suaviter suadebit, vel, si casus ferat, fortiter eosdem moneat parentes de poena excommunicationis ipso facto incurrenda, ab Ecclesia contra quocumque modo cogentes ad suscipiendos sacros Ordines statuta (can. 2352).

7. Quod si parochus consanguinitate vel affinitate sit cum promovendo coniunctus, Episcopus ab alio parochio aut sacerdote in loco commorante notitias sumere curabit; idque praecipue quum aliquis sacros Ordines, antequam canonicae perficiantur publicationes, vel iisdem legitime dispensatis vi can. 998, erit suscepturus. Non parum etiam proderit ad praecavenda mala, quae ex sacrae Ordinationis oneribus temere susceptis oriri solent, inquirere, num aliquod abnorme ex parentibus in candidatum manavisse coniici aut suspicari fas sit, ac praecipue num corporis habitus ad libidinem sit

proclivis, quod atavismum sapiat (Mod. II). Hanc inquisitionem quisquis Episcopus peragere curet pro suis subditis.

8. Praeterea Episcopus a Seminarii moderatore et ab huius gerente vices, seorsim auditis, quid de candidatis sincera fide sentiant, si fieri potest, expetat: quod quidem erit peragendum post iam acceptas notitias de ipsius mandato ab eodem moderatore collectas.

Aliae etiam personae sive ecclesiasticae sive saeculares probitate insignes, quae peculiare notitias de promovendis praebere possint, iuxta Mod. III interrogandae erunt, si eas interrogare, ex rerum et personarum circumstantiis, opportunum ducat Ordinarius, praecipue quum aliquid supersit dubii de moribus et canonica promovendi idoneitate.

9. Nec satis; nam penitius candidatorum animus singulatim erit explorandus ab Episcopo proprio vel, eo impedito, a Vicario generali, vel ex mandato, a Seminarii moderatore, seu etiam ab iis qui totius Seminarii disciplinae tutandae deputantur. Quod si agatur de alumnis degentibus in Seminariis extra dioecesim, mandatum ad hoc fieri poterit Episcopo loci commorationis vel ecclesiasticae personae dignitate fulgenti, vel ipsi Seminarii moderatori. Oportet enim, ne decipiat assensio vel fallat affectio, ut ordinandorum voluntatem Episcopus experiatur per se vel per alias memoratas personas, planeque noscat, num promovendi alienis potius suasionibus, obtestationibus, pollicitationibus pressi, seu etiam minis compulsi ac perterriti, sacram Ordinationem expetant; num etiam cognitum eis prorsus exstet, quaenam erunt onera ab eis suscipienda, ac praecipue quid caelibatus lex importet, et an parati sint hanc integre constanterque servare, divinae gratiae ope, atque opportunis rationibus pericula vitantes, adeo ut eorum conversatio, prout in Pontificali Romano legitur, probata et Deo placita exsistat, et digna ecclesiastici honoris augmento. Unde expediens erit ut idem Episcopus verba, quae in Pontificali Romano referuntur, candidatis perlegat, atque accuratius explicet, scilicet quod promovendi iterum atque iterum considerare debeant attente, quale onus appetant; quod ante sacram Ordinationem, cum sint liberi, liceat eis pro arbitrio ad saecularia vota transire; sacris autem susceptis Ordinibus, amplius per se non possint a proposito resilire, sed Deo famulari perpetuo et castitatem servare ipsos oporteat; ideoque, dum tempus est, adhortetur promovendos ut sedulo et coram Deo cogitent, quo certior idem Episcopus fiat, num in eiusmodi proposito perseverare ex animo intendant, atque ad eadem promissa implenda sint parati. Itaque verbis humanissimis ac more paterno eis suadebit, ut suum candide sibi animum pandant fidentissime, ipsis spondens suam, si opus fuerit, se praebiturum libenter operam, ut debita libertate fruantur; adeo ut, vero deficiente proposito, in re tam gravi, aliud comparari sibi munus possint, magis sui ingenii proclivitati accommodatum.

§ 3. — *De scrutinio habendo antequam clerici maioribus Ordinibus initientur.*

1. Quando ex peractis perscrutationibus prudenter inferri possit, postulatorem ad studia theologica admitti posse, et primam tonsuram et deinde minores Ordines ei conferri, de inquisitionum actis in Curiae archivo asservatis iterum ratio habenda erit, quum alumnus postulabit ut ad subdiaconatum promoveatur. Ast Episcopus, seu loci Ordinarius non solum attendere debet quae iam acta sunt, sed, antequam subdiaconatus conferatur, candidati mores iterum perscrutetur oportet, servata methodo iam explicata. Verum supervacaneum est adnotare, haud necesse esse denuo inquirere de iis, quae ad alumni originem, eiusque parentum indolem et ingenium atque anteactos alumni mores spectant, nisi iusta exorta sit suspicio notitias ante habitas veritati non fuisse consentaneas. Interest vero semper inquirere de alumni moribus eiusque morali-
bus qualitatibus, quomodo nempe istae se exhibuerint ex vita in Seminario acta, atque ex profectu in studiis. Quibus peractis inquisitionibus, si nulla adsit canonica ratio, quae alumnum a subdiaconatu arcendum fore suadeat, hic scribere debebit sua manu declarationem, iuramento ab ipso firmandam, in Appendice relatam (Mod. I), qua scil. ipse fatetur se omnimoda libertate ad sacrum Ordinem accedere, riteque perspecta habere omnia onera eidem adnexa. Quae quidem declaratio erit similiter a candidatis exaranda antequam ad reliquos sacros Ordines promoveantur, diaconatum nempe et presbyteratum.

2. Quum res est de diaconatu conferendo, ut plurimum sufficit prae oculis habere iam peractas inquisitiones, nisi interim novae perpendendae sint circumstantiae, quae dubitare cogant de sincero proposito candidati, aut de eius morali idoneitate servandi onera, obligationesque exsequendi sacris Ordinibus susceptas.

Eiusmodi forte exortum dubium depellendum erit, iis adhibitis inquisitionibus, iuxta normas traditas, pro casus qualitate, opportunis aut necessariis. Si vero res eo deducatur, ut clare pateat subdiaconum ad diaconatum promovendum, vel sacram vocationem reapse nunquam habuisse, aut eandem corruptis moribus amisisse, tunc res erit intimius perscrutanda, prouti modo dicemus de subdiacono ad diaconatum promovendo, et de presbyteratu conferendo.

3. Quoties Episcopus, antequam quis ad diaconatum aut ad sacerdotium initietur, pro certo habeat ex promovendi confessionibus aut ex aliis certis indiciis et probationibus susceptis, ipsum sacra revera vocatione esse destitutum, S. Sedem adire non omittat, candide et plane referens rerum statum, seu argumenta, quibus vehemens fovetur dubium de subdiaconi aut diaconi idoneitate ad onera maiora digne et fideliter perferenda. Res quidem agitur tanti

momenti, ut Ordinariorum conscientia graviter onerata maneat de hac obligatione, ut periculum amoveatur manus imponendi diacono vel presbytero, qui gravissimo sacrorum Ordinum oneri sustinendo, impar sit.

4. Ne autem ad hoc extremum res perducatur, in animo Episcoporum et locorum Ordinariorum alte sit repositum, magnopere interesse, ab ipso limine sacrae Ordinationis eos esse depellendos, qui sunt indigni et non vocati. Hi enim sanctuarium cum ingressi sint, ut humanae cupiditati aut alterius voluntati obsequantur, ut plurimum, non se praebent uti a Deo non vocatos, sed suam minus dignam agendi rationem omnimode obtegere seu simulare solent. Sunt alii, qui bona fide minores et sacros Ordines susceperunt, sed antequam presbyteratum consequantur, experiuntur se impares esse oneribus sacrae Ordinationis sustinendis, aut se vitiis vel moribus saecularibus implicarunt: in his, nimirum, facilius et apertius sanctae vocationis patebit defectus, iidemque ipsi, ut suae miserrimae conditioni consulatur, ultro efflagitabunt.

5. Maxime proinde interest praescriptas normas adamussim et diligentissime servari, antequam Episcopi candidatos ad clericalem militiam admittant, seu ad hunc finem dimissorias litteras pro suis subditis in aliena dioecesi degentibus Episcopo loci tradant. Exinde consequetur ut sacro Ordini adscripti digni dispensatores mysteriorum Dei evadant, atque magnopere tueantur provehantque in terris regnum Dei, quod tum catholicae tum civili reipublicae feliciter benevertet.

In plenariis Comitibus die 19 Decembris 1930 in Civitate Vaticana habitis, Emi ac Rmi Patres Cardinales instructionem hanc diligenter perpensam examine, concordi suffragio adprobarunt; eamque SSmus Dominus Noster Pius divina Providentia Pp. XI, in audientia diei 26 dicti mensis et anni, audita relatione infrascripti Secretarii Sacrae Congregationis, ratam habere et confirmare dignatus est, mandans praeterea ut eadem instructio omnibus Rmis locorum Ordinariis notificetur, ab ipsis adamussim observanda; praecipiens etiam ut in Seminariis quolibet anno, studiorum curriculo ineunte, alumnis perlegatur, deque hisce praescriptionibus fideliter adimpletis in ordinaria de statu dioecesis relatione S. Sedem edocere non omittant; contrariis quibuscumque non obstantibus.

Placeat Rmis locorum Ordinariis de huius Instructionis receptione huic Sacrae Congregationi referre.

Datum Romae ex aedibus Sacrae Congregationis de Disciplina Sacramentorum, die 27 Decembris 1930.

† M. Card. LEGA, *Praefectus*.

L. † S.

D. Jorio, *Secretarius*.

APPENDIX

Mod. I.

Declaratio propria manu subscribenda a Candidatis in singulis sacris Ordinibus suscipiendis, iuramento coram Ordinario praestito ¹.

Ego subsignatus .....

.....
cum petitionem Episcopo exhibuerim pro recipiendo subdiaconatus (seu diaconatus vel presbyteratus) Ordine, sacra instante Ordinatione, ac diligenter re perpensa coram Deo, iuramento interposito, testificor in primis, nulla me coactione seu vi, nec ullo impelli timore in recipiendo eodem sacro Ordine, sed ipsum sponte exoptare, ac lena liberaque voluntate eundem velle, cum experiar ac sentiam a Deo me esse revera vocatum.

Fateor mihi plene esse cognita cuncta onera caeteraque ex eodem sacro Ordine dimanantia, quae sponte suscipere volo ac propono, eaque toto meae vitae curriculo, Deo opitulante, diligentissime servare constituo.

Praecipue quae caelibatus lex importet clare me percipere ostendo, eamque libenter explere atque integre servare usque ad extremum, Deo adiutore, firmiter statuo.

Denique sincera fide spondeo iugiter me fore, ad normam ss. Canonum, obtemperaturum obsequentissime iis omnibus, quae mei praecipient Praepositi, et Ecclesiae disciplina exiget, paratum virtutum exempla praebere sive opere sive sermone, adeo ut de tanti officii susceptione remunerari a Deo merear.

Sic spondeo, sic voveo, sic iuro, sic me Deus adiuvet et haec Sancta Dei Evangelia, quae manibus meis tango.

..... die ..... mensis ..... anni .....

(Manu propria)

---

¹ Iuxta instructionem S. Congregationis de Disciplina Sacramentorum diei XXVII mensis decembris an. MDCCCXXX.

Mod. II.

Inquisitio ope Parochorum peragenda.

Parochus in sua scripta relatione super his mentem suam aperiet :

1. Num clericus in explendis pietatis operibus, videlicet in piis peragendis commentationibus, in audienda Missa, in visitatione Ssmi Sacramenti atque in mariali rosario recitando sedulus et devotus exstet.

2. Num ad sacram Confessionem et ad sacram Synaxim crebro ac devote accedat.

3. Num diligenter ac pie in sacris functionibus suum ministerium expleat.

4. Num christianae doctrinae tradendae, quatenus huic extra Seminarium addictus fuerit ¹, suam operam navet.

5. Num studium curamque prodat divinum provehendi cultum, animarum curandi bonum, atque ad sacra exercenda ministeria propensionem patefaciat.

6. Quibus speciatim intendat studiis, et qua sedulitate.

7. Num profanis perlegendis libris diariisque, odium contra fidem, vel bonos mores, foventibus, sit deditus.

8. Num autumnalibus feriis, extra Seminarium clericali veste usus sit atque utatur.

9. Num praedictis feriis cum aliquibus utriusque sexus personis non bonae famae, aut etiam bonae famae sed cum scandalo et admiratione fidelium, si agatur de personis alterius sexus, familiaritatem foverit, vel loca frequentaverit haud suspicione carentia.

10. Num in loquendo probum ac integrum sese ostenderit.

11. Num occasionem praebuerit ut censoria nota afficeretur circa mores, vel Ecclesiae doctrinam et praecepta.

12. Quomodo se gerat cum pueris, puellis aliisque diversi sexus personis.

13. Num se proclivem exhibeat ad vitae commoda, ad copiosum hauriendum vinum, ad liquores sumendos, atque ad profana oblectamenta capienda.

14. Num caritatem ostendat, demissionemque atque obsequium iis qui praesunt, praebeat.

15. Quae sit publica de ipsius vocatione opinio.

16. Num inter parentes alicuius infirmitatis indicia, ac praecipue

---

¹ Priusquam vero candidatus ad ultiores sacros Ordines promoveatur, si nondum praefato muneri addictus fuerit, addici debet.

mentis morumque pravorum, adsint, quae atavismum suspicari sinant.

17. Num parentes, vel alter e familia ipsum impellant ad sacerdotium ineundum.

Mod. III.

Interrogatorium aliis personis probis proponendum.

Quo autem facilius personae probae interrogationibus responsa praebeant, haec ab ipsis erunt exquirenda:

1. An clericus sive in ecclesia, sive in consuetudine cum aliis habenda, pie, graviter, prudenterque se gesserit ac gerat.

2. An aliquod de sua vocatione ad sacros Ordines foveri possit dubium, et qua ratione.

3. An parentes vel alter e familia ad eosdem suscipiendos sacros Ordines ipsum impellant.

4. An familiariter utatur cum iis, qui in suspicionem veniant de fidei carentia, vel de malis moribus.

5. Quae sit publica et praecipue praestantiorum hominum estimatio de agendi ratione, tum morali tum religiosa, eiusdem clerici, et de eius vocatione ad sacerdotium ineundum.

S. C. DE RELIGIOSIS

NORMAE

SECUNDUM QUAS

Sacra Congregatio de Religiosis

IN NOVIS RELIGIOSIS CONGREGATIONIBUS APPROBANDIS

procedere solet

(A. A. S., XIII, pag. 312 sqs.).

PROOEMIUM

1. Parvus hic Normarum codex nihil aliud est quam sectio prior Normarum pro approbandis religiosis Institutis votorum simplicium, quae auctoritate Sacrae Congregationis EE. et RR., anno 1901, in lucem prodierunt, novo tamen Codici universali iuris canonici accommodata. Secunda enim sectio Normarum, post Codicis promulgationem, iam non videtur necessaria, cum constitutionum scriptores et prae oculis habere debeant canones, qui religiosos respiciunt, et consulere possint probatos auctores, qui de religiosis, post editas praefatas Sacrae Congregationis EE. et RR. Normas, scripserunt.

2. Sicut vero novae Normae antiquarum titulum adamussim retinent, ita et eundem duplicem finem. Huc enim spectant:

a) ut in novis religiosis Congregationibus earumque constitutionibus approbandis stabilis quaedam praxis servetur;

b) ut, tam locorum Ordinariis, quam ipsarum Congregationum Superioribus, documenta et informationes, ad Sacram Congregationem transmittenda, in prospectu sint, quo huiusmodi approbationum negotia facilius et celerius expediantur.

CAPUT I.

DE DIVERSIS GRADIBUS APPROBATIONIS RELIGIOSARUM CONGREGATIONUM

3. Quoties aliquis Episcopus, iuxta canonem 492 § 1, novam aliquam religiosam votorum simplicium Congregationem condere opportunum iudicaverit, re adhuc integra, Sacram Congregationem de Religiosis adeat, eam distincte docendo de iis, quae necessaria sunt, ut ipsa Sacra Congregatio de opportunitate novae foundationis mature iudicare possit.

4. Docebit praesertim, quis qualisque sit novae Congregationis auctor et qua is causa ad eam instituendam ducatur; quibus verbis conceptum sit Congregationis condendae nomen seu titulus; quae sit forma, color, materia habitus a novitiis et professis gestandi; quot et quaenam sibi opera Congregatio assumptura sit; quibus opibus tuitio eiusdem contineatur; an similes in dioecesi sint Congregationes, et quibus illae operibus insistant.

5. Licentia vero obtenta, iam nihil obstat, quominus novam Congregationem condat. Congregatio tamen ita condita iuris erit dioecesani; ac propterea, etiam post suam foundationem, quamvis decursu temporis in plures dioeceses diffusa, usque tamen dum pontificiae approbationis aut laudis testimonio caruerit, vi canonis 492 § 2, remanet dioecesana, Ordinariorum iurisdictioni, ad normam iuris, plane subiecta.

6. *Decretum laudis.* Est primus actus quo S. Sedes ad novae Congregationis opus manum ita admovet, ut desinat esse simpliciter dioecesana. Per hunc actum, Sacra Congregatio Religiosorum Sodalium negotiis praeposita, praemissa narratione proemiali foundationis novae Religionis, eius tituli, finis, votorum, formae regiminis ac auctoritatis Supremi Moderatoris, concludit: «SSmus Dominus noster N..., attentis litteris commendatitiis Antistitum, quorum in dioecesibus Instituti, de quo agitur, domus reperiuntur, Institutum ipsum, uti Congregationem religiosam sub regimine Moderatoris Generalis..., praesentis Decreti tenore, amplissimis verbis laudat ac commendat; salva Ordinariorum iurisdictione ad normam sacrorum canonum».

7. Hoc decretum laudis conceditur si, post elapsam a prima fundatione congruum tempus, nova Congregatio satis diffusa fuerit et dederit fructus pietatis, observantiae religiosae et spiritualis emolumenti; de quibus constare debet per litteras testimoniales Antistitis vel Antistitum Ordinariorum, in cuius vel in quorum dioecesibus, seu territoriis, Congregatio habet domos vel domum.

8. Ad obtinendum decretum laudis exhiberi debent Sacrae Congregationi:

a) supplex libellus ad Summum Pontificem, subsignatus a supremo Moderatore et a suis Assistentibus seu Consiliariis;

b) litterae testimoniales Ordinariorum de quibus supra (cf. art. 7); quae litterae obsignatae et sub secreto mitti debent;

c) relatio a Moderatore supremo et a suis Assistentibus seu Consiliariis subscripta, ac ut authentica et veridica ab Episcopo domus principis Congregationis laudandae confirmata, qua exponatur, non modo ipsius Congregationis origo cum nomine fundatoris eiusque praecipuis qualitatibus, sed etiam eius status personalis, disciplinaris, materialis et oeconomicus, addita praeterea notitia de novitiatus institutione, de novitiorum et postulantium numero ac disciplina;

d) Constitutiones ab Episcopo recognitae et approbatae, lingua vel latina, vel italica, vel gallica conscriptae et typis impressae;

e) denique, si agatur de aliqua Congregatione tertiariorum in communi viventium, etiam testimonium Moderatoris generalis primi Ordinis, quo constet eam eidem primo Ordini fuisse aggregatam, iuxta canonem 492 § 1.

9. *Decretum approbationis.* Conceditur decretum approbationis novae Congregationi, si, post datum decretum laudis, per satis diuturni temporis experimentum probatur eius firma compago, constitutionum accommodatio et vigens observantia, regiminis recta ratio, religiosorum studium servandae disciplinae in vinculo caritatis ad intra, et zelus in adimplendis operibus suae Religionis propriis ad extra.

10. De praedictis conditionibus constet oportet tum ex relatione status Congregationis, quam iterum, prout supra in art. 8 c) describitur, supremus Moderator exhibere debet, cum supplicem libellum porrigit ad obtinendam approbationem; tum etiam ex commendationis litteris, iterum dandis, ut supra clausis, ab omnibus Ordinariis, in quorum territoriis aliqua novae Religionis domus sita est, tum demum ex constitutionum codice, iterum S. Congregationi exhibendo.

11. Per hoc alterum decretum, de quo sermo est: « Sanctissimus Dnus Noster N..., attenta ubertate salutarium fructuum, quos tulit Congregatio religiosa N..., attentisque..., eam approbat et confirmat sub regimine Moderatoris Generalis; salva Ordinariorum iurisdictione ad normam sacrorum canonum ».

12. Quamvis inter decretum laudis et decretum approbationis congrui temporis decursus, ut supra dictum est (cf. art. 9), plerumque exigatur, nonnumquam tamen, licet raro, decretum definitivae approbationis conceditur, quin huic decretum laudis praecurrerit. Quod quidem fit, si conditiones in favorem novae Reli-

gionis, cum primum se sistit coram Sacra Congregatione, ita sunt numeris omnibus absolutae, ut nulla videatur ratio ulterius differendi definitivam approbationem.

CAPUT II.

DE CONGREGATIONIBUS CAUTE TANTUM, AUT NULLO MODO LAUDANDIS ET APPROBANDIS

13. Nullae fere, ni forte in missionum regionibus, laudandae approbandaeve erunt Congregationes, quae certo proprioque fine non praestituto, quaevis universae pietatis ac beneficentiae opera, etiamsi penitus inter se disiuncta, exercenda amplectuntur.

14. Cautissime procedendum est in approbandis novis Congregationibus, quae non vivunt nisi ex eleemosynis, atque stipe ostiatim collecta. Approbatis inculcanda est fidelis observantia canonum 622, 623 et 624.

15. Nec facile approbandae sunt, praecipue cum votis perpetuis, novae Sororum religiosae Congregationes, quae sibi proponunt finem in privatorum domiciliis infirmos utriusque sexus diurna atque nocturna cura iuvandi, vel domesticum servitium quotidianum in familiis pauperum et operariorum exercendi. Si vero approbatio aliquando et ob iustas causas concedenda videatur, in constitutionibus prudenter praescribantur conditiones et cautela, quibus Sorores a periculis liberentur.

16. Item non facile conceditur approbatio Sororum Sodalitii, quae sibi constituent scopum specialem:

a) instituendi in suis domibus valetudinaria aut diversoria pro personis utriusque sexus;

b) instituendi hospitia pro sacerdotibus suscipiendis;

c) docendi in scholis adolescentulorum, aut in iis, quae mixtae dicuntur, in quibus scilicet pueri et puellae simul congregantur.

17. Multo minus approbantur Congregationes quae sibi assumendum proponerent curam immediatam puerulorum in cunis vagientium, vel mulierum parturientium in domibus, vulgo dictis *Maternitatis*, vel alia huiusmodi caritatis opera, quae virgines, Deo dicatas et habitu religioso indutas, dedecere videantur.

18. Demum animadvertendum est, nullam virorum Religionem, ad normam can. 500 § 3, sine speciali privilegio, posse sibi subditas habere religiosas Congregationes mulierum, aut earum curam et directionem retinere sibi specialiter commendatam.

CAPUT III.

DE APPROBATIONE CONSTITUTIONUM

19. Pro obtinenda constitutionum approbatione supplex libellus, subsignatus a Moderatore supremo cum suis Assistentibus seu Consiliariis, Sacrae Congregationi Religiosorum Sodalium negotiis praepositae porrigendus est, una cum constitutionum codice, relatione et commendationis litteris, prout supra, in art. 8 *b)*, *c)*, *d)* et 10.

20. In approbandis vero constitutionibus S. Congregatio per hos fere gradus procedit:

a) Dilatio cum animadversionibus. Nimirum si, instituto examine, constat multis correctionibus constitutiones indigere, differtur ad opportunius tempus petita approbatio, atque interim communicantur animadversiones, quibus ea indicantur, quae praecipue in exhibitis constitutionibus corrigenda, reformanda, addenda vel demenda sint.

b) Approbatio ad experimentum. Si exhibitae constitutiones tempore et usu non satis comprobatae videantur, et ceteroquin nec plurimis nec gravibus animadversionibus obnoxiae sint, fit ex officio prima correctio in textu; et datur decretum quo SSmus constitutiones, prout in correcto exemplari continentur, ad certum tempus, ex. gr. ad septennium, per modum experimenti, approbat atque confirmat.

c) Approbatio definitiva. Cum denique sufficiens praecesserit experimentum, constitutionum codex, in paucis iam emendandus, absolute corrigitur, et datur decretum quo SSmus constitutiones definitive approbat atque confirmat.

21. Quae vero de approbatione constitutionum disiuncte hucusque descripta sunt, coniunctim saepissime cum approbatione Congregationis hac ratione procedunt:

a) cum decreto laudis Congregationis dantur interdum opportuna animadversiones in folio super constitutionibus, termino praestituto, intra quem constitutiones ipsae emendatae Sacrae Congregationi iterum exhibendae sunt; quae tamen, si multis indigeant emendationibus, communicantur Congregationi, antequam concedatur decretum laudis; ita ut, in utroque casu, omne ius constitutiones propria auctoritate immutandi, vel emendandi, ademptum censeatur, post obtentum decretum laudis;

b) regulariter approbatio Congregationis conceditur, una cum decreto, quo constitutiones in textu emendatae approbantur, saltem experimenti gratia ad certum tempus.

CAPUT IV.

DE EXCLUDENDIS A TEXTU CONSTITUTIONUM

22. Excludenda sunt a textu constitutionum:

a) praefationes, introductiones, prooemia, notitiae historicae, litterae hortatoriae vel laudatoriae, exceptis decretis laudis et approbationis a S. Sede concessis;

b) citationes textuum Sacrae Scripturae, Conciliorum, sanctorum Patrum, theologorum et quorumvis librorum vel auctorum;

c) citationes dispositionum, sive peculiaris directorii, sive privati caeremonialis aut manualis, sive cuiuscumque codicis consuetudinum vel usuum Congregationis, ne forte praefati libri aut codices approbati videantur; quamquam huiusmodi libros ad Sacram Congregationem mittere oportet, ut de eis opportune cognoscere possit;

d) quaevis mentio de legibus civilibus, de ordinationibus magistratuum civilium, de approbatione gubernii et similibus;

e) omnia ea quae respiciunt munera et officia Episcoporum et confessoriorum: cum pro his non scribantur constitutiones, sed pro religiosis;

f) ordo studiorum et normae vivendi pro alumnis ac minute descripta horaria actuum diei pro domibus et operibus Congregationis;

g) quaestiones theologiae dogmaticae vel moralis, decisiones doctrinarum controversarum, praesertim in materia votorum;

h) termini iuris canonici qui Congregationibus religiosis applicari non possunt; verbi gratia, *Regula, Ordo, Monasterium, Moniales*, etc.; quorum loco respective dicendum est: *Constitutiones, Congregatio religiosa*, seu *Religio votorum simplicium, Domus, Sorores*, etc.;

i) licet brevia spiritualis et religiosae vitae documenta sint opportuna, excludendae tamen sunt prolixiores instructiones asceticae, exhortationes spirituales ex professo, et mysticae considerationes, quae omnia aptius pertractantur in libris asceticis: cum constitutiones continere debeant tantum leges constitutivas Congregationis et directivas actuum communitatis, sive quod ad gubernium attinet, sive quod ad disciplinam et normam vitae;

k) minutissime quaelibet praescriptiones circa secundaria et infima officia, quae respiciunt culinam, valetudinarium, vestimentorum curam, etc.: cum istae gravitatem textus constitutionum a Sancta Sede Apostolica approbandarum, minime deceant;

l) dispositiones denique cuiusvis generis, quae, sive explicite sive implicite, aliquid contra ius contineant.

CAPUT V.

GENERALIA IN CONSTITUTIONIBUS REQUISITA

23. Constitutionum codex continere debet ea quae respiciunt notiones et dispositiones:

a) de religiosae Congregationis natura, votis, membris et modo vivendi;

b) de Congregationis gubernio, administratione et officiis.

24. Haec vero omnia distribui possunt in duas, tres vel quatuor partes, sed summopere commendatur brevitatis, claritas et optimus ordo.

25. Constitutiones dividantur in partes, partes in capita, capita in articulos, seu paragraphos; hisce praeponantur numeri ab initio ad finem progredientes.

CAPUT VI.

SPECIALIA DE TITULO

26. Titulus seu nomen Congregationis religiosae desumi potest vel a Dei attributis, vel a Sanctae nostrae Religionis mysteriis, vel a festis Domini et Beatissimae Virginis Mariae, vel a Sanctis, vel a fine speciali ipsius Congregationis.

27. Ne nomen seu titulus Religionis iam constitutae usurpent novae Congregationes, iam cautum est in canone 492 § 3. Ut igitur huic dispositioni satisfiat, debent novae religiosae Congregationes aliquid saltem titulo iam approbatarum addere, quo distinctio inter singulas satis appareat.

28. Cavendum insuper, ne tituli religiosarum Congregationum vel nimis artificiose compositi sint, vel quampiam devotionis speciem, a Sancta Sede Apostolica non probatam, exprimant aut innuant.

DECRETUM

Sanctissimus Dominus Noster Benedictus divina Providentia PP. XV, in audientia concessa die 6 martii 1921 R. P. D. Secretario Sacrae Congregationis de Religiosis, audito suffragio Eminentissimorum ac Reverendissimorum Patrum Cardinalium eidem Sacrae

Congregationi praepositorum, suprascriptas Normas, ab eadem Sacra Congregatione servandas, approbavit.

Datum Romae ex Secretaria Sacrae Congregationis negotiis Religiosorum Sodalium praepositae, die 6 martii 1921.

TH. Card. VALFRÉ DI BONZO, *Praefectus*.

L. † S.

Maurus M. Serafini, Ab. O. S. B., *Secretarius*.

INSTRUCTIO de secundo Novitiatus anno.

(A. A. S., XIII, pag. 539 et sqs.).

Plures exstant religiones in quarum constitutionibus praescribitur alter novitiatus annus et facultas fit Superioribus adhibendi tyrones, eo perdurante, in operibus Instituti exercendis. Ne vero exinde aliquid detrimenti capiat tyronum religiosa informatio et abusus qui irrepere possent arceantur, haec Sacra Congregatio Negotiis Religiosorum Sodalium praeposita, occasionem nacta revisionis constitutionum singularum religionum ad Codicem conformatarum, rem diligenti studio subiecit et Eminentissimi Patres, in plenario coetu diei 17 iunii 1921, omnibus perpensis, sententiam suam aperuerunt, quae in audientia diei 25 eiusdem mensis Ssmo D. N. Benedicto PP. XV relata fuit.

Sanctitas porro Sua sententiam probavit simulque mandavit, ut hac de re instructio ederetur, cui omnes et singulae congregationes religiosas, in quibus secundus novitiatus annus ex constitutionum praescripto peragitur, integre se conformare teneantur.

I. Quoties igitur constitutiones praescribant secundum novitiatus annum in eoque sinant novitios in operibus propriis Instituti se exercere, hoc liceat, salvis fundamentalibus novitiatus legibus. Ideoque prae oculis habendum est novitiatum esse institutum ad novitiorum animos informandos, in iis quae ad vitia extirpanda, motus animi compescendos, virtutes acquirendas necnon vitam regularem addiscendam per constitutionum studium, pertinent; ut novitii ad christianam perfectionem per evangelicorum consiliorum

ac votorum professionem, in quo praecise cuiusque religiosi finis consistit, tendere discant. Et iure merito novitiatus ultra annum praescribitur in aliquibus Institutis, ex eis praecipue quorum religiosi operibus exterioribus dant operam, quippe qui variis distracti curis, saeculi periculis magis obnoxii, solidiore atque firmiore spiritus fundamento egent. Quamobrem mandat haec Sacra Congregatio ut, etiam secundo novitiatus anno perdurante, ante omnia quaelibet munia disciplina spiritualis vitae apprime curetur.

II. Fas tamen esto, secundo novitiatus anno, novitio vel novitiae Instituti operibus vacare si id ferant constitutiones; verum prudenter et moderate id fiat, tantummodo ad novitiorum instructionem; nec unquam in iisdem operibus tyrones adeo occupentur, ut per se soli officia exerceant (v. gr.: supplendo in scholis magistris aut quasi-magistris absentibus, vel in nosocomiis infirmis ministrando), sed operibus ipsis vacent sub directione et vigilantia gravis religiosi, vel religiosae, qui verbo doceat exemploque praecurrat.

III. Si quando a constitutionibus permittatur ut novitius vel novitia, secundo novitiatus anno, ad opera Instituti extra domum novitiatus mittatur, hoc nonnisi per modum exceptionis agatur et dummodo gravis adsit causa, quae id suadeat: haec autem causa ex parte novitii vel novitiae se habere debet, quatenus in domo novitiatus aut sufficienter institui nequeant, aut ibidem aliter permanere non valeant; numquam vero, sub quocumque praetextu, sufficiens esse causa possit necessitas aut utilitas religionis, si, exempli gratia, ex deficientia religiosorum novitii in operibus Instituti illis substituerentur.

IV. Sive autem in domo novitiatus, sive extra, tyrones permanserint, duobus ante professionem mensibus ab omni opere externo abstineant, si extra novitiatum fuerint, ad illum revocentur, ut per integrum bimestre ad professionem emittendam, in spiritu suae vocationis firmati, se praeparent.

V. SSmus Dominus Noster Benedictus Pp. XV in audientia habita a R. D. P. Ab. Secretario die 3 novembris 1921 tenorem huius Instructionis approbavit eamque ab omnibus servari mandavit.

Datum Romae ex Secretaria Sacrae Congregationis de Religiosis die mense et anno ut supra.

TH. CARD. VALFRÉ DI BONZO, *Praefectus*.

L. † S.

Maurus M. Serafini, Ab. O. S. B., *Secretarius*.

INSTRUCTIO

SEU ELENCHUS QUAESTIONUM AD QUAS RESPONDENDUM EST A MODERATORIBUS SEU MODERATRICIBUS GENERALIBUS INSTITUTORUM VOTA SIMPLICIA PROFITENTIUM IN RELATIONE AD S. SEDEM QUINTO QUOQUE ANNO TRANSMITTENDA.

(A. A. S., XIV, pag. 278 et sqs.).

(*A Sacra Congregatione Episcoporum et Regularium primum edita, ad tramitem Codicis iuris canonici a Sacra Congregatione de Religiosis revisa et emendata*).

PRAEMITTENDA

1. Doceatur quae decreta approbationis seu commendationis, et quando, Institutum a S. Sede obtinuerit.

2. Quinam sit finis sive scopus peculiaris Instituti.

3. Num titulus Instituti ab initio assumptus aut scopus vel habitus sodalium aliquatenus postmodum immutati fuerint et quanam auctoritate.

4. Quot sint sodalium classes. Quaenam vota emittantur.

5. * Quot sodales ab initio usque in praesens, aut saltem ultimo vicennio, habitum Instituti induerint.

6. * Quot sodales a fundatione Instituti usque in praesens, aut saltem ultimo vicennio, et quomodo, ab eo recesserint, sive tempore novitiatus, sive post emissa vota temporanea, sive post emissa vota perpetua. Num et quot fuerint *fugitivi vel apostatae*.

7. Quandonam ultima relatio ad S. Sedem missa fuerit.

I. — DE PERSONIS

A) *De admissis.*

8. Quot postulantes ab ultima relatione admissi fuerint.

9. Num pro singulis habita sint testimonia a iure requisita; speciatim vero litterae testimoniales:

a) pro viris in genere,

b) pro clericis,

---

* Ad interrogationes aut interrogationum partes asterisco notatas nonnisi in prima, post promulgatam hanc instructionem, relatione respondendum erit.

c) pro illis (viris aut respective mulieribus) qui in Seminario, collegio vel alius religionis postulatu aut novitiatu fuerunt; et quidem iureiurando firmatae.

10. Num speciali aliquo modo seu industria ad nomen Instituto dantum quis allectus fuerit; et praesertim num ephemeridum ope moderatores hunc in finem usi sint.

11. Num praeterea exquisita fuerit sufficiens notitia circa eorum indolem et mores quoties id necessarium erat vel opportunum.

12. Quoties et super quibus impedimentis seu defectibus dispensatio necessaria fuerit et a quonam Superiore ecclesiastico concessa.

13. Num postulatum omnes ii quibus praescriptus est peregerint per tempus statutum in domo in qua regularis disciplina servetur.

B) *De Novitiis.*

14. Quot et quatenus sint domus novitiatu et num unaquaeque auctoritate S. Sedis instituta sit.

15. Quot novitii post ultimam relationem habitum Instituti susceperint.

16. Quot nunc in novitiatu degant.

17. Num novitii a professis rite separati existant.

18. Num omnes habeant integrum exemplar constitutionum.

19. Num omnes ante professionem per annum integrum et continuum in domo novitiatu sub cura magistri degerint.

20. Num magister novitiorum ab omnibus officiis oneribusque vacet, quae novitiorum curam et regimen impedire possint.

21. Num, quantum et qua auctoritate, tempus novitiatu, ultra terminum in constitutionibus praefinitum, prorogatum vel immutatum fuerit.

22. Utrum novitii primo novitiatu anno vacaverint tantummodo exercitiis pietatis, an aliis etiam et quibus operibus addicti fuerint.

23. Num durante secundo anno novitiatu (ubi peragitur) novitii in alias domus missi fuerint, et num servata fuerit instructio S. C. de Religiosis diei 3 novembris 1921.

24. (*In Institutis Sororum*). Num ante admissionem ad habitum, ad primam professionem temporariam et ad professionem perpetuam, Episcopus vel eius delegatus praescriptam voluntatem aspirantis, et gratuito, exploraverit.

25. Num professioni, quoties locus erat, praemissa fuerit vel alias opportune peracta cessio administrationis propriorum bonorum ac dispositio de eorundem usu et usufructu.

26. Num a novitiis ante professionem votorum temporariorum testamentum de bonis praesentibus vel forte obventuris libere conditum fuerit.

C) De Professis.

27. Quot nunc sint in Instituto sodales:

a) votorum temporariorum,

b) votorum perpetuorum.

28. Num vota temporaria semper tempore debito fuerint renovata.

29. Num sodales tempore debito ad vota perpetua admissi fuerint post elapsum tempus votorum temporariorum.

30. Quot sodales sive professi sive novitii post ultimam relationem obierint.

D) De egressis et dimissis.

31. Quot post ultimam relationem ab Instituto recesserint:

a) ex novitiis,

b) ex professis expleto tempore votorum temporariorum,

c) perdurantibus votis temporariis,

d) post emissa vota perpetua.

32. Num in dimittendis sodalibus semper observatae fuerint, pro casuum diversitate, normae in sacris canonibus et in propriis constitutionibus praescriptae.

33. Num (excepto casu urgenti de quo in cann. 653 et 668) aliquis dimissus aut egressus fuerit:

a) ante acceptam sententiae vel decreti confirmationem ab Apostolica Sede, si agatur de viris professis a votis perpetuis; vel ante acceptam ab eadem S. Sede decisionem, si de Sororibus a votis perpetuis professis agatur,

b) pendente recursu ad S. Sedem, si de professis a votis temporariis,

c) absque praevia dispensatione, ab ipso religioso expostulata, super votis emissis.

34. (*In Institutis sororum*). Num egressis quacumque de causa dos, quomodolibet constituta, integre tradita fuerit, una cum suppellectili quam ad Institutum attulerant, in eo statu in quo tempore egressus reperiebatur.

35. Num iis quae, sine dote receptae, ex propriis bonis sibimet providere non valebant, in casu egressus ex Instituto, necessaria ex caritate suppeditata fuerint, quibus modo tuto ac convenienti domum redire et per aliquod tempus honeste vivere potuerint.

II. — DE REBUS

A) De domibus.

36. Quot domos Institutum habeat, et in quibusnam dioecesibus: an et quot habeat provincias.

37. An et quot novae domus post ultimam relationem apertae

fuerint: et an in omnibus intercesserit legitima auctoritas et servata fuerit ratio in constitutionibus praescripta.

38. Quot sodales diversarum classium in singulis domibus commorentur, et (si diversa opera ab Instituto exercentur) quibusnam operibus addicti sint.

39. Num post ultimam relationem domus aliqua suppressa fuerit et cuiusnam auctoritate.

40. Utrum singuli sodales proprias cellas habeant, an saltem in communi dormitorio suum quisque cubile convenienter ab omnibus aliis separatum.

41. Num infirmis curandis separatus locus undequaque aptus additus sit.

42. Num pro recipiendis hospitibus adsint in domo cubacula sufficienter, ut decet, a communitate religiosa separata.

43. (*In Institutis Sororum*). Num habitatio capellani sive confessarii ingressum separatum et nullam cum Sororum habitatione communicationem habeat.

B) De bonis.

44. Quinam fuerint ab ultima relatione annui redditus et expensae:

a) tum Instituti in communi;

b) tum uniuscuiusque domus.

45. Num ab ultima relatione sive Institutum in communi, sive certae domus in particulari, nova bona mobilia vel immobilia et cuius valoris obtinuerint.

46. Num pecuniam semper utili foenori et honesto ac tuto collocaverint.

47. Utrum et quam iacturam bonorum suorum, post ultimam relationem, fecerint, vel damna subierint, et qua de causa.

48. Num et quae bona, sive immobilia sive mobilia pretiosa abalienaverint, et qua facultate.

49. Num illorum bonorum, quae *capitalia* vocantur, partem aliquam consumpserint.

50. Num arca communis vel domus aliqua particularis aere alieno gravetur, et quanto.

51. Num ab ultima relatione nova debita contraxerint; quae nam, et qua auctoritate.

52. Num bona temporalia, tum religionis universae, tum singularum provinciarum et domorum, per oeconomos rite deputatos administrantur ad normam sacrorum canonum et constitutionum.

53. Num oekonomi, sive generalis sive locales, rationem suarum administrationum praescriptis temporibus reddiderint; et num huiusmodi rationes modo praescripto examinatae et approbatae fuerint.

54. Num lites de bonis habeant.

55. Num pecuniae aliaeque res pretiosae caute custodiantur iuxta normas hac de re traditas et praescriptum constitutionum.

56. Num et quo pacto pecuniam sive res pretiosas, a saecularibus depositas, custodiendas acceptaverint.

57. (*In Institutis Sororum*). Utrum dotes Sororum iuxta leges canonicas in tuto ac fructifero investimento de consensu Ordinarii loci collocatae fuerint; an et quae earum pars, quo modo et cuius permissu in expensas faciendas insumpta fuerit.

58. Num et quaenam legata pia seu foundationes in Instituto, sive pro Missis celebrandis, sive pro operibus caritatis exercendis, existant.

59. Num huiusmodi onera fideliter adimpleta fuerint.

60. Num pecunia, qua huiusmodi foundationes constitutae fuerunt, rite collocata et seorsim ab aliis quibuscumque administrata fuerit.

61. Num Episcopo iuxta sacrorum canonum praescriptum de huiusmodi foundationibus ratio reddita fuerit.

62. Quantum superfluae pecuniae in fine cuiuscumque anni a singulis domibus in arcam communem collatum fuerit.

63. Utrum sponte an invite huiusmodi pecuniae collatio ab omnibus facta fuerit.

64. Num superiorissa vel oeconomia habeat pecunias, de quibus libere, etsi pro bono Instituti, disponat, quin ullam rationem reddat.

III. — DE DISCIPLINA

A) *De vita religiosa.*

65. Num in unaquaque domo exercitia spiritualia pro singulis diebus, mensibus, annis vel aliis certis temporibus statuta accurate peragantur.

66. Num omnes sodales quotidie Missae sacrificio assistant.

67. Utrum omnes sodales exercitiis communibus interesse possint, et an illis qui quandoque pro negotiis domesticis ab aliquo exercitio communi eximuntur, saltem concedatur tempus privatim illud peragendi.

68. Num servantur canonica statuta:

a) quantum ad conscientiae manifestationem non exigendam,

b) quoad sacramentalem confessionem,

c) circa eucharisticae communionis frequentationem.

69. Num adsint confessarii ad iuris normam designati; num et qui abusus irrepserint, sive ex parte Superiorum libertatem a lege concessam coarctantium, sive ex parte subditorum permissa libertate abutentium.

70. Num in Institutis Sororum ubique quovis triennio confessorius ordinarius mutetur, vel debita auctoritate confirmetur.

71. Num praescriptiones de clausura servanda in parte domus Religiosis reservata fideliter observentur.

72. Num Religiosis frequenter permittatur locutorium adire et an Constitutiones in hac re servantur.

73. Num Religiosis e domo egredientibus, extra casum necessitatis, a Superioribus socius addatur.

74. Num, qua ratione et quibus temporibus habeantur institutiones catecheticae et piae exhortationes ad conversos aliosque alumnos nec non ad famulos seu convictores.

75. Num et quaenam scripta periodica sodales edant aut illis conscribendis operam conferant: num in iis, sicut etiam in libris edendis, statutae leges servatae fuerint.

76. Num et quibus libris, sive antiquis sive recentioribus, etiam manu scriptis, sola moderatorum Instituti licentia editis sodales utantur.

B) De observantia quarundam specialium legum.

77. Num omnia circa Capitulum generale praescripta diligenter observata fuerint:

a) quoad litteras convocatorias;

b) quoad electionem delegatorum;

c) quoad electionem scrutatorum et secretarii;

d) quoad electionem Moderatoris generalis;

e) quoad electionem Consiliariorum, Oeconomi et Secretarii generalium.

78. Num omnino liberum fuerit sodalibus litteras, quae ab inspectione Superiorum exemptae sunt, sive scribere sive recipere.

79. Num lex de mutandis Superioribus post statutum tempus fideliter observetur. Num, quot dispensationes et a quo super hac lege impetratae fuerint.

80. Num Moderator generalis et Superiores provinciales praescriptam domorum visitationem rite peregerint.

81. Num Moderator generalis et Superiores sive provinciales sive locales praefinitis temporibus consiliarios suos convocent, ut cum eis agant de negotiis sive Instituti sive provinciae sive domus.

82. Num in deliberationibus debita libertas consiliariis servata fuerit.

83. Num in Consilio generali electiones libere et iuxta normas praescriptas factae fuerint.

84. Utrum ubique vigeat vita communis; num omnibus sodalibus necessaria, praecipue quoad victum et vestitum, a Superioribus ea qua decet paterna caritate suppeditentur, et an forte sint qui haec sibi ab extraneis procurent.

85. Num alicubi sodales sint numero insufficientes ita ut nimis onerentur laboribus cum gravi valetudinis discrimine.

86. Num provideatur ne quid desit infirmis ex iis, quibus iuxta propriam cuiusque conditionem indigent, atque ut in corporalibus et spiritualibus necessitatibus qua par est caritate subleventur.

87. (*In Institutis Clericorum*). Quot annis clerici vacent studiis:

- a) litterarum humaniorum,
- b) philosophiae, et
- c) theologiae.

Quatenus autem studia domi peragantur, quot professores singulis disciplinis tradendis sint addicti.

88. Num alumni aut etiam magistris alia officia committantur quae a studiis eos avocent.

89. Num omnes studentes:

a) integrum cursum studiorum perfecerint antequam e domo studiis destinata exierint;

b) ante promotionem ad sacros Ordines studia per leges canonicas respective praescripta rite perfecerint;

c) cetera omnia a sacris canonibus pro admissione ad Ordines requisita (circa titulum ordinationis, litteras dimissorias, etc.) religiose observaverint.

90. Num servata fuerit lex de examine a sacerdotibus quotannis, saltem per quinquennium, peragendo.

91. Num aliquando exerceatur negotiatio per sacros canones interdicta: item an ars aliqua vel industria quae frequentiore affert consuetudinem cum extraneis; quibus cautelis, tum pro salute illorum sodalium qui his incumbunt, tum pro externorum aedificatione.

92. An Superiores curent inter suos subditos promovere notitiam et executionem decretorum S. Sedis, quae religiosos respiciunt: item an publice legantur, praeter proprias constitutiones, decreta quae Apostolica Sedes legenda praescripserit.

C) *De operibus Instituti.*

93. Quot personis (vel classibus personarum) beneficia contulerint sodales iis operibus quibus iuxta scopum sui Instituti sese devovent.

94. Si numerus istarum personarum post ultimam relationem alicubi imminutus fuerit, indicentur rationes.

95. (*Pro Institutis quae stipem ostiatim colligunt*):

a) an ex constitutionibus clare et certo constet de iure seu officio stipem ostiatim colligendi;

b) an sacrorum canonum praescripta et S. Sedis decreta hac de re edita in omnibus religiose observentur.

96. Num ab Institutis Sororum habeantur in suis domibus diversoria aut valetudinaria pro personis quibuscumque, etiam diversi sexus; et quatenus affirmative, cuius licentia et quibus cautelis.

97. Num et quomodo Sorores in seminariis vel collegiis vel quibuscumque ecclesiasticorum virorum domibus rem domesticam gerendam assumpserint.

98. Num Sorores opera quaedam caritatis exercent (v. g. erga

infantes aut parturientes aut chirurgi cultro incisos) quae virgines Deo dicatas et habitu religioso indutas dedecere videantur.

99. Num Sorores, quae infirmis in privatorum domiciliis inseruiunt, praescriptas a Constitutionibus cautelas semper adhibeant.

100. Num Superiores permiserint commorationem sodalium in domibus saecularium, et quanto tempore.

101. (*Pro Institutis virorum*). Num aliquod Institutum Sororum quasi ab ipsis dependens, sibiue aggregatum, directe vel indirecte, retineant vel dirigant et quam auctoritate.

102. Num post ultimam relationem aliquod novum opus, vel potius nova species operum, aliis iam existentibus adiuncta fuerit, et quam auctoritate.

103. Num in Instituto vel in aliquibus domibus irrepserint abusus et qui.

104. Num querelae vel difficultates existant:

- a) cum Ordinariis locorum,
- b) cum confessariis,
- c) cum capellanis.

105. (*Pro Institutis laicalibus utriusque sexus*). An domos habeant in quibus suscipiantur ad commorandum adolescentes respectivi sexus qui publicas scholas laicas frequentant, quibus in locis, quasve scholas adeant, quomodo et per quos eorum religiosae instructioni consultum sit.

*

* *

Responsa autem ad suprascriptas quaestiones non solum a Moderatore seu Moderatrice generali, sed etiam a singulis Consiliariis seu Assistentibus generalibus, praevio maturo examine, signanda erunt. Si agatur de Congregatione mulierum, signanda pariter erunt ab Ordinario loci in quo suprema Antistita cum suo Consilio residet.

Quod si quis ex iisdem Consiliariis seu Assistentibus aliquid magni momenti praeterea S. Sedi significandum esse putaverit, id etiam per privatas atque secretas litteras praestare poterit. Verumtamen memor ipse sit conditionis suae et sciat conscientiam suam graviter oneratum iri, si quid a veritate alienum secretis eiusmodi litteris exponere praesumpserit.

Romae, ex Secretaria Sacrae Congregationis de Religiosis, die 25 martii 1922.

TH. CARD. VALFRÉ DI BONZO, *Præfectus*.

L. † S.

Maurus M. Serafini, Ab. O. S. B., *Secretarius*.

INSTRUCTIO

AD SUPREMOS RELIGIONUM ET SOCIETATUM CLERICALIUM MODERATORES: DE FORMATIONE CLERICALI ET RELIGIOSA ALUMNORUM AD SACERDOTIUM VOCATORUM, DEQUE SCRUTINIO ANTE ORDINUM SUSCEPTIONEM PERAGENDO.

(*A. A. S.*, XXIV, pag. 74 et sqs.).

1. Quantum Religiones omnes ac Societates clericales ad salutem conferant populorum, sive hi iam Christi fide sint regenerati, sive adhuc in idololatriae tenebris et in mortis umbra sedeant, vix poterit verbis edici. Eorum quippe alumni ii sunt qui, evangelica secuti consilia, atque mundo despecto, totos se divino servitio mancipantes, professionis suae virtute, aliud non quaerunt quam Dei regnum in terris promovere, prout non ita pridem Ssmus Dominus Noster Pius XI testabatur ¹: « Ex hac igitur tanta religiosorum Ordinum varietate, quasi ex dissimilibus arboribus in agro dominico consitis, magna oritur et in salutem gentium provenit fructuum varietas; atque nihil sane pulcrius atque adspectu delectabilius quam harum complexus atque universitas Sodalitatum, quae, etsi ad unum atque idem denique spectant, habent tamen suum quaeque industriae et laboris campum, a ceteris aliqua ex parte distinctum. Fieri enim divinae Providentiae consilio solet, ut, quotiescumque novis est necessitatibus occurrendum, nova item religiosa instituta excitentur ac floeant ».

2. Qui status, quam sublimis et nobilis sit, nuper eloquenter edisserebat idem Beatissimus Pater in nuntio radiophonico ad totum terrarum orbem transmissio, 12 Febr. 1931, dum religiosos omnes alloquens, quos « filios et filias praedilectionis Nostrae » nominabat, eos esse dicebat, « qui quaeve charismata meliora aemulantes, atque in fide sanctissimorum votorum et in religiosa disciplina totius vitae nedum praeceptis sed et desideriis consiliisque divini Regis et Sponsi obsecundantes, Ecclesiam Dei virgineo odore fragrantem facitis, contemplationibus illustratis, orationibus fulcitis, scientia et doctrina ditatis, ministerio verbi et apostolatus operibus in dies percolitis et augetis. Igitur vere caelestis et angelicae vocationis participes, quanto pretiosorem thesaurum gestatis, tanto diligentiores adhibeatis custodiam, non solum ut certam vestram vocationem et electionem faciatis, verum etiam ut in vobis, tanquam

---

¹ Ep. apost. *Unigenitus Dei Filius*, 19 Martii, 1924 (*A. A. S.*, vol. XVI, pp. 133-134).

in servis apprime fidelibus et devotis, cor Regis et Sponsi consolationem et reparationem aliquam inveniat pro infinitis offensionibus et negligentis quibus homines ineffabilem Eius dilectionem rependunt » ¹.

3. Cum ergo religiosorum status adeo praececellens sit, nihil mirum si humanae salutis hostis nullum non moveat lapidem, ut eos, qua perversis suasionibus, qua mundanarum voluptatum adlectu, qua denique passionum concitatione, ab eiusdem status sublimitate deliciat. Re quidem vera, non desunt graves desertionum casus, nedum ab statu religioso, verum etiam ab ipsa sacra militia, in quam per ordinum susceptionem fuerant viri religiosi cooptati. Quod, quanto accidat eorundem religiosorum, immo ipsius religionis, detrimento atque christifidelium scandalo, nemo est qui non videat. Quapropter, arrepta occasione Instructionis, non ita pridem a Sacra Congregatione de Sacramentis ad locorum Ordinarios missae super scrutinio candidatorum instituendo antequam ad ordines promoveantur ², Sacra haec Congregatio Religiosorum, ut muneri suo satisfaciat, facto verbo cum Sanctissimo ac de Ipsius speciali mandato, haec quae sequuntur, in Moderatorum Religionum ac Societatum clericalium memoriam, revocare, atque, ubi opus sit, praecipere decrevit.

§ I.

De formatione alumnorum ad Ordines promovendorum.

4. Ex ipsa rerum natura atque quotidiana experientia accipimus, Religionum prosperitatem ab alumnorum formatione, sicut a cultura pulcritudinem arborum potissimum pendere. Quod ita exponebat sanctae memoriae Pius IX ³: « Cum ex diligente tyronum admissione atque optima illorum institutione latius cuiusque sacrae familiae status decorque plane pendeat, vos summo opere hortamur, ut eorum qui religiosae vestrae familiae nomen daturi sunt, indolem, ingenium, mores antea accurate exploretis, ac sedulo investigetis quo consilio, quo spiritu, qua ratione ad regularem vitam ineundam ipsi ducantur ».

5. Enimvero, mature iam prudenterque delectis adolescentibus religiosae vitae candidatis, Superiores impense curabunt, ut eis una cum pietatis doctrina, ad aetatem eorum accommodata, inferiores quoque disciplinae tradantur, quae in gymnasiis tradi solent ⁴; « ita scilicet, ut non ante ad novitiatum accedant, quam hu-

¹ A. A. S., vol. XXIII, p. 67.

² Instructio 27 Dec. 1930 (A. A. S., vol. XXIII, p. 120).

³ Litt. apost. *Ubi primum*, 17 Iunii 1847.

⁴ *Cod. iur. can.*, c. 589.

manitatis, ut aiunt, curriculum confecerint, nisi sat gravis interdum causa aliter decernendum suadeat » ¹, quo casu compleri debebit, antequam cursus philosophicus incipiatur.

6. Atqui imprimis, maxima diligentia, iam inde a primo candidatorum in Religionem ingressu, Superioribus adhibenda erit ut adolescentes, non gregatim, neve festinanter adsciscantur ², sed ii soli, in quibus divinae vocationis indicia deprehenduntur, et spes affulget eosdem cum fructu ecclesiasticis ministeriis perpetuo addictum iri ³. Ampliores adhuc de candidatis notitias sibi procurent Superiores antequam alumnos ad novitiatum admittant ⁴, et testimoniales litteras forsitan insufficienter acceptas, per alias accuratas investigationes a fide dignis personis habitas, suppleant. Neque negligent Superiores notitias sibi assumere de illorum familiarum moribus, utrum nempe parentes fuerint ab illis vitiis immunes, quae facile in prolem redundare possent. Nimirum, in candidatis ad sacerdotium designandis, communia vocationis religiosae indicia minime sufficiunt, sed requiruntur praeterea signa specialia clericorum statui propria. Hac ergo de causa praecipiunt sacri canones, ut novitiatus alius pro clericis, alius pro conversis habeatur, adeo ut qui pro una classe expletus fuerit, pro altera non valeat ⁵.

7. Expleto novitiatu, alumni in iis domibus collocentur, in quibus plena legum observatio floreat, praesertim quod ad perfectam vitam communem ⁶, necnon ad paupertatem spectat, ubi, praeterea, cetera ita sint disposita, ut praescriptum philosophiae ac theologiae cursum fructuosius valeant peragere. Quo quidem tempore cavebunt Superiores ne iuvenes a virtutum certamine animos remittant, illos ab illorum librorum aut ephemeridum lectione, quibus a bonis studiis praepediri utcumque possent, arcentes, necnon, quod ad animi recreationem pertinet, ab illis quoque exercitationibus corporeis, quae clericos minime decent, iuxta gravissimum monitum Concilii Tridentini ⁷: « Sic decet omnino clericos, in sortem Domini vocatos, vitam moresque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus nil, nisi grave, moderatum ac religione plenum prae se ferant ». Curabunt quoque Superiores ut Magistri spiritus, quorum speciali curae toto studiorum curriculo illi committuntur, eorum animos ad vitam religiosam et clericalem, qua opportunis monitis, qua instructionibus atque adhortationibus,

¹ PIUS XI, Ep. ap. cit., p. 140.

² PIUS X, Ep. *Cum primum*, 4 Aug. 1913, ad Mag. Gen. O. P. (*A. A. S.*, vol. V, p. 388; Cf. PIUS XI, *ibid.*).

³ Can. 1363, § 1.

⁴ Can. 544-545.

⁵ Can. 558.

⁶ Can. 587, § 2.

⁷ Sess. XXII, c. I, *De reform.*

informent ¹: hac enim ratione, et non aliter, tandem aliquando solidam doctrinam praeferent cum sanctissima vita coniunctam.

8. Quod spectat ad sacrarum litterarum studia, gravissima verba semper prae oculis habeant eiusdem Ssmi Domini Nostri Pii XI ²: « Quam quidem rerum sacrarum cognitionem cum necesse sit Ecclesiae administros et maximi facere et penitus percipere, id ipsum est hortationis Nostrae caput, ut sodales religiosos, sacerdotio vel iam potitos vel posthac initiandos, ad disciplinas sacras assidue excolendas excitemus, quas nisi calleant, vocationis suae munia perfecte absoluteque implere non poterunt. Cum enim iis, qui se Deo consecraverint, aut unum aut certe praecipuum propositum sit orare Deum et divina contemplari aut meditari, qui igitur gravissimo eiusmodi fungantur officio, nisi fidei doctrinam plane cognitam habeant atque perspectam? Quod velimus eos imprimis attendere, qui umbratilem in caelestium rerum contemplatione vitam degunt; errant enim, si putant, theologicis studiis aut ante neglectis aut postea depositis, posse se, copiosâ illâ destitutos, quae e doctrinis sacris hauritur, Dei mysteriorumque fidei cognitione, facile in excelsis versari atque ad interiorum cum Deo coniunctionem efferri atque evehi. Ad ceteros autem quod attinet, sive ii docent, sive contionantur, sive animis expiandis pro tribunali poenitentiae sedent, sive in sacras expeditiones dimittuntur, sive cum populo in cotidiana vitae consuetudine sermocinantur, nonne multiplex ista ministerii sacri exercitatio eo plus habitura est roboris atque efficacitatis, quo maiore eruditionis summa niteant ac polleant? ».

9. Quoniam vero haec iuvenum studiosa formatio compleri nequit ubi dissipationi locus detur, aut iuvenibus passim per diversas domos vagari, vel apud parentes commorari permittatur, ideo non absque iusta et gravi causa, de qua re Superiorum conscientia graviter onerata manet, eosdem itinera suscipere liceat, sed in domibus ad studia destinatis constanter permaneant; ibique, in exercitia pietatis ac scientiae, usque ad completum studiorum curriculum, incumbant assidue. Quod valet etiam, si quando eos, de licentia huius Sacrae Congregationis, ante completum quartum sacrae theologiae annum, presbyteratu insigniri contingat.

10. Cum autem maiores scopuli initio vitae sacerdotalis occurrere soleant, caveant Superiores ne post ordinationem et completo iam studiorum curriculo, iuvenes sibi ipsi relinquantur, sed per aliquod tempus sub speciali cura eosdem habeant. Quod ut facilius fiat, illos in domibus ubi perfecta viget regularis observantia assignent, speciale tyrocinium, pro uniuscuiusque captu, subituros. Interim studia prosequantur et in eis iugem profectum edant ad normam sacri canonis, praecipientis ut « religiosi sacerdotes,... post

¹ Can. 588, § 1.

² Ep. ap. cit., pp. 136, 137.

absolutum studiorum curriculum, quotannis, saltem per quinquennium, a doctis gravibusque patribus examinentur in variis doctrinae sacrae disciplinis antea opportune designatis » ¹: de qua re, in quinquennali relatione Sacram hanc Congregationem edoctam teneant, simul rationem reddentes de causa motiva exemptionum, si quas ipsi dare censuerint.

11. Haec autem omnia officia Superiores faciliiori negotio adimpelebunt, si in personis, quibus iuvenum institutio committitur deligendis, speciales impenderint curas, ut nonnisi viri prudentes, caritate ac pietatis observantia praestantes ad id muneris advocaverint. Ipsi vero spiritus Magistri necnon scientiarum Professores, alumnis suis, iam ab unguiculis, exemplo disciplinae religiosae et virtutum sacerdotalium esse satagant, scientes nonnihil verba, plurimum vero exempla ad animos iuvenum informandos conferre ².

§ II.

De scrutinio ante susceptionem Ordinum peragendo.

12. Quod, vi canonicae legislationis, ad ordinationem religiosorum attinet, Superiores maiores vel concedunt litteras dimissorias Episcopis ordinantibus ³, vel saltem alumnos ordinationi praesentant cum litteris testimonialibus ⁴. Hisce testimonialibus litteris Superior religiosus non solum alumnos esse de familia testatur, sed etiam de studiis peractis, deque aliis in iure requisitis fidem facit ⁵. Hinc liquet, gravissimam illam obligationem qua tenentur Episcopi efformandi, probandi ac seligendi proprios subditos saeculares qui sacros ordines recipere volunt, eandem prorsus Superioribus religiosis incumbere, quorum est suis subditis ad sacros ordines accessum permittere. Et licet Episcopi valeant ad normam iuris ⁶ testimonio Superiorum non acquiescere ac per sese religiosum ordinandum examinare, non tamen ad hoc tenentur; sed, coram Deo ac Ecclesia, Superiorum bono testimonio assentiri possunt, atque in ipsos plenam respondendi obligationem circa candidatorum formationem et dignitatem refundere ⁷.

13. Cum res ita sapienter ordinatae sint, tanquam sibi iniuncta Superiores existimare debent gravissima Apostoli verba, tam saepe inculcata, quibus Episcopi de strictissima obligatione admonentur,

¹ Can. 590.

² Can. 559, § 1; 588, §§ 1, 2.

³ Can. 965 et 966, § 1.

⁴ Can. 994, § 5.

⁵ Can. 995, § 1.

⁶ Can. 997, § 2.

⁷ Can. 970; 995, § 2.

candidatos semel atque iterum probandi, antequam eos ad sacros Ordines admittant: *Manus cito nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis* ¹: *et hi autem* (Diaconi) *probentur primum, et sic ministrent, nullum crimen habentes* ². Priora verba commentans aiebat S. Ioannes Chrysostomus ³: *Quid est cito? Non post primam probationem, nec post secundam, vel tertiam; sed postquam saepius circumspexeris et accurate examinaveris*. Et Codex iuris canonici, Patrum Conciliorumque sententias perstringens, ait ⁴: *Episcopus sacros ordines nemini conferat, quin ex positivis argumentis certus sit de eius canonica idoneitate; secus non solum gravissime peccat, sed etiam periculo se committit alienis communicandi peccatis*.

14. Quae cum ita sint, sequentia ab omnibus religionum et societatum clericalium moderatoribus deinceps erunt observanda. Novitii, ante professionem votorum temporalium, quae omnino praecedere debet promotionem ad tonsuram et ad ordines minores, Superiori petitionem scripto deferant, in qua expressis verbis testimonium ferant de sua ad statum religiosum et clericalem vocatione, simulque firmum propositum pandant perpetuo se militiae clericali, in statu regulari, mancipandi ⁵: quae petitio et declaratio in archivo asserventur. Superiores vero quemquam ad ordines ascendere ne sinant, quamdiu de eiusdem moribus, pietate, modestia, castitate, ad statum clericalem propensione, in studiis ecclesiasticis profectu, necnon religiosa disciplina, sibi per accuratum scrutinium non constiterit ⁶. Ad quod certius obtinendum, testimonium exquirant Magistri spiritus aliorumque, quibus ob specialem cum alumnis frequentiam, horum vitam moresque pernoscere contigerit. Quae testimonia leviter ne recipiantur, sed sedulo ponderentur, habita ratione prudentiae, sinceritatis, iudicii maturitatis illa ferentium. De factis inquisitionibus deque scrutinii exitu, iustum condatur documentum in archivo asservandum. Denique, Superior ipse, vel per se, vel per alium scientia ac prudentia praeditum, sibi que adolescentum fiducia comparandae idoneum, hos interrogare curet, ut tandem aliquando certior reddatur, ipsos libere ac scienter Ordines in statu religioso appetere.

15. Quod ad ordinum maiorum susceptionem attinet, meminisse Superiores religiosos oportet, eos alumnos suos minime posse ad eosdem promoveri sinere, antequam professionem sive perpetuam, sive solemnem emiserint ⁷. In Religionibus ubi perpetua vota non emittuntur, Superiores districte vetantur, alumnos ante triennium

¹ *I Tim.*, V, 22.

² *Ibid.*, III, 10.

³ *Homil. XVI*, n. 1.

⁴ Can. 973, § 3.

⁵ Can. 973, § 1.

⁶ Can. 973, § 1.

⁷ Can. 964, §§ 3, 4.

completum votorum temporariorum ad ordines sacros promovere: in Societatibus vero sine votis, — peracta, si adsit, perpetua seu definitiva cooptatione — ante triennium item completum a prima post novitiatum cooptatione in ipsam Societatem.

16. Antequam alumni ad subdiaconatum admittantur, novam Superiores inquisitionem de supradictis ¹ instituere debent. Ad quod praestandum documenta inquisitionis iam peractae in archivo servata iterum videant, et nova testimonia de moribus, deque spiritualibus qualitatibus cum antiquis comparent; ut probe noscant quomodo iuvenes a prima professione, tum in disciplina religiosa, tum in profectu in studiis clericalibus sese exhibuerint. Quibus demum peractis, si digni et idonei inventi fuerint, nullaque adsit ratio canonica cur ab Ordine recipiendo arceantur, Superiores litteras dimissoriales seu testimoniales pro Ordinatione ipsis concedere possunt; iis servatis quae in iure canonico propriisque constitutionibus statuuntur.

17. In omnibus vero Religionibus et Societatibus, Superiores antequam alumnos ad subdiaconatum praesentent, praeter inquisitionem supra praescriptam (n. 16), ab ipsis testificationem, intuitu subsequuturae, tempore suo, sacrae ordinationis, manu propria candidati subscriptam et iurisiurandi fide, coram Superiore, firmatam, exigere debent sequentis tenoris:

« Ego subsignatus *N. N.*, alumnus Ordinis vel Congregationis *N. N.*, cum petitionem Superioribus exhibuerim pro recipiendo subdiaconatus ordine, diligenter re perpensa coram Deo, iuramento interposito, testificor: 1. Nulla me coactione, seu vi, aut nullo impelli timore in recipiendo eodem sacro ordine, sed ipsum sponte exoptare, ac plena liberaque voluntate eundem cum adnexis oneribus amplecti velle. — 2. Fateor mihi plene esse cognita cuncta onera ex eodem sacro ordine dimanantia, quae sponte amplector, ac Deo opitulante propono me toto vitae curriculo diligenter servare. — 3. Quae castitatis voto ac coelibatus lege praecipiuntur, clare me percipere testor, eaque integre servare usque ad extremum vitae, Deo adiuvante, firmiter statuo. — 4. Denique sincera fide spondeo iugiter me fore, ad normam sacrorum canonum, obsequentissime obtemperaturum iis omnibus quae mihi a Praepositis, iuxta Ecclesiae disciplinam, praecipientur, paratus virtutum exempla, tum opere, cum sermone, aliis praebere, adeo ut tanti officii susceptione retributionem a Deo promissam accipere merear. Sic testor ac iuro, super haec Sancta Dei Evangelia, quae manu mea tango.

... die ... mensis ... anni ...

N. N. manu propria ».

¹ N. 14.

18. Notandum, in Ordinibus votorum solemnium, praedictam testificationem, manu propria religiosi subscriptam et iurisiurandi fide firmatam, emissioni votorum solemnium praemitti debere.

19. In dimissoriis litteris pro alumnorum ordinationibus, iuxta praescripta Codicis iuris canonici, concedendis, necnon in testimonialibus litteris, Superiores de his omnibus, onerata eorum conscientia, Episcopo ordinanti testentur; cui tamen liberum sit pro lubitu interrogationes etiam privatim alumnis ordinandis facere.

20. Licet pro diaconatus et presbyteratus ordine opus non sit informationes adeo amplas atque nova requirere testimonia, advigilent tamen Superiores et videant utrum, in intervallo ab unius et alterius ordinis sacri collatione, nova acciderint, quae vel patefaciant dubiam ad sacerdotium vocationem, vel nullam prorsus commonstrent. Hoc in casu, perscrutatione perquam diligenter peracta, adhibitoque virorum prudentum consilio, novi ordinis susceptionem penitus interdican, remque ad hanc Sacram Congregationem referant, a qua, pro singulis casibus, quod opportunius in Domino visum fuerit, decernetur.

21. Haec omnia SSmus Dominus Noster Pius divina Providentia Pp. XI in audientia diei 1^{ae} mensis Decembris anni 1931, audita relatione ab infrascripto Card. Praefecto Sacrae Congregationis peracta, rata habere et confirmare dignatus est, mandans praeterea ut praesens instructio omnibus Supremis Religionum et Societatum clericalium Moderatoribus notificetur, ab ipsis adamussim observanda, praecipiens etiam ut sub initio cuiuslibet anni religiosi clericis perlegatur, deque hisce praescriptionibus fideliter adimpletis Superiores in quinquennalibus relationibus Sacram hanc Congregationem edoceant.

Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae, ex Secretaria Sacrae Congregationis de Religiosis, die, mense et anno, ut supra.

FR. A. H. M. CARD. LÉPICIER, O. S. M., *Praefectus*.

L. † S.

V. La Puma, *Secretarius*.

FORMULA IURISIURANDI

PRAESCRIPTA

PRO ALUMNIS RELIGIOSIS AD SACERDOTIUM VOCATIS ¹

Ego subsignatus .....

.....
 alumnus Ordinis vel Congregationis .....

.....
 cum petitionem Superioribus exhibuerim pro recipiendo subdiaconatus ordine, diligenter re perpensa coram Deo, iuramento interposito, testificor:

1. Nulla me coactione, seu vi, aut nullo impelli timore in recipiendo eodem sacro ordine, sed ipsum sponte exoptare, ac plena liberaque voluntate eundem cum adnexis oneribus amplecti velle.

2. Fateor mihi plene esse cognita cuncta onera ex eodem sacro ordine dimanantia, quae sponte amplector, ac Deo opitulante propono me toto vitae curriculo diligenter servare.

3. Quae castitatis voto ac coelibatus lege praecipiuntur, clare me percipere testor, eaque integre servare usque ad extremum vitae, Deo adiuvante, firmiter statuo.

4. Denique sincera fide spondeo iugiter me fore, ad normam sacrorum canonum, obsequentissime obtemperaturum iis omnibus quae mihi a Praepositis, iuxta Ecclesiae disciplinam, praecipientur, paratus virtutum exempla, tum opere, cum sermone, aliis praebere, adeo ut tanti officii susceptione retributionem a Deo promissam accipere merear. Sic testor ac iuro, super haec Sancta Dei Evangelia, quae manu mea tango.

..... die ..... mensis ..... anni .....

(Manu propria)

.....

---

¹ Iuxta instructionem S. Congregationis de Religiosis, diei 1^{ae} mensis Decembris a. MDCCCXXXI.

STATUTA

a Sororibus externis

monasteriorum Monialium cuiusque Ordinis

servanda

(Vide A. A. S., XXIII, pag. 380).

CAPUT I.

DE SORORUM EXTERNARUM FINE AC STATU

1. Sorores externae monasteriorum Monialium cuiuscumque Ordinis, quibus Apostolica Sedes specialem facultatem ad illas instituendas concesserit, regi et gubernari debent ad normam Statutorum, quae sequuntur.

2. Sorores illae externae finem generalem intendunt propriae sanctificationis consequendae per exactam observantiam trium votorum simplicium religionis, necnon Regulae sui cuiusque monasterii et praesentium Statutorum.

3. Finis autem illarum specialis est suo quaeque monasterio et adnexae ecclesiae pro quibusvis externis muniis ac necessitatibus inservire, quae ipsis liceant atque convenient; non autem ad interiora monasterii, nisi interdum et ad tempus quo fieri poterit brevius, earum opera censeatur ibi necessaria, impetrata prius saltem habituali approbatione ab Ordinario loci.

4. Utpote membra Communitatis cui inserviunt, Sorores externae eorundem ac Moniales spiritualium bonorum sunt participes, iisdemque gaudent indulgentiis ac privilegiis omnibus, quorum sint capaces.

5. Satagant autem Sorores, ut eodem quoque peculiari Ordinis spiritu apprime imbuantur, atque ipsius Regulam profiteantur et exacte observent in omnibus quae hisce Statutis non adversentur.

CAPUT II.

DE SORORUM HABITATIONE ET REGIMINE

6. Sorores externae suam habeant domum monasterio adnexam, cuius pars ita ipsis reservetur, ut in eam nemo alterius sexus admittatur, nisi ii quos ex iustis et rationabilibus causis Antistita monasterii admitti posse censuerit.

7. Non licet Sororibus externis clausuram ingredi monasterii, nisi ad novitiatum canonicum ibi peragendum et in casibus praevisis sub articulis 3 et 107 horum Statutorum. Postulantes autem nunquam clausuram ingrediantur.

8. Sorores externae, non secus ac Moniales, Superiorissae monasterii subduntur in omnibus, sive quoad religiosam disciplinam sive quoad servitium ab ipsis praestandum.

9. Superiorissae est quotidianum ordinem exercitiorum Sororibus praescribere; ad religiosam perfectionem eas informare, sive christianae catechesis instructionibus sive piis exhortationibus, per se vel per aliam idoneam Monialem, ad crates habitis bis saltem in mense, in quibus etiam, si opus fuerit, defectus et culpae externae corripiantur, et salutes imponantur poenitentiae; quidquid necessarium sit ad illarum vitam, sive communem sive individuum, materna cura providere; sedulo tandem invigilare, ne quid per eas cum saecularibus accadat, quod animarum profectui vel bono religionis nomini officiat.

10. Deputet Superiorissa unam e Sororibus externis, prudentia et aetate provectam votorumque perpetuorum professam, cui munus sit ceteras dirigendi, ut omnia, quae ad disciplinam et servitium spectant, ordinate iuxta ipsius Antistitae mandata procedant; ad Antistitam vero Soror illa prudenter cuncta referat, quae animadversione vel correptione digna videantur.

11. Ordinarii ius est et officium per se vel per alium Sorores quoque externas earumque domum visitandi, quoties canonicam monasterii visitationem instituit.

CAPUT III.

DE SORORUM EXTERNARUM COOPTATIONE

§ 1. — *De requisitis pro admissione.*

12. Quaelibet catholica inter Sorores externas monasteriorum admitti potest, quae nullo detineatur impedimento rectaque intentione moveatur, et ad religionis onera ferenda sit idonea.

13. Invalide ad novitiatum admittuntur:

- a) quae, a catholica fide deficientes, sectae acatholicae adhaeserunt;
- b) quae aetatem ad novitiatum requisitam non habent ad normam art. 15, horum Statutorum;
- c) quae religionem ingrediuntur vi, metu gravi aut dolo inductae, vel quas Superiorissa eodem modo inducta recipit;
- d) coniux durante matrimonio;
- e) quae obstringuntur vel obstrictae fuerunt vinculo professionis religiosae;
- f) hae quibus imminet poena ob grave delictum commissum, de quo accusatae sunt vel accusari possunt.

14. Illicite, quamvis valide, admittuntur:

- a) aere alieno gravatae, quae solvendo pares non sint;
- b) reddendae rationi obnoxiae aut aliis saecularibus negotiis implicatae, ex quibus lites et molestias religio timere possit;
- c) filiae quae parentibus, idest patri vel matri, avio vel aviae, in gravi necessitate constitutis, opitulari debent, et matres quarum opera sit ad liberos alendos vel educandos necessaria;
- d) quae sunt ritus orientalis, sine venia scripto data Sacrae Congregationis pro Ecclesia Orientali.

15. Pro valida admissione ad novitiatum inter Sorores externas monasteriorum requiritur, ut postulans octodecimum aetatis annum compleverit.

16. Adspirantes sint constitutionis physicae sanae ac robustae, cum ad laborem destinentur; honestae insuper conditionis et familiae, atque vitae exemplaris; nihil aliud quaerentes quam a saeculo segregari et soli Deo servire. Ne igitur recipiantur, nisi praemissis accuratis investigationibus circa earum indolem et mores.

17. Antequam admittantur, exhibere debent testimonium recepti baptismatis et confirmationis. De omnibus insuper requisitis, sicut et de statu libero adspirantis, constare debet e scripto testimonio respective Ordinarii loci vel parochi vel alius sacerdotis, excluso proprio confessore, et probi medici.

18. Si agatur de admittendis illis, quae in alius religionis postulatu aut novitiatu fuerunt, requiruntur praeterea litterae testimoniales, datae et quidem iuramento firmatae, a maiore illius religionis Superiorissa. In hisce litteris declarandum est quam de causa ipsae adspirantes e postulatu vel novitiatu alius religionis dimissae sint vel discesserint.

19. Ius admittendi ad postulatum, ad novitiatum et ad annuales votorum renovationes pertinet ad Superiorissam monasterii cum consensu sui Consilii; ius autem admittendi ad primam professionem temporariam necnon ad perpetuam, pertinet ad eandem Superiorissam cum consensu Superioris regularis, si monasterium sit regularibus obnoxium, et cum suffragio Capituli ipsius mona-

sterii; quod suffragium erit deliberativum pro prima professione temporaria, pro professione vero perpetua consultivum tantum.

20. Antistita debet Ordinarium loci, duobus saltem mensibus ante, certiolem facere de proxima admissione ad novitiatum et ad professionem, tam temporariam quam perpetuam, ut ipse Ordinarius vel sacerdos ab eodem deputatus adspirantis voluntatem exploret.

§ 2. — *De postulatu.*

21. Omnes adspirantes, antequam ad novitiatum admittantur, postulatum ad annum integrum peragant; quod tempus Superiorissa, audito suo Consilio, potest prorogare, non tamen ultra semestre.

22. Postulatus peragi debet in domo propria Sororum externarum, sub veste modesta ac diversa a veste novitiarum.

23. Postulantes communibus Sororum externarum exercitiis intersint atque in domesticis officiis exerceantur, neque ad civitatem oppidumve exeant, nisi inevitabilis id postulet necessitas, ac non nisi comitante probata Sorore professa.

24. Postulantes, antequam novitiatum incipiant, exercitiis spiritualibus vacent per octo saltem integros dies; et, iuxta prudens confessarii iudicium, praemittant generalem anteactae vitae confessionem.

§ 3. — *De novitiatu.*

25. Novitiatu incipit susceptione habitus, quae iuxta ritum fiat pro Monialibus sui cuiusque Ordinis approbatum, mutatis quae mutari debeant cum approbatione Ordinarii. Dies autem vestitionis in anno canonico novitiatu ne computetur.

26. Sororum externarum habitus idem erit ac Monialium conversarum ipsius monasterii, ad finem tamen externi servitii pro rerum et locorum adiunctis convenienter aptatus, audito Ordinario loci.

27. Novitiatu duos annos durabit, quorum primus erit stricte canonicus. Hic, ut valeat, debet esse integer et continuus, intra claustra monasterii peragendus.

28. Novitiatu pro Sororibus externis peractus, pro Monialibus tum choristis tum conversis non valet, neque e contrario valet pro Sororibus externis novitiatu peractus pro Monialibus.

29. Novitiatu debet hoc habere propositum, ut informetur alumnae animus studio Regulae horumque Statutorum, piis meditationibus assiduaque prece, iis perdiscendis quae ad vota et ad virtutes pertinent, exercitationibus opportunis ad vitiorum semina radicitus extirpanda, ad compescendos animi motus, ad virtutes acquirendas.

30. Novitiae praeterea diligenter in christiana doctrina instituantur, speciali collatione ad eas habita semel saltem in hebdomada, neque ad vota nuncupanda admittantur, nisi constiterit eas doctrinam christianam bene callere.

31. Annus canonicus novitiatus peragi debet intra claustra monasterii, loco novitiis conversis reservato, ita ut, sine speciali causa ac Antistitae vel Magistrae licentia, novitiae nullam habeant communicationem cum professis, neque professae cum novitiis; quo tempore, hae quoque novitiae clausurae lege tenentur.

32. Uni Magistrae ius est et officium consulendi institutioni harum quoque novitiarum; quae potestati ipsius Magistrae necnon et Antistitae subsunt, eisque obedire tenentur.

33. Eatenus tantum hae novitiae fungi possunt in monasterio officiis conversarum (non autem uti primariae officiales), quatenus ab exercitiis novitiatus pro ipsis constitutis non praepediantur.

34. Secundus novitiatus annus peragi debet in propria Sororum externarum habitatione sub speciali vigilantia Sororis ad hoc deputatae; instructiones vero et culparum correctiones, ad normam articulorum 29-30, a Magistra novitiarum habeantur ad crates.

35. Etiam secundo novitiatus anno perdurante, ante omnia quaelibet munia, disciplina spiritualis vitae apprime curetur. Fas tamen esto committi novitiis, ad earum instructionem, nonnulla quidem servitia extra domum, sed prudenter et moderate, cautoque ut foris eas comitetur Soror aliqua professa, quae verbo doceat exemploque praecurrat.

36. Duobus ante professionem mensibus, novitiae a servitio externo omnino abstineant et intra claustra redeant monasterii, ut ibi quietius ad professionem se praeparare valeant.

37. Etiam novitiae privilegiis omnibus ac spiritualibus gratiis monasterio concessis gaudent, ad normam art. 4; et si morte praeveniantur, ad eadem suffragia ius habent quae pro professis praescripta sunt.

38. Si qua novitia medici iudicio graviter aegrotet, adeo ut mortis articulo constituta existimetur, ad professionem iuxta propria Statuta admitti potest ab Antistita, quamvis tempus novitiatus nondum expleverit. Si tamen convalescit antequam tempus novitiatus expiret, in eadem omnino conditione versatur ac si nullam professionem emiseric.

39. In novitiatus decursu, si suis bonis quovis modo novitia renuntiaverit eademve obligaverit, renuntiatio vel obligatio non solum illicita, sed ipso iure irrita est.

40. Novitia potest religionem libere deserere, aut a Capitulo monasterii vel ab Antistita de sui Consilii consensu, iuxta Constitutiones uniuscuiusque monasterii, quavis iusta causa dimitti, quin Antistita vel Capitulum teneantur dimissionis causam dimissae patefacere.

41. Exacto novitiatu, si iudicetur idonea, novitia ad professionem admittatur, secus dimittatur; si dubium supersit sitne idonea, potest ab Antistita, audito suo Consilio, probationis tempus, non autem ultra sex menses, prorogari.

42. Votis nuncupandis, sive in prima professione temporaria sive in professione perpetua, spiritualia exercitia praemittantur per octo solidos dies; annualibus vero professionis temporariae renovationibus, per triduum integrum tantum.

§ 4. — *De professione.*

43. Ad validitatem cuiusvis religiosae professionis requiritur ut:

a) quae eam emissura est, legitimam aetatem habeat, scilicet viginti saltem annos compleverit pro prima professione, viginti et sex pro professione perpetua;

b) eam ad professionem admittat Superiorissa monasterii, ad normam art. 19;

c) novitiatus validus ad normam art. 27 praecesserit;

d) professio sine vi aut metu gravi aut dolo emittatur;

e) sit expressa;

f) ab Antistita monasterii per se vel per aliam religiosam recipiatur.

Ad validitatem vero professionis perpetuae requiritur insuper, ut praecesserit professio temporaria, ad normam art. 44.

44. Quaelibet novitia post expletum novitiatum, apud ipsum monasterium debet votis perpetuis praemittere votorum simplicium professionem per sex annos, quovis tamen anno renovandam. Superiorissa monasterii potest, ob iustas ac rationabiles causas, auditoque suo Consilio, hoc tempus prorogare, renovata a Sorore temporaria professione, non tamen ultra sex menses.

45. Expleto professionis temporariae tempore, Soror aut professionem renovet vel, si res ferat, perpetuam emittat, aut ad saeculum redeat; sed etiam durante tempore professionis temporariae potest, si digna non habeatur quae vota renovet aut perpetua nuncupet, dimitti ad normam art. 117.

46. Elapso tempore ad quod vota sunt nuncupata, renovationi votorum nulla est interponenda mora. Superiorissae tamen facultas est, ex iusta causa suisque auditis Consiliariis, permittendi ut renovatio votorum temporariorum per aliquod tempus, sed non ultra mensem, anticipetur; ita tamen ut nunquam ante sexennium votorum temporariorum expletum vota perpetua nuncupentur.

47. In emittenda professione servetur ritus sui cuiusque monasterii, mutatis quae mutari debeant. Prima professio religiosa, quae novitiatum sequitur, emitti potest a Sororibus externis intra

clausuram monasterii; renovationes autem votorum, sicut et professio perpetua, fiant extra clausuram ad crates chori Monialium. Formula professionis eadem sit ac pro Monialibus, cum necessariis additionibus et mutationibus; quaelibet enim huiusmodi Sororum professio emitti debet «in qualitate Sororis externo servitio huius monasterii addictae, secundum Regulam ipsius monasterii et apposita Statuta ab Apostolica Sede approbata»; professio autem temporaria fit vel renovatur «ad annum», sed ultima professio fit «votorum simplicium perpetuorum» scilicet «ad finem usque vitae».

48. Documentum emissae professionis et cuiusvis renovationis, ab ipsa professa, ab Antistita vel eius delegata quae professionem vel renovationem excepit, et a Magistra novitiarum subscriptum, servetur in tabulario monasterii.

49. Professae a votis temporariis iisdem fruuntur indulgentiis, privilegiis et spiritualibus gratiis, quibus gaudent professae a votis perpetuis; eadem tenentur obligatione observandi Regulam et propria Statuta; unquam vero ipsae, nec votorum perpetuorum professae, ius acquirunt vocis activae et passivae ad quaelibet officia sive interna sive externa monasterii.

50. Votorum renovatio ex devotione iuxta morem fiat proprii Ordinis ac monasterii.

§ 5. — *De cessione administrationis,
de fructuum dispositione et de testamento.*

51. Pro Sororibus externis nulla dos exigitur; sed quaelibet adspirans supellectilem seu vestes secum afferat, iuxta normas ab Antistita monasterii traditas.

52. Ante primam professionem votorum temporariorum novitia debet, ad totum tempus quo simplicibus votis adstringetur, bonorum suorum administrationem cedere cui maluerit, et de eorumdem usu et usufructu libere disponere.

53. Ea cessio ac dispositio, si praetermissa fuerit ob defectum bonorum et haec postea supervenerint, aut si facta fuerit et postea alia bona quovis titulo obvenerint, fiat aut iteretur secundum normas in praecedenti articulo statutas, non obstante simplici professione emissa.

54. Novitia insuper ante professionem votorum temporariorum testamentum de bonis praesentibus vel forte obventuris libere condat.

55. Superiorissa monasterii nihil exigere poterit a postulantibus vel novitiis pro impensis postulatus vel novitiatus.

56. Quae adspirans attulerit et usu consumpta non fuerint, si e religione, non emissa professione, egrediatur, ei restituantur.

CAPUT IV.

DE VOTIS ET VIRTUTIBUS RESPECTIVIS

§ 1. — *De obedientia.*

57. Per votum obedientiae quaecumque Soror obligationem contrahit obediendi praecepto legitimi Superioris in iis quae, directe vel indirecte, ad votorum horumque Statutorum observantiam pertinent.

58. Tunc solum Soror vi voti obedire tenetur, cum legitimus Superior expresse praecipiat in virtute sanctae obedientiae, vel sub formali praecepto, aut aliis verbis aequipollentibus.

59. Raro, caute ac prudenter, et nonnisi ex gravi causa, Antistita praeceptum huiusmodi Sororibus imponat; expedit autem ut imponatur in scriptis, vel saltem coram duobus testibus.

60. Ex virtute obedientiae Sorores obligatione tenentur implendi tum Statutorum tum Superiorum dispositiones. Studeant autem, ut quam perfecte id praestent, suum quoque iudicium ac voluntatem omni cum docilitate submittentes.

§ 2. — *De castitate.*

61. Per votum castitatis quaelibet Soror se adstringit ad caelibatum servandum, et insuper novo titulo, idest ipsius voti, ad abstinendum a quocumque actu, sive interno sive externo, castitati opposito.

62. Ad virtutem autem castitatis hoc etiam pertinet, ut Soror diligenter studeat tum ea devitare quae castitatem vel minimum laedere possunt, tum media adhibere ad eam perfecte custodiendam.

63. Quapropter Sorores qua maiore sedulitate modestiam servant sensuumque mortificationem, praesertim extra domum, atque omnem effugiant cum saecularibus, maxime si alterius sexus, familiaritatem.

§ 3. — *De paupertate.*

64. Per votum simplex paupertatis quaevis Soror renuntiat iuri licite disponendi de quacumque re temporali pretio aestimabili, sine legitimi Superioris venia.

65. Paupertas autem spiritu hoc etiam importat, ut Sorores omni se exuant inordinato affectu erga res eiusmodi temporales, atque earum privationem, si accadat, alacri et forti animo sustineant.

66. Quaecumque Soror a votis tum perpetuis tum temporariis

conservat proprietatem bonorum suorum et capacitatem alia bona acquirendi; quorum tamen administrationem aut liberum usum et usumfructum servare nequit.

67. Cessionem vel dispositionem, de qua in articulis 52-53, professi mutare potest non quidem proprio arbitrio, sed de licentia Ordinarii loci et, si monasterium Regularibus obnoxium sit, Superioris regularis, dummodo mutatio, saltem de notabili bonorum parte, non fiat in favorem monasterii; per discessum autem a monasterio eiusmodi cessio ac dispositio habere vim desinit.

68. Quidquid Soror industria sua vel intuitu monasterii acquirit, monasterio acquirit.

69. Sororibus non licet:

a) Per actum inter vivos proprietatem bonorum suorum titulo gratuito abdicare;

b) Testamentum conditum ad normam art. 54 mutare sine licentia Sanctae Sedis, vel, si res urgeat nec tempus suppetat ad eam recurrendi, sine licentia Ordinarii aut, si nec ille adiri possit, Superiorissae monasterii.

70. Nullam rem, etsi minimam, dare aut recipere aut commutare valeant Sorores absque venia Antistitae.

71. De omnibus autem, quae ad usum habeant vel eis commissae fuerint, exactam curam gerent.

CAPUT V.

DE CONFESSIONE ET COMMUNIONE

72. Sorores ad sacramentum Poenitentiae semel saltem in hebdomada accedant.

73. Confessarius Monialium ordinarius etiam Sororum externarum confessiones excipiat, nisi ex iusta causa alius confessarius pro ipsis Sororibus designatus fuerit.

74. Si qua Soror, ad animi sui quietem et ad maiorem in via Dei progressum, aliquem specialem confessarium vel moderatorem spirituales desiderat, illum postulet ab Ordinario loci; ad quem spectat decernere quod magis expedire censuerit.

75. Sorores externae eodem ac Moniales utantur confessario extraordinario, quater saltem in anno ad monasterium accessuro; cui omnes se sistere debent, saltem benedictionem recepturae.

76. Illos quoque sacerdotes adire possunt Sorores, qui ab Ordinario loci pro eo monasterio designati sunt, ut ad illos religiosae pro sacramento Poenitentiae in casibus particularibus facile recurrere possint, quin necessarium sit ipsum Ordinarium toties quoties adire. Si qua autem Soror aliquem ex iis confessariis expetatur, Antistitae non licet nec per se nec per alios, neque directe neque indi-

recte, petitionis rationem inquirere, petitioni verbis aut factis refragari, aut quavis ratione ostendere se id aegre ferre.

77. Si non obstante praescripto praecedentium articulorum, aliqua Soror, ad suae conscientiae tranquillitatem, confessarium adeat ab Ordinario loci pro mulieribus vel religiosis approbatum, confessio peracta in qualibet ecclesia vel oratorio etiam semipublico vel alio loco ad confessiones mulierum vel religiosarum excipiendas legitime designato, valida et licita est; neque Antistita id prohibere potest aut de ea re inquirere, ne indirecte quidem; et Sorores nihil Antistitae referre tenentur.

78. Sorores omnes, cum graviter aegrotant, licet mortis periculum absit, quemlibet sacerdotem ad mulierum confessiones excipiendas approbatum, etsi non destinatum religiosis, arcessere possunt eique, perdurante gravi infirmitate, quoties voluerint, confiteri, nec Antistita potest eas sive directe sive indirecte prohibere.

79. Omnes religiosi Superiores ac Superiorissae districte vetantur personas sibi subditas quoquo modo inducere ad conscientiae manifestationem sibi peragendam. Non tamen prohibentur subditae quominus libere ac ultro aperire animum suum Superioribus vel Antistitis valeant.

80. Frequens, imo etiam quotidianus accessus ad sanctissimam Eucharistiam Sororibus rite dispositis libere pateat, ac suadendus est.

81. Si autem post ultimam sacramentalem confessionem Soror Communitati gravi scandalo fuerit aut gravem et externam culpam patnaverit, donec ad Poenitentiae sacramentum denuo accesserit, Antistita potest eam, ne ad sacram Communionem accedat, prohibere.

82. Opportunum tempus Sororibus concedatur, ut quiete ac devote se ad sacram Communionem praeparare atque, Pane angelico refectae, debitas gratias persolvere valeant.

CAPUT VI.

DE ALIIS PIETATIS OFFICIIS

83. Sorores quotidie Sacrificio Missae intersint, nisi legitime impediuntur.

84. Singulis diebus his, mane scilicet et vespere, per dimidiam circiter horam orationi mentali vacent.

85. Quotidie insuper, tum ante prandium cum antequam cubitum eant, suam quaeque conscientiam examinent.

86. Loco Officii divini quod a Monialibus choristis persolvitur, Sorores externae easdem preces quotidie solvant, quas Moniales conversae sui monasterii recitare tenentur.

87. Quotannis spiritualibus exercitiis vacent saltem per quinque dies.

CAPUT VII.

DE QUIBUSDAM AD RELIGIOSAM DISCIPLINAM SPECTANTIBUS

§ 1. — *De vita communi.*

88. Vita communis accurate a Sororibus servetur, etiam in iis quae ad victum, ad vestitum et ad supellectilem pertinent.

89. Nullam pecuniam Sorores apud se retineant, nisi quae ipsis tradita sit ad expensas faciendas. Quidquid autem a Sororibus acquiritur, Antistitae vel Moniali ad hoc designatae tradant.

90. Sororum supellex paupertati conveniat quam professae sunt.

91. Pietatis officia de quibus in superioribus articulis 83-87, communiter, quantum fieri potest, a Sororibus compleantur.

92. In communi etiam Sorores se reficiant simulque recreentur.

§ 2. — *De abstinencia et ieiunio.*

93. Abstinencias atque ieiunia ab Ecclesia praecepta Sorores religiose observent; attamen indultis, ab Ordinario loci legitime concessis, et ipsae fruuntur.

94. Abstinencias quoque et ieiunia observent, quibus Moniales sui monasterii obstringuntur, nisi harum obligationum severitas pro Sororibus externis relaxari debeat iuxta modum ab Antistita, audito Ordinario et Superiore regulari si adsit, praescribendum.

§ 3. — *De silentio ac labore.*

95. Caveant Sorores a multiloquio, ne cadant in lingua sua.

96. Quare silentium teneant iisdem horis ac Moniales; si quid vero tunc, cogente necessitate, dicendum venerit, aut signis aut quam paucioribus verbis communicent.

97. Antistita serio advigilare debet ne, alienis invisentibus, inutili colloctione disciplina perturbetur et spiritus religiosus detrimentum patiatur.

98. Singulae Sorores officium sibi commissum omni fidelitate ac sedulitate perficiant; nec unquam otio indulgeant, ne diabolus inveniatur aditum ad earum animas capiendas.

§ 4. — *De exitu e monasterio et de litterarum commercio.*

99. Domi maneat Sorores, neque foris exeant nisi ad servitia monasterii explenda aliave rationabili causa, de Superiorissae expressa venia; nunquam vero, citra casum necessitatis, singulae extra domum pergant.

100. Antistitae fas non est permittere ut Sorores extra propriam domum degant, nisi gravi et iusta de causa atque ad tempus quo fieri potest brevius; pro absentia vero quae mensem excedat semper Ordinarii loci, et quae sex menses Apostolicae Sedis venia requiritur.

101. Sorores omnes habitum religionis proprium deferant tum intra tum extra domum, nisi gravis causa excuset, iudicio Ordinarii aut, urgente necessitate, monasterii Antistitae.

102. Cunctas litteras sive ab extraneis sibi directas, antequam aperiantur, sive quas ipsae mittere velint, priusquam obsignentur, semper Sorores tradant Antistitae pro eiusdem prudentia inspiciendas.

103. Attamen Sorores libere possunt mittere litteras, nulli obnoxias inspectioni, ad Sanctam Sedem eiusque in natione Legatum, ad Cardinalem Protectorem monasterii, si habeatur, ad Ordinarium loci cui subiectae sint et, si agatur de monasterio quod a Regularibus dependeat, etiam ad Superiores maiores Ordinis; et ab istis omnibus praedictae Sorores litteras item nemini inspiciendas recipere possunt.

§ 5. — *De mutua caritate.*

104. Sorores inter se quam maxime caritatem foveant, quod est vinculum perfectionis, altera alterius hilari animo onera ferentes.

105. Ut autem sibi mutuo spiritualiter auxilientur, unaquaeque Soror praebeat alteri optima virtutum et religiosae observantiae exempla.

CAPUT VIII.

DE SORORIBUS INFIRMIS ATQUE DEFUNCTIS

106. Statim ac Soror aliqua in morbum inciderit, moneatur Superiorissa, quae sedulo curabit ut convenienter in omnibus aegrotanti subveniatur. Consorores autem maxima ipsi cum caritate morem gerant, ac opportunis verbis et obsequiis eam solentur eiusque pro viribus levant aegritudinem.

107. Si morbi gravitas et natura ea sit, ut in externa Sororum domo commodè curari nequeat, feratur infirma, praehabita Ordinarii loci licentia, in ipsius monasterii valetudinarium. Etiam Sorores senio confectae, quae ad externum servitium evaserint invalidae, consentiente eodem Ordinario, in monasterium introduci poterunt.

108. In nosocomiis vero aut aedibus saecularium, etiam consanguineorum, aegrae Sorores ne curentur neve convalescant, nisi medicorum sententia speciali curationi subiacere debeat, quae in

monasterio praeberi non possit; tunc enim Antistita, suis auditis Consiliariis, eo Sorores mittere possit iuxta modum in art. 100 praescriptum.

109. Sorores infirmæ, si quid eis defuerit (ut ad experimentum patientiæ et meritorum augmentum quandoque accidit), meminerint se Christi paupertatem sponte quaesiisse, ac nolint sibi quasi divitibus ministrari.

110. Praesertim invigilet Superiorissa curentque Sorores, ne infirmis ac morientibus quidquam desideretur ad animæ solatium; sed praesto sit sacerdos, qui illis tempestive sacramenta administret et in agone constitutis sollicite, opportunis auxiliis ac ritualibus precibus, succurrat.

111. Pro Sororibus externis decedentibus, sive professis sive novitiis, eadem suffragia fiant tum a Communitate tum a singulis Monialibus et Sororibus, quæ pro Monialibus conversis decedentibus praescribuntur.

112. Idem quoque singulare caritatis officium praestare debent Sorores externæ pro qualibet Moniali, vel novitia, in monasterio defuncta.

CAPUT IX.

DE SORORUM TRANSITU, EGRESSU ET DIMISSIONE

113. Soror externa nequit ad aliud monasterium etiam eiusdem Ordinis transire sine auctoritate Apostolicæ Sedis.

114. Soror professa a votis temporariis, expleto votorum tempore, libere potest religionem deserere; pariter religio id est Superiorissa monasterii, de consensu sui Consilii, auditoque tum Ordinario loci tum etiam Superiore regulari, si monasterium subsit Regularibus, ob iustas ac rationabiles causas eandem potest a renovandis votis temporariis vel ab emittenda professione perpetua excludere, non tamen ratione infirmitatis, nisi certo probetur ante professionem fuisse dolose reticitam aut dissimulatam.

115. Indultum manendi extra claustra, sive temporarium, idest indultum exclaurationis, sive perpetuum, idest indultum saecularizationis, sola Sedes Apostolica Sororibus externis concedere potest.

116. Si qua Soror externa sine Superiorissæ licentia monasterium deserat, nec ad illud redeat eo animo ut religiosæ obedientiæ se subtrahat, certior reddatur quamprimum Ordinarius loci, qui pro gravitate culpæ eam puniat; ac si casus ferat, ad eius quoque dimissionem procedatur ad normam articulorum 118 et 119 praesentium Statutorum.

117. Sororem professam a votis temporariis dimittere potest

Ordinarius loci et, si monasterium sit Regularibus obnoxium, Superior regularis, postquam Antistita cum suo Consilio fidem de causis scripto fecerit.

118. Ii omnes, graviter eorum onerata conscientia, Sororem dimittere nequeunt, nisi servatis quae sequuntur:

a) causae dimissionis debent esse graves;

b) possunt se habere sive ex parte religionis sive ex parte religiosae. Defectus spiritus religiosi qui aliis scandalo sit, est sufficiens dimissionis causa, si repetita monitio una cum salutari poenitentia incassum cesserit, non vero infirma valetudo, nisi certo constet eam ante professionem fuisse dolose reticitam aut dissimulatam;

c) licet Superiori dimittenti certo innotescere debeant, non est tamen necesse ut formali iudicio comprobentur. At religiosae semper manifestari debent, data eidem plena respondendi licentia; eiusque responsiones Superiori dimittenti fideliter subiiciantur;

d) contra dimissionis decretum est Sorori facultas recurrendi ad Sedem Apostolicam; et pendente recursu, si factus fuerit intra decennium ab intimato decreto, dimissio nullum habet iuridicum effectum;

e) servari debet praescriptum art. 123.

119. Ad dimittendas Sorores professas a votis perpetuis exiguntur graves causae exteriores una cum incorrigibilitate, experimento prius habito ita ut, quum duae monitiones atque opportuna correctiones et poenitentiae incassum cesserint, spe resipiscentiae evanuerit. Quod si iudicio Antistitae eiusque Capituli, per maiorem in secreto scrutinio suffragiorum partem manifestato, plane constiterit, Ordinarius loci, ipsi Sorori causis patefactis dataque eidem plena respondendi licentia, atque responsionibus eius fideliter relatis in actis, omnia acta et documenta transmittat ad S. Congregationem de Religiosis, cum suo et Superioris regularis voto, si monasterium Regularibus sit subiectum.

120. In casu gravis scandali exterioris vel gravissimi nocumenti Communitati imminenti, Soror statim potest ab Antistita, cum consensu sui Consilii et Ordinarii loci, ad saeculum remitti, habitu religioso illico deposito, ita tamen ut res cum collectis probationibus, per ipsum Ordinarium Sanctae Sedis iudicio sine mora subiiciatur.

121. Soror ad normam praecedentium articulorum legitime dimissa, ipso facto solvitur ab omnibus votis religiosis, sive temporariis sive perpetuis.

122. Quae e religione, expleto votorum temporariorum tempore aut obtento saecularizationis indulto, egrediantur vel ex eadem fuerint dimissae, nihil possunt repetere ob quamlibet operam religioni praestitam.

123. Supellex tamen et vestes quas Soror secum attulerit, et usu consumpta non fuerint, ei restituantur. Praeterea, si ipsa ex

propriis bonis sibimet providere non valeat, monasterium ex caritate eidem dare debet ea quae requiruntur, ut modo tuto ac convenienti domum redeat, ac providere ut, naturali aequitate servata, per aliquod tempus, mutuo consensu vel in casu dissensus ab Ordinario loci determinandum, honeste vivere possit.

CAPUT X.

DE HORUM STATUTORUM OBLIGANDI VI

124. Omnes et singulae Sorores debent, non solum quae nuncuparunt vota fideliter integreque servare, sed etiam secundum Regulam sui Ordinis et propria Statuta vitam componere, atque ita ad perfectionem sui status contendere.

125. Quae in his Statutis continentur e Codice iuris canonici aliisve Ecclesiae legibus deprompta, conscientiam Sororum ita ligant ut sine culpa violari non possint.

126. Alia vero Statutorum praescripta non obligant ad culpam, sed dumtaxat ad poenam impositam, nisi contemptus adsit vel agatur de rebus quae vota emissa aut ius naturale et divinum aliquo modo tangant.

127. Antistitae onus incumbit notitiam et executionem decretorum Sanctae Sedis, quae religiosas respiciunt, inter Sorores promovendi; item urgendi ut haec Statuta apud illas publice ac integre legantur quater saltem per annum, utque accurate observentur. Ipsa Antistita ab his Statutis eximere non valet, nisi in re mere disciplinari et in casibus particularibus, cum iusta adsit et rationalis causa.

128. Unicuique Sorori, vel novitiae, tradatur exemplar horum Statutorum, quae continenter et studio et observantia prosecui omnes contendant, ut exinde coronam promereantur aeternam.

DECRETUM

Conditio plurimorum monasteriorum Monialium, quae defectu laborabant personarum saecularium ad negotia externa obeunda, necessarium fecit ut, annuente in singulis casibus Sede Apostolica, ipsarum rerum externarum expeditio quibusdam Sororibus, quae «externae» vocantur, non raro committeretur.

Huiusmodi porro Sorores eandem Regulam profitentur et unam eandemque religiosam familiam constituunt cum Monialibus internis, atque eidem Antistitae obediunt; attamen vota tantum simplicia emittunt, primum quidem temporaria, postea vero per-

petua; et non ita severe et stricte, sicut Moniales internae, clausuram observant, eo quod ipsis ad explenda externa negotia etiam extra septa domus eis destinatae exeundum est.

Iamvero, ad hoc ut talis institutio, ubi necessaria est, absque spirituali ipsarum Sororum detrimento, magis ac magis firma evadat, opportunum visum est ut unicus Statutorum textus ederetur, ab iisdem externis Sororibus servandus. Quam ob rem haec S. Congregatio Religiosorum Sodalium Negotiis praeposita, specialia Statuta ex officio redigenda curavit, atque re mature perpensa, censuit ut ea ad religiosae vitae formam servarentur a praefatis Sororibus, quae, ex speciali indulto Sanctae Sedis, servitio externo monasteriorum Monialium iam nunc addictae sunt vel in posterum addicentur.

Porro Sanctissimus Dominus Noster divina Providentia PIUS PP. XI, in Audientia die 24 Iunii 1929 Exlmo P. Dno Secretario S. Congregationis de Religiosis concessa, praefata Statuta, ut continentur in hoc exemplari, cuius autographum in Tabulario eiusdem S. Congregationis asservatur, benigne adprobare et confirmare dignatus est, prout vi huius Decreti eadem adprobantur atque confirmantur: salvo iure Ordinariorum adprobandi minutiores dispositiones de ratione vitae, iuxta monasteriorum consuetudines, ipsis Sororibus externis propriae, dummodo tamen Sacris Canonibus aut praesentibus Statutis minime opponantur.

Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae, ex Secretaria S. Congregationis de Religiosis, die 16 iulii, in festo Commemorationis B. M. V. de Monte Carmelo, anno 1931.

FR. ALEXIUS HENRICUS M. Card. LÉPICIER, O. S. M., *Praefectus*.

L. † S.

Vinc. La Puma, *Secretarius*.

S. C. DE PROPAGANDA FIDE

FORMULAE FACULTATUM

quas S. Congregatio de Propaganda Fide
concedere solet

Ordinariis in terris Missionum

(Cfr. N. Hilling, *Codicis iuris canonici supplementum*,
Friburgi Brisg. 1925, pag. 54 et sqs.).

S. C. de Propaganda Fide sex formulis facultatum utitur: Prima minor; prima maior; secunda minor; secunda maior; tertia minor; tertia maior. Primam maiorem vel minorem consequuntur Suecia, Norvegia, Dania, Smyrna, Constantinopolis; Hierusalem, Aleppa, Ispahan, Babylonia, Arabia, Aegyptus, Lybia, Maroquium. Alteram Tasmania Wellingtonium, Coloniae Gallicae in Africa, America centralis, Martinica, Coloniae anglicae in Africa; tertiam consequuntur Sinae, Indocinae, Japonia, Oceania, Sandwich, Carolinae, Mariannae; Suam, Tahiti, Africa exceptis regionibus supradictis, Indiae, Malaca, Vicariatus et Praefecturae Americae. Formulas maiores consequuntur Ordinarii ordinati episcopi; Ordinariis non Episcopis dantur formulae minores.

FORMULA PRIMA

(minor).

A) CIRCA SACRAMENTA ET SACROS RITUS.

1. Administrandi *Confirmationis Sacramentum*, servata instructione « De Confirmatione » in Appendice Ritualis Romani inserta.
2. Permittendi suis missionariis ut *Missam* celebrare possint in

mari, dummodo mare sit tranquillum, in loco tamen decenti; atque ut, in casu necessitatis, *Missa* celebrari queat *una hora post mediam noctem*.

3. Permittendi *thurificationem* in Missis cantatis a solo celebrante absque ministris, dummodo duo saltem clerici superpelliceo induti Missae inserviant.

4. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii *tres Missae* statim post mediam noctem *Nativitatis Domini* celebrari possint, cum potestate administrandi fidelibus s. Communionem, cauto tamen ut omnia cum debita reverentia fiant.

5. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii *functiones Maioris Hebdomadae* celebrari valeant iuxta peculiarem Ritus a s. m. Benedicto Pp. XIII propositum pro ecclesiis minoribus paroecialibus, in quibus ministrorum numerus vel copia cantorum ad praedictas sacras functiones solemniter peragendas haberi nequeat: dummodo tamen constet ibidem satis esse consultum reverentiae sacris mysteriis debitae, et quod nulla exinde abusui pateat occasio; et quatenus neque praedictus Ritus servari possit, permittendi ut in iisdem ecclesiis unica *Missa* lecta, loco sollemnis, celebrari possit feria V in Coena Domini et Sabbato sancto.

*6. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii ter in hebdomada, extra Quadragesimam, *Missa privata de Requie* celebrari possit, etiam diebus ritus duplicis maioris et minoris, exceptis Dominicis nec non feriis, vigiliis atque octavis privilegiatis, diebus tamen, quibus eadem *Missa* a Rubricis permittitur, computatis.

*7. Permittendi *religiosis sororibus* sacrarii servitio addictis ut sacra vasa sacrasque supellectiles tangere, nec non *pallas, corporalia et purificatoria abluere* valeant.

*8. Concedendi *infirmis decumbentibus*, de quibus certa spes non adsit ut cito convalescant, etiam ante finem mensis, a quo decumbunt, ut s. *Communionem* sumere possint bis vel ter in hebdomada, et si agatur de sacerdotibus vel religiosis, etiam quotidie, *non servato ieiunio*: hoc est etsi aliquam medicinam vel aliquid per modum potus antea sumpserint.

*

* *

*9. Dispensandi, canonicis existentibus causis, super *impedimentis matrimonialibus* minoris gradus (can. 1042), tam publicis quam occultis, etiam multiplicibus, necnon super impedimentis mixtae religionis et disparitatis cultus.

Concedendo tamen has dispensationes, Ordinarius prae oculis habeat regulas statutas in Codice, a can. 1035 ad can. 1080, circa impedimenta in genere et in specie; et, in impedimentis mixtae religionis et disparitatis cultus, servatis conditionibus ab Ecclesia prae-

scriptis: videlicet de amovendo a catholico coniuge perversionis periculo, ac de universa prole utriusque sexus in catholicae religionis sanctitate baptizanda et educanda; monita parte catholica de obligatione, qua tenetur, conversionem coniugis acatholici prudenter curandi; eaque lege ut, neque ante neque post matrimonium coram Ecclesia initum, partes adeant ministrum falsi cultus ad matrimonialem consensum praestandum vel renovandum. Si agatur vero de matrimoniis cum hebraeis vel mahumetanis, peculiari ratione oportet ut: constet de status libertate partis infidelis, ad removendum periculum polygamiae; absit periculum circumcisionis prolis; et si civilis actus sit ineundus, sit tantum caeremonia civilis nullaue Mahumetis invocatio aut aliud superstitionis genus interveniat.

*10. *Sanandi in radice, iuxta regulas in Codice a can. 1133 ad can. 1141 statutas, matrimonia ob aliquod impedimentum, de quo supra num. 9, nulliter contracta. In matrimoniis vero mixtis attentatis coram magistratu civili vel ministro acatholico sanatio in radice ne concedatur, nisi moraliter certum sit partem acatholicam universae prolis tam natae quam nasciturae catholicam educationem non esse impedituram. Quod autem attinet ad prolis legitimationem, Ordinarius prae oculis habeat canonem 1051.*

B) CIRCA ABSOLUTIONES, BENEDICTIONES, INDULGENTIAS, ETC.

*11. *Absolvendi ab omnibus censuris, sive simpliciter sive speciali modo Romano Pontifici reservatis.*

*12. *Dispensandi vel commutandi vota privata Sedi Ap. reservata, de quibus in can. 1309.*

*

* *

*13. *Consecrandi, iuxta formam in Pontificali Romano praescriptam, calices, patenas et altarium lapides, adhibitis tamen oleis ab Episcopo catholico benedictis.*

*14. *Benedicendi solo crucis signo cum omnibus Indulgentiis a S. Sede concedi solitis coronas precatorias, cruces, parvas statuas et sacra numismata, et adnectendi coronis Indulgentias, quae a s. Birgitta et quae a Patribus Crucigeris nuncupantur.*

*

* *

15. *Impertiendi, praeter concessionem de qua in can. 914, ter in anno in solemnioribus festis Benedictionem Papalem iuxta praescriptam formulam cum Indulgentia plenaria ab iis lucranda, qui*

vere poenitentes, confessi et s. Communione refecti, eidem Benedictioni interfuerint, Deumque pro sanctae Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis oraverint.

16. Concedendi ut, servatis consuetis conditionibus, *Indulgentiam plenariam* in *primae Communionis* solemni distributione et in s. *Confirmationis* administratione, christifideles ad s. Communionem vel Confirmationem rite accedentes lucrari possint.

*17. Concedendi *Indulgentiam plenariam* primo *conversis* ab haeresi, servatis consuetis conditionibus.

18. Impertiendi *Indulgentiam plenariam* singulis ex clero, qui per quinque saltem dies *sacris Exercitiis* interfuerint, ac, sacrosanctum Missae sacrificium celebrantes, vel saltem ad s. Synaxim accedentes, pias ad Deum preces effuderint pro s. Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*19. Concedendi *Benedictionem Apostolicam cum Indulgentia plenaria* omnibus christifidelibus, qui *spiritualibus Exercitiis* seu *sacris Missionibus*, de quibus in can. 1349, § 1, ultra medietatem interfuerint, benedictioni cum Cruce in fine postremae concionis impertiendae, vere poenitentes, confessi ac sacra Communione refecti adstiterint, atque ecclesiam, in qua conciones huiusmodi habebuntur devote visitaverint, ibique per aliquod temporis spatium pias ad Deum preces effuderint pro s. Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*20. Concedendi in actu *visitationis* paroeciarum, quasi-paroeciarum et missionum, nec non communitatum tam saecularium quam religiosorum, ut *Indulgentiam plenariam* una vice tantum lucrari possint christifideles, dummodo contriti, confessi ac s. Communionem refecti pias ad Deum preces fuderint pro s. Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*21. Concedendi christifidelibus ut *Indulgentias*, propter quas *confessio* saltem bis in mense requiritur, lucrari possint, etsi ob legitimum impedimentum inde a mense ad poenitentiae sacramentum non accesserint.

*22. Concedendi ut omnes praedictae *Indulgentiae* applicari possint *per modum suffragii* animabus in purgatorio detentis.

*23. Benedicendi crucifixos cum *Indulgentia plenaria*, vulgo *toties quoties* nuncupata: idest a quocumque ex fidelibus in mortis articulo constitutis lucranda. Grassantibus autem epidemicis vel contagiosis morbis, concedendi ut fideles *in periculo mortis* constituti *Indulgentiam plenariam* lucrari possint, Christi crucifixi imaginem vel crucem deosculando; vel, ea deficiente, Ssmum Iesu nomen corde saltem, si ore non potuerint, invocando.

*

* *

24. Concedendi ut, expleto Divino Officio diei, legitima concurrente causa, privatim recitari possit *matutinum cum laudibus* diei sequentis, *statim post meridiem*.

25. Permittendi suis missionariis ut *vestes laicales* induere possint, si aliter vel transire ad loca eorum curae commissa, vel in eis commode permanere non potuerint.

26. *Assignandi pensiones* quasi-parochis vel missionariis ex infirmitate resignantibus quasi-paroecias vel missiones, in quas per decem annos incubuerunt, solvendas annuatim a successore, non excedentes tertiam partem fructuum quomodolibet provenientium ex quasi-paroeciis vel missionibus, deductis expensis.

C) PRO IPSO ORDINARIO.

27. Fruendi *indulto* personali *altaris privilegiati* quotidiani, dummodo intuitu huius privilegii, nihil omnino praeter consuetam eleemosynam percipiat.

28. *Lucrandi Indulgentias*, quas aliis vi facultatum sibi concessarum impertiendas censuerit, impletis tamen conditionibus.

29. *Utendi* ipse *personaliter*, in iisdem tamen adiunctis, *facultatibus* seu permissionibus, quas, intra limites in praecedentibus articulis expressos, concedendas esse censuerit.

ANIMADVERSIONES

I. Praedictae facultates ea lege conceduntur, ut non omnes indiscriminatim *subdelegari* possint, sed illae tantum quae asterisco * notantur, seu quae habentur sub numeris: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 19, 20, 21, 22, 23.

II. Ordinarius insuper supradictis omnibus facultatibus sive per se sive per alios uti tantum valeat *intra fines suae iurisdictionis*; easque gratis et sine ulla mercede exerceat, et facta mentione apostolicae delegationis.

III. Quod si forte *ex oblivione vel inadvertentia* ultra tempus supra praefinitum, seu ultra ..... hisce *facultatibus* Ordinarium *uti* contingat, absolutiones, dispensationes, concessionem omnes exinde impertitae uti ratae atque validae habeantur. Insuper *dati* ab Ordinario *precibus pro renovatione* seu prorogatione earundem facultatum, ipsae in suo robore *perseve-*

Formulae facultatum Ordinariis in terris Missionum concessarum. 295
rare censeantur, usque dum responsum S. C. ad eundem Ordinarium
pervenerit.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propa-
ganda Fide, die..... mensis..... anno Domini.....
.....

Gratis sine ulla solutione quocumque titulo.

FORMULA PRIMA

(maior).

A) CIRCA SACRAMENTA ET SACROS RITUS.

1. Permittendi suis missionariis ut *Missam* celebrare possint
in mari, dummodo mare sit tranquillum, in loco tamen decenti;
atque ut, in casu necessitatis, Missa celebrari queat *una hora post*
mediam noctem.

2. Permittendi *thurificationem* in Missis cantatis a solo cele-
brante absque ministris, dummodo duo saltem clerici superpelliceo
induti Missae inserviant.

3. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii *tres Missae* statim
post mediam noctem *Nativitatis Domini* celebrari possint, cum
potestate administrandi fidelibus s. Communionem, cauto tamen ut
omnia cum debita reverentia fiant.

4. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii *functiones Maioris*
Hebdomadae celebrari valeant iuxta peculiarem Ritus a s. m. Be-
nedicto Pp. XIII propositum pro ecclesiis minoribus paroecialibus,
in quibus ministrorum numerus vel copia cantorum ad praedictas
sacras functiones solemniter peragendas haberi nequeat: dummodo
tamen constet ibidem satis esse consultum reverentiae sacris my-
steriis debitae, et quod nulla exinde abusui pateat occasio; et qua-
tenus neque praedictus Ritus servari possit, permittendi ut in
iisdem ecclesiis unica Missa lecta, loco sollemnis, celebrari possit
feria V in Coena Domini et Sabbato sancto.

5. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii ter in hebdomada,
extra Quadragesimam, *Missa privata de Requie* celebrari possit,
etiam diebus ritus duplicis maioris et minoris, exceptis Dominicis
nec non feriis, vigiliis atque octavis privilegiatis, diebus tamen,
quibus eadem Missa a Rubricis permittitur, computatis.

*6. Permittendi *religiosis sororibus* sacrarii servitio addictis
ut sacra vasa sacrasque supellectiles tangere, nec non *pallas, cor-*
poralia et *purificatoria* abluere valeant.

*7. Concedendi *infirmis decumbentibus*, de quibus certa spes

non adsit ut cito convalescant, etiam ante finem mensis, a quo decumbunt, ut s. *Communione* sumere possint bis vel ter in hebdomada, et si agatur de sacerdotibus vel religiosis, etiam quotidie, *non servato ieiunio*: hoc est etsi aliquam medicinam vel aliquid per modum potus antea sumpserint.

*

* *

*8. Dispensandi, canonicis existentibus causis, super *impedimentis matrimonialibus* minoris gradus (can. 1042), tam publicis quam occultis, etiam multiplicibus, necnon super impedimentis mixtae religionis et disparitatis cultus.

Concedendo tamen has dispensationes, Ordinarius prae oculis habeat regulas statutas in Codice, a can. 1035 ad can. 1080, circa impedimenta in genere et in specie; et, in impedimentis mixtae religionis et disparitatis cultus, servatis conditionibus ab Ecclesia praescriptis: videlicet de amovendo a catholico coniuge perversionis periculo, ac de universa prole utriusque sexus in catholicae religionis sanctitate baptizanda et educanda; monita parte catholica de obligatione, qua tenetur, conversionem coniugis acatholici prudenter curandi; eaque lege ut, neque ante neque post matrimonium coram Ecclesia initum, partes adeant ministrum falsi cultus ad matrimonialem consensum praestandum vel renovandum. Si agatur vero de matrimoniis cum hebraeis vel mahumetanis, peculiari ratione oportet ut: constet de status libertate partis infidelis, ad removendum periculum polygamiae; absit periculum circumcisionis prolis; et si civilis actus sit ineundus, sit tantum caeremonia civilis nullaue Mahumetis invocatio aut aliud superstitionis genus interveniat.

*9. *Sanandi in radice*, iuxta regulas in Codice a can. 1133 ad can. 1141 statutas, matrimonia ob aliquod impedimentum, de quo supra N. 8, nulliter contracta. In matrimoniis vero mixtis attentatis coram magistratu civili vel ministro acatholico sanatio in radice ne concedatur, nisi moraliter certum sit partem acatholicam universae prolis tam natae quam nasciturae catholicam educationem non esse impedituram. Quod autem attinet ad prolis legitimationem, Ordinarius prae oculis habeat canonem 1051.

B) CIRCA ABSOLUTIONES, BENEDICTIONES, INDULGENTIAS, ETC.

*10. Absolvendi ab omnibus *censuris*, sive simpliciter sive speciali modo Romano Pontifici reservatis.

*11. Dispensandi vel commutandi *vota privata* Sedi Ap. reservata, de quibus in can. 1309.

12. Conferendi uni alterive ex suis sacerdotibus facultatem

consecrandi, iuxta formam in Pontificali Romano praescriptam, *calices* et *altarium lapides*, adhibitis tamen oleis ab Episcopo catholico benedictis.

*13. Benedicendi solo crucis signo cum omnibus Indulgentiis a Sancta Sede concedi solitis *coronas* precatorias, *cruces*, parvas statuas et sacra *numismata*, et adnectendi coronis Indulgentias, quae a s. Birgitta et quae a Patribus Crucigeris nuncupantur.

14. Impertiendi, praeter concessionem de qua in can. 914, ter in anno in solemnioribus festis *Benedictionem Papalem* iuxta praescriptam formulam cum Indulgentia plenaria ab iis lucranda, qui vere poenitentes, confessi et s. Communione refecti, eidem Benedictioni interfuerint, Deumque pro s. Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis oraverint.

15. Concedendi ut, servatis consuetis conditionibus, *Indulgentiam plenariam* in *primae Communionis* solemni distributione et in s. *Confirmationis* administratione, christifideles ad s. Communionem vel Confirmationem rite accedentes lucrari possint.

*16. Concedendi *Indulgentiam plenariam* primo *conversis* ab haeresi, servatis consuetis conditionibus.

17. Impertiendi *Indulgentiam plenariam* singulis ex clero, qui per quinque saltem dies *sacris Exercitiis* interfuerint, ac, sacrosanctum Missae sacrificium celebrantes, vel saltem ad s. Synaxim accedentes, pias ad Deum preces effuderint pro s. Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*18. Concedendi Benedictionem Apostolicam cum *Indulgentia plenaria* omnibus christifidelibus, qui spiritualibus Exercitiis seu *sacris Missionibus*, de quibus in can. 1349, § 1, ultra medietatem interfuerint, benedictioni cum Cruce in fine postremae concionis impertiendae, vere poenitentes, confessi ac sacra Communione refecti adstiterint, atque ecclesiam, in qua conciones huiusmodi habebuntur devote visitaverint, ibique per aliquod temporis spatium pias ad Deum preces effuderint pro sanctae Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*19. Concedendi in actu *visitationis* paroeciarum, quasi-paroeciarum et missionum, nec non communitatum tam saecularium quam religiosorum, ut *Indulgentiam plenariam* una vice tantum lucrari possint christifideles, dummodo contriti, confessi ac s. Communionem refecti pias ad Deum preces fuderint pro s. Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*20. Concedendi christifidelibus ut *Indulgentias*, propter quas *confessio* saltem bis in mense requiritur, lucrari possint, etsi ob legitimum impedimentum inde a mense ad poenitentiae sacramentum non accesserint.

*21. Concedendi ut omnes praedictae *Indulgentiae* applicari possint *per modum suffragii* animabus in purgatorio detentis.

*22. Benedicendi crucifixos cum *Indulgentia plenaria*, vulgo

toties quoties nuncupata: idest a quocumque ex fidelibus in mortis articulo constitutis lucranda. Grassantibus autem epidemicis vel contagiosis morbis, concedendi ut fideles in *periculo mortis* constituti *Indulgentiam plenariam* lucrari possint, Christi crucifixi imaginem vel crucem deosculando; vel, ea deficiente, Ssmum Iesu nomen corde saltem, si ore non potuerint, invocando.

*

* *

23. Concedendi ut, expleto Divino Officio diei, legitima concurrente causa, privatim recitari possit *matutinum cum laudibus* diei sequentis, *statim post meridiem*.

24. Permittendi suis missionariis ut *vestes laicales* induere possint, si aliter vel transire ad loca eorum curae commissa, vel in eis commodè permanere non potuerint.

25. *Assignandi pensiones* quasi-parochis vel missionariis ex infirmitate resignantibus quasi-paroecias vel missiones, in quas per decem annos incubuerunt, solvendas annuatim a successore, non excedentes tertiam partem fructuum quomodolibet provenientium ex quasi-paroeciis vel missionibus, deductis expensis.

C) PRO IPSO ORDINARIO.

26. *Asservandi* in sacello domus stabilis suae residentiae Ssmum *Eucharistiae Sacramentum*, ea lege, ut lampas indesinenter ante tabernaculum luceat, clavis diligenter custodiatur, aliaque iuxta liturgicas leges plene serventur.

27. *Lucrandi Indulgentias*, quas aliis vi facultatum sibi concessarum impertiendas censuerit, impletis tamen conditionibus.

28. *Utendi* ipse *personaliter*, in iisdem tamen adiunctis, *facultatibus* seu permissionibus, quas, intra limites in praecedentibus articulis expressos, concedendas esse censuerit.

29. *Utendi throno cum baldachino et cappa magna* in Pontificalibus; nec non permittendi presbyteris in ecclesiis suae iurisdictionis celebrantibus ut *sui nominis* tamquam Antistitis sive in precibus ferialibus sive in *Canone Missae* mentio fiat: quatenus haec ipsi a iure concessa non fuerint.

ANIMADVERSIONES

I. Praedictae facultates ea lege conceduntur, ut non omnes indiscriminatim *subdelegari* possint, sed illae tantum quae asterisco * notantur, seu quae habentur sub numeris: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 16, 18, 19, 20, 21, 22.

II. Ordinarius insuper supradictis omnibus facultatibus sive per se sive per alios uti tantum valeat *intra fines suae iurisdictionis*; easque gratis et sine ulla mercede exerceat, et facta mentione apostolicae delegationis.

III. Quod si forte *ex oblivione vel inadvertentia* ultra tempus supra praefinitum, seu ultra ..... hisce *facultatibus* Ordinarium *uti contingat*, absolutiones, dispensationes, concessiones omnes exinde impertitae uti ratae atque validae habeantur. Insuper *datis* ab Ordinario *precibus pro renovatione* seu prorogatione earundem facultatum, ipsae in suo robore *perseverare* censeantur, usque dum responsum S. C. ad eundem Ordinarium pervenerit.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, die ..... mensis ..... anno .....
.....

Gratis sine ulla solutione quocumque titulo.

FORMULA SECUNDA

(minor).

A) CIRCA SACRAMENTA ET SACROS RITUS.

1. Concedendi suis missionariis facultatem *benedicendi aquam baptismalem* ea breviori formula, qua Missionariis Peruanis apud Indos Summus Pontifex Paulus III uti concessit.

2. Concedendi facultatem *administrandi Confirmationis Sacramentum* uni vel alteri ex suis sacerdotibus, in quacumque regione a sua residentia longe dissita, absente tamen quocumque Episcopo, servato Decreto Sacrae huius Congreg. diei 4 Maii anni 1774, atque Instructione « De Sacramento Confirmationis » in appendice Ritualis Romani inserta.

*
* *

3. Permittendi ut *Missa* celebrari possit *in mari*, dummodo mare sit tranquillum, in loco tamen decenti; atque ut, in casu necessitatis, *Missa* celebrari queat *una hora post mediam noctem*.

4. Permittendi *thurificationem* in Missis cantatis a solo celebrante absque ministris, dummodo duo saltem clerici superpelliceo induti Missae inserviant.

5. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii *tres Missae* statim post mediam noctem *Nativitatis Domini* celebrari possint, cum potestate administrandi fidelibus s. Communionem, cauto tamen ut omnia cum debita reverentia fiant.

6. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii *functiones Maioris Hebdomadae* celebrari valeant iuxta peculiarem Ritus a s. m. Benedicto Pp. XIII propositum pro ecclesiis minoribus paroecialibus, in quibus ministrorum numerus vel copia cantorum ad praedictas sacras functiones solemniter peragendas haberi nequeat: dummodo tamen constet ibidem satis esse consultum reverentiae sacris mysteriis debitae, et quod nulla exinde abusui pateat occasio; et quatenus neque praedictus Ritus servari possit, permittendi ut in iisdem ecclesiis unica Missa lecta, loco sollemnis, celebrari possit feria V in Coena Domini et Sabbato sancto.

7. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii ter in hebdomada, extra Quadragesimam, *Missa privata de Requie* celebrari possit, etiam diebus ritus duplicis maioris et minoris, exceptis Dominicis nec non feriis, vigiliis atque octavis privilegiatis, diebus tamen, quibus eadem Missa a Rubricis permittitur, computatis.

8. Permittendi etiam in omnibus diebus festis et dominicis *Missam votivam de B. M. V.* iis qui, ob defectum oculorum aliamve infirmitatem, legere nequeant Missas singulis diebus occurrentes iuxta Missalis Romani rubricas.

*

* *

9. Permittendi ut, iusta de causa, *Ssimum Sacramentum cum duobus luminaribus* ex quacumque substantia confectis *exponi* possit.

*10. Permittendi *religiosis sororibus* sacrarii servitio addictis ut sacra vasa sacrasque supellectiles tangere, nec non *pallas, corporalia et purificatoria abluere* valeant.

*11. Concedendi *infirmis decumbentibus*, de quibus certa spes non adsit ut cito convalescant, etiam ante finem mensis, a quo decumbunt, ut s. *Communionem* sumere possint bis vel ter in hebdomada; et si agatur de sacerdotibus vel religiosis, etiam quotidie, *non servato ieiunio*: hoc est etsi aliquam medicinam vel aliquid per modum potus antea sumpserint.

*

* *

12. Conferendi, rationabili de causa, *Ordines minores* omnes simul, etiam cum prima tonsura.

13. Dispensandi, gravi tamen de causa, cum utriusque cleri

diaconis super defectu aetatis unius anni, ut, eo non obstante, ad sacrum Presbyteratus ordinem promoveri possint, dummodo idonei sint, et dimidiam partem quarti anni cursus theologici rite, secundum Codicis praescriptiones can. 976, absolverint.

*
* *

*14. Dispensandi, canonicis existentibus causis, super *impedimentis matrimonialibus* sive minoris sive maioris gradus (can. 1042), tam publicis quam occultis, etiam multiplicibus, iuris tamen ecclesiastici: exceptis impedimentis provenientibus ex sacro Presbyteratus ordine, ex defectu praescriptae aetatis et ex affinitate in linea recta, consummato matrimonio.

Concedendo tamen has dispensationes, Ordinarius prae oculis habeat regulas statutas in Codice, a can. 1035 ad can. 1080, circa impedimenta in genere et in specie; et, in impedimentis mixtae religionis et disparitatis cultus, servatis conditionibus ab Ecclesia praescriptis: videlicet de amovendo a catholico coniuge perversionis periculo, ac de universa prole utriusque sexus in catholicae religionis sanctitate baptizanda et educanda; moniti parte catholica de obligatione, qua tenetur, conversionem coniugis acatholici prudenter curandi; eaque lege ut, neque ante neque post matrimonium coram Ecclesia initum, partes adeant ministrum falsi cultus ad matrimonialem consensum praestandum vel renovandum. Si agatur vero de matrimoniis cum hebraeis vel mahumetanis, peculiari ratione oportet ut: constet de status libertate partis infidelis, ad removendum periculum polygamiae; absit periculum circumcisionis prolis; et si civilis actus sit ineundus, sit tantum caeremonia civilis nullaue Mahumetis invocatio aut aliud superstitionis genus interveniat.

*15. *Sanandi in radice*, iuxta regulas in Codice a can. 1133 ad can. 1141 statutas, matrimonia ob aliquod impedimentum, de quo supra N. 14 nulliter contracta. Quod vero attinet ad prolis legitimationem, Ordinarius prae oculis habeat can. 1051.

*16. *Sanandi pariter in radice matrimonia mixta attentata* coram magistratu civili vel ministro acatholico.

B) CIRCA ABSOLUTIONES, BENEDICTIONES, INDULGENTIAS, ETC.

*17. Absolvendi ab omnibus *censuris*, sive simpliciter sive speciali modo Romano Pontifici reservatis.

*18. Dispensandi vel commutandi *vota privata* Sedi Ap. reservata, de quibus in can. 1309.

*

* *

*19. Benedicendi solo crucis signo cum omnibus Indulgentiis a S. Sede concedi solitis *coronas* precatorias, *cruces*, parvas statuas et sacra *numismata*, et adnectendi coronis Indulgentias, quae a s. Birgitta et quae a Patribus Crucigeris nuncupantur.

20. Conferendi uni alterive ex suis sacerdotibus facultatem *consecrandi*, iuxta formam in Pontificali Romano praescriptam, *calices*, *patenas* et *altarium lapides*, adhibitis tamen oleis ab Episcopo catholico benedictis.

*21. *Erigendi* pium exercitium *Viae Crucis* ritu ab Ecclesia praescripto, cum applicatione omnium Indulgentiarum, quae huiusmodi exercitium peragentibus a Summis Pontificibus impertitae sunt; et applicandi easdem Indulgentias crucibus et crucifixis, pro infirmis aliisque legitime impeditis, prae oculis habito Decreto s. Poenitentiariae diei 14 Decembris anno 1927.

*

* *

22. Impertiendi, praeter concessionem de qua in can. 914, ter in anno in solemnioribus festis *Benedictionem Papalem* iuxta praescriptam formulam cum Indulgentia plenaria ab iis lucranda, qui vere poenitentes, confessi et s. Communione refecti, eidem Benedictioni interfuerint, Deumque pro s. Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis oraverint.

23. Concedendi ut, servatis consuetis conditionibus, *Indulgentiam plenariam* in *primae Communionis* solemnii distributione et in s. *Confirmationis* administratione, christifideles ad s. Communionem vel Confirmationem rite accedentes lucrari possint.

*24. Concedendi *Indulgentiam plenariam* primo *conversis* ab haeresi, servatis consuetis conditionibus.

25. Impertiendi *Indulgentiam plenariam* singulis ex clero, qui per quinque saltem dies *sacris Exercitiis* interfuerint, ac, sacrosanctum Missae sacrificium celebrantes, vel saltem ad s. Synaxim accedentes, pias ad Deum preces effuderint pro s. Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*26. Concedendi Benedictionem Apostolicam cum *Indulgentia plenaria* omnibus christifidelibus, qui spiritualibus Exercitiis seu *sacris Missionibus*, de quibus in can. 1349, § 1, ultra medietatem interfuerint, benedictioni cum Cruce in fine postremae concionis impertiendae, vere poenitentes, confessi ac sacra Communione refecti adstiterint, atque ecclesiam, in qua conciones huiusmodi habe-

buntur devote visitaverint, ibique per aliquod temporis spatium pias ad Deum preces effuderint pro sanctae Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*27. Concedendi in actu *visitationis* paroeciarum, quasi-paroeciarum et missionum, nec non communitatum tam saecularium quam religiosorum, ut *Indulgentiam plenariam* una vice tantum lucrari possint christifideles, dummodo contriti, confessi ac s. Communionem refecti pias ad Deum preces fuderint pro s. Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*28. Concedendi christifidelibus ut *Indulgentias*, propter quas *confessio* saltem bis in mense requiritur, lucrari possint, etsi ob legitimum impedimentum inde a mense ad poenitentiae sacramentum non accesserint.

*29. Concedendi ut omnes praedictae *Indulgentiae* applicari possint *per modum suffragii* animabus in purgatorio detentis.

*30. Benedicendi crucifixos cum *Indulgentia plenaria*, vulgo *toties quoties* nuncupata: id est a quocumque ex fidelibus in mortis articulo constitutis lucranda. Grassantibus autem epidemicis vel contagiosis morbis, concedendi ut fideles *in periculo mortis* constituti *Indulgentiam plenariam* lucrari possint, Christi crucifixi imaginem vel crucem deosculando; vel, ea deficiente, Ssmum Iesu nomen corde saltem, si ore non potuerint, invocando.

*

* *

31. Concedendi ut, expleto Divino Officio diei, legitima concurrente causa, privatim recitari possit *matutinum cum laudibus* diei sequentis, *statim post meridiem*.

32. Concedendi ut ob legitimam gravemque rationem, de qua eius conscientia oneratur, *loco Divini Officii, rosarium* vel aliae preces recitari possint.

33. Permittendi suis missionariis ut *vestes laicales* induere possint, si aliter vel transire ad loca eorum curae commissa, vel in eis commodè permanere non potuerint.

34. *Assignandi pensiones* quasi-parochis vel missionariis ex infirmitate resignantibus quasi-paroecias vel missiones, in quas per decem annos incubuerunt, solvendas annuatim a successore, non excedentes tertiam partem fructuum quomodolibet proveientium ex quasi-paroeciis vel missionibus, deductis expensis.

C) PRO IPSO ORDINARIO.

35. Fruendi *indulto personali altaris privilegiati* quotidiani, dummodo intuitu huius privilegii, nihil omnino praeter consuetam eleemosynam percipiat.

36. *Lucrandi Indulgentias*, quas aliis vi facultatum sibi concessarum impertiendas censuerit, impletis tamen conditionibus.

37. *Utendi ipse personaliter*, in iisdem tamen adiunctis, *facultatibus* seu permissionibus, quas, intra limites in praecedentibus articulis expressos, concedendas esse censuerit.

ANIMADVERSIONES

I. Praedictae facultates ea lege conceduntur, ut non omnes indiscriminatim *subdelegari* possint, sed illae tantum quae asterisco * notantur, seu quae habentur sub numeris: 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 24, 26, 27, 28, 29, 30.

II. Ordinarius insuper supradictis omnibus facultatibus sive per se sive per alios uti tantum valeat *intra fines suae iurisdictionis*; easque gratis et sine ulla mercede exerceat, et facta mentione apostolicae delegationis.

III. Quod si forte *ex oblivione vel inadvertentia* ultra tempus supra praefinitum, seu ultra ..... hisce *facultatibus* Ordinarium *uti* contingat, absolutiones, dispensationes, concessionem omnes exinde impertitae uti ratae atque validae habeantur. Insuper *datis* ab Ordinario *precibus pro renovatione* seu prorogatione earundem facultatum, ipsae in suo robore *perseverare* censeantur, usque dum responsum S. C. ad eundem Ordinarium pervenerit.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, die ..... mensis ..... anno .....
.....

Gratis sine ulla solutione quocumque titulo.

ADNOTANDUM

Attentis novis dispositionibus Supremae Sacrae Congregationis Sancti Officii die 1 mensis Iulii anno 1930 datis circa sanationem in radice matrimoniorum mixtorum, facultas, de qua sub num. 16, nova adiecta clausula, terminis, qui sequuntur, conceditur, nempe: « *Sanandi pariter in radice matrimonia mixta* attentata coram magistratu civili vel ministro acatholico, dummodo moraliter certum sit partem acatholicam universae prolis tam natae quam nasciturae catholicam educationem non esse impedituram ».

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, die ..... mensis ..... anno .....

FORMULA SECUNDA

(maior).

A) CIRCA SACRAMENTA ET SACROS RITUS.

1. Concedendi suis missionariis facultatem *benedicendi aquam baptismalem* ea breviori formula, qua Missionariis Peruanis apud Indos Summus Pontifex Paulus III uti concessit.

2. Conficiendi *olea sacra* cum sacerdotibus, quos potuerit habere; et, si necessitas urgeat, etiam extra diem Coenae Domini.

3. Concedendi facultatem *administrandi Confirmationis Sacramentum* uni vel alteri ex suis sacerdotibus, in quacumque regione a sua residentia longe dissita, absente tamen quocumque Episcopo, servato Decreto Sacrae huius Congreg. diei 4 Maii anni 1774, atque Instructione « De Sacramento Confirmationis » in appendice Ritualis Romani inserta.

*

* *

4. Permittendi suis missionariis ut *Missam* celebrare possint *in mari*, dummodo mare sit tranquillum, in loco tamen decenti; atque ut, in casu necessitatis, Missa celebrari queat *una hora post mediam noctem*.

5. Permittendi *thurificationem* in Missis cantatis a solo celebrante absque ministris, dummodo duo saltem clerici superpelliceo induti Missae inserviant.

6. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii *tres Missae* statim post mediam noctem *Nativitatis Domini* celebrari possint, cum potestate administrandi fidelibus s. Communionem, cauto tamen ut omnia cum debita reverentia fiant.

7. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii *functiones Maioris Hebdomadae* celebrari valeant iuxta peculiarem Ritus a s. m. Benedicto Pp. XIII propositum pro ecclesiis minoribus paroecialibus, in quibus ministrorum numerus vel copia cantorum ad praedictas sacras functiones solemniter peragendas haberi nequeat: dummodo tamen constet ibidem satis esse consultum reverentiae sacris mysteriis debita, et quod nulla exinde abusui pateat occasio; et quatenus neque praedictus Ritus servari possit, permittendi ut in iisdem ecclesiis unica Missa lecta, loco sollemnis, celebrari possit feria V in Coena Domini et Sabbato sancto.

8. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii ter in hebdomada,

extra Quadragesimam, *Missa privata de Requie* celebrari possit, etiam diebus ritus duplicis maioris et minoris, exceptis Dominicis nec non feriis, vigiliis atque octavis privilegiatis, diebus tamen, quibus eadem Missa a Rubricis permittitur, computatis.

9. Permittendi etiam in omnibus diebus festis et dominicis *Missam votivam de B. M. V.* iis qui, ob defectum oculorum aliamve infirmitatem, legere nequeant Missas singulis diebus occurrentes iuxta Missalis Romani rubricas.

*

* *

10. Permittendi ut, iusta de causa, *Ssimum Sacramentum cum duobus luminaribus* ex quacumque substantia confectis exponi possit.

*11. Permittendi *religiosis sororibus* sacrarii servitio addictis ut sacra vasa sacrasque suppellectiles tangere, nec non *pa'las, corporalia et purificatoria* abluere valeant.

*12. Concedendi *infirmis decumbentibus*, de quibus certa spes non adsit ut cito convalescant, etiam ante finem mensis, a quo decumbunt, ut *s. Communionem* sumere possint bis vel ter in hebdomada; et si agatur de sacerdotibus vel religiosis, etiam quotidie, *non servato ieiunio*: hoc est etsi aliquam medicinam vel aliquid per modum potus antea sumpserint.

*

* *

13. Conferendi, rationabili de causa, *Ordines minores* omnes simul, etiam cum prima tonsura.

14. Dispensandi, gravi tamen de causa, cum utriusque cleri *diaconis* super *defectu aetatis* unius anni, ut, eo non obstante, ad *s. Presbyteratus* ordinem promoveri possint, dummodo idonei sint, et dimidiam partem quarti anni cursus theologici rite, secundum Codicis praescriptiones can. 976, absolverint.

*

* *

*15. Dispensandi, canonicis existentibus causis, super *impedimentis matrimonialibus* sive minoris sive maioris gradus (can. 1042), tam publicis quam occultis, etiam multiplicibus, iuris tamen ecclesiastici: exceptis impedimentis provenientibus ex sacro Presbyteratus ordine, ex defectu praescriptae aetatis et ex affinitate in linea recta, consummato matrimonio.

Concedendo tamen has dispensationes, Ordinarius prae oculis habeat regulas statutas in Codice, a can. 1035 ad can. 1080, circa impedimenta in genere et in specie; et, in impedimentis mixtae religionis et disparitatis cultus, servatis conditionibus ab Ecclesia praescriptis: videlicet de amovendo a catholico coniuge perversionis periculo, ac de universa prole utriusque sexus in catholicae religionis sanctitate baptizanda et educanda; monita parte catholica de obligatione, qua tenetur, conversionem coniugis acatholici prudenter curandi; eaque lege ut, neque ante neque post matrimonium coram Ecclesia initum, partes adeant ministrum falsi cultus ad matrimoniale consensum praestandum vel renovandum. Si agatur vero de matrimoniis cum hebraeis vel mahumetanis, peculiari ratione oportet ut: constet de status libertate partis infidelis, ad removendum periculum polygamiae; absit periculum circumcisionis prolis; et si civilis actus sit ineundus, sit tantum caeremonia civilis nullaue Mahumetis invocatio aut aliud superstitionis genus interveniat.

*16. *Sanandi in radice, iuxta regulas in Codice a can. 1133 ad can. 1141 statutas, matrimonia ob aliquod impedimentum, de quo supra N. 15 nulliter contracta. Quod vero attinet ad prolis legitimationem, Ordinarius prae oculis habeat can. 1051.*

*17. *Sanandi pariter in radice matrimonia mixta attentata coram magistratu civili vel ministro acatholico.*

B) CIRCA ABSOLUTIONES, BENEDICTIONES, INDULGENTIAS, ETC.

*18. *Absolvendi ab omnibus censuris, sive simpliciter sive speciali modo Romano Pontifici reservatis.*

*19. *Dispensandi vel commutandi vota privata Sedi Ap. reservata, de quibus in can. 1309.*

*
* *

*20. *Benedicendi solo crucis signo cum omnibus Indulgentiis a S. Sede concedi solitis coronas precatorias, cruces, parvas statuas et sacra numismata, et adnectendi coronis Indulgentias, quae a s. Birgitta et quae a Patribus Crucigeris nuncupantur.*

21. *Conferendi uni alterive ex suis sacerdotibus facultatem consecrandi, iuxta formam in Pontificali Romano praescriptam, calices, patenas et altarium lapides, adhibitis tamen oleis ab Episcopo catholico benedictis.*

*

* *

22. Impertiendi, praeter concessionem de qua in can. 914, ter in anno in solemnioribus festis *Benedictionem Papalem* iuxta praescriptam formulam cum Indulgentia plenaria ab iis lucranda, qui vere poenitentes, confessi et s. Communione refecti, eidem Benedictioni interfuerint, Deumque pro s. Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis oraverint.

23. Concedendi ut, servatis consuetis conditionibus, *Indulgentiam plenariam* in *primae Communionis* solemnii distributione et in s. *Confirmationis* administratione, christifideles ad s. Communionem vel Confirmationem rite accedentes lucrari possint.

*24. Concedendi *Indulgentiam plenariam* primo *conversis* ab haeresi, servatis consuetis conditionibus.

25. Impertiendi *Indulgentiam plenariam* singulis ex clero, qui per quinque saltem dies *sacris Exercitiis* interfuerint, ac, sacrosanctum Missae sacrificium celebrantes, vel saltem ad s. Synaxim accedentes, pias ad Deum preces effuderint pro s. Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*26. Concedendi Benedictionem Apostolicam cum *Indulgentia plenaria* omnibus christifidelibus, qui spiritualibus Exercitiis seu *sacris Missionibus*, de quibus in can. 1349, § 1, ultra medietatem interfuerint, benedictioni cum Cruce in fine postremae concionis impertiendae, vere poenitentes, confessi ac sacra Communione refecti adstiterint, atque ecclesiam, in qua conciones huiusmodi habebuntur devote visitaverint, ibique per aliquod temporis spatium pias ad Deum preces effuderint pro sanctae Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*27. Concedendi in actu *visitationis* paroeciarum, quasi-paroeciarum et missionum, nec non communitatum tam saecularium quam religiosorum, ut *Indulgentiam plenariam* una vice tantum lucrari possint christifideles, dummodo contriti, confessi ac s. Communione refecti pias ad Deum preces fuderint pro s. Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*28. Concedendi christifidelibus ut *Indulgentias*, propter quas *confessio* saltem bis in mense requiritur, lucrari possint, etsi ob legitimum impedimentum inde a mense ad poenitentiae sacramentum non accesserint.

*29. Concedendi ut omnes praedictae *Indulgentiae* applicari possint *per modum suffragii* animabus in purgatorio detentis.

*30. Benedicendi crucifixos cum *Indulgentia plenaria* vulgo *toties quoties* nuncupata: idest a quocumque ex fidelibus in mortis articulo constitutis lucranda. Grassantibus autem epidemicis vel contagiosis morbis, concedendi ut fideles *in periculo mortis* con-

stituti *Indulgentiam plenariam* lucrari possint, Christi crucifixi imaginem vel crucem deosculando; vel, ea deficiente, Ssmum Iesu nomen corde saltem, si ore non potuerint, invocando.

*
* *

31. Concedendi ut, expleto Divino Officio diei, legitima concurrente causa, privatim recitari possit *matutinum cum laudibus* diei sequentis, *statim post meridiem*.

32. Concedendi ut ob legitimam gravemque rationem, de qua eius conscientia oneratur, *loco Divini Officii, rosarium* vel aliae preces recitari possint.

33. Permittendi suis missionariis ut *vestes laicales* induere possint, si aliter vel transire ad loca eorum curae commissa, vel in eis commodè permanere non potuerint.

34. *Assignandi pensiones* quasi-parochis vel missionariis ex infirmitate resignantibus quasi-paroecias vel missiones, in quas per decem annos incubuerunt, solvendas annuatim a successore, non excedentes tertiam partem fructuum quomodolibet provenientium ex quasi-paroeciis vel missionibus, deductis expensis.

C) PRO IPSO ORDINARIO.

35. *Asservandi* in sacello domus stabilis suae residentiae Ssmum *Eucharistiae Sacramentum*, ea lege, ut lampas indesinenter ante tabernaculum luceat, clavis diligenter custodiatur, aliaque iuxta liturgicas leges plene serventur.

36. *Lucrandi Indulgentias*, quas aliis vi facultatum sibi concessarum impertiendas censuerit, impletis tamen conditionibus.

37. *Utendi* ipse *personaliter*, in iisdem tamen adiunctis, *facultatibus* seu permissionibus, quas, intra limites in praecedentibus articulis expressos, concedendas esse censuerit.

38. *Utendi throno cum baldachino et cappa magna* in Pontificalibus; nec non permittendi presbyteris in ecclesiis suae iurisdictionis celebrantibus ut sui *nominis* tamquam Antistitis sive in precibus ferialibus sive in *Canone Missae* mentio fiat: quatenus haec ipsi a iure concessa non fuerint.

ANIMADVERSIONES

I. Praedictae facultates ea lege conceduntur, ut non omnes indiscriminatim *subdelegari* possint, sed illae tantum quae asterisco * notantur, seu quae habentur sub numeris: 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 24, 26, 27, 28, 29, 30.

II. Ordinarius insuper supradictis omnibus facultatibus sive per se sive per alios uti tantum valeat *intra fines suae iurisdictionis*; easque gratis et sine ulla mercede exerceat, et facta mentione apostolicae delegationis.

III. Quod si forte *ex oblivione vel inadvertentia* ultra tempus supra praefinitum, seu ultra ..... hisce *facultatibus* Ordinarium *uti* contingat, absolutiones, dispensationes, concessionem omnes exinde impertitae uti ratae atque validae habeantur. Insuper *datis* ab Ordinario *precibus pro renovatione* seu prorogatione earundem facultatum, ipsae in suo robore *perseverare* censeantur, usque dum responsum S. C. ad eundem Ordinarium pervenerit.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, die ..... mensis ..... anno .....

Gratis sine ulla solutione quocumque titulo.

ADNOTANDUM

Attentis novis dispositionibus Supremae Sacrae Congregationis Sancti Officii die 1 mensis Iulii anno 1930 datis circa sanationem in radice matrimoniorum mixtorum, facultas, de qua sub num. 17, nova adiecta clausula, terminis, qui sequuntur, conceditur, nempe: « *Sanandi pariter in radice matrimonia mixta attentata coram magistratu civili vel ministro acatholico, dummodo moraliter certum sit partem acatholicam universae prolis tam natae quam nasciturae catholicam educationem non esse impedituram* ».

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, die ..... mensis ..... anno .....

FORMULA TERTIA

(minor).

A) CIRCA SACRAMENTA ET SACROS RITUS.

1. Concedendi suis missionariis facultatem *benedicendi aquam baptismalem* ea breviori formula, qua Missionariis Peruanis apud Indos Summus Pontifex Paulus III uti concessit.

2. Concedendi facultatem *administrandi Confirmationis Sacramentum* uni vel alteri ex suis sacerdotibus, in quacumque regione

a sua residentia longe dissita, absente tamen quocumque Episcopo, servato Decreto Sacrae huius Congregationis diei 4 Maii an. 1774, atque Instructione « De Sacramento Confirmationis » in appendice Ritualis Romani inserta.

*
*   *

3. Permittendi ut *Missa* celebrari possit, in casu necessitatis, etiam *sine ministro, sub dio et sub terra*, atque etiam *in mari*, dummodo mare sit tranquillum, in loco tamen decenti; etiam si altare sit fractum vel sine Reliquiis Sanctorum; et praesentibus haereticis, schismaticis, infidelibus et excommunicatis, si aliter celebrari non possit; atque ut *Missa* celebrari queat *una hora post mediam noctem*.

4. Permittendi ut *Missa* celebrari possit *cum uno luminari*, adhibendo in casu quodcumque lumen, dummodo cera ex apum industria confecta deficiat; nec non permittendi ut *Missa absque luminaribus* celebrari possit, in locis ubi non inveniuntur olivae et nulla alia substantia ad lampades nutriendas inveniri potest: in casu tamen verae necessitatis, et graviter onerata conscientia ipsius Ordinarii.

5. Permittendi ut in utraque *purificatione calicis aqua tantum* adhiberi possit, dummodo tamen extrema adsit vini deficientia.

6. Permittendi *thurificationem* in Missis cantatis a solo celebrante absque ministris, dummodo duo saltem clerici superpelliceo induti Missae inserviant.

7. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii *tres Missae* statim post mediam noctem *Nativitatis Domini* celebrari possint, cum potestate administrandi fidelibus s. Communionem, cauto tamen ut omnia cum debita reverentia fiant.

8. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii *functiones Maioris Hebdomadae* celebrari valeant iuxta peculiarem Ritum a s. m. Benedicto Pp. XIII propositum pro ecclesiis minoribus paroecialibus, in quibus ministrorum numerus vel copia cantorum ad praedictas sacras functiones solemniter peragendas haberi nequeat: dummodo tamen constet ibidem satis esse consultum reverentiae sacris mysteriis debitae, et quod nulla exinde abusui pateat occasio; et quatenus neque praedictus Ritus servari possit, permittendi ut in iisdem ecclesiis unica *Missa* lecta, loco sollemnis, celebrari possit feria V in Coena Domini et Sabbato sancto.

9. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii ter in hebdomada, extra Quadragesimam, *Missa privata de Requie* celebrari possit, etiam diebus ritus duplicis maioris et minoris, exceptis Dominicis nec non feriis, vigiliis atque octavis privilegiatis, diebus tamen, quibus eadem *Missa* a Rubricis permittitur, computatis.

10. Permittendi etiam in omnibus diebus festis et Dominicis

Missam votivam de B. M. V. iis qui, ob defectum oculorum aliamve infirmitatem, legere nequeant Missas singulis diebus occurrentes iuxta Missalis Romani rubricas.

*

* *

11. Permittendi ut, iusta de causa, *Ssmum Sacramentum cum duobus luminaribus* ex quacumque substantia confectis *exponi* possit.

12. Permittendi ut, in locis ubi olivae non inveniuntur, et nulla alia substantia ad lampades nutriendas haberi potest, *Ssmum Sacramentum* etiam *sine lumine* asservari possit, in casu tamen verae necessitatis et graviter onerata conscientia ipsius Ordinarii.

13. Permittendi, si ab haereticis aut infidelibus sit periculum sacrilegii, ut *Ssmum Sacramentum* pro infirmis *sine lumine* in loco tamen decenti *retineri* possit.

*14. Permittendi *religiosis sororibus* sacrarii servitio addictis ut vasa sacra sacrasque supellectiles tangere, nec non *pallas, corporalia* et *purificatoria* *abluere* valeant.

15. Permittendi suis missionariis ut *administrare* valeant christianis graviter aegrotantibus *Ssmam Eucharistiam sine lumine* et sine superpelliceo et stola, dummodo constet de periculo cui exponerentur si induerent superpellicem et stolam, lumenve accenderetur.

*16. Concedendi *infirmis decumbentibus*, de quibus certa spes non adsit ut cito convalescant, etiam ante finem mensis, a quo decumbunt, ut s. *Communionem* sumere possint bis vel ter in hebdomada; et si agatur de sacerdotibus vel religiosis, etiam quotidie, *non servato ieiunio*: hoc est etsi aliquam medicinam vel aliquid per modum potus antea sumpserint.

*

* *

17. Conferendi, rationabili de causa, *Ordines minores* omnes simul, etiam cum prima tonsura.

18. Permittendi, iusta de causa, ut suis subditis omnes *sacri Ordines*, etiam Presbyteratus, diebus ferialibus etsi continuis conferri possint.

19. Dispensandi, gravi tamen de causa, cum utriusque cleri *diaconis* super *defectu aetatis* decem et octo mensium, ut, eo non obstante, ad s. Presbyteratus ordinem promoveri possint, dummodo idonei sint, et dimidiam partem quarti anni cursus theologici rite, secundum Codicis praescriptiones can. 976, absolverint.

*
* *

*20. Dispensandi, canonicis existentibus causis, super *impedimentis matrimonialibus* sive minoris sive maioris gradus (can. 1042), tam publicis quam occultis, etiam multiplicibus, iuris tamen ecclesiastici: exceptis impedimentis provenientius ex sacro Presbyteratus ordine, ex defectu praescriptae aetatis et ex affinitate in linea recta, consummato matrimonio.

Concedendo tamen has dispensationes, Ordinarius prae oculis habeat regulas statutas in Codice, a can. 1035 ad can. 1080, circa impedimenta in genere et in specie; et, in impedimentis mixtae religionis et disparitatis cultus, servatis conditionibus ab Ecclesia praescriptis: videlicet de amovendo a catholico coniuge perversionis periculo, ac de universa prole utriusque sexus in catholicae religionis sanctitate baptizanda et educanda; monita parte catholica de obligatione, qua tenetur, conversionem coniugis acatholici prudenter curandi; eaque lege ut, neque ante neque post matrimonium coram Ecclesia initum, partes adeant ministrum falsi cultus ad matrimonialem consensum praestandum vel renovandum. Si agatur vero de matrimoniis cum hebraeis vel mahumetanis, peculiari ratione oportet ut: constet de status libertate partis infidelis, ad removendum periculum polygamiae; absit periculum circumcisionis prolis; et si civilis actus sit ineundus, sit tantum caeremonia civilis nullaue Mahumetis invocatio aut aliud superstitionis genus interveniat.

*21. *Sanandi in radice*, iuxta regulas in Codice a can. 1133 ad can. 1141 statutas, matrimonia ob aliquod impedimentum, de quo supra num. 20, nulliter contracta. Quod vero attinet ad prolis legitimationem, Ordinarius prae oculis habeat can. 1051.

*22. *Sanandi pariter in radice matrimonia mixta* attentata coram magistratu civili vel ministro acatholico, dummodo moraliter certum sit partem acatholicam universae prolis tam natae quam nasciturae catholicam educationem non esse impedituram.

*23. Dispensandi cum gentilibus et infidelibus *plures uxores* habentibus, ut post conversionem et baptismum, quam ex illis maluerint, si etiam ipsa fidelis fiat, retinere possint, nisi prima voluerit converti.

*24. Dispensandi super *interpellatione* coniugum in infidelitate relictorum pro omnibus casibus ordinariis, dummodo scilicet adhibitis antea omnibus diligentibus, etiam per publicas ephemerides ad reperendum locum ubi coniux infidelis habitat, iisque in irritum cessis, constet saltem summarie et extraiudicialiter coniugem absentem moneri legitime non posse, aut monitum infra tempus in monitione praefixum suam voluntatem non significasse.

*25. Itemque dispensandi super *interpellatione* coniugis in infi-

delitate relictis, siquidem certo constiterit, saltem summarie et extraiudicialiter, interpellationem fieri non posse sine evidenti *gravis damni* aut coniugi iam ad fidem converso, aut christianis inferendi periculo.

*26. Permittendi ut, accedente gravi causa, *interpellatio* coniugis infidelis *ante baptismum* partis quae ad fidem convertitur fieri possit; nec non, gravi pariter de causa, ab eadem interpellatione, ante baptismum partis quae convertitur, dispensandi, dummodo hoc in casu ex processu saltem summario et extraiudiciali constet interpellationem fieri non posse, vel fore inutilem.

B) CIRCA ABSOLUTIONES, BENEDICTIONES,
INDULGENTIAS, ETC.

*27. Absolvendi ab omnibus *censuris*, sive simpliciter sive speciali modo Romano Pontifici reservatis.

*28. Dispensandi vel commutandi *vota privata* Sedi Ap. reservata, de quibus in can. 1309.

*

* *

*29. Benedicendi solo crucis signo cum omnibus Indulgentiis a S. Sede concedi solitis *coronas* precatorias, *cruces*, parvas statuas et sacra *numismata*, et adnectendi coronis Indulgentias, quae a s. Birgitta et quae a Patribus Crucigeris nuncupantur.

30. Conferendi uni alterive ex suis sacerdotibus facultatem *consecrandi*, iuxta formam in Pontificali Romano praescriptam, *calices* et *altarium lapides*, adhibitis tamen oleis ab Episcopo catholico benedictis.

*

* *

*31. *Erigendi* pium exercitium *Viae Crucis* ritu ab Ecclesia praescripto, cum applicatione omnium Indulgentiarum, quae huiusmodi exercitium peragentibus a Summis Pontificibus impertitae sunt; et applicandi easdem Indulgentias crucibus et crucifixis, pro infirmis aliisque legitime impeditis, prae oculis habito Decreto Sacrae Poenitentiariae diei 14 decembris an. 1917.

*

* *

32. Impertiendi, praeter concessionem de qua in can. 914, ter in anno in solemnioribus festis *Benedictionem Papalem* iuxta praescriptam formulam cum Indulgentia plenaria ab iis lucranda, qui

vere poenitentes, confessi et s. Communionem refecti, eidem Benedictioni interfuerint, Deumque pro s. Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis oraverint.

33. Concedendi ut, servatis consuetis conditionibus, *Indulgentiam plenariam* in *primae Communionis* solemni distributione et in *s. Confirmationis* administratione, christifideles ad s. Communionem vel Confirmationem rite accedentes lucrari possint.

*34. Concedendi *Indulgentiam plenariam* primo *conversis* ab haeresi, servatis consuetis conditionibus.

35. Impertiendi *Indulgentiam plenariam* singulis ex clero, qui per quinque saltem dies *sacris Exercitiis* interfuerint, ac, sacrosanctum Missae sacrificium celebrantes, vel saltem ad s. Synaxim accedentes, pias ad Deum preces effuderint pro s. Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*36. Concedendi Benedictionem Apostolicam cum *Indulgentia plenaria* omnibus christifidelibus, qui spiritualibus Exercitiis seu *sacris Missionibus*, de quibus in can. 1349, § 1, ultra medietatem interfuerint, benedictioni cum Cruce in fine postremae concionis impertiendae, vere poenitentes, confessi ac sacra Communionem refecti adstiterint, atque ecclesiam, in qua conciones huiusmodi habebuntur devote visitaverint, ibique per aliquod temporis spatium pias ad Deum preces effuderint pro sanctae Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*37. Concedendi in actu *visitationis* paroeciarum, quasi paroeciarum et missionum, nec non communitatum tam saecularium quam religiosorum, ut *Indulgentiam plenariam* una vice tantum lucrari possint christifideles, dummodo contriti, confessi ac s. Communionem refecti pias ad Deum preces fuderint pro s. Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*38. Concedendi christifidelibus ut *Indulgentias*, propter quas *confessio* saltem bis in mense requiritur, lucrari possint, etsi ob legitimum impedimentum inde a mense ad poenitentiae sacramentum non accesserint.

*39. Concedendi ut omnes praedictae *Indulgentiae* applicari possint *per modum suffragii* animabus in purgatorio detentis.

*40. Benedicendi crucifixos cum *Indulgentia plenaria* vulgo *toties quoties* nuncupata: idest a quocumque ex fidelibus in mortis articulo constitutis lucranda. Grassantibus autem epidemicis vel contagiosis morbis, concedendi ut fideles *in periculo mortis* constituti *Indulgentiam plenariam* lucrari possint, Christi crucifixi imaginem vel crucem deosculando; vel, ea deficiente, Ssmum Iesu nomen corde saltem, si ore non potuerint, invocando.

*

* *

41. Concedendi ut, expleto Divino Officio diei, legitima concurrente causa, privatim recitari possit *matutinum cum laudibus* diei sequentis, *statim post meridiem*.

42. Concedendi ut ob legitimam gravemque rationem, de qua eius conscientia oneratur, *loco Divini Officii, rosarium* vel aliae preces recitari possint.

43. Permittendi suis missionariis ut *vestes laicales* induere possint, si aliter vel transire ad loca eorum curae commissa, vel in eis commode permanere non potuerint.

44. Permittendi suis missionariis ut *artes medicinae et chirurgiae* exercere valeant, dummodo in illis periti sint, operentur absque incisione, praeterquam ad sanguinem emittendum, et nihil exigant pro huiusmodi exercitio; et in curandis mulieribus ea vitent, quae sanctitatem characteris, quo insigniti sunt, dedecent.

45. *Assignandi pensiones* quasi-parochis vel missionariis ex infirmitate resignantibus quasi-paroecias vel missiones, in quas per decem annos incubuerunt, solvendas annuatim a successore, non excedentes tertiam partem fructuum quomodolibet provenientium ex quasi-paroeciis vel missionibus, deductis expensis.

*46. Dispensandi cum catholicis pauperibus, qui opera sua valde indigent, ut *serviliter laborare* valeant *diebus dominicis*, exceptis Paschate et Pentecoste, post tamen s. Missae auditionem si possit, recitatis precibus suppletivis.

C) PRO IPSO ORDINARIO.

47. Fruendi *indulto personali altaris privilegiati* quotidiani, dummodo intuitu huius privilegii, nihil omnino praeter consuetam eleemosynam percipiat.

48. *Lucrandi Indulgentias*, quas aliis vi facultatum sibi concessarum impertiendas censuerit, impletis tamen conditionibus.

49. *Utendi ipse personaliter*, in iisdem tamen adiunctis, *facultatibus* seu permissionibus, quas, intra limites in praecedentibus articulis expressos, concedendas esse censuerit.

ANIMADVERSIONES

I. Praedictae facultates ea lege conceduntur, ut non omnes indiscriminatim *subdelegari* possint, sed illae tantum quae asterisco * notantur, seu quae habentur sub numeris: 14, 16, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 46.

II. Ordinarius insuper supradictis omnibus facultatibus sive per se sive per alios uti tantum valeat *intra fines suae iurisdictionis*; easque gratis et sine ulla mercede exerceat, et facta mentione apostolicae delegationis.

III. Quod si forte *ex oblivione vel inadvertentia* ultra tempus supra praefinitum, seu ultra ..... hisce *facultatibus* Ordinarium *uti* contingat, absolutiones, dispensationes, concessionem omnes exinde impertitae uti ratae atque validae habeantur. Insuper *datis* ab Ordinario *precibus pro renovatione* seu prorogatione earundem facultatum, ipsae in suo robore *perseverare* censeantur, usque dum responsum S. C. ad eundem Ordinarium pervenerit.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, die ..... mensis ..... anno .....

.....

Gratis sine ulla solutione quocumque titulo.

Vigore potestatis sibi a Ssmo D. N.... div. Prov. Papa ..... tributae, haec S. Congregatio Christiano Nomini Propagando R. P. D. Ordinario... sequentes facultates concedit ad....., a die tamen computandum, quo aliae facultates (Formula III minor) datae sunt, et ad normas in eodem folio facultatum expressas sub capite *Animadversiones*, nempe:

1. *Erigendi* illas etiam *Confraternitates* a S. Sede adprobatas quarum instituendarum ius apostolico ex privilegio aliis reservatum est (can. 686, § 2), una excepta Confraternitate Ssmi Rosarii, iisque adscribendi Christifideles; ac *benedicendi Coronas et Scapularia earundem Confraternitatum propria*, cum applicatione omnium Indulgentiarum et Privilegiorum, quae Summi Pontifices iisdem Confraternitatibus impertiti sunt.

2. *Subdelegandi* sui Missionariis facultatem *adscribendi Confraternitatibus*, de quibus supra n. 1, Christifideles; ac *benedicendi Coronas et Scapularia earundem Confraternitatum propria*, cum applicatione omnium Indulgentiarum et Privilegiorum, quae Summi Pontifices iisdem Confraternitatibus impertiti sunt.

3. *Benedicendi*, ritibus tamen ab Ecclesia praescriptis, *omnia Scapularia* a Sede Apostolica probata, eaque imponendi sine onere inscriptionis.

Hanc pariter facultatem Ordinarius suis Missionariis subdelegare potest.

Datum Romae, ex Aedibus S. Congregationis de Propaganda Fide, die... mensis... anno...

FORMULA TERTIA

(maior).

A) CIRCA SACRAMENTA ET SACROS RITUS.

1. Concedendi suis missionariis facultatem *benedicendi aquam baptismalem* ea breviori formula, qua Missionariis Peruanis apud Indos Summus Pontifex Paulus III uti concessit.

2. Conficiendi *olea sacra* cum sacerdotibus, quos potuerit habere; et, si necessitas urgeat, etiam extra diem Coenae Domini.

3. Concedendi facultatem *administrandi Confirmationis Sacramentum* uni vel alteri ex suis sacerdotibus, in quacumque regione a sua residentia longe dissita, absente tamen quocumque Episcopo, servato Decreto Sacrae huius Congreg. diei 4 Maii anni 1774, atque Instructione « De Sacramento Confirmationis » in appendice Ritualis Romani inserta.

*

* *

4. Permittendi suis missionariis ut *Missam* celebrare possint, in casu necessitatis, etiam *sine ministro, sub dio et sub terra*, atque etiam *in mari*, dummodo mare sit tranquillum, in loco tamen decenti; etiam si altare sit fractum vel sine Reliquiis Sanctorum; et praesentibus haereticis, schismaticis, infidelibus et excommunicatis, si aliter celebrari non possit; atque ut Missa celebrari queat *una hora post mediam noctem*.

5. Permittendi ut *Missa celebrari* possit *cum uno luminari*, adhibendo in casu quodcumque lumen, dummodo cera ex apum industria confecta deficiat; nec non permittendi ut Missa *absque luminaribus* celebrari possit, in locis ubi non inveniuntur olivae et nulla alia substantia ad lampades nutriendas inveniri potest: in casu tamen verae necessitatis, et graviter onerata conscientia ipsius Ordinarii.

6. Permittendi ut in utraque *purificatione calicis aqua tantum* adhiberi possit, dummodo tamen extrema adsit vini deficientia.

7. Permittendi *thurificationem* in Missis cantatis a solo celebrante absque ministris, dummodo duo saltem clerici superpelliceo induti Missae inserviant.

8. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii *tres Missae* statim post mediam noctem *Nativitatis Domini* celebrari possint, cum potestate administrandi fidelibus s. Communionem, cauto tamen ut omnia cum debita reverentia fiant.

9. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii *functiones Maioris*

Hebdomadae celebrari valeant iuxta peculiarem Ritus a s. m. Benedicto Pp. XIII propositum pro ecclesiis minoribus paroecialibus, in quibus ministrorum numerus vel copia cantorum ad praedictas sacras functiones solemniter peragendas haberi nequeat: dummodo tamen constet ibidem satis esse consultum reverentiae sacris mysteriis debitae, et quod nulla exinde abusui pateat occasio; et quatenus neque praedictus Ritus servari possit, permittendi ut in iisdem ecclesiis unica Missa lecta, loco sollemnis, celebrari possit Feria V in Coena Domini et Sabbato sancto.

*10. Permittendi ut in ecclesiis sui territorii ter in hebdomada, extra Quadragesimam, *Missa privata de Requie* celebrari possit, etiam diebus ritus duplicis maioris et minoris, exceptis dominicis nec non feriis, vigiliis atque octavis privilegiatis, diebus tamen, quibus eadem Missa a Rubricis permittitur, computatis.

11. Permittendi etiam in omnibus diebus festis et dominicis *Missam votivam de B. M. V.* iis qui, ob defectum oculorum aliamve infirmitatem, legere nequeant Missas singulis diebus occurrentes iuxta Missalis Romani rubricas.

*
* *

12. Permittendi ut, iusta de causa, *Ssimum Sacramentum cum duobus luminaribus* ex quacumque substantia confectis *exponi* possit.

13. Permittendi ut, in locis ubi olivae non inveniuntur, et nulla alia substantia ad lampades nutriendas haberi potest, *Ssimum Sacramentum* etiam *sine lumine* asservari possit, in casu tamen verae necessitatis et graviter onerata conscientia ipsius Ordinarii.

14. Permittendi, si ab haereticis aut infidelibus sit periculum sacrilegii, ut *Ssimum Sacramentum* pro infirmis *sine lumine* in loco tamen decenti *retineri* possit.

*15. Permittendi *religiosis sororibus* sacrarii servitio addictis ut sacra vasa sacrasque supellectiles tangere, nec non *pallas, corporalia* et *purificatoria* *abluere* valeant.

16. Permittendi suis missionariis ut *administrare* valeant christianis graviter aegrotantibus *Ssimum Eucharistiam sine lumine* et sine superpelliceo et stola, dummodo constet de periculo cui exponerentur si induerent superpelliceum et stolam, lumenve accenderetur.

*17. Concedendi *infirmis decumbentibus*, de quibus certa spes non adsit ut cito convalescant, etiam ante finem mensis, a quo decumbunt, ut s. *Communionem* sumere possint bis vel ter in hebdomada; et si agatur de sacerdotibus vel religiosis, etiam quotidie, *non servato ieiunio*: hoc est etsi aliquam medicinam vel aliquid per modum potus antea sumpserint.

*

* *

18. Conferendi, rationabili de causa, *Ordines minores omnes simul, etiam cum prima tonsura.*

19. Conferendi iusta de causa, omnes *sacros Ordines*, etiam Presbyteratum, diebus ferialibus etsi continuis.

20. Dispensandi, gravi tamen de causa, cum utriusque cleri *diaconis super defectu aetatis* decem et octo mensium, ut, eo non obstante, ad s. Presbyteratus ordinem promoveri possint, dummodo idonei sint, et dimidiam partem quarti anni cursus theologici rite, secundum Codicis praescriptiones can. 976, absolverint.

*

* *

*21. Dispensandi, canonicis existentibus causis, super *impedimentis matrimonialibus* sive minoris sive maioris gradus (can. 1042), tam publicis quam occultis, etiam multiplicibus, iuris tamen ecclesiastici: exceptis impedimentis provenientibus ex sacro Presbyteratus ordine, ex defectu praescriptae aetatis et ex affinitate in linea recta, consummato matrimonio.

Concedendo tamen has dispensationes, Ordinarius prae oculis habeat regulas statutas in Codice, a can. 1035 ad can. 1080, circa impedimenta in genere et in specie; et, in impedimentis mixtae religionis et disparitatis cultus, servatis conditionibus ab Ecclesia praescriptis: videlicet de amovendo a catholico coniuge perversionis periculo, ac de universa prole utriusque sexus in catholicae religionis sanctitate baptizanda et educanda; monita parte catholica de obligatione, qua tenetur, conversionem coniugis acatholici prudenter curandi; eaque lege ut, neque ante neque post matrimonium coram Ecclesia initum, partes adeant ministrum falsi cultus ad matrimonialem consensum praestandum vel renovandum. Si agatur vero de matrimoniis cum hebraeis vel mahumetanis, peculiari ratione oportet ut: constet de status libertate partis infidelis, ad removendum periculum polygamiae; absit periculum circumcisionis prolis; et si civilis actus sit ineundus, sit tantum caeremonia civilis nullaque Mahumetis invocatio aut aliud superstitionis genus interveniat.

*22. *Sanandi in radice*, iuxta regulas in Codice a can. 1133 ad can. 1141 statutas, matrimonia ob aliquod impedimentum, de quo supra N. 21, nulliter contracta. Quod vero attinet ad prolis legitimisationem, Ordinarius prae oculis habeat can. 1051.

*23. *Sanandi pariter in radice matrimonia mixta attentata* coram magistratu civili vel ministro acatholico.

*24. Dispensandi cum gentibus et infidelibus *plures uxores* habentibus, ut post conversionem et baptismum, quam ex illis

maluerint, si etiam ipsa fidelis fiat, retinere possint, nisi prima voluerit converti.

*25. Dispensandi super *interpellatione* coniugum in infidelitate relictorum pro omnibus *casibus ordinariis*, dummodo scilicet adhibitis antea omnibus diligentibus, etiam per publicas ephemerides ad reperiendum locum ubi coniux infidelis habitat, iisque in irritum cessis, constet saltem summarie et extraiudicialiter coniugem absentem moneri legitime non posse, aut monitum infra tempus in monitione praefixum suam voluntatem non significasse.

*26. Itemque dispensandi super *interpellatione* coniugis in infidelitate relictis, siquidem certo constiterit, saltem summarie et extraiudicialiter, interpellationem fieri non posse sine evidenti *gravis damni* aut coniugi iam ad fidem converso, aut christianis inferendi periculo.

*27. Permittendi ut, accedente gravi causa, *interpellatio* coniugis infidelis *ante baptismum* partis quae ad fidem convertitur fieri possit; nec non, gravi pariter de causa, ab eadem interpellatione, ante baptismum partis quae convertitur, dispensandi, dummodo hoc in casu ex processu saltem summario et extraiudiciali constet interpellationem fieri non posse, vel fore inutilem.

B) CIRCA ABSOLUTIONES, BENEDICTIONES, INDULGENTIAS, ETC.

*28. Absolvendi ab omnibus *censuris*, sive simpliciter sive speciali modo Romano Pontifici reservatis.

*29. Dispensandi vel commutandi *vota privata* Sedi Ap. reservata, de quibus in can. 1309.

*

* *

*30. Benedicendi solo crucis signo, cum omnibus Indulgentiis a S. Sede concedi solitis, *coronas* precatorias, *cruces*, parvas statuas et sacra *numismata* et adnectendi coronis Indulgentias, quae a s. Birgitta et quae a Patribus Crucigeris nuncupantur.

31. Conferendi uni alterive ex suis sacerdotibus facultatem *consecrandi*, iuxta formam in Pontificali Romano praescriptam, *calices*, *patenas* et *altarium lapides*, adhibitis tamen oleis ab Episcopo catholico benedictis.

*

* *

32. Impertiendi, praeter concessionem de qua in can. 914, ter in anno in solemnioribus festis *Benedictionem Papalem* iuxta praescriptam formulam cum Indulgentia plenaria ab iis lucranda, qui vere

poenitentes, confessi et s. Communionem refecti, eidem Benedictioni interfuerint, Deumque pro sanctae Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis oraverint.

33. Concedendi ut, servatis consuetis conditionibus, *Indulgentiam plenariam* in *primae Communionis* solemni distributione et in s. *Confirmationis* administratione, christifideles ad s. Communionem vel Confirmationem rite accedentes lucrari possint.

*34. Concedendi *Indulgentiam plenariam* primo *conversis* ab haeresi, servatis consuetis conditionibus.

35. Impertiendi *Indulgentiam plenariam* singulis ex clero, qui per quinque saltem dies *sacris Exercitiis* interfuerint, ac, sacrosanctum Missae sacrificium celebrantes, vel saltem ad s. Synaxim accedentes, pias ad Deum preces effuderint pro sanctae Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*36. Concedendi Benedictionem Apostolicam cum *Indulgentia plenaria* omnibus christifidelibus, qui spiritualibus *Exercitiis* seu *sacris Missionibus*, de quibus in can. 1349, § 1, ultra medietatem interfuerint, benedictioni cum Cruce in fine postremae concionis impertiendae, vere poenitentes, confessi ac sacra Communionem refecti adstiterint, atque ecclesiam, in qua conciones huiusmodi habebuntur devote visitaverint, ibique per aliquod temporis spatium pias ad Deum preces effuderint pro sanctae Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*37. Concedendi in actu *visitationis* paroecciarum, quasi-paroecciarum et missionum, nec non communitatum tam saecularium quam religiosorum, ut *Indulgentiam plenariam* una vice tantum lucrari possint christifideles, dummodo contriti, confessi ac s. Communionem refecti pias ad Deum preces fuderint pro sanctae Fidei propagatione et iuxta mentem Summi Pontificis.

*38. Concedendi christifidelibus ut *Indulgentias*, propter quas *confessio* saltem bis in mense requiritur, lucrari possint, etsi ob legitimum impedimentum inde a mense ad poenitentiae sacramentum non accesserint.

*39. Concedendi ut omnes praedictae *Indulgentiae* applicari possint *per modum suffragii* animabus in purgatorio detentis.

*40. Benedicendi crucifixos cum *Indulgentia plenaria* vulgo *toties quoties* nuncupata: idest a quocumque ex fidelibus in mortis periculo constitutis lucranda. Grassantibus autem epidemicis vel contagiosis morbis, concedendi ut fideles in *periculo mortis* constituti *Indulgentiam plenariam* lucrari possint, Christi crucifixi imaginem vel crucem deosculando; vel, ea deficiente, Ssmum Iesu nomen corde saltem, si ore non potuerint, invocando.

*

* *

41. Concedendi ut, expleto Divino Officio diei, legitima concurrente causa, privatim recitari possit *matutinum cum laudibus* diei sequentis, *statim post meridiem*.

42. Concedendi ut ob legitimam gravemque rationem, de qua eius conscientia oneratur, *loco Divini Officii, rosarium* vel aliae preces recitari possint.

43. Permittendi suis missionariis ut *vestes laicales* induere possint, si aliter vel transire ad loca eorum curae commissa, vel in eis commode permanere non potuerint.

44. Permittendi suis missionariis ut *artes medicinae et chirurgiae* exercere valeant, dummodo in illis periti sint, operentur absque incisione, praeterquam ad sanguinem emittendum, et nihil exigant pro huiusmodi exercitio; et in curandis mulieribus ea vitent, quae sanctitatem characteris, quo insigniti sunt, dedecent.

45. *Assignandi pensiones* quasi-parochis vel missionariis ex infirmitate resignantibus quasi-paroecias vel missiones, in quas per decem annos incubuerunt, solvendas annuatim a successore, non excedentes tertiam partem fructuum quomodolibet provenientium ex quasi-paroeciis vel missionibus, deductis expensis.

*46. Dispensandi cum catholicis pauperibus, qui opera sua valde indigent, ut *serviliter laborare* valeant *diebus dominicis*, exceptis Paschate et Pentecoste, post tamen sanctae Missae auditionem si possit audiri, si vero non possit, recitatis precibus suppletivis.

C) PRO IPSO ORDINARIO.

47. *Asservandi* in sacello domus stabilis suae residentiae *Ssmum Eucharistiae Sacramentum*, ea lege, ut lampas indesinenter ante tabernaculum luceat, clavis diligenter custodiatur, aliaque iuxta liturgicas leges plene servantur.

48. *Lucrandi Indulgentias*, quas aliis vi facultatum sibi concessarum impertiendas censuerit, impletis tamen conditionibus.

49. *Utendi* ipse *personaliter*, in iisdem tamen adiunctis, *facultatibus* seu permissionibus, quas, intra limites in praecedentibus articulis expressos, concedendas esse censuerit.

50. *Utendi throno* cum *baldachino* et *cappa magna* in Pontificalibus; nec non permittendi presbyteris in ecclesiis suae iurisdictionis celebrantibus ut sui *nominis* tamquam Antistitis sive in precibus ferialibus sive in *Canone Missae* mentio fiat: quatenus haec ipsi a iure concessa non fuerint.

ANIMADVERSIONES

I. Praedictae facultates ea lege conceduntur, ut non omnes indiscriminatim *subdelegari* possint, sed illae tantum quae asterisco * notantur, seu quae habentur sub numeris: 10, 15, 17, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 46.

II. Ordinarius insuper supradictis omnibus facultatibus sive per se sive per alios uti tantum valeat *intra fines suae iurisdictionis*; easque gratis et sine ulla mercede exerceat, et facta mentione apostolicae delegationis.

III. Quod si forte *ex oblivione vel inadvertentia* ultra tempus supra praefinitum, seu ultra ..... hisce *facultatibus* Ordinarium *uti* contingat, absolutiones, dispensationes, concessionem omnes exinde impertitae uti ratae atque validae habeantur. Insuper *dati* ab Ordinario *precibus pro renovatione* seu prorogatione earumdem facultatum, ipsae in suo robore *perseverare* censeantur, usque dum responsum S. C. ad eundem Ordinarium pervenerit.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, die ..... mensis ..... anno .....
.....

Gratis sine ulla solutione quocumque titulo.

Vigore potestatis sibi a Ssmo D. N. ... div. Prov. Papa ..... tributae, haec S. Congregatio Christiano Nomini Propagando R. P. D. Ordinario..... sequentes facultates concedit ad....., a die tamen computandum, quo aliae facultates (Formula III maior) datae sunt, et ad normas in eodem folio facultatum expressas sub capite *Animadversiones*, nempe:

1. *Erigendi* illas etiam *Confraternitates* a S. Sede adprobatas quarum instituendarum ius apostolico ex privilegio aliis reservatum est (can. 686, § 2), una excepta Confraternitate Ssmi Rosarii, iisque adscribendi Christifideles; ac *benedicendi Coronas et Scapularia earumdem Confraternitatum propria*, cum applicatione omnium Indulgentiarum et Privilegiorum, quae Summi Pontifices iisdem Confraternitatibus impertiti sunt.

2. *Subdelegandi* suis Missionariis facultatem *adscribendi Confraternitatibus*, de quibus supra n. 1, Christifideles; ac *benedicendi Coronas et Scapularia earumdem Confraternitatum propria*, cum applicatione omnium Indulgentiarum et Privilegiorum, quae Summi Pontifices iisdem Confraternitatibus impertiti sunt.

3. *Subdelegandi* pariter suis Missionariis sequentem duplicem *facultatem* quae eidem Ordinario, qua Episcopo, in canone 349, § 1, n. 1, conceditur, nempe:

a) *benedicendi*, ritibus tamen ab Ecclesia praescriptis, *caetera omnia Scapularia* a Sede Apostolica probata, eaque imponendi sine onere inscriptionis;

b) *erigendi*, ritibus pariter ab Ecclesia praescriptis, stationes *Viae Crucis*, cum omnibus Indulgentiis, quae huiusmodi pium exercitium peragentibus a Summis Pontificibus impertitae sunt; et *applicandi easdem Indulgentias crucibus et Crucifixis* pro infirmis aliisque legitime impeditis, prae oculis habito Decreto S. Poenitentiariae, diei 14 Decembris anno 1917.

Datum Romae, ex Aedibus S. Congregationis de Propaganda Fide, die ..... mensis ..... anno .....

EPISTOLA

Sacrae Congregationis de Propaganda Fide ad Episcopos, Vicarios, Praefectosque Apostolicos ac Missionum Superiores

(A. A. S., XIV, pag. 287 et sqs.).

DE RELATIONIBUS MISSIONUM, SINGULIS QUINQUENNIIS S. C. FIDEI PROPAGANDAE EXHIBENDIS.

Sacrum Consilium Christiano Nomini Propagando per epistolam datam die 1^a Iunii a. 1877 Vicarios et Praefectos Apostolicos monebat, ut temporibus pro Visitatione SS. Liminum a Sixto V, Constitutione *Romanus Pontifex* diei 20 Dec. a. 1585 pro Episcopis statutis, vel frequentius, prout mos iam alicubi invaluerat, accuratas relationes de toto eorum pastoralis munere deque omnibus ad Missionum suarum statum pertinentibus, transmitterent. Eum in finem epistolae adnectebatur *series quaestionum*, quibus in praedicta relatione exaranda respondere satagerent Superiores Missionum.

Verum, promulgato Codice Iuris Canonici, quo nonnulla innovata sunt aliaque aliter ordinata, expedire visum est ut memoratae quaestiones aliquantulum immutarentur, quo eiusdem Codicis praescriptionibus plenius responderent, atque omnimode cohaerent.

Itaque, *de mandato SSmi D. N. Pii PP. XI*, nova haec quaestionum series ad normam cc. 300 et 340 § 1 Codicis I. C. ab uni-

versis Episcopis, Vicariis Praefectisque Apostolicis ac Missionum Superioribus subiectis huic S. C. de Prop. Fide in posterum prae oculis habenda erit in relationibus conficiendis.

Ad SS. Limum visitationem autem quod attinet servantur cc. 299 et 341.

ANIMADVERTENDA

I. Relatio latina lingua, nitidis characteribus, in charta non translucida conscribenda erit et ab ipso Ordinario et ab uno saltem ex Canonicis vel Consultoribus (*in dioecibus*) aut ex consiliariis Missionis subsignanda, adiectis die, mense et anno quibus data fuerit.

II. In prima relatione, post acceptam praesentem epistolam danda, ad singulas quaestiones, quae infra ponuntur, accurate ac plene responderi debet.

III. Idem faciendum erit ab omni novo Missionis Superiore, prima vice qua relationem quinquennalem exhibere debebit.

IV. In relationibus quae primam sequentur, Ordinarii omittere poterunt ea omnia, quae partem historicam ceterasque generales notitias Missionis respiciunt, si immutata permanserint.

CAPUT I.

GENERALES NOTITIAE MISSIONIS.

1. a) Breve *compendium historicum* circa originem, progressus ac mutationes Dioecesis, Vicariatus sive Praefecturae aut Missionis conficiendum erit. Brevissima quoque adumbratio fiat de historia religiosa Missionis, de persecutionibus praesertim, ac de illustrioribus martyribus.

b) Describenda *superficies, confinia* quibus continetur territorium Missionis. Insuper charta geographica Missionis, si fieri potest, addatur.

c) Brevis notitia detur *de natura loci caelique temperie*, ac de fertilitate terrae, de ratione et mediis itinerum. Quinam morbi in ea forte praevaleant, et quibus cautelis vitari possint.

2. a) De *divisionibus civilibus territorii*, de principalioribus civitatibus, de reipublicae seu Gubernii civilis forma.

b) De *incolarum propriis moribus*, indole, origine; de praecipuis commerciis, et industriis regionis ac de varietate stirpium, linguarum ac religionum.

c) Quinam *incolarum numerus*: quot inter incolas sint *catholici*; si autem varii adsint ritus, quot catholici in singulis; et inter non catholicos quot *Ethnici*, Mahumetani, Hebraei, Haeretici, etc.

CAPUT II.

DE CONSTITUTIONE MISSIONIS EIUSQUE DIVISIONE ECCLESIASTICA.

3. Quinam *locus residentiae Ordinarii* cum omnibus indicationibus ad epistolas inscribendas necessariis.

4. In quot *christianitates* vel *sectiones* seu *districtus* aliasque circumscriptiones Missio divisa sit, et an ibi sacerdotum residentiae sint stabiles, et an facilis sit ad eas accessus.

5. a) An et quot adsint in Dioecesibus *paroeciae* vel in aliis Missionibus *quasi-paroeciae* cum propria ecclesia, territorio determinato et peculiari rectore. — An erectio paroeciarum et quasi-paroeciarum facta fuerit per decretum asservatum in archivo Missionis. An observentur instructiones huius S. C. diei 25 Iulii a. 1920 et diei 8 Dec. a. 1920 (cfr. *Acta Apostolicae Sedis*, a. 1920, pag. 331, et a. 1921, pag. 17), circa erectionem paroeciarum vel quasi-paroeciarum.

b) An parochi, vel quasi-parochi (c. 451, § 2) applicent Missam pro populo (c. 466), tributum solvant pro Seminario (c. 1356, § 1), suas obligationes servant (cc. 451-470), et libero exercitio in cura animarum gaudeant, iuxta c. 415.

6. An habeantur *vicarii foranei* (cc. 217, 445 seq.) et Missionis districtus ita ordinati sint, ut plures uni sacerdoti tamquam Superiori subsint.

7. a) An spes affulgeat Missionem in plures Dioeceses vel Vicariatus seu Praefecturas in posterum dividendi, et quomodo hanc divisionem Ordinarius praeparet, instituendo in unaquaque parte illa opera, quibus opus est ut Missio independens haberi possit.

b) An et quanam *pars* Missionis adsit quae *nunquam fuerit evangelizata*; an et quomodo provideri possit eius evangelizationi.

8. Utrum in singulis districtibus, paroeciis vel quasi-paroeciis diligenter servantur *libri* baptizatorum, confirmatorum, matrimoniorum et defunctorum, nec non status animarum, ad normam can. 470.

9. An quae in cc. 375 et seqq. de *archivo dioecesano* habentur, habita ratione locorum et personarum, in Missione constituta sint ad normam c. 304, § 1.

10. Exponatur insuper an habeatur *directorium* seu collectio regularum et consuetudinum Missionis circa ea, quae a sacerdotibus tum in sua vitae ratione tum in fidelium regimine sint servanda; illudque S. C. exhibeatur.

11. Dicatur utrum adsit *catechismus*, an sit communis cum aliis Missionibus eiusdem regionis, et an in variis libris huius generis servetur uniformitas circa doctrinae expositionem; ac eius exemplar ad hanc S. C. mittatur.

CAPUT III.

De ORDINARIO EIUSQUE PRAECIPUIS COOPERATORIBUS
IN REGIMINE MISSIONIS.

12. a) Indicet *Ordinarius* nomen et cognomen suum, aetatem, originis locum et Institutum religiosum si ad aliquod pertineat, et quatenus indulta et facultates a S. Sede receperit.

b) In Dioecesis dicat *Ordinarius*, an sedes metropolitana sit, an et quas habeat suffraganeas sedes; et quem *Ordinarius* appellationis iuxta c. 1594, § 2 *Metropolita*, probante Sede Apostolica, sibi elegerit; si vero suffraganea, quem *Metropolitam* habeat; si denique nulli *Metropolitae* suffragetur, quem *Metropolitam* pro concilio provinciali et pro iudicio appellationis sibi constituerit iuxta cc. 285, 292, et 1594, § 3.

c) An *Episcopum auxiliarem* vel *coadiutorem* cum futura successione habeat; et indicet eius aetatem, locum originis, Institutum religiosum si alicui pertineat.

d) Dicat an secundum praescriptum c. 309 constituerit suum *Pro-Vicarium* vel *Pro-Praefectum*, et indicet eius nomen, aetatem, nationem, Institutum religiosum si alicui forte pertineat; atque de eius qualitatibus et opere adumbratio aliqua fiat.

e) In Dioecesis vero, exponatur quatenus vigeat ratio providendi, Sede episcopali vacante, dioecesis regimini (cc. 429-443).

f) Utrum constituerit unum *Vicarium generalem* (in Dioecesis) vel *Vicarium delegatum* (in aliis Missionibus), et si plures ob quam rationem (c. 366, § 3); ac similiter referat de eorum aetate, natione, an ad aliquod Institutum religiosum pertineant, de eorum qualitate et opere brevis notitia detur.

13. a) In Dioecesis utrum adsint capitulum cathedrale et alia capitula insignia an *Communiae* cleri ad modum capitulorum; et quae eorum praecipua statuta; utrum *Episcopus* nominet consultores dioecesanos (c. 423), et quis eorum numerus.

b) In aliis Missionibus vero utrum adsit *Consilium Missionis* ad normam c. 302, quot in eo exteri et quot indigenae sacerdotes habeantur; quae eiusdem Consilii attributiones.

14. a) An *Ordinarius* in regione sibi commissa commoretur et observantiam legum ecclesiasticarum urgeat (c. 386); an et quando *Missionem* visitaverit iuxta c. 301; an praeter loca, res, libros et archiva, personaliter quoque clericos examinaverit, eos singillatim audiendo ut cognosceret quae sit uniuscuiusque vitae ratio, quae sit confessionis sacramentalis frequentia et alia huiusmodi; an in visitatione inspexerit quoque quae referuntur ad pia legata adimplenda

et an circa Missarum manualium satisfactionem ac stipem omnia constituerit ad normam cc. 824-844.

b) An visitationem SS. Liminum suo tempore personaliter vel per procuratorem perfecerit.

15. An praecipuos presbyteros indigenas et externos *congreget* semel saltem in anno ut possit ex singulorum experientia et consilio deducere, quae sint perfectius in Missione ordinanda (c. 303).

16. a) Utrum et quomodo *synodum* celebraverit, et quando novissima synodus congregata fuerit (c. 304, § 2).

b) An aliquando consilium ineat cum Ordinariis vicinioribus vel eiusdem regionis in maioribus negotiis pertractandis.

c) Quando Missionum *concilium nationale vel regionale* celebratum fuerit, et an opportunum sit illud iterum convocari (c. 304, 2).

17. a) Quae mutua relatio intercedat inter Ordinarium et Superiores Religiosos (cc. 296, § 2 - 298) et an cum Superiore locali religioso eiusdem Instituti cui pertinet, Ordinarius concorditer vivat.

b) Utrum missionarii Episcopo, Vicario vel Praefecto Apostolico aut Missionis Superiori etiam ut religiosi subsint; vel alteri Religioso Superiori sint subiecti, et saltem an sint Ordinario subiecti ad normam cc. 295, 296, 297, 630, 631.

c) An ipse Ordinarius, prout de iure, officia et residentias missionariis assignet (c. 296, § 1 coll. can. 454, § 5).

d) An in removendo aliquo missionario etiam religioso, praescriptiones c. 307 observentur.

18. Quomodo se habeat Ordinarius *cum civili loci auctoritate*; an eius dignitas et iurisdictio sarta tectaque ita semper servari potuerit, ut nunquam detrimentum libertati et immunitati Ecclesiae obvenierit.

CAPUT IV.

DE ADIUTORIBUS SACRI MINISTERII.

§ 1. - *De Sacerdotibus in genere.*

19. a) Numerus, nomina et praecipuae notae singulorum sacerdotum exterorum et indigenarum dentur. De iis qui zelo, pietate, scientia et disciplina eminent, specialiter, indicato quoque nomine, dicatur.

b) Quam *idoneitatem* ad sacra ministeria atque ecclesiastica officia et quam vivendi rationem clerici praeseferant. An obligationes clericorum, de quibus in cc. 124-144, ipsi adimpleant.

20. a) Utrum ipsis occasio detur saltem semel in mense ad sacramentum confessionis accedendi aliosque presbyteros invisendi et mutuo adiumento fruendi.

b) An omnes sacerdotes iuxta praescripta cc. 126 et 595, § 1, n. 1 exercitia spiritualia peragant.

c) Utrum ecclesiastici viri, sivi saeculares sive regulares, *clericali habitu* aut *religioso* utantur, an saltem ea veste quae eorum statum minime dedeceat (c. 136); et in modo sese gerendi an admittant quae decus sacerdotale laedant (c. 138).

d) Si in Missione ecclesiastici viri habeantur qui aliqua dignitate a S. Sede decorati sint, tituli quibus singuli exornati sint atque concessionis dies, officium et gradus quibus gaudeant in clero Missionis, aliaeque notitiae opportunaef significantur.

21. a) Utrum omnes sacerdotes *studio doctrinae moralis* incumbant, et utrum ad hoc studium fovendum habeantur conventus pro casuum moralium examine conficiendo (cc. 131, 448).

b) An *in usu facultatum* quas accipiunt nimis latas interpretationes ac improbandam facilitatem sequantur.

22. An *praedicationi verbi Dei* (cc. 1337 seq., 1347) etiam inter paganos assidue incumbant; an sint aliqui ex missionariis huic operi exclusive addicti; vel hoc ministerium catechistis remittant, de suis fidelibus tantum solliciti. Quae media adhibeantur ut verbum Dei etiam in magnis urbibus, optimatibus et doctis paganis annuntietur iuxta instructiones huius S. C. diei 18 Octob. a. 1883 et diei 19 Martii a. 1893 (cfr. *Collectanea S. C. de Prop. Fide*, vol. II, p. 187, n. 1606, et pag. 286, n. 1828).

23. Num *negligentia vel otiositas* aliquem ecclesiasticum in suo munere obeundo detineat; num *inobedientiae vel avaritiae vel incontinentiae* speciem quis in sua vita praeseferat.

24. An sacerdotes miti ratione *erga christianos* se gerant, an circa modum s. ministerii exercendi uniformitatem curent.

25. a) An charitas et concordia inter ecclesiasticos regulares et saeculares, exteros et indigenas foveatur.

b) an et quot sacerdotes sive exteri sive indigenae titulum Missionarii Apostolici ab hac S. C. Prop. Fidei receperint.

26. An a rerum politicarum studio et a negotiis saecularibus se abstineant (Cfr. c. 139, §§ 3, 4; Instructiones huius S. C. Propag. Fidei a. 1659, ut in *Collectanea*, v. I, pag. 42, n. 135; et diei 6 Ianuarii, a. 1920).

27. An et qualia vulgentur in Missione *diaria catholica*, an recte dirigantur, an sacerdotes operam suam ipsis praebeant, et in casu affirmativo, an ad normam can. 1386.

§ 2. - De Missionariis exteris.

28. Exponatur imprimis an *sacerdotes exteri*, quibus sacrum ministerium exercendum in Missione concreditum est, sint saeculares vel regulares, et cuius Instituti; utrum et quot fratres laicos addictos habeant. An sufficiens eorum *numerus* sit pro necessitate Missionis.

29. An singuli missionarii exteri *studio linguae vernaculae* istius gentis sedulam dent operam et an eam ad praedicandum verbum Dei inter indigenas et in audiendis confessionibus indigenarum semper ac recte adhibeant (Cfr. Instructionem citatam diei 18 Octob. a. 1883).

30. a) An missionarii *bona immobilia possideant; an industriam vel commercium* exerceant (c. 142).

b) An Religiosi missionarii fidelibus et infidelibus exemplo sint regulari observantia praesertim trium votorum paupertatis, castitatis et obedientiae.

31. An in aedificandis et ornandis sacris aedibus et residentiis missionariorum peregrinae tantum artis forma adhibeatur, vel, quantum possibile est, nativae etiam ipsius gentis artis species, pro opportunitate, servetur.

32. De qualitate et opere *praecipuorum missionariorum* qui inter alios excellunt referatur; atque de singulis edicatur: locus originis, aetas, et quot iam ab annis in missione versentur.

§ 3. - *De Clero indigena.*

33. a) Singulariter sermo instituendus de *clero indigena*, ac imprimis de *idoneitate* sacerdotum, deque animi qualitatibus quibus praediti appareant.

b) Utrum aliqua distinctio habeatur inter clerum indigenam et sacerdotes externos, quibus in rebus et quam ob rationem. *Quibus in officiis* indigenae sacerdotes adhibeantur, an ab aliquibus officiis ipsi arceantur.

c) Utrum et quot indigenae inter sacerdotes religiosos vel inter fratres laicos inveniantur.

34. Utrum sacerdotes indigenae *in familia* cum parentibus cohabitent, vel communem vitam cum missionariis agant. (Cfr. Instruct. citat. 18 Octob. a. 1883).

35. An clerus indigena habeat *quo honeste vivere possit*. An pro senibus et infirmis domus aut saltem subsidia adsint, quibus adiuvari possint.

§ 4. - *De Institutis religious et de aliis personis quae in Missione adlaborant.*

36. a) An et quae instituta religiosa utriusque sexus adsint, quot domus, et quot in eis indigenae et exteri. An Ordinarius sive per se sive per alium *quinquennalem visitationem* domorum religiosarum utriusque sexus peregerit, iuxta cc. 296 § 1, 512, 513, et quae de iis magis notatu digna videantur.

b) Utrum Religiosi utriusque sexus vitam communem ducant.

c) An Instituta religiosa bona possideant, nomine proprio, in *Missione*.

37. Quatenus eorum pro *Missione utilitas*; quae opera dirigant et quo successu; an indigenarum et pauperum curae atque institutioni praecipue attendant; idque exprimatur sive quoad Instituta virorum sive quoad Instituta mulierum.

38. Si pro *indigenis* habeantur Instituta religiosa dioecesani iuris vel societates sive virorum sive mulierum in communi sine votis viventium, eorum nomen Ordinarius dicat, nec non finem, sodalium numerum, utilitatem; an emittant vota temporaria vel perpetua; et alia huiusmodi.

39. De *Religiosis mulieribus* Ordinarius referat:

a) an observentur canonicae leges circa admissionem ad novitium, professionem, clausuram, confessarios ac bonorum temporalium administrationem iuxta cc. 512, 513, 520-527, 533-535, 547, 549, 550, 552, 600-605.

b) an sint quae infirmis in privatis domibus adsistant, aut rem domesticam in nosocomiis, seminariis, vel similibus vivorum domibus gerant; an cautum sit de vitandis periculis, et an aliquid habeatur reprehendendum.

40. Utrum *Virgines indigenae* extra claustra viventes habeantur, et quae earum vita et opera.

41. Quot *catechistae et magistri* scholarum utriusque sexus habeantur; an et quot viri et quot mulieres pueris moribundis baptismi collationi sint addicti; quomodo eorum honestae sustentationi provideatur.

CAPUT V.

DE SEMINARIIS.

42. An Seminarium adsit, et in casu affirmativo referatur enucleate:

a) de *numero et statu* eorum qui externam disciplinam regunt, qui spiritualiter alumnos dirigunt, qui docent (cc. 1358, 1361);

b) de statu aedium; de *reditibus et oneribus*, hoc est de statu activo et passivo pii Instituti; et an habeatur ecclesiasticum tributum pro Seminario (c. 1356);

c) de iis quae videantur necessaria ad meliorem Seminarii statum.

43. An Collegium praeparatorium ad Seminarium habeatur; an distinctum sit Seminarium in *maius et minus* (c. 1354, § 2); et quot alumni in singulis. An Missionis conditio exigat ut dumtaxat Seminarium minus constituatur et *Seminarium maius regionale* erigatur (c. 1354, § 3. Cfr. Instruct. cit. diei 19 Octob. a. 1883).

44. a) An observentur cc. 1363, 1371 circa alumnos *admittendos* vel *excludendos*. An servetur c. 1357 circa *visitationem alumnorum* et regulas internas.

b) Quibus studiis ad normam cc. 1364-1366 clerici incumbant et praesertim an linguam latinam et patriam alumni accurate addiscant. An in pietate clerici se exerceant ut in c. 1367 praescribitur, et an spiritu ecclesiastico imbuantur urbanitatisque legibus excolantur (c. 1369).

45. a) Si Missio Seminario careat, quomodo consulatur pro comparandis sacerdotibus Missioni necessariis.

b) An *studium habeatur seligendi bonae spei iuvenes* ad clerum indigenam creandum; ubinam et quo fructu educantur (c. 305).

46. An Ordinarius curet ut aliquis alumnus pietate et ingenio praestans peculiaria collegia *praesertim* quae *Romae* sunt adeat ut ibidem in studiis perficiatur (c. 1380).

47. An ante ordinationem clerici ad *aliquod ministerium per aliquod tempus exercendum* apud presbyteros idoneos mittantur, *probationis causa*; et quibus sub cautelis, ne vocatio clericorum detrimentum aliquod patiatur.

CAPUT VI.

DE GENTIUM CONVERSIONE, ET DE CATECHUMENIS.

48. *Quomodo* procedatur ad *propagandam* fidem inter ethnicos, in illis praesertim regionibus ubi christiani nondum habentur vel pauci tantum; et an opera tantum catechistarum vel etiam sacerdotum exterorum et indigenarum adhibeatur. (Cfr. Instructionem S. C. de Prop. Fide diei 8 Septembris a. 1869, in *Collectanea*, vol. II, pag. 21, n. 1346).

49. a) Utrum adsint *hospitia pro catechumenis* utriusque sexus, et quomodo ordinata sint. An omnes indiscriminatim qui petunt, statim ad catechumenatus hospitia mittantur, vel solum post congruum tempus probationis. Quanto tempore duret haec probatio.

b) An pecunia vel alia beneficia materialia praebeantur infidelibus fidei ignaris, ut ad catechumenatum trahantur; vel solus finis catechumenatus sit praeparatio proxima ad baptismum pro illis qui iam dispositi sunt et veritates principales religionis iam cognoscunt. Quam vigilantiam directe Ordinarius habeat hac in re.

c) Quanto tempore instructio catechumenorum duret, an sit sufficiens. An post baptismum neophytorum, instructio et educatio christiana perduret aliquibus mensibus. (Cfr. Instruct. cit. diei 18 Octob. a. 1883).

d) An curet Ordinarius ut neophyti ad aliquam stationem vel christianitatem, post baptismum, adscribantur.

CAPUT VII.

DE QUIBUSDAM PIIS INSTITUTIS DIFFUNDENDAE FIDEI UTILIBUS.

50. Utrum erectum sit aliquod *nosocomium*, an dispensaria medicamentorum habeantur, et quomodo administrentur redditus pro infirmorum sustentatione.

51. a) An et quot adsint *orphanotrophia* pro pueris et puellis, et quibus subsidiis sustententur.

b) An et quaenam *opificia* habeantur ubi pueri et puellae aliquam artem addiscant.

52. a) Utrum et quae alia *instituta charitatis* habeantur: ut hospitia leprosororum, *brephotrophia*, *gherontocomia* et alia huiusmodi.

b) An *officinae typographicae* habeantur, quo facilius libri sacri vel scholares in bonum religionis evulgentur (cc. 1381, seq.).

c) Quae aliae fabricae in bonum Missionis institutae sint.

53. a) An adsint, praesertim in magnis civitatibus, inter catholicos, *uniones* illae quae *sociales* vocantur; an circuli pro iuventute etc.; an aggregationes operariorum, agricolarum etc. in aliquem charitatis finem vel mutuum subsidium; an directioni et moderationi Ordinarii et Apostolicae Sedis dociles subsint; quaenam inde promanent beneficia moralia et temporalia.

b) An cura geratur ut qui huiusmodi associationibus adscripti sunt, in fidei doctrina instituantur et christianam vitam ducant.

CAPUT VIII.

DE EDUCATIONE IUVENTUTIS IN SCHOLIS.

54. a) Circa scholas pro indigenis, sive pueris sive puellis, enunciate referatur tum de earum *numero*, tum de earum *gradu* et *distributione* in variis Missionis locis; scilicet an in praecipuis christianitatibus habeantur saltem scholae ad catechesim et preces addiscendas; utrum in singulis districtibus vel sectionibus scholae sive *inferiores* sive superiores ad litteras et reliquas scholares disciplinas addiscendas exstent; an aliquod aliud superioris instructionis Institutum adsit, et quonam in loco. An scholae sufficiant liberis fidelium (c. 1379), et an in ipsis christianae institutioni iuventutis apte provideatur. Numerus autem sive singularum scholarum sive alumnorum dicatur.

b) Quomodo deficientiae scholarum superiorum consuli in posterum possit.

c) Quibus credita sit iuventutis institutio, quot sint magistri

catholici et quot acatholici vel infideles; quomodo sustententur. An habeatur schola normalis pro magistrorum formatione vel quomodo eius deficientiae provideatur.

55. a) An in ipsas admittantur *etiam filii acatholicorum* sive infidelium sive haereticorum; et quibus cautelis ne fidei catholicorum nocere possint; quinam ipsorum numerus respectu catholicorum; quomodo instructioni religiosae catholicorum provideatur (c. 1373); et num minister acatholicus pro instructione religiosa acatholicorum admittatur.

b) An in memoratis scholis servetur omnimoda *separatio puerorum a puellis*.

56. An adsint in Dioecesi, Vicariatu vel Praefectura seu Missionem *scholae ministrorum protestantium* vel *scholae paganae*; quinam earum numerus et gradus; an et quot adsint *scholae neutrae* ab auctoritate civili constitutae; utrum catholici eas frequentent, an iusta ratione, et quomodo eorum instructioni religiosae provisum sit; et quanam cautela ad periculum perversionis a pueris catholicis arcendum adhibeantur, iuxta c. 1374.

CAPUT IX.

DE EDUCATIONE IUVENTUTIS IN COLLEGIIS.

57. a) An et quot adsint *convictus seu collegia*, sive pro masculis sive pro foeminis; cui eorum directio concredita sit; utrum pro solis catholicis an in ipsa admittantur infideles vel haeretici et quibus cautelis; quinam ipsorum numerus respectu catholicorum, quomodo provideatur educationi religiosae catholicorum; an aliqua institutio religiosa detur acatholicis et infidelibus, et quo fructu; num admittantur ministri cultus acatholici, vel adolescentes ad eorum templa adducantur.

b) Quinam fructus pro religione habeatur ex istis *collegiis mixtis*; an potius aliquod ex his periculum pro fide habeatur vel immineat.

c) An collegium pro catechistis efformandis habeatur.

CAPUT X.

DE POPULO FIDELI.

58. Si laici ad aulam Pontificiam pertinentes habeantur, nomen et titulus honoris in aula Pontificia obtentus, dies concessionis aliaque notitiae dentur.

59. Dicatur: a) quot sint numero catholici, et quinam sint gene-

ratim *fidelium mores*; quatenus ratio vitae christianae privata in familiis; quatenus publica in oppidis et civitatibus; an in externis pompis et solemnitatibus magis consistat, quam in vero pietatis spiritu.

b) An massonicae sectae addicti, vel etiam massonismi vel socialismi societates habeantur, quot numero, quanti momenti; et quid fiat ad occurrendum huic malo.

c) Utrum in exercitio iurium politicorum et civilium fideles catholici religionis bono et Ecclesiae libertati pro viribus consulant.

60. Quomodo generatim parentes et qui loco parentum sunt *prolis educationi religiosae* prospiciant (cc. 1113, 1372).

61. Num fideles cum paganis vel haereticis ita versentur, ut spirituale ipsis damnum vel religioni detrimentum obveniat.

CAPUT XI.

DE SACRAMENTORUM ADMINISTRATIONE.

62. Exprimatur an in administrando *baptismo* serventur omnia praecepta Ritualis Romani et Codicis I. C. (praesertim cc. 740-744, 765-769). Speciatim vero, an fiat aliqua divisio caeremoniarum et quo idiomate interrogationes fiant (cc. 755-761).

63. An sacerdotes antequam baptismum adultis conferant, de statu libero eorum vel legitimo matrimonio diligenter inquirent et quae sint inquirendi normae.

64. An curent presbyteri ut ad sacramentum *confirmationis* fideles opportuno tempore accedant, et in periculo mortis infantes illud recipiant (cc. 785, 787 seq.).

65. An et qui sint in Missione *casus reservati*, utrum in reservatione modus et normae praescriptae cc. 895, 897, 898 observentur, et utrum fidelibus sufficienter innotescant (c. 899).

66. a) Utrum fideles solemni praeparatione et pompa ad *primam Communionem* admitti soleant, an excitentur ut frequenter et etiam quotidie, ubi sacerdos adest, pane eucharistico reficiantur (c. 863).

b) An fideles *praeceptum paschale* (c. 859) adimpleant.

67. An presbyteri diligentes se praebeant in reficiendis moribundis extrema unctione aliisque sacramentis.

68. An in Dioecesi, Vicariatu vel Praefectura aut Missione *forma celebrationis matrimonii* ad normam c. 1094 observetur. Et an antea praemittantur, quae in iure praescripta sunt (c. 1019 et seq.).

69. a) Quomodo se gerant sacerdotes in *dispensationibus* circa matrimonii impedimenta, et an curent observantiam instructionum huius S. C. circa aetatem praescriptam.

b) An dispensationes matrimoniales gratis concedantur (c. 1056), et in scriptis, et utrum exprimatur delegatio apostolica (c. 1057).

70. An abusus *matrimoniorum mixtorum* invaluerit, et qua frequentia et quomodo circa ea presbyteri se gerant (cc. 1060, 1064, 1065, 1071).

71. An in celebratione matrimoniorum christiani immisceant aliquas *caeremonias superstitiosas*.

CAPUT XII.

DE REBUS AD DIVINUM CULTUM SPECTANTIBUS.

72. a) An in sacris functionibus ac praesertim in administratione sacramentorum, et in solemni Missae celebratione *ritus omnes S. R. E.* fideliter servantur (cc. 733, 1261); utrum *cantus adhibeantur*, et an iuxta canonicas praescriptiones (c. 1264).

b) An ingressus in ecclesiam sit, prout debet, semper gratuitus (c. 1181).

c) Utrum et quanam *populares cantus* in ecclesiis permittantur.

73. An servetur, quoad asservationem Ss. Eucharistiae, can. 1265; an caveatur quodcumque periculum irreverentiae; an ea asservatio fiat cum debita decencia et quanam sit in tantum Sacramentum fidelium devotio.

74. a) Utrum ad maiorem divini cultus decorem et ad pia opera exercenda, canonice instituti sint *Tertii Ordines* saeculares, *Confraternitates*, sive virorum sive mulierum, praesertim SS. Sacramenti et Christianae Doctrinae (c. 711, § 2), aliaeque *piae Uniones* potissimum pro iuvenibus; quo numero et quo religionis profectu.

b) An hae associationes servant praescripta c. 690 de subiectione erga Ordinarium, et c. 691 de administrationis modo.

75. An in *cultu divino ac veneratione Sanctorum* aliquae superstitiones irrepserint et quae.

CAPUT XIII.

DE FESTIS, IEIUNIIS ET ABSTINENTIIS.

76. a) Quanam *festa* de praecepto in Missione observentur et an peculiare difficultates habeantur ad alia introducenda quae in Codice praescripta sunt (c. 1247).

b) Quae apud fideles sit observantia festorum.

77. a) Quae *ieiunia*, quique *abstinentiae dies* servantur; an uniformitas habeatur respectu viciniorum Missionum et utrum introductioni legis communis (c. 1250 et seq.) obstet potius necessitas indigenarum quam Europaeorum, et quae sit ista necessitas.

b) Quae apud fideles sit observantia legis abstinentiae et ieiunii.

CAPUT XIV.

DE ECCLESIIS, SACELLIS ET PRESBYTERIIS.

78. Exprimatur an sit in Missione *numerus* sufficiens *ecclesiarum* et *sacellorum*; quot ea sint, et utrum munda, decentia et saltem necessariis ad divinum cultum ornamentis instructa sint.

79. An ecclesiae rite custodiantur ne furtis et profanationibus obnoxiae fiant; et eae in quibus *SS. Eucharistia* adservatur, quotidie, si fieri potest, per aliquot horas fidelibus pateant (c. 1266); quomodo observentur cc. 1267-1271 circa *custodiam SSmi Sacramenti*.

80. An catholicus cultus *libere* exerceatur; et quatenus negative, an ratio suppetat qua obstacula e medio auferantur.

81. An iuxta ecclesias, capellas et oratoria adsit *residentia* pro sacerdote vel etiam decens presbyterium; aut saltem aliquis locus ubi sacerdos convenienter manere possit. Num sacerdos necessitate compellatur cibum et somnum capere in domibus christianorum, et an in hoc abusus habeatur.

CAPUT XV.

DE COEMETERIIS ET SEPULTURIS.

82. a) Utrum et quae *superstitiones in funeribus* apud christianos invaluerint.

b) An et quae *taxae in funeribus* exigantur.

83. An existant *coemeteria separata* pro christianis, clausa et benedicta; et an canonicae de his leges servari possint et servantur (c. 1205 et seq.). Si non habeantur, ad id obtinendum quid tentari possit.

CAPUT XVI.

DE BONIS ECCLESIAE EORUMQUE ADMINISTRATIONE.

84. An et quibus limitationibus iuxta leges civiles Missio bona, sive mobilia sive immobilia, possit proprio nomine possidere, et quae cautelae adhibeantur ut securitati ecclesiasticorum bonorum provideatur.

85. An institutum sit *Consilium Administrationis* et quot presbyteris exteris et indigenis constet; et an Ordinarius in negotiis maioris momenti illos audiat (c. 1520).

86. a) An *administratores particulares* sive ecclesiastici sive laici reddant quotannis Ordinario rationem suae administrationis (c. 1525)

et servant iuris praescripta circa modum ipsius administrationis (c. 1523, 1526, 1527, 1544, 1516, 1530-1533, 1538-1542).

b) An circa *oblaciones* in commodum Missionis servantur praescripta cc. 1182, 533 § 1, 4º, 630 § 4, 631 § 3, et 535 de earum administratione et ratione Ordinario reddenda; et an collectores se abstineant a vexatoria et odiosa requisitione.

c) An *inventaria* immobilium, mobilium et sacrae supellectilis uniuscuiusque ecclesiae vel pii loci confecta in duplici exemplari, altero pro pio opere, altero pro Curia Ordinarii, habeantur (cc. 1296, 1300-1302, 1522).

87. a) Utrum bona immobilia vel redditus in promptu Missio habeat ut sustentationi missionariorum, cleri indigenae et expensis pro divino cultu satisfaciat.

b) Si bona immobilia non habeantur, an spes adsit ut pedetentim certi redditus sive per oblaciones fidelium sive alio modo constitui possint. (Cfr. Instr. S. C. de Prop. F. 19 Martii a. 1893, ut in *Collectanea* v. II, p. 286, n. 1828, II).

c) Breviter prospectus accepti et expensi detur ut in appendice cap. XVI.

88. a) Circa *Missarum stipem*, quae taxa synodalis in Missione vigeat (c. 831). An sacerdotes Missas colligant, quibus intra annum ipsi satisfacere nequeant (c. 835); an exuberantes ad Ordinarium transmittant (c. 841).

b) Quomodo servantur quae cc. 843, 844 praescripta sunt de libro tam personali quam ecclesiarum proprio pro Missis adnotandis.

CAPUT XVII.

IUDICIUM SUMMATIM EXPOSITUM CIRCA STATUM MISSIONIS.

89. Ordinarius, omnibus in universum complexis, dicat, praesertim in sua *prima relatione*, quid actu sentiat de materiali ac morali condicione Missionis, quae spes melioris status affulgeat, quae nam maiora discrimina immineant.

90. In *sequentibus* vero *relationibus* addat, quomodo et quo fructu ad effectum perduxerit monita et mandata, si quae S. C. in sua responsione ad praecedentem relationem dederit; et utrum progressus, regressus, an potius idem ferme persistens status in rebus fidei et morum haberi videatur in Missione, et quae nam harum rerum censeantur causae, quae nam proponantur remedia.

Datum Romae, ex aedibus S. C. Prop. Fidei, die Paschae Resurrectionis a. 1922.

G. M. Card. VAN ROSSUM, *Praefectus*.

† Petrus Fumasoni Biondi, Archiep. Diocletan., *Secretarius*.

APPENDIX

Compendium notionum circa statum Missionum

I.

GENERALES NOTITIAE MISSIONIS.

Superficies km. quadratis enuntiata: N. ...

Limites: quas regiones vel provincias vel praefecturas civiles Missio comprehendat....

Residentia pro Superiore Missionis, quae sit ... Detur accurata et completa inscriptio adhibenda in epistolis ...

Incolae { quot catholici indigenae: N. ... catholici exteri: N. ...
 quot haeretici vel schismatici: N. ...
 quot ethnici: N. ... mahumetani: N. ... hebraei: N. ...

II.

DE CONSTITUTIONE MISSIONIS EIUSQUE DIVISIONE ECCLESIASTICA.

Quot *christianitates* vel missiones (idest cumulationes familiarum christianarum): N. ...

Quot diversarum christianitatum consociationes vel districtus, vel sectiones: N. ...

Quot paroeciae vel *quasi-paroeciae* canonice erectae: N. ... quot collectiones quasi-paroeciarum: N. ...

An et quot *Vicarii Foranei* adsint: N. ...

III.

DE ORDINARIO EIUSQUE COOPERATORIBUS IN REGIMINE MISSIONIS.

Ordinarii Missionis ... nomen ... natio ... aetas ...

Coadiutoris cum futura success. vel *Epi-*
scopi Auxiliarii ... nomen ... natio ... aetas ...

Pro-Vicarii ... vel *Pro-Praefecti* ... nomen ... natio ... aetas ...

Vicarii generalis (vel *Vicarii Delegati*) ... nomen ... natio ... aetas ...

In Dioecesibus quot canonici vel consultores dioecesani, ac inter eos
 quot exteri: N. ... quot indigenae: N. ...

In *Consilio Missionis* ... quot exteri: N. ... quot indigenae: N. ...

In *Consilio Administra-*
tionis ... quot exteri: N. ... quot indigenae: N. ...

IV.

§§ 1-3. — *De Clero.*

Nomen Ordinis vel instituti cui Missio

	est concedita ... quot domus: N. ...
<i>Sacerdotes religiosi ...</i>	quot exteri: N. ... quot indigenae: N. ...
<i>Laici religiosi ...</i>	quot exteri: N. ... quot indigenae: N. ...
<i>Sacerdotes saeculares ...</i>	quot exteri: N. ... quot indigenae: N. ...

§ 4. — *De Institutis religiosis et de aliis personis quae in Missione adlaborant.*

An et quae <i>communitates virorum</i> , et <i>singularum</i> dicatur	{	nomen ... quot domus: N. ...
		quot sacerdotes exteri: N. ... et indigenae: N. ...
		quot laici exteri: N. ... et indigenae: N. ...

An et quae <i>communitates mulierum</i> , et de <i>iis</i> dicatur	{	nomen ... quot domus: N. ...
		quot alienigenae: N. ... quot indigenae: N. ...

An et quot <i>Virgines indigenae</i> extra claustra viventes:	N. ...
Quot <i>Catechistae viri</i> :	N. ... et quot mulieres: N. ...
Quot <i>Magistri catholici</i> :	N. ... et quot acatholici: N. ...
Quot <i>Magistrae catholicae</i> :	N. ... et quot acatholicae: N. ...
Quot <i>Baptizantes viri</i> :	N. ... et mulieres: N. ...

V.

DE SEMINARIIS.

<i>Seminarii praeparatorii ...</i>	quot alumni: N. ...
<i>Seminarii minoris ...</i>	quot alumni: N. ...
<i>Seminarii maioris ...</i>	quot auditores philosophiae: N. ... quot theologiae: N. ...
An et quot alumni extra <i>Missionem</i> instituantur:	N. ...

VI.

DE CATECHUMENATIBUS.

Quot <i>pro viris</i> : N. ... quot mensibus coacti: N. ... a quot auditoribus frequentati: N. ...
Quot <i>pro mulieribus</i> : N. ... quot mensibus: N. ... a quot auditoribus frequentati: N. ...

VII.

DE QUIBUSDAM INSTITUTIONIBUS DIFFUNDENDAE FIDEI UTILIBUS.

Nosocomia pro in-	}	quot domus <i>pro viris</i> : N. ... cubilia: N. ...
firmis . . .		hospites per annum: N. ...
	}	quot domus <i>pro mulieribus</i> : N. ... cubilia: N. ...
		hospites per annum: N. ...
Orphanotrophia .	{	<i>puerorum</i> ; quot domus: N. ... quot alumni: N. ...
		<i>puellarum</i> ; quot domus: N. ... quot puellae: N. ...
Brephotrophia. .	{	quot domus: N. ...
		quot pueruli nutricibus crediti: N. ...
		quot familiarum christianorum curis deman-
		dati: N. ...
Alia hospitia cha-	}	quot domus <i>pro viris</i> : N. ...
ritatis . . .		quot hospites: N. ...
		quot domus <i>pro mulieribus</i> : N. ...
		quot hospites: N. ...
Pharmacopolia quot: N. ...		et quot curae ibi confectae: N. ...
Typographiae quot: {		N. ... quot typographi: N. ... quot libri editi:
		N. ...
Opificia varia .	{	quot pro pueris: N. ... et pro quot pueris:
		N. ...
		quot pro puellis: N. ... et pro quot puellis:
		N. ...

VIII.

DE SCHOLIS.

§ 1. — Scholae Missionis.

A) — Pro solis catholicis.

- Quot scholae precum* pro pueris: N. ... quot pro puellis: N. ... quot mixti sexus: N. ... in iis quot alumni: N. ... quot alumnae: N. ...
- Quot inferiores* pro pueris: N. ... quot pro puellis: N. ... quot mixti sexus: N. ... in iis quot alumni: N. ... quot alumnae: N. ...
- Quot superiores* pro pueris: N. ... quot pro puellis: N. ... quot mixti sexus: N. ... in iis quot alumni: N. ... quot alumnae: N. ...
- Quot professionales* pro pueris: N. ... quot pro puellis: N. ... quot mixti sexus: N. ... in iis quot alumni: N. ... quot alumnae: N. ...

B) — *Scholae mixtae pro catholicis et non catholicis.*

Quot *scholae* pro pueris: N. ... quot pro puellis: N. ... quot mixti
sexus: N. ...

Catholici: quot alumni: N. ... quot alumnae: N. ...

Non-catholici: quot alumni: N. ... quot alumnae: N. ...

§ 2. — *Scholae privatae acatholicorum.*

Quot *inferiores*: N. ... frequentatae ab acatholicis: N. ... a catho-
licis: N. ...

Quot *superiores*: N. ... frequentatae ab acatholicis: N. ... a catho-
licis: N. ...

Quot *professionales*: N. ... frequentatae ab acatholicis: N. ... a ca-
tholicis: N. ...

§ 3. — *Scholae publicae.*

Quot *inferiores*: N. ... quas adeunt acatholici: N. ... catholici: N. ...

Quot *superiores*: N. ... quas adeunt acatholici: N. ... catholici: N. ...

Quot *professionales*: N. ... quas adeunt acatholici: N. ... catholici: N. ...

IX.

DE COLLEGIIS.

§ 1. — *Collegia Missionis.*

Quot *collegia pro solis catholicis*, sive pueris: N. ... sive puellis: N. ...

Quot *mixta* cum non catholicis, sive pro pueris: N. ... sive pro puellis:
N. ... Nomen uniuscuiusque; et quae societas religiosa collegii
regimen habeat.

Quot *alumni catholici* indigenae: N. ... quot *exteri*: N. ...

» » *non catholici* indigenae: N. ... quot *exteri*: N. ...

» *alumnae catholicae* indigenae: N. ... quot *exterae*: N. ...

» » *non catholicae* indigenae: N. ... quot *exterae*: N. ...

§ 2. — *Collegia acatholicorum.*

Quot *collegia pro pueris*: N. ... quot *alumni acatholici*: N. ... quot
catholici: N. ...

Quot *collegia pro puellis*: N. ... quot *alumnae acatholicae*: N. ...
quot *catholicae*: N. ...

X, XI.

DE FRUCTIBUS SPIRITUALIBUS.

Christianitates in quibus <i>missio praedicata</i> est:	N. ...
Quot aliae <i>praedicationes</i> fidelibus: N. ... quot infidelibus:	N. ...
Quot infideles, haeretici, vel schismatici <i>conversi</i> :	N. ...
Quot <i>baptismata adultorum</i> in periculo mortis:	N. ...
Quot extra periculum mortis:	N. ...
Quot <i>baptismata infantium</i> paganorum in periculo mortis:	N. ...
Quot infantium fidelium:	N. ...
Quot <i>Confirmationes</i> :	N. ...
Quot <i>Confessiones</i> de praecepto: N. ... quot devotionis:	N. ...
Quot <i>Communiones</i> paschales: N. ... quot devotionis:	N. ...
Quot <i>Extremae Unctiones</i> :	N. ...
Sacer <i>Ordo</i> quot clericis collatus:	N. ...
Quot <i>Matrimonia</i> benedicta inter fideles: N. ... quot mixta:	N. ...
Quot <i>Defuncti</i> adulti: N. ... quot pueri:	N. ...

XII, XIII.

DE FIDELIUM ASSOCIATIONIBUS.

Qui <i>Tertii Ordines</i> ...	et quot in annum inscripti:	N. ...
Quae <i>Confraternitates</i> ...	et quot in annum inscripti:	N. ...
Quae <i>Piae Uniones</i> ...	et quot in annum adscripti:	N. ...

XIV.

DE SACRIS AEDIFICIIS.

<i>Sanctuaria</i> quae peregrini adeunt:	N. ...
<i>Ecclesiae</i> publicae:	N. ...
<i>Sacella</i> cum residentia pro missionario:	N. ...
absque residentia:	N. ...

XV.

DE COEMETERIIS.

An adsint et quot <i>Coemeteria</i> clausa et benedicta:	N. ...

XVI.

DE BONIS ECCLESIAE.

1° Quinam sint *valor fundorum*, *valor capitalium*, et quae *pecunia* aliis credita. Quale, iuxta *taxam synodalem*, stipendium *Missionarum*...

2° De ratione accepti	Reditus	bonorum immobilium ...
		alicuius industriae (ex concessione) ...
	Subsidia et Oblationes	pecuniae creditae ...
		ex aliis fontibus ...
		proprii Instituti religiosi ...
		ex Pio Opere Propagationis Fidei ...
		» » » S. Infantiae aliorumque similium ...
		collecta ex fidelibus indigenis ...
		ex benefactoribus exteris ...
		Utrum et quanta pecunia mutuo accepta ...
		Ex aliis capitibus ...

3° De ratione expensi	Impensae	ad personas Missionis alendas et retri- buendas ...
		pro cultu ...
		pro Seminariis ...
		pro scholis et collegiis ...
		pro catechumenatibus ...
		pro aliis institutionibus ...
		pro itineribus missionariorum ...
		In vectigalibus ...
		Pro conservatione immobilium ...
		Pro novis aedificiis ...
		Sumptus pro fœnore aeris alieni ...
		Sumptus pro extinguendis debitis ...
		Pecunia aliis mutuo data ...
		Ex aliis capitibus ...

SACRA ROMANA ROTA

NORMAE SACRAE ROMANAE ROTAE TRIBUNALIS

(A. A. S., XXVI, pag. 449 et sqs.).

PROOEMIUM

Rotae a Pio Pp. X, sanctae memoriae, in exercitium revocatae, per Constitutionem *Sapienti consilio* diei 29 Iunii 1908, data est simul *Lex propria*, qua — statuta constitutione et competentia Tribunalis — tradita sunt generalia quaedam de modo iudicandi praecepta. His nisum, Rotale Collegium *Regulas* descripsit *servandas in iudiciis apud S. Romanae Rotae Tribunal*, quibus idem Summus Pontifex die 2 Augusti 1910 vim legis dedit.

Codex autem iuris canonici, a Benedicto Pp. XV fel. rec. die festo Pentecostes anni 1917 promulgatus, rursum constitutionem et competentiam Rotae designavit, de iudiciis vero amplissime cavuit et ita quidem ut plurimae ex Rotae regulis factae sint universales, ut videre est in notis, quibus canonum fontes indicantur.

Codice promulgato et observato rerum usu, visum est Auditoribus novas conscribere normas, quibus plura definirentur spectantia ad constitutionem Tribunalis et ad officium Auditorum aliorumque Tribunali addictorum, de iudiciis vero generales Codicis leges indoli atque stylo Rotae aptarentur.

Quas normas cum Auditores humiliter obtulissent Sanctissimo Domino Pio XI, quem Deus diutissime sospitet, idem, praevio maturo examine, in audientia infrascripto concessa die 22 Iunii 1934, approbavit, in Rota vim legis habituras, contrariis quibusvis non obstantibus. Ideo mandavit, ut hae *Normae S. Romanae Rotae Tribunalis* ederentur in *Actorum Apostolicae Sedis commentario officiali*.

Romae, die 29 Iunii 1934.

M. MASSIMI, *Decanus*.

TITULUS I.

DE CONSTITUTIONE SACRAE ROMANAE ROTAE

Art. 1

Sacra Romana Rota est Tribunal collegiale, Apostolicae Sedis ordinarium, constans certo Praelatorum numero, quorum electio Romano Pontifici reservatur, qui Auditores vocantur, cui praesidet Decanus, primus inter pares.

Art. 2

§ 1. - Auditores sacerdotes sint oportet, ex legitimo matrimonio nati, maturae aetatis, laurea doctorali saltem in utroque iure praediti, honestate vitae, prudentia et iuris peritia praeclari.

§ 2. - Iidem, vix ac attigerint septuagesimum quintum aetatis annum, emeriti evadunt, et a munere iudicis cessant.

Art. 3

§ 1. - Auditores post Decanum ordine sedent ratione antiquioris nominationis, et in pari nominatione ratione antiquioris ordinationis ad sacerdotium, et in pari nominatione et ordinatione presbyterali, ratione aetatis.

§ 2. - Vacante Decanatu, in officium Decani ipso iure succedit qui primam sedem post Decanum obtinet.

Art. 4

§ 1. - Erunt insuper in Sacra Rota Promotor iustitiae pro bono publico tuendo, et Defensor vinculi sacrae ordinationis aut matrimonii.

§ 2. - Hi sacerdotes esse debent, laurea doctorali in utroque iure insigniti, maturae aetatis, bonis moribus, prudentiae ac iuris peritia praestantes.

§ 3. - Eligentur a Summo Pontifice, proponente Auditorum Collegio.

Art. 5

§ 1. - Defensori vinculi dabitur *Substitutus*, qui sub eiusdem ductu vinculum defendat.

§ 2. - Idem, de Decani mandato, Promotoris iustitiae partes sub huius ductu explere poterit.

§ 3. - Substitutus praeditus sit oportet qualitatibus, de quibus in § 2 art. praecedentis, eiusque electio fiet a Rotali Collegio, confirmanda a Summo Pontifice.

Art. 6

§ 1. - Pro actibus S. Rotae conficiendis constituentur Notarii sacerdotio aucti, et Advocati Rotalis diplomate praediti.

§ 2. - Adsint quoque Scriptores, item sacerdotio aucti et laurea doctorali saltem in iure canonico praediti, quorum uni demandanda est custodia tabularii Tribunalis, alteri bibliothecae.

§ 3. - Item adsit Distributor cum adnexo munere arcarii et Ratiocinator.

§ 4. - Omnes eligentur a Rotali Collegio, eorumque electio confirmanda erit a Summo Pontifice. Notariorum autem et scriptorum electio fiet ex concursu iuxta regulam pro ceteris S. Sedis officiis datam.

Art. 7

§ 1. - Quilibet Auditor potest sibi eligere duos, suo studio addictos, quos dicunt *secretos*, Decanus tres.

§ 2. - Ex his, accedente consensu Rotalis Collegii, potest unus adsumi in adiutorem, qui appellabitur *Secretus ab officio*, et erit ad nutum Auditoris amovibilis.

§ 3. - *Secretus ab officio* debet esse sacerdotio auctus, laurea doctorali iuris saltem canonici in studiorum Universitate vel in Facultate iuridica a S. Sede recognita donatus, religione vitaeque honestate praestans.

Art. 8

§ 1. - Sint etiam laici maturae aetatis et probatae vitae, qui officia cursorum et apparitorum praestabunt; his custodia sedis et aulae Tribunalis committatur.

§ 2. - Nominatio erit ad triennium, et poterit prorogari, si ipsi sese integros idoneosque probaverint.

Art. 9

§ 1. - In iudicio criminali semper, in contentioso autem, si ex revelatione alicuius actus praeiudicium partibus obvenire possit, vel ab ipso Tribunali secretum impositum fuerit, Auditores, Tribunalis administri et Auditorum secreti tenentur ad secretum officii.

§ 2. - Inviolabile etiam secretum est servandum de discussione quae in Tribunali ante ferendam sententiam habetur, itemque de suffragiis et opinionibus ibidem prolatis.

Art. 10

§ 1. - Singuli S. R. Rotae Auditores, post nominationem, antequam iudicis officium suscipiant, coram universo Collegio, adstante uno ex Notariis S. Tribunalis, qui in acta referet, iusiurandum dabunt de officio rite et fideliter implendo, atque de secreto servando ad normam articuli praecedentis.

§ 2. - Item praescriptum iusiurandum dabunt Tribunalis administri et singuli Auditorum secreti coram S. R. Decano, adstante pariter uno ex Notariis.

Art. 11

§ 1. - Auditores qui secretum violaverint, aut ex gravi negligentia vel dolo grave litigantibus detrimentum attulerint, tenentur de damnis et ad instantiam partis laesae, vel etiam ex officio, Signaturae Apostolicae iudicio, a Ss.mo confirmato, puniri possunt.

§ 2. - Tribunalis administri et Auditorum secreti qui similia egerint, pariter tenentur de damnis, et ad instantiam partis laesae, aut etiam ex officio, Rotalis Collegii iudicio, puniri possunt.

TITULUS II.

DE OFFICIO AUDITORUM ALIORUMQUE S. R. ROTAE ADDICTORUM

CAPUT I.

DE AUDITORIBUS

Art. 12

Auditor, praestito iuramento, ad normam art. 10, § 1, in Rotale Collegium adscitus est, iudicis officium suscipit, et iuribus ac privilegiis fruitur Auditorum Sacrae Rotae propriis.

Art. 13

§ 1. - Ad Decanum, uti Collegii Praesidem, pertinet Collegium aut etiam alios Tribunali addictos convocare, quoties negotia requirunt, et statuere Turnos causas iudicatuos, nec non curare ut omnes S. Tribunalis ministri suum munus diligenter adimpleant.

§ 2. - Ipsi obnoxia sunt S. Rotae Cancellaria, tabularium, bibliotheca, arca nummaria; ideoque omnia ordinat quae ad bonum

horum statum conducere possint. Quod si agatur de extraordinario aliquo consilio capiendo, rem ad Collegium deferat.

§ 3. - Item sub eius cura sunt regestum deliberationum Collegii, et liber rerum notabilium aliarumque scripturarum ad idem Collegium pertinentium.

§ 4. - Impedito Decano, munera eiusdem propria explebit antiquior Auditor, qui non sit impeditus.

Art. 14

Quando causa aliqua legitime ad protocollum S. Rotae perverit, Decanus statuet Turnum ad eandem iudicandam, iuxta ordinem in art. 15 explicandum.

Art. 15

§ 1. - Turni eo ordine procedent, ut primus constet ex Decano et Auditoribus secundo et tertio; alter ex secundo, tertio et quarto; tertius ex tertio, quarto et quinto, et ita deinceps ea lege ut Turnus subsequens constituatur ab altero ex Auditoribus praecedentis Turni et duobus sequentibus Auditoribus, iterum incluso Decano cum duobus postremis Auditoribus, vel cum ultimo ex iisdem Auditoribus et secundo.

§ 2. - Quod si agatur de appellatione a sententia Rotali, Turnus *ad quem* est ille qui constat ex Auditoribus immediate antecedentibus eos quibus Turnus *a quo* constabat.

Art. 16

§ 1. - Si quis Auditor infirmitate aut alia iusta causa impediatur quominus in Turno partem habere possit, ei Decanus alium ex Auditoribus substituit.

§ 2. - Haec substitutio fit ex officio, vel ad instantiam eorum quorum interest.

Art. 17

Quoties Auditori impedito alius substitutus fuerit, postea, cessante impedimento, primus Auditor in Turnum restitui potest accedente Decani decreto, nisi substitutus partes habuerit in iudicanda aliqua quaestione incidental, quae in sententiam definitivam sua natura influat.

Art. 18

§ 1. - In decreto quo Decanus Turnum designat, designet etiam causae Ponentem, qui est semper antiquior.

§ 2. - Attamen Auditor, ob impedimentum alterius suffectus,

etiam antiquior, non potest esse Ponens, quoties Ponens antea designatus permaneat.

§ 3. - Si Ponens, ut supra § 1 designatus, iustam habeat munus declinandi causam, poterit, auditis ceteris de Turno Auditoribus, uni ex ipsis munus committere, edito ad hoc decreto omnibus quorum interest notificando.

Art. 19

§ 1. - Ponens, utpote praeses Turni, universum processum moderatur.

§ 2. - Ponentis in primis est:

a) cavere ut mandatum procuratorium sit legitimum;

b) si videat spem esse concordiae inter partes obtinendae, hanc eis suggerere;

c) supplere probationes exceptionesve, si agatur de publico bono vel de animarum salute;

d) cavere ut litem, quantum fieri potest, faciat brevior, dilationes frustratorias aut exceptiones et petitiones frivolas repellendo, terminos peremptorios praefigendo etc.

§ 3. - Audientiae Ponentis locum habebunt quavis in hebdomada diebus et horis statuendis atque per tabellam designandis.

Art. 20

Caveat Ponens ne typis edi iubeat aut sinat sententias Turni cui praefuit, ex quarum divulgatione scandala, odia, diffamationes, dissidia in familiis aut alia huiusmodi gravia mala oriri possint.

Art. 21

Ad continendos in officio advocatos aut procuratores, qui praescripta Codicis aut Normarum Tribunalis S. R. Rotae transgrediantur, Ponens eis moderatas multas infligere potest, graviore tamen praevia comminatione in scriptis facienda. Nefas est advocatis eiusmodi multas inter expensas a cliente reficiendas computare.

Art. 22

Ad legitimam executionem actorum iudicialium cuiuslibet generis, competit Auditoribus potestas applicandi remedia paenalia, vel etiam censuras ecclesiasticas.

Art. 23

§ 1. - Quando Auditores causam agunt potestate ordinaria, haec potestas non cessat per vacationem Sedis Apostolicae.

§ 2. - Quando agitur de causa vi Commissionis Pontificiae tra-

ctanda, si commissio iam fuerit subscripta ab iis quibus de iure, potestas S. Rotae acquisita est, nec cessat per vacationem Sedis Apostolicae; quod valet etiam in casu quo commissio nondum fuerit ad Sacram Rotam expedita aut transmissa.

CAPUT II.

DE PROMOTORE IUSTITIAE ET DEFENSORE VINCULI

Art. 24

§ 1. - Promotor iustitiae intervenire debet in omnibus causis criminalibus, itemque in contentiosis in quibus bonum publicum in discrimen vocari potest, iis exceptis quae ad vinculi Defensorem spectant.

§ 2. - Curet autem Ponens ut quam primum harum causarum positiones transmittantur Promotori iustitiae.

Art. 25

§ 1. - In causis criminalibus Promotor iustitiae gerit partes accusatoris, intendens ut delinquentes iuste puniantur.

§ 2. - Licet vero eius sit accusare et sustinere ex officio accusationem, id tamen praestare non debet, si censeat accusationem prorsus fundamento destitui.

Art. 26

§ 1. - Praeter Promotorem iustitiae alius accusator non admittitur.

§ 2. - Sed adiumenta ad delicti probationem suppeditare debent Promotori iustitiae qui delictum denuntiaverint, itemque Promotores iustitiae tribunalium inferiorum, praesertim cum causa agitur ex horum appellatione.

Art. 27

§ 1. - In causis contentiosis Ponentis est ferre iudicium de eo utrum bonum publicum in discrimen vocari possit neque, nisi intervenus Promotoris iustitiae ex natura rei evidenter necessarius dicendus sit, ut in causis impedimenti ad matrimonium contrahendum, separationis inter coniuges, piae foundationis quoad eius existentiam, iurispatronatus propter libertatem Ecclesiae tuendam, etc.

§ 2. - Si in praecedentibus instantiis intervenerit Promotor iustitiae, huius intervenus praesumitur necessarius.

Art. 28

§ 1. - Promotor iustitiae in causis contentiosis bonum publicum tuetur. Itaque, quoad fieri potest, salva rei veritate, defendit e re nata iura matrimonii, piarum foundationum, Ecclesiae.

§ 2. - Si causa plura capita complectatur, quorum nonnisi quaedam ad bonum publicum spectant, de iis tantum Promotor iustitiae curabit.

Art. 29

§ 1. - In causis contentiosis, ad tuendum bonum publicum, praeter Promotorem iustitiae, admitti possunt a Ponente, eodem Promotore audito, aliae personae praesertim morales.

§ 2. - Non admittitur autem ut repraesentetur in S. R. Rota Tribunal primae vel ulterioris instantiae ad defendendam sententiam a se latam.

§ 3. - Adiumenta ad bonum publicum tuendum suppeditabunt Promotori iustitiae, praeter personas de quibus in § 1, Promotores iustitiae tribunalium inferiorum, praesertim cum causa agitur ex horum appellatione.

Art. 30

Cum Promotor iustitiae est ad normam Codicis audiendus, itemque cum pro munere ipse debet ad normam Codicis instare, vel se opponere, motiva voti, instantiae, oppositionis adducere debet.

Art. 31

De gratuito patrocinio concedendo vel negando audiendus est Promotor iustitiae; qui instabit quoque ut illud revocetur, si casus ferat.

Art. 32

Promotor iustitiae invigilet ut gratuitum patrocinium diligenter exerceatur. Itaque ei communicari debent concessionem omnes gratuiti patrocini.

Art. 33

§ 1. - Cum Promotor iustitiae abstinere debeat ab officio suo, ad normam can. 1613 Codicis, vel cum suspectus declaratus fuerit, Decanus ei sufficiet pro ea causa Substitutum, de quo in art. 5.

§ 2. - Idem praestare potest Decanus, instante Turno, si Promotor impediatur quominus animadversiones exhibeat intra congruum temporis spatium ei assignandum.

Art. 34

§ 1. - Defensor vinculi intervenire debet in omnibus causis in quibus agitur de vinculo sacrae ordinationis aut matrimonii.

§ 2. - Quare harum causarum positiones quam primum sunt ei transmittendae a Ponente.

§ 3. - Earundem congruum numerum Defensor vinculi assignabit Substituto.

Art. 35

In causis de nullitate matrimonii itemque de probanda inconsummatione et causis ad dispensandum super rato, vinculi Defensor matrimonium tuetur cum officiis et iuribus de quibus in Codice.

Art. 36

In causis in quibus impugnantur obligationes ex sacra ordinatione, vel ipsa sacrae ordinationis validitas, vinculi Defensor validitatem ordinationis obligationesque ex ea exsurgentes tuetur, cum officiis et iuribus de quibus in Codice.

Art. 37

Quae de Promotore iustitiae statuta sunt art. 30 et 33, valent quoque de vinculi Defensore.

CAPUT III.

DE NOTARIIS ALIISQUE ADDICTIS CANCELLARIAE

Art. 38

Notariorum munera erunt:

a) adstare quoties iusiurandum de iure praestatur atque ea de re in acta referre;

b) citationes subscribere, atque communicare partibus quae Ponentes communicare iusserint, itemque annotare citationes denunciatas, ac communicationes peractas;

c) adesse cum fit scripturarum distributio et permutatio, ac super exemplari in actis asservando fidem facere de rite peracta distributione, simulque curare ut exemplaria transmittantur ad eos quibus oportet;

d) interesse processus instructioni ac disputationi quae habetur coram Turno pro Tribunali sedente;

e) *postulantibus partibus significare sententiae partem dispositivam, nisi Tribunal censuerit decisionem suam secreto servare usque ad formalis sententiae publicationem.*

Art. 39

Primus Notarius:

a) *rite digestum habeat librum causarum, seu *protocollum*; itemque protocolli indicem seu parvas rubricas schedulasve quibus ordinentur causae pro nominibus dioecesium et partium;*

b) *cum ad Tribunal pervenerit causa iudicanda, eam sine mora transmittat ad Decanum ut hic Turnum iudicaturum designet, causam in protocollum referat huiusque parvas in rubricas;*

c) *recipiat acta ac documenta Tribunali allata, ea in protocollum referens, relationisque signum actis documentisve imprimens;*

d) *custodiat Cancellariae sigilla, quibus nemo sine expressa licentia ab eo singulis vicibus impetranda uti poterit;*

e) *declarare poterit ad instantiam cuiuslibet petentis fidelitatem exemplarium cum autographo ac restituere documenta exhibita, impetrata tamen in utroque casu licentia Ponentis, si ad effectum causae documentum postuletur: de mandato autem Decani, si aliquod documentum ad alium finem requiratur;*

f) *item ad instantiam partium declarationem edere poterit de statu actorum, quo causa aliqua inveniatur;*

g) *caveat ne propter factum Cancellariae causae protrahantur; quare cum primum designatus fuerit Turnus, causae acta ad Ponentem remittat, ceteris Auditoribus monitis; transactis vero quindecim diebus, ad Cancellariam revocet;*

h) *item, si positio remissa fuerit ad Promotorem iustitiae vel ad Defensorem vinculi, post quindecim dies eam repetat;*

i) *a Ponente rescripta, decreta, decisiones excipiat, curaturus ipsorum executionem per notarios scriptoresve, urgentiora aliis praeferens;*

k) *epistolas ac omnia alia acta, quae nomine Cancellariae expediuntur, ut redigantur curet ac signet;*

l) *sententiarum autographa ac advocatorum diplomata ob-signet;*

m) *moderatoribus ephemeridum «Acta Apostolicae Sedis» tradat exemplaria sententiarum decretorumque de mandato Decani, praehabito Ponentis consensu, evulgandorum, quae signabit in fidem veritatis;*

n) *mandata conficiat solutionis exactionisve, transmittenda arcario;*

o) *causarum absolutarum positiones, consentiente Ponente vel Decano, in archivo collocari faciat.*

Art. 40

Notarius alter:

a) librum habeat causarum dispositarum ex ordine protocolli, quo notet diem expeditionis executionisque omnium actorum, atque pecuniam sive Tribunalis administris, sive aerario S. Sedis debitam;

b) singulis mensibus exeuntibus, pecuniae Tribunalis administris et aerario S. Sedis debitae rationem ineat, quam exhibeat primo Notario, ut hic ea obsignata mandatum solutionis conficiat;

c) libro in ordinem kalendarii redacto, notet diem adsignatum concordandis dubiis, excutiendis testibus, Turnis habendis et distributionibus faciendis;

d) deferat Ponenti advocatos scripturas die statuta non exhibentes;

e) primi Notarii ad tempus absentis vices gerat.

Art. 41

§ 1. - Scriptorum amanuensium est:

a) epistolas, decreta et rescripta exscribere, et quae paucis recepto usu indicata sunt verbis, ea fusius evolvere;

b) fasciculum actorum causae, vulgo *ponenza*, digestum servare, unumquodque ex actis signando numero ordinis, attento tempore quo exhibita fuerint.

§ 2. - Iidem curam omnem adhibebunt ut quavis menda scriptura careat; nec subscribendam tradent, nisi prius attente perlegerint. Huic diligentiae qui desit identidem, praebet causam cur in ipsum severius animadvertatur.

Art. 42

Scriptor tabulario addictus, eidem recte ordinando vacabit; positiones resumet; atque binos Archivi indices conficiet ordine alphabetico digestos, quorum alter partium referat nomina, alter causarum titulos. Denique, munitus Decani scripto mandato in actis asservando, petita documenta exscribet, eaque cum originali concordare declarabit.

Art. 43

Scriptor cui bibliothecae custodia commissa est, de librorum indice curabit, ac praesto erit iis qui eosdem consulere velint.

Art. 44

Distributoris partes sunt:

a) curare ut citationes expediantur, easdem singulis diebus notando in libro cursorum;

b) distribuere partibus aut earum procuratoribus epistolas et acta Tribunalis, atque distributiones, diem ex die, in libro notare;

c) prospicere ut epistolae et fasciculi actorum in Urbe distribuenda ad eos quibus oportet, Tribunalis cursorum adhibita opera, mittantur; quae vero extra Urbem ex officio mittenda sunt, ea absque mora per publicos cursores transmittantur; haec omnia, ut supra, adnotando;

d) litteras et decreta, quae occlusa mittenda sunt, praeposita nominis et loci inscriptione obserare;

e) ante vero quam acta quaelibet tradat, vel mittat, inspicere sintne ipsis rite subscripta nomina eaque sigillo munienda curare secundum Tribunalis normas;

f) acta taxationi obnoxia nunquam dimittere ante solutam pecuniam, nisi scripto accedat Notarii auctoritas; cuius legis sanctio ea erit ut, si hanc cautelam neglexerit, ipse in se periculum rei recipiat, expletoque mense de suo restituat;

g) Decani auctoritate minores curare sumptus pro Cancellaria instruenda, vel pro suppellectili Sacri Tribunalis conservanda;

h) rescripta vel decreta executioni mandata ac a Notario primo in protocollo relata, inserere fasciculo actorum;

i) positiones advocatis procuratoribusve tradere;

k) adiuuare Notarios in distributione scripturarum.

Art. 45

Distributor, ut arcarius:

a) custos est suo periculo pecuniae documentorumque depositorum in arca munita; cuius ipse claves habet, Decanus alteras;

b) sub debitis cautelis solvit et accipit pecuniam Tribunali creditam debitamque;

c) venditat folia ac chartulas sigillum Sedis Apostolicae referentia, peraetam venditionem adnotans ac de eadem ad ratiocinatorem referens;

d) extremo quoque mense defert S. Sedi pecuniam eidem debitam.

Art. 46

Ratiocinatoris est:

a) curare ordinem librorum qui sequuntur:

1. liber (*cassa*), in quo signatur pecunia quae singulis mensibus accipitur et solvitur;

2. liber (*conti correnti*), in quo ad singulas causas ex ordine protocolli dispositas signetur pecunia debita et credita, unde finita causa extrahenda est nota a Ponente probanda;

3. liber *depositorum*, in quo signetur pecunia a Procuratoribus deposita;

4. liber *aerarii*, in quo signetur pecunia aerario S. Sedis debita vel credita;

5. liber *causarum gratuiti patrocinii*, in quo harum causarum omnes expensae notentur;

6. liber bibliothecae, in quo ratio habeatur cum bibliothecae expensarum tum pecuniae ab iis, qui advocati titulum consequuntur solutae, cum haec bibliothecae cedat;

7. liber (*Cassa sovvenzione pel gratuito patrocinio*) in quo introitus signentur percipiendi et danda subsidia, ad normam ordinis ad rem statuti.

b) extremo quoque mense binas tabulas conficere, primas ex libro *aerarii*, deferendas administrationi bonorum S. Sedis, alteras ex libro *depositorum*, tradendas Decano;

c) diligenter servare documenta omnia quae legitimum probent expensum vel solutum.

Art. 47

Etsi sua cuique definita sint munia, firma tamen communis manet lex qua Cancellariae administri debent absentium collegarum partes mutua vice supplere ac alter alteri adiumento esse, prout aequum Decanus iudicaverit.

Art. 48

Cursores et apparitores, qui et ianitorum munere funguntur, debent:

a) notificare citationes aliaque Tribunalis acta, ac de traditione deque huius tempore modoque fidem facere;

b) epistolas et actorum fasciculos ad quos spectant, vel ad stationes tabellarias ferre;

c) Tribunalis aedium nitorem curare aliaque peragere quae a Decano commissa habeant in ipsius Tribunalis commodum.

Art. 49

Omnibus Cancellariae addictis districte interdicitur ne extraneos ipsosque advocatos procuratoresve intra septa Cancellariae admittant.

CAPUT IV.

DE AUDITORUM SECRETIS

Art. 50

Secretorum partes sunt:

a) acta iudicialia, sive causae sive processus, perlegere et proprio Auditori de eis oretenus vel etiam in scriptis referre;

b) diligenter vacare studio causarum sub ductu proprii Auditoris, et ad ipsum accedere diebus et horis ab eodem statutis, sive pro disceptatione causae, sive pro alio studio quod ab eo requiratur;

c) discussionibus oralibus in Sacro Tribunali adsistere;

d) saltem quinque diebus ante definitionem causae proprio Auditori votum exhibere latine conscriptum quo, argumentis tam in iure quam in facto explicatis, causae dubiis detur responsio.

Art. 51

§ 1. - Secretus ab officio potest quosdam actus ad Ponentem spectantes peragere, de eius tamen mandato, quod in scriptis dari debet.

§ 2. - Mandatum est ad nutum Auditoris revocabile; expirat autem ipso iure sub fine anni iuridici in quo est concessum.

§ 3. - Si qui actus a Secreto ab officio, expirato mandato, gesti sint, hi validi habentur, dummodo Auditoris ratihabitio accedat.

Art. 52

Secretus ab officio, praeter ea quae praestare tenetur ad normam art. 50, haec omnia vel singula, iuxta tenorem mandati a suo Auditore accepti, praestare potest:

a) citationem conficere, designando partibus tempus et locum comparitionis atque dubiorum concordationis, ac iubendo libellum citationis expediri;

b) die dubiis concordandis statuta, litis contestationi interesse ac actum conscribere;

c) exemplaria tum defensionum responsionumque tum summariorum, antequam edantur, examinare, ut imprimendi atque evulgandi facultatem concedere possit;

d) quando datur locus redditioni rationum et computationi, vel aestimationi fructuum et damnorum, de his videre et ad Ponentem referre;

e) expensarum notulas, ab Advocatis seu procuratoribus exhibitas partibus litigantibus, si oporteat, emendare, iuxta taxationem iudicalem a S. Tribunali probatam.

Art. 53

Secreti omnes post causae definitionem scripturas et summaria suo Auditori restituere debent.

CAPUT V.

DE ADVOCATIS ET PROCURATORIBUS S. ROMANAE ROTAE

Art. 54

§ 1. - Advocati proprii et nativi S. R. Rotae sunt advocati consistoriales. Iure advocandi vi officii fruuntur quoque procuratores SS. PP. AA.

§ 2. - Admittuntur tamen et alii, sive sacerdotes sive laici, qui, laurea doctorali saltem in iure canonico donati ab aliqua studiorum Universitate vel Facultate iuridica ab Apostolica Sede adprobata, post triennale tyrocinium expletum iuxta statutas normas, facto experimento coram Rotali Collegio, ab eodem idonei reperti sint, diploma advocatorum acceperint, a S. R. Decano et ab uno ex Notariis subsignatum, ac iusiurandum coram Rotali collegio derint de munere ex conscientia implendo.

Art. 55

Qui in Urbe fixam non habent moram causarum patrocinium suscipere poterunt. At procuratoris munus ii tantum exercere valent qui et advocati rotales sunt, et Urbem continenter incolunt.

Art. 56

§ 1. - Procuratores et advocati in causis agendis coram Sacra R. Rota tenentur servare tum communes leges canonicas tum normas huius Tribunalis proprias.

§ 2. - Tenentur insuper de mandato Decani gratuitum patrocinium aut gratuitam adsistentiam praebere iis quibus Tribunal hoc beneficium concesserit.

Art. 57

Firmo praescripto art. 21 procuratores et advocati qui officio defuerint, poterunt a S. R. Rota reprehensionis nota inuri, poena pecuniaria multari; suspendi, vel etiam ex albo advocatorum expungi, audito tamen Collegio advocatorum consistorialium.

Art. 58

Procuratorum advocatorumque emolumenta non alia admittantur, quam quae sunt probata.

TITULUS III

DE ORDINE IUDICIARIO S. R. ROTAE

CAPUT I.

DE INTRODUCTIONE CAUSAE, DE CITATIONE AC DUBIORUM CONCORDATIONE

Art. 59

§ 1. - Cum ad S. Rotae protocollum pervenerit appellatio aliqua, aut Commissio Pontificia, aut libellus pro aliqua causa in prima instantia iudicanda, ad normam can. 1557, § 2, aut alia quaelibet legitima petitio, Decanus decretum edit, quo statuitur Turnus Auditorum ad causam ipsam videndam.

§ 2. - Huiusmodi decretum, praeter numerum protocolli, nomina feret Ponentis, Auditorum de turno, nisi omnes videre debeant, partium, dioecesis ad quam pertinet causa, huiusque obiectum, indicato etiam competentiae fonte iuxta praecedentem paragraphum.

Art. 60

Si indubie constet de incompetentia S. Rotae, Decanus, auditis pro sua prudentia duobus primis Auditoribus, appellationem vel libellum reiiciet per decretum in quo causas reiectionis indicabit.

Art. 61

Acta causae eisque adnexa documenta, vix in Protocollo S. Rotae deposita sunt, censentur ex hoc ad Tribunal pertinere; unde, causa durante, ea auferri nequeunt, nisi agatur de documento causae inutili vel brevi restituendo, accedente consensu alterius partis, et praevio Ponentis decreto. Causa vero finita, documenta a partibus exhibita restitui eisdem poterunt, accedente Decani consensu.

Art. 62

§ 1. - Notarius Protocollo addictus cavebit ut procurator exhibeat mandatum ad lites, in actis servandum.

§ 2. - Regula generalis esto, exigendum esse ut mandatum concessum sit expresse pro lite apud S. Rotam agenda.

Art. 63

§ 1. - Decretum quo Turnus constituitur, a Notario Protocollo addicto, Auditori Ponenti, cui causae acta, vulgo *posizione*, transmittenda sunt, notificabitur, aliisque Auditoribus de turno.

§ 2. - Si appellans vel recurrens advocatum seu procuratorem in Curia non habeat constitutum, monendus est a Ponente de Turni constitutione.

Art. 64

Constituto Turno, pars diligentior Ponenti instantiam porriget ut pars adversa alique qui in causa intervenire debent, in ius vocentur, proposita dubii formula, quam disputari velit.

Art. 65

Accepta instantia et verificato, si instantia porrigatur a procuratore, huius mandato, Ponens decretum emittet quo pars adversa, sive intervenientes in causa in ius vocantur, expressis eorundem nominibus et cognominibus, et designatis anno, mense, die et hora quibus, ad effectum citationis et ad dubium a parte diligentiore propositum, in decreto citationis inserendum, vel aliud scopo litis aptum concordandum, per se vel per procuratorem comparere debeant in Tribunalis sede.

Art. 66

In causis matrimonialibus, in citandis personis, quae in Missionibus apud infideles vel in terris longinquis degunt, potest Ponens munus committere Ordinario reum conventum citandi, ut coram se vel coram suo delegato compareat, sub poena declarationis contumaciae, eumque interrogandi an pro vel contra vinculum stare velit, an iudicio Tribunalis se remittat, vel quid facere intendat. Rogandus autem Ordinarius, ut de peractis relationem faciat, simulque referat an et in quali mensura, sive conventus, sive actor, expensas iudicii solvere queant. Quod si reus conventus partes in iudicio habere velit, eidem Ordinarius terminum peremptorium praefigat ad comparandum per se vel per procuratorem coram causae Ponente.

Art. 67

§ 1. - Exemplar decreti citationis in actis asservandi, a Iudice et a Notario subscriptum atque Tribunalis sigillo munitum, cuique convento mittendum est, in Urbe per Tribunalis cursorem, extra

Urbem per tabellarios publicos, sive mediante Curia dioecesisana, sive directe ad reum conventum, ad normam Codicis.

§ 2. - Si ponens id expedire existimet, citatio redigi potest lingua vernacula.

§ 3. - Citatio emissa nota fiet parti, quae eam requisivit, ut statuta die et hora coram Ponente se sistat.

Art. 68

Quoties locus esse debet citationi per edictum, decretum citationis inseri potest in commentario officiali « Acta Apostolicae Sedis », non exclusis aliis modis qui ad finem tutius et efficacius obtinendum inserviunt, tempore congruo assignato, ut ad notitiam rei conventi pervenire possit.

Art. 69

§ 1. - Si die et hora in decreto citationis designatis, pars conventa nec per se nec per alium in sede Tribunalis comparuerit, neque ulla notitia de peracta citatione Tribunali pervenerit, Ponens dubii concordationem differet, et vel litteras mittet Curiae, cui munus citationis exsequendae commissum fuit, ad urgendum responsum, vel novam faciet rei citationem.

§ 2. - Nova citatio fieri debet, si reus non compareat, sed iustam suae absentiae excusationem alleget.

Art. 70

§ 1. - Si notitia quidem ad Tribunal pervenerit de rite tradita reo citatione, etsi forte illam acceptare recusaverit, coram Tribunali vero ipse nec per se nec per alium comparuerit, nec ullam vel non iustam absentiae excusationem attulerit, Ponentis erit decidere, utrum *a*) dilata dubii concordatione, reo mittenda sit nova citatio; an *b*) procedendum sit ad dubii formulam statuendam, praemissa vel omissa declaratione contumaciae.

§ 2. - Declaratio contumaciae absentis fieri nequit, nisi ad instantiam sive partis, sive Promotoris iustitiae vel Defensoris vinculi, si iudicio intersint, excepto casu quo Ponenti competat citationem facere ex officio.

Art. 71

In causis matrimonialibus, si pars citata se remittat iustitiae Tribunalis, ne declaretur contumax, nisi eius praesentia in iudicio Ponenti necessaria videatur; atque dubii formula ex officio statuatur, altera parte praesente.

Art. 72

§ 1. - Declaratio contumaciae absenti simul cum dubiorum formula statuta notificabitur, assignato congruo tempore, ut exceptiones contra dubiorum formulam proponere et a contumacia se purgare valeat.

§ 2. - Nullus alius actus vel decisio eidem notificabitur, excepto libello, quo contineatur nova actoris petitio, assignato, ut supra, congruo termino ad respondendum, et sententia definitiva, si de bono publico agatur, vel, si secus, ad instantiam partis.

Art. 73

§ 1. - Absenti, qui iustitiae Tribunalis se remisit, ex officio notificandae sunt dubii formula statuta, nova forte facta petitio et sententia definitiva.

§ 2. - Simpliciter absenti ex officio notificetur dubii formula statuta, itemque nova forte facta petitio, non vero sententia definitiva, nisi agatur de bono publico.

Art. 74

Si pars, ad cuius instantiam citatio emissa est, non comparuerit die et hora designatis, nullamque vel insufficientem absentiae excusationem attulerit, Ponens, ad instantiam alterius partis, dubii formulam ex officio statuere valet, absenti notificandam, assignato congruo tempore ad excipiendum.

Pro declaratione contumaciae servetur can. 1849 Codicis.

Art. 75

§ 1. - Cum partes comparuerint, videbit Ponens an locus sit concordiae inter partes experiendae, quod praesertim evenire potest, ubi ob leves tantummodo causas lis promovetur.

§ 2. - Si ineatur concordia, huius conditiones a partibus acceptatae et a Ponente adprobatae, ab eisdem partibus et a Ponente subscriptae, inserendae sunt in decreto Turni, omnia definitive adprobantis; quo decreto finis liti imponitur.

Art. 76

§ 1. - Quod si partes comparentes iudicium prosecqui velint, et in dubiorum formulam convenient, contra quam Ponens nihil habeat excipiendum, formulam dubiorum suo decreto firmabit.

§ 2. - Si vero partes dissentiant, aut earum conclusiones Ponenti non probentur, in huius arbitrio erit vel formulam dubiorum

ex officio statuere, vel controversiam remittere iudicio Turni, qui, quaestione incidentaliter discussa, decretum ad rem feret.

§ 3. - Dubiorum formula, utcumque statuta, mutari non potest, nisi novo decreto Ponentis vel Turni, prout fuerit a Ponente vel a Turno statuta, ex gravi causa, ad instantiam partis, vel Promotoris iustitiae vel Defensoris vinculi, audita utraque vel altera parte, eiusque rationibus perpensis.

Art. 77

§ 1. - Formula dubii referre debet ipsum controversiae meritum, cauto ne excedantur limites quaestionis appellatae vel commissae.

§ 2. - In causis nullitatis matrimonii, sueta dubii formula est « an constet de matrimonii nullitate in casu ».

§ 3. - In causis, ubi agitur de sententia rotali appellata, adhibebitur formula: « an confirmanda vel reformanda sit sententia rotalis diei... mensis... anni... in casu », nisi, adprobante Ponente, partibus placuerit dubiorum formulam repetere in priore instantia Rotali statutam.

Art. 78

§ 1. - In decreto quo dubiorum formula statuitur, Ponens designabit diem propositionis causae, et congruam pecuniae summam, ad occurrendum expensis iudicialibus universe sumptis, in arca nummaria Tribunalis a partibus deponi mandabit.

§ 2. - Pariter in eodem decreto, cautionem, ad normam can. 1909, § 2, si quae opportuna videatur, praestari iubebit.

CAPUT II.

DE INTERRUPTIONE INSTANTIAE, DE PEREMPTIONE ET RENUNTIATIONE

Art. 79

§ 1. - Interrupta instantia per mortem partis, aut eius status vel officii mutationem, ad normam can. 1733, eius heres aut successor qui causam prosecui velit, Ponenti libellum exhibere debet, quo demonstret se revera partis litigantis heredem esse aut successorem, et ad causam proseguendam se admitti petat.

§ 2. - Libellus a Ponente alteri parti notificatur, et, si haec contradicat, quaestio exurgit incidens, more solito, definienda.

§ 3. - Si pars litigans moriatur, aut statum vel officium mutet causa iam conclusa, instantia quidem non interrumpitur, sed si partis heres vel successor novas probationes habeat, et, ad normam

can. 1861, proponere valeat, id in suo libello Ponenti exhibendo significare debet, ut hic, libello alteri parti notificato, provideat, prout iustitia exigit.

Art. 80

Interrupta instantia per procuratoris mortem, aut huius a mandante remotionem, vel legitimam mandato renuntiationem, pars, nisi per se ipsa deinceps causam prosequi velit, quamprimum alium procuratorem nominare tenetur, assignato etiam ei, si altera pars petat, aut Ponens expedire existimet, peremptorio ad hanc nominationem faciendam termino. Causa vero conclusa, instantia non interruptitur, sed Ponens, citata parte, ad ulteriora procedat.

Art. 81

§ 1. - Si agatur de causa in prima instantia iure proprio a S. Rota cognoscenda, et nullus actus processualis, quin aliquod obstet impedimentum, per biennium ponatur, instantia perimitur. Biennium autem incipit a contestata lite vel ab ultimo actu processuali posito.

§ 2. - Si agatur de causa in prima instantia, vi Commissionis Pontificiae a S. Rota cognoscenda, et nullus actus processualis, quin aliquod obstet impedimentum, ponatur per biennium ab obtenta Commissione, haec exstinguitur. Quod si post litem contestatam nullus actus processualis per biennium ponatur, instantia perimitur ut in § praecedenti.

§ 3. - Si agatur de causa in gradu appellationis a sententia Tribunalis inferioris in S. Rota cognoscenda, et nullus actus processualis, quin aliquod obstet impedimentum, ponatur per annum a die quo appellatio ad Rotam pervenit, appellatio deserta habeatur. Instantia vero perimitur, si post litem contestatam, vel ultimum actum processualem positum, annus defluerit, neque alius actus positus sit.

§ 4. - Si agatur de causa in gradu appellationis a sententia rotali, et nullus actus processualis, quin aliquod obstet impedimentum, ponatur per mensem, vel longius temporis spatium concessum ab ipsa appellationis die, haec deserta habeatur; praeter instantiae peremptionem post annum ab ultimo actu processuali posito elapsum.

Art. 82

Elapsis terminis in praecedenti art. assignatis, ipso iure instantia perimitur aut appellatio deseritur vel Commissio pontificia exstinguitur idque Ponens decreto declaret.

Art. 83

Si pars a Ponentis decreto intra decendium ad Turnum provocaverit, recursus, quaestione incidentaliter promota, a Turno definitur per decretum, adversus quod ulterior recursus in Rota non datur.

Art. 84

Ut causa quoquomodo finita iuxta art. 81 iterum in Rota tractari possit, pars, cuius interest, necesse est beneficium obtineat restitutionis in integrum adversus declaratam peremptionem, vel expiratam Commissionem, a Supremo Tribunali Ap. Signaturae impetrandum; nisi agatur de causa iure proprio in prima instantia a S. Rota cognoscenda, quo in casu, integrum est partibus causam iterum per novum libellum proponere.

Art. 85

Causa ad Rotam restituta, vel novo libello proposita, penes eum Turnum instauranda est, cuius propria facta fuit ad normam can. 1725; alias penes Turnum quem Decanus designet iuxta art. 15.

Art. 86

§ 1. - Si pars aliquem actum iudicalem intra terminum ei a iudice praefixum, absque legitima excusationis causa, ponere negligat, censetur iuri suo renuntiasset et Ponens non modo ad ulteriora progredi valet, sed, etiam ex officio, vel ad alterius partis instantiam, declarare partem vel ipsam litem, vel certi iudicialis actus positionem aut instructionem deseruisse, firmiter can. 1850.

§ 2. - De causa excusationis a parte allegata iudicat Ponens, audita altera parte, quae si contradicat, datur locus quaestioni incidentaliter, more solito, cognoscendae.

Art. 87

Pars quae, ad normam can. 1740, instantiae, vel omnibus aut quibusdam actis iudicialibus iam peractis renuntiare intendit, renuntiationem suam, in scriptis datam, et a se vel a suo procuratore, speciali mandato munito, subscriptam, cum indicatione loci et temporis, ad Ponentem transmittere debet.

Art. 88

§ 1. - Receptam renuntiationis scripturam Ponens ipsi alteri parti notificet, ut renuntiationem acceptet aut reiiciat, praefixo ei congruo termino; quo inutiliter transacto, renuntiatio acceptata censetur.

§ 2. - Nisi pars per se processum peragat, renuntiationis notificatio fieri etiam debet eius procuratori, qui tamen renuntiationem acceptare vel reiicere valide non potest sine speciali mandato.

Art. 89

§ 1. - Acceptatam tacite vel expresse ab altera parte renuntiationem Ponens admittet, modo conditiones in superioribus articulis praescriptae impletae fuerint.

§ 2. - Attamen, si agatur de causis, in quibus boni publici aut salutis animarum intersit, renuntiationem, etsi ab altera parte oppugnatam, Ponens, si id expedire censuerit, admittere poterit, audito Promotore iustitiae vel vinculi Defensore, ita ut renuntiatio plenum iuridicum effectum sortiatur.

Art. 90

§ 1. - Si actor, introducta causa in prima instantia in S. Rota, ante alterius partis citationem renuntiet libello iam oblato, Ponens renuntiationem admittet altera parte inaudita, audito tamen Promotore iustitiae, vel vinculi Defensore, in causis quae bonum publicum salutemve animarum respiciant.

§ 2. - Renuntiatio instantiae, facta post sententiae prolationem, a parte victa, aequivalet rei iudicatae irrevocabili contra renuntiantem.

Art. 91

§ 1. - Pars quae instantiae renuntiaverit, solvere tenetur omnes expensas iudiciales, inclusis advocati alterius partis honorariis.

§ 2. - Si pars quibusdam tantum actis iudicialibus renuntiaverit, solvere debet expensas iudiciales, quae his respondent, inclusis pariter advocati adversarii honorariis, pro quota parte renuntiationis.

CAPUT III.

DE PROCESSUS INSTRUCTIONE

Art. 92

§ 1. - Quando causa, ad S. Rotam delata, instructione indiget, Ponens hanc instructionem vel sibi reservare vel alii Auditori de Turno committere potest, nisi agatur de causa criminali, criminaliter acta, quo in casu, officium Instructoris a Decano debet demandari alicui Auditori alterius Turni.

§ 2. - Decani vel Ponentis decretum, quo Iudex instructor designatur, partibus, prout etiam Promotori iustitiae vel Defensori vinculi, notificari debet.

Art. 93

§ 1. - Cum causae instructio in toto vel in parte Curiis dioecesanis demandanda sit, Iudex instructor iisdem litteras rogatorias mittet, quibus Ordinario dat facultates necessarias et opportunas, non excepta facultate subdelegandi, ut, Tribunali ad normam iuris constituto, cum interventu Defensoris vinculi in causis matrimonialibus vel sacrae ordinationis, et Promotoris iustitiae in criminalibus vel aliis bonum publicum respicientibus, partes et testes excutiat.

§ 2. - His litteris rogatoriis, quae sufficientem de statu causae notitiam continere debent, adnectenda sunt: 1) interrogatoria partibus vel testibus proponenda, nisi forte magis expediat, ut interrogatoria Defensori vinculi vel Promotori iustitiae Curiae conficienda relinquantur ex articulis a partibus propositis; 2) notula testium interrogandorum, quibus alii adiungi poterunt, si talis facultas in delegationis litteris concessa fuerit.

Art. 94

Quando Turnus edit decretum: « compleantur acta seu probationes iuxta instructionem dandam vel a Defensore vinculi aut Promotore iustitiae, vel a Ponente », et instructio perficienda sit in Curiis dioecesanis, tunc Ponens Curiis, in quibus acta compleri debent, litteras rogatorias mittet, sicut dictum est in superiore articulo, cum praefato Turni decreto et instructione.

Art. 95

Iudice instructore constituto, si partes contra actum a Ponente positum excipiant, quasi hic munus Iudicis instructoris usurpaverit, vel actum posuerit, qui instructioni praeiudicium attulerit, exceptio a Turno iudicatur.

Art. 96

A decretis et rescriptis Iudicis instructoris datur recursus ad Turnum a quo causa, instructioni obnoxia, iudicanda est.

Art. 97

§ 1. - In causis validitatem matrimonii vel sacrae ordinationis respicientibus, si occurrant quaedam difficiliore circa theologiam quaestiones, Ponens aut Turnus unum vel plures peritos theologos ex officio eligere possunt, non requisita nec expectata partium petitione.

§ 2. - His peritis applicanda sunt, pro rei natura, quae ius de peritis statuit.

Art. 98

§ 1. - Partes ius habent obiectum peritiae cognoscendi, antequam perficiatur, nisi agatur de causa criminali, vel etiam de gravi ordinis publici negotio, in quibus expediat partes de peritia certiores non facere nisi quando iam peracta fuerit.

§ 2. - Partes, quibus obiectum futurae peritiae communicetur, opportunas animadversiones proponere possunt, etiam circa ipsum deputationis rescriptum.

Art. 99

§ 1. - Possunt partes sibi invicem, ad eliciendam facti confessionem interrogatoria proponere; haec autem non tantum ab ipsa parte litigante, sed etiam ab ipso procuratore proponi possunt, modo hic speciale mandatum habeat.

§ 2. - Sufficit tamen primum mandatum ad litem, si facultatem interrogatoria proponendi expressis vel aequivalentibus verbis contineat.

Art. 100

§ 1. - Si necesse sit, ad causae decisionem, res aut loca controversa inspicere, ut saepe contingit in iudiciis finium regundorum, nuntiationis novi operis et similibus, ad Turnum pertinet, instante parte, aut etiam ex officio, accessum iudiciale decernere.

§ 2. - Si Iudex instructor, in instructione conficienda, necessarium esse existimet, ut ipsi Auditores accessum perficiant, rem ad Turnum remittat.

§ 3. - Turnus, accessum decernens, si hunc explere integro tribunali non reservet, Ponenti committit, ut ipse accedat et referat, cum potestate peritos adhibendi, si valde utile aut necessarium esse existimaverit.

Art. 101

§ 1. - Partibus, earumve procuratoribus, si hos accessui iudiciali interesse permiserit Ponens, ius est faciendi, dum accessus perficitur, animadversiones et declarationes, quarum mentio fiet in Notarii relatione de accessu.

§ 2. - Decerni poterit ut fiant descriptiones locorum in tabulis topographicis, vel ut tabularum exhibitarum fiat recognitio, vel ut testium a partibus aut etiam ex officio productorum examen in accessu perficiatur.

Art. 102

Si, propter distantiam locorum aut alias rationes, accessus iudicialis nec a Turno nec a Ponente perfici queat, Turnus curabit ut fiat per iudicem delegatum, datis ad hoc litteris rogatoriis ad Ordinarium loci cum instructione et facultatibus necessariis et opportunis.

Art. 103

§ 1. - Iusiurandum suppletorium aequae ac eius delatio decerni nequit nisi a Turno; verum deferri potest coram Ponente, nisi eius delationem Turnus sibi reservet.

§ 2. - Si Iudex instructor, in instructione conficienda, iuriurando suppletorio locum esse existimaverit, rem ad Turnum remittet.

Art. 104

Iusiurandum aestimatorium decerni et deferri potest, non solum a Turno vel a Ponente, sed etiam a Iudice instructore in periodo instructionis, salvo recursu ad Turnum ad normam art. 96.

Art. 105

§ 1. - Turno reservatur iusiurandum decisorium deferre huiusque formulam approbare; itemque si pars, cui defertur iusiurandum, illud recuset, nec alteri parti referat, iudicare quanti facienda sit praedicta recusatio.

§ 2. - Si iusiurandum litis decisorium a parte proponatur durante periodo instructionis, Iudex instructor rem ad Turnum remittere debet.

CAPUT IV.

DE INCIDENTIBUS

Art. 106

Quaestio incidens proponitur Ponenti per libellum, quo, indicato nexu qui intercedit inter ipsam et causam principalem, rationes petitionis breviter explicantur.

Art. 107

§ 1. - Petitio notificatur parti adversae, cui breve quoddam temporis spatium ad respondendum assignatur.

§ 2. - Notificatio ac termini constitutio aptantur quoque Promotori iustitiae et vinculi Defensori, si hi in causa principali adsint.

Art. 108

Auditis audiendis, aut inutiliter elapso termino iis assignato, Ponens, si inter partes convenerit, aut nihil contra petitionem oppositum fuerit, ipse vero nihil excipiendum habeat, petitionem admittat, ac terminos designet. Secus rem remittat Turno.

Art. 109

§ 1. - Turnus aut reiicit petitionem, aut statuit de ea habendam rationem una cum causa principali, aut admittit quaestionem solvendam esse ante causam principalem.

§ 2. - Cum reiicitur petitio, rationes reiectionis in iure et in facto breviter exponantur.

Art. 110

Cum Turnus admittit quaestionem solvendam esse ante causam principalem, pro diversa rei natura statuit quaestionem solvendam esse, aut servata forma iudicii per interlocutoriam sententiam, aut non servata forma iudicii per merum decretum. Qui alter solutionis modus servetur potissimum in quaestionibus minoris momenti, aut difficultatis.

Art. 111

Si quaestio incidens solvi debeat iudicii forma servata, ideoque cum dubiorum propositione, ei aptantur regulae quae vigent de causa principali, exceptis terminis, qui statuuntur quam breviores.

Art. 112

Si quaestio incidens solvi debeat non servata forma iudicii, seu absque dubiis, per memoriale, Ponentis erit diem statuere decisioni, assignare partibus terminum unum pro distributione memorialium, alterum pro distributione responsionum, vel pro orali discussione.

Art. 113

Quaestionem incidentem solvit Turnus, rationes decidendi in iure et in facto breviter exponens, licet res, forma iudiciali non servata, per decretum definiatur.

Art. 114

§ 1. - Contra decretum Turni de quaestione incidentaliter statuens, itemque contra sententiam interlocutoriam quae non habeat vim definitivae, non datur appellatio, nisi haec cumuletur cum appellatione a sententia definitiva.

§ 2. - Attamen Turnus, antequam finiatur causa principalis, decretum vel sententiam interlocutoriam potest, iusta intercedente causa, corrigere aut revocare, sive ex se, auditis partibus, sive ad instantiam unius partis, audita altera parte et requisito voto Promotoris iustitiae aut Defensoris vinculi, si intersint.

Art. 115

Ponens contumaciam rei vel actoris declarare valet, itemque poenas comminari et irrogare ad normam Codicis.

Art. 116

Post latam sententiam contumax beneficium restitutionis in integrum ad appellandum a Turno, qui sententiam tulit, petere potest, ad normam can. 1847.

Art. 117

§ 1. - Qui in causam admitti velit, Ponenti exhibere debet ante conclusionem in causa libellum, in quo breviter de iure interveniendi probationes afferat.

§ 2. - Petitio notificetur partibus, et, his auditis, itemque Promotore iustitiae et vinculi Defensore, si adsint in causa principali, solvitur ut ceterae quaestiones incidentes.

Art. 118

§ 1. - Ponens, ad instantiam partis, vel etiam ex officio, debet iubere *interventum* illius qui necessario adesse debet, in primis Promotoris iustitiae, cum primum constiterit bonum publicum in discrimen vocari.

§ 2. - Sed si quaestio, ex oppositione partium vel Promotoris iustitiae, oriatur, haec definitur a Turno.

Art. 119

§ 1. - Actio ex attentato, ad obtinendam declarationem nullitatis, proponitur coram Turno.

§ 2. - Pendente quaestione de attentato, cursus causae suspenditur, nisi Turno videatur opportunius de ea re rationem haberi una cum causa principali.

CAPUT V.

DE PROCESSUS PUBLICATIONE, CONCLUSIONE IN CAUSA
ET DE DISCUSSIONE

Art. 120

§ 1. - Testificationes ceteraeque omnes probationes, quae in actis reperiuntur, sunt publicandae, ad normam can. 1858, 1859.

§ 2. - Publicatio iubeatur a Ponente, dato decreto.

Art. 121

Responsionibus exhibitis, quas inter se partes vel partium patroni post defensionum distributionem commutant, conclusum in causa habetur.

Exinde nequeunt partes novas probationes exhibere. Fas erit tamen Ponenti novas admittere probationes, si agatur de causis, quae nunquam transeunt in rem iudicatam, aut de documentis nunc primum repertis aut de testibus qui antea ob legitimum impedimentum tempore utili induci non potuerunt. Sed proprio decreto id statuatur Ponens, audita altera parte, cui congruum tempus adsignet, ut super illis suas animadversiones conficere valeat; secus nullum erit iudicium.

Art. 122

§ 1. - Advocatorum defensiones latina lingua sunt exarandae typisque imprimendae una cum summariis apud typographiam Vaticanam, nisi alia utendi facultas facta fuerit.

§ 2. - In fronte scripturae dubia semper sunt referenda.

§ 3. - Summarii documenta esse debent titulis munita et in indicem relata cum paginarum numeratione.

Art. 123

Si partes per se, etiam cum adsistente avvocato, defensionem suam suscipiant, uti valent lingua italica aut gallica. In quolibet tamen casu unica semper debet esse scriptura, vel nempe partis vel eiusdem advocati, nunquam duplex.

Art. 124

§ 1. - Scriptura excedere non debet viginti paginas formae typographicae folii romani; responsiones paginas decem. Attamen Ponens, ad petitionem partis interesse habentis, quae probet iustam adesse causam, rescripto concedere valet ut paginarum mensura augeatur, sed non ultra duplum. Ulterior concessio dumtaxat a Collegio dari potest.

§ 2. - Haec facultas, etiamsi ab una tantum parte petita, alteri quoque parti, cui est notificanda, censetur concessa, et notari debet in defensionis scriptura his verbis: « De licentia sub die... ».

Art. 125

§ 1. - Exemplar tum scripturae vel responsionis, tum summarii, typis impressum, a partibus aut ab earum procuratoribus vel advocatis exhibendum est Ponenti, ut imprimendi facultas impetretur.

§ 2. - Defensio una cum Summario exhibenda est saltem tribus diebus ante eiusdem distributionem, responsiones saltem ante duos.

§ 3. - Qui has praescriptiones transgreditur, etiamsi gratuito fungatur patrocinio, Ponentis decreto pecuniaria poena mulctabitur.

Art. 126

§ 1. - Defensio, typis impressa, triginta dies ante causae definitionem, in Cancellaria Tribunalis est deponenda et per Notarium, apparitoris opera, distribuenda duplici exemplari Iudicibus (triplici autem si eorum studio addictus sit secretus), nec non Promotori iustitiae et vinculi Defensori, si iudicio intersint. Partes autem exemplaria opera eiusdem Cancellariae inter se commutare tenentur.

§ 2. - Promotori iustitiae, in causis non criminalibus, defensiones exhibeantur saltem decem dies, vinculi Defensori viginti dies ante terminum statutum pro distributione defensionum.

§ 3. - Hi tenentur in dictis causis suas defensiones et responsiones exhibere ad minus vigesimo die ante causae discussionem, nisi copia causarum id vetet, quo in casu Ponentis est alios terminos constituere.

§ 4. - Responsiones intra terminum viginti dierum post distributionem defensionis et saltem decem dies ante causae discussionem exhibeantur Tribunali, modo superius indicato, distribuendae una cum novis documentis, si quae adsint deducenda.

§ 5. - Si de quaestione incidentalı agatur cum dubiis, scriptura eodem modo exhibeatur et distribuatur die a Ponente in rescripto determinata.

Art. 127

Defensiones una cum Summariis uti supra exhibitae statim distribuendae sunt, ne causae definitio, praesertim in re matrimoniali, perniciosam patiatur moram.

Art. 128

§ 1. - Communicatis defensionum scripturis inter partes, hae responsiones conficere valent intra tempus superius praestitutum.

§ 2. - Respondendi ius semel tantum partibus esto, nisi Ponenti, gravi ex causa, iterum videatur concedendum. Concessio vero uni parti facta, alteri quoque facta censebitur.

Art. 129

§ 1. - Termini, ut supra constituti, ad instantiam partis, audita altera parte, aut ex officio a Ponente prorogari possunt, vel etiam coarctari utraque parte consentiente.

§ 2. - Advocatus qui vult obtinere dilationem termini designati pro exhibitione defensionum, debet, decem diebus ante praedictum terminum, a Ponente expetere ut discussio causae differatur.

§ 3. - Si expetitae dilationi adversa pars legitimis de causis se opponat, et pars instans statutos terminos observare renuat, Ponens, reiecta dilationis petitione, decernere potest causam nihilominus discutiendam esse, notificato tali decreto renuenti, cum assignatione congrui termini ut valeat se defendere.

Art. 130

Quando pars renuens, in recusatione perseverans, petit ut audientia differatur, nullum ius habet ut sibi contraria acta aut defensio notificentur. Eius vero memoriale, quo vel dilationem petit, vel incidens promovet ut causae definitio quoad meritum suspendatur, debet alteri parti communicari.

Art. 131

Qui in defensionibus consignandis negligentes deprehendantur, pecuniaria poena a Ponente mulcentur. Si in negligentia perseverent, pars moneatur, cuius consensu advocatus negligens potest a Turno privari suscepto patrocinio aliusque a parte, vel in causis publicis ex officio, legitime electus substitui. Quod si Ponens, ex actis et probatis, rem habeat plene perspectam, ad causae definitionem, de consensu Auditorum de Turno, procedere potest.

Art. 132

§ 1. - Informationes orales ad iudicem ne fiant. Ponentis autem est, ad instantiam unius vel utriusque partis, proprio rescripto moderatam causae disputationem oralem concedere coram Turno. Tunc pars, vel partes instantes, referre in scriptis tenentur quaestionum capita, quae sunt disceptanda vel illustranda, et Ponens, assignata die disputationi, hanc regit.

§ 2. - Ponens ex officio eam decernere etiam valet.

§ 3. - Quaestionum capita inter partes communicanda sunt.

Art. 133

§ 1. - Discussioni assistunt partium patroni, et Promotor iustitiae et vinculi Defensor in causis in quibus intersunt.

§ 2. - Ponentis est ipsas partes, rationabili de causa, ad earum instantiam, discussioni admittere, nec non peritos, si adsint, ad discussionem vocare.

§ 3. - Discussioni unus etiam ex Tribunalis Notariis assistere debet, ut, Ponente decernente, disceptata referat in actis.

Art. 134

§ 1. - Qui in disputatione reverentiam Tribunali debitam non praestet, iure privabitur ulterius loquendi et expelli poterit ab aula iudiciali.

§ 2. - Contra advocatum vel procuratorem qui talia committat, Tribunal potest illico, facti attenta notorietate, decretum suspensionis ad tempus pro casus gravitate edere, vel etiam eum deferre ad collegium disciplinae.

CAPUT VI.

D E S E N T E N T I I S

Art. 135

§ 1. - Auditores die et hora constitutis, in Turnum, in plenum Collegium aut in aliam coetus formam congregati in sede Tribunalis, nisi peculiaris causa alio convenire suadeat, definientes causam a litigantibus propositam et iudiciali modo pertractatam, dubiis respondendo legitime propositis et discussis, sententiam dicunt.

§ 2. - Sententia aut interlocutoria est aut definitiva; illa, si dirimat incidentem causam; ista, si principalem; ceterae Auditorum dronuntiationes decreta vocantur.

Art. 136

§ 1. - Assignata conventui die, singuli Auditores scripto afferant conclusiones suas seu vota, in merito causae, cum rationibus tam in facto quam in iure quibus ad conclusiones proprias venerint.

§ 2. - Suas conclusiones seu vota quisque Auditor latino idiomate exaret, propria manu subsignet, et secreto servet.

Art. 137

Causae discussio secreta sit, cui non intersint nisi soli Iudices, et a Ponente sumat initium qui votum legat, datis, si opus sit, declarationibus etiam super causae processu per acta apud se posita; deinde ceteri Auditores ex ordine sua vota legant.

Art. 138

In discussione fas est unicuique Auditori a pristina sua conclusione partim vel ex integro recedere, et accedere voto vel votis unius vel plurium Coauditorum; sed mutationes inductae et rationes significari breviter debent in voto scripto.

Art. 139

Ea est sententia, sive interlocutoria, sive definitiva, in qua conveniat pars absolute maior votorum.

Art. 140

Quoties in prima discussione iudices ad sententiam devenire nolint aut nequeant, differtur iudicium ad novum conventum per rescriptum: « Resolutio dabitur in proximo Auditorum conventu », aut simpliciter: « Dabitur in proximo ». Dilatio vero comperendinari non debet ultra hebdomadam, nisi forte vacationes Tribunalis intercedant.

Art. 141

Si nec in altero Auditorum conventu haberi possit pars maior votorum necessaria ad decisionem, Ponens Rmo P. D. Decano significet statum quaestionis, ut provideat aut augendo Auditorum numerum aut rem Ss.mo deferendo.

Art. 142

§ 1. - Constabilita decisione, Ponens eam scribit sub forma responsionis ad dubia, eamque subscribit una cum Auditoribus de turno et unit fasciculo actorum.

§ 2. - Dummodo Tribunal non decernat decisionem secreto servandam esse, usque ad formalem sententiae publicationem, Notarius, protocollo addictus, oretenus causae decisionem partibus communicare valet, eisdemque decisionis exemplar, si petatur, tradat. Si vero decisio secreto servanda sit usque dum prodeat sententia, Ponens id decreto statuatur.

Art. 143

§ 1. - Sententia quam primum edenda est, ad summum intra bimestre.

§ 2. - Sententia latino idiomate exaranda est a Ponente, nisi forte in discussione visum fuerit iusta aliqua de causa hoc munus alii ex Auditoribus committere. Extensor sententiae uti potest opera Secreti ex officio.

§ 3. - Sententia ab extensore conficiatur oportet prae oculis habitis singulorum Auditorum votis, deducendo ex iis rationes decidendi in iure et in facto, ad difficultates respondendo pro earum momento; omnia haec distincte, ordinate et breviter explicentur.

§ 4. - Vota Auditorum a Ponente post publicatam sententiam tradantur Rmo P. D. Decano, qui ea asservabit in secreto decanali archivo per decennium, quo elapso fas erit ea comburere.

Art. 144

§ 1. - Sententia ferri debet, Divino nomine ab initio semper invocato; exprimat oportet ex ordine nomen Summi Pontificis pro tempore regnantis, indicationem diei, mensis, anni et loci quo prolata est: quibusnam Auditoribus constituatur Turnus seu Tribunal iudicans; quaenam causa et cuiusnam dioecesis; qui sint actor, reus, procuratores, Promotor iustitiae, Defensor vinculi, si partem in iudicio habuerint.

§ 2. - Referre postea debet breviter facti speciem cum dubiorum formulis; subsequantur rationes seu motiva quae dicuntur, tam in iure, quam in facto et pars dispositiva sententiae.

§ 3. - Statuat de litis expensis.

§ 4. - Claudatur cum decreto exsecutorio pro diversa causarum natura iterum indicatis die, mense, anno et loco quibus lata est, et cum subscriptione Auditorum et Notarii.

Art. 145

Sententiae definitivae ne a Turno quidem, vel Auditorum coetu, qui eas protulit, revocari aut corrigi possunt, nisi correctio referatur ad errorem materiale; quo in casu servetur dispositio can. 1878.

Art. 146

§ 1. - In dispositiva parte sententiae, si actor careat actione, aut si eadem probata non fuerit, iudices reum absolvant, dubiis simpliciter « Affirmative » vel « Negative » respondentes, iuxta diversam formularum conceptionem.

§ 2. - Si actio iusta sit et comprobata, reum damnent, addendo formulis « Affirmative » vel « Negative » verba « iuxta modum... », quoties, explicari et determinari debeant certa obiecta, nempe vel pecuniarum summa, vel praestatio factorum in quae reus damnetur.

§ 3. - In quaestionibus incidentalibus, ordinationem processus respicientibus, si explicandus sit modus, quo perfici debeat actus, detur responsio per verba « Ad mentem » vel haec eadem formula addatur rescripto.

§ 4. - Quando actio regulari modo non fuit proposita, Auditores respondent: « Affirmative » vel « Negative » iuxta dubiorum formulam, vel « Orator utatur iure suo coram Ordinario in via administrativa », vel « Orator utatur iure suo, si et quatenus et coram quo de iure », vel alio congruo modo.

§ 5. - Ad normam can. 1619, Auditores ne suppleant probationes, nisi agatur de publico bono, vel de animarum salute, quibus

in casibus, si probationes videantur posse probabiliter compleri, respondetur: « Dilata, et coadiuventur probationes, iuxta instructionem dandam ».

Art. 147

§ 1. - Definitiva sententia, statuens de litis expensis, decernat, ad normam can. 1910, 1912, an alter tantum ex litigantibus, vel an uterque litigans, et quam mensura, expensas iudiciales sustinere debeat.

§ 2. - In sententiis incidentalibus condemnationes in expensas reservandae erunt ad litis terminum.

Art. 148

§ 1. - In causis matrimonialibus expensae iudiciales regulariter solvendae sunt a parte actrice.

§ 2. - In causis criminalibus, qui condemnationem patitur, expensas iudiciales solvere debet, excepto casu quo per ipsam condemnationem subtrahantur fructus omnes beneficiales, alique redditus eidem aliunde non suppetant unde iudicii expensas solvere queat.

Art. 149

Expensarum taxatio, quando earum compensatio locum non habeat, aut partes communi consensu eas non determinent, pertinet ad Ponentem.

Art. 150

Ponens extensam sententiam a Coauditoribus Turni subscriptam, transmittat ad Notarium, Protocollo addictum, ut eam subscribat, in actis Cancellariae asservet, et vel ipse vel alii Notarii Tribunalis exemplaria in authentica forma conficiant ad partium vel aliorum interesse habentium instantiam.

Art. 151

§ 1. - Exemplar authenticum in forma exsecutoria integre per apparitorem notificabitur partium procuratoribus, vel, si hi desint, ipsis partibus nec non Promotori iustitiae et vinculi Defensori, si iudicio interfuerint.

§ 2. - Si pars, quae procuratore careat, domicilium habeat extra Romanam Curiam, notificatio fiat per Curiam dioecesanam cuius iurisdictioni subiaceat pars ipsa, et Curia testimonium exhibeat Tribunali S. Rotae de facta notificatione.

Art. 152

Protocollo addictus nullum exemplar extraneis petentibus dabit, nisi de mandato Ponentis aut Decani, iuxta normam art. 39, lit. e.

Art. 153

Decretae matrimonii, vel sacrae ordinationis, nullitatis transmittatur notitia Ordinario loci, ubi matrimonii celebratio, vel sacra ordinatio, consignata invenitur.

CAPUT VII.

DE APPELLATIONIBUS

Art. 154

A sententia rotali definitiva datur appellatio ad Turnum proxime sequentem, ad normam canonum 1879, 1880.

Art. 155

Appellatio interponitur per petitionem exhibitam Ponenti Turni, qui sententiam protulit. Hic autem, si locus sit appellationi, rescribit: « Admittatur et procedatur ad ulteriora, idque notificetur ». Secus petitionem reiicit, exposita ratione reiectionis, salvo praescripto art. 159.

Art. 156

§ 1. - Appellatio interponi debet intra decem dies a notificatione sententiae et proseguenda est coram Ponente subsequentis Turni, ad quem dirigitur, intra mensem ab eius interpositione, nisi Ponens Turni *a quo* parti praestituerit longius tempus ad eam proseguendam, quod sex menses excedere non debet.

§ 2. - Dies fatales ad appellandum et ad proseguendam appellationem computantur ita ut in eis includantur dies vacationis qui interea occurrant. Quod si postrema dies fatalis sit vacationis, fatalia ad primam sequentem diem non feriatam protrahuntur. Quibus inutiliter elapsis, deserta censetur appellatio.

Art. 157

Appellationis libellus gravaminis motiva innuere debet, nisi agatur de appellationibus ex officio interponendis.

Art. 158

Legitime appellatione concessa a sententiis definitivis, Decanus decreto suo designabit Turnum, qui ad normam art. 15 iudicium appellationis perficiat.

Art. 159

§ 1. - Si oriatur quaestio de iure appellandi, decisio quaestionis devolvitur Turno, ad quem spectat appellationis iudicium.

§ 2. - Decisiones hanc quaestionem definientes sunt inappellabiles, salvo tamen recursu ad Signaturam Apostolicam.

Art. 160

§ 1. - Etiam in iudicio appellationis admittitur interventus tertiae personae, qui potest esse voluntarius aut necessarius.

§ 2. - Persona voluntarie interveniens appellare censetur a sententiis anterioribus, perinde ac contra se essent prolatae.

Art. 161

Si sententia plura capita seu dubia complectatur, et quoad nonnulla sit confirmatoria, quoad alia sit revocatoria, appellatio non conceditur pro ea parte, quae iam fuerit duabus conformibus sententiis iudicata, nisi una pars cum alia sit connexa eique accessoria.

Art. 162

Si iudices Turni a quo fit appellatio insoluta reliquerint quaedam ex propositis dubiis, appellatio fit tantum a dubiis decisis. Proponi tamen poterunt in iudicio appellationis etiam dubia non decisa, si haec connexionem cum decisis habeant eisdemque sint accessoria.

Art. 163

Hisce appellationis iudiciis communes sunt normae processuales statutae pro instantiis in primo gradu apud Tribunal S. Rotae pertractandis.

CAPUT VIII.

DE EXPENSARUM IUDICIALIUM TAXATIONE ET DE GRATUITO PATROCINIO
AUT EXPENSARUM IUDICIALIUM DEMINUTIONE

Sectio I.

De expensarum iudicialium taxatione.

Art. 164

Locus est taxationi expensarum iudicialium:

1º Quando Auditores, in sententia, victum victori condemnaverunt vel ad omnes expensas iudiciales, vel etiam ad advocatorum honoraria.

2º Item quando Auditores expensarum compensationem fieri tantum ex parte iusserunt; tunc enim taxatio fieri debet pro parte non compensata.

Art. 165

§ 1. - Ad hanc taxationem peragendam, pars victrix, post sententiae notificationem, instat apud Ponentem, ut citetur pars victa ad videndum taxari expensas iudiciales.

§ 2. - Huic instantiae pars victrix notuiam expensarum adiungit, quas sibi refici postulat.

Art. 166

Notula expensarum Cancellariae et instructionis processus, conficiatur ab ipsa Cancellaria, atque exhibeatur advocatis ut eam recognoscant, et iustam repertam sua subscriptione firment.

Art. 167

Ponens citari iubet partem victam ad videndum taxari expensas, iuncto citationis schedae exemplari notulae expensarum a victore propositae, et praefixis comparitionis die, hora et loco.

Art. 168

Die praefixo, Ponens, inspectis singulis expensarum capitibus, annexisque documentis, et auditis perpensisque alterius partis obiectis, expensas taxat et moderatur, prout iustitia exigit, edito relativo decreto.

Art. 169

§ 1. - A decreto Ponentis fieri potest recursus ad Turnum qui sententiam tulit ad expensas condemnantem.

§ 2. - Hoc in casu, Ponens instantiam remittit ad Turnum, mandatque eam proponi per memoriale absque dubiis, praefixo parti termino intra quem memorialia distribui debeant, et determinato die, quo in Turno quaestio proponenda sit.

§ 3. - A decreto Turni non datur recursus.

Art. 170

§ 1. - Si utraque pars vicerit in aliquo dubio concordato, vel in aliqua parte causae, et sententia partibus expensas adiudicet *pro rata victoriae*, Ponens taxat, pro sua prudenti aestimatione, expensas a partibus sustinendas.

§ 2. - Si utraque pars a decreto Ponentis ad Turnum recurrat, Ponens ambas instantias uniri iubet, et eas ad Turnum remittit,

sub unico iudicio et sententia tractandas et definiendas, praefixis terminis ut in art. 169, § 2.

§ 3. - Quod si, postquam una pars recurrerit, et Ponens eius instantiam ad normam art. 169, § 2 iam ad Turnum remiserit, etiam altera pars appellet, Ponens iubet hanc alteram instantiam priori uniri, et rem sub unico iudicio unaque sententia tractandam et definiendam, ut supra, ad Turnum remittit.

Art. 171

§ 1. - Quando plures ad expensas condemnati sunt, considerari debent uti in solidum damnati:

1° si agatur de obligatione solidali;

2° si ipsa lex iubeat correos in solidum ad expensas condemnari.

§ 2. - In his casibus, si pars victrix expensarum refectionem repetat ab uno tantum ex condemnatis, quem forte magis solvendo parem reputat, Ponens inter victorem et hunc reum expensas taxat, salvo huius regressu contra alios condemnatos.

Art. 172

§ 1. - Pronuntiatio circa expensas quae fit in Sacra Rota, regulariter expensas in priore vel in prioribus instantiis factas non respicit.

§ 2. - Attamen, quia appellatio a sententia circa causam principalem secumfert appellationem a pronunciatione circa expensas, locus in S. Rota esse poterit faciendae taxationi expensarum in praecedenti instantia factarum, vel huius reformationi, si iam facta fuerit, prout statuitur in paragraphis quae sequuntur.

§ 3. - Si victus in priore instantia condemnatus fuerit in toto vel ex parte ad expensas iudiciales, et in instantia appellationis in S. Rota iterum succumbat, Ponens solas expensas in S. Rota factas taxabit, intacta remanente taxatione prioris instantiae.

§ 4. - Si victor in priore instantia et ideo appellatus in S. Rota, heic succumbat neque novae probationes ab appellante factae fuerint, locus erit reformationi taxationis in prima instantia factae, si manifesto appareat iniuste in hac instantia expensas ei fuisse adiudicatas.

§ 5. - Si vero novae probationes ab appellante in S. Rota factae fuerint, vel si non manifesto appareat iniuste in priore instantia expensas victori fuisse adiudicatas, vel si agatur de causa valde ardua, Ponens taxationem in priore instantia factam intactam relinquet.

§ 6. - Aestimatio de his omnibus adiunctis iudicio Ponentis relinquitur.

Art. 173

Quando facienda vel reformanda erit taxatio expensarum prioris instantiae, elenchus expensarum a Cancellaria Tribunalis inferioris authenticata, exhibetur in S. Rota a parte victrice, cuius interest.

Art. 174

§ 1. - Quando una pars, temere litigans, vel contumax, etiam ad damna condemnata fuerit, locus erit taxationi damnorum.

§ 2. - Ideo pars victrix elenchum damnorum quae ex temeritate alterius partis lite passam se queritur, Ponenti exhibebit; inter quae intelliguntur etiam iusta lucra quae ex eadem causa amisit.

§ 3. - Taxatio damnorum et fructuum eodem modo fit, quo taxatio expensarum; sed a decisione Turni datur appellatio.

Art. 175

§ 1. - Quod attinet ad causas matrimoniales, si uterque coniux in processu partem habuerit, et victus victori in expensis condemnatus fuerit, aut compensatio expensarum ex parte tantum praeepta fuerit, taxatio expensarum fit ad normam art. 165 et seq., additis expensis a Tribunali factis pro animadversionum impressione, vel pro instantiis aut actibus in favorem vinculi positis.

§ 2. - Si unus tantum coniux, scilicet actor, iudicio contenderit, altero remittente se ad iudicium Sacri Tribunalis, vel alio modo a lite abstinente, taxatio expensarum fit iuxta paragraphos quae sequuntur.

§ 3. - Si coniux ille in lite succumbat, et ad expensas iudiciales condemnatus fuerit, earum taxatio fit solito modo, inclusa etiam in expensis taxa pro expeditione sententiae.

§ 4. - Si coniux ille causam vincat, nihilominus ad expensas iudiciales teneri declaretur, inclusis etiam expensis pro defensione vinculi factis; quarum omnium taxatio solito modo peragatur.

Sectio II.

De gratuito patrocinio aut expensarum iudicialium deminutione.

Art. 176

§ 1. - Pauperes qui in totum sunt expensis iudicialibus sustinendis impares, ius habent ad exemptionem ab eis obtinendis; qui autem has expensas ex parte exsolvere possunt, ad earum deminutionem.

§ 2. - In utroque casu, partes, nisi per se ipsae iura sua coram

Tribunali defendere possint, ius habent ad gratuitum patrocinium, vel ad gratuitam adsistentiam.

§ 3. - Quae in articulis sequentibus de gratuito patrocinio statuuntur, etiam de gratuita adsistentia intelligenda sunt.

Art. 177

§ 1. - Qui exemptionem ab expensis iudicialibus, vel earum deminutionem vult obtinere, Ponenti libellum exhibere debet, adiunctis documentis, quibus quaenam sit oeconomica eius conditio demonstret.

§ 2. - Probare etiam debet se, in lite agenda, praesumpto bono iure frui, nisi de causa agatur quae vi Commissionis Pontificiae ad S. Rotam delata fuerit.

Art. 178

§ 1. - Ponens, accepto libello, petitionem adversae parti notificat, praefixo termino, ut suum hac de re sensum aperiat.

§ 2. - Deinde libellum et omnia documenta transmitti curat tum Promotori iustitiae, tum in causis in quibus partem habeat, Defensori vinculi, atque, in causis difficilioribus, Decano Advocatorum Consistorialium. Quod si necessarium ducat, etiam alias notitias exquirere valet.

Art. 179

Processui, de quo in superiore articulo, locus non est, quando Curia, quae acta causae, ob partis appellationem, ad S. Rotam transmittit, ipsa fidem facit de paupertate partis ad exemptionem expensarum et gratuitum patrocinium iam admissae in priore iudicio; tunc enim uti notorium paupertatis factum habendum erit. Ponens tamen exemptionem ab expensis non concedat, nisi de praesumpto bono iure partis constet.

Art. 180

Si Ponens deminutionem expensarum iudicialium concedat, pecuniae summam determinabit, quam pars solvere debet, vel limites statuet iuxta quos reductio conceditur, veluti in dimidium, in tertiam partem, etc.

Art. 181

A decreto Ponentis, quo petita exemptio ab expensis iudicialibus vel earum deminutio denegatur, appellari potest ad Turnum qui de causae merito iudicaturus est, quaestionem incidentalem per memoriale tractandam promovendo.

Art. 182

Si, concessa exemptione totali vel partiali ab expensis iudicialibus, postea, in decursu processus, appareat vel ex actis causae vel ex novis documentis non adesse assertam paupertatem aut praesumptum bonum ius, Turnus, vel ex officio, vel ad instantiam Promotoris iustitiae, Defensoris vinculi, in causis in quibus hic intervenit, et etiam adversae partis, exemptionem revocet, promota quaestione incidentaliter per memoriale tractanda.

Art. 183

§ 1. - In ipso decreto quo Ponens exemptionem ab expensis iudicialibus vel harum deminutionem concedit, petat a Decano S. Rotae designari advocatum qui gratuitum patrocinium pauperis suscipiat.

§ 2. - Advocato designato Decanus mandatum gratuiti patrocinii, sua subscriptione munitum, tradit, quod mandati procuratorii locum tenet, et in actis asservari debet.

§ 3. - Advocatus sic deputatus ab hoc explendo munere se subducere nequit, nisi ex causa Ponenti probata; secus a Ponente congrua poena plecti potest, quam etiam usque ad suspensionem ab officio Turnus producere valet, assentiente Rotali Collegio.

Art. 184

Si advocatus, cui gratuitum patrocinium committitur, munus suum debita diligentia non adimpleat, ad illius observantiam a Ponente revocabitur sive ex officio, sive ad instantiam partis cuius interest, aut Promotoris iustitiae.

Art. 185

Si pars, quae patrocinio gratuito usa est, victoriam retulerit, et vel pecuniae summam vel rem pretio aestimabilem consecuta fuerit, quae sit quintuplo maior summa quae pro expensis iudicialibus, non inclusis honorariis advocati, solvenda esset, ab hac summa detrahentur expensae iudiciales, non vero honoraria advocati; nisi adversa pars victa in omnes expensas iudiciales et in ipsa honoraria advocati condemnata fuerit.

Date Due

[illegible]

CAT. NO. 23 233

PRINTED IN U.S.A.

TRENT UNIVERSITY

0 1164 0353239 7

LR_{KBG} .C71 v. 5

Conte, Matteo

Institutiones iuris canonici
ad usum utriusque cleri et
scholarum.

DATE

ISSUED TO

43212

